

GHID

DE CATALOGARE
SI CLASIFICARE
A COLECTIILOR
BIBLIOTECILOR
UNIVERSITARE
DIN ROMANIA

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota MI 463800

Inventar 532652

G H I D
DE CATALOGARE ȘI CLASIFICARE
A COLECȚIILOR
BIBLIOTECILOR UNIVERSITARE
DIN ROMÂNIA

Elaborat de un colectiv coordonat de
VICTORIA CURCĂNEANU

— BUCUREȘTI 1976 —

COLECTIVUL DE AUTORI :

Eugenia Aramă (B.C.U. Cluj-Napoca), **Florica Cimpeanu** (B.C.U. București), **Elena Cișleanu** (B.C.U. București), **Victoria Curcăneanu** (B.C.U. București), **Yvonne Dumitrescu** (B.C.U. București), **Lucia Gașpar** (B.I.P. București), **Elena Ienciu** (Biblioteca Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ București), **Teodor Mihăilescu** (B.I.P. Cluj-Napoca), **Viorica Mihăilescu** (B.C.U. București), **Filba Mitrică** (B.I.M.F. București), **Elena Mosora** (B.C.U. Cluj-Napoca), **Cezara Mucenic** (Biblioteca Institutului de arte plastice „N. Grigorescu“ București), **Marin Petrică** (B.C.U. București), **Viorica Pop** (B.C.U. Cluj-Napoca), **Traian Prodan** (B.I.M.F. București), **Ana Șincai** (B.C.P. București), **Eugenia Tudorică** (B.C.U. București), **Elena Tulpan** (B.I.P. București).

La elaborarea ghidului au mai contribuit cu observații și sugestii colectivele de bibliotecari de la bibliotecile de învățămînt superior din Cluj-Napoca și de la Biblioteca centrală universitară din Iași.

Cîmpul divers și bogat în experiențe al biblioteconomiei și informării documentare este traversat în ultimele decenii de puternice mișcări de aliniere la comandamentele de unitate metodologică și atitudine prospectivă care determină dezvoltarea tuturor domeniilor de activitate în lumea contemporană. Sub sceptrul unor practici și coduri mai vechi sau în albia unor sisteme de rigoare impuse de epoca electronică, necesitatea limbajelor comune a devenit tiranică. Toate structurile care compun largă sferă a comunicării se modifică treptat pentru a deveni compatibile, astfel încît acest bun comun care este informația științifică să poată fi accesibil fără praguri și zăgazuri pe toate treptele de acțiune și experiență umană. Și cum realizarea unei metodologii unitare în transferul de informații nu se constituie decît ca rezultat al unei permanente și harnice cooperări, orice inițiativă care duce la finalizări colective trebuie apreciată ca un pas necesar pentru o mai deplină punere în valoare a potențialului bibliotecilor și altor nuclee documentare, în relația lor cotidiană și perenă cu progresul cercetării și al producției.

Pentru importanta rețea a bibliotecilor de învățămînt superior din România, momentul contemporan reclamă cu deosebire definirea unui program de acțiuni integrate pe o bază metodologică unitară și modernă. „Ghidul de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România“, elaborat prin cooperarea largă a specialiștilor din cîteva unități reprezentative, constituie un bun și necesar început. Dacă în anii care vin se vor elabora în continuare ghiduri asemănătoare pentru completare și evidență, pentru organizarea colecțiilor, pentru relațiile cu cititorii, pentru biblio-

grafie și informare documentară ca și pentru alte zone ale complexeii activități care se desfășoară în perimetrul larg al mișcării informațiilor, atunci structurile biblioteconomice vor avea temeiuri în plus pentru a se dezvolta ca un sistem puternic integrat, capabil să satisfacă mai bine diversitatea de solicitări pe care le formulează continuu învățământul superior și societatea noastră.

Un cod profesional permanent perfecționat, în acord cu realitatea și cu perspectivele activității bibliotecilor din școlile superioare românești, trebuie considerat unul din obiectivele prioritare ale programului de cooperare și, în același timp, o condiție a viitoarelor împliniri.

ION STOICA

PARTEA A

PROBLEME GENERALE

	<u>Pag.</u>
Catalog de bibliotecă	3
Reguli de catalogare	4
Terminologia catalogării	6

PARTEA B

DESCRIEREA PE FIȘE

CAPITOLUL I

REGULI GENERALE	13
1. Limba descrierii	13
2. Alfabetul	15
3. Forma de prezentare	20
4. Aranjarea descrierii pe fișe	21
5. Tipuri de descriere	22

CAPITOLUL II

ELEMENTELE DESCRIERII	39
1. Vedeta	39
1.1. <i>Definiția vedetei</i>	40
1.11. <i>Vedeta uniformă</i>	40
1.12. <i>Tipuri de vedete</i>	40
1.121. <i>Vedete de autor-persoană fizică</i>	41
1.2. <i>Vedeta de autor-colectiv</i>	69
2. Titlul	111
3. Subtitlul	114

	<u>Pag.</u>
4. Ediția	116
5. Menționarea volumelor, părților fasciculelor	117
6. Menționarea ilustrației în corpul notiței	117
7. Datele de apariție	118
8. Colațiunea (caracterizarea cantitativă și formatul)	121
9. Antetitul și colecția	123
10. Note și observații ale catalogatorului	126

CAPITOLUL III

PARTICULARITĂȚI DE DESCRIERE	129
a) Lucrări cu doi și m.m. autori	129
b) Culegeri	136
c) Lucrări în m.m. volume	140
d) Dicționare și enciclopedii	142
e) Lucrări despre o persoană sau o regiune	143
f) Lucrări omagiale	145
g) Corespondență (Scrisori)	146
h) Traduceri	148
i) Adaptări, prelucrări, transpuneri	149
j) Contribuții, comentarii, continuări, lucrări ajutătoare	152
k) Teze	153
l) Pseudonime și criptonime	154
m) Albume și cărți ilustrate	155
n) Cărți rare	156
o) Incunabule	161
p) Seriale și periodice	162
q) Articole din periodice	173
r) Recenzii, cronici	173
s) Extrase	174
t) Suplimente	175
u) Indici de reviste	175
v) Publicații tehnice. Standarde. Norme interne. Instrucțiuni. <i>Preșcripții. Condiții tehnice. Brevete de invenție</i>	176
w) Alte tipuri de documente	210
1. Manuscrise	210
2. Lucrări cartografice	214
3. Gravuri, fotografii, stampe	217
4. Publicații muzicale	218
5. Documente audio-vizuale	225

CAPITOLUL IV

<i>Regimul punctuației și majusculelor în descrierea tradițională</i>	231
---	-----

CAPITOLUL V

<i>Descrierea bibliografică internațională standardizată</i>	247
--	-----

CAPITOLUL VI

<i>Procedee speciale de catalogare.</i>	251
Catalogarea de grup. Catalogarea centralizată. Catalogarea în cooperare	251

PARTEA C

CLASIFICAREA	255
Generalități	255

CAPITOLUL I

<i>Clasificarea Dewey .</i>	261
-----------------------------	-----

CAPITOLUL II

<i>Clasificarea Zecimală Universală (C.Z.U.)</i>	267
1. Istoric	267
2. Structură	271
— Clasele	274
— Indicii	285
3. Instrumentele de lucru ale clasificatorului	303
4. Aplicarea C.Z.U.	309

CAPITOLUL III

<i>Alte sisteme de clasificare</i>	321
------------------------------------	-----

CAPITOLUL IV

<i>Tendințe moderne în clasificare. Indexarea coordonată .</i>	343
--	-----

PARTEA D

CAPITOLUL I

<i>Tipuri de cataloage. Sistem de cataloage</i>	353
---	-----

CAPITOLUL II

<i>Organizarea principalelor tipuri de cataloage. .</i>	363
Lucrări consultate	397
(Anexe)	
Anexa I ISBD (M)	399
Anexa II ISBD (S)	431

Ghidul de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România urmărește un dublu scop: 1. să fie un instrument de lucru pentru rețeaua bibliotecilor de învățământ superior, în vederea unificării principiilor de catalogare-clasificare; 2. să constituie un manual în sprijinul pregătirii profesionale a catalogatorilor și clasificatorilor.

În capitolele rezervate catalogării, s-a insistat asupra elementelor descrierii în conformitate cu recomandările Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, (Paris, 1961) privind „vedeta” catalogului alfabetic (inclusiv vedeta de „autor-colectiv”) și structura catalogului alfabetic. Pentru celelalte elemente ale descrierii și pentru tipurile de fișe recomandate, s-a ținut seamă de majoritatea principiilor observate de fișa tipărită de Biblioteca centrală de stat și de practica internațională.

În problemele de Clasificare Zecimală Universală, lucrarea prezintă structura și metodologia C.Z.U. expuse în manualul de clasificare pe care l-am socotit cel mai reușit și clar dintre toate cele consultate (manualul lui R. Dubuc, Ed. a 3-a, din 1973). În general, colectivul a utilizat tabele C.Z.U. în ediții recunoscute de F.I.D., cu o singură excepție: tabela românească din 1959 pentru diviziunile 3C și IM și completările.

Timpu scurt pe care l-am avut la dispoziție nu ne-a permis să abordăm chestiunea fixării unor combinații de utilizat în cazul problemelor care nu au un indice și un loc precis în tabelele C.Z.U. Totuși, pentru clasificarea literaturii naționalităților conlocuitoare s-a adoptat o soluție corespunzătoare.

Recomandările din această lucrare, în probleme de catalogare, ca și în probleme de clasificare, privesc aspecte de principiu, cu exemplificări care stabilesc arile de aplicabilitate. Ghidul nu impune executarea unui anumit număr de fișe auxiliare sau de clasificări, ori a unor combinații fixe de indici.

Tipul, numărul de auxiliare sau de clasificări și de combinații este în funcție de profilul bibliotecii, de interesele de informare ale utilizatorilor cataloagelor și de mijloacele de personal și de material ale respectivei biblioteci. (Dacă există posibilități de multiplicare mecanizată a fișelor, se pot executa toate auxiliarele necesare descrierii complete și toate indexările necesare. În caz contrar, se impune o restrângere la minimum necesar unei bune informări).

Modificările propuse de Ghid față de practicile și metodologia de lucru existente în unele biblioteci se pot introduce în funcție de volumul lucrărilor: a) la o anumită dată, prin întocmirea unor trimiteri încrucișate (de ex.: în cazul introducerii autorului-colectiv sau a clasificării sub o altă formă de combinație); b) cu un mic efort de planificare a schimbărilor de executat, într-un termen mai scurt sau mai lung (de ex.: orînduirea alfabetică).

Odată cu perfecționarea internațională a tehnicilor biblioteconomice și pe măsura perfecționării și modernizării practicilor de activitate din bibliotecile de învățămînt superior din țara noastră, „Ghidul de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România“ va putea fi mereu îmbunătățit, astfel încît bibliotecile din întreaga rețea să dispună mereu de un instrument actual și maleabil în complexa activitate de reflectare a colecțiilor.

PARTEA A

CATALOG DE BIBLIOTECĂ. – REGULI DE CATALOGARE. – OPERAȚIA DE CATALOGARE. – TERMINOLOGIA CATALOGĂRII

1. **CATALOGUL DE BIBLIOTECĂ** (de la grecescul «Καταλογος» listă, enumerare) este enumerarea sau lista documentelor* ce se găsesc în bibliotecă, întocmită după un anumit plan sau sistem, cu menirea de a înlesni aflarea existenței în bibliotecă și a locului particular, în raft, al fiecărui document. Caracteristica principală a catalogului este prezența unei anumite ordini de enumerare. Această ordine poate fi :

- locul ocupat de documente (cota topografică)
- alfabetul
- subiectul
- cronologia (anul de apariție al documentelor)
- localitatea sau țara în care au fost editate documentele
- numărul (pentru standarde, invențiuni, de exemplu)

După o definiție modernă cuprinsă în „Raport al Comitetului pentru comunicarea în știință și tehnică al Academiei Naționale de Științe și al Academiei naționale de tehnică din Washington, cataloagele de bibliotecă sînt o colecție de unități de date, ce caracterizează bibliografic fiecare document care există în bibliotecă și care poate fi constituită în diverse forme (pe fișe, în formă de carte, înregistrări pe bandă magnetică) și poate fi organizată în diferite moduri (în ordine alfabetică, după titlu, autor sau subiectul general al documentului, după clasificare, pe subiecte etc.)^{*}.

Louise-Noëlle Malclès, în „Manuel de bibliographie“ 2-e éd., 1969, p. 20, numește cataloagele „inventarele documentelor păstrate și depo-

* Document după o foarte modernă definiție dată de U.F.O.D. (Union Française des Organismes de Documentation) — se numește „orice bază de cunoaștere fixată materialmente și susceptibilă de a fi utilizată pentru consultare, studiu sau probă“. Poate fi un imprimat, o carte, un periodic, o broșură, un raport, o hartă, o diagramă, un film, un disc, o bandă magnetică, o microreproducere, un obiect — de exemplu, o machetă etc.

zitate în locuri determinate : biblioteci particulare sau publice, librării. Când un catalog e tipărit și, prin urmare, larg difuzat, el devine complementul bibliografiei : aceasta făcînd să se cunoască existența textelor, iar catalogul permițînd ca ele să fie localizate. Se poate merge mai departe și se poate spune despre unele cataloage ale unor mari biblioteci că, practic, ele joacă rolul de bibliografii generale sau specializate“.

Fiecare document este descris în catalog printr-o serie de elemente caracteristice numite *date* sau *elemente bibliografice*, care ajută la identificarea și diferențierea sa de alte documente asemănătoare.

Descrierea tradițională pentru catalog cuprinde :

I: Vedeta

1. autorul	persoană fizică
	colectivitate
2. titlul	— vedetă

II. Corpul descrierii sau al *notației descriptive (bibliografice)* :

1. Titlul, subtitlul, particularitățile ediției.

2. Datele de apariție sau *adresa*

— localitate
— editură
— an de apariție

3. Colațiunea sau colaționarea :

a) caracterizarea cantitativă :

nr. de pagini
nr. de volume
material ilustrativ

b) formatul

III. Antetitulul, colecția, ciclul, seria

IV. Note și observații ale catalogatorului.

V. Cota topografică (locul pe care-l ocupă în bibliotecă fiecare document-titlu)

2. **REGULI DE CATALOGARE.** Datele bibliografice sînt redate de bibliotecar după anumite principii sau „reguli de catalogare“, după ce a cercetat amănunțit, în totalitatea ei, lucrarea care trebuie catalogată : în primul rînd, foaia de titlu, apoi : coperta, notația tipografică, ultima foaie, tabla de materii etc. De multe ori, este nevoie să se cerceteze și prefața, introducerea, încheierea, postfața, precum și izvoare exterioare : catalogări anterioare, bibliografii, enciclopedii și lexicoane etc.

Subliniem că datele bibliografice trebuie căutate și redate de catalogator totdeauna în aceeași ordine (aceea din schema de mai sus), indiferent de ordinea sau de locul în care se găsesc în documentul care se descrie.

Raportul citat mai sus definește astfel „regulile de catalogare“ : „O serie de convenții pentru caracterizarea bibliografică a unui document“.

Menționăm că, în țara noastră, nu există „reguli de catalogare” naționale sau un „cod de catalogare”, uzanțele observate de majoritatea bibliotecilor de la noi sînt conforme cu principiile stabilite de „Conferința internațională asupra principiilor de catalogare” ținută la Paris între 9—19 octombrie 1961. Această Conferință internațională s-a ocupat numai de principiile de bază care determină *stabilirea și forma vedetei* pentru catalogul pe autori și titluri. Celelalte „date bibliografice” (notați descriptive sau bibliografică) au fost studiate de o comisie de experți în catalogare numită de Comitetul pentru Reguli de catalogare uniformă al FIAB (Federația Internațională a asociațiilor de bibliotecari). La Copenhaga, în 1969, Întrunirea internațională a experților în catalogare (în prescurtare engleză : IMCE) a stabilit ordinea datelor bibliografice în notați descriptivă și s-a ajuns astfel la elaborarea descrierii bibliografice internaționale-standard pentru monografiile (cărți) : ISBD(M) (prescurtarea engleză a denumirii originale International Standard Bibliographic Description for Monographs) ; în 1973, a fost elaborată ediția a 2-a a acestui text. În 1974, a fost elaborată prima ediție a descrierii bibliografice internaționale standard pentru seriale : ISBD(S) (prescurtarea engleză a denumirii originale : International Standard Bibliographic Description for Serials).

Bibliotecile din țara noastră, ca și materialul de față, pentru cazurile deosebite de catalogare, utilizează soluțiile care par cele mai logice după câteva din cele mai reputeate coduri străine :

- *Anglo-American Cataloging Rules*. Chicago, American Library Association, 1967.
- *Idem. North American Text*. /c. 1973/.
- *Edinye pravila opisaniia proizvedenij pečati i organizacii alfavitnogo Kataloga dlja nebolših bibliotek*, 2-e izd. Moskva, „Kniga”, 1968.
- *Biblioteca Apostolica Vaticana*. Norme per il catalogo degli stampati : 3-e ed. 1949.
- *Instrucciones para la redacción del catalogo alfabetico de autores y obras anonimas en las bibliotecas del Estado*. 3-a ed. reformada. Madrid, 1964.

3. OPERAȚIA DE CATALOGARE cuprinde două etape principale :

1. Descrierea, adică redarea în scris a datelor bibliografice ale fiecărui document-titlu (sau operă) care intră în componența fondurilor bibliotecii.

2. *Organizarea* acestor descrieri, după criteriile anumite pentru a forma cataloagele de bibliotecă (Vezi Cap. I. Part. D. Tipuri de cataloage. Sistem de cataloage).

Descrierea se poate face pe *file* separate pentru fiecare titlu, pe *registru*, pe *repertoar*, în *volum tipărit*, pe *fișe*.

Fișa este forma cea mai întrebuintată. Chiar în cazul cataloagelor sub formă de registru sau volum tipărit, forma lor inițială este tot forma de catalog pe *fișe*.

Pentru bibliotecile de învățămînt superior se recomandă *descrierea pe fișe și anume pe fișe standard internațional* cu dimensiunile 75 mm × 125 mm.

În consecință, materialul de față se ocupă numai de *descrierea sub formă de fișe*.

Iată o descriere pe fișă, conform datelor bibliografice și a schemei mai sus enunțate :

-6-

Vedetă (autor persoană fizică)	Titlu	Subtitlu și mențiuni privind editia
Cota topografică	236 913 → MECULGE, Ion	Adresa bibliografică sau Date de apariție
Coloționar (Caracterizare constituției în format)	↳ Letopisețul Țării Moldovei [De la Dabija-Vodă pînă la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat. Precedat de O samă de cuvinte]. Ed. îngrijită și glosar de Iorgu Iordan. Repere istorico-literare alcătuite în redacție de G. Gheorghilă. Coperta seriei: Constantin Guluță. București, Minerva, 1975.	↳ (Seria "Patrimoniul")
Observații	↳ 416 p. 20 cm	↳ Ediția reproduce textul ed. a 2-a rev.
Colecția (Seria)	E. S. P. L. A.	

3. TERMINOLOGIA CATALOGĂRII. Dăm cîteva definiții care prezintă termenii și expresiile frecvent utilizate de catalogatori. Textul acestor definiții reprezintă — în cea mai mare parte — traducerea din engleză a termenilor de catalogare, așa cum au fost discutați și înțeleși la Conferința Internațională asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961.

ADAPTARE : O lucrare scrisă din nou după original pentru a servi în diferite scopuri sau căreia i s-a dat o altă formă literară.

ADRESĂ : Datele de apariție ale documentului descris : localitatea unde a fost editat, editura, anul de apariție.

AUTOR : O persoană sau un corp constituit (organizație sau colectivitate) care răspunde de conținutul unei lucrări.

AUTOR-COLECTIV : O colectivitate care răspunde ca atare de conținutul unei lucrări.

- CARTE :** Orice document produs în multe exemplare, pe hirtie sau alt material similar, prin tipărire sau alte mijloace. O carte poate avea unul sau mai multe volume sau părți.
- CATALOG AL DOCUMENTELOR :** O listă cuprinzătoare a documentelor existente într-o bibliotecă sau în altă colecție, cu menirea de a arăta scopul colecției și de a înlesni aflarea locului particular (în raft) al documentelor cuprinse în colecție.
- COAUTOR :** Un autor care răspunde, împreună cu alt autor sau cu alți autori, de conținutul unei lucrări.
- COLABORATOR :** O persoană care răspunde de un anumit aspect al unei lucrări sau de o contribuție la o lucrare, dar nu răspunde de conținutul lucrării, în totalitate.
- COLAȚIUNE (COLAȚIONARE) :** Descrierea materială a lucrării catalogate. Ea cuprinde indicații privind numărul de pagini, numărul de volume, materialul ilustrativ, dimensiunea lucrării.
(caracterizare cantitativă și format)
- COLECTIVITATE**
În lb. engl. :
Corporate body.
În lb. fr. :
Collectivité
În lb. germ. :
Körperschaft) : Organism sau adunare de persoane, cunoscut printr-un nume colectiv sau nume de colectivitate și care exercită sau poate exercita o activitate cu titlu autonom. Există numeroase categorii de colectivități. Cele mai tipice sînt : instituțiile, asociațiile, societățile, firmele comerciale și industriale, întreprinderile fără scop lucrativ, agențiile și organismele internaționale specifice, congresele, conferințele, consfăturile.
- COLECȚIE**
(ciclu, serie) : Un număr de cărți conținînd lucrări separate, dar publicate cu un titlu comun, pe lângă titlul lor individual.
- COMPILATOR (Alcătuitor, culegător) :** O persoană care răspunde de conținutul unei lucrări constînd dintr-o culegere de lucrări sau de părți din lucrări ale unui autor sau ale mai multor autori, alții decît el.
- CULEGERE :** O carte cuprinzînd mai multe lucrări de unul sau de diferiți autori. O persoană care răspunde în calitate de compilator de conținutul culegerii constînd din lucrările mai multor autori este privită ca autor al culegerii.
- CUVÎNT DE ORDINE :** Cuvîntul care este primul factor determinant al locului unei notițe bibliografice sau al unui grup de notițe bibliografice în catalog. De obicei, este primul cuvînt al notiței bibliografice, sau, dacă notița bibliografică este prevăzută cu o vedetă, primul cuvînt din vedetă.

DESCRIERE Una din unitățile componente ale catalogului. Ea
BIBLIOGRAFICĂ : poate fi principală, complementară sau de trimitere.

DESCRIERE Orice descriere bibliografică, în care se dau infor-
BIBLIOGRAFICA mații despre o anumită lucrare, pe lângă descrierea
COMPLEMENTARĂ bibliografică principală.
**(FIȘA COMPLE-
MENTARĂ):**

DESCRIERE Notița bibliografică a fiecărui document din co-
BIBLIOGRAFICA lecția catalogată și cuprinzând toate **informațiile**
PRINCIPALĂ (FIȘA socotite necesare pentru identificarea și localizarea
PRINCIPALĂ) : documentului, de obicei : numele autorului, **titlul**
și una sau mai multe din datele următoare : **data**
și locul apariției sau al tipăririi, editorul, paginația,
cota.

DOCUMENT : Vezi definiția dată în nota de subsol p. 1.

EDIȚIE : Întocmirea unei lucrări într-o formă tipografică
anumită. Diferitele ediții pot cuprinde un text iden-
tic sau texte cu modificări.

EDITOR Întreprindere de editură. O persoană sau colecti-
(comercial) : vitate care răspunde de publicarea exemplarelor
unei cărți pentru public.

EDITOR O persoană care pregătește pentru publicare o
intelectual lucrare sau o culegere de lucrări, care nu sînt ale
(Director, redactor) : lui proprii. Munca lui se limitează la pregătirea
materialului pentru tipar sau poate cuprinde și
comentarea (lămurirea) textului sau adăugarea unor
introduceri, note și alte materiale critice.

FASCICULĂ : O parte dintr-o lucrare publicată separat și con-
ținînd mai puțin de 100 pagini.

LUCRARE. Orice compoziție sau compilație literară, științifică,
OPERĂ : artistică, care poate fi cuprinsă integral într-o sin-
gură carte sau într-o parte a unei cărți sau poate
fi împărțită în mai multe cărți. Aceeași lucrare
(operă) poate fi prezentată în forme variate în dife-
rite cărți, care constituie astfel edițiile aceleiași
lucrări (opere).

MISCELANEU : O lucrare concepută ca un întreg, dar constînd
(Comprate work. din părți distincte datorate mai multor autori.
Ouvrage collectif) :

NOTIȚĂ Vezi : **DESCRIERE BIBLIOGRAFICĂ**
BIBLIOGRAFICĂ :

- NUME (patronimic) :** O parte din numele unei persoane, pe care o poartă în comun cu alți membri ai unui grup apropiat lui, ca membri ai unei familii sau în alt fel și folosit chiar fără prenume și, uneori, împreună cu un titlu al unei demnități care-i aparține numai lui.
- NUME PERSONAL (Nume și prenume al unei persoane) :** Un nume sau o parte a numelui care desemnează o persoană ca individ și nu ca membru al unei familii sau al unui alt grup.
- OPERĂ :** Vezi : LUCRARE.
- PAGINĂ DE TITLU :** O pagină de la începutul unei lucrări, pe care se află titlul ei cu sau fără alte detalii, dar nu cuprinde nici o parte din text ; dacă sînt mai multe asemenea pagini, ca pagină de titlu va fi considerată aceea care cuprinde datele cele mai complete.
- PARTE :** O parte a unei lucrări, care are o pagină de titlu proprie sau o paginație separată sau este publicată separat, dar care urmează să fie legată în același volum cu alte părți.
- PATRONIMIC :** Vezi : NUME.
- PERIODIC (sau PUBLICAȚIE PERIODICĂ) :** O publicație serială ale cărei părți urmează să fie publicate la intervale regulate, fiecare parte (număr) conținînd, în mod obișnuit, mai multe lucrări (articole).
- PRENUME :** O parte a numelui unei persoane, care, în forma completă a numelui, în mod obișnuit, precede numele.
- PSEUDONIM :** Un nume adoptat, folosit de un autor în lucrările sale, în locul numelui său real.
- PUBLICAȚIE ÎN CONTINUARE
PUBLICAȚIE ÎN SERIE
PUBLICAȚIE PERIODICĂ
PUBLICAȚIE SERIALĂ :** Vezi : SERIAL
- RESPONSABIL :** O persoană sau o colectivitate care este împuternicită să se ocupe de producerea unei cărți, ori subvenționează sau susține producerea ei.
- SERIAL :** Publicație a cărei durată de apariție se întinde indefinit în timp și care constă din părți sau volume publicate succesiv, fiecare purtînd un număr de ordine sau o indicație cronologică.
Serialele cuprind : periodice (reviste, ziare), publicații anuale (anuare, calendare, almanahuri, rapoarte), memorii, acte, lucrări etc. ale colectivităților și colecții de monografii numerotate.

- SUBTITLU :** Elemente care explică titlul sau natura, genul publicației.
- SUBVEDEȚĂ (Vedetă secundară) :** Un cuvânt sau un grup de cuvinte adăugate pe lângă vedeta propriu-zisă, destinat să delimiteze un anumit grup de notițe bibliografice printre acele notițe bibliografice, care apar sub aceeași vedetă sau să arate o parte a entității în vedetă.
- SUBVEDEȚĂ DE FORMĂ :** O subvedetă (vedetă secundară), care nu constă din numele autorului sau titlu și este destinată să delimiteze un grup de notițe bibliografice după unele caracteristici comune.
- TITLU :** Numirea sub care o carte sau o lucrare este denumită în ea însăși sau sub care este cunoscută.
- TRANSCRIERE :** Transpunerea unui alfabet străin în alfabetul latin, căutînd să se redea pronunțarea. De ex., pentru **ш** (cirilic) transcrierea este pentru : un cititor francez : ch.
englez : sh.
german : sch.
român : ș.
- TRANSLITERAȚIE :** Transpunerea unui alfabet străin în alfabetul latin, fără preocupare de fonetică, ci dîndu-se numai corespondentul grafic latin al fiecărui semn străin. Astfel, în exemplul de mai sus, dacă se folosește standardul internațional de transliterație, **ш** (cirilic) va fi transliterat pentru toate naționalitățile prin : š.
- TRIMITERE :** O indicație al cărei scop nu este să dea informații despre o lucrare, ci îndrumază numai pe cercetătorul catalogului către o altă vedetă de descriere, în care poate găsi informațiile dorite.
- VEDEȚĂ :** Un cuvânt sau un grup de cuvinte care apare înaintea sau la începutul unei notițe bibliografice, deosebit atît ca poziție, cît și din punct de vedere grafic de restul notiței bibliografice și care determină locul notiței bibliografice sau al unui grup de notițe bibliografice, în catalog.
- VEDEȚĂ CONVENȚIONALĂ :** O vedetă stabilită în mod convențional (prin asen-timent, prin bună învoire).
- VEDEȚĂ DE FORMĂ :** O vedetă alcătuită din unele caracteristici ale lucrării descrise, în afară de autor, titlu sau subiect.

VERSIUNE : Una din formele literare ale aceleiași lucrări. Poate fi textul original, traducerea lui sau texte variate într-o singură limbă, bazate pe aceeași lucrare originală.

VOLUM : O lucrare sau o parte a unei lucrări legate sau care urmează să fie legată în aceeași copertă, care, în mod normal, are propria ei pagină de titlu și numără cel puțin 100 pagini.

Pentru definirea altor termeni, a se consulta standardele și dicționarele de specialitate.

PARTEA B

DESCRIEREA PE FIȘE A DOCUMENTELOR CARE ALCĂTUIESC FONDURILE BIBLIOTECILOR

CAPITOLUL I

REGULI GENERALE DE DESCRIERE

1. Limba descrierii :

a) *pentru corpul notiței descriptive* (titlu, subtitlu, adresă, antetitul, colecție) *este limba textului* documentului care trebuie descris ;

b) *pentru vedetă* este *limba originală* a autorului (persoană fizică sau colectivitate) sau *limba națională a bibliotecii*, în cazul lucrărilor a căror limbă originală este mai puțin cunoscută și foarte puțin întâlnită în documentele componente ale colecțiilor bibliotecii, de exemplu : lb. persană, arabă, chineză ; (A se vedea în acest sens „Expunerea de principii a Conferinței Internaționale asupra principiilor de catalogare“, sect. 7) ;

c) *pentru colajonare și pentru notele și observațiile catalogatorului* : limba țării în care se află biblioteca. Deci, pentru noi : lb. română.

3. Descrierea unei lucrări cu autor-colectiv tradusă într-o limbă străină (germană) :

Cotă PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11.

BUCUREȘTI, 1974.

Der XI. Parteitag der Rumänischen Partei,
[Die Arbeiten]. 25.—28. November 1974.

Bukarest, Politischer Verlag, 1975.

943 p. 22 cm.

○

4. Descrierea unei lucrări cu autor-colectiv străin tradusă în lb. română :

02/534 FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIA-
TIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES. ASSEMBLÉE GÉ-
NERALE. LIVERPOOL, 1971

Lucrările Adunării generale a Federației Interna-
ționale a Asociației de Bibliotecari. Liverpool, 1971.
[Trad. din lb. franceză]. Part. I. [București, f. e.,
1971 ?].

279 p. dactilogr. 30 cm.

○

2. **Alfabetul** utilizat în descriere este alfabetul latin. La Întîlnirea Internațională a Experților în Catalogare de la Copenhaga, 1969, (în prescurtare engleză : IMCE = International Meeting of Cataloguing Experts) s-a convenit ca, în interesul uniformității și al unității, caracterele non-latine să fie *transliterate* în conformitate cu un sistem internațional standard.

Deci, dacă un document este scris cu un alt alfabet decît cel latin, trebuie să se facă transliterația în alfabetul latin.

Menționăm că, pînă în prezent, ISO (Organizația Internațională de Standardizare) a publicat cîteva standarde internaționale privitoare la transliterația următoarelor alfabete :

1. pentru caracterele slave cirilice ISO-Rq-1968, care a fost editat și la noi în țară (STAS U 03 nr. 5209—70) ;

2. pentru caracterele ebraice ;

3. pentru caracterele arabe ;

4. pentru caracterele grecești.

Amintim că, pentru cărțile în limba română (vechi sau noi) imprimate cu alfabetul cirilic sau cu alfabetul de tranziție, nu se aplică standardul cu transliterația caracterelor slave cirilice (chiar denumirea arată că acest standard se referă numai la limbile slave), ci se face transcrierea fonetică a cuvintelor conform pronunției limbii române.

Nu se face transliterație, ci transcriere pentru :

a) Carte veche în limba română, cu cirilice Reproducerea foii de titlu

a) Fișa descrierii principale :

Cotă ALEXANDRIA

Istoria lui Alexandru. Acum a patra oară
tipărită. [F.l., f.e.], 1846.

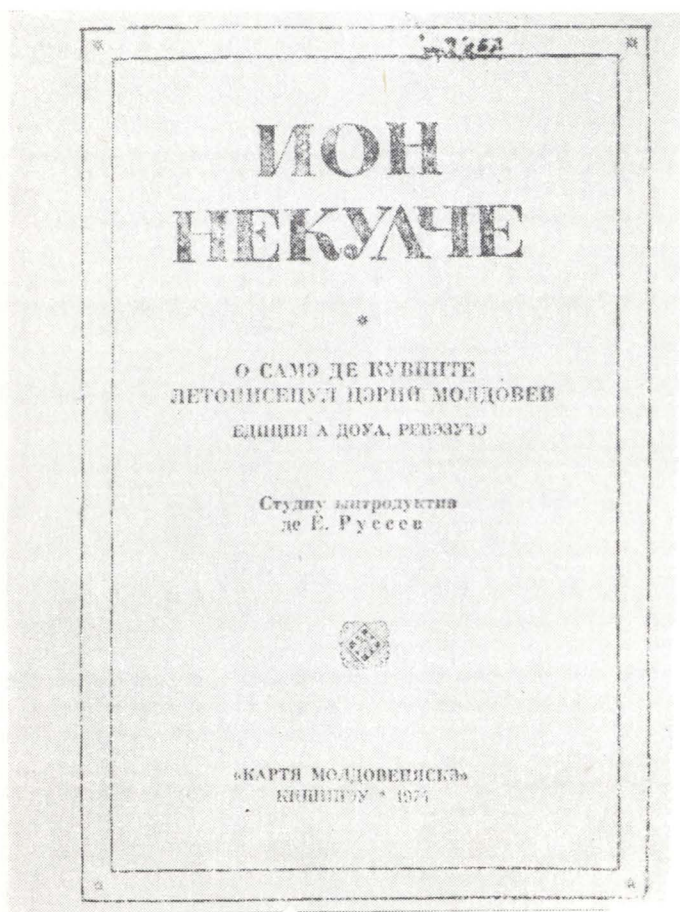
[4]+204 p. 18 cm.

Scriere cirilică în lb. română.

Exemplarul descris provine din fondul fostei
Biblioteci a Casei Școalelor.

○

b) Carte nouă în limba română, cu cirilice Reproducerea foii de
titlu

b) Fișa descrierii principale :

227383 NECULCE, Ion

O samă de cuvinte. — Letopisețul Țării Moldovei.

Ed. a 2-a, rev. Studiul introductiv de E. Russev.

Chișinău, „Cartea moldovenească“, 1974.

508 p.+4 f. ilustr., fasc. 91 cm. (Clasicii literaturii moldovenești).

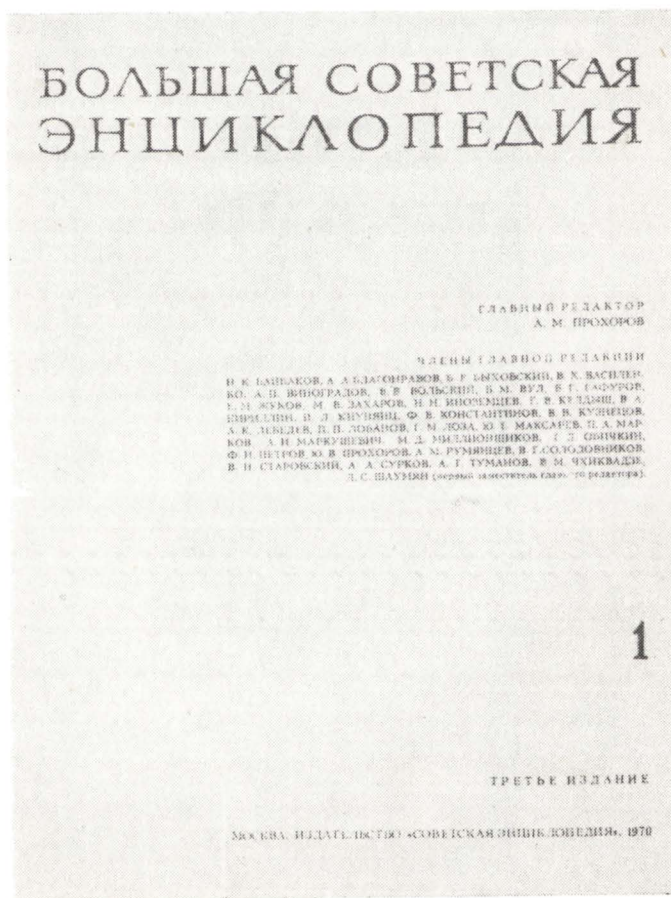
Glosar și indice de persoane și locuri p. 304—506.

Tipărită cu caractere cirilice.

○

Se face transliterație pentru :

Carte într-o limbă slavă tipărită cu cirilice

03 5401 BOL'SAJA Sovetskaja Enciklopedija, 3-e izd.

Gl. red. : A. M. Prohorov. T. 1. : A-Angob,

Moskva, „Sovetskaja Enciklopedija“, 1970.

608 p. cu ilustr.+33 f. ilustr.+14 f. h.+1 f. tab.

27 cm.

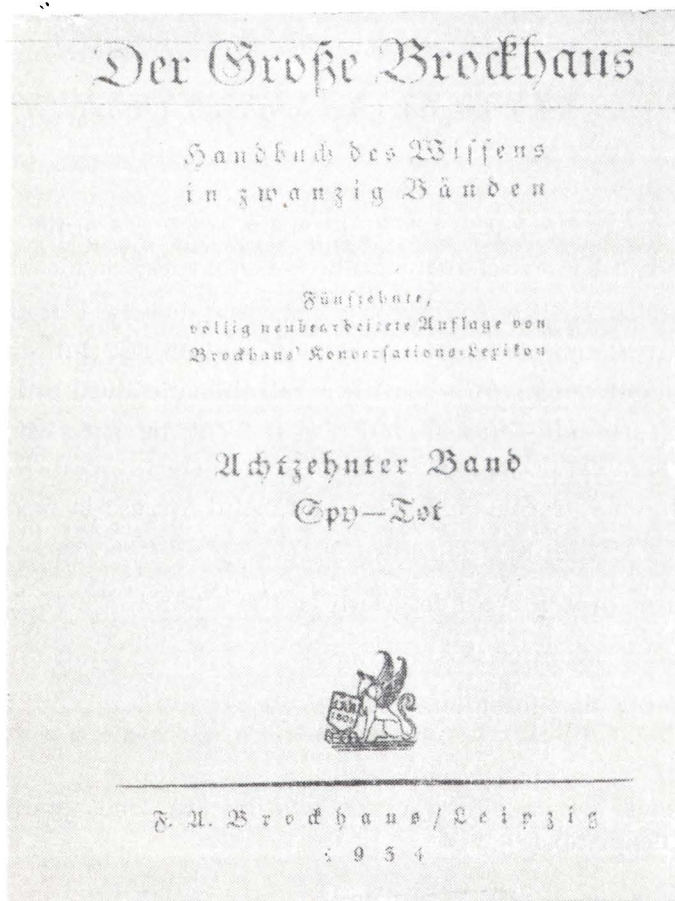
Scriere cirilică în lb. rusă.

○

Pentru documentele în lb. germană scrise cu caractere gotice, se face transpunerea în alfabetul latin, conform uzanțelor limbii germane din textele germane imprimate cu caractere latine.

Exemplu :

Lucrarea în lb. germană cu caractere gotice redată în descriere cu caractere latine :

5. Tipuri de descriere

Pentru alcătuirea catalogului alfabetic sînt necesare următoarele tipuri de descriere :

a) *Descrierea principală* conține descrierea completă cu toate datele bibliografice necesare identificării documentului. Ea se redactează pentru catalogul alfabetic, dar servește în această formă pentru orice catalog. Prin metoda catalogării centralizate cu multiplicarea prin mijloace mecanizate sau prin intermediul tiparului, fișa descrierii principale este *fișă unică*, ce se multiplică fără nici un fel de schimbare în oricîte exemplare este nevoie pentru a servi ca unitate pentru toate descrierile acelei publicații în toate cataloagele (alfabetic, sistematic, pe subiecte, topografic etc.). prin simpla adăugare a vedetelor adecvate.

După tipul de lucrare, descrierea principală se întocmește :

1. la *numele autorului* (dacă este indicat în lucrare sau poate fi stabilit din alte surse) : o persoană fizică sau o colectivitate (autor-colectiv). Deci, primul element al descrierii, *vedeta*, este, în acest caz, o *vedetă principală de autor* (persoană fizică ori colectivitate) ;

2. la *titlul lucrării*, dacă : a) lucrarea nu are un autor indicat și care nu poate fi stabilit din izvoare exterioare lucrării ; b) lucrarea are mai mult de 3 autori și nici unul nu este autorul principal al lucrării ; c) lucrarea este cunoscută mai ales prin titlul ei : — publicațiile seriale (periodice) ; — culegerile al căror alcătuitor nu este indicat deloc sau nu este indicat la vedere, pe pagina de titlu.

În aceste cazuri, vedeta descrierii este o *vedetă principală de titlu*.

Prezentarea pe fișă a descrierii principale cu vedetă de autor.

Pe primul rînd, începînd de la prima linie verticală, se scrie vedeta de autor (persoană fizică sau colectivitate). Urmează datele din notița descriptivă prezentate sub formă de aliniate marcate prin începerea scrierii lor de la verticala a 2-a. Astfel : primul aliniat începe pe al doilea rînd orizontal de la verticala a doua și continuă pe rîndurile următoare de la prima verticală cu elementele bibliografice în această ordine obligatorie : titlul, subtitlul, traducătorul, redactorul, prefațatorul, postfațatorul, ilustratorul, ediția, mențiunea volumelor sau părților.

La distanță de 1 cm—1,5 cm, pe același rînd orizontal, se înscriu datele de apariție.

Aliniatul al 2-lea cuprinde colațiunea și mențiunea de antetitlu și colecție.

Al 3-lea aliniat cuprinde prima notă (sau observație a catalogului).

Dacă sînt necesare mai multe observații, fiecare observație constituie un aliniat nou.

Exemple :

1. Descrierea principală cu *vedetă de nume de autor-persoană fizică*:

236913 NECULCE, Ion

Letopisețul Țării Moldovei. [De la Dabija-Vodă la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat. Precedat de O samă de cuvinte]. Ed. îngrijită și glosar, de Iorgu Iordan. Repere istorico-literare alcătuite în redacție de G. Gheorghită. Coperta seriei : Constantin Guluță.

București, Minerva, 1975.

416 p. 20 cm. (Seria „Patrimoniu“).

Ediția reproduce textul ed a 2-a rev. E.S.P.L.A., 1959.

○

2. Descriere principală cu *vedetă de autor-colectiv* :

Cotă PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11.
BUCUREȘTI, 1974

Directivile Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la Planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990.

București, Editura politică, 1974.

95 p. 20 cm.

○

Prezentarea pe fișă a descrierii principale cu vedetă de titlu :

Vedeta de titlu începe de la prima verticală și merge în continuare făcând corp cu restul elementelor notiței descriptive, toate de la verticala a doua, astfel încît primul termen al vedetei rămîne pe rînd suspendat.

Nu mai apar aliniatul 1 și 2. Apar numai aliniatele notelor (observațiilor), dacă este cazul.

De reținut : numai antetitulul și colecția se continuă de la prima verticală.

Exemple :

Descriere principală cu *vedetă de titlu* :

1. *pt. lucrare anonimă (fără autor declarat)* :

075.2	LIMBA română. Manual pentru clasa I-a. [Ilustrații :
14225	Radu Viorel și Nițulescu Constantin]. Bucu-
	rești, Editura de stat didactică și pedagogică, 1960.
	108 p. cu ilustr. 22 cm.

○

2. *pt. lucrare cu mai mult de 3 autori dintre care nici unul nu e autor principal* :

92225	ACȚIUNEA timusului și a unor substanțe neurotrophe
	în cancerul experimental, de Acad. C. I. Parhon,
	I. Potop, A. Babeș... București, Editura Aca-
	demiei R.P.R., 1955.
	147 p. cu fig.+2 f. tab.+erata. 21 cm.
	Bibliogr. p. 145—146.

○

Izvorul descrierii principale :

În general, corpul notiței bibliografice și mențiunile de antetitu și colecție se compun din elemente reproduse așa cum figurează pe foaia de titlu. Vedeta, colajonarea și observațiile sînt stabilite de bibliotecar, prin cercetarea documentului în totalitate, precum și a unor surse de informare exterioare documentului de catalogat (așa cum s-a menționat mai înainte în secțiunea A. Însă, uneori, este necesar ca bibliotecarul să intervină chiar și în redactarea notiței, fie pentru a completa ceea ce lipsește, fie pentru a omite ce este în plus, pentru a prescurta sau pentru a semnaliza greșeli sau incertitudini. Orice date luate pentru notiță din altă parte decît foaia de titlu, în general, trebuie trecute între paranteze drepte sau croșete, adică semnul [], cu excepția anului de apariție, care, dacă este cert, nu se trece între croșete, chiar dacă nu a fost redat după foaia de titlu, ci din alt punct al documentului descris. Anul se înscrie între croșete numai dacă a fost stabilit de bibliotecar din izvoare exterioare sau dacă este numai dedus, presupus de către catalogator. Ceea ce catalogatorul omite, trebuie să marcheze în notița descriptivă prin semnul (...) /adică trei puncte de suspensie/. (Pentru mai multe precizări privind utilizarea parantezelor drepte, vezi cap. IV. al acestei secțiuni a lucrării de față. Se pot reda sub formă abreviată, în special, termenii stereotipi din elementele de subtitlu. De asemenea, se prescurtează elementele referitoare la ediție, antetitu, colecție, colajonare, observații, folosind în acest scop abrevierile în forma indicată în standardele privind prescurtările.

Incorectitudinile de pe foaia de titlu sînt reproduse, dar catalogatorul adaugă după o asemenea mențiune termenul latin „sic“ (astfel) între croșete, sau corectează o eroare evidentă punînd, după mențiunea eronată, în croșete, prescurtarea latină „i.e.“ (adică) urmată de termenul corect.

b) *Descrierile auxiliare (secundare)* repetă, sub alte vedete, toate sau o parte din informațiile menționate în descrierea principală.

La rîndul lor, descrierile auxiliare sînt :

1. descrieri complementare

2. trimiteri

3. informative

1. *Descrieri complementare* : descrieri care completează puterea de informare a catalogului alfabetic, prin faptul că permit ca aceeași lucrare să poată fi căutată în catalogul alfabetic în mai multe locuri, după cum utilizatorul catalogului a reținut sau e preocupat numai de unele caracteristici ale lucrării care-l interesează : de ex., nu a reținut numele autorului, ci titlul lucrării sau numai traducătorul sau numai pe al doilea sau al treilea din cei 3 autori ai lucrării etc.

Descrierile complementare se întocmesc pentru :

- A. — coautor(i)
— traducător(i)
— prefațator(i)
— postfațator(i)
— culegător(i), compilator(i), alcătuito(i), al unei culegeri (cînd descrierea principală a fost făcută la titlu)
— întocmitor(i)
— adaptator(i) (cînd descrierea principală a fost făcută la numele autorului inițial)
— editor(i) intelectual(i)
— continuator(i) al unei lucrări
— redactor(i)
— coordonator(i)
— director(i)
— comentator(i) (cînd descrierea principală s-a făcut la numele autorului original)
— adnotăr(i)
— ilustrator(i)
— autorul versurilor unei lucrări muzicale
— persoana studiată într-o lucrare
— colectivitate studiată într-o lucrare
— localitatea, regiunea geografică sau țara studiată într-o lucrare

Cu vedetă complementară la nume de persoane fizice, de colectivități sau de denumiri geografice

B. titlu

- pentru o lucrare descrisă în principal la un autor nementionat și pe copertă sau menționat în altă parte decît foaia de titlu și coperta sau determinat din alte izvoare decît documentul descris ;
— pentru o culegere descrisă în principal la compilator ;
— pentru un dicționar sau o enciclopedie descrisă în principal la numele autorului ;
— pentru o lucrare muzicală, descrisă în principal la compozitor ;
— pentru orice lucrare descrisă în principal la autorul ei, cînd titlul este un alt mijloc important de identificare. (Vezi sect. 6.4. și 11.22 a Expunerii de principii).

Cu vedetă complementară de titlu

Descrierile complementare se utilizează numai pentru catalogul alfabetic, care va deveni cu atît mai capabil să informeze pe utilizatori, cu cît catalogatorul, în momentul examinării documentului de descris, s-a orientat mai judicios în stabilirea numărului și vedetelor descrierilor complementare, care apar ca necesare în funcție de profilul bibliotecii

și al intereselor de informare. Astfel, bibliotecile cu profil tehnico-științific nu simt nevoia descrierilor complementare pentru traducători, ilustratori, prefațatori, de exemplu. Însă, bibliotecile cu profil umanistic simt nevoia de descrieri complementare pentru acești colaboratori la o lucrare.

În orice caz, catalogatorul este obligat să indice pe fișa principală vedetele complementare pe care le-a stabilit și anume :

1. într-o notă, pe fața fișei principale, atunci când lucrează cu „metoda descrieri unice“, adică multiplică descrierea principală prin mijloace mecanice sau tipărire și apoi o adaptează pentru utilizare ca fișe secundare pentru catalogul alfabetic sau ca fișe pentru orice alt catalog ;

2. pe verso-ul fișei principale, atunci când redactează fișele sub formă de manuscris sau le dactilografiază una câte una.

Indicarea complementarelor pe fișa principală este necesară pentru a ști cu precizie care sînt fișele care trebuie scoase din catalog, atunci cînd o lucrare este retrasă din circulație.

Modul de prezentare al unei descrieri complementare depinde, deci, de procedura utilizată de catalogator în realizarea fișelor necesare catalogelor bibliotecii.

Cînd lucrează cu metoda descrierii unice principale reprodusă mecanic sau tipărită, va scrie la mașina de scris sau cu tuș, pe rînd, pe cîte o fișă principală, fiecare vedetă complementară de care are nevoie. Vedeta complementară se va scrie mai către dreapta pentru a face vizibil faptul că este o complementară.

Exemplu :

O fișă principală tipărită în mai multe exemplare care are indicate pe față, în notă, mențiunile de vedete ale descrierilor complementare și două clasificări.

Iată cum se adaptează spre a fi utilizată în catalogul alfabetic și în catalogul sistematic zecimal :

Pentru catalogul alfabetic :

a) Fișa principală :

221479 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.

În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.

311 p. 205×147 mm. (Zenit).

Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.

Selectie din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.

Combinatul poligrafic Casa Științei : 8.75 lei.

I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

0.82.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul alfabetic la grupa silabică *Pan-*

b) Fișa complementară :

POPESCU-ULMU, Tatiana (Trad.)
221419 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.
În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.
311 p. 205×147 mm. (Zenit).
Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.
Selecție din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.
Combinatul poligrafic Casa Scintei ; 8,75 lei.
I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

082.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul alfabetic la grupa silabică *Po-*

— pentru *primul titlu* :

LAMPA lui Diogene
221419 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.
În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.
311 p. 205×147 mm. (Zenit).
Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.
Selecție din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.
Combinatul poligrafic Casa Scintei ; 8,75 lei.
I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

0.82.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul alfabetic la grupa silabică *LAM*

— pentru *titlul de pe copertă*

CĂLĂTORIA unui biet literat.
221419 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.
În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.
311 p. 205×147 mm. (Zenit).
Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.
Selecție din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.
Combinatul poligrafic Casa Scintei ; 8,75 lei.
I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

082.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul alfabetic la grupa silabică *CA*

ses încadrează pe rînd fiecare din cei doi indici :

221419 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.

În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.

311 p. 205×147 mm. (Zenit).

Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.

Selecție din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.

Combinatul poligrafic Casa Scintei ; 8,75 lei.

I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

082.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul sistematic la subdiviziunea 850—31=59 Literatură italiană. Romane traduse în lb. română

221419 PANZINI, ALFREDO

Lampa lui Diogene. — Călătoria unui biet literat.

În românește de Tatiana Popescu-Ulmu. [Coperta colecției : Done Stan]. București, „Univers“, 1972.

311 p. 205×147 mm. (Zenit).

Pe copertă, titlul : Călătoria unui biet literat.

Selecție din volumul intitulat în original în limba italiană : Sei romanzi fra due secoli.

Combinatul poligrafic Casa Scintei ; 8,75 lei.

I. Popescu-Ulmu, Tatiana. II. Titlu.

850—31=59

082.1 Zenit

1969—[Nr. 1.528/72]

Se intercalează în catalogul sistematic la subdiviziunea 082.1 Zenit. Serii. Colecții. Zenit.

Cînd se lucrează cu *metoda redactării individuale a fiecărei fișe prin scriere de mînă sau prin dactilografiere la mașina de scris*, fișele complementare notate pe verso-ul fișei descrierii principale vor fi redactate una cîte una astfel : pentru descrierile complementare *la nume de persoane fizice sau colectivități*, vedeta se scrie de la verticala a 2-a. Pe rîndul următor, se copiază vedeta descrierii principale începînd cu verticala întîia. Dedesubt, de la verticala a doua, se trece titlul descrierii principale, iar din elementele de subtitlu, se păstrează atît cît e nevoie

pentru a justifica scoaterea în vedetă complementară a numelui respectiv, urmează ediția, iar din datele de apariție, se rețin numai localitatea și anul. Restul elementelor nu se rețin. Cota topografică se trece în colțul din stînga sus, ca și pe fișa descrierii principale.

Pentru *descrierile complementare la titlu* se începe cu titlul de la verticala a doua și se continuă pe rîndurile următoare mai către dreapta verticalei a doua, astfel încît vedeta complementară de titlu să rămînă pe rînd suspendat. Vedeta de nume a principalei se trece pe ultimul rînd, începînd cu verticala întîia.

Exemplu :

Să reluăm prin această metodă primul exemplu al descrierii principale la vedeta *Neculce, Ion* :

Fața fișei descrierii principale :

Cotă NECULCE, Ion

Letopisețul Țării Moldovei. [De la Dabija-Vodă
pînă la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat.

Precedat de O samă de cuvinte]. Ed îngrijită și glosar,
de Iorgu Iordan. Repere istorico-literare alcătuite în
redacție de G. Gheorghică. Coperta seriei : Constantin
Guluță. București, Minerva, 1975.

416 p. 20 cm. (Seria „Patrimoniu“).

Ediția reproduce textul ed a 2-a, rev. E.S.P.L.A.,
1959.

○

Verso-ul fișei descrierii principale :

○

553223 859.0—94
 859.0—34
 948.8 „1661/1743“ (093.323)
 082.1 Patrimoniu
Titlul LETOPISEȚUL ...
Titlul O SAMĂ de cuvinte
MOLDOVA (despre)
IORDAN, Iorgu (Red.)
GHEORGHICĂ, G. (Adnot.)

3.

236913

MOLDOVA

(despre)

NECULCE, Ion

Letopisețul Țării Moldovei... Ed. îngrijită și glosar, de Iorgu Iordan... București, 1975.

○

4.

236913

O SAMĂ de cuvinte

Letopisețul Țării Moldovei. [...Precedat de
O samă de cuvinte. Ed. îngrijită și glosar de
Iorgu Iordan. București, 1975.

NECULCE, Ion

○

236913

LETOPISEȚUL Țării Moldovei...

Ed. îngrijită și glosar, de Iorgu Iordan...

București, 1975.

NECULCE, Ion

○

2. Alt tip de descrieri auxiliare îl constituie *trimiterile*; sint indicații care îndrumă pe utilizatorul unui catalog să caute în alt punct al catalogului decât acela unde s-a îndreptat el pentru a găsi informația de care are nevoie.

Trimiterile sint de două feluri : $\left\{ \begin{array}{l} \text{generale} \\ \text{speciale} \end{array} \right.$

Trimiterile generale conduc de la forme de nume și titluri neacceptate ca vedetă la o formă a lor unică, acceptată ca vedetă pentru catalogul alfabetic.

De exemplu :

Numele lui Hașdeu apare în diversele ediții ale operelor sale :

Hăjdeu, B. P.

Hașdeu, Bogdan P.

Petriceicu-Hașdeu, B.

Pentru vedetă, a fost aleasă forma stabilită de lucrările de istorie literară ale unor autorități în materie, adică forma : HASDEU, Bogdan Petriceicu.

Toate celelalte forme de nume vor fi trecute în fișe de trimitere, care, așezate în catalogul alfabetic la locul indicat de forma lor, vor îndruma către forma aleasă ca vedetă unitară. Conferința Internațională asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961, a stabilit acest principiu al vedetei unitare și a denumit-o *vedetă uniformă*.

1.

HĂJDEU, B. P.

Vezi :

HASDEU, Bogdan Petriceicu

○

2.

PETRICEICU-HASDEU, B.

Vezi :

HASDEU, Bogdan Petriceicu

○

Trimiterile *speciale*, care se mai numesc în limbaj curent și *trimiteri încrucișate*, arată utilizatorului că informația căutată de el la o anumită vedetă poate fi găsită și la o altă formă de vedetă. Este, mai ales, cazul instituțiilor care și-au schimbat numele.

Exemplu :

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI. FACULTATEA DE MEDICINĂ
INSTITUTUL MEDICO-FARMACEUTIC BUCUREȘTI

Instituția care și-a schimbat denumirea.

Fișe de *trimitere specială* :

1.

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI. FACULTATEA
DE MEDICINĂ

Vezi și :

INSTITUTUL MEDICO-FARMACEUTIC BUCUREȘTI

○

Se așează la sfârșitul grupei de descrieri care au în vedetă UNIVERSITATEA BUCUREȘTI. FACULTATEA DE MEDICINĂ, iar la finele grupei de descrieri cu vedeta INSTITUTUL MEDICO-FARMACEUTIC BUCUREȘTI, se așează trimiterea specială :

2.

INSTITUTUL MEDICO-FARMACEUTIC
BUCUREȘTI

Vezi și :

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI, FACULTATEA DE
MEDICINĂ

○

Fișele de trimitere generală au scopul să adune toate descrierile aceleiași lucrări la o singură vedetă, în vreme ce fișele de trimitere specială admit mai multe vedete pentru colectivități sau publicații seriale care și-au schimbat numele.

Pe fișele de trimitere nu se trece cota topografică, deoarece ele nu se referă la un anumit document, ci la toate cazurile similare.

3. Al treilea tip de descrieri auxiliare îl constituie *descrierile informative*, care furnizează informația că anumite documente care poartă titluri generice ca : hotăriri, rapoarte, ordine, decizii, directive, dări de seamă, statut etc. se găsesc catalogate la denumirea instituției sau colectivității care le-a elaborat.

Descrierile informative seamănă cu trimiterile : și ele trimit în alt punct al catalogului, dar nu la un punct anumit, ci într-unul care trebuie dedus prin asociere cu exemplul pe care îl cuprinde fișa informativă. Nici pe aceste fișe nu se trece cota topografică, fiindcă nu se raportează la un anumit document, ci la toate cazurile similare.

Fișele informative sînt foarte utile, fiindcă elimină îngrămădirea multor descrieri la denumiri generice de tipul celor enumerate mai sus.

Exemplu :

STATUT

al unei organizații, colectivități etc.

Vezi în catalog denumirea organizației, colectivității etc.

De exemplu : ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR DIN
R.P.R. Statut.

○

c) *Descrierile analitice* se întocmesc pentru a descrie un capitol dintr-o carte, un studiu introductiv, un studiu cuprins într-o culegere de lucrări sau un articol dintr-o publicație periodică, indicîndu-se în ce publicație și la ce pagină se găsește studiul sau articolul trecut în descrierea analitică.

Descrierile analitice au aceeași formă de orînduire cu descrierile principale. Singurul element în plus este indicarea lucrării sau perio-

dicului în care se găsesc cuprinse. De asemenea, paginația se indică cu prescurtarea „p.” urmată de cifrele paginilor între care este cuprins studiul, capitolul sau articolul descris.

Exemple :

Descrierea analitică a unui studiu cuprins într-o culegere :

236005 BRADU, Ion

Copiști de cărți și manuscrise românești în Bihor,
de Ion Bradu. În culegerea : Contribuții culturale bi-
horene. Oradea, Comit. de cultură și educație so-
cialistă al jud. Bihor, 1974, p. 9—33.

○

Descrierea analitică a unui articol dintr-un periodic :

Cotă MOCA, Ion R.

Coxometria șoldului patologic la adult.

[De] Dr. I. Moca. În : Oncologia și radiologia. Rev.
a Soc. de oncologie și a Soc. de radiologie, vol. XII,
nr. 6, nov.-dec. 1973, p. 495—504.

○

Descrierea analitică a unui capitol dintr-o lucrare :

Cotă GOIA, V.

Alimentarea cu apă a fermelor zootehnice.

În lucrarea : Dragomirescu, Iordan, Florescu, Ioan I. și

Goia, V. : Mașini și instalații zootehnice. Cap. V.

București, Editura didactică și pedagogică, 1975,

p. 158—176.

○

/ GOIA, V., este autor al cap. V. din lucrarea citată /.

CAPITOLUL II

ELEMENTELE DESCRIERII

1. **Vedeta** este cea mai importantă parte a descrierii, fiindcă, într-un catalog alfabetic, ea este elementul de care se ține seamă în primul rînd la ordonarea descrierilor, iar în alte cataloage orînduite după alte criterii, vedeta descrierii este al doilea element de orînduire, imediat după criteriul de bază al respectivului catalog. De exemplu, în catalogul sistematic sau pe subiecte, ordonarea se face : în catalogul sistematic, întii, după indicii zecimali și apoi, în cadrul fiecărei diviziuni, după ordinea alfabetică a vedetelor.

În catalogul pe subiecte, orînduirea descrierilor se face după „vedeta de subiect“, iar în cadrul aceleiași vedete de subiect, ordonarea se face în funcție de ordinea alfabetică a vedetelor descrierilor.

Conferința internațională asupra principiilor de catalogare ținută la Paris în 1961 a elaborat documentul numit „Expunere de Principii adoptat la Conferința internațională asupra principiilor de catalogare“, Paris, oct. 1961, (în textul original englez : „Statement of principles adopted at the International Conference of Cataloguing Principles, Paris, October, 1961“, iar în limbaj curent este denumit „Paris Principles“ = Principiile de la Paris).

În 1971, a apărut ediția definitivă și adnotată a acestui document.

Expunerea de Principii, după ce, în primele 6 secțiuni, stabilește rolul și funcțiile catalogului alfabetic de autori și titluri, tipurile de descrieri (principale, auxiliare, trimiteri) în sect. 7—12, se ocupă de *alegerea și forma vedetelor și a cuvintelor de ordine*, (înțelegînd prin acestea din urmă elementele principale care determină ordinea alfabetică a vedetelor), introduce noțiunea de autor-colectivitate-colectivitățile ca autor (în lb. rom., s-a adoptat expresia de „autor-colectiv“) și insistă asupra unui principiu de bază referitor la vedetă : „vedeta uniformă“.

În cele ce urmează, expunem chestiunile referitoare la „vedetă“, bazîndu-ne pe indicațiile „Expunerii de Principii“, pe practica bibliotecilor mari și a fișelor tipărite din țara noastră.

1.1. Definiția vedetei

În terminologia catalogării, *vedeta* este un cuvânt, un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri scoase în evidență de descrierea din catalog pentru a servi la orînduirea acestor descrieri după un sistem prestabilit.

În cazul catalogului alfabetic, acest sistem este *ordinea alfabetică* a numelui autorilor (*vedetă de nume de autor-persoană fizică, de autor-colectiv*) și a titlurilor (*vedete de titlu*) pentru lucrările fără autori și în alte cazuri speciale (pe care le vom analiza în cap. III al acestei lucrări, intitulat „Particularitățile descriptive legate de caracteristicile bibliografice sau de tipurile și categoriile de documente“), Vedeta de titlu este *titlul* întreg, iar primul cuvînt al titlului, cu excepția articolului, este cuvîntul de ordine.

1.11. Vedeta uniformă

Conferința Internațională de Catalogare de la Paris din 1961, în *Expunerea de principii*, la punctele 7 ; 8 ; 9.4 și 11.3 a stabilit principiul *vedetei uniforme*, adică o formă unitară de nume, totdeauna aceeași (indiferent de modul cum este notat pe document) pentru același autor, iar pentru lucrările fără autor, un titlu unitar pentru aceeași lucrare apărută sub diferite titluri.

Punctul 7 enunță principiul general al vedetei uniforme astfel :

„7. Alegerea vedetei uniforme“

„*Vedeta uniformă* trebuie să fie în mod normal numele (sau forma numelui) sau titlul care figurează cel mai adesea în edițiile operelor catalogate sau în referințele făcute la aceste opere de către autorități recunoscute.

7.1. Cînd au apărut ediții în mai multe limbi, trebuie să se dea preferință, în general, vedetei bazată pe edițiile în limba originală, dar dacă această limbă nu este întrebuintată curent în catalog, vedeta poate fi luată din edițiile și referințele în una din limbile curent utilizate în catalog“.

Punctul 8 enunță principiul vedetei uniforme pentru *autor-persoană fizică*, punctul 9.4 *pentru autor-colectiv*, iar punctul 11.3 *pentru vedeta de titlu*.

1.12. Tipuri de vedete ale descrierilor catalografice

Vedetele descrierilor pot fi deosebite din două puncte de vedere :

a) Din *punct de vedere al caracteristicilor bibliografice ale documentelor* care trebuie descrise distingem :

— Vedete de autor $\left\{ \begin{array}{l} \text{persoană fizică (exprimate prin nume de persoane fizice)} \\ \text{colectiv (exprimate prin denumiri de colectivități, persoane juridice sau morale)} \end{array} \right.$

— Vedete de titlu (exprimate prin titlul documentului descris).

b) Din *punct de vedere al tipului de descriere al cărei prim element ele îl constituie*, oricare din vedetele de mai sus sînt :

I. Vedete ale unei *descrieri principale sau analitice* (deci, *vedete principale*)

II. Vedete ale unor :

— descrieri complementare	} deci, <i>vedete secundare</i> sau <i>auxiliare</i>
— trimiteri	
— informative	

1.121. *Vedete de autori-persoane fizice*

Numele de autori — persoane fizice apar în catalogul alfabetic ca *vedete principale* și ca *vedete complementare*. Le putem întîlni și în indexul de autori al unei publicații (listă care cuprinde autorii — nume de persoane și nume de colectivități — citați într-o publicație, cu indicarea paginii la care sînt menționați în publicație).

Iată textul punctului 8, al „Expunerii de principii“ cu privire la autorul — persoană fizică :

„8. *Un singur autor-persoană fizică*

„8.1. Descrierea principală pentru fiecare ediție a unei lucrări identificată ca fiind opera unui singur autor-persoană fizică trebuie să fie făcută la numele autorului. O descriere complementară sau o trimitere este făcută la titlul fiecărei ediții în care numele autorului nu figurează pe pagina de titlu.

„8.2. *Vedeta uniformă* este numele sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile operelor sale (cu rezerva specificată la pct. 7.1), în forma curentă cea mai completă sub care el apare, cu excepția următoarelor cazuri :

8.21. Un alt nume sau o altă formă de nume trebuie să fie luată ca vedetă uniformă, dacă a fost consacrată de uzul general sau în referințe asupra autorului din opere bibliografice, istorice și literare ori în baza altor activități publice decît aceea de autor.

8.22. O caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată, dacă e necesar, pentru a deosebi pe autor de alți autori, cu același nume“.

Observăm, deci, că s-a stabilit ca, pentru autorul-persoană fizică, vedetă uniformă să fie considerat numele / 1. *numele real*, 2. *pseudonimul* 3. *porecla*, 4. *titlul nobiliar* sau 5. *numele personal* sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile originale ale lucrărilor sale în forma cea mai completă sub care apare acest nume.

Principiul pare simplu, dar traducerea lui în practică este deosebit de dificilă, căci modalitatea de unificare este destul de greu de stabilit de către catalogatori. Sînt bine cunoscute variantele prin care au

trecut, din antichitate și pînă în epoca modernă, formele numelor și cîte diferențieri prezintă ele și azi, în conformitate cu uzanțele din diferitele țări, cu diversele schimbări intervenite în ortografie, în tradiția literară; chiar autorii înșiși nu se semnează cu același nume în diferitele lor opere. De asemenea, traducerea operelor în diferite limbi face să apară și numele autorilor diferit redată, în conformitate cu ortografia limbii în care este făcută traducerea. Pentru traduceri autorilor străini — mai ales mai vechi — în limba română este adesea destul de greu de știut care este forma corectă pentru vedeta uniformă și, uneori, chiar și pentru autorii români, este greu de stabilit care este numele și care este prenumele.

Ca urmare a unei hotărîri a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961, a apărut în 1967 lucrarea: „Names of persons; national usages for entry in catalogues. Definitive edition, by H. A. Chaplin and Dorothy Anderson“. La „Întîlnirea Internațională a experților în catalogare“, Copenhaga, 1969, s-a planificat să se publice, ca două suplimente la lucrarea de mai sus, liste de nume ale autorilor din Africa și Asia.

Neavînd la îndemînă niciuna din aceste lucrări, în cele ce urmează indicăm principii și reguli deduse din practica de catalogare și din codurile străine pe care le-am citat în secțiunea A.

În general, vedeta de autor-persoană fizică este alcătuită din : a) *nume* (care este „cuvîntul de ordine“); acesta poate fi simplu ori compus din două sau mai multe părți separate ori legate între ele printr-o linioară sau o particulă gramaticală; b) *prenume*, care poate fi alcătuit din unul sau mai multe cuvinte separate sau legate prin linioară; c) *elemente de individualizare*, în cazul autorilor identificați prin nume personal (prenume) sau al autorilor perfect omonimi.

Exemple:

Autori de diverse naționalități identificați prin nume personal (prenume):

Mardarie Cozianul /român/
Grigore din Măhaci, preot /român/
Leonardo da Vinci /italian/
Chrestien de Troyes /francez/
Filip IV, le Bel, roi de France
Walter von der Vogelweide /german

Autori omonimi:

Marinescu, Gheorghe, neurolog
Marinescu, Gheorghe, agronom
Marinescu, Gheorghe, matematician

Numele se notează în vedetă la cazul nominativ și se desparte prin virgulă, de prenume. Dacă prenumele este reprezentat prin inițială, se

completează, atunci când este posibil. Inițiala patronimicului nu se completează decât pentru autorii ruși și sovietici. Exemple :

Pe carte :

D. M. Pippidi /român/
L. N. Tolstoj /rus/

În vedetă :

PIPPIDI, Dionisie M.
TOLSTOJ, Lev Nikolaevič

Forma numelui autorului în limba originală se stabilește în urma documentării catalogatorului asupra autorului : naționalitatea sau cetățenia, limba în care a scris (ceea ce, pentru publicațiile editate în vremurile noastre, se poate afla cel mai adesea din prefața și postfața, supracoperta sau coperta dorsală a publicației de catalogat). O dată aceste elemente aflate, autorul trebuie identificat (într-o enciclopedie a țării sale sau într-un lexicon de specialitate) pentru a afla forma originală a numelui său pentru vedeta uniformă. Deci, un autor francez va trebui căutat într-o enciclopedie franceză, un autor rus într-o enciclopedie rusă, un autor englez într-o enciclopedie engleză etc. și nu altfel, pentru că formele specificate pot diferi unele de altele. De exemplu, dramaturgul spaniol Lope Felix de Vega Carpio (1562—1635), în enciclopediile românești, franceze și italiene, este trecut la LOPE DE VEGA, Felix Carpio, în vreme ce în enciclopediile spaniole, este trecut VEGA CARPIO, Felix Lope de.

Catalogarul nu are, însă, întotdeauna la îndemână instrumentele necesare documentării sale, mai ales în bibliotecile mici. În acest caz, studiul uzanțelor onomastice caracteristice diferitelor limbi și naționalități, ca și indicațiile conținute în fișa unică tipărită și în bibliografia națională, îl vor ajuta să găsească forma exactă de nume pentru stabilirea vedetei uniforme.

Trebuie reținute câteva observații asupra numelor de autori pe grupe lingvistice și naționale.

În acest sens, se pot stabili câteva categorii de nume, astfel :

- A. Nume de autori din țările de *limbi romanice*
- B. Nume de autori *anglo-saxonii*
- C. Nume de autori din țările de *limbi germanice*
- D. Nume de autori *slavi*
- E. Nume de autori *maghiari și orientali*
- F. Nume de autori *antici și medievali*
- G. Categorii speciale de nume, legate de stare civilă, rang nobiliar, titlu științific etc.

A. Autori din țările de limbi romanice : română, franceză, italiană, spaniolă (vorbită în Spania și în America Latină), portugheză (vorbită în Portugalia, America Latină, țările africane de limbă portugheză), retoromană.

Dificultatea alegerii formei pentru vedeta uniformă la această categorie de nume apare în cazul autorilor cu :

1. Nume compuse
2. Nume cu prefixe
3. Nume cu prefixe stabile sau atributive

1. *Numele compuse romanice* își au originea, în general, în combinarea numelui de familie patern cu cel matern (de exemplu, la spanioli — primul nume este al tatălui, cel de-al doilea al mamei; la portughezi — primul nume este al mamei, al doilea al tatălui) sau în combinarea numelui cu locul propriu de naștere sau de origine al familiei sau feudei.

Se pot prezenta sub următoarele forme :

a) *Nume romanice compuse unite prin linioară*

Pe carte :

În vedetă :

Ion Păun-Pincio (român)

PĂUN-PINCIO, Ion

Paul Vaillant-Couturier (francez)

VAILLANT-COUTURIER, Paul

Luigi Alpago-Novello (italian)

ALPAGO-NOVELLO, Luigi

Excepții : unii autori francezi își trec (pe opere) prenumele legat prin linioară de numele de familie. În vedetă, însă, se va trece întâi numele și apoi prenumele, deci nu se va ține seama de linioară. De exemplu :

Pe carte :

În vedetă :

Roger-Ferdinand

FERDINAND, Roger

Raoul-Rochette

ROCHETTE, Raoul

Uneori, trăsura de unire leagă numele de familie a doi autori care au colaborat la o lucrare ; de exemplu :

Pe carte :

În vedetă :

Erckmann-Chatrian

ERCKMANN, Émile și

CHATRIAN, Alexandre

b) *Nume romanice compuse, unite prin prepoziție, conjuncție sau articole :*

Pe carte :

În vedetă :

Ion Ionescu de la Brad (român)

IONESCU DE LA BRAD, Ion

Pierre Imbart de la Tour (francez)

IMBART DE LA TOUR, Pierre

Giuseppe Tommasi di Lampedusa
(italian)

TOMMASI DI LAMPEDUSA,
Giuseppe

Francisco Cervantes de Salazar
(spaniol)

CERVANTES DE SALAZAR,
Francisco

Don Francisco de Quevedo y
Villegas (spaniol)

QUEVEDO y VILLEGAS,
Francisco de

José Maria Eça de Queiroz
(portughez)

EÇA DE QUIEROZ, José Maria

Excepție : Se ia ultima parte a numelui atunci când aceasta este mai cunoscută. De exemplu : scriitorul francez François de Salignac

de la Mothe Fénelon este scos în vedetă : FÉNELON, François de Salignac de la Mothe, pentru că istoria literară l-a consacrat sub această formă a numelui.

c) *Numele romanice compuse din părți separate sau numele duble de :*

— autori români, francezi, italieni și de limbă spaniolă — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu prima parte. De exemplu :

Pe carte :

În vedetă :

Ion Budai Deleanu (român)

BUDAI DELEANU, Ion

Umberto Zanotti Bianco (italian)

ZANOTTI BIANCO, Umberto

Giovanni Battista Ceschi Santa

CESCHI SANTA CROCE,

Croce (italian)

Giovanni Battista

Vicente Blasco Ibañez (spaniol)

BLASCO IBAÑEZ, Vicente

— autori de limbă portugheză — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu *ultima parte*. De exemplu :

Pe carte :

În vedetă :

José Gomez Ferreira (portughez)

FERREIRA, José Gomez

Pedro Alvarez Cabral (portughez)

CABRAL, Pedro Alvarez

Rui Ribeiro Conto (brazilian)

CONTO, Rui Ribeiro

Luis Aranha Pereira (brazilian)

PEREIRA, Luis Aranha

2. *Nume romanice cu prefixe*

Prefixele constau din prepoziții și articole, care se notează în vedetă conform uzanței naționale din țara al cărei cetățean este autorul.

De regulă, prepozițiile care reprezintă o particulă nobiliară sau care indică originea sau locul de naștere se notează în vedetă, după prenume, în toate țările.

Sînt două situații :

a) *Fac parte din nume particulele formate din articol și o prepoziție, separate sau contractate :*

— Pentru numele românești — orice prefix face parte din nume, cu excepția prepoziției *de* : De exemplu :

Pe carte :

În vedetă :

Vasile a Mariei

A MARIEI, Vasile

Forma modernă a acestui tip de nume consacră chiar contractarea : ATODIRESEI, Ion

Pe carte :

În vedetă :

Emil de Pușcariu

PUȘCARIU, Emil de

— Pentru numele franceze — fac parte din nume articolele simple și prepozițiile articulate indivizibile, scrise cu majuscule : *L', La, Le, Les, Des, Du*. Exemple :

Pe carte :

Marcel L'Herbier
Gustave Le Bon
Jean de La Fontaine
Charles Des Granges
Jean Du Moulin

În vedetă :

L'HERBIER, Marcel
LE BON, Gustave
LA FONTAINE, Jean de
DES GRANGES, Charles
DU MOULIN, Jean

— Pentru numele italiene — în general, fac parte din nume articolele și prepozițiile simple scrise cu majuscule *La, Lo, Li* în toate cazurile, iar *Da, Dal, De, Degli, Dei, Della* etc. numai pentru numele lansate începînd cu secolul al 19-lea. De exemplu :

Pe carte :

Giovanni La Cecilia
Niccolò Lo Savio
Gioacchino Li Greci
Giovanni A Prato
Nicola D'Arienzo
Lorenzo Da Ponte
Edmondo De Amicis
Isidoro Del Lungo
Eufrosino Della Volpaia
Antonio degli Alberti
Giovanni Andrea Dell'Anguillara
Angela Di Constanzo

În vedetă :

LA CECILIA, Giovanni
LO SAVIO, Niccolò
LI GRECI, Gioacchino
A PRATO, Giovanni
D'ARIENZO, Nicola
DA PONTE, Lorenzo
DE AMICIS, Edmondo
DEL LUNGO, Isidoro
DELLA VOLPAIA, Eufrosino
DEGLI ALBERTI, Antonio
DELL'ANGUILLARA, Giovanni
Andrea
DI COSTANZO, Angelo

În numele anterioare secolului al 19-lea, nu se ține seamă de prepoziții. De exemplu :

Pe carte :

Lorenzo de Medici
Ruggero degli Ubaldini

În vedetă :

MEDICI, Lorenzo de, il Magnifico
UBALDINI, Ruggero degli

— În numele spaniole, se ține seamă numai de articolul simplu : *La, Las*.

Pe carte :

Manuel Antonio Las Heras

În vedetă :

LAS HERAS, Manuel Antonio

— În general, în numele *spaniole și portugheze*, sînt reținute nu-mai particulele legate de nume :

Pe carte :

Enrique Demaria
Roberto Lafuente

În vedetă :

DEMARIA, Enrique
LAFUENTE, Roberto

b) *Nu fac parte din nume :*

I. În numele române — *de*

Pe carte :

Emil de Pușcariu

În vedetă :

PUȘCARIU, Emil de

II. În numele franceze : *de, d'*

Pe carte :

Alfred de Musset
François d'Aubignac

În vedetă :

MUSSET, Alfred de
AUBIGNAC, François d'

Excepție : În numele de origine franceză, dar purtate de autori anglo-saxoni, scandinavi și canadieni, *de, d'* fac parte din nume :

Pe carte :

Knighthley D'Anvers
(nord-american)
Thomas de Quincey (englez)
Mazo De la Roche (canadian)
Peter de Polnay (scandinav)

În vedetă :

D'ANVERS, Knighthley
DE QUINCEY, Thomas
DE LA ROCHE, Mazo
DE POLNAY, Peter

III. În numele portugheze : *da, das, de, do, dos, as, os*

Pe carte :

Martinho Augusto da Fonseca
Joao Adolpho das Santus

În vedetă :

FONSECA, Martinho Augusto da
SANTUS, Joao Adolpho das

Excepție : În numele de origine portugheză dar purtate de autori nord-americani, particulele de mai sus fac parte din nume :

Pe carte :

John R. Dos Passos
(nord-american)

În vedetă :

DOS PASSOS, John R.

— În numele braziliene, particula *di* face parte din nume :

Pe carte :

Alberti Cardinal Di Yorio

În vedetă :

DI YORIO, Alberti Cardinal

3. **Nume romanice cu prefixe stabile sau atributive.** Prefixele sau calificativele : *S., St., Ste., Sta., Săn., Sant, Santo, Santo, Saint, Sainte* fac parte integrală din nume și se trec în vedetă. De exemplu :

Pe carte :

Evaristo San Cristobal
Robert de Saint-Jean
Charles-Augustin Sainte-Beuve

Luigi Santa Maria
Paul Săn-Petru

În vedetă :

SAN CRISTOBAL, Evaristo
SAINT-JEAN, Robert de
SAINTE-BEUVE, Charles
Augustin
SANTA MARIA, Luigi
SÂN-PETRU, Paul

B. Nume de autori anglo-saxoni

În cadrul grupei de nume anglo-saxone (engleze, scoțiene, irlandeze, nord-americane), sînt caracteristice următoarele categorii :

1. Nume cu prefixe

a) *Prefixele calificative* : *A', Ab, Ap* (de origine gaelică, cu sensul de „fiu“), *M', Mc, Mac*, (caracteristic scoțiene); *O'* (specific irlandez — cu semnificația : nepot, descendent); *Fitz* (de origine normandă — „fiu“); *Saint* (cel mai frecvent sub forma *St*) fac parte integrantă din nume și, deci, constituie cuvînt de ordine. De exemplu :

Pe carte :

Gilbert Abbot A'Beckett
Henry Edward Ap Rhys Price
Abraham Coates Fitz Gibbon
John M'Taggart Ellis M' Taggart

William Mac Donald
Charles McEvoy
Sean O'Casey
Eugene O'Neill
Sir Thomas de St Sterfe

În vedetă :

A'BECKETT, Gilbert Abbot
AP RHYS PRICE, Henry Edward
FITZ GIBBON, Abraham Coates
M'TAGGART, John M'Taggart
Ellis
MAC DONALD, William
McEVOY, Charles
O'CASEY, Sean
O'NEILL, Eugene
ST SERFE, Sir Thomas de

b) *Prefixele formate din particule, prepoziții, articole de origine străină* : *de, d', de la, des, du, les, le, la, l'van, van de von* fac totdeauna parte integrantă din numele anglo-americane chiar dacă, în limba de origine, unele din particulele de mai sus nu sînt luate în considerație în vedetă. În afara exemplelor date pentru nume de origine romanică, iată alte cîteva :

Pe carte :

Augustus de Morgan
Walter de la Mare

În vedetă :

DE MORGAN, Augustus
DE LA MARE, Walter

Daphné Du Maurier
Alex La Guma (scriitor din Africa
de Sud)
Joseph Sheridan Le Fanu
Roger L'Estrange
Carl Van Doren
Jean Van der Poll
Wernher Von Braun

DU MAURIER, Daphné
LA GUMA, Alex
LE FANU, Joseph Sheridan
L'ESTRANGE, Sir Roger
VAN DOREN, Carl
VAN DER POLL, Jean
VON BRAUN, Wernher

c) particula *of* nu face parte din nume :

Pe carte :

În vedetă :

John of Heveden

HEVEDEN, John of

2. Nume compuse

a) Numele legate prin *trăsură de unire* se trec în vedetă începând cu prima parte a numelui :

Pe carte :

În vedetă :

Cecil Day-Lewis
C. K. Scott-Moncrieff

DAY LEWIS, Cecil
SCOTT-MONCRIEFF, C. K.

b) Numele alcătuite din două sau mai multe părți se trec în vedetă începând cu ultima parte a numelui :

Pe carte :

În vedetă :

John Stuart Mill
John Mason Neale
Henry Brooks Adams
Ford Madox Ford

MILL, John Stuart
NEALE, John Mason
ADAMS, Henry Brooks
FORD, Ford Madox

Excepție : Se trece în vedetă prima parte a numelui dacă autorul este mai cunoscut astfel sau el însuși preferă această formă. De exemplu:

Pe carte :

În vedetă :

David Earl Lloyd George

LLOYD GEORGE, David Earl

C. Nume de autori din țările de limbi germanice

1. La numele de origine germanică și flamandă, în a căror componență intră prefixe (prepoziții sau articole simple sau contractate) : *von, von der, van's, van't, von und zu, zum, zur af, av, am, auf'm, aus'm, im, van, van der, vander, ten, ter, ther, de op, voor*, nu se ține seama de prefix. Deci, în vedetă se scoate acea parte a numelui care

urmează după prefix ; excepție face prefixul „ver“ care se trece în vedetă ca primă parte a numelui. Exemple :

Pe carte :

Pieter van der Aa
Leo op de Beeck
Carl de Geer
Jan ten Brink
Menno ter Braak
Albert van Driessche
Jacobus Henricus van't Hoff
Daisy ver Boven

În vedetă :

AA, Pieter van der
BEECK, Leo op de
GEER, Carl de
BRINK, Jan ten
BRAAK, Menno ter
DRIESSCHE, Albert van
HOFF, Jacobus Henricus van't
VER BOVEN, Daisy

Excepții : Prefixele existente în nume de origine germanică sau flamandă dar aparținând unor autori nord-americani, fac parte integrantă din nume, așa cum am arătat la punctul B 1 b.

2. *Pentru numele de autori belgieni* de origine flamandă sau germanică, se ține seamă de prefixe. Exemple :

Pe carte :

Charles De Coster
Karel Van De Woestijne
Ferdinand Van Der Haeghen

În vedetă :

DE COSTER, Charles
VAN DE WOESTIJNE, Karel
VAN DER HAEGHEN, Ferdinand

— Numele belgiene de altă origine urmează regula limbii de origine a numelui :

Pe carte :

Thomas Du Jardin
(belgian)

În vedetă :

DU JARDIN, Thomas
(ca în lb. franceză)

Observație : Numele de autori francezi, în a căror componentă intră prefixele *van* sau *van der*, se scot în vedetă ținând seama de aceste prefixe :

Pe carte :

Paul Van Tieghem
Maxence Van Der Meersch

În vedetă :

VAN TIEGHEM, Paul
VAN DER MEERSCH, Maxence

2. *Numele olandeze*, în a căror componentă intră prefixe, se scot în vedetă întotdeauna ținând seamă de acea parte a numelui care urmează după prefix, chiar dacă este vorba de nume de altă origine decât de origine germanică sau flamandă :

Pe carte :

Hendrik Wilhelm van Loon
Vincent van Gogh
Isaac le Long
Jacob Beart de la Faille

În vedetă :

LOON, Hendrik Wilhelm van
GOCH, Vincent van
LONG, Isaac le
FAILLE, Jacob Beart de la

Observație : Abrevierile 's, 't, fără a fi precedate de o prepoziție, își păstrează locul în fața numelor olandeze, dar nu se ține seamă de ele în clasamentul alfabetic : 's GRAVIENNEERT, 's JACOB.

Dacă înaintea acestor abrevieri ('s, 't) există o prepoziție, abrevierile apar în vedetă în ultima parte : GRANVENNEERT Jan van's ; HAAFF, Jan Michael van't.

3. *Numele germane* care prezintă dificultăți pentru catalogatori sînt numele compuse legate prin trăsura de unire, cele cu prefixe și cele compuse cu conjuncție.

a) *Numele germane cu trăsura de unire* se scot în evidență începînd cu numele plasat în fața trăsorii de unire :

Pe carte :

Wilhelm Mayer-Lubke

În vedetă :

MAYER-LUBKE, Wilhelm

b) *Pentru numele germane cu prefixe* se pot stabili următoarele trei reguli :

1. Dacă prefixul constă dintr-un articol hotărît cu prepoziție : *Am, In, Zu* sau din forma contrasă a articolului hotărît cu prepoziție : *Am, Zum, Zur, Aus'm, Auf'm Von., Vom und Zum*, numele se scoate în vedetă începînd cu acest prefix :

Pe carte :

Emmanuel Christian Am Ende

Ernst Aus'm Weerth

Paul Vom Hage

Everard Im Thurn

Friedrich Zum Berge

Karl Zur Megede

Karl Vom und Zum Stein

În vedetă :

AM ENDE, Emmanuel Christian

AUS'M WEERTH, Ernst

VOM HAGE, Paul

IM THURN, Everard

ZUM BERGE, Friedrich

ZUR MEGEDE, Karl

VOM UND ZUM STEIN, Karl

2. Dacă prefixul constă dintr-o prepoziție sau o prepoziție urmată de un articol, nu se ține seamă de prefix în stabilirea cuvîntului de ardină al vedetei. Exemple :

Pe carte :

Friedrich von Schiller

Karl Wilhelm von Humboldt

Joachim Heinrich von der Hagen

În vedetă :

SCHILLER, Friedrich von

HUMBOLDT, Karl Wilhelm von

HAGEN, Joachim Heinrich
von der

3. Cele două reguli de mai sus sînt valabile în cazul numelor de origine germanică și flamandă. În cazul numelor germane de altă ori-

gine, este urmată regula prefixului din limba de origine a numelui.
Exemple :

Pe carte :

Hans Otto De Boor
Emil Du Bois-Reymond
Paul Ten Bruggencate

În vedetă :

DE BOOR, Hans Otto
DU BOIS-REYMOND, Emil
TEN BRUGGENCATE, Paul

c) Numele germane compuse, legate printr-o conjuncție, se trec în vedetă începînd cu partea numelui așezată imediat înaintea conjuncției. De exemplu :

Pe carte :

Ernst von Heydebrand un der
Lasa

În vedetă :

HEYDEBRAND UND DER LASA,
Ernst von

4. Numele scandinave (daneze, norvegiene și suedeze) care pun probleme pentru catalogatori sînt cele în a căror componență intră prefixe. Se disting următoarele situații :

a) Prefixele *af*, *av*, *von* (de origine scandinavă și germanică) nu fac parte din nume :

Pe carte :

Carl von Linné
Gunnar Johannes af Hallstöm

În vedetă :

LINNÉ, Carl von
HALLSTOM, Gunnar Johannes af

b) Prefixele de origine franceză și italiană sub formă de prepoziții simple sau articulate, (așa cum am arătat mai sus), ca și *de* flamand fac parte din nume :

Pe carte :

Gerhard Jacob De Geer
Jens Larsen La Cour

În vedetă :

DE GEER, Gerhard Jacob
LA COUR, Jens Larsen

c) Dacă prepozițiile scandinave *af* și *von*, într-o traducere franceză a unui nume suedez, au fost redată prin franțuzescul *de*, acest *de* nu face parte din nume, iar numele trebuie redată în forma suedeză :

Pe carte :

Axel de Fersen

În vedetă :

FERSEN, Axel von

D. Nume de autori slavi

Numele autorilor slavi (ruși, ucrainieni, bieluși, bulgari, sîrbi, poloni, cehi, slovaci, croați, sloveni) prezintă dificultatea că lucrările originale ale unora dintre ei (ruși, ucrainieni, bieluși, bulgari, sîrbi)

sînt redade cu scriere cirilică și că, în diverse traduceri, numele lor este ortografiat diferit, după limba în care au fost traduși. Exemple :

Pe carte :

A. C. ПУШКИН (în lb. rusă)
PUSKIN, A. A. (în lb. rom.)
PUSCHKIN, Alexander S. (în lb. germ.)
POUCHKINE, Alexandre S. (în lb. fr.)
PUSHKIN, A (în lb. engl.)
PUSKIN, Alekszendr (în lb. maghiară).

Pentru vedeta uniformă, se ia forma originală a numelui, dar se transliterează din scrierea cirilică în scrierea latină, conform sistemului I.S.O. recomandat în standardul de stat Uo3, Nr. 5309—70.

Astfel, vedeta uniformă pentru exemplul de mai sus este PUŠKIN, Aleksandr Sergeevič.

Pentru autorii ruși, se cere să se completeze, în vedetă, nu numai inițiala prenumelui, ci și inițiala patronimicului, spre a se diferenția cazurile frecvente de omonimi :

Pe carte :

P. A. Tolstoj (1761—1844)
P. A. Tolstoj (1645—1729)

În vedetă :

TOLSTOJ, Pêtr Alexandrovič
TOLSTOJ, Pêtr Andreievič

Numele de autori ruși în a căror alcătuire intră prefixe de origine străină ca : *le, de la, van der, ter* sînt scoase în vedetă, începînd cu prefixul. De exemplu : TER-ASTVACATURJAN, Iosif Andreievič.

Numele rusești compuse, legate prin trăsura de unire, se trec în vedetă începînd cu partea care precede trăsura de unire :

Pe carte :

N. A. Rimskij-Korsakov

În vedetă :

RIMSKIJ-KORSAKOV, Nicolaj
Andreievič

Excepții : 1. Cînd autorul este mai cunoscut cu a doua parte a numelui, aceasta devine cuvînt de ordine. Exemplu :

Pe carte :

M. I. Goleniščev-Kutuzov

În vedetă :

KUTUZOV, Mihail Illarinovič

2. Cînd prima parte este prepoziția *fon* (derivată din *von*), vedeta se stabilește la numele posterior prepoziției :

Pe carte :

Aleksej Aleksandrovič fon-Lampe

În vedetă :

LAMPE, Aleksej Aleksandrovič
fon

Numele cehe și slovace formate dintr-un nume de loc la genitiv cu prefixul *z* se scot în vedetă începînd cu prefixul, dar aceasta nu se ia în considerare în ansamblul alfabetic în catalog. De exemplu : *z Zerotina*, Karel se intercalează în catalog la locul cuvenit numelui Zerotina.

E. Nume de autori maghiari și orientali

1. Nume de autori maghiari

Numele autorilor *maghiari* apar pe cărțile editate în Ungaria, ca și în traduceri românești editate în țara noastră, începînd cu numele de familie, urmat de prenume. De aceea, pentru stabilirea cuvîntului de ordine, se ia în considerare primul nume — numele de familie.

De exemplu :

Pe carte :

Petőfi Sandor
Jókai Mór

În vedetă :

PETŐFI, Sandor
JÓKAI, Mór

Pe edițiile apărute în alte limbi, numele autorilor maghiari sînt redată de obicei, în mod normal : prenumele urmat de nume. În aceste cazuri, pentru stabilirea vedetei uniforme, se face inversiunea obișnuită (nume, prenume). De exemplu, pe o carte engleză sau germană, vom găsi specificată forma : Alexander Petőfi, iar pentru stabilirea vedetei uniforme, se va proceda la inversare.

Numele unor autori maghiari de origine străină conțin uneori prepozițiile *di* sau *d'*. Nu se ține seamă de ele nici la scoaterea în vedetă, nici la aranjarea alfabetică. Exemple :

Pe carte :

Di Gleria János
D'Isoz Kálman

În vedetă :

GLERIA, János di
ISOZ, Kálman d'

2. Nume orientale

a) *Numele autorilor de limbă arabă, anterioare anului 1800* alcătuite din mai multe părți, se scot în vedetă începînd cu cea parte a numelui care este cea mai cunoscută, adică așa cum este notată în lucrările de referință. Exemplu :

Pe carte :

Muhammad ibn Muhammad
al-Ghazāli

În vedetă :

al-GHAZĀLI, Muhammad ibn
Muhammad

Dacă e un autor puțin cunoscut, ținem seama de următoarele considerente :

1. Particulele care indică rudenția (*ibn, abu, bar, ben, zad*) sînt socotite cuvinte de ordine, deci, vedeta uniformă va începe cu ele :

Pe carte :

Abd el-Malik ibn Hishām

În vedetă :

IBN HISHĀM, Abd al-Malik

2. Tot cuvînt de ordine e socotită și partea de nume care precede cuvîntul onorific *al-dîn* :

Pe carte :

Muhammad ibn Ishāq al-Qunawi
Sadr al-Din

În vedetă :

SADR al-DIN AL-QUNAWI,
Muhammad ibn Ishāq

3. De asemenea, partea numelui alcătuită dintr-un adjectiv terminat în *i* și precedat de articolul *al*, arătînd originea : articolul se scrie cu litere mici la început și nu se ia în seamă la aranjarea alfabetică. De exemplu :

Pe carte :

Muhammad ibn Ismail
al-Bukhari
Muhammad ibn Muhammad
al-Ghazali

În vedetă :

al-BUKHARI, Muhammad ibn
Ismail
Al-GHAZALI, Muhammad ibn
Muhammad

b) *Numele arabe de după 1800* se notează în vedetă începînd cu ultima parte precedată de articolul scris cu minusculă și care nu conțiază în aranjarea alfabetică :

Pe carte :

Tewfic al-Hakim

În vedetă :

al-HAKIM, Tewfic

c) *Numele turcești anterioare anului 1934* (dată la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă așa cum se găsesc pe carte :

Pe carte :

Ahmed Hikmet
Omar Seyfeddin

În vedetă :

AHMET HIKMET
OMAR SEYFEDDIN

Dacă una din părțile unui nume turcesc compus conține o terminație în *zade* sau *oglu*, acea parte devine cuvînt de ordine :

Pe carte :

Mahmud Efrem Recaizade
Ahmet Hikmet Müffüoglu

În vedetă :

RECAIZADE, Mahmud Efrem
MÜFFÜOGLU, Ahmet Hikmet

d) *Numele turcești figurînd pe publicații posteroare anului 1934* se trec în vedetă începînd cu numele de familie. Exemplu :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Nazim Hikmet	HIKMET, Nazim

e) *Numele autorilor iranieni dinainte de anul 1926* (data la care au fost stabilite numele de familie) se trec în vedetă începînd cu partea cea mai cunoscută sau în forma în care se găsesc pe carte :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Abu-Abdullah Muşrifaddin Saadi Sirazi Omar Khayyam	SAADI SIRAZI, Abu-Abdullah Muşrifaddin OMAR KHAYYAM

f) *Numele autorilor iranieni, specificate după anul 1926* se scot în vedetă începînd cu numele :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Nassar Shariffy	SHARIFFY, Nassar

g) *Numele de autori indieni* se împart în două grupe din punct de vedere cronologic :

1. Anterioare mijlocului secolului al 19-lea, care se scot în vedetă începînd cu primul cuvînt :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Isvara Kaula	ISVARA KAULA

2. După prima jumătate a secolului al 19-lea, numele se trece în vedetă începînd cu acea parte a numelui utilizată de autor ca nume de familie :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Prem Ciand ; Markandaya Kamala	MARKANDAYA KAMALA ; PREM CIAND

Dacă, din întrebuiţarea iniţialelor, se observă că o parte constituie numele după uzanţă europeană, se scoate în vedetă partea care urmează iniţialelor :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
V. K. Krishna Menon	KRISHNA MENON, V. K.

În alte cazuri, se trece în vedetă ultima parte a numelui :

<i>Pe carte :</i>	<i>În vedetă :</i>
Ramesh Chunder Dutt	DUTT, Ramesh Chunder

După principii geografice deosebim următoarele grupe :

1. *În india de nord, de est și vest* (limbile assami, bengali, gujarati, hindi, marathi, oriya), numele sînt alcătuite după uzanță europeană. Deci, vedeta va începe cu ultima parte a numelui :

Pe carte :

Rajendra Paasad

În vedetă :

PAASAD, Rajendra

2. *În india de sud* (în l. kannada, malayalam, tamil și telugu), numele sînt alcătuite dintr-un prenume, urmat de un alt prenume succedat de unul sau mai multe elemente. Vedeta se alcătuește începînd cu penultima parte a numelui :

Pe carte :

Savur Mangesa Rao
Sarvapali Radhakrishnan

În vedetă :

MANGESA RAO, Savur
RADHAKRISHNAN, Sarvapali

3. *Numele din Pundjab* se notează în vedetă începînd cu prima parte a numelui :

Pe carte :

Mehtah Singh

În vedetă :

MEHTAH SINGH

h) *Numele musulmane din India și Pakistan* se notează în vedetă în ordinea părților numelui :

Pe carte :

Ali Hussein

În vedetă :

ALI HUSSEIN

i) *Numele din Ceylon* se scot în vedetă începînd cu ultima parte a numelui simplu sau cu prima parte a numelui compus :

Pe carte :

Mahindu Senevirante
Somawathis Ran Menike

În vedetă :

SENEVIRANTE, Mahindu
RAN MENIKE, Somawathis

j) *Numele autorilor chinezi, coreeni, japonezi*, formate din nume urmat de unul sau două prenume, se notează în vedetă în ordinea părților care alcătuiesc numele, cu următoarele observații :

1. *În numele chineze*, se scriu cu majuscule ; Numele și primul prenume, de care se leagă prin linioară al doilea prenume, care se scrie cu minusculă. Exemple :

Pe carte :

SUN YAT-sen
Ciao Su-li

În vedetă :

SUN YAT-sen
CIAO SU-li

Dacă există numai nume și un singur prenume, ambele părți se scriu cu majuscule :

Pe carte :

În vedetă :

Ven Vei

VEN VEI

2. La numele coreene, toate părțile se scriu separat și cu majuscule :

Pe carte :

În vedetă :

Han Ser Ia

HAN SER IA

Țoi So He

ȚOI SE HE

3. În numele japoneze, prima parte se separă prin virgulă de a doua, deoarece prima parte este socotită nume de familie, iar a doua, prenume :

Pe carte :

În vedetă :

Tocunaga Sunao

TOCUNAGA, Sunao

Această regulă este valabilă pentru edițiile recente de traduceri în limba română ; în vechile traduceri în românește ca și în edițiile străine ((engleze, franceze, etc) se practică inversarea, așa încît catalogatorul trebuie să fie atent să nu aplice procedeul neînversării numelui, atunci cînd editorii au operat inversarea. De exemplu, într-o ediție engleză, pe carte, numele autorului va fi specificat : Ken-hwa Shan ; Suckichi Kawata, iar catalogatorul va restabili forma inversă : SHAN, Ken-hwa ; KAWATA, Suckichi.

k) *Numele vietnameze*, formate dintr-un nume, o particulă (*van, vai, thi, Le, quoc*) și un nume personal :

Pe carte :

În vedetă :

Nguyen van Lê

LÊ, Nguyen van

În cazul în care numele nu conține particulele sus-citate, el va fi reflectat în vedetă sub forma indicată pe pagina de titlu :

Pe carte :

În vedetă :

NguyêN Cong Tru

NGUYÊN CONG TRU

1) *Numele birmane* sint alcătuite din unul, două sau trei nume personale, precedate de un termen de adresare : *U, Ko* (pentru bărbați) ; *Daw* ori *Ma* (pentru femei).

În vedetă, se păstrează ordinea numelor, în afară de faptul că termenul de adresare se pune ultimul și se desparte prin virgulă de restul numelui :

Pe carte :

În vedetă :

U Thant

THANT, U

Daw Mya Sein

MYA SEIN, Daw

m) Numele indoneziene sînt de fapt nume de origine arabă, chineză, olandeză, indiană, javaneză, sumatryană, malaeză, alcătuite din mai multe elemente. În general, se scot în vedetă începînd cu ultima parte :

Pe carte :

Rustam Sutan Palindih

În vedetă :

PALINDIH, Rustam Sutan

Excepții : a) Dacă numele este de origine chineză (și acesta se recunoaște după forma numelui), se socotește drept cuvînt de ordine prima parte a numelui :

Pe carte :

Lim Yauw Tjin

În vedetă :

LIM, Yauw Tjin

b) Dacă ultima parte e reprezentată prin inițiale și numele este necunoscut, în sensul că autorul nu figurează în enciclopedii, se păstrează ordinea părților așa cum se prezintă acestea :

Pe carte :

Djakaria N. E.

În vedetă :

DJAKARIA, N. E.

Titlurile sau cuvintele onorifice care intră în componența numelor indoneziene se neglijează sau se tratează ca prenume :

Pe carte :

Raden Mas Ngabei Purbatjaraka

În vedetă :

PURBATJARAKA, Raden Mas
Ngabei

Narah Rusli

RUSLI, Narah

F. Nume de autori antici și medievali

1. Nume antice

a) *Numele indiene vechi* se redau sub forma sanscrită a numelui. Pentru celelalte forme ale numelui se fac trimiteri spre forma sanscrită, socotită vedetă uniformă. De exemplu, pentru forma sanscrită :

AŚVAGHOSA

se vor face trimiterile :

ASSAGHOȘA

ASWA GHOSHU

AÇVAGHOSHA

Vezi :

Vezi :

Vezi :

AŚVAGHOȘA

AŚVAGHOȘA

AŚVAGHOȘA

Autorii budiști ai textelor Pāli sînt trecuți în vedetă sub forma Pāli socotită vedetă uniformă. Pentru alte forme de nume se fac trimiteri. De exemplu, pentru forma Pāli : Dhammakitti se va face trimiterea :

DHARMAKIRTI

Vezi :

DHAMMAKITTI

b) *La vechii evrei*, numele au fost, la început, pur individuale, fără nici o altă adăugire (Labon = blond ; Rachel = oaie). Mai târziu, sub influența greacă și apoi romană, la numele individual, s-a adăugat numele tatălui sau un supranume derivat din denumirea locului de origine, din denumirea profesiei, de la un grad sau de la un titlu.

1. În vedetă, numele personal este socotit cuvânt de ordine, ținând seama de faptul că și cuvintele *aba*, *abba** (în arameică „tată“ și titlu de adresare, de cinstire pentru un învățat), *ben* (în ebraică, „fiu“), *bar* (în arameică, „fiu“, întâlnit la nume de origine siriană) fac parte integrantă din nume :

Pe carte :

Aba Avram
Abba Areka
Abraham ben David
Israel ben Moses
Aaron Pasaro
Moses Sefardi
Simon bar Giora

In vedetă :

ABA AVRAM
ABBA AREKA
ABRAHAM ben DAVID
ISRAEL ben MOSES
AARON PESARO
MOSES SEFARDI
BAR GIORA, Simon

2. Articolul *ha*, pus înaintea unui nume, se scrie cu literă mică și este neglijat la așezarea alfabetică : IUDA ha-LEVI

c) Numele autorilor orientali antici, consacrați într-o formă europeană, se scot în vedetă la forma europeanizată :

Pe carte :

Kong Fu-tze
Kong sau Confucius }
Meng-tze sau Mencius

In vedetă :

CONFUCIUS
MENCIUS

d) Pentru numele romane, trebuie să avem în vedere următoarele date :

Numele cetățeanului roman constă din trei elemente : *praenomen* (*pronume, nume individual sau personal*) ; *nomen* (*nume, adică numele neamului sau ginte* din care își trăgea originea) ; *cognomen* (foarte adesea o poreclă). De exemplu, la numele celebrului Marcus Tullius Cicero, distingem : *praenomen* : Marcus ; *nomen* : Tullius (din ginta Tullia) ; *cognomen* — Cicero (de la *cicer-is* = aluniță). Deci, numele ar însemna : Marcus din ginta Tullia zis Aluniță.

Uneori, apărea și un al patrulea element — un *supernomen* (tot o poreclă, care indica o anumită caracteristică psihologică sau o acțiune de mare faimă a individului). De exemplu, Publius Cornelius Scipio (om politic și comandant militar roman, cca 235—183 î.e.n.) a fost supranumit „Africanus“ pentru victoria sa împotriva lui Hannibal în cel de-al doilea război punic.

* De la acest cuvânt derivă în latină „*abbas*“, care a devenit în franceză „*abbé*“.

Menționăm, de asemenea, că, foarte adesea, în edițiile în limba latină și greacă, numele autorilor fac corp cu titlul operei, prezentându-se în majoritatea edițiilor, la cazul genitiv (uneori și la dativ, ablativ sau acuzativ cu *per*).

În descriere, vedeta se întocmește redând numelui autorului forma de la nominativ, dar în notița bibliografică, se reproduce întocmai forma declinată de pe pagina de titlu:

Pe carte :

Orationum M. Tulli Ciceronis
volumen primum
Vergilii Maronis Opera ...

În descriere :

CICERO, Marcus Tullius
Orationum M. Tulli Ciceronis
volumen primum
VERGILIUS MARO, Publius
Vergilii Maronis OPERA ...

De asemenea, subliniem că, în vedetă, numele autorilor latini trebuie menționate în forma lor completă și originală, de exemplu : HORATIUS Quintus Flaccus și nu HORĂȚIU.

1. Uneori, ordinea este dată de nomen :

Pe carte :

Titus Lucretius Carus sau Lucrețiu
Publius Ovidius Naso sau Ovidiu

În vedetă :

LUCRETIUS CARO, Titus
OVIDIUS NASO, Publius

2. De multe ori, vedeta începe cu cognomen :

Pe carte :

Caius Julius Caesar
Publius Cornelius Tacitus

În vedetă :

CAESAR, Caius Julius
TACITUS, Publius Cornelius

3. Alteori, „supernomen“ este cel mai cunoscut :

Pe carte :

Lucius Junius Moderatus
Columella
Caius Caesar Augustus
Germanicus Caligula

În vedetă :

COLUMELLA, Lucius Junius
Moderatus
CALIGULA, Caius Caesar
Augustus Germanicus

e) Pentru autorii greci clasici, Conferința de Catalogare de la Paris din 1961 a consacrat folosirea formei latine a numelui lor :

Pe carte :

Homer, Omeros sau Homerus
Eschil, Aiscylos sau Aechylus
Plutarch, Plutarchus sau
Plutarchos

În vedetă :

HOMERUS
AESCHYLUS sau ESCHYLUS
PLUTARCHUS

Bibliotecile științifice și bibliotecile de filologie clasică pot alege ca vedetă uniformă pentru aceste nume, forma lor originală /în lb. greacă/, la nominativ : OMERUS, AISCYLOS, PLUTARCHOS.

2. Numele de autori medievali vădesc în alcătuire o puternică influență latinizantă. În fixarea vedetei uniforme, se ține seamă de partea de nume sau de forma numelui sub care autorul este cel mai cunoscut :

a) Nume personal (prenume) : ALCUINUS, DONIZO, ECKART.

b) Numele personal însoțit de un epitet, un supranume provenit de la numele localității de origine, de la numele tatălui, denumirea meseriei etc. : GIOVANNI da RAVENNA, JACOPINO da TODI, COLA di RIENZO, PAULUS DIACONUS, WALTHER von der VOGELWEIDE, WOLFRAM von ESCHENBACH, BEDA VENERABILIS, SNORRI STURLUSON, ADAM de BRÊME.

c). *Nume de familie :*

Pe carte :

Geoffrey de Villehardouin
Pierre Abélard
Johann Eck
Jehan Froissart
Philippe de Commynes
Jean de Joinville

În vedetă :

VILLEHARDOUIN, Geoffrey de
ABÉLARD, Pierre
ECK, Johann
FROISSART, Jehan
COMMYNES, Philippe de
JOINVILLE, Jean de

d). *Numele autorilor și artiștilor din epoca Renașterii* se scot în vedetă sub forma în care sînt mai cunoscuți — prenume, nume sau apelativ calificativ, însoțite de denumirea locului de origine etc. Exemple :

Pe carte :

Dante Alighieri
Leonardo da Vinci
Michelangelo Buonarrotti
Albrecht Dürer
Sandro Botticelli
Raffaello Sanzio sau Rafael
Erasmus din Rotterdam sau Erasm

În vedetă :

DANTE Alighieri
LEONARDO da Vinci
MICHELANGELO, Buonarrotti
DÜRER, Albrecht
BOTTICELLI, Sandro
RAFFAELLO, Sanzio
ERASMUS ROTTERDAMUS,
Desiderius

e) *Pentru numele grecizate sau latinizate* ale unor autori din Evul mediu, epoca Renașterii sau chiar de mai târziu, se alege ca vedetă uniformă versiunea latină a numelui, dacă autorii au scris în limba latină și sînt mai cunoscuți sub aceste nume, mai ales pentru autorii anteriori anului 1400 : SAXO GRAMMATICUS (1140 — 1206) pentru Sakse ; THOMAS AQUINAS, Sanctus (1225 — 1247) pentru Tommaso d'Aquino.

Pentru autorii care au trăit după anul 1400, se preferă ca vedetă uniformă versiunea din limba de origine (vernaculară), chiar dacă autorii au scris în latină :

Pe carte :

În vedetă :

Cartesius (1596—1650)

DESCARTES, René

Excepții fac autorii cunoscuți, cu precădere, sub forma latinizată :
ERASMUS ROTTERDAMUS, Desiderius pentru Gerhard Gerhards.

AGRICOLA, Georg pentru Georg Bauer, 1490—1555

MELANCHTON, Phillip pentru Philipp Schwarzerd, 1494—1560

GROTIUS, Hugo pentru Hugo de Groot, 1583—1645.

f) *Numele autorilor bizantini* se scot în vedetă așa cum sînt menționați în lucrările de referință, în forma latinizată la nominativ.

Exemple :

Pe carte :

În vedetă :

Georgios Akropolites

ACROPILITA, Georgius

Demetrios Khalkondyles

CHALCONDYLAS, Demetrius

Georgios Synkellos

GEORGIUS SYNCELLUS

Georgios Trapezuntos

GEORGIUS TRAPEZUNTUS

Observăm că este de preferat numele personal sau numele personal urmat de denumirea profesiei ori de numele locului de origine.

g) *Categorii speciale de nume*, legate de starea civilă, rang nobiliar, titlu științific etc., indiferent de apartenența națională a autorilor.

1. *Nume de femei căsătorite*

În cazul în care autorul este o persoană de genul feminin care iscălește cu ambele nume — numele de necăsătorită și numele soțului —, se scoate în vedetă numele cel mai cunoscut :

a) *Numele soțului* urmat de prenume și, eventual, în paranteze rotunde, de numele de necăsătorită (dacă acesta a circulat sau poate adăuga un plus de precizie): BUCK, Pearl (Sydenstricker); CURIE, Marie (Skłodowska).

b) *Numele de necăsătorită* : FURNAM, Bess și nu ARMSTRONG, Bess (Furnam)

c) *Numele românești* de femei—autori, formate prin alăturarea numelui de necăsătorită cu numele soțului, sînt tratate ca nume compuse, primul nume formînd cuvîntul de ordine, indiferent care este acesta :

Pe carte :

În vedetă :

Hortensia Papadat-Bengescu

PAPADAT-BENGESCU,

Hortensia

Agatha Grigorescu-Bacovia

GRIGORESCU-BACOVIA,

Agatha

d) *Regulile de catalogare anglo—americane* apreciază că, în cazul în care autoarea semnează cu ambele nume de familie vedeta începe cu numele soțului :

Pe carte :

Harriet Beecher Stowe
(americană)
Mary Elenor Wilkins Freeman
(americană)

În vedetă :

STOWE, Harriet Beecher
FREEMAN, Mary Eleonor Wilkins

Excepție : Pentru autoarele cehe, maghiare, (la care numele de căsătorită include encliticul né-soția lui...), italiene și spaniole care își păstrează ambele nume, cuvîntul de ordine este constituit din numele de necăsătorită, care este prima parte din numele compus :

Pe carte :

Luisa Landova Styhová (cehă)
Szilagyiné Szentpál Maria
(maghiară)
Maria Alinda Bonacci Brunamonti
(italiană)
Delfina Molina y Vedia de
Bastinieni (spaniolă)

În vedetă :

LANDOVA STYCHOVÁ, Luisa
SZENTPÁL, Maria, Szilagyiné sau
SZENTPÁL, Maria, Sz.
BONACCI BRUNAMONTI, Maria
Alinda
MOLINA y VEDIA DE
BASTINIANI, Delfina

2. Coautori cu același nume de familie

Se pot întîlni cazuri cînd o lucrare sau o serie de opere sînt semnate de doi coautori — rude sau soți —, al căror nume comun de familie apare pe publicație, precedat de gradul de rudenie sau de cele două prenume legate prin conjuncția „și“. În acest caz vedeta uniformă trebuie refăcută — cu nume urmat de prenume — pentru fiecare din coautori, omîțînd gradul de rudenie :

Pe carte :

Constantin și Hadrian Daicoviciu
Gheorghe și Cireșica Chirițescu
Frații Grimm
Frații Goncourt
Charles și Mary Lamb

În vedetă :

DAICOVICIU, Constantin și
DAICOVICIU, Hadrian
CHIRIȚESCU, Gheorghe și
CHIRIȚESCU, Cireșica
GRIMM, Jacob și GRIMM,
Wilhelm
GONCOURT, Edmond și
GONCOURT, Jules
LAMB, Charles și LAMB, Mary

3. Titluri nobiliare

a) Titlurile nobiliare se păstrează în vedetă în forma pe care au prevăzut-o autorii înșiși sau a impus-o uzul general :

Pe carte :

Sir Hugh Walpole
Massimo Tamparelli marchese
d'Azeglio
Charles du Fresne, sieur Du Cange

Charles de Secondat, baron de
Montesquieu

În vedetă :

WALPOLE, Sir Hugh
AZEGLIO, Massimo Tamparelli
marchese d'
DU GANGE, Charles
DU FRESNE, sieur
MONTESQUIEU, Charles de
Secondat, baron de

b) Dacă numele de familie e mai cunoscut decât titlul nobiliar, în vedetă, se scoate numele de familie :

Pe carte :

Benjamin Disraeli, 1-st Earl
of Beaconsfield

În vedetă :

DISRAELI, Benjamin, 1-st Earl
of Beaconsfield

c) Titlurile nobiliare maghiare, așezate în fața numelui de familie, se trec în vedetă după prenume, despărțite prin virgulă de acestea :

Pe carte :

ponori Theorewek Emil
zágoni Mikes Kelemen,

În vedetă :

THEOREWEK, Emil, ponori
MIKES, Kelemen, zágoni

d) Pentru autorii de limbă arabă, persană, indiană, turcă, nu se trec în vedetă cuvintele care indică rangul, poziția (pașă, șeik, mirza, han, efendi, bei etc.).

e) Pentru autorii englezi, titlurile de onoare Sir, Dame, Lord, Lady se trec în vedetă, în forma inversată a numelui, înaintea prenumelui, dacă sînt ale unor nobili prin naștere sau dacă sînt asociate cu numele deținătorilor unor ordine ale Imperiului Britanic („Order of the British Empire“) sau ordine victoriene („Royal Victorian Order“):

Pe carte :

Lord David Cecil

În vedetă :

CECIL, Lord David

Dacă titlul nobiliar este dobîndit, nu ereditar, cuvintele *Bart*, *Lord*, *Lady* se așează în forma inversată a numelui după prenume, despărțite fiind prin virgulă, de acestea :

Pe carte :

Thomas Lord Crommwell
Sir Thomas Bart Beecham
Lucie Lady Duff-Gordon

În vedetă :

CROMMWELL, Thomas, Lord
BEECHAM, Sir Thomas, Bart
DUFF-GORDON, Lucie, Lady

f) În general, *titlurile nobiliare* trebuie păstrate în vedetă, mai ales atunci când există posibilitatea ivirii unor confuzii cu omonimi sau când pe publicație apare numai numele însoțit de titlul nobiliar (deci fără prenume) și ne este imposibil să stabilim numele complet din alte surse :

Pe carte :

La Comtesse de Mila

În vedetă :

MILA, Comtesse de

4. *Titluri de adresare, calificative*

a) *Titlurile de adresare* (domnul, doamna, domnișoara și corespunzătoarele lor în diferitele limbi) se trec în vedetă, după nume, numai dacă nu se poate stabili prenumele autorului :

Pe carte :

M-lle Ulliac-Trémadeure
M-me Victor Durüy

În vedetă :

ULLIAC-TRÉMADEURE, M-lle
DURÜY, M-me Victor

dar

Pe carte :

D-ra Ștefania Mărăcineanu
M-me de Stael

În vedetă :

MĂRĂCINEANU, Ștefania
STAEL, Germanine Necker,
baronne de

b) *Calificativele* reprezentând demnități eclesiastice, grade militare, distincții academice, titluri științifice etc. se trec în vedetă după prenume numai atunci când dorim să facem cunoscută calitatea autorului, pentru a afirma competența lui în materie și, deci, valoarea lucrării sau pentru a deosebi pe autor de omonimi :

Pe carte :

Prof. univ. E. Angelescu
Locot. colonel medic E. Angelescu
William Clark, M. P. /membru al
Parlamentului/, M.R.C.S.
/membru al Colegiului regal de
chirurgie/
Arhitect William Clark

În vedetă :

ANGELESCU, Eugen, prof. univ.
ANGELESCU, Eugen, loc. col.
med.
CLARK, William, M.P., M.R.C.,
CLARK, William, arhitect

În cazul autorilor desemnați prin nume personal (prenume), aceste calificative se păstrează totdeauna în vedetă, la prenumele de suverani, principii, pontifi, monahi ai unor ordine religioase :

Pe carte :

Mihai Viteazul
Louis XIV

În vedetă :

MIHAI VITEAZUL, domn al
Țării Românești
LOUIS XIV, roi de France

Louis Rainier III
Papa Pius XI
Antim Ivireanul

Mitropolitul
Ghenadie Petrescu
Fra Angelico
Diaconul Coresi
Sf. Ioan Gură de Aur

RAINIER III, prince de Monaco
PIUS XI, Papa, 1857—1939
ANTIM IVIREANUL, mitropolit
al Țării Românești
GHENADIE PETRESCU,
mitropolit al Ungro-Vlahiei
ANGELICO, Fra
CORESI, Diaconul
IOANNES CHRYSOSTOMUS, S.

5. Pseudonimele

Pseudonimele se prezintă sub câteva forme :

a) Pseudonimele *sub formă de nume și prenume* se scot în vedetă după regulile referitoare la nume, completându-se în nota descrierii bibliografice (sub formula : Numele real al autorului : . . .) sau în vedetă, facultativ, însoțit de prescurtarea pseud. — cu numele real.

Pe carte :

Tudor Arghezi
O. Carp
Alberto Moravia
Maksim Gorkij

În vedetă :

ARGHEZI, Tudor, pseud. /Ion
Theodorescu]
CARP, O., pseud. /Gheorghe
Proca/
MORAVIA, Alberto, pseud.
/Alberto Pincherle/
GOR'KIJ, Maksim, pseud. /Aleksej
Maksimovič Peškov/

b) *Pseudonimele alcătuite dintr-un singur nume* se scot în vedetă la această formă :

Pe carte :

Stendhal
Molière
Zara

În vedetă :

STENDHAL, pseud. /Henry
Beyle/
MOLIÈRE, pseud. /Jean-Baptiste
Poquelin/
ZARA, pseud. /Alexandru
Antemireanu/

c) *Pseudonimele alcătuite din două nume*, din care primul este un nume personal, iar al doilea un epitet sau un calificativ indicând locul de origine, se scot în vedetă, începînd cu primul nume :

Pe carte :

Gheorghe din Moldova

În vedetă :

GHEORGHE DIN MOLDOVA,
pseud. /Gheorghe Kernbach/

d) *Pseudonimele sub formă de nume precedate de un titlu sau un termen de adresare* se scot în vedetă conform regulii aplicate la nume,

adică începînd cu numele, care se separă prin virgulă, de titlul nobiliar sau de termenul de adresare. Dacă acest termen este italian, nu se face inversiunea (după cum precizează codul italian de catalogare):

Pe carte :

Baron de Saint-Edme

În vedetă :

SAINT-EDME, baron de, pseud.
/Alfred de Theille/

dar

Pe carte :

Don Asturio

În vedetă :

ZAMFIRESCU, DUILIU
cu trimitere obligatorie :
DON ASTURIO, pseud. /DuiIU
Zamfirescu/ Vezi :
ZAMFIRESCU, DuiIU

e) *Pseudonimele sub forma unui cuvînt specific, a unei formule, a unei expresii* se scot în vedetă exact în ordinea în care se prezintă pe carte. De exemplu :

Pe carte :

Şalom Alehem
Moş Ene
Unchiul Victor

În vedetă :

SALOM ALEHEM
MOŞ ENE
UNCHIUL VICTOR

f) În cazul în care o personalitate a activat — cu egală importanţă — în două domenii diferite, iscăbind operele din una din cele două specialităţi cu un *pseudonim*, tot atît de cunoscut *ca şi numele real* în cealaltă specialitate, atunci, vedeta uniformă se fixează la forma numelui întrebuiţată în domeniul de activitate cercetat de cel mai mare număr de cititori.

De exemplu, poetul Ion Barbu a fost un eminent matematician, cunoscut în specialitate sub numele său real, Dan Barbilian. Deoarece literatura este un domeniu cercetat mult mai mult de cititorii unei biblioteci enciclopedice decît matematicile superioare, vedeta uniformă se va fixa la :

BARBU, Ion, pseud. /Barbilian, Dan/, pentru lucrările matematice făcîndu-se în mod obligatoriu, bineînţeles, o trimitere de genul :

BARBILIAN, Dan

Vezi :

BARBU, Ion

În bibliotecile specializate, cu profil matematic, în care nu există lucrări de literatură, se poate întrebuiţa ca vedetă uniformă numele real : BARBILIAN, Dan.

g) *Criptonimele*, adică lucrări în care autorul este indicat printr-un sistem convenţional (iniţiale, cifre, anagramă etc.) sub care se ascunde

numele cuiva, (de exemplu A. E., I. C., Un patriot, Un bun român), nu se scot în vedetă, lucrarea respectivă rămânând a se descrie la titlu, dacă nu se poate stabili cu exactitate care este autorul ascuns sub aceste criptonime. De exemplu, lucrarea :

„Ploaia de trandafiri“, de I. B. Iași, Presa bună, 1930, se va descrie la titlu :

PLOAIA DE TRANDAFIRI, de I. B. ...

În cazul identificării, lucrarea se descrie la autorul respectiv, specificându-se în cuprinsul notiței bibliografice sau în subsolul ei, criptonimul. De exemplu, volumul :

„Poesii, de N.N. Iassi, Tipografia Buciumului Român, 1865, 60 p.“ a fost identificat cu ajutorul lucrărilor literare de referință ca aparținând poetului Nicolae Nicolescu. Descrierea se va face deci, sub această vedetă :

NICOLESCU, Nicolae
Poesii, de N.N. ...

*
* * *

Această modestă și scurtă trecere în revistă a principalelor situații care se ivesc la stabilirea vedetelor de nume de autori — persoane fizice poate da o idee asupra dificultăților întâmpinate de catalogator.

Trebuie reținut că, atunci când s-a ales o anumită formă a numelui unei persoane fizice, această formă constituie „vedeta uniformă“ pentru toate împrejurările în care este nevoie să apară în vedeta unei descrieri (principale, analitice, auxiliare), indiferent de forma de nume care este indicată în documentul care trebuie catalogat.

Formele de nume, care n-au fost acceptate ca vedetă uniformă, vor fi trecute fiecare ca vedetă a unei fișe de trimitere generală. (Vezi exemplul dat pentru Hașdeu la „fișa de trimitere generală“).

1.2. Vedete de autor-colectiv

(exprimate prin denumiri de colectivități)

1.21. Noțiunea de autor-colectiv

Conferința internațională asupra principiilor de catalogare din 1961 a introdus în teoria și practica internațională noțiunea colectivităților, a organismelor, instituțiilor ca autori ai unor anumite tipuri de lucrări. Secțiunea 9 a „Expunerii de principii“ definește noțiunea și stabilește principiile utilizării lor pentru vedetele descrierilor catalografice.

Iată textul acestei Secțiuni :

„9. Descrierea sub nume de colectivitate [autor colectiv]

9.1 *Descrierea principală* a unei opere trebuie să fie făcută la numele unei colectivități (adică o instituție, un organism sau o adunare de persoane cunoscută printr-un nume de colectivitate sau printr-un anume colectiv)

- 9.11 cînd o operă, prin natura sa, este expresia gîndirii sau activității colective a colectivității /de exemplu rapoarte oficiale, reguli și regulamente, manifeste, programe și dări de seamă ale lucrărilor colective/, chiar dacă ea este semnată de o persoană care acționează ca funcționar sau agent al colectivității sau
- 9.12 cînd formularea titlului sau a paginii de titlu, considerat în raport cu natura operei, implică în chip clar că de conținutul lucrării este responsabilă colectivitatea în mod colectiv. /De exemplu, publicații în serie ale căror titluri comportă un titlu generic (Buletin, Lucrări etc. ... precedat sau urmat de numele unei colectivități și care conțin un fel de dare de seamă a activității organismului/.
- 9.2 În alte cazuri, cînd o colectivitate a asumat o funcție subsidiară în raport cu funcția de autor (ca aceea de editor intelectual), o *descriere secundară* trebuie făcută la numele colectivității.
- 9.3 În cazurile îndoielnice, descrierea principală poate să fie făcută *fie* sub numele colectivității, *fie* la titlu sau la numele autorului-persoană fizică, cu o descriere secundară la vedeta care nu a fost reținută pentru descrierea principală.
- 9.4 *Vedeta uniformă* pentru operele descrise la numele unei colectivități trebuie să fie numele sub care colectivitatea este cel mai frecvent identificată în publicațiile sale, exceptînd *cazurile următoare* :
- 9.41 dacă se întîlnesc frecvent — în publicațiile sale — variante ale formei numelui, vedeta uniformă trebuie să fie forma oficială a numelui ;
- 9.42 dacă colectivitatea are nume oficiale în mai multe limbi, vedeta trebuie să fie luată în aceea dintre limbi care se adaptează cel mai bine intereselor utilizatorilor catalogului ;
- 9.43 dacă colectivitatea este în general cunoscută printr-un nume curent, acest nume (în una din limbile folosite în mod normal în catalog) trebuie să fie vedeta uniformă ;
- 9.44 pentru publicațiile Statelor și altor autorități teritoriale, vedeta uniformă trebuie să fie forma sub care se desemnează curent teritoriul în chestiune, în limba care se adaptează cel mai bine intereselor utilizatorilor catalogului ;
- 9.45 dacă colectivitatea a întrebuițat succesiv diferite nume care nu pot fi considerate ca variații minore ale aceluiași nume, vedeta pentru fiecare lucrare trebuie să fie numele pe care-l purta colectivitatea în momentul publicării lucrării, diferitele nume fiind legate între ele prin intermediul trimiterilor ; /Cînd s-a stabilit cu certitudine că numele succesive se aplică aceluiași organism, este permis să se regrupeze toate descrierile sub numele cel mai recent, cu trimiteri stabilite începînd cu celelalte nume/ ;

- 9.46 o caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată, dacă este necesar să deosebim colectivitatea de alte colectivități cu același nume.
- 9.5 Constituțiile, legile, tratatele și alte lucrări de aceeași natură trebuie să fie descrise la numele statului sau al autorității teritoriale apropiate cu titluri formale sau convenționale, care să indice natura documentului. Vor fi stabilite descrieri secundare la titlurile reale, dacă este nevoie.
- 9.6 Lucrarea unei colectivități care este subordonată unei colectivități superioare trebuie să fie descrisă la numele colectivității subordonate, *afară de următoarele cazuri* :
- 9.61 dacă însuși numele implică subordonarea sau o funcție subordonată sau dacă el este insuficient pentru a identifica colectivitatea subordonată, se ia ca vedetă numele colectivității superioare, urmat de numele colectivității subordonate, ca subvedetă ;
- 9.62 dacă colectivitatea subordonată este un organ administrativ, judiciar sau legislativ al unui guvernământ, se ia ca vedetă numele Statului sau al autorității teritoriale apropiate urmat de numele organului, ca subvedetă“.

Denumirea „autor-colectiv“ adoptată de bibliologia românească este cam nefericit aleasă : nu sugerează exact conținutul noțiunii și produce confuzie cu noțiunea „colectiv de autori“ (adică autori multipli ai unei lucrări elaborate în comun).

O denumire mai fericit aleasă ni se pare a fi „autor-corporativ“ sau „colectivitățile-autor“.

Pentru înțelegerea noțiunii, să reținem și denumirile sale în câteva limbi străine, în care se publică lucrări de specialitate bibliologică accesibile nouă :

- în limba franceză : „collectivités-auteurs“
- în limba engleză : „corporate author“ sau „name of a corporate body“
- în limba germană : Körperschaft
- în limba rusă : Коллективни автор.

Deși nu ni se pare potrivită, totuși, denumirea „autor-colectiv“ va fi întrebuințată în cele ce urmează, din moment ce a intrat în uzul general al bibliotecilor din România.

1.22 Definiție

Autor-colectiv este orice colectivitate, instituție, organizație sau adunare de persoane, cunoscută sub o denumire de colectivitate sau o denumire colectivă, care poate fi socotită pentru scopurile catalogării ca autor, când :

a) lucrarea de descris este prin natura ei expresia gândirii sau activității comune a colectivității. De exemplu : rapoarte oficiale, ma-

nifeste, programe, reguli, regulamente, dări de seamă de activitate, chiar dacă a fost semnată de o persoană în calitate de salariat sau de reprezentant al colectivității sau

b) cînd formularea titlului sau a paginii de titlu, considerată în raport cu natura lucrării, implică clar că acea colectivitate este răspunzătoare în mod colectiv de conținutul lucrării (de exemplu: unele publicații periodice, ale căror titluri sînt compuse dintr-un termen generic (Buletin, lucrări etc.) precedat sau urmat de denumirea colectivității și care conțin informații despre activitatea organismului).

1.23 Vedete de autor-colectiv (colectivități) după tipul descrierii

În cazurile enunțate în definiție, vedeta descrierii principale a unor asemenea tipuri de documente va fi o *vedetă principală de autor-colectiv*.

În alte cazuri, cînd colectivitatea îndeplinește o funcție subordonată în raport cu funcția de autor (ca, de exemplu, aceea de editor intelectual al unei lucrări semnate de unul sau mai mulți autori sau chiar anonimă), se va face — ca pentru orice editor intelectual — o *descriere complementară la denumirea colectivității*, care va constitui astfel *vedeta complementară*. În aceste cazuri, foarte frecvent, denumirea colectivității în descrierea principală a documentului are locul, fie în antetitul, fie în subtitlu. (De aceea, foarte multe biblioteci mari redactează descrieri complementare pentru *antetitul*).

Forma descrierii principale și complementare la autor-colectiv este identică cu descrierea la autor-persoană fizică.

Exemplu de *descriere principală cu autor-colectiv* :

06 21015 BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARA —

BUCUREȘTI

Activitatea bibliotecii pe anul 1969.

București, [Atel. de multiplic. B.C.U.], 1970.

40 p. multigr. 32 cm.

Cotă ACADEMIA ROMÂNĂ

HASDEU, Bogdan Petriceicu

Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarul
limbii istorice și poporane a Românilor. ... Sub auspi-
ciile Academiei Române ... București, [Pref. 1887].

○

/De notat :

Descrierea principală are vedeta HASDEU, Bogdan Petriceicu /

Fișa descrierii *principale*

Cotă ÎNDREPTAR ortografic, ortoepic și de punctuație.

București, Editura Academiei Republicii Socialiste
România, 1965.

231 p. 21 cm. (Academia R. S. România.

Institutul de Lingvistică din București).

Pe verso-ul foii de titlu : Lucrarea ... reprezintă
o nouă ediție a Îndreptarului ... apărut în anul 1960.

○

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ —

BUCUREȘTI

ÎNDREPTAR ortografic, ortoepic și de punctuație.

București, 1965.

○

Vedete de autor-colectiv pot fi, de asemenea, *vedete pentru trimiteri* (vezi mai jos la pct. vedeta uniformă), pentru *descrieri analitice* și pentru *fișe informative* (vezi mai jos pct. referitor la descrierea publicațiilor oficiale).

1.24. *Categoriile de colectivități ca autor-colectiv*

Distingem : Din punct de vedere al *duratei existenței* :

A. *Colectivități cu caracter permanent* :

I. Autorități teritoriale ad-tive :

Statul, organele superioare ale puterii de stat, organele administrației centrale, superioare, organele legislative, judiciare, militare, diplomatice, informative ; organe ale administrației locale

II. Organizații politice și obștești

III. Instituții și întreprinderi (cu caracter economic, financiar, productiv, științific, de învățămînt, culturale, educative).

IV. Societăți, asociații, academii.

- B. *Colectivități cu caracter temporar* — Congrese
— Conferințe
— Consfătuiri
— Simpozioane
— Colocvii
— Zilele ...
— Mese rotunde
— Expoziții etc.

Din punct de vedere *al apartenenței*, colectivitățile sînt :

— *internaționale*

— *naționale*

1.25. *Tipurile de documente care necesită descrierea la autor-colectiv*

Lucrările care necesită descrierea la autor-colectiv sînt, în general, publicații cu caracter oficial, de directivă, instructaj.

Titlurile lor încep frecvent cu cuvinte tipice, generice ca : „Dare de seamă“, „Program“, „Manifest“, „Statut“, „Regulament“, „Ordin“, „Decizie“, „Circulară“, „Hotărîre“, „Rezoluție“ etc.

Aceste tipuri ar putea fi grupate astfel : — Constituțiile, legile, decretul, tratatele, convențiile între state și alte lucrări asemănătoare care sînt elaborate sau promulgate de un stat sau o autoritate administrativ-teritorială.

— Programele partidelor politice, ale guvernelor, declarațiile partidelor, manifestele, chemările și alte documente politice.

— Publicațiile oficial-documentare și de directive ; ordinele, circularele, deciziile, hotărîrile, dispozițiile etc. (afară de cele guvernamentale care se descriu la numele statului).

— Statutele, tezele, programele și planurile de activitate ale colectivităților, dările de seamă, procesele-verbale și alte documente.

— Publicațiile de instructaj, instrucțiunile, directivele de producție și tehnologice, documentele tehnice și normative destinate pentru folosirea în limitele colectivității care le-a editat.

— Publicațiile informative și de îndrumare : călăuzele, prospectele, cataloagele de biblioteci, de muzee, de expoziții și de edituri, cataloagele de firme comerciale etc.

1.26. *Vedeta uniformă pentru autorul colectiv*

Pentru a aduna toate materialele unei colectivități într-un singur loc al catalogului alfabetic, în descriere, se folosește o *vedetă uniformă* pentru denumirea colectivității, iar pentru forma neadoptată se face o trimitere.

Vedeta uniformă pentru lucrările descrise la denumirea unei colectivități trebuie să fie *denumirea sub care colectivitatea este identificată în modul cel mai frecvent în publicațiile sale*.

Cînd se întîlnesc în mod frecvent, în publicațiile unei colectivități, *variante ale formei denumirii*, *vedeta uniformă* va fi *forma oficială* a denumirii respective, în limba originală.

Variantele pot proveni din prescurtarea denumirii colectivității prin omiterea unor cuvinte sau din desemnarea ei prin inițialele principalelor cuvinte din denumire ori printr-o combinație de inițiale și silabe, compunînd astfel o denumire prescurtată.

Denumirile prescurtate, mai ales sub formă de inițiale, e bine să fie folosite ca vedete numai în cazul în care au ajuns atît de cunoscute, încît nu pot produce nici un fel de confuzie, ba chiar nici nu se mai știe forma lor întregă.

De exemplu: UNESCO
SSSR

Cînd, pe baza publicațiilor existente în bibliotecă sau din lipsa unor lucrări de referință, forma oficială nu poate fi determinată, se folosește ca vedetă denumirea din publicație, urmînd ca ea să fie schimbată în momentul în care o nouă publicație a colectivității prevăzută cu forma oficială a denumirii a intrat în bibliotecă și a fost catalogată.

De exemplu:

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
(denumirea oficială)

nu

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI
(denumirea uzuală)

Dacă colectivitatea are denumiri oficiale în mai multe limbi, vedeta trebuie să fie aleasă într-una din limbile convenind mai bine celor care folosesc catalogul.

De exemplu: Între aceste 4 variante de denumire pentru aceeași instituție:

1. INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS

2. IFLA

3. FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

4. F.I.A.B.

alegem *forma franceză completă*, iar pentru celelalte forme, se face cîte o trimitere către forma aleasă ca *vedetă uniformă*:

INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY
ASSOCIATIONS

Vezi:

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIA-
TIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

IFLA

Vezi :

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIA-
TIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

○

F.I.A.B.

Vezi :

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES ASSOCIA-
TIONS DES BIBLIOTHÉCAIRES

○

Am ales forma franceză, fiindcă limba franceză este mai accesibilă pentru bibliotecarii și cititorii din țara noastră, iar formele complete sînt întotdeauna mai clare, nu produc confuzii : se știe că aceleași prescurtări sub formă de inițiale se întîlnesc pentru instituții și organizații total diferite.

Dacă colectivitatea este cunoscută printr-o denumire curentă, aceeași denumire (într-una din limbile folosite în mod normal în catalog) trebuie să constituie vedeta uniformă.

Această recomandare este valabilă mai ales pe plan local, național.

De ex :

INSTITUTUL AGRONOMIC BUCUREȘTI

nu

INSTITUTUL AGRONOMIC „NICOLAE BĂLCESCU“, București
sau

STANFORD UNIVERSITY

nu

LETLAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY

Pe plan internațional, „Expunerea de principii“ comentată de Eva Verona recomandă ca acest procedeu să fie evitat. De exemplu, aprobă codurile de catalogare, care au dat preferință formelor în limba latină pentru instituțiile Bisericii catolice, în locul formelor naționale uzuale.

Exemple :

CONCILIVM VATICANVM nu CONCILE DU VATICAN
VATICAN COUNCIL
VATIKANISCHES KONZIL

ORDO FRATRUM MINORVM nu FRANCESCANI
FRANCISCAINS
FRANCISCANOS
FRANCISCANS
FRANZISKANER

E bine să se urmeze principiul denumirilor oficiale, *în interesul uniformității internaționale de catalogare*, care este principiul de bază în teoria catalografică modernă.

Dacă colectivitatea a folosit în mod succesiv diferite denumiri, care nu pot fi socotite ca variante neînsemnate ale aceleiași denumiri, vedeta pentru fiecare lucrare trebuie să fie denumirea pe care o purta colectivitatea în momentul publicării lucrării, denumirile anterioare fiind legate între ele prin trimiteri.

Principiul acesta a fost adoptat, pentru că o schimbare a denumirii coincide aproape întotdeauna cu o schimbare a structurii sau a funcțiilor unei colectivități și pentru că este, în general, foarte greu să se refacă vedetele pentru catalogări deja făcute, pentru unele colectivități cu foarte multe lucrări publicate. De aceea, fiecare din denumirile succesive trebuie să formeze o vedetă independentă.

Exemple :

CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII
CONSILIUL GENERAL AL SINDICATELOR
UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN ROMÂNIA

Totuși, cind se poate stabili cu certitudine că denumirile succesive se referă la aceeași colectivitate, descrierile pot fi regrupate sub denumirea cea mai recentă a colectivității cu trimiteri de la toate celelalte denumiri către vedeta uniformă.

De exemplu :

PARTIDUL UNIC MUNCITORESC se unifică, prin trimiteri, la
PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN ultima denumire PARTIDUL
PARTIDUL COMUNIST ROMÂN COMUNIST ROMÂN

O *caracteristică suplimentară* de identificare trebuie să fie adăugită, dacă este necesar, pentru a distinge colectivitatea de alte colectivități cu aceeași denumire.

De exemplu :

IAȘI, orașul
IAȘI, județul

Lucrările unei *colectivități subordonate* altei colectivități trebuie să fie descrise la *denumirea colectivității subordonate*, nu la colectivitatea superioară.

De exemplu :

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ — BUCUREȘTI
nu
ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ

Excepție de la această regulă fac următoarele cazuri :

a) dacă *denumirea însăși implică subordonarea* sau o funcție subordonată *ori nu este suficientă* pentru a identifica colectivitatea, se ia ca *vedetă denumirea colectivității superioare urmată de denumirea colectivității subordonate*, ca subvedetă.

De exemplu :

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
SERVICIUL DE CATALOGARE
nu
SERVICIUL DE CATALOGARE — BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

b) dacă colectivitatea este un *organ administrativ, judiciar sau legislativ al unui stat*, se ia ca *vedetă numele statului sau al autorității teritoriale apropiate*, urmat de *denumirea organului*, ca subvedetă.

Ca urmare a unei rezoluții a Conferinței Internaționale de catalogare, în scopul realizării de vedete uniforme pentru numele statelor, s-a publicat o listă, în conformitate cu numele oficiale folosite de însăși aceste state și autorități teritoriale și cu echivalentele lor în principalele limbi din lume. (International list of approved formes for catalogue entries for the names of states. Compiled by Suzanne Honoré. Provisional edition 1964. Definitive ed. 1971).

În această listă, *vedeta uniformă* pentru țara noastră este :
ROMANIA

- pt. Anglia : GREAT BRITAIN
- pt. U.R.S.S. : SSSR
- pt. Statele Unite ale Americii : UNITED STATES
- pt. Spania : ESPAÑA etc.

Deci, conform principiului de la pct. b) de mai sus, o publicație a Ministerului Învățământului de la noi va avea vedeta uniformă :

ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVAȚĂMÎNTULUI

Constituțiile, legile, tratatele și alte lucrări de aceeași natură (hotăriri, rezoluții, coduri, ordine, regulamente și instrucțiuni militare etc.) *se descriu la numele statului sau al autorității teritoriale apropiate cu titluri formale sau convenționale indicînd natura lucrării.* Dacă e necesar, se vor face descrieri complementare la titlurile reale.

De exemplu :

1. ROMÂNIA. CONSTITUȚIE. 1972
2. ROMÂNIA. LEGI ȘI DECRETE
3. ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII

Stabilirea *vedetei uniforme* pentru colectivități s-a dovedit o întreprindere anevoioasă atît pentru colectivitățile internaționale, cît și pentru cele naționale. În consecință, o hotărîre a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare a cerut ca, pe baza unor liste oficiale elaborate de fiecare țară, să se editeze o listă a principalelor colectivități existente în diverse țări și să se elaboreze o listă a principalelor organizații internaționale. Pentru țara noastră, B.C.S. lucrează la această listă, dar, pînă acum, nu a fost difuzată.

Pe baza principiilor mai sus enunțate și explicate, ca și pe baza practicii ultimilor ani, la noi în țară, s-au stabilit uzanțele de mai jos, cu privire la stabilirea *vedetei uniforme pentru autor-colectiv după categoriile* de colectivități enumerate la pct. 1.24 al acestui capitol :

A. *Colectivități cu caracter permanent* : I. *Statul și organele administrative centrale și locale.*

a) *Descrierea documentelor organelor superioare ale puterii de stat și ale conducerii de stat începe cu numele statului, iar în subvedetă se trece numele organului respectiv.*

Exemple :

1. ROMÂNIA. MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ (Pentru Marea Adunare Națională, se specifică — pe lângă denumire — și numerele de ordine ale legislaturii și sesiunii). De exemplu : ROMÂNIA. MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ. Legislatura a 7-a. Sesiunea a 2-a.

2. ROMÂNIA. CONSILIUL DE STAT

3. ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

4. ROMÂNIA. AMBASADA. ROMA

5. ROMÂNIA. ARMATA DE USCAT

6. ROMÂNIA. TRIBUNALUL SUPREM

7. ROMÂNIA. INSTITUTUL NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNICĂ

Lucrările de același tip ale unui stat străin vor fi descrise după același sistem, dar cu denumirea statului respectiv din lista de vedete uniforme pentru numele de state și cu subvedetele în limba statului respectiv.

De exemplu :

1. FRANCE. PARLEMENT

2. FRANCE. PRÉSIDENT

3. FRANCE. MINISTÈRE DE L'ENSEIGNEMENT

4. FRANCE. AMBASADE. ROME

5. FRANCE. ARMÉE DE TERRE

6. FRANCE. COUR DE CASSATION

7. FRANCE. CENTRE NATIONAL DE RECHERCHES SCIENTIFIQUES

b) Pentru direcțiile, comitetele, comisiunile, secțiunile etc. care intră în structura ministerelor sau funcționează pe lângă Consiliul de Miniștri, vedeta este denumirea colectivității principale, adică a instituției conducătoare, urmată de o subvedetă ; denumirea colectivității subordonate, dacă indicația ei fără organul superior poate da loc la confuzii. De exemplu :

ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI.
Direcția contabilității

c) Pentru direcțiile, comitetele, comisiunile, secțiunile etc. care nu se întîlnesc în cadrul altor ministere și au denumiri individualizate, vedeta este chiar denumirea direcției, comitetului etc. cu indicația numelui statului în vedetă. De exemplu :

ROMÂNIA. DIRECȚIA NAVIGAȚIEI MARITIME

nu

ROMÂNIA. MINISTERUL TRANSPORTURILOR. Direcția Navigației maritime

d) Pentru organele locale ale puterii de stat, (în țara noastră consilii comunale, județene, etc. direcțiile, comitetele secțiunile lor etc), vedeta este denumirea consiliului comunal, direcției, comitetului, secțiunii etc., începînd cu numele localității, județului.

De exemplu :

ILFOV, Jud. CONSILIUL JUDEȚEAN

II. Pentru *organizațiile politice și obștești, vedeta uniformă* este denumirea respectivei organizații în *forma oficială completă în limba națională*.

Iată citeva exemple de asemenea organizații din țara noastră :

1. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN
2. FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE
3. ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN R.S. ROMÂNIA
4. UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST DIN R.S. ROMÂNIA
5. UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN R.S. ROMÂNIA

— Pentru organele subordonate acestor organizații, vedeta uniformă este numele organizației avînd în subvedetă, numele organului respectiv :

De exemplu :

1. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. C. C.
2. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. COMITETUL MUNICIPAL BUCUREȘTI.

— Pentru *congresele, conferințele P.C.R., U.T.C., și ale Organizației pionierilor*, vedeta uniformă este alcătuită din numele organizației, avînd în *subvedetă* termenul „*Congres*“ sau „*Conferință*“, urmat de nr. de ordine al congresului sau conferinței, localitatea și anul ținerii congresului (conferinței).

De exemplu :

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11. BUCUREȘTI. 1974.

— Pentru *congresele sindicatelor în ansamblul lor*, vedeta este ca aceea a altor organisme temporare (cum se va vedea mai jos).

Exemple :

CONGRESUL SINDICATELOR DIN R.P.R. 4. BUCUREȘTI, 1960

Rezoluția Congresului al IV-lea al sindicatelor din Republica Populară Română, București, Editura politică, 1961.

32 p.

— Pentru *plenarele Comitetului Central al Partidului Communist Român și ale U.T.C.*, vedeta uniformă este alcătuită cu subvedeta „PLENARĂ“ urmată de anul și luna în care s-a ținut (dacă au fost mai multe plenare în același an).

Excepție :

Rapoartele, cuvântările conducătorilor și frunțașilor Partidului Comunist Român și ale altor partide comuniste la congrese, sesiuni și plenare au ca *vedetă principală*, *numel persoanei fizice* respective și ca *vedetă complementară*, numele organizației politice.

De exemplu :

Descrierea principală :

Cotă CEAUȘESCU. Nicolae

Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R.

19 iulie 1972. București, Editura politică, 1972.

Vezi fișa următoare

○

Descrierea principală — continuare :

— 2 —

144 p. 20 cm.

Pe copertă, titlul : Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român. 19—21 iulie 1972.

○

Descrierea complementară :

Cotă PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONFERINȚA
NAȚIONALĂ. BUCUREȘTI, 1972

CEAUȘESCU, Nicolae

Raportul cu privire la dezvoltarea economico-
socială a României în următorii ani și în perspectivă, . . .

Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. 19 iulie 1972.

București, 1972.

○

III—IV. *Vedeta uniformă pentru instituții cu caracter economic, financiar, productiv, pentru întreprinderi, ca și pentru instituții științifice, cultural-educative este denumirea lor oficială, cu indicarea localității sediului lor principal sau a teritoriului în care își desfășoară activitatea.*

Iată câteva exemple de asemenea colectivități din țara noastră :

1. BANCA NAȚIONALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
2. TRACTORUL, Uzina BRAȘOV
3. BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
4. INSTITUTUL POLITEHNIC CLUJ

DE NOTAT : Organizațiile, instituțiile sau întreprinderile cu denumiri caracteristice se descriu la aceste denumiri caracteristice, determinările care preced denumirea caracteristică se inversează, ca în exemplul 2 de mai sus.

B. *Vedeta uniformă pentru lucrările colectivităților cu caracter temporar* (congrese, conferințe, consfătuiri, simpozioane, colocvii, „mese rotunde“, sesiuni științifice, intruniri etc.).

a) Dacă *colectivitatea temporară* respectivă are propria sa denumire, atunci vedeta uniformă pentru descrierea lucrărilor sale este denumirea colectivității, cu o subvedetă în care se trece numărul de ordine al

manifestării (cînd există asemenea număr), localitatea unde a avut loc și anul în care s-a ținut.

Exemple :

1.

Cotă CONGRES AL FILOLOGILOR ROMÂNI. 1.
BUCUREȘTI, 1925
[Lucrările] I-iiu[lui] Congres al filologilor români.
13, 14 și 15 April 1925. București, Socec & Co.,
1926.
109 p. 21 cm.

○

2.

06/3698 CONFERINȚA NAȚIONALĂ DE FARMACIE.
BUCUREȘTI, 1957
Rezumatul comunicărilor prezentate la Conferință.
20—22 sept. 1957. București, M.I.P.C.—Tip. experi-
mentală, 1957.
132 p. 22 cm. (Societatea Științelor Me-
dicale din R.P.R.).

○

3.

06 4005 CONGRES NAȚIONAL DE IGIENA ȘI PROTECȚIA

MUNCII. 1. BUCUREȘTI, 1963

Referatele și rezumatele comunicărilor primului
Congres național de igienă și protecția muncii (23—25
oct. 1963). București, I. P. „Informația“, 1963.

276 p. 30 cm. (Uniunea Societăților de
științe medicale. Societatea de igienă).

○

4.

06 7952 CONGRESUL SINDICATELOR DIN R. S. ROMÂNIA.

5. BUCUREȘTI, 1966

[Materiale ale celui de] Al 5-lea Congres al Sin-
dicatelor din R. S. România. 16—19 mai 1966.

[București, f. e.], 1966.

[28] p. cu ilustr. 20 cm.

○

5.

Cotă INTERNATIONAL MEETING OF CATALOGUING
 EXPERTS. COPENHAGEN, 1969
 Report of the IMCE. In : Libri, V. 20, 1970,
 no. 1, p. 109—111.

○

b) Dacă asemenea *colectivități temporare* sînt manifestări organizate de membrii unei instituții, *colectivități, organizații cu caracter permanent, vedeta uniformă este denumirea instituției, colectivității cu caracter permanent, cu o subvedetă alcătuită din denumirea colectivității temporare*, nr. ei de ordine (cînd există asemenea număr), localitatea unde s-a ținut și anul în care a avut loc :

Exemple :

1.

331 UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN
U 55 c R. S. ROMÂNIA. CONGRES. BUCUREȘTI, 1971
 [Lucrări. — Documente de la] Congresul Uniunii
 Generale a Sindicatelor din R. S. România.
 23—27 martie 1971. București, Editura politică,
 1971.
 224 p. 20 cm.

○

2.

06/14418 ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN R. S. ROMÂNIA.

MUNICIPIUL BUCUREȘTI. CONFERINȚA,

BUCUREȘTI, 1971

[Materiale de la] Conferința Organizației pionierilor — Municipiul București — Secțiunea pionierilor, 3—4 oct. 1971. [București, Municipiul București. Sect. pionieri], 1971.

[8] p.+11 f. albe. 20 cm. (Org. pionierilor din R. S. R. Consiliul municipal București).

○

3.

06/4035 SOCIETATEA DE DERMATOLOGIE DIN R. S. R.

CONSFĂTUIRI. Tg. MUREȘ & BRAILA, 1961

Rapoarte și comunicări [la] Consfăturile Societății de dermatologie din anul 1961 : Tîrgu Mureș, 30 iunie —1 iulie [și] Brăila, 20—21 oct. București, Într. poligr. „Fabrica de timbre“, 1963.

516 p. 21 cm. (Uniunea Societăților de Științe medicale. Societatea de dermatologie).

Bibliogr. după unele lucrări.

○

4.

06/6280 OȚELUL, Clubul sportiv al Combinatului Siderurgic
„Gh. Gheorghiu-Dej“ Galați. CONFERINȚA.

GALAȚI, 1967

Hotărîrea Conferinței Clubului sportiv „Oțelul“
a[l] Combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej“ Ga-
lați, din 4 febr. 1967. [Galați, „Oțelul“, 1967].

19 p. 19 cm. (Uniunea de cultură fizică
și sport).

○

5.

Cotă EIRENE, Comité. CONFÉRENCE INTERNATIONALE.
12. CLUJ-NAPOCA, 1972

Actes de la XII-e Conférence Internationale
d'Etudes classiques „Eirene“, Cluj-Napoca, 2—7 oct.

1972. București, Editura Academiei R. S. România ;
Amsterdam, Adolf M. Hakkert, 1975.

767 p.+12 f. pl.+1 f. facs. 25 cm (Société
des Etudes classiques de la R. S. de Roumanie).

Bibliogr. : după majoritatea lucrărilor.

○

c) Dacă lucrările elaborate de o colectivitate cu caracter temporar au un titlu distinct, de sine stătător (de obicei, titlul problemei care se dezbate), vedeta uniformă a descrierii principale va fi vedeta de titlu. Denumirea colectivității temporare, în asemenea cazuri, apare ca vedetă complementară în descrierea complementară absolut obligatorie.

Exemplu :

I. Descrierea principală :

Cotă **PRODUSELE** stupului — hrană, sănătate și frumusețe.
Simpozionul internațional de apiterapie — Madrid,
Spania, 1974. [Edit. sub conducerea & Cuvînt înainte,
de prof. dr. ing. V. Harnaj. Revizia textelor & red.
în lb. română : Mihaela Șerban. Colab. : Georgeta
Stănculescu. Coperta : Anca Ionescu]. Bucu-
rești, Edit. Inst. Internațional de tehnologie și
economie apicolă al APIMONDIA, 1975.
156 p. cu ilustr., fig. 24 cm. (APIMONDIA.
Comisia permanentă de tehnologie și utilaj apicol).
Bibliogr. după unele studii.

○

II. Descrierea complementară — absolut obligatorie :

Cotă **INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHE-**
RAPY. MADRID. 1974
PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.
Simpozionul internațional de apiterapie.
București, 1975.

○

De notat :

I. O catalogare completă a unei astfel de lucrări cere și alte
complementare :

1. HARNAJ, Veceslav (red.)
2. ȘERBAN, Mihaela (red.)
3. STĂNCULESCU, Georgeta (red.)
4. APIMONDIA

II. Pentru publicațiile colectivităților care conțin comunicări, studii, trebuie făcute *descrieri analitice* pentru fiecare studiu cuprins în lucrare.

III. Lucrările colectivităților și organizațiilor internaționale permanente, ca și ale celor cu caracter temporar, necesită trimiteri care să orienteze pe utilizatorul catalogului alfabetic spre vedeta uniformă sub care au fost adunate, mai ales că asemenea lucrări se editează ori cu text paralel în mai multe limbi, ori cu pagină de titlu în m.m. limbi, ori sub formă de volume autonome pentru fiecare limbă. De exemplu, lucrarea de mai sus a apărut (în afară de limba română) și în lb. engleză, cu titlul : The HIVE products-food, health and beauty

— spaniolă, cu titlul : Los PRODUCTOS de la colmena — nutricion, salud y belleza.

— franceză, cu titlul : Les PRODUITS de la ruche — aliments santé et beauté.

— rusă, cu titlul : ПРОДУКТЫ пчеловодства — пища, здоров'е, красота.

În cazul de față, după practica recomandată în catalogarea de la noi, descrierea la titlu se face la titlul, așa cum apare în lucrare, astfel încît cele 5 descrieri principale ale acestei lucrări vor fi aranjate în catalogul alfabetic la primul cuvînt, prin urmare despărțite una de alta. De aceea, numai *vedeta uniformă a numelui colectivității temporare* luată ca *vedetă a descrierii complementare* va reuși să adune la un loc aceste 5 titluri. Pentru a-l ajuta pe utilizatorul catalogului să afle unde au fost adunate, trebuie să se facă 4 *trimiteri* care vor fi intercalate în catalog fiecare în locul strict arătate de vedeta trimiterii. Astfel vom avea trimiterile :

1.

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL

DE APITERAPIE

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

○

2.

SIMPOSIO INTERNACIONAL DE APITERAPIA

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

○

3.

SYMPOSIUM INTERNATIONAL

D'APITHÉRAPIE

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

○

MEŽDUNARODNYJ SIMPOZIUM PO

APITERAPII

Vezi :

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON APITHERAPY

○

V. *Denumirile statelor sau altor autorități teritoriale ca vedetă uniformă pentru publicațiile legislative și pentru tratate și convenții între state.*

Pentru aceste lucrări cu caracter juridic, legislativ, secțiunea 9.5 a Expunerii de principii a Conferinței internaționale, Paris, 1961 recomandă descrierea lor la *denumirea statului sau autorității teritoriale* respective ca *vedetă uniformă* și cu un *titlu formal sau convențional* care să indice natura documentului (constituție ; lege ; tratat).

Practica bibliotecilor noastre a generalizat *descrierea acestor lucrări* la denumirea statului, dar nu cu titlu formal sau convențional, ci cu o *subvedetă formală sau convențională*.

a) *Descrierea Constituțiilor (texte pure, necomentate)*

Dăm două exemple de descrieri după procedeul biblioteconomiei românești (cu subvedetă), pe care apoi le vom reda și după procedeul recomandat de „Expunerea de principii“, Secțiunea 9.5 :

PROCEDEUL recomandat bibliotecilor din țara noastră (cu subvedetă formală).

Exemplul nr. 1

Cotă ROMÂNIA. CONSTITUȚIE, 1975

Constituția Republicii Socialiste România.

București, Consiliul de Stat. Serv. Bul. of. și al publ. legislative, 1975.

48 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

○

Exemplul nr. 2 :

Cotă ROMÂNIA. CONSTITUȚIE, 1975

Konstitucija Socialističeskoj Respubliki Rumynii.

Buharest, „Meridiane“, 1975.

32 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Oficial a R.S.R., Part. I, nr. 30 din 21 martie 1975.

Text în limba rusă cu scriere cirilică.

○

b) Aceleași exemple după procedeul „Expunerii de principii“ Secțiunea 9.5 (cu titlu formal):

Exemplul nr. 1:

Cotă ROMÂNIA

[Constituție, 1975]. Constituția Republicii Socialiste

România. București, Consiliul de Stat, Serv. Bul. of.
și al publ. legislative, 1975.

32 p. 20 cm.

Publ. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din
21 martie 1975.

○

Exemplul nr. 2:

Cotă ROMÂNIA

[Constituție, 1975]. Konstitulija Socialisteskoj

Respubliki Rumynii. Buharest, „Meridiane“, 1975.

32 cm. 20 cm.

Public. în Bul. Of. al R.S.R., Part. I, nr. 30 din
21 martie 1975.

○

Recomandăm procedeul de la pct. a)

Pentru a îndruma pe utilizatorii catalogului alfabetic, se impune o fișă informativă la termenul „Constituție“ :

CONSTITUȚIE

a unui stat [text pur]

Vezi în catalog la denumirea statului respectiv.

De exemplu : 1. ROMÂNIA. Constituție. — 2. FRANCE.
Constitution.

○

Observație : Dacă lucrarea conține *textul* unei constituții, dar comentat de cineva, *descrierea complementară are ca vedetă numele statului respectiv, cu subvedeta „constituție“* (în limba statului respectiv).

Exemplu :

Descrierea unei lucrări care cuprinde *comentariul unei constituții* :

1. Descrierea *principală* :

Cotă SENELLE, Robert

La Constitution belge commentée par Robert

Senelle. [Préface de Renaat Van Elslande].

Bruxelles, Min. des Affaires Étrangères, du Commerce

Extérieur et de la Coopération au Développement, 1974.

470 p.+1 f.h.+1 pliant-anexă. 21 cm.

(Textes et documents. Collection „Idées et Etudes“,
No. 301, 1974).

○

2. Descrierea complementară obligatorie :

Cotă BELGIQUE. CONSTITUTION. 1967—1971 (despre)

SENELLP, Robert

La Constitution belge commentée... Bruxelles,

1974.

○

b) Descrierea *legilor, decretelor, codurilor de legi* (texte pure, necomentate) se întocmește după același procedeu ca descrierea constituțiilor.

— Pentru descrierea textelor necomentate, *vedeta principală* alcătuită din *numele statului, cu o subvedetă de formă „legi, decrete, coduri de legi sau „legislație“*.

— Pentru descrierea *textelor comentate, vedeta descrierii principale este numele comentatorului, iar vedeta descrierii complementare obligatorii este numele statului cu subvedeta formală, convențională, „legi, decrete, coduri“ sau „legislație“*.

Bineînțeles, vor fi necesare fișe informative la fiecare din termenii „lege“, „legi“, „decrete“, „cod de legi“.

Ex e m p l e :

Descrierea principală a unei legi (text necomentat) :

06 14429 ROMÂNIA. LEGI. DECRETE. CODURI DE LEGI

Legea Nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste.

București, Consiliul de Stat. Colegiul red. al Bul. Of. al R. S. România, 1972.

24 p. 20 cm. (Legislație privind învățămîntul, știința și cultura, [nr.] 1).

○

Descrierea principală a unui *decret* (text necomentat) :

Cotă ROMÂNIA. LEGI. DECRETE. CODURI DE LEGI

Decret privind nomenclatorul profilelor și specializărilor din învățământul superior, precum și instituțiile și facultățile din sistemul Ministerului Educației și Învățământului. [București, f. e.], 1974.

2+35 p. multigr. 30 cm. (Consiliul de Stat al R. S. România).

○

Descrierea principală a unui *cod* (*necomentat*) se va face de asemenea, la numele *statului* cu aceeași subvedetă ca pentru legi și decrete.

De exemplu : Codul penal al R.S.R. — (*necomentat*) va avea ca *vedetă principală* : ROMÂNIA. LEGI. DECRETE. CODURI DE LEGI. Dar lucrarea lui Grațian Porumb : Codul de procedură civilă al R.S.R. *comentat și adnotat* va fi descrisă la PORUMB, Grațian (*vedeta descrierii principale*), iar *vedeta descrierii complementare* : ROMÂNIA, LEGI, DECRETE, CODURI DE LEGI.

c) *Descrierea tratatelor și convențiilor între state* deosebește câteva situații :

1. Dacă țara în care este situată biblioteca este una din părțile semnatare ale unui *tratat sau convenții*, atunci descrierea principală are ca *vedetă convențională numele țării* cu o *subvedetă* de formă exprimând tipul de document în limba țării, urmată de numele celui alt stat semnatar și de anul semnării tratatului convenției.

De exemplu :

a) Descrierea principală

06 11420 ROMÂNIA. TRATATE ŞI CONVENȚII. SSSR. 1968

Convenția între Guvernul Republicii Socialiste
România și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice
Socialiste privind exploatarea nodului hidrotehnic Stînca-
Costești pe riul Prut. Propunerea părții române.
[F. l., f. e., 1968]

13 p. multigr. 26 cm.

○

b) Descrierea complementară obligatorie

06/11420 SSSR. DOGOVOR. ROMÂNIA. 1968

ROMÂNIA. TRATATE ŞI CONVENȚII. SSSR. 1968.

Convenție între Guvernul Republicii Socialiste
România și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice
Socialiste privind exploatarea nodului hidrotehnic Stînca-
Costești pe riul Prut. Propunerca părții române.
[F. l., 1968].

○

2. Dacă patria bibliotecii este una din părțile semnatare, iar de cealaltă parte sînt două sau mai multe state semnatare, *vedeta principală* se

va alcătui ca și pentru pct. nr. 1 cu *descrieri complementare* pentru fiecare din statele semnatare,

Exemplu :

a) Descriere principală

14493 ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. SSSR, 1944.
Convenție de armistițiu între Guvernul Român, pe
de o parte, și Guvernele Uniunii Sovietice, Regatului
Unit și Statelor Unite ale Americii pe de altă parte.
În limbile română, rusă și engleză. București, [f. e.],
1944.
14 p. 30 cm. (Ministerul Afacerilor
Străine).

b) Descrieri complementare cu vedetele :

1. GREAT BRITAIN, TREATY. ROMÂNIA. 1944
2. SSSR. DOGOVOR. ROMÂNIA. 1944
3. UNITED STATES. TREATY. ROMÂNIA. 1944

3. Dacă tratatul (sau convenția) este în general cunoscut cu *un nume propriu în limba originală*, va fi descris : cu o vedetă principală la acest nume în *limba oficială originală*, cu descrieri complementare la numele statelor semnatare și a celor interesate și cu *trimiteri* de la numele tratatului în limba națională a bibliotecii, la denumirea oficială originală.

De exemplu :

Vedetă principală : WIENER DIKTAT. 1940

Vedete complementare pentru :

- a) ROMÂNIA. TRATATE ȘI CONVENȚII. MAGYARORSZÁG. 1940
- b) DEUTSCHLAND. VERTRAG. ITALIA. 1940
- c) ITALIA. TRATTATO. DEUTSCHLAND. 1940
- d) MAGYARORSZÁG. SZERZÖBÉS. ROMÂNIA. 1940

Fișă de trimitere :

DICTATUL DE LA VIENA

Vezi :

WIENER DIKTAT. 1940

4. Concordatele Bisericii Catolice vor avea ca vedetă principală forma latină a denumirii Bisericii Catolice : ECCLESIA CATHOLICA. TRACTATUS

De exemplu :

Pe carte, titlul : Das Konkordat zwischen dem Heiligen Stuhl und dem Freistaate Baden von 12 Okt. 1932

va avea ca vedetă principală : ECCLESIA CATHOLICA. TRACTATUS. BADEN. 1932

și ca vedetă complementară : BADEN. VERTRAG. ECCLESIA CATHOLICA. 1932

În acest caz, sînt necesare trimiteri de la numele autorului — colectiv în lb. română, germană, etc. către vedeta uniformă latină :

Trimiteri :

1. BISERICA CATOLICĂ

Vezi :

ECCLESIA CATHOLICA

2. DER HEILIGE STUHL

Vezi :

ECCLESIA CATHOLICA

Deasemenea, termenii din subvedetă „tratat“, „convenție“, „acord“, „concordat“ necesită fișe informative.

OBSERVAȚII

I. Toate lucrările descrise cu vedetă de autor-colectiv au titluri care încep cu cuvinte generice : dare de seamă, instrucțiuni, directive, rezoluție, hotărîre, program, etc. Pentru fiecare din acești termeni generici, trebuie făcută cite o fișă informativă, utilizatorii catalogului fiind inclinați să caute aceste lucrări la titlurile lor.

II. Trebuie făcute și urmărite cu grijă trimiterile care conduc de la vedete diferite către vedeta aleasă ca vedetă uniformă.

III. Există cazuri îndoielnice, cînd nu sîntem siguri dacă am făcut bine alegînd descrierea principală la autor-colectiv. În asemenea cazuri, întocmim obligatoriu o descriere complementară la titlu. Invers, dacă

ne îndoim că am procedat bine alegînd descrierea principală *la titlu*, întocmim o *descriere complementară* la autor-colectiv. De exemplu :

Descriere principală de care ne îndoim că ar fi bine aleasă cu *vedetă de titlu*

Cotă INSTRUCȚIUNI pentru folosirea registrului inventar
din bibliotecile sindicale. București, Editura
C.G.M., [1949].

4 p. 30 cm. (Confederația Generală a

Muncii din Republica Populară Română).

○

Socotind că termenul „instrucțiuni“ e un termen generic care cere — în general — descrierea principală de autor-colectiv și că bibliotecile sindicale fiind sub îndrumarea și controlul organizației sindicale, s-ar părea că există posibilitatea ca această lucrare să fie căutată în catalog la numele instituției. De aceea, dacă vom redacta o *complementară la autorul-colectiv*, lucrarea va putea fi regăsită în catalog, oricum s-ar întreba despre ea.

Descrierea complementară care soluționează îndoiala

Cotă CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII DIN R.P.R.
INSTRUCȚIUNI pentru folosirea registrului inventar din biblio-
tecile sindicale. București, 1949.

○

IV. Lucrările care, deși încep cu un termen generic ca „statut“ sau „contract“, reprezintă niște formulare-tip se descriu la titlul lor, nu la un nume de colectivitate.

De exemplu :

1. STATUTUL model al caselor de ajutor reciproc
2. CATALOG tip pentru bibliotecile comunale
3. CONTRACT colectiv tip pentru întreprinderile miniere

Cînd aceste lucrări se referă la o anumită colectivitate, descrierea principală are ca vedetă principală numele colectivității, iar cuvintele generice din titlu apar în catalog, o singură dată, ca vedete de fișe informative.

De exemplu :

Cotă ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA

Statut. București, [f. e.], 1957.

8 p. 17 cm.

○

1.3. Vedeta de titlu

Expunerea de principii a Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961 se ocupă pe larg de „vedeta de titlu“ și anume în secțiunea 6 și în secțiunea 11. Dăm textul acestor secțiuni, spre a vedea în ce măsură aceste recomandări sînt observate în practica bibliotecilor din țara noastră.

„6. *Funcțiunea diferitelor tipuri de descrieri*“

- 6.1. *Descrierea principală* a operelor descrise la numele autorilor, în mod normal, trebuie să fie făcută sub *vedetă uniformă*. *Descrierea principală* a operelor descrise la titlu poate fi sal la titlul așa cum fiugrează el în carte, cu o descriere

secundară la un titlu uniform, sau la *un titlu uniform* cu descrieri secundare (sau trimiteri de) la celelalte titluri. Această ultimă practică este recomandată pentru a cataloga opere bine cunoscute, mai ales pe acelea care sînt cunoscute sub titluri de uz curent (Vezi 11.3/Principiile stabilite pentru tratamentul operelor descrise la titlu pot fi urmate în clasamentul notițelor sub vedeta unui anumit autor/.

- 6.2. Descrierile sub alte nume sau forme de nume pentru același autor, în mod normal, trebuie să ia forma de *trimiteri*; dar pot fi folosite și *descrieri secundare*, în cazuri speciale. /De exemplu, cînd un anumit grup de opere este legat de un anumit nume .
- 6.3. Descrierile sub alte titluri pentru aceeași operă trebuie să ia — în mod normal — forma de fișe auxiliare, dar pot fi întrebuițate *trimiteri*, cînd o trimitere poate înlocui un anumit număr de intrări secundare sub o singură vedetă. /De exemplu, cînd o anumită variantă a textului a fost folosită într-un anumit număr de ediții/.
- 6.4. *Descrierile secundare* (sau în unele cazuri, trimiterile) trebuie să fie făcute la numele coautorilor, colaboratorilor, etc. ... și la titlurile operelor avînd descrierea lor principală sub un nume de autor cînd titlul este un alt mijloc important de identificare.“

„11. Opere catalogate la titlul lor“

- 11.1. Operele a căror descriere principală e făcută la titlul lor sînt :
 - 11.11. opere ai căror autori nu au fost identificați ;
 - 11.12. opere datorate la mai mult de trei autori, din care nici unul nu este autorul principal (vezi 10.22);
 - 11.13. culegerile de lucrări independente sau părți de opere de diverși autori publicate sub un titlu general ;
 - 11.14. opere (cuprinzînd și periodicele și lucrările formînd serie) cunoscute mai ales sau în mod curent, după titlul lor, mai degrabă decît după numele autorului.
- 11.2. O descriere secundară sau o trimitere trebuie să fie făcută la titlu pentru :
 - 11.21. ediții anonime de opere ai căror autori au fost identificați ;
 - 11.22. opere a căror descriere principală este făcută la numele autorului, cînd titlul este un alt mijloc important de identificare ;
 - 11.23. opere a căror descriere principală este făcută la numele unei colectivități, dar care au titluri distinctive care nu includ numele colectivității ;
 - 11.24. culegeri a căror descriere principală este făcută cu titlu excepțional la numele compilatorului.

11.3. Vedeta uniformă (în ceea ce privește descrierile principale sau descrierile secundare, vezi 6.1) pentru operele descrise la titlu trebuie să fie la titlul original sau la titlul cel mai frecvent utilizat în edițiile lucrării /sub rezerva secției 7.1/; *exceptînd cazul următor :*

11.31. dacă opera este în general cunoscută sub un titlu de uz curent, trebuie să luăm acest titlu ca vedetă uniformă.

11.4. *Vedeta uniformă* pentru opere ale căror părți succesive sau volume poartă titluri diferite trebuie să fie titlul primei părți, chiar dacă majoritatea părților sau volumelor poartă un alt titlu.

11.5. Cînd o *publicație în serie* este publicată succesiv sub diferite titluri, o descriere principală trebuie să fie făcută pentru fiecare titlu pentru seria fasciculelor purtînd acest titlu, menționînd cel puțin titlul imediat anterior și imediat posterior. O descriere secundară poate fi făcută — pentru asemenea serii — la un singur titlu preferențial /dacă se socotește de dorit, pentru a grupa toate datele relativ la acea publicație într-un singur loc al catalogului/. Dacă, totuși, variațiile titlului sînt minime, se poate lua — ca vedetă uniformă — pentru toate fasciculele, forma întrebuintată cel mai frecvent.

11.6. *Tratatele și convențiile internaționale multilaterale și anumite categorii de publicații care nu au titlu distinctiv, pot fi descrise /dacă se socotește de dorit, pentru a grupa toate aceste publicații într-un singur loc al catalogului/ sub o vedetă uniformă, convențională, aleasă în scopul de a face cunoscută forma lucrării.*“

1.31. *Tipurile vedetelor de titlu*

Din enunțul secțiunilor 6 și 11 ale „Expunerii de principii observăm că vedeta de titlu este :

a) *principală*, în calitate de vedetă a unei descrieri principale sau a unei descrieri analitice ;

b) *auxiliară*, cînd se află în fruntea unei descrieri *complementare* sau a unei *trîmîteri* ori a unei *informative*

1.311. *Vedeta de titlu principală*

este utilizată ca vedetă pentru descrierea principală în următoarele situații :

a) *Lucrări ai căror autori nu au putut să fie identificați (lucrări anonime sau criptonime)* nici din lucrarea respectivă, nici din izvoare externe.

b) *Lucrări care au mai mult de 3 autori, fără ca unul din ei să fie autorul principal.*

c) *Lucrări periodice, seriale și alte lucrări care sînt mai bine cunoscute după titlul lor.*

d) *Culegerile* publicate sub un titlu comun, fără un alcătuitor sau al căror alcătuitor nu este indicat la vedere, pe pagina de titlu.

1.312. *Vedeta de titlu auxiliară*

este utilizată pentru :

I. *descrieri complementare* în următoarele situații :

- a) Lucrări anonime ai căror autori au fost identificați
- b) Lucrări descrise la numele autorilor, când numele autorului nu apare la vedere pe pagina de titlu ;
- c) Culegeri descrise la un nume de compilator (alcătuitor) ;
- d) Pentru lucrările descrise în principal la autor—persoană fizică, spre a oferi încă o posibilitate de regăsire celor care rețin mai ales titlurile lucrărilor și nu cunosc numele autorilor ;
- e) Lucrări descrise la numele unei colectivități, cu titluri distincte care nu includ numele colectivității. De exemplu :

37/1437 UNIVERSITATEA BUCUREȘTI

Situația predării științelor sociale. Anul universitar 1971—1972. București, Centrul de multiplicare al Univ., 1972.

6 p. multigr. 25 cm.

○

(Această descriere la autor—colectiv necesită o *descriere complementară la titlu*, fiindcă numele colectivității nu e inclus în titlu) ;

II. *pentru trimiteri*, spre a conduce de la diverse forme de titlu sub care a apărut o lucrare către o singură formă (titlu uniform).

1.32. *Vedeta de titlu uniformă*

Conform recomandărilor „Expunerii de principii“, vedeta de titlu se stabilește : I) ori *după titlu* așa cum figurează în lucrarea care trebuie descrisă și cu o descriere *secundară* la un *titlu uniform* ; II) ori cu o *descriere principală la un titlu uniform* și cu *descrieri secundare sau trimiteri la diversele forme de titluri*.

La rindul său, *titlul uniform*, adică *vedeta uniformă de titlu* se recomandă a fi : I) titlul în limba originală a lucrării, iar dacă această limbă este prea puțin cunoscută și nu e folosită în catalog, se ia **titlul** în una din limbile folosite în mod curent în catalog (de obicei limba națională a bibliotecii, în cazul nostru, lb. română); II) titlul cel mai des folosit în edițiile lucrării, iar dacă există un *titlu de uz curent*, se ia ca vedetă uniformă, *acest titlu uzual*.

În bibliotecile noastre, se folosește *prima metodă*, adică *titlul așa cum apare în lucrare*, dar fără preocuparea de titlu uniform. Este metoda pe care o recomandăm.

Exemplu :

1. PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe
2. The HIVE products — food, helth and beauty.
3. Les PRODUITS de la ruche — aliments, santé et beauté.
4. Los PRODUCTOS de la colmena — nutrición, salud y belleza
5. PRODYKTY pčelovodstva — pišče, zdarov'e, krasota

Conform recomandării „Expunerii de principii“, ar fi fost corect ca la descrierile 2, 3, 4 și 5 să existe o trimitere către titlul uniform în limba originală (în cazul de față, lb. română). Lucrul se poate face sub forma unei menționări (la descrierea titlurilor 2-5) a **titlului românesc**.

De exemplu :

Cotă	The HIVE products-food, health and beauty.		
	International Symposium on apitherapy — Madrid		
	1974. [Edit. under the dir. of. Prof. Dr. Eng. V.		
	Harnaj. Edit of the English version : Sultana		
	Colibaba].	Bucharest, APIMONDIA.	Publ.
	House, 1975.		
	154 p. cu ilustr., fig.	24 cm.	(APIMONDIA.
	Standing Commission on Beekeeping Technology and		
	Equipment).		
	Vezi lucrarea originală sub titlul : PRODUSELE		
	stupului — hrană, sănătate și frumusețe.		

Metoda recomandată expres de „Expunerea de principii“ este descrierea la *titlul uniform*, adică, în exemplul nostru, fiecare din descrierile la titlurile străine trebuie să înceapă cu titlul uniform, iar la aceste titluri străine, trebuie făcute numai trimiteri către titlul uniform.

Astfel :

Descrierea principală :

Cotă PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.
— The HIVE products-food, health and beauty.
International Symposium on apitherapy — Madrid
1974. [Edit. under the dir. of. Prof. Dr. Ing. V.
Harnaj. Edit. of the English version : Sultana
Colibaba]. Bucharest, APIMONDIA. Publ.
House, 1975.
154 p. cu ilustr., fig., 24 cm. (APIMONDIA.
Standing Commission on Beekeeping Technology and
Equipment).

○

Trimiterea :

The HIVE products-food. health and beauty

Vezi :

PRODUSELE stupului — hrană, sănătate și frumusețe.

○

Descrierile principale ca și trimiterile pentru titlul francez, spaniol și rus se întocmesc la fel cu cele pentru titlul englez.

Această a doua metodă este în adevăr științifică, însă este greu de realizat (cere timp și instrumente de informare).

La noi, această metodă este folosită numai pentru lucrările *anonime devenite clasice* (pentru a căror stabilire de vedete ne stă la dispoziție lucrarea editată de Roger PIERROT sub auspiciile Conferinței Internaționale, Paris, 1961 „Liste internationale de vedettes uniformes pour les classiques anonymes“ sau pentru care există în limba română, titluri de uz curent).

Pentru lucrările anonime foarte cunoscute, devenite clasice *vedeta uniformă* este titlul în limba originală.

De exemplu :

Pe carte :

1. Nibelungii
2. Cîntecul Nibelungilor
3. Das Nibelungenlied
4. La Chanson des Nibelunges
5. La Canzone dei Nibelungi
6. Die echten Lieder von den Nibelungen
7. Lieder von den Nibelungen
8. Das Lied von den Nibelungen
9. The song of the Nibelungs

Vedeta uniformă

(după lista lui Roger Pierrot)

este :

Das NIBELUNGENLIED

De la fiecare din aceste forme, se face cite o trimitere la vedeta de titlu uniformă : Das NIBELUNGENLIED

Însă, dacă o lucrare anonimă este cunoscută sub un *titlu* curent, vedeta uniformă este acest titlu curent :

Pe carte

1. Alexandria sau Istoria lui Alexandru cel Mare
2. Alexăndria sau Istoria marelui Împărat Alexandru Machedon
3. Istoria lui Alexandru

Vedeta uniformă :

ALEXANDRIA

Pentru lucrările anonime clasice cu titlul original într-o limbă mai puțin cunoscută de utilizatorii catalogului bibliotecii se ia ca vedetă uniformă titlul în limba țării în care se face catalogarea.

De e x. : titlul arab al lucrării *Alf laila wa-laila* va avea ca vedetă uniformă titlul românesc cel mai răspîdit :

„O mie și una de nopți“,

deoarece limba arabă este foarte puțin cunoscută la noi. Astfel :

Pe carte :

1. Cartea celor o mie și una de nopți
2. Halima sau O mie și una de nopți
3. Halima sau Povestiri mitologicești arăbești
4. Halima și alte cărți populare
5. O mie și una de nopți. Istorii arăbești sau Halima
6. Camilar Eusebiu, 1001 de nopți. Basme arabe...
7. Les mille et une nuits
8. Contes des mille et une nuits
9. Le livre des mille nuits et une nuit
10. Les Voyages de Sind-Bâd le marin et la ruse des femmes
11. ALI BABA und die vierzig Räuber
12. Dutz, Gundel. Liebensgeschichten aus 1001 Nacht
13. Märchen aus Tausenderner Nacht und eine Nacht
14. Tausend und eine Nacht
15. Méhes György. Ali-Babá és a nagyren rabló.

Vedeta uniformă ca vedetă principală sau auxiliară : O MIE ȘI UNA DE NOPTI

Pentru formele de titlu neacceptate ca vedetă uniformă, se face cite o trimitere la titlul uniform : O MIE ȘI UNA DE NOPTI

1.33. *Vedete de formă și vedete convenționale*

Practica bibliotecară de la noi a generalizat și uniformizat o singură vedetă *convențională* de titlu și anume pentru lucrările *omagiiale*, care sînt catalogate la titlul OMAGIU, urmat de numele persoanei omagiate ca subvedetă. Pentru persoanele omagiate, se întocmesc descrieri complementare cu mențiunea „despre“.

De exemplu :

Pe carte :

1. Lui Spiru Haret
2. Hommage à Albert Camus
3. Festgabe zur Bachfeier, Leipzig, 1950

În vedetă

1. OMAGIU. HARET, Spiru
2. OMAGIU, CAMUS, Albert
3. OMAGIU, BACH, Johann Sebastian

(Pentru catalogarea publicațiilor omagiiale a se vedea Cap. III Particularități descriptive).

Nu sînt folosite vedete de formă, ci sînt folosite cîteva *subvedete de formă*, așa cum am văzut mai înainte, la lucrările legislative și la lucrările legislative și la tratate — convenții între state.

1.34. Cuvîntul de ordine

pentru vedetele de titlu este *primul cuvînt* al titlului, exceptînd articolul hotărit și nehotărit. (pentru toate limbile).

A se vedea în acest sens : Cap. IV. Utilizarea majusculei în vedetă și Sect. D. pct. Organizarea catalogului alfabetic.

2. Titlul

Al doilea element bibliografic al descrierii, *titlul* este una din cele mai importante caracteristici ale unei lucrări și adesea este utilizat pentru regăsirea ei, mai mult decît autorul.

— Titlul trebuie să fie redat exact așa cum figurează în lucrare, cu minuțiozitate și respectînd ortografia textului / cu excepția punctuației și a utilizării majusculilor, care trebuie să fie stabilite de catalogator. Vezi cap. IV al acestei lucrări/, chiar dacă ortografia și exprimarea sînt vetuste, inactuale.

De exemplu :

1. Bălcescu Nicolae
Istoria românilor supt /sic/ Mihai Vodă Viteazul
2. Alexandru, Ioan
Imne /sic/
3. Stănescu, Nichita
Necuvintele /sic/
5. Tractat /sic/ de Botanică

Pentru ca să nu se creadă că e o greșeală, catalogatorul pune după aceste expresii (care sînt contrare uzului modern al limbii) latinescul „Sic“ între paranteze drepte.

— Titlurile foarte lungi se pot prescurta reținînd primele cuvinte și folosind trei puncte de suspensie (semnul omisiunii) pentru ceea ce s-a omis.

Exemplu :

Cotă	COVACI, D.
	Carmen ... Domino Samueli Vulkan ... Episcopo
	Magni — Varadinensi graeci ritus catholico, ... a Deme-
	trio Kovats, secundum in annum SS Theologiae audi-
	tore ... dicatum ... Magno-Varadini, Typis Antonii
	Gottlieb Maramarosiensis, [1807].
	8 p.

— Există unele lucrări în care *titlul nu e formulat, ci subînțeles.*

Exemple :

1. Cicero verdeutscht von...
(adică, Cicero tradus în lb. germană)
2. Congresul al XI-lea al P.C.R.
3. Consfătuirea pe țară a țăranilor colectiviști București
18-22 decembrie 1961
4. Leonardo da Vinci. Cu un studiu introductiv de C.I. Gulian.
(Colecția „Texte filosofice alese“)

În asemenea cazuri, catalogatorul trebuie să formuleze un titlu în limba textului și în conformitate cu conținutul lucrării. Astfel, exemplele de mai sus vor apărea pe fișă cu vedetele și titlurile :

1. CICERO, Marcus Tullius
Cicero, /Werke/ verdeutscht von...
2. PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11. BUCUREȘTI, 1974
/Lucrările/.
3. CONFĂTUIREA PE ȚARĂ A ȚĂRANILOR COLECTIVIȘTI.
BUCUREȘTI 1961 /Lucrările/. București. 18—22 dec. 1961
4. LEONARDO DA VINCI
/Texte alese/. Cu un studiu introductiv de...

— *Titlul alternativ* trebuie redat /fiindcă lucrarea ar putea fi cerută sub acest titlu sau s-ar putea să apară o ediție subsecventă cu acest titlu/ și început cu majusculă, după conjuncția „sau“ /sive, or, ou, oder/.

Exemple :

1. CICERO, Marcus Tullius
Laelius sive De amicitia.
2. FILIMON, Nicolae
Ciocoi vechi și noi sau Ce naște din pisică șoareci mănincă
3. ROUSSEAU, Jean-Jacques
Émile ou De l'éducation

— *Titlul care începe cu o cifră (arabă sau romană) se redă ca atare :*

Exemplu :

DORDEA, Irina
175 dulciuri rapide.

Dacă este într-o limbă străină, atunci cifra trebuie redată, între paranteze drepte, în litere, în limba textului, pentru a facilita intercalarea în catalog.

De exemplu :

Pentru titlul „100 jaar spoorwegen in Nederland“
Se va scrie : 100 /Honderd/ jaar...

— *Titlul străin care începe cu o abreviere sau o inițială /care nu e un nume de persoană, nici un acronim/ trebuie completat de catalogator.*

De exemplu :

Dr /Doktor/ Katzenberger's Bad-Reise.

R. /Regia/ Galleria di Firenze.

— *Titlul constituie din numele unei persoane, începînd cu inițialele prenumelui, se redă ca atare.*

De exemplu :

I. L. Caragiale, marele dramaturg

— *Titlul cărților vechi (în special latine și grecești) și chiar al cărților grecești moderne și al cărților germane face adesea corp cu numele autorului. Se redă ca atare în descriere, dar se subliniază.*

Exemple :

Pe carte :

1. Bandinii Aloysii de vita et rebus gestis Bessarionis cardinalis Nicaeni commentarius.
2. Schiller's Dramen

In descriere :

1. BANDINIUS, Aloysius

Bandini Aloysii *De vita et rebus gestis Bessarionis, cardinalis Nicaeni, commentarius.*

2. SCHILLER, Friedrich

Schiller's Dramen

— *Titlul în două limbi se reține ca atare, dacă :*

1. e vorba de titlul original ;
2. textul lucrării sau rezumatul este redat în cea de a doua limbă ;
3. titlul în a doua limbă este mai bine cunoscut de utilizatori sau este în limba română ;
4. textul este paralel (în ambele limbi).

De exemplu : o lucrare în lb. germană cu pagina de titlu în lb. germană și română și cu prefața în lb. română :

Descrierea principală :

Cotă COMAN, George

Aus der deutschen Märchenwelt. Eine Auswahl deutscher Volksmärchen, mit Adnotationen für den Schulgebrauch verfasst. — Din lumea anecdotelor germane. O alegere de anecdote germane. Adnotate și întocmite pt. usul școlar, . . . București, Typ. „Gutenberg“, Josep Göbl, 1894.

80 p. 21 cm.

Înainte titl., autor Dr. G. Coman.

Foaie de titlu în lb. germană & română. Text în lb. germană. Pref. în lb. română.

○

— *Titlul în mai multe limbi :*

1. se reține titlul care corespunde textului predominant ;
2. dacă nu e text predominant, ci text paralel, se reține primul titlu, dacă lucrarea comportă un text în această limbă. Dacă nu există un text în limba acestui titlu, se reține atunci primul titlu dintre cele care corespund limbilor din text ;
3. dacă nu există nici text predominant, nici titlu prim, se reține titlul în limba localității de editare a lucrării ;
4. dacă, între cele citeva limbi, este și titlul în limba română, se va reține și acest titlu ;
5. titlul original se va reține, chiar dacă nu corespunde cu limbile din text.

— *Titlul în două sau mai multe limbi indicat pe pagini de titlu separate (cite o pagină pentru fiecare limbă).*

În aceste cazuri se procedează ca în cazurile de mai sus, unde titlul în două sau mai multe limbi era redat pe aceeași foaie de titlu.

Exemplu de descriere principală a unei lucrări cu foi de titlu în mai multe limbi :

Cotă	CRISTEA, Petre și SZABADOS, Carol
	Dicționar tehnic auto de buzunar, în șapte limbi : engleză, română, germană, franceză, italiană, spaniolă, rusă. București, Editura tehnică, 1975.
	443 p. 12 cm.
	Bibliogr. p. 442.
	Foaie de titlu pt. fiecare limbă.

○

Notă : Textul fiind paralel, s-a reținut primul titlu (român), care este titlul în limba localității de editare.

3. Subtitlul

— În principiu, subtitlul trebuie redat complet, ca și titlul.

— Subtitlul prea lung se prescurtează prin omiterea termenilor neesențiali și înlocuirea lor cu 3 puncte de suspensie.

— Subtitlul care nu e bine așezat pe foaia de titlu (de ex.: este așezat înaintea titlului) se așează în descriere la locul convenit, adică după titlu.

Exemplu:

Pagina de titlu:

COLECȚIUNE DE POESII. — FAPTELE EROILORŪ CU ILUSTRATȚIE
de Alessandru Pelimon

In descriere:

Cotă PELIMON, Alexandru

Faptele eroilor. Colecțiune de poezii, cu ilustrație,
de Alessandru Pelimon. București, Impr. Națională
a lui Iosif Romanow et Comp., 1857.

XIII+401 p.+erata+15 f. ilustr. 19 cm.

Tipărită cu alfabet de tranziție și cu ilustr. litogr.

○

— În cazul anumitor tipuri de publicații (ca tezele de doctorat), subtitlul se concentrează și se trece în nota bibliotecarului. (Vezi în cap. III; Descrierea tezelor).

— Uneori, când nu există un subtitlu, dar se simte nevoia explicării titlului, catalogatorul crează el un subtitlu formulându-l concis în limba textului respectiv și încadrându-l între paranteze drepte.

De exemplu:

Pe carte:

In descriere:

Se completează cu subtitluri
formulate de catalogator:

1. Tușiți
2. În Țara Vulturilor
3. Marele Alpha

1. Tușiți. /Versuri/.
2. În Țara Vulturilor /Albania/.
3. Marele Alpha /Tudor Arghezi/.

— Termenii uzuali din subtitlu se pot prescurta după modalitățile obișnuite sau conf. Standardului de prescurtări.

Exemplu:

Fizică. Manual pt. șc. tehnice ale Min. Transporturilor

— Mențiunea autorului în subtitlul unei lucrări se reține ca atare în ordinea, în forma și cu titlurile de politețe și rang, care ajută la identificarea autorului respectiv.

De exemplu :

1. Par M-me Victor Duruy
2. By Sir Thomas Bart Beecham

— Mențiunea autorului în subtitlu trebuie completată, când numele autorului sau autorilor apare imediat după titlu sau subtitlu, fără cuvînt de legătură.

De exemplu :

Pe carte :

LITIGIUL DE MUNCA
Conf. dr. SANDA GHIMPU
dr. GHEORGHE MOHANU

În descriere :

GHIMPU Sanda și MOHANU,
Gheorghe
Litigiul de muncă, /de/ Conf.
Dr. Sanda Ghimpu /și/
dr. Gheorghe Mohanu.

— Dacă există prefață, postfață sau indicații privind redactarea, coordonarea /observate prin cercetarea în diverse părți ale lucrării/, dar nu apar mențiuni despre ele pe pagina de titlu, vor fi menționate în subtitlu, între paranteze drepte.

4. Ediția

Ediția se menționează după elementele de subtitlu. Se formulează pe cît posibil prin cifre arabe și cu prescurtări, chiar dacă în lucrare apare cu litere sau cu cifre romane.

De exemplu :

Pe carte :

1. Ediția întâia
2. Ediția a doua
3. Ediția a II-a
4. Ediția a 2-a
5. Troisième édition
entièrement refondue
6. Nouvelle édition révisée
et augmentée
7. Dritte, vermehrte und
verbesserte Auflage
8. First edition
9. Ediție originală
10. Ediție definitivă
11. Ediție stereotipă
12. Ediție ne varietur
13. Ediție bilingvă
14. Ediție revăzută și adăugită

În descriere :

1. Ed. 1
2. Ed. a 2-a
3. Ed. a 2-a
4. Ed. a 2-a
5. 3-e — éd. ent, ref.
6. Nouv. éd. rev. & augm.
7. 3., verm. u. verbess. Aufl.
8. 1-st ed.
9. Ed. originală
10. Ed. definitivă
11. Ed. stereotipă
12. Ed. ne varietur
13. Ed. bilingvă
14. Ed. rev. și adăug.

— Ediția princeps [nu trebuie confundată cu ed. întâi] constituie o raritate și va fi redată de bibliotecar în notă, așa cum se trec toate particularitățile cărților rare. (Vezi cap. III. Particularități descriptive).

— Dacă, pentru a avea la un loc toate părțile unui titlu, a trebuit să se alcătuiască respectivul titlu din ediții diferite ale diverselor sale volume sau părți, mențiunea de ediție se face numai în partea de specificație, în dreptul fiecărui volum sau fiecărei părți.

5. Menționarea volumelor, părților sau fasciculelor

Menționarea volumelor, părților, fasciculelor se face între datele de subtitlu și datele de apariție, indiferent de modul cum apare pe pagina de titlu.

— Se notează cu cifre arabe sau romane, cu preferință pentru cele arabe.

De exemplu :

a) Vol. I—III sau Vol. 1—3 /mai ales dacă în lucrare, apare notarea cu cifre arabe pentru vol./

b) T. 1,3—5

c) Volumul al doilea se va menționa în forma Vol.2

— Se notează cu prescurtările uzuale :

Vol. = Volum

T. = Tom

Bd. = Band

Lfg. = Lieferung

Part. = partea

Abt. = Abteilung

Fasc. = fascicula

— În caracterizarea cantitativă a unei lucrări în două sau mai multe volume, acestea se indică în cifră totală arabă.

De exemplu, pentru cazul b) de mai sus, în caracterizarea cantitativă, va apare : 4t. sau 4 vol.

În partea specială a descrierii unei lucrări în mai multe volume, descrierea fiecărui volum în parte va constitui un aliniat nou.

(Vezi cap. III. Particularități descriptive. Descrierea lucrărilor în mai multe volume).

6. Mențiunea ilustrației în notița descriptivă

Mențiunea ilustrației, care apare pe foaia de titlu, se face în corpul notiței descriptive, numai dacă are niște caracteristici importante, care nu pot apărea în colatura (caracterizarea cantitativă) : numele artistului, genul ilustrațiilor : fotografii sau gravuri. (Vezi cap. III : Particularități descriptive. Descrierea lucrărilor ilustrate).

Fișa tipărită de B.C.S. menționează coperta și ilustrația în corpul notiței descriptive, între paranteze drepte, dacă datele au fost culese după verso-ul foii de titlu sau după foaia de gardă.

O practică bibliotecară mai veche recomandă specificarea acestor elemente în nota bibliotecarului.

Recomandăm practica notată în primul aliniat de mai sus.

7. Datele de apariție (Adresa bibliografică)

Se menționează la distanța de 1 cm sau 1,5 cm de datele de subtitlu, dacă a rămas loc liber pe același rînd cu ele. Dacă nu a rămas, se înscriu astfel :

a) de la verticala I-a pe fișa descrierii principale cu vedetă de autor ;

b) de la verticala a II-a, continuînd mereu așa, pe fișa descrierii principale cu vedetă de titlu.

— Se menționează totdeauna în aceeași ordine : Localitate, Editură, an (de apariție), indiferent de locul sau ordinea în care figurează în documentul care se descrie.

— Dacă aceste date nu sînt menționate nicăieri în lucrarea însăși, dar pot fi deduse sau stabilite din izvoare exterioare, se înscriu între paranteze drepte. Dacă sînt îndoielnice, se notează cu semnul întrebării. De exemplu : /Iași/ ?,

— Dacă nu pot fi stabilite, se notează între paranteze drepte astfel : /f.l., f.e., f.a./.

— Dacă nu există datele de editură, dar există localitatea și numele tipografiei, se înscriu aceste date drept date de apariție. însă niciodată nu se unește localitatea de editură cu tipografia, nici localitatea tipografiei cu numele editorului. De exemplu :

Pe carte :

În descriere :

Cluj, 1971

Cluj, /f. e./, 1971

Tipografia Universității
din Timișoara

— *Localitatea* se notează așa cum apare pe pagina de titlu sau în alt loc al lucrării :

a) în formă declinată :

1) V Praze

(mai ales pt. textele
secolelor trecute)

2) Berolini

b) în formă prescurtată :

Pe carte :

În descriere : (pt. mai multă
claritate se redau completate în
paranteze drepte)

1. Mpls

1. Mpls /Minneapolis/

2. M

2. M /Moskva/

3. Tg.-M.

3. Tg.-M. /Tîrgu Mureș/

c) localitatea fantezistă. Se redă și în formă corectă, dacă a putut fi determinată.

c) numele directorului sau fondatorul editurii

— Se păstrează expresiile declinate și turnurile vechi de frază :

1. Sumptibus I. C. Cotae
2. Im Deutschen Verlag
3. În Sf. Monastire Neamț
4. Apud ...
5. Chez ...

— se păstrează formula : „Editura autorului“

Data

— Anul apariției se notează după indicarea editurii.

— Anul cu cifre romane se copiază ca atare și se redă între croșete, în cifre arabe : Exemplu : MDCCLXV [1765]

— Dacă lucrarea care se descrie are notat anul de apariție după altă eră decît era noastră, se notează așa cum apare și este transformat în data corespunzătoare e.n. și închisă între paranteze drepte. Astfel :

Era biblică formulată în cărțile mai vechi : „În anul de la zidirea lumii 7273“ este transpus în e.n. scăzînd 5508. Deci, în descriere, se va trece alături de 7273, între paranteze drepte /1765/.

Era musulmană se transformă adunînd 623 cu cifra anului exprimată pe foaia de titlu.

Era revoluționară franceză se transformă adunînd anul indicat pe foaia de titlu cu 1729. Deci : anul XII/1804 .

Anul notat pe unele cărți italiene editate între cele două războaie mondiale *sub forma de cifre romane între I—XXIV* se transformă adunînd cifra indicată pe carte cu 1921. Deci : Roma, anno XVIII,/1939/.

— Anul incert se redă :

/1895 sau 1896/ dată presupusă adevărată

/1895?/ dată nesigură

/cca 1895/ dată aproximativă

/între 1910—1914/

/189-/ deceniul sigur

/189-?/ deceniul nesigur

/18-/ secolul sigur

/18-?/secolul nesigur

— Anul cert se scrie direct, fără paranteze drepte, din orice parte a lucrării ar fi fost depistat.

— Pentru o lucrare în mai multe volume sau o publicație serială în continuare de apariție, în partea generală a descrierii, se notează anul cel mai îndepărtat urmat de o linioară. Astfel : 1920-

— Dacă nu este indicat anul cert al editării, dar există anul pentru „Copyright“, se înscrie acest an în paranteze drepte precedat de litera c. Astfel :

Pe carte :

a) Copyright 1971

b) © 1968

În descriere :

a) /c. 1971/.

b) /c. 1968/.

— Dacă nu există nici „copyright“, dar există o prefață datată, se preia aceasta cu mențiunea /Pref. 1948/ și se încadrează cu paranteze drepte.

— Nepotrivirea între anul de pe foaia de titlu, cu căsuța tipografică sau cu coperta, se notează între paranteze astfel :

1949 /pe copertă, 1950/.

8. Colațiunea (Caracterizarea cantitativă)

Colațiunea /colaționarea/ este descrierea materială a lucrării. Cuprinde indicarea numărului de pagini sau de volume, materialul ilustrativ și formatul.

— Colaționarea se trece ca aliniat nou, de la verticala a doua

— Paginația se notează cu denumirea și în forma de notare menționată în lucrare :

pagini, în prescurtare : p.

coloane, în prescurtare : col.

file, în prescurtare : f.

— Numerotarea adoptată în lucrare sub formă de : litere, cifre romane, cifre arabe va fi respectată și redactată ca atare.

Exemple :

— Pagini numerotate cu litere : a—x p ; A—K p.

— Pagini numerotate cu cifre arabe și romane se redau :

IV + 128 p. sau : IV,128 p.

— Paginația trebuie să cuprindă și paginile cu caseta tipografică.

— Pentru lucrările fără indicația paginilor, trebuie să se numere paginile și să fie redată în paranteze drepte, iar dacă acest lucru e prea greu (pt. volume foarte groase), se menționează : 1 vol. cu paginație multiplă.

— Filele pliante se menționează : 17 f. pliante.

— Filele duble, după sistemul chino-japonez, se menționează : 36 p. (pe f. duble).

— Paginația dublă se menționează : XII + 35 + 35p
cu specificarea, în notă :

Numerotare repetată pe pagini față în față

— Paginația dublă în sens opus se notează :

IX + 115 + 127 + Xp. Cu mențiunea, în notă : Numerotare repetată, pe pagini în sens opus,

— Lucrarea cu foi mobile în volum, care așteaptă să se intercaleze și alte file, se redă : 1 vol. cu file mobile.

— Dacă, peste numărul paginilor de text, sînt și pagini cu note muzicale, se redă : 74 p. + 15 p.n.muz.

— Dacă lipsesc ultimele pagini, se notează :

XXIV + 179 + p., iar în notă se trece : Exemplar defectuos : lipsesc pg. după p. 179,

— Pentru lucrările în mai multe volume, în descrierea generală, se trece totalul volumelor ca aliniat nou, iar în partea de descriere specială se dă paginația fiecărui volum în parte. (Vezi, cap. III pct. Descrierea lucrărilor în mai multe volume). Dacă paginația unui volum continuă paginația volumului anterior, se notează : p. 801—1905.

— Dacă materialul descris nu e o tipăritură, după prescurtarea p., trebuie să se indice dacă sînt pagini manuscrise, p. dactilogr. sau multigr. : 200 p. mss. ; 15 p. dactilo. ; 20 p. multigr.

— Materialul ilustrativ de orice tip se notează prescurtat „ilustr.“ sau „il.“. Dacă e cuprins în numerotarea paginilor, se indică sub forma : 100 p. cu il. Dacă nu e cuprins, se adaugă după nr. p. cu semnul + De ex. : 200 p. + 20 il.

— Dacă e necesar, se diferențiază în : portr., fasc., h. și pl.

— Dacă sînt diverse tipuri de planșe, într-o numerotare generală, se pot indica astfel :

20 pl. (facs., n.muz., portr.).

— Ilustrațiile așezate într-un buzunar se notează astfel : 3 graf. în buzunăraș

— Ilustrațiile de pe pagina de gardă se specifică astfel : 187 p., 1 tab. genealogic pe p. de gardă.

Materialul însoțitor : 1 atlas sau 1 disc se menționează : De exemplu : a) 160 p. + atlas (3 f. + 18 pl.)

b) XI + 396 p. 19 cm. și 1 disc.

— Prescurtări utilizate în colajonare :

portr. = portret(e)

pl. = planșe

h. = hărți

plan. = plan, planuri

facs. = facsimile

n. muz. = note muzicale

grav. = gravuri

graf. = grafice

tab. = tabele

diagr. = diagrame

sch. = scheme, schițe

Formatul : se măsoară înălțimea și se exprimă în cm. rotunjindu-se la cm. superior. Deci : 17,2 cm. se va nota 18 cm.

Lățimea se recomandă să se noteze numai dacă e mai mică decît jumătatea înălțimii sau dacă e mai mare ca înălțimea.

Deși uzanțele din bibliotecile noastre au impus notarea formatului totdeauna în mm (înălțimea și lățimea) în forma : 220 × 140, considerăm că este practic să folosim metoda recomandată mai sus, fiindcă :

- a) ocupă mai puțin loc pe fișă ;
- b) e mai ușor de măsurat ;
- c) așa se procedează în mai toate țările ;
- d) ISBD(M) dă această indicație.

9. Antetitulul și colecția

Dacă lucrarea are atât antetitulul cât și colecția, se începe cu antetitulul. După punct, se trece colecția. Antetitulul și colecția se înscriu între paranteze rotunde și se notează la un cm. după format, dacă e loc pe același rând. Dacă nu este, se trec de la verticala I, nu formează aliniat.

De exemplu :

(Institutul de Istorie. Bibliotheca historica Romaniae, V).

— Antetitulul se poate prescurta prin abrevierile obișnuite pentru termenii uzuali, stereotipi. *De exemplu :*

(Min. Învățământului. Dir. g-la a Contabilității).

— Numărul atribuit unui volum în cadrul unei colecții se desparte prin virgulă de numele colecției. *De exemplu :*

(Lyceum, 17).

— Pentru o lucrare în mai multe volume cuprinsă în numere succesive ale unei colecții, se notează astfel :

(Biblioteca de artă, 14—17). Dacă nu se succed, se notează : (14, 28, 32).

— Când colecția și titlul monografiei formează un singur corp, este indicat să detașăm titlul de colecție. De exemplu :

Ce știm despre bolile de ficat

Aici colecția este : Ce știm despre

Sînt colecții care nu au înțeles decît legate de numele instituției notate în antetitulul.

De exemplu :

(Instituto de geografía de la Universidad de Chile.

Publicacion, No. 2).

— Existența unor colecții în bibliotecă se semnalează :

1. prin ținerea unei fișe cu vedetă la numele colecției, în catalogul alfabetic sau
2. prin concentrarea lor la indicele zecimal 082.1 A/Z din catalogul sistematic zecimal

Notă : În vedetă se trece numele propriu-zis al colecției. Termenul „colecție“ sau „colecția“ se redă numai dacă face parte integrantă din denumirea colecției. De ex. : Colecția planificatorului. De asemenea, indicele 082.1 este urmat de denumirea propriu-zisă a colecției : 082.1 Traista cu povești.

1. Fișa unei colecții în catalogul alfabetic :

PSYCHÉ București, Editura științifică, 1970 —

112253 ATHANASIU, Andrei : Scris și personalitate, 1970.

113048 BEJAT, Marian : Talent, inteligență, creativitate.

1971.

114116 ARISTOTELES : Parva naturalia. Scurte tratate de științe naturale. 1972.

115178 HERSENI, Traian : Psihologia lui N. Vaschide.

1973.

Vezi fișa următoare

○

— 2 —

236439 BOGATHY, Zoltan : Îndreptarul psihologului industrial. 1975.

etc.

etc.

○

Titlurile apărute în cadrul colecției se adaugă în ordinea apariției (cronologic) sau în ordinea numerelor pe care le poartă în cadrul colecției. (De exemplu. : în cazul colecțiilor : Biblioteca pentru toți, Lyceum etc.)

2. Fișa unei colecții în catalogul sistematic :

- a) Fișa principală cu indicele 082.1
urmat de denumirea colecției

114116 ARISTOTELES

Parva naturalia. Scurte tratate de științe naturale.

Trad. de Șerban Mironescu și Constantin Noica. Notă
introd. de Alexandru Boboc. București, Editura
științifică, 1972.

156 p. 19 cm. (Colecția „Psyché”).

082.1 Psyché

○

112253 ATHANASIU, Andrei

Scris și personalitate. București, Editura
științifică, 1970.

144 p. cu facs., fig. 19 cm. (Colecția
„Psyché“).

082.1 Psyché

○

etc.
etc.

sau

- b) Fișă colectivă cu numele colecției în vedetă și cu indicele zecimal 082.1 urmat de numele colecției :

	PSYCHÉ	București, Editura științifică, 1970 —
112253	ATHANASIU, Andrei :	Scris și personalitate. 1970.
113048	BEJAT, Marian :	Talent, inteligență, creativitate, 1971.
114116	ARISTITELES :	Parva naturalia. Scurte tratate de științe naturale. 1972.
115178	HERSENI, Traian :	Psihologia lui N. Vaschide. 1973.
082.1 Psyché		Vezi fișa următoare
		○

Se continuă pe altă (altele) fișă(e).

10. Note și observații ale catalogatorului

— Notele și observațiile catalogatorului formează alinat nou : încep fiecare de la verticala a 2-a și continuă de la verticala întâi.

— Se redactează în limba națională a bibliotecii.

— Rolul lor este să completeze și să precizeze descrierea, când includerea unei mențiuni indispensabile nu a fost prevăzută în regulile de catalogare sau când încorporarea mențiunii în descriere ar complica înțelegerea datelor.

— În general sînt 2 tipuri de note și observații :

1. note care completează identificarea lucrării sau înțelegerea descrierii ;

2. note care caracterizează lucrarea (uneori numai exemplarul descris) și menționează istoricul ei bibliografic. Cea mai mare parte din notele de primul tip sînt obligatorii. Catalogatorul este în măsură să decidă cît de important este să facă asemenea note.

— Notele catalogatorului trebuie să fie clare, precise și concise.

Astfel, în nota catalogatorului, se trec

— orice diferențe între foaia de titlu și copertă sau casetă tipografică ;

— menționarea autorilor multipli, indicați înaintea titlului pe foaia de titlu ;

- izvorul bibliografic al unor completări aduse din exterior pentru stabilirea elementelor descrierii ;
- titlul original ;
- titluri și ediții anterioare ale lucrării descrise ;
- legătura lucrării cu alte lucrări (de ex. : continuă lucrarea)
- menționarea bibliografiei incluse, a rezumatelor în lb. străine ;
- menționarea formei de nume cu care apare un autor înaintea titlului pe pagina de titlu, dacă diferă de forma reținută ca vedetă uniformă ;
 - menționarea tirajului limitat sau „hors-commerce“ ;
 - menționarea tipului de scriere, dacă fișa descrierii e făcută transliterind ;
 - mențiunea de „teză“, „extras“, „supliment“ ;
 - diverse date în legătură cu starea exemplarului descris ;
 - date în legătură cu proveniența ;
 - menționarea locului unde se găsește originalul unei fotoreproduceri sau al unui microfilm ;
 - menționarea cuprinsului unei culegeri ;
 - menționarea lucrării cu care este legat într-un volum „Varia“ sau „o colecție artificială“.

Foarte multe din cele menționate aici apar ca necesare în descrierea documentelor care fac obiectul cap. III Particularități descriptive.

CAPITOLUL III

PARTICULARITĂȚI DE DESCRIERE

Unele lucrări prezintă particularități care derivă din : 1. caracteristicile lor bibliografice ; 2. tipul de document ; 3. unele caracteristici ale exemplarului după care se face catalogarea. Astfel :

a) *Lucrări care au doi sau mai mulți autori*

Expunerea de principii a Conferinței internaționale de catalogare, Paris, 1961, a reglementat chestiunea aceasta în secțiunea 10.1—10.2, al cărei text îl redăm mai jos :

10. Mai mulți autori (Autori multipli)

Cînd doi autori /în această secțiune cuvîntul „autor“ este folosit astfel încît el se aplică și unei colectivități la numele căreia s-au făcut descrieri (a se vedea 9)/ sau mai mulți au colaborat la crearea unei lucrări :

10.2. dacă unul din autori figurează în carte ca *autor principal*, ceilalți jucînd un rol subordonat sau auxiliar, *descrierea principală* pentru operă este făcută la numele *autorului principal* ;

10.2. dacă nici unul din autori nu figurează în carte ca autor principal, *descrierea principală*

10.21. este făcută *la numele autorului numit primul pe foaia de titlu*, dacă numărul autorilor este de doi sau trei, făcîndu-se *descrieri secundare* la numele celui alt sau celorlalți autor(i) :

10.22. *la titlul lucrării*, dacă numărul autorilor este superior lui trei, făcîndu-se *descrieri secundare* la numele autorului numit primul în carte și la numele tuturor celorlalți autori pentru

care acest lucru poate părea necesar“.

Din acest text, rezultă, deci, că vor apărea în vedeta descrierii principale 2 sau 3 autori numai în cazul în care între acești 2 sau 3 autori, unul nu este *autor principal*. Dacă unul e autorul principal, lucrarea se descrie la *numele acestui autor principal*, cu descrieri complementare la numele celuiilalt sau celorlalți autori.

Dacă numărul autorilor este mai mare de 3, și, de asemenea, nici unul dintre ei nu apare ca autor principal, lucrarea se descrie în principal *la titlu*, cu descriere complementară, cel puțin, la numele primului autor. Deci, dacă există un *autor principal* (care poate fi recunoscut din modul cum este redat pe pagina de titlu : este trecut singur sau cu caractere mai mari sau, după numele său, ceilalți sint redați cu formula : „Au colaborat : . . . „În colaborare cu“ etc.), descrierea principală se întocmește la acest autor principal, chiar dacă numărul autorilor depășește cifra 3.

Această regulă este valabilă și pentru autorul-colectiv ; Publicațiile care au ca autori două sau mai multe colectivități se tratează după principiile de descriere a publicațiilor de doi sau mai mulți autori personali.

Descrierea unei lucrări cu 2 autori
(nici unul nu este autor principal)

1. *Fișa descrierii principale* (numele celor 2 autori apar în vedetă legate prin conjuncția „și sau semnul „&“):

3C 13	MARX, Karl și ENGELS, Friedrich
M259	Manifestul Partidului Comunist. Ed. a 9-a.
	București, Editura politică, 1969.
	104 p. cu facs. 20 cm. (Biblioteca marxist-leninistă).
	Înaintea titl., aut. : Marx, Engels.

2. Fișa descrierii complementare *obligatorii*
(pentru numele celui de al 2-lea autor) :

3C 13 ENGELS, Friedrich

M 259 MARX, Karl și ENGELS, Friedrich

Manifestul Partidului Comunist. Ed. a 9-a.

București, 1969.

○

3. Fișa descrierii complementare la titlu :

3C 13 MANIFESTUL Partidului Comunist. Ed. a 9-a.

M 259 București, 1969.

MARX, Karl și ENGELS, Friedrich

○

Descrierea unei lucrări cu 3 autori :

I. *Descrierea principală* (numele celor 3 autori în vedetă ; între ultimii doi, se pune conjuncția „și“ sau semnul „&“)

A46489 CLÉMENT, Catherine B., BRUNO, Pierre și

SÈVE, Lucien

Pentru o critică marxistă a teoriei psihanalitice.

Trad. : Leonard Gavriliu. București, Editura didactică și pedagogică, 1975.

215 p. 21 cm. (Pedagogia secolului XX).

Bibliogr. și Indici p. 204—211.

Titl. original francez : Pour une critique marxiste de la théorie psychanalytique.

○

II. *Descrieri complementare obligatorii* :

- pt. al 2-lea autor și
- pt. al 3-lea autor

Se întocmesc la fel ca descrierea complementară a unei lucrări cu 2 autori. (Vezi fișa ENGELS de mai sus).

III. Cazul de față mai necesită următoarele descrieri complementare :

- pt. titlul lucrării
- pt. GAVRILIU, Leonard (Trad.)

Descrierea unei lucrări cu 4 autori

(cînd nici unul nu este autor principal) :

Descrierea principală se face la titlu, numele celor 4 autori se redau toate patru : a) după datele de titlu și subtitlu, dacă astfel sînt indicați autorii pe pagina de titlu ; b) în notă, dacă sînt menționate înaintea titlului sau în alt punct al documentului. În ambele cazuri, cele 4 nume se trec în ordinea și în forma în care sînt notate în lucrare.

Se întocmesc descrieri complementare la numele celor patru autori sau, cel puțin, la numele primului autor :

Exemplu de lucrare cu 4 autori indicați pe verso-ul foi de titlu

1. Descrierea principală la titlu :

03 3046 DICȚIONAR de fizică. București, Editura enciclo-
pedică română, 1972.

503 p. cu fig. 21 cm. (Mulum in parvo).

Pe verso-ul foi de titlu, aut. : Ion Dima (coord.),

George Vasiliu, Dumitru Ciobataru, Ștefan Muscalu.

○

2. Descrierea complementară obligatorie la numele primului autor :

03 3046 DIMA, Ion

DICȚIONAR de fizică. București, 1972.

○

Descrierea unei lucrări cu 4 autori indicați pe foaia de titlu, după titlu, (niciunul nu e autor principal) :

1. Descrierea principală la titlu :

03/3585 DICȚIONAR al literaturii franceze. Autori : Alexandru

Dimitriu-Păușești, Ioan Niculiță, Micaela Slăvescu

[coord.], Alexandru Vlăduț. Supracoperta și coperta

de Val Munteanu. București, Editura științifi-

că, 1972.

535 p. 20 cm.

○

2. Descrierea complementară obligatorie : la numele primului autor :

03/3585 DIMITRIU-PAUȘEȘTI, Alexandru

DICȚIONAR al literaturii franceze. Autori : Alexandru

Dimitriu-Păușești, Ioan Niculiță, Micaela Slăvescu

[coord.], Alexandru Vlăduț. București, 1972.

○

Descrierea lucrărilor cu 5 sau mai mulți autori, dintre care nu apare niciunul ca autor principal

Se procedează ca la lucrarea cu 4 autori, cu singura deosebire că se notează numai numele primilor 3 autori, după care se trece semnul omisiunii, adică trei puncte de suspensie (...)

Exemple :

1. *Descrierea principală (la titlu) :*

95225 ACȚIUNEA timusului și a unor substanțe neurotrope
în cancerul experimental, de acad. C. I. Parhon,
I. Potop, A. Babeș, ... București, Editura
Academiei R.P.R., 1955.
147 p. cu fig.+2 tab.+erata. 20 cm.
Bibliogr. p. 145—146.

○

2. *Descrierea complementară obligatorie (la numele primului autor) :*

95225 PARHON, Constantin I.
ACȚIUNEA timusului și a unor substanțe neurotrope
in cancerul experimental, de acad. C. I. Parhon,
I. Potop. A. Babeș, ... Bucuresti, 1955.

○

Descrierea unei lucrări cu mulți autori, dintre care unul apare indicat pe pagina de titlu ca autor principal

În acest caz, descrierea principală se întocmește la numele autorului principal, cu descrieri complementare obligatorii la titlul lucrării și la numele primului colaborator.

Exemplu

1. *Descrierea principală la numele autorului principal*

03.2594 LE GARF, André

Dictionnaire de l'Informatique. [Par] André Le Garf. Préface de Robert Faure. 1-re éd. Paris, Presses Universitaires de France, 1975.

571 p. cu fig. 25 cm.

Pe verso-ul foii de titlu : „Réalisé sous la direction de André Le Garf, avec la collab. de Manuel Bloch, Alain Boulanger, Claude Chemla, ...“

○

II. *Descrieri complementare la :*

1. titlu : DICȚIONNAIRE de l'Informatique
2. numele primului colaborator : BLOCH, Manuel

b) *Descrierea unei culegeri*

Culegerea este lucrarea în care au fost reunite lucrări distincte de autori deosebiți. O culegere se prezintă fie cu un *titlu comun* (sau general), fie cu înșirarea autorilor distincți și a titlurilor lucrărilor pe pagina de titlu, deci *fără un titlu comun*. Antologia, creștomatiția și culegerile de folclor sînt varietăți de culegeri care apar frecvent.

Conform secțiunii 10.3 a Expunerii de principii a Conferinței de catalogare, Paris, 1961, *culegerea cu titlu comun* se descrie în principal la *numele compilatorului*, dacă numele său figurează pe *pagina de titlu* și cu descriere complementară la titlu. Dacă numele compilatorului nu este indicat pe pagina de titlu, descrierea principală se întocmește *la titlu* și cu o descriere complementară la numele compilatorului, chiar dacă acesta e indicat în altă parte decît pe pagina de titlu.

Dacă numele compilatorului nu e menționat deloc, culegerea se descrie la titlul comun.

Culegerea *fără titlu comun* se descrie la numele primului autor sau la titlul primei lucrări din culegere (cînd culegerea conține lucrări fără autor). Pentru celelalte lucrări sau ceilalți autori cuprinși în lucrare, se întocmesc descrieri analitice. De altfel, este recomandabil să se întocmească fișe analitice pentru orice culegere.

Redăm textul secțiunii 10.3 a Expunerii de principii.

„10.3. Culegeri

Descrierea principală pentru o culegere comportînd lucrări independente sau părți ale lucrărilor de diferiți autori, trebuie să fie făcută :

10.31. la *titlul culegerii*, dacă are un titlu general ;

10.32. la *numele autorului* sau *titlul primei lucrări din culegere*, dacă nu există titlu general.

10.33. În ambele cazuri, o *descriere secundară* trebuie să fie făcută la numele *compilatorului* (adică persoana care a luat responsabilitatea reunirii textelor culegerii, făcînd apel la surse variate), dacă acest nume este cunoscut.

10.34. Excepție. Dacă numele *compilatorului* este pus în evidență pe pagina de titlu, descrierea principală se face la numele compilatorului cu o descriere secundară la titlu.

10.4. Dacă părți succesive ale unei opere sînt atribuite unor autori diferiți, *descrierea principală* trebuie să fie făcută la autorul primei părți.

[O minoritate importantă a Conferinței n-a acceptat textul dat mai sus (10.3) și s-a pronunțat în favoarea textului de mai jos :

10.3. Descrierea principală pentru o culegere comportînd lucrări independente sau părți de lucrări de autori diferiți trebuie să fie făcută :

10.31. cînd culegerea are un titlu general :

10.311. la numele *compilatorului* (adică persoana care a luat responsabilitatea de a reuni textele culegerii făcînd apel la surse variate), dacă numele său figurează pe pagina de titlu ;

10.312. la *titlul culegerii*, dacă numele compilatorului nu figurează pe pagina de titlu ;

10.32. cînd culegerea nu are titlu general, la numele *autorului* sau la *titlul primei lucrări din culegere* ;

10.33. O descriere secundară trebuie să fie făcută totdeauna la numele *compilatorului* (dacă e cunoscut) în cazurile în care acest nume nu a fost luat în vedetă pentru descrierea principală ; și la *titlu*, dacă descrierea principală este făcută la numele compilatorului].

Descrierea unei culegeri cu titlu comun, al cărei alcătuiitor este menționat pe pagina de titlu

1. Descrierea principală : *la numele compilatorului :*

Cotă JUCAN, Grațian

De sub muntele Rarău. Folclor din ținutul Cîmpu-
lungului Moldovenesc. Culegere întocmită de Grațian
Jucan. [Cuvînt înainte de George Muntean. Copertă și
ilustrații : Dumitru Rusu]. Suceava, Centrul de în-
drumare a creației populare și a mișcării artistice de
masă, 1971.

294 p. cu ilustr. 20 cm.

○

2. Descrierea complementară obligatorie : *la titlu :*

Cotă DE sub muntele Rarău. Folclor din ținutul Cîmpu-

lungului Moldovenesc. Suceava, 1971.

JUCAN, Grațian

○

Descrierea unei culegeri cu titlu comun, care nu are menționat numele compilatorului :

236005 CONTRIBUȚII culturale bihorene. [Studii și cercetări științifice cu privire la cunoașterea unor tradiții ale activității culturale de masă în Bihor]. Coperta și supracoperta : Ștefan Szepesi. Oradea, Comit. de cultură și educ. socialistă al jud. Bihor, 1974.
392 p. 21 cm.

Exemplu de descriere analitică a unei lucrări cuprinsă în această culegere :

236005 BRADU, Ion
Copiști de cărți și manuscrise românești în Bihor, de Ion Bradu. În culegerea : Contribuții culturale bihorene. Oradea, Comit. de cultură și educație socialistă al jud. Bihor, 1974.
p. 9—33.

Descrierea unei culegeri fără titlu comun
(culegerea conține două lucrări)

1. Descrierea principală : la primul autor cuprins în culegere :

Cotă DRĂGAN, Dumitru

Pașaport pentru eternitate, de Dumitru Drăgan. —

Umbra și fulgerul, de Vintilă Ornar. București,

I. P. „Filaret“, 1975.

60 p. 21 cm. (Comit. de cultură și edu-

cație socialistă al Municip. București. Consiliul municip.

al sindicatelor. Centrul de îndrumare a creației artistice

de masă. Teatru scurt).

○

2. Descriere *analitică* pentru celălalt autor :

Cotă ORNARU, Vintilă

Umbra și fulgerul, de Vintilă Ornar.

În culegerea : Drăgan, Dumitru : Pașaport pentru eter-
nitate. București, I. P. „Filaret“, 1975, p. 33—55.

○

c) *Descrierea lucrărilor în mai multe volume*

Descrierea unei lucrări în mai multe volume e alcătuită din două
părți :

1. *partea generală*, în care se redă titlul general al lucrării, se indică părțile sau volumele pe care le posedă biblioteca, anii de apariție, notînd întii anul cel mai vechi, trăsură de unire și anul cel mai nou, dacă volumele au apărut în ani succesivi (de ex. : 1968—1969) ; la caracterizarea cantitativă, se indică cifra totală a volumelor ;

2. *partea specială*, în care se descriu volumele sau părțile cu titlul lor special, anul de apariție, dacă volumele au apărut în ani diferiți, numărul de pagini. De multe ori, partea specială trebuie să treacă pe fișa (fișele) următoare.

De exemplu :

Cotă	SADOVEANU, Mihail
	Frații Jderi. Roman istoric [din vremea lui Ștefan cel Mare]. Ediția a 6-a. [Coperta de Adrian Ionescu].
	Vol. 1—3. [București], Editura tineretului, 1969.
	3 vol. 20 cm. (Cutezătorii).
859.0—31	Vezi fișa următoare
859—311.6	
9(498.3)14. Ștefan cel Mare..., (0:8—31)	
92 Ștefan cel Mare... (0:8—31)	
082.1 Cutezătorii	

○

— 2 —

2.

Vol. 1. : [Ucenicia lui Ionuț].	271 p.
Vol. 2 : [Izvorul Alb].	240 p.
Vol. 3. : [Oamenii Măriei Sale].	304 p.

○

Dacă volumele nu au titlu propriu, în specificație, se face numai înșiruirea vol. cu paginația lor. De exemplu :

Vol. 1 160p.

Vol. 2 230p.

Dacă volumele nu vin deodată sau nu există în bibliotecă decît un singur volum dintr-o serie mare, se notează numai acel volum, ca la descrierea unei lucrări într-un singur volum.

De exemplu, presupunînd că, din lucrarea de mai sus, biblioteca nu posedă decît vol. 3, descrierea s-ar prezenta astfel :

Cotă	SADOVEANU, Mihail
Frații Jderi. Roman istoric [din vremea lui Ștefan	
cel Mare]. Ed. a 6-a. [Coperta de Adrian Ionescu].	
Vol. 3 : Oamenii Măriei Sale. [București], Editura	
tineretului, 1969.	
304 p.	20 cm. (Cutezătorii).

○

În cazul lucrărilor mari alcătuite dintr-un mare număr de volume, fiecare volum se prezintă cu 2 foi de titlu : o foaie cu titlul general al lucrării și a doua foaie cu titlul special al volumului. În asemenea cazuri, se alcătuieste de obicei o descriere generală pentru întreaga lucrare și o descriere separată pentru fiecare parte sau volum, cu autorul și titlul său distinct.

d) *Dicționarele, lexicoanele și enciclopediile*
— generale și speciale —

se descriu :

1. ca niște lucrări într-un singur volum ;

2. acelea în mai multe volume ca lucrările în mai multe volume : la autor (dacă au autor) sau la titlu, dacă nu au autor sau au mai mult de 3 autori și niciunul nu e autor principal.

Chiar dacă au autor bine determinat, se obișnuiește să se facă și descrieri complementare pentru titlu, pentru că, în general, sînt mai bine cunoscute după titlul lor, decît după numele autorilor.

În descrierea principală, trebuie să se observe bine paginația : adesea, paginația se continuă de la un volum la altul și, uneori, este socotită nu în pagini, ci în coloane.

Exemple :

1. Descriere principală : la autor

Cotă HASDEU, Bogdan Petriceicu
Etymologicum magnum Romaniae. Dicționarul
limbei istorice și poporane a Românilor. ...
Sub auspiciile Acad. Române, de B. Petriceicu-Hasdeu.
T. II. Fasc. II : Apuc-Ariciu. București, Socec &
Teclu, [1886—1887 ?].
col. 1401—1655 cu n. muz. 30 cm.

○

2. Descriere complementară : la titlu

Cotă ETYMOLOGICUM magnum Romaniae.
Dicționarul limbei istorice și poporane a Ro-
mânilor. ... București, [1886—1887 ?].
HASDEU, Bogdan Petriceicu

○

e) *Descrierea lucrărilor care prezintă viața și activitatea unei persoane, a unei (unor) personalități sau se referă la o localitate, regiune sau o țară*

Pentru lucrările care prezintă viața și opera unei persoane sau care se referă la o localitate, regiune sau țară, se întocmește o descriere complementară și la numele persoanei sau regiunii studiate, în afară de descrierea principală întocmită la numele autorului lucrării.

Exemple :

I. Descrierea principală : la autor :

Cotă SADOVEANU, Mihail

Viața lui Ștefan cel Mare. — Nicoară Potcoavă.

Coperta ilustr. de G. Tomaziu. București, „Minerva”,

1970.

428 p. 20 cm.

II. Pentru o catalogare completă a acestei lucrări, mai sînt necesare două descrieri complementare : la numele persoanelor studiate în această carte :

1.

Cotă ȘTEFAN CEL MARE, Domn al Moldovei (despre)

SADOVEANU, Mihail

Viața lui Ștefan cel Mare. — Nicoară Potcoavă.

București, 1970.

Cotă IOAN POTCOAVA, Domn al Moldovei (despre)

SADOVEANU, Mihail

Viața lui Ștefan cel Mare. — Nicoară Potcoavă.

București, 1970.

○

Dacă o asemenea lucrare nu are autor, iar titlul său începe chiar cu inițialele prenumelui sau cu numele persoanei studiate în lucrare, atunci descrierea principală se întocmește cu vedetă principală la numele persoanei studiate în lucrare, dar cu mențiunea „despre“, ca la o complementară, pentru a fi intercalată în catalogul alfabetic în seria lucrărilor despre autorul respectiv, nu între operele sale proprii :

De exemplu : *Lucrarea*

„V. I. Lenin. Scurtă biografie“

va avea în vedeta descrierii principale :

Lenin. Vladimir Ilič (despre)

V.I. Lenin. Scurtă biografie.

f) *Descrierea lucrărilor omagiale*

se întocmește, în principal, sub o *vedetă* principală *convențională*, la cuvîntul „OMAGIU“, cu o subvedetă la numele persoanei omagiate, indiferent dacă lucrarea omagială are sau nu în titlu termenul „omagiu“.

Exemple :

1. *Lucrarea „Lui Spiru Haret“* va avea :

I. *Descriere principală* cu vedeta :

OMAGIU. HARET, Spiru

Lui Spiru Haret.

II. *Descriere complementară*

HARET, Spiru (despre)

OMAGIU. HARET, Spiru

Lui Spiru Haret.

III. *Descrieri analitice*

pentru fiecare din studiile cuprinse în lucrare

2. *Lucrarea Mélanges offerts à*

Charles Drouhet“ va avea :

I. *Descriere principală :*

OMAGIU. DROUHET, Charles

Mélanges offerts à

Charles Drouhet.

II. *Descriere complementară :*

DROUHET, Charles (despre)

OMAGIU, DROUHET, Charles

Mélanges offerts à Charles

Drouhet.

III. *Descrieri analitice :* pentru fiecare studiu cuprins în lucrare.

g) *Descrierea corespondenței unei persoane sau a corespondenței dintre 2 persoane*

se întocmește la autorul corespondenței, cu o descriere complementară la a doua persoană, după modelul descrierii unei lucrări cu 2 autori.

De exemplu :

Descrierea principală :

Cotă MARX. Karl

Scrisori către Kugelmann. Cu o prefață

de V. I. Lenin. [București], Edit. P.C.R., 1947.

154 p. cu portr. 20 cm. (Biblioteca marxist-

leninistă).

Sint necesare 2 descrieri complementare :

1. KUGGELMANN, L.
2. LENIN, Vladimir Il'ič (Pref.)

Chiar cînd corespondența este adunată și publicată de altcineva, descrierea principală se întocmește tot la autorul corespondenței, dar se redactează și o descriere complementară la numele celui care a publicat-o.

De exemplu :

1. Descriere principală :

Cotă HELIADE-RĂDULESCU, Ion

 Scrisori inedite ale lui I. Heliade Rădulescu către
preotul Cosma Moșescu din Brăila între anii 1857—1872.

Publicate de Emil Virtosu. București, Monit. Of. și
Impr. Statului — Impr. Națională, 1940.

 63 p.+IV pl. 25 cm. (Academia Română.
Memoriile Secțiunii literare. Seria III. T. IX, p. 187—
249. Mem. 8).

_____ ○ _____

2. Descriere complementară pt. :

VIRTOSU, Emil

Cotă VIRTOSU, Emil

 HELIADE-RĂDULESCU, Ion

 Scrisori inedite ale lui I. Heliade-Rădulescu...

 Publ. de Emil Virtosu. București, 1940.

_____ ○ _____

h) Descrierea lucrărilor traduse

se întocmește la autorul lucrării originale, cu *menționarea numelor traducătorilor* și cu indicarea în notă a *titlului original*, fiindcă : 1) adesea, titlul tradus nu redă întocmai titlul original ; 2) traduceri succesive ale aceleiași lucrări apar cu titluri diferite. Numai menționarea titlului original arată că e vorba de aceeași lucrare. De ex. : Romanul lui S. Maugham „The painting voile“ a fost tradus în lb. română sub 3 titluri diferite : „Impasul. — 2) Fumul amăgirilor. — 3. Vălul pictat.

Lucrarea lui Eric Westphal : La manifestation“ a fost tradusă sub titlul „Vara neagră“.

Traducerile necesită descrieri complementare la traducător.

De exemplu :

I. Descrierea principală :

Cotă CELLINI, Benvenuto

Viața lui Benvenuto Cellini scrisă de el însuși.

Trad., tabel cronologic și note de Ștefan Crudu. Prefață

de Nina Façon. Trad. versurilor : Geo Dumitrescu.

Vol. I—II. București, Editura pentru literatură.

1964.

2 vol. 17 cm. (Biblioteca pentru toți,

265—266). „

Vol. I XXX+370 p.

Vol. II 368 p.

Titl. original italian : La vita di Benvenuto Cellini

scritta da lui medesimo.

○

II. Descrieri complementare :

1. CRUDU, Ștefan (Trad.)
2. FAÇON, Nina (Pref.)
3. DUMITRESCU, Geo (Trad.)

Excepție :

Numele traducătorului apare ca vedetă a descrierii principale, cînd publicația urmărește să scoată în evidență opera de traducător a unui

scriitor important. De exemplu : Lucrarea „Lecturi kantiene“ se va descrie în principal la traducător :

Cotă EMINESCU, Mihai

Lecturi kantiene. Trad. din „Critica rațiunii pure“.

Edit. de C. Noica și Al. Surdu. În anexă : două frag-

mente trad. de Titu Maiorescu. București, „Univers“,

1975.

XLIX+165 p. cu facs. 20 cm.

○

i) Adaptările, prelucrările, transpunerile unui roman, a unei povestiri sau a unui poem într-o piesă sau scenariu cinematografic sau, invers, a unei piese într-o povestire, se descriu la numele autorului prelucrării. Pentru autorul lucrării originale se întocmește o descriere complementară.

De exemplu :

1. Descriere principală : la numele autorului prelucrării :

Cotă SORBUL, Mihail

Don Quichotte della Mancha. Comedie tragică în

13 tablouri, de Mihail Sorbul. București, Editura

literară a Casei Școalelor, 1925.

184 p. 20 cm.

Înainte titl. : Cervantes.

○

2. Descriere complementară obligatorie : la numele autorului lucrării inițiale :

Cotă CERVANTES Saavedra, Miguel de
SORBUL, Mihail
Don Quichotte della Mancha. Comedie tragică ...
București, 1925.

2. Descriere complementară la titlu :

Cotă DON Quichotte della Mancha. Comedie tragică în
13 tablouri ... București, 1925.
SORBUL, Mihail

Prelucrările, adaptările care nu schimbă prea mult lucrarea originală se descriu la autorul lucrării originale, iar pentru autorul prelucrării, se întocmește o descriere complementară.

De exemplu :

1. Descriere principală : la numele autorului lucrării originale :

Cotă DAUDET, Alphonse

Tartarin de Tarascon. Text prescurtat, cu o introducere, note explicative și un vocabular francez-român, de Marcel Saraș. Coperta și ilustr. : Țărălungă Octavia. București, Editura didactică și pedagogică, 1968.

120 p. cu il. 20 cm.

○

2. Descriere complementară obligatorie : la numele autorului pre-lucrării :

Cotă SARAȘ, Marcel

DAUDET, Alphonse

Tartarin de Tarascon. Text prescurtat, ...
de Marcel Saraș. București, 1968.

○

3. Descriere complementară la titlu :

Cotă TARTARIN de Tarascon. Text prescurtat, ...

de Marcel Saraș. București, 1968.

DAUDET, Alphonse

○

j) *Contribuțiile, comentariile, continuările, construirea unor lucrări ajutătoare pentru lucrări anterioare*

se descriu în principal :

1. la autorii lucrării inițiale. dacă noile contribuții sînt de fapt niște reeditări însoțite de studii critice ;

2. la noii autori, dacă opera făcută de ei este un adaos sau un instrument de lucru pentru studiul lucrării inițiale.

EXEMPLE :

Cotă NEAGOE BASARAB, Domn al Țării Românești

Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său

Theodosie. Text ales și stabilit de Florica Moisil și Dan

Zamfirescu. Cu o nouă trad. a originalului slavon de

G. Mihăilă. Stud. introd. și note de Dan Zamfirescu și

G. Mihăilă. București, Minerva, 1970.

426 p. 22 cm.

○

I

1. Descrierea principală : la autorul inițial :

2. Descrieri complementare pt. MOISIL, Florica (Red.)
ZAMFIRESCU, Dan (Red.) MIHĂILĂ, George (Trad.)

Cotă TEODORESCU, I.

Dicționar special [pt.] „De bello Gallico, Cartea I“,
de I. Teodorescu. București, Tip. „Finanțe și in-
dustrie“, 1936.

42 p. 20 cm. (Preparație la Caesar).

○

II

Descriere principală pt. noul continuator

2. DESCRIERI complementare :

I. CAESAR, Caius Iulius

II. DE bello Gallico

k) *Tezele de doctorat*

vechi se descriu ținând seama care din numele menționate este „praeses“ și care „respondens“ (candidat la titlul universitar).

Atît tezele vechi, cît și cele moderne se descriu trecînd în notă mențiunea de „teză“ :

EXEMPLE :

1. *Teză din țara noastră*

Cotă CRISTESCU, Elena

Cercetări asupra incidenței florei bacteriene în
patologia chirurgicală a căilor biliare. [București,
f. e.], 1972.

[1 f.] + 157 p. dactilo. + 28 f. graf. + 14 f. tab. + 34 p.

Bibliogr. 30 cm

Inst. Medico-Farmaceutic București. Teză de docto-
rat în Microbiologie. Cond. șt. Prof. Dr. Ion Meșrobeanu.

○

Observație: Dacă teza cuprinde datele autobiografice ale candidatului, se menționează în notă sub forma: Vita p..

2. Teză din străinătate

Cotă LE FEBRE-FELD, Ruth

Landscape painting of the impressionists and their
successors, by Ruth Le Febre-Feld... Bussum,

Offsetdrukkerij van Gelderen, 1973.

49 p. multigr. 21 cm.

Vita p. 49

Univ. of Basle. Fac. of Philos. and Hist. Diss.

○

1. Pseudonime și criptonime

Lucrările ai căror autori sînt indicați în lucrare printr-un pseudonim sau criptonim se descriu astfel:

1) Dacă pseudonimul a rămas consacrat, deși numele real a fost depistat

[de exemplu: GOR'KIJ, Maksim pt. Aleksej Maksimovič Peškov; ȘALOM ALEKEM pt. Solomon Rabinovici], lucrarea se descrie cu vedeta descrierii principale la pseudonim, după ce, în prealabil, s-au făcut trimiteri de la numele real la pseudonim.

2. Dacă numele real s-a impus, (de ex.: Mehedinți, Simion și nu Soveja) lucrarea se descrie la numele real, după ce s-a făcut trimiterea de la pseudonim la numele real.

3. Criptonimele (lucrări ai căror autori sînt indicați prin inițiale, steluțe, o formulă „Un patriot“, „Un bun român“ sau prin titlul unei lucrări anterioare, de ex.: „L'amour est mon pâché, par l'auteur du roman „Amitié amoureuse“) se descriu la titlu, dacă aceste criptonime n-au fost depistate. În cazul stabilirii numelor autorilor, se descriu la aceste nume reale și cu descrieri complementare la titlu.

Exemplu :

Descriere principală : la numele real al autorului

2. Descriere complementară : la titlu

103698 LECOMTE DU NOUY, Henriette

Joie d'aimer. Par l'auteur de „Amitié amoureuse“.

Paris, Calmann-Lévy, [1904].

287 p. 18 cm.

○

m) *Albumele și cărțile ilustrate*

se descriu în funcție de modul în care se prezintă raportul între text și ilustrație în întocmirea lor :

I. Dacă predomină ilustrația sau conțin reproducerea operelor unui artist, descrierea principală se întocmește la numele artistului, ilustratorului, iar descrierea complementară la autorul textului.

Exemplu :

Descrierea principală : la numele artistului :

Cotă LUCHIAN, Ștefan

Luchian. [Reproduceri ale operelor].

Text de Vasile Drăguț. Ed. a 2-a rev. București,
„Meridiane“, 1963.

80 p. cu ilustr. color. 21 cm. (Maestrii artei
românești).

○

În acest caz, descrierea complementară se va întocmi la numele autorului textului :

II. Dacă este predominant textul, atunci descrierea principală se întocmește la numele autorului textului, iar descrierea complementară la numele ilustratorului sau artistului. Acesta este cazul lucrărilor monografice asupra unui artist.

III. Dacă ponderea textului și a ilustrației este egală, descrierea principală se întocmește la o vedetă cu numele ambilor : autorul textului și artistul (ca pentru o lucrare cu 2 autori). Acesta este mai ales cazul publicațiilor pentru copii.

n) *Cărțile rare*

prin :

1. vechime (românești, apărute înainte de 1900, mai ales cele editate pînă la 1830 ; străine, apărute înainte de 1700) ;
2. proveniență (au aparținut unor mari personalități) ;
3. legătură de preț, legătură originală, de epocă ;
4. editate în tipografiile celebre (Manutius, Elsevier, etc)
5. condiția de ediții princeps, ediții de lux, ediții bibliofile ;
6. tiraj limitat, exemplare numerotate, sau „hors commerce“
7. dedicații, însemnări, semnături autografe ale creatorilor lor sau ale foștilor lor proprietari (autori mari, personalități celebre).

Pentru aceste categorii, catalogarea trebuie să cuprindă caracteristicile deosebite ale lor, atît pe cele care privesc titlul respectiv, cît și pe acelea ale exemplarului după care s-a făcut descrierea. De aceea, fișa descrierii principale a cărților rare are frecvent note și observații ale bibliotecarului.

Astfel :

Cărțile vechi (din secolele trecute) se descriu după aceleași principii ca și cărțile moderne, dar cu multă atenție și avînd la îndemînă instrumente bibliografice și de referință, pentru a determina just vedetele principale și complementare.

Trebuie respectată ortografia textului, însă vedeta descrierii trebuie modernizată, punctuația și majusculile trebuie stabilite de catalogator pentru înțelegerea textului. Titlurile și subtitlurile lungi se pot scurta prin omisiunea termenilor neesențiali și înlocuirea cu puncte de suspensie. Pentru cărțile românești vechi scrise cu cirilice sau cu alfabetul de tranziție, datele trebuie transcrise cu alfabetul actual. Anul indicat după o altă eră trebuie redat ca atare și transcris, în paranteze drepte, și după era noastră. Anul notat cu cifre romane trebuie indicat și în cifre arabe, între paranteze drepte.

În note și observații ale catalogatorului, se vor indica particularitățile exemplarului după care se face descrierea : proveniența, legătura și starea fizică.

Dacă e vorba de o lucrare anonimă, pseudonimă sau criptonimă, se va ține seama de principiile de descriere a acestor categorii de lucrări.

Dacă trebuie descrise la titlu, trebuie să se dea atenție la forma pe care o are primul cuvânt din titlu, dacă forma sa dispărută din limbă mai poate fi acceptată ca vedetă.

De exemplu : o lucrare cu titlul

„Tractat de aritmetică“ nu va putea fi păstrată cu termenul „tractat“ pentru vedetă, ci construind o trimitere :

TRACTAT, termen românesc

vechi

Vezi :

TRATAT

○

i se va întocmi descrierea :

Cotă TRATAT. — Tractat [sic] de Aritmetică. București,

[f. e.], 1895.

102 p. 20 cm.

○

Dacă e cazul să fie descrise la nume de autor-persoană fizică, trebuie determinată cu grijă forma de ales ca vedetă uniformă.

Cărțile vechi în lb. latină și greacă cuprind indicația autorului la genitiv, ablativ sau acuzativ făcînd corp comun cu titlul și subtitlul. În vedetă, trebuie să se scoată numele în cazul nominativ. În redarea localității și editurii acestor cărți, se păstrează turnura veche de frază (genetivus loci (Berolini), ablativul (Sumptibus J.C. Cotae); acuzativul (Apud sau per Ioannem...).

Descrierea principală a unei cărți anterioare anului 1700 :

Cotă PLAUTUS, Titus Maccius

M. Acci Plauti Sarsinatis Umbri *Comoediae XX*
superstites et deperditarum fragmenta. Philippus Pareus
tertium recensuit ac notis perpetuis illustravit. Acces-
serunt praeter Gildae Sapientis Querolum, etiam animad-
versionum ablegmina. Editio absolutissima. Franco-
furti, in libr. Philippi Jacobi Fischeri, MDCXLI [1641].

[105 f.]+828+85 p. 20 cm.

○

Descrierea principală a unei cărți vechi românești anterioare anului 1830 :

Cotă CANTEMIR, Dimitrie

Divanul sau Gilceava înțeleptului cu lumea.
[Iașii, 1698].

[10 f.] cu 1 grav.+138 f.+[6 f.] 27 cm.

Lipsă f. de titlu și f. 20.

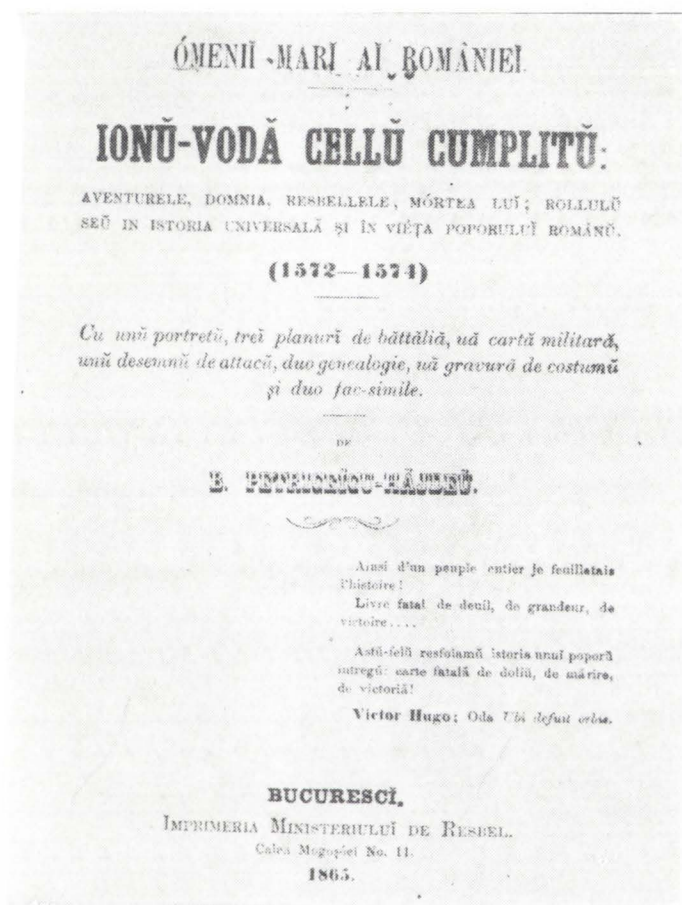
Text pe 2 col. : românesc (cu cirilice) și grecesc.

Provine din bibl. prof. Jacques Byck, cu însemnările sale marginale în creion.

Virgil Cîndea îl socotește *exemplar unic în țară*, fiind un tiraj anterior exemplarelor cunoscute.

○

Redăm pagina de titlu a unei cărți românești anterioare anului 1900

În descriere, va fi reflectată astfel :

I. Descrierea principală :

6683 HASDEU, Bogdan Petriceicu

Ionū-Vodă cellū Cumplitū : aventurile, domnia,
resbellele lui ; rollulū seū în istoria universală și în
viéța Poporului Românū. (1572—1574). De B. Petriceicu
Hăjdeu. Bucurescī, Impr. Ministerului de Resbel,
1865.

XXI+264 p.+1 f. portr.+3 pl.+1 h.+2 tab.+1 f.
pl.+2 facs. 23 cm. (Ómenii mari ai României).

○

II. Descrierea complementară :

6683 ION VODĂ CEL CUMPLIT, Domn (despre)
al Moldovei.

HASDEU, Bogdan Petriceicu.

Ionū-Vodă cellū Cumplitū : aventurile, domnia, ...
Bucurescī, 1865.

○

Cărțile rare notate la litera n, pct. 2—7, se descriu consemnând particularitățile lor în notele și observațiile bibliotecarului.

Spre exemplificare, redăm descrierea principală a unui exemplar cu tiraj limitat și cu semnătura autografă a autorului :

Transcendentalia. Șapte poeme de Camil Petrescu.

București, Cultura Națională, 1931.

27 p. 260×180.

Exemplar Nr. 54 din cele 100 ex. pe hirtie velină
vărgată, numerotate și purtînd semnătura autorului.

○

o) *Incunabulele* (tipăriturile din secolul al 15-lea) se descriu după regulile aplicate cărților, dar este de notat că aceste tipuri de documente adesea nu au foaie de titlu, și, deci, problema închiderii datelor în paranteze drepte nu poate fi ținută în seamă.

Incunabulele se descriu prin confruntarea cu cataloagele speciale reputeate :

De exemplu : Gesamtkatalog der Wiegendrucke și supl., W.A. Copinger, Ludwig Main, Repertoriul bibliografic al lui Ludwig Hain cu completările lui Copinger și Reichling, Repertoriul lui ROBERT Proctor cuprinzînd incunabulele aflate la British-Museum, ca și catalogul ulterior adăugit al aceluiași British-Museum, Pellechet cu catalogul incunabulelor din Franța și al lui Polain cuprinzînd incunabulele bibliotecilor din Belgia. În țara noastră, cataloage ale incunabulelor au publicat Biblioteca Academiei R.S.R, Biblioteca Battyanum din Alba-Iulia, Biblioteca Bruckenthal Sibiu, Biblioteca documentară Tirgu-Mureș și, mai recent, catalogul cărții rare și prețioase al Bibliotecii Centrale Universitare „M. Eminescu“ din Iași, care conține și cîteva incunabule.

Dacă un incunabul este depistat în asemenea materiale de referință, i se întocmește fișa în conformitate cu descrierea din acel catalog.

Se dă mare atenție notării particularităților exemplarului, colanțării.

Dacă incunabulul nu este găsit în lucrările de referință, se va proceda la descrierea sa, notîndu-se obligatoriu tot ce se poate observa : incipit, explicit, colofonul, caracterele, ex-libris, legătura, însemnări de proprietate, proveniență.

Iată descrierea principală a unui incunabul aparținînd Bibliotecii Academiei R.S. România :

III 425502 Vitae illustrium virorum sive Parallelae. Vol. I—II.
Venetiis, per Ioannem Rigatium de Monteferrato, 1491,
die vero septimo decembris.

2 vol. 30,2×20,8 cm.

Vol. I 146 f. : 1+CXLV f. nenumer.

Vol. II. 143 f. : CLXIV f. numerotate greșit.

Text : 25,5×16 cm.

Hain-Copinger 13129

Tipar negru cu 63 rînduri pe pagina completă.

Vezi fișa următoare

○

— 2 —

La începutul volumelor, scene xilografiate; inițiale
ornate și marca tipogr.

Însemnări de proprietate : Pe interiorul copertei
anterioare : „Plutarchum hunc a Paulo Iovio Episcopo
Nucerino Historico illustri coemptum aevo laceratum
restitutum curavit Joannes Baptista Comes, Jovius
Comitis Francisci Filius Devotus nomini magnitudinique
utriusque Historici. 1770“ ; note marginale mss.

Legătură în carton, cu cotor și colțuri de pergament.

Hain menționează 62 rînduri pe pagina compl.

○

p) *Seriale și periodice*

Expunerea de principii a Conferinței internaționale de catalogare
Paris, 1961, se ocupă de seriale și periodice în secțiunile 9.12, nota de
subsol 8 ; 11.14 și 11.5.

Descrierea acestei categorii de publicații se întocmește în confor-
mitate cu descrierea la vedetă de titlu și a lucrărilor în mai multe
volume, deci cu 2 părți :

1. *Partea generală* cuprinde acea categorie de informații principale necesare identificării publicației referitoare la întreaga colecție și extrase în primul rând de pe pagina de titlu a primului fascicul existent în bibliotecă din acel titlu, dar completate cu informații culese din colecția luată în ansamblul ei. În descriere, se redau în ordinea următoare :

1. Titlul — titlul în alte limbi
2. Subtitlul
3. Antetitulul (cuprinde denumirea colectivității care a publicat) și numele redactorului, fondatorului etc.
4. Periodicitatea
5. Anii de vîrstă ai publicației în serie existenți în bibliotecă
6. Datele de apariție sau adresa bibliografică : locul de apariție, editura și limitele cronologice (uneori se indică și tipografia și localitatea unde s-a imprimat publicația, dacă aceasta diferă de localitatea în care se află editura sau redacția).
7. Formatul
8. Denumirea și numărul colecției
9. Observații (cuprind o seamă de informații suplimentare care completează și precizează unele elemente ale descrierii. Aceste informații se referă la schimbările titlului sau subtitlului (sau alte forme ale titlului aflate pe copertă), titlurile precedente, fuzionări sau scindări ; publicația descrisă poate fi suplimentul unei alte publicații în serie sau ea însăși poate avea mai multe suplimente, care trebuie menționate în cadrul observațiilor ; de asemenea, mențiunea că publicația descrisă este o reeditare sau o reproducere în facsimile, fotocopie sau microfilm etc.).

2. *Partea specială* cuprinde enumerarea anilor, volumelor și fasciculelor existente în bibliotecă, care se notează astfel : anul de apariție al colecției (volumul, tomul) în cifre arabe sau romane (după cum este dată această indicație în periodicul descris) urmat de anul calendaristic și fasciculele existente. Dacă paginația este notată în continuare, aceasta se indică întotdeauna

D e e x e m p l u :

An. 1. 1968. Nr. 1—12. 234p.

Dacă data editării nu coincide cu data perioadei la care se referă conținutul publicației, se indică anul de apariție (vol. tom.), data la care se raportează publicația, anul tipăririi. De exemplu, dările de seamă periodice care apar după încheierea anului sau calendarele și almanahurile care apar de obicei înaintea perioadei la care se referă conținutul publicației.

INSTITUTUL GEOLOGIC AL ROMÂNIEI

Dări de seamă ale ședințelor.

Vol. 49. (1961—1962). 1964. 398 p, 50 tab.

În cazul publicațiilor care au o dublă numerotare a tomurilor sau

fasciculelor (cea generală și cea anuală), în descriere, se menționează ambele numerotări :

De exemplu :

An. 13. 1948. Nr. 1 (52)—12 (64)

P.I.1963 SECOLUL 20. Revistă de literatură universală.

Editată de Uniunea Scriitorilor din R.P.R.

București, 1961—1970.

I (1961), 1961—1970.

Începînd din 1955 : Editată de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România.

Vezi fișa următoare

○

Biblioteca are :

Anul I, 1961, nr. 1—12

Anul II, 1962, nr. 1—12

Anul III, 1963, nr. 1—12

Anul IV, 1964, nr. 1—12

Anul V, 1965, nr. 1—12

Anul VI, 1966, nr. 1—12

Anul VII, 1967, nr. 1—12

Anul VIII, 1968, nr. 1—12

Anul IX, 1969, nr. 1—12

Anul X, 1970, nr. 1—12

○

Pe verso-ul fișei a doua, se notează titlul periodicului ținând fișa cu perforația în sus, pentru a putea ușor citi, fără să fie nevoie să scoatem și să întoarcem sertarul.

Iată verso-ul fișei a doua :

Secolul 20

Atunci când o publicație în serie apare în mod succesiv sub titluri diferite, se recomandă să se facă cite o fișă principală la fiecare titlu nou, în care să se descrie numai anii care au apărut sub acest titlu și pe care să se indice titlul anterior și cel imediat-următor. **Menționarea pe fișă** numai a titlului precedent și următor este considerată ca fiind o legătură suficientă între titlurile succesive ale unei publicații în serie.

Exemple :

PENTRU pace și cultură luptăm ! ... Iași, 1949

Continuă cu : IAȘUL nou.

IAȘUL nou. Iași, 1950—1954.

În 1949, a apărut sub titlul : PENTRU pace și
cultură luptăm !

Din 1954, continuă cu IAȘUL literar

IAȘUL literar. Iași, 1954—1970.

Între anii 1950—1954, a apărut cu titlul IAȘUL nou

REVISTA de folclor. București, 1956—1964.
Continuă cu REVISTA de etnografie și folclor

REVISTA de etnografie și folclor. București, 1964—
Între anii 1956—1963, a apărut cu titlul REVISTA de folclor.

CERCETĂRI filozofice. București, 1954—1963.
Continuă cu REVISTA de filozofie

REVISTA de filozofie
Între anii 1954—1963, a apărut cu titlul: CERCETĂRI
filozofice.

Menționăm că descrierea la fiecare titlu purtat succesiv de o publicație în serie este considerată o normă obligatorie atât pentru ISBD(S) cât și pentru ISDS. Standardul internațional de descriere bibliografică, precum și indicațiile de descriere ale (ISDS) Sistemului internațional de date asupra publicațiilor în serie, asociază fiecărui titlu un cod numeric identificator și exclusiv ISSN ; astfel că orice schimbare a titlului unei publicații în serie, antrenând atribuirea unui nou ISSN, impune redactarea unei noi descrieri bibliografice.

Descrierea unui periodic care și-a schimbat titlul :

P.II.872 REVISTA învățămîntului superior. [Apare trim.].

(Ministerul Învățămîntului și Culturii).

București, 1959—1968

I (1959)—X (1968)

Din 1962, periodicitatea : lunară.

Din 1962, antetitlul : Ministerul Învățămîntului.

Din 1969, apare sub titlul : Forum. Revista învățămîntului superior.

Vezi fișa următoare

○

Biblioteca are :

Anul I, 1959 Nr. 1—4 (dec.)

Anul II, 1960 Nr. 1—4

Anul III, 1961 Nr. 1—4

Anul IV, 1962 Nr. 1—12

Anul V, 1963 Nr. 1—12

Anul VI, 1964 Nr. 1—12

Anul VII, 1965 Nr. 1—12

Anul VIII, 1966 Nr. 1—12

Vezi fișa următoare

○

Anul IX, 1967

Anul X, 1968

Din 1969, vezi continuarea sub titlul : Forum.

Revista învățămîntului superior.

○

București, Ministerul Învățămîntului

1969 —

XI (1969) —

Între anii I (1959) — a apărut sub titlul : Revista
învățămîntului superior.

Vezi fișa următoare

○

— 2 —

Biblioteca are :

Anul XI, 1969 Nr. 1—12

Anul XII, 1970 Nr. 1—12

○

Totuși, în comentariile datorate Evei Verona care însoțesc Expunerea de principii a Conferinței de catalogare de la Paris (Statement of Principles... London, 1971, p. 115—116), se menționează că ar fi de dorit să se adune toate informațiile asupra unei publicații în serie într-un singur loc în catalog. Practic, în asemenea cazuri, într-o bibliotecă, pentru a scuti cititorul de căutări repetate în catalog, este foarte util să se întocmească câte o fișă pentru fiecare titlu nou purtat succesiv de o publicație în serie, dar și o fișă cumulativă, recapitulativă, care să

înregistreze toate titlurile sub care a apărut publicația respectivă și care să figureze în catalogul alfabetic la cel mai vechi titlu.

Exemplu :

PENTRU pace și cultură luptăm !

Din 1950, apare cu titlul **IAȘUL** nou.

Din 1954, apare cu titlul **IAȘUL** literar.

Din 1970, revista este înlocuită cu **CONVORBIRI** literare.

Cea de a doua chestiune referitoare la seriale, abordată de Expunerea de principii a Conferinței de catalogare de la Paris, în legătură cu alegerea vedetei, este aplicarea noțiunii de autor-colectiv la publicațiile în serie. Și anume, se prevede întocmirea descrierii principale la autor-colectiv atunci când „lucrarea este prin natura sa, în mod necesar, expresia gândirii sau activității colective (cum ar fi rapoartele oficiale sau dărilor de seamă — sînt menționate și alte tipuri de publicații — precum și atunci cînd „formularea titlului sau a paginii de titlu, considerată în raport cu natura lucrării, implică în mod clar că acea colectivitate este în mod colectiv responsabilă de conținutul lucrării (de ex. : publicațiile în serie al căror titlu constă dintr-un termen generic : Buletin, Lucrări, precedat sau urmat de numele autorului colectiv și care includ unele informații despre activitatea colectivității)“.

Exemplu :

BULETINUL Institutului politehnic București

Descrierea principală : **INSTITUTUL POLITEHNIC BUCUREȘTI**

Buletinul Institutului Politehnic București.

De la titlul publicației, se face fișă de trimitere la instituție — autorul-colectiv :

BULETINUL Institutului Politehnic București.

vezi : **INSTITUTUL POLITEHNIC BUCUREȘTI**

Autorul-colectiv a constituit unul din punctele cele mai controversate în cadrul Conferinței de catalogare de la Paris și nici chiar discuțiile ulterioare Conferinței nu au ajuns la o unitate de vederi. De aceea, unele (coduri) reguli de descriere prescriu totuși catalogarea la titlu, în toate cazurile, independent de prezența unui nume de instituție în formularea titlului sau de existența unei instituții cu funcție de autor (cf. norma italiană și franceză de catalogare) susținîndu-se că „titlul constituie pentru beneficiar cel mai evident acces la periodic“ și că acesta „se pretează unei prelucrări mai simple și mai uniforme“. Faptul că unele bibliografii naționale, liste de periodice, cataloage colective descriu publicațiile în serie la titlu, ar fi o dovadă suficient de concludentă pentru susținătorii acestei afirmații. Diferențierile în tratarea seriilor, așa cum sînt recomandate de codurile de catalogare sînt, în parte, conciliate prin faptul că majoritatea codurilor care prevăd

catalogarea la titlu recomandă un mare număr de fișe complementare la autorul-colectiv și invers.

În ce privește descrierea rapoartelor și a dărilor de seamă, STAS-ul 8776-70 intitulat „Descrierea rapoartelor și dărilor de seamă de activitate. Prescripții generale“ reglementează regulile pentru descrierea acestora indicînd „Descrierea la autorul-colectiv (denumirea colectivității), în cazul cînd rapoartele sau dările de seamă de activitate sînt expresia gîndirii sau a activității colective ale unei colectivități, cu caracter permanent sau cu caracter temporar (instituție, conferință, congres, consfătuire etc.), chiar dacă sînt semnate de un reprezentant al colectivității; în acest din urmă caz, se poate face o descriere complementară la numele semnatarului.

Trebuie să menționăm aici o particularitate a unor publicații în serie, în special a celor editate de diferite colectivități, institute sau organizații științifice, de cultură sau învățămînt ale căror volume anuale sînt alcătuite din fascicule reprezentînd lucrarea unui singur autor, avînd deci un titlu bine definit, independent de titlul general, comun tuturor fasciculelor. În aceste cazuri, descrierea cantitativă a volumului este redată în mod obișnuit prin volum, an calendaristic, număr de fascicule, dar se poate întocmi și o descriere principală la autorul fiecărei fascicule (cu mențiunea publicației în care a apărut), descriere care va figura în catalogul alfabetic al cărților, publicația putînd fi astfel regăsită fie la titlul general al revistei, fie la numele autorului.

Ex. :

ACADEMIA ROMÂNĂ. Analele Academiei Române. Memoriile secțiunii istorice.

Vol. XVIII. 1936. Mem. 1—13.

Mem. 3. LUPAȘ, I. Voevodatul Transilvaniei în sec. XII și XIII.

Mem. 5. IORGA, Nicolae. În jurul lui Mihai Viteazul. Originea lui Mihai Viteazul după o cronică românească.

De asemenea, mai amintim acele fascicule omagiale, închinare unor personalități, oameni de știință sau scriitori sau eveniment, mențiune care se indică în dreptul anului. De exemplu, revista „EUROPE“ are numere închinare lui Prosper Mérimée, Miguel Angel Asturias etc.

Indicii bibliografici anuali sau sumarele se notează după indicarea fasciculelor din acel an, făcîndu-se mențiunea : cu indice bibliografic sau pe materii sau sumar întocmit de . . .

Indicii bibliografici sau sumarele pe mai mulți ani se menționează după ultimul an cuprins.

Uneori, publicațiile în serie apar însoțite de unele materiale, ca anexe sau suplimente, destinate să fie utilizate și conservate împreună cu publicația însăși. Suplimentele și anexele neperiodice, incidentale, se descriu, la anul sau volumul la care sînt atașate, după indicația numărului fasciculelor acestuia. Suplimentele periodice care apar cu un titlu propriu sînt descrise separat, fiind considerate publicații independente.

La observații, se menționează titlul publicației-mamă, ale cărei suplimente sînt.

Ex. :

RACHETA cutezătorilor. Supliment tehnico-științific editat lunar de revista „Cutezătorii“.

ALĂUTA românească. Supliment al Albinei românești.

Pe fișa principală a unei publicații în serie, care ea însăși are unul sau mai multe suplimente cu titlu propriu, la Observații, sînt enumerate titlurile suplimentelor aparținînd acelei publicații.

REVISTA de pedagogie
Suplimente.

INVĂȚĂMÎNTUL preșcolar. 1970.

INVĂȚĂMÎNTUL în clasele I—IV. 1971.

ORIENTAREA școlară și profesională. 1972.

În legătură cu descrierea publicațiilor în serie, trebuie să mai amintim acele cazuri de scindare a unei publicații în serie în mai multe secții, precum și cazurile de fuzionare sau contopire a mai multor publicații, într-una singură.

Atunci cînd o publicație în serie se scindează în mai multe secții, în Observații sau Note, se face mențiunea :

Din anul . . . publicația se scindează în următoarele secții. Fiecare din aceste secții va fi considerată ca o publicație nouă, independentă și va primi o nouă cotă și descriere. Titlul noii publicații în serie va fi titlul general al publicației, urmat de titlul secției.

Ex. :

STUDII și cercetări științifice

Cluj, Ed. Academiei, 1950—1954.

Obs. Din 1954, se scindează în următoarele secții :

Seria 1. Științe matematice, fizice, chimice și tehnice.

Seria 2. Științe biologice, agricole și medicale.

Seria 3. Științe sociale.

Descrierea principală a secțiilor.

Studii și cercetări științifice. Seria 2. Științe biologice, agricole și medicale.

Obs. Între anii 1950—1954, a apărut cu titlul STUDII și cercetări științifice.

Atunci cînd o publicație în serie este rezultatul fuzionării sau contopirii cu una sau mai multe publicații în serie și titlul este diferit de

titlurile publicațiilor fuzionate, se va face o nouă descriere pentru noua publicație în serie, menționându-se, la Observații, titlurile publicațiilor în serie fuzionate.

Ex. :

Probleme economice
Viața economică și
Supliment la Viața economică

se contopesc începând cu nr. 5 din 1974 și apar sub noul titlu de *Revista economică*. Pe fișele principale ale celor două publicații în serie care au fuzionat, se va face, la Observații, mențiunea :

Din 1974, fuzionează cu... și apare (sau continuă) sub titlul...
Revista economică

În descrierea nouă ce se face pentru „*Revista economică*“, se menționează la Observații : Rezultă prin contopirea revistelor ...

Atunci când prin fuzionarea a două sau mai multe publicații în serie se preia titlul uneia dintre ele, descrierea va continua pe fișa acelei publicații al cărei titlu a fost menținut, indicându-se însă la Observații : Din 1974, fuzionează cu ...

Pentru catalogul alfabetic al periodicelor, se recomandă să se întocmească și fișe pe numele instituțiilor editoare, conținând enumerarea publicațiilor pe care le editează.

De exemplu :

UNIUNEA SCRITORILOR DIN R. P. R. București.

(Edit.).

Z.186 Flacăra. 1951.

Z.223 Gazeta literară. 1954—1968.

Z.297 Luceafărul. 1958 —

Z.508 România literară. 1968 —

P.I.191 Secolul 20. 1961 —

P.III.142 Tînărul scriitor. 1951—1957.

P.II.312 Viața românească. 1949 —

○

Pentru catalogul alfabetic public al periodicelor, se folosesc fișele de format internațional (75×125), iar pentru catalogul alfabetic de serviciu, se întrebuițează foile de colecție, ca și pentru catalogul topografic al periodicelor. (Vezi secția D. Tipuri de cataloage).

q) *Descrierea articolelor de periodice*

se face sub formă de descrieri analitice. (A se vedea modelul în cap. B, pct. privitor la tipurile de descrieri analitice).

r) *Descrierea recenziilor, cronicilor*

se întocmește astfel : Descrierea principală se alcătuieste pentru *autorul și titlul lucrării recenzate*, după care se notează : *Recenzie de ... Pentru autorul recenziei nu e necesar să se alcătuiască o descriere.*

Dacă lucrarea recenzată nu are autor, atunci descrierea se întocmește la titlul lucrării recenzate.

Exemple :

1. Descrierea unei lucrări recenzate, cu autor :

Cotă BRAWNE, Michael
Librairies. Architecture and equipment.
London, Pall Mall Press, 1970.
Compte rendu d'ouvrage, par Jean Bleton.
In : Bull. des bibliothèques de France, Vol. XXV, no. 5/
1971, p. 306—308, 318.

2. Descrierea unei lucrări recenzate, fără autor.

Cotă EXISTENȚĂ, cunoaștere, acțiune.
Dialog și confruntări în filozofia contemporană.
București, Editura didactică și pedagogică, 1970.
[Recenzie, cu titlul] „Dialog și confruntare în filozofie“, de Gheorghe Socol. În : Revista de filozofie.
T. 19, nr. 8/1972, p. 1053—1055.

s) *Descrierea extraselor* din periodice sau din alte lucrări, mai mari (culegeri, tratate, etc.).

Descrierea unei astfel de publicații comportă indicarea în notă a lucrării din care făcea parte și, eventual, a paginilor în care era cuprinsă.

De multe ori, extrasul are numai paginația lucrării din care e scos. În acest caz, la caracterizarea cantitativă, se dă în paranteze drepte nr. de pagini al extrasului : [8] p. ; alteleori, are trecută și paginația sa proprie și paginația volumului în care era cuprins.

Ex e m p l e :

Cotă MOCA, Ion R.

Coxometria șoldului patologic la adult.

[De] Dr. I. Moca. [București], Editura medicală, 1973.

[10] p. cu fig., tab. 240×170. (Uniunea

Soc. de Șt. medicale din R. S. România).

Extras din : *Oncologia și radiologia*. Rev. a Soc.

de oncologie și a Soc. de radiologie, vol. XII, nr. 6,
nov.—dec. 1973, p. 495—504.

○

Cotă GEORGESCU-TISTU, Nicolae

Cataloagele de bibliotecă. O problemă tehnică și
culturală. București, Institutul Social Român, 1936.

20 p. 24 cm.

Rezumat în limba franceză p. 20.

Extras din : *Omagiul Profesorului D. Gusti*.

(Arhiva pt. Știința și Reforma socială, 13, vol. II, 1936).

○

t) *Descrierea suplimentelor*

se face ca pentru orice lucrare monografică, dar cu mențiunea : „Supliment la . . .”, în nota bibliotecarului.

Exemplu de descriere a unui supliment-carte :

Cotă	CONSULTAȚII de biblioteconomie. [Vol.] I :
	Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. [Îngrijit de Antoaneta Corvătescu-Tofan (red. resp.), George Vlădescu și Anne-Marie Mihiț. Grafica in- terioară : George Vlădescu]. București, I.S.I.A.P., 1969.
	280 p. cu fig. 21 cm.
	Bibliogr. p. 270—280.
	Supliment pe anul 1969 al Revistei bibliotecilor.
	○

Notă : Suplimentele sub formă de periodice, se descriu ca periodice.

u) *Descrierea indicilor de revistă*

Deși sînt lucrări cu autorul menționat pe foaia de titlu, indicii de revistă se descriu în principal la titlul revistei, avînd în vedere că periodicele sînt în general cunoscute și cerute după titlul lor. Pentru autori, se întocmesc descrieri complementare.

De exemplu :

1. *Descriere principală : la titlul revistei*

Cotă	ÎNSEMNĂRI IEȘENE, revista
	Indice pe materii, alfabetic și analitic. 1936—1940. [Întocmit de Cornelia Oprișanu și Maria Rezlescu]. Iași, [B.C.U.], 1968.
	459 p. multigr. 30 cm. (Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu“-Iași. Serv. Bibliografic).
	Autorii menționați pe verso-ul foii de titlu.
	○

I.

2. *Descrieri complementare : la numele alcătuitorilor :*

Cotă OPRÎȘANU, Cornelia și REZLESCU, Maria

ÎNSEMNĂRI IEȘENE, revista

Indice pe materii, alfabetic și analitic. 1936—1940.

[Întocmit de Cornelia Oprișanu și Maria Rezlescu]

Iași, 1968.

○

II.

Cotă REZLESCU, Maria

ÎNSEMNĂRI IEȘENE, revista

Indice pe materii, alfabetic și analitic. 1936—1940.

[Întocmit de Cornelia Oprișanu și Maria Rezlescu].

Iași, 1968.

○

v) *Descrierea publicațiilor tehnice*

1. STANDARDELE

Elementele descrierii se iau de pe prima pagină a standardului (unde ele sînt grupate în cadrul unor chenare). Pe fișa de catalog, se menționează :

a) vedeta (Indicativul standardului) ;

- b) titlul și subtitlul, acesta din urmă dacă există ;
- c) data aprobării și data intrării în vigoare ;
- d) observații, dacă este cazul.

Exemplu :

STAS 10 058-75

Piese de imbinare prin con pentru aparate de anestezie și reanimare. Condiții tehnice. Aprobata :

Intră în vigoare : 01.03.1975.

○

La standardele experimentale și de recomandare, după simbolul STAS, se adaugă literele E și R.

Exemple :

STAS E 8818-71

Turbopompe. Nivele admisibile de zgomot.

Aprob. : 30.12.1971.

Experimentat de la 10.10.1972 până la 31.12.1974.

○

Burghie elicoidale. Elemente constructive și parametrii geometrici ai părții așchietoare. Înlocuiește STAS R 1370/1-69 și STAS R 1170/2-69. Aprob. : 20.10.1973.

a) *Vedeta* standardului. Începînd de la prima verticală, *vedeta* constă din *indicativul standardului*, care în exemplul 1 este STAS 10058-75. Pentru standardele străine, vedeta este formată din indicativele naționale care, la cîteva țări, începe cu următoarele simboluri :

ANS (=S.U.A.), BDS (=Bulgaria), BS (=Anglia), CSA (=Canada), CSN (=Cehoslovacia), DIN (=R.F.G.), GOST (=U.R.S.S.), HCNN (=Olanda), JIS (=Japonia), JUS (=Jugoslavia), MSZ (=Ungaria), NBN (=Belgia), NF (=Franța), ONORM (=Austria), PN (=Polonia), SNV (=Elveția), TGL (=R.D.G.), UNI (=Italia).

Pentru standardele internaționale, simbolul din *indicativ* reprezintă denumirea prescurtată a instituției care le aprobă : ISO (=Organizația Internațională de Standardizare) sau CEI (=Comisia Electrotehnică Internațională). Vedetele unor astfel de standarde se prezintă ca în următoarele exemple :

- ISO 822-1968 (Abrevieri ale cuvintelor tipice în referințele bibliografice) ;
- CEI 449 (1973) (Domenii de tensiuni ale instalațiilor electrice din clădiri).

Standardele de recomandare elaborate de C.A.E.R., dintre care unele se trimit și bibliotecilor de învățămînt superior, au vedeta ca în exemplul următor :

- RS 4503-74 (Circuite integrate cifrice bipolare. Termeni, definiții și marcarea cu litere a parametrilor electrici).

Vedeta descrierii standardelor are și funcția unei *cote*, deci a unui număr care fixează locul publicației pe raft. De aceea, vedeta servește și la așezarea fișelor de catalog cu descrierea standardelor în ordinea *numerelor de ordine*, formind în felul acesta *un catalog numeric*.

Dacă o bibliotecă optează și pentru o așezare după indicele de clasificare alfa-numerică a standardelor, atunci catalogul numeric trebuie să fie dublat și de un catalog alfa-numeric, alcătuit din fișe pe care apare indicele de clasificare caracteristic pentru standarde (alfa-numeric).

Exemplu:

U 03 STAS 6074-74

Publicații periodice. Prescurtarea titlurilor.

Înlocuiește STAS 6074-59. Aprob. : 19.06.1973.

Intră în vigoare la : 01.01.1974.

○

Dacă o bibliotecă consideră necesar și un catalog pe subiecte, se folosește un al doilea exemplar al fișei cu descrierea fiecărui standard. De exemplu, un al doilea exemplar al fișei cu descrierea „STAS 10058-75 Piese de îmbinare prin con pentru aparate de anestezie și reanimare“ poate fi folosit pentru a se intercala la vedeta de subiect „Piese de îmbinare ...“. Dacă însă se consideră necesară o fișă și pentru vedeta de subiect „Aparate de anestezie“, atunci această vedetă se va scrie deasupra indicativului pe al treilea exemplar cu descrierea aceluiași standard.

Exemplu :

APARATE DE ANESTEZIE

STAS 10 058-75

Piese de îmbinare prin con pentru aparate de
anestezie și reanimare. Condiții tehnice.

Aprob. :

Intră în vigoare la : 01.03.1975.

Pentru proiectele și anteproiectele de standarde, în vedetă, apar și
cuvintele *Proiect* și *Anteproiect*.

Exemplu :

PROIECT DE STAS

Normativ privind elaborarea bibliografiilor de re-
comandare în domeniul științific și tehnic. 1972.

În catalogul special numeric al standardelor, proiectele, anteproiec-
tele se așează în ordine alfabetică a titlurilor, după STAS-urile aprobate.

b) *Titlul și subtitlul standardului.* Titlul începe de la a doua verticală, sub indicativ, continuându-se, dacă este mai lung, de la prima verticală. El se scrie în formă completă și fără prescurtări pentru a se cunoaște denumirea produsului sau noțiunii standardizate, împreună și cu eventuale precizări legate de denumirea clasei de obiecte și noțiuni sau de natura standardului. De aceea, numeroase titluri de standarde cuprind toate aceste trei elemente componente :

- clasa de obiecte sau noțiuni ;
- obiectul sau noțiunea standardizată ;
- natura obiectului, care ar caracteriza mai mult subtitlul.

Pentru a scoate în evidență *obiectul sau noțiunea standardizată*, care ar putea să figureze și în *catalogul pe subiecte*, este recomandabil ca ele să fie scrise cu litere mai mari ca în exemplul următor (la mașina de scris se vor folosi literele mari) :

STAS 8661-70

Informare și documentare. APARATE PENTRU
CITIREA MICROFILMELOR de 35 mm. Caracteristici
principale. Aprob. : 31.07.1970. Intră în vigoare
la 01.07.1971.

○

În acest exemplu, avem de fapt două titluri, unul „Informare și documentare“ și altul „APARATE PENTRU CITIREA MICROFILMELOR DE 35 mm“, primul cu un caracter general, indicînd clasa de obiecte și noțiuni, al doilea cu un caracter special, indicînd însuși obiectul și noțiunea standardizată.

Subtitlul se referă la natura standardului, definindu-i mai bine conținutul. În același timp, subtitlul oferă posibilitatea unei priviri asupra stadiului la care a ajuns standardizarea în sfera obiectului și noțiunii la care se referă, în ceea ce privește metodele de analiză, condițiile tehnice, prescripțiile de execuție, dimensiunile etc. STAS 8661-70 are ca subtitlu „caracteristicile principale“ ale aparatelor pentru citirea microfilmelor de 35 mm.

Tot ca subtitlu se consideră și informația prin care se anunță înlocuirea unui standard prin altul.

c) *Data aprobării și intrării în vigoare a standardelor.* Aceste date se scriu după titlu sau subtitlu la un interval de 1 cm, același interval menținându-se și între „data aprobării“ și „data intrării în vigoare“. Dacă asemenea informații trebuie să înceapă pe un rînd nou, atunci ele se scriu de la prima verticală. La standardele de recomandare, firește, nu există o dată de intrare în vigoare, ci numai o dată a aprobării. La standardele experimentale, de obicei, se arată, după data aprobării, și data cînd începe și se termină experimentarea.

d) *Observații.* Observațiile intervin în descrierea numai dacă sînt absolut necesare : standard anulat, suspendat sau retipărit. Unele din aceste informații se culeg din Indicatorul standardelor de stat, ultima ediție anuală, care, în momentul de față, este aceea din 1975, cu situația anulărilor și suspendărilor pînă la 31 decembrie 1974.

Exemplu :

STAS 399-51

Hîrtie pentru scris. Hîrtie velină ...

Anulat. Inclus în STAS 400-70. Vezi :

Indicatorul standardelor de stat, 1975, p. 372 și 519.

Exemplu :

STAS 8210-68

Utilaj pentru cercetări geologice.

Suspendat : 01.07.1969. Vezi : Indicatorul standardelor de stat, 1975, p. 776.

○

Pentru standardele anulate sau suspendate după 31 decembrie 1974, care nu sînt deci menționate în *Indicatorul standardelor de stat* din 1975, se va consulta revista *Standardizarea română*, începînd cu nr. 1 din 1975.

STAS 8287-69

Poduri de șosea. Suprastructuri de beton armat și
beton precomprimat. Hidroizolații și îmbrăcăminți bitu-
minoase.

Anulat : 01.11.1975. Vezi : Standardizarea română,
27, nr. 3, 1975, p. 113.

○

Standardele anulate și suspendate se scot din colecțiile celor în vigoare, un exemplar sau două din ele se păstrează în fondul arhivei, iar celelalte se șterg din registrele de inventar în conformitate cu legislația care reglementează juridic o asemenea operație.

Informațiile referitoare la modificările aduse standardelor de stat se găsesc tot în revista *Standardizarea română*. Ele nu se trec însă la „Observații“, ci numai pe standardul respectiv, pe care se scrie Modificat. Vezi : Standardizarea română vol. . . . , nr. . . . , anul . . . , pagina . . . De asemenea, astfel de modificări se mai pot găsi și în Colecțiile STAS, care cuprind și capitolele speciale referitoare la această problemă. În acest caz, pe standarde, se poate indica și pagina din *Colecția STAS* respectivă, unde, de altfel, se fac trimiteri și la revista *Standardizarea română*, în care a apărut pentru prima dată modificarea standardului în cauză.

Tot pe standarde, se mai poate trece și amânarea *intrării în vigoare*, în cazul în care este identificată în revista *Standardizarea română*. Spre deosebire însă de „modificările“ standardului, la „amânarea intrării în vigoare“, nu se va face numai o simplă trimitere la Standardizarea română, ci se va trece chiar data acestei amânări, în chenarul din dreapta jos a primei pagini a standardului.

La „Observații“, se mai notează și retipările de standarde. După cum se știe, pe ultima pagină a unui standard publicat pentru prima dată, se trece „Ediția I“, ceea ce înseamnă că, în cazul unei *retipăriri*, va trebui să se menționeze în același loc „Ediția a 2-a“. Pentru această a doua ediție nu se va mai face o nouă descriere, ci, la „Observații“, se va nota „Ediția a 2-a“ și anul când ea a apărut.

Dacă s-ar întâmpla însă ca din bibliotecă să lipsească „Ediția 1“, atunci pentru „Ediția a 2-a“ va trebui să se facă descrierea după regulile cunoscute, menționându-se la „Observații“ Ediția a 2-a.

Regulile expuse pînă aici se aplică în bibliotecile universitare care au în fondurile lor de publicații un număr mai mare de standarde. Bibliotecile care dispun de un fond mai mic de standarde, le pot descrie la autorul colectiv : Institutul Român de Standardizare.

Exemplu :

INSTITUTUL ROMÂN DE STANDARDIZARE

Principiile și metodologia standardizării. Reguli
pentru executarea și prezentarea materialelor grafice
din standarde. STAS 10 000 '7-74. Aprob. : 21.12.1972.

Intră în vigoare la : 01.08.1974. București, Editura
tehnică, 1974.

12 p. 29 cm.

○

Descrierea culegerilor de standarde. Standardele reunite tematic într-o culegere se descriu diferit, după cum pe pagina de titlu comună figurează sau nu indicativele lor. Dacă aceste indicative nu figurează pe pagina de titlu, atunci descrierea culegerii se face după regulile aplicate la cărți, deci se descriu la *titlu*.

Exemplu :

INFORMARE-documentare, editură și poligrafie.

(Colecție STAS). București, Editura tehnică,
1974.

528 p. 21 cm. (Biblioteca Standardizării.

Seria tehnică, A 54).

○

Dacă pe pagina de titlu sau pe coperta unei culegeri se arată *indicativele standardelor incluse*, atunci *descrierea se face ca la standardele separate*. Ca *vedetă* se va folosi, prin urmare, *indicativul* primului standard inclus în culegere, urmat de cuvintele ș.a. (și altele), iar la „Observații“, se vor menționa și *vedetele de indicativ* ale celorlalte standarde, în cazul în care sînt *mai mult de trei*.

În literatura română de standarde, nu am putut identifica astfel de culegeri sau colecții STAS. Din această cauză, ne vom referi aici la literatura de peste hotare.

Exemplu :

GOST 3010-52 i.d.

Pribory pečinye ciugunnye dlia bytovyh pecei.

Sbornik standardov. Izd. ofic. Moskva, Standardghiz,
1954.

27 p. cu desene

Conține : GOST 3010-52/3017-52 și 6390-52.

○

În cazul în care culegerea are *pină la trei standarde*, ale căror *indicative* sînt menționate pe pagina de titlu sau pe copertă, atunci aceste *indicative* se vor arăta în vedetă.

Exemplu :

GOST 5667-61, 5673-51 i 5692-51

Hlebobuloinye izdelija. Metodî ispitanii. Sbornik
standardov. Izd. ofic. Moskva, Standardghiz, 1951.

190 p.

○

Descrierea analitică a standardelor. O asemenea descriere se recomandă pentru standarde dacă ele lipsesc din bibliotecă în ediții separate sau dacă aceste ediții există într-un număr mic de exemplare.

Schema descrierii analitice se prezintă ca în acest exemplu :

STAS 6524-62

Cărți, broșuri. Manuscrise pentru tipărituri.

Aprob. : 22.06.1963. Intră în vigoare la : 01.04.1963.

În vol. : Informare-documentare, editură și poligrafie.

(Colecție STAS). București, Editura tehnică, 1974,

p. 327—329. (Biblioteca de Standardizare. Seria

tehnică, A 54).

○

Forma descrierii analitice la standardele din culegerile în care se menționează pe pagina de titlu indicativele acestora se deosebește de descrierea analitică din exemplul de mai sus. După descrierea completă a standardului, se înscrie în partea stângă a fișei de catalog, de la marginea ei, *numai vedeta* culegerii respective.

Exemplu :

GOST 3014-52

Pribory pečinye ciugunnye dlea bytovyh pecei.

Plity i konfarki. Osnovnye razmery. Vzamen GOST

3014-45.

Utv. 17.10.1952. Vred. : 01.11.1953.

GOST 3014-52 i.dr.

○

Fișe tipărite pentru standarde. Pentru standarde, există și fișe tipărite, în care se aplică *reguli de descriere* deosebite de cele expuse pînă aici, avînd scopul de a însoți schimbul de standarde cu străinătatea între țările membre ISO ca o obligație statutară. De aceea, în aceste fișe, accentul se pune în primul rînd pe clasificarea lor zecimală universală și pe subdiviziunea auxiliară de loc a țării respective, la standardele românești (498). Ele se vor trimite în atîtea exemplare cîți indici zecimali are fiecare fișă, pentru a fi intercalate într-un catalog sistematic. La acestea, se mai adaugă încă două exemplare, care să poată servi : 1) la intercalarea fișelor în *catalogul numeric*, bazat pe succesiunea nr. de ordine al standardelor și 2) la intercalarea în *catalogul alfa-numeric*, bazat pe clasificarea alfa-numerică (sector grupă și subgrupă).

Fișa tipărită arată ca în exemplul de mai jos :

6.69.131.622-14	498 (STAS)
Fontă cu grafit, turnată în piese. Condiții generale.	
STAS 6071-64, B 41, înlocuiește STAS 6071-59.	
Traducerea în lb. rusă. . . .	
Traducerea în lb. franceză. . . .	
Oficiul de Stat pentru Standarde. România	
4 pag.	
A 4 (21×29.7 cm.)	Fișa nr. 6544-1965
Lei 1,00.	
○	

Fișa cu nr. 6544 urmat de anul de tipărire, separate prin punct, este un așa-zis nr. de serie, care servește la clasarea și controlul fișelor unei instituții editoare.

Orice fișă nouă, care înlocuiește o fișă existentă, poartă numărul vechii fișe, urmat de anul în care se tipărește noua fișă (este vorba de standardele care se înlocuiesc prin revizuire).

Dacă un standard este anulat, se anulează și setul fișelor corespunzătoare.

NORME INTERNE DEPARTAMENTALE (N.I.D.) ȘI NORME INTERNE DE ÎNTRINDERE (N.I.I.)

Normele interne departamentale (N.I.D.) și normele interne de întreprindere (N.I.I.) se descriu după modelul standardelor, cu unele *mici deosebiri*. Asemenea norme nu au o arie de aplicare obligatorie repu-

blicană, ca a standardelor, ci una *limitată la unele departamente și întreprinderi*.

N.I.D. au o aplicare obligatorie pentru întreprinderile unui minister, organ central sau organ local (Consiliu popular), care fabrică același produs. Ele se elaborează de către întreprinderile producătoare, institutele de cercetări și proiectări desemnate în acest scop de minister, organul central sau local tutelar.

N.I.I. au aplicare obligatorie pentru întreprinderea care le-a elaborat.

În ambele cazuri, elaborarea se face cu consultarea unor factori interesați (întreprinderi producătoare, beneficiari, institute de specialitate etc.).

Revizuirea, anularea, suspendarea sau modificarea normelor se face de către organul care le-a aprobat.

Până în 1973, existau în România circa 25.000 norme referitoare la produse, cuprinzând în general :

- generalități (definiții, domenii de utilizare, clasificare etc.) ;
- condiții tehnice (dimensiuni, caracteristici etc.) ;
- reguli de verificare a calității ;
- metode de analiză, verificare și încercare ;
- ambalarea și marcarea ;
- depozitări și transport.

Începând cu anul 1974, *lista titlurilor de N.I.D. se publică în revista Standardizarea română*, ceea ce ușurează identificarea și achiziționarea lor. În afară de lista titlurilor, revista dă : a) denumirea cu inițiale a *instituțiilor care le elaborează*, b) *clasificarea alfa-numerică* (aceeași ca la standarde), c) *data intrării în vigoare*.

În componența *indicativelor*, care se atribuie acestor norme și care se folosesc *în descriere*, ca *vedete*, intervin unele schimbări, în comparație cu standardele.

Astfel, *simbolul literal* este N.I.D. sau N.I.I., după caz, după care urmează *denumirea cu inițiale* a instituției care le elaborează, de exemplu, M.I.U. (=Ministerul Industriei Ușoare) și apoi numărul de ordine, urmat de ultimele două cifre ale anului aprobării sau intrării în vigoare. Ca urmare, *indicativele* se prezintă astfel :

N.I.D.—M.I.U. 1365-61

N.I.I.—M.I.U. 1366-61

Numerotarea lor se face deci în continuare, indiferent dacă norma respectivă este departamentală sau de întreprindere.

Sucesiunea elementelor bibliografice este, la N.I.D., aceeași ca la standarde. De aceea, nici nu o mai redăm aici. Concret, o normă internă departamentală se descrie ca în acest exemplu :

Mașină de filat cu inele pentru fire de bumbac,
tip bumbac și chimice, cardat și pieptănat — Unimet F.B.

Aprob. : 28.06.1974. Intră în vigoare la 01.06.1974.

Elaborat de Întrep. „Unirea”—Cluj-Napoca.

○

La unele norme interne departamentale, lipsesc ziua și luna aprobării sau intrării în vigoare. În astfel de situații, se va arăta numai anul care se găsește întotdeauna după numărul de ordine.

Exemplu :

N.I.D.-M.M.C.M. 1994-62

Presa de debabuvare 90 de ture. Tipizare.

Aprob. : 1962. Intră în vigoare la : 1962.

Elaborat de Uz. „Wilhelm Pieck”—Brăila.

○

Dacă N.I.D. se transformă în standard, atunci ele se anulează în forma în care o cunoaștem de la anularea standardelor. Desigur, asemenea transformări se află cu mai multă greutate decât în cazul anulării standardelor, pe care le putem afla din *Indicatorul standardelor* de stat. Un indicator similar pentru aceste norme interne departamentale nu există. Atunci însă când anulările se pot totuși identifica, ele trebuie să

fie menționate la „Observații“ și normele respective trecute în fondul de arhivă.

Cu vedetele de mai sus se poate organiza numai un catalog numeric. Pentru organizarea unui al doilea catalog, adică a unui *catalog alfa-numeric*, la indicativul respectiv, se mai adaugă și indicele alfa-numeric.

Ca și standardele, N.I.D. și N.I.I. se mai pot descrie la autorul colectiv.

Exemplu :

ROMÂNIA. MINISTERUL INDUSTRIEI META-
LURGICE.

Abrazivi pe suport. Condiții tehnice. N.I.D./M.I.M.

190-73. Aprob. : 28.08.1973. Intră în vigoare la :

15.09.1973. Cluj-Napoca, [f.e.], 1973.

30 p. (I.I.S. Carbochim).

○

Se pot face și descrieri complementare la titlul normelor interne departamentale.

Exemplu :

ABRAZIVI pe suport. Condiții tehnice.

N.I.D./M.I.M./190-73. Cluj-Napoca, 1973.

ROMÂNIA. MINISTERUL INDUSTRIEI META-
LURGICE

○

Se pot face și descrieri analitice, ca și la standarde. Descrierea N.I.I. se alcătuește ca și aceea pentru N.I.D.

Exemplu :

N.I.I.-M.I.C.M.U.E. 4181-74

Laminorul de bumbac de mare productivitate tip

LB și laminoarele derivate tip 11 LB și 12 LB.

Aprob. : 26.04.1974. Intră în vigoare la : 26.04.1974.

Elaborat de Uz. „Unirea”—Cluj-Napoca.

○

Va trebui să se țină însă seama de împrejurarea că simbolul N.I.D. sau N.I.I. este legat prin liniuță de inițialele ministerelor sau altor organe centrale de stat, în cadrul cărora urmează apoi numerele de ordine. De aici necesitatea ca, după simbolul N.I.D.—sau N.I.I., fișele de catalog să se aranjeze alfabetic pe ministere sau alte organe centrale de stat și, în cadrul acestora, în ordinea lor numerică. Aceeași aranjare trebuie să o aibă și pe raft, pentru a fi regăsite.

Însă, în practică, cele două sisteme de aranjare prezintă unele dificultăți, cauzate de faptul că pe rafturi s-ar face o mare risipă de spațiu. Din această cauză bibliotecile universitare preferă să coteze N.I.D. și N.I.I. la un loc cu cărțile, iar fișele de catalog să fie intercalate în cataloagele alfabetic și sistematice. În consecință, normele interne departamentale și normele interne de întreprindere sînt descrise, fie la autorul colectiv, fie mai ales la titlu. În acest ultim caz, N.I.D. și N.I.I. sînt împrăștiate în catalogul alfabetic în cele mai diverse locuri și, prin urmare, greu de regăsit. De aici, necesitatea ca aceste categorii de publicații să fie descrise folosindu-se și indicativele drept vedete, pentru că, în felul acesta, ele vor fi grupate într-un singur loc. De aceea, pe fișele de catalog se notează în colțul din stînga sus și cota.

Exemplu :

Cota N.I.D.-M.C.M.U.E 4988-72

Mașina de filtat cu inele pentru lină cardată tip :

FLC, FLCD, FLCS, 2 FLC, 2 FLCD, 2 FLCS, 3 FLC,
3 FLCD, 3 FLCS, 4 FLC, 4 FLCD, 4 FLCS.

Aprob. : 28.12.1972. Intră în vigoare la : 28.12.1972.

Uz. „UNIREA“-Cluj.

○

Culegerile de N.I.D. și N.I.I. care apar sub formă de carte se descriu la denumirea instituției care le-a aprobat și, complementar, la titlu.

ALTE DOCUMENTE CU CARACTER NORMATIV

A

1. Instrucțiuni, prescripții din Colecția I.S.C.I.R.*
2. Prescripții, instrucțiuni, condiții tehnice, regulamente din Colecția I.E.** ; I.G.E.*** și ICEMENERG****
3. Colecția de normative și instrucțiuni (în construcții) ;
4. Instrucțiuni I.N.M.*****.

Și aceste publicații utilizează *indicative* ca mijloc de *individualizare* a titlurilor, au date de aprobare, de intrare în vigoare, pot fi anulate și modificate după prima apariție, păstrându-și în același timp numerele de ordine la care se adaugă numai ultimele două cifre ale noului an de aprobare sau intrare în vigoare.

Indicativele lor au *simboluri literale* diferențiate, potrivit cu domeniul de aplicabilitate al instrucțiunilor, prescripțiilor etc. (simbolul „C“ pentru cazane și alte instalații sub presiune, simbolul „E“ pentru energetică, simbolul „P“ pentru proiecte în construcții etc.). Sînt și cazane în care indicativele nu au simboluri literale, folosindu-se în locul lor

* Inspecția pentru cazane, recipiente sub presiune și instalații de ridicat.

** Inspecția energetică.

*** Inspecția generală energetică.

**** Institutul de cercetări și modernizări energetice.

***** Institutul național metrologic.

cifrele de la 0 la 9, așa cum se procedează în domeniul metrologiei. Nu au indici de clasificare alfa-numerică, nu se împart deci pe sectoare, grupe și subgrupe și apar mai ales sub formă de *broșuri*, după ce, uneori, au fost publicate în reviste de specialitate.

Instrucțiunile, prescripțiile din colecția I.S.C.I.R., autorizate și publicate de I.S.C.I.R. de pe lângă Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, se publică mai întâi în *Buletinul de informare în tehnica supravegherii instalațiilor mecanice sub presiune și de ridicat*. Unele au simbolul „C”, dacă se referă la cazane și alte instalații sub presiune, simbolul „R”, dacă se referă la instalații de ridicat, simbolul „C.R.”, dacă sînt comune cazanelor, instalațiilor sub presiune și instalațiilor de ridicat, simbolul „A”, dacă se referă la aparatele consumatoare de combustibil în uz neindustrial. În colecția I.S.C.I.R., se folosesc, prin urmare, 4 categorii de indicative, formate din simbolurile „C”, „R”, „CR”, și „A”, urmate de numărul de ordine care, la fiecare simbol, începe cu cifra „1”, după care, separate printr-o liniuță, se scriu ultimele două cifre ale anului aprobării sau intrării în vigoare.

Iată cîteva exemple :

Indicativul C 1—73 individualizează „Prescripții tehnice pentru proiectarea, execuția, montarea, instalarea, exploatarea, repararea și verificarea cazanelor de abur și cazanelor de apă fierbinte” ;

Indicativul R—1—73 individualizează „Prescripții tehnice pentru construirea, montarea, exploatarea și verificarea macaralelor, mecanismelor de ridicat și dispozitivelor lor auxiliare” ;

Indicativul CR 1—74 individualizează „Prescripții tehnice pentru verificarea și autorizarea instalațiilor mecanice sub presiune și instalațiilor de ridicat” ;

Indicativul A 2—67 individualizează „Instrucțiuni tehnice pentru încercarea aparatelor consumatoare de combustibil lichid în uz neindustrial, în vederea omologării”.

Pentru catalogatorii din bibliotecile universitare, de un real folos este lista prescripțiilor tehnice cu astfel de indicative în vigoare la 31 martie 1975, publicată în lucrarea editată de I.S.C.I.R. în 1975 cu titlul de „Îndrumări pentru personalul tehnic autorizat cu supravegherea și verificarea instalațiilor sub presiune și verificarea instalațiilor sub presiune și instalațiilor de ridicat din întreprinderile deținătoare”. În această „Listă...”, menționîndu-se indicativele prescripțiilor în vigoare, se pot afla cu ușurință indicativele prescripțiilor anulate pe a căror fișă de catalog urmează să se noteze, la „Observații”, anularea.

Astfel, titlul cu indicativul C 14—74 „Prescripții tehnice pentru recipiente stabile sub presiune din instalațiile frigorifice” anulează titlul anterior cu indicativul C 14—65 „Instrucțiuni tehnice pentru construirea, montarea, repararea și controlul recipientelor stabile sub presiune din instalațiile frigorifice.” În consecință, pe fișa de catalog cu descrierea „Instrucțiunilor...”, avînd indicativul C 14—65, în corpul descrierii, se va nota la „Observații”, anulat, arătîndu-se și izvorul de

unde s-a luat informația. Regăsirea în catalogul alfabetic al unei biblioteci universitare a „Instrucțiunilor“ cu indicativul C 14—65 nu va fi totmai ușoară.

Aceasta pentru că asemenea „Instrucțiuni...“ se descriu în bibliotecile universitare cu deosebire la titlu. În acest caz, indicativul C 14—65, nefiind în vedetă, se pierde în corpul descrierii, printre sutele de fișe de catalog care încep cu cuvintele „Instrucțiuni“... Mai mult, el poate alterna cu alte indicative cu simbolul „R“, „CR“ etc. În lipsa „Listei“... amintite mai sus, catalogatorul nici măcar nu ar bănui că lucrarea cu indicativul C 14—65 este anulată de lucrarea mai recentă cu indicativul C 14—74 și ea ar rămâne mai departe în catalogul alfabetic fără însemnarea „Anulat“ la „Observații“. Cititorul ar fi astfel lipsit de o informație foarte importantă pentru el.

Din această cauză, fără a se renunța ca aceste instrucțiuni, prescripții etc. să se descrie la titlu și la denumirea instituției care le aprobă, considerăm utilă și o descriere în care drept vedetă să figureze indicativele C 14—65 și C 14—74. Marele avantaj al acestui sistem va fi că „Instrucțiunile...“ din 1965 se vor găsi lângă „Prescripțiile...“ din 1974 și atunci se va ști care din ele sînt anulate, chiar fără existența unei „Liste...“ cu indicativele I.S.C.I.R. în vigoare. Aici trebuie să se mai facă însă o precizare. Este anume vorba de faptul că prescripții, instrucțiuni autorizate de alte ministere sau organe centrale de stat decît I.S.C.I.R. pot avea litera „C“ drept simbol. Pentru a se evita confuzii inerente între indicative, se impune ca la colecția I.S.C.I.R., după simbolul „C“, să se pună în paranteze și semnificația acestei litere: 'Cazane'.

În felul acesta, *vedeta de indicativ* la colecția ISCIR va avea forma: C Cazane/14—65; C/Cazane/14—74.

Exemplu :

Cotă C[CAZANE] 14-65

Instrucțiuni tehnice pentru construirea, montarea,
funcționarea și controlul recipientelor stabile sub presiune din instalațiile frigorifice. [Aprobat : 29.04.

1965. Intră în vigoare la : 01.08.1965].

Anulat. Vezi : Îndrumări pentru personalul tehnic autorizat, responsabil cu supravegherea și verificarea instalațiilor sub presiune. București, 1975, p. 57.

Prescripții tehnice pentru recipiente stabile sub presiune din instalațiile frigorifice.

Intră în vigoare la : 15.01.1975.

○

Alte instrucțiuni, prescripții etc. autorizate de ISCIR, cu simbolul „R“ (=instalații de ridicat) sau „CR“ (=cazane, instalații sub presiune și instalații de ridicat) etc., întrucît nu dublează simbolul folosit în lucrări similare, care sînt în competența de autorizare a altor instituții centrale de stat. nu vor mai avea în paranteză explicațiile de mai sus. Deci, indicativele acestora vor fi : R 1—73 și nu R (INSTALAȚII de RIDICAT... ; CR 2—74 și nu CR CAZANE ȘI INSTALAȚII DE RIDICAT.../ 2—74.

Exemplu :

Cotă R 1-73

Prescripții tehnice pentru construirea, montarea, exploatarea și verificarea macaralelor, menismelor de ridicat și dispozitivelor auxiliare.

Aprob : 15.10.1973. [Intră în vigoare la : 01.01.1974].

○

Modificările aduse acestor prescripții se găsesc în revista : *Buletinul de informare în tehnica supravegherii instalațiilor mecanice sub presiune și de ridicat*. De aici, ele se trec pe exemplarele respective la fel ca la standarde : Modificat. Vezi : Buletinul... nr..... anul..... p...

Colecția I.E., I.G.E. și ICEMENERG. În colecția I.E. și I.G.E. au apărut pînă acum cîțiva ani prescripții în domeniul energiei, individualizate prin simbolul „E”, urmat de numărul de ordine și anul aprobării sau intrării în vigoare, formînd deci un indicativ cu aceeași structură ca al prescripțiilor I.S.C.I.R. — Lucrările publicate în aceste două colecții, descrise mai mult la titlu și, uneori, poate și la denumirea instituției, pentru a fi grupate la un loc, ca și cele din colecția I.S.C.I.R., vor trebuia să mai aibă o descriere la *vedeta de indicativ*.

Exemple :

Cotă E 11-68

Instrucțiuni tehnice pentru depozitarea cărbunilor.

[Aprob. : 30.12.1967 Intră în vigoare la : 01.01.1968].

Anulat. Vezi : PE 225-74, p. 4.

○

Cotă PE 225-74

Instrucțiuni tehnice pentru depozitarea cărbunilor.

Înlocuiește Instrucțiunile E 11-68.

Aprob. : 09.09.1974. Intră în vigoare la : 01.01.1975

○

Din aceste exemple, se constată continuitatea care există între indicativele E 11—68 și PE 225—74. Faptul se explică prin aceea că Inspecția generală energetică, suferind unele transformări organizatorice, nu a mai editat colecția care-i poartă numele. Atribuția aceasta editorială a fost preluată de Centrul de documentare electrotehnică pînă în 1974 și, din acest an, de Institutul de cercetări și modernizări energetice (Icemenerg), ambele făcînd parte, ca de altfel și Inspecția generală energetică, din Ministerul Energiei Electrice.

În această formă, lucrările cu indicativele care încep cu simbolul „PE“ anulează și prescripțiile și instrucțiunile mai vechi, cu simbolul „E“. Ele se mai intitulează și „Condiții tehnice“, „Normative“, sau chiar „Regulamente“.

De exemplu :

Cotă PE 868-74

Condiții tehnice generale pentru elementele de execuție din scheme de automatizare ale centralelor hidroelectrice. Aprob. : 01.07.1974. Intră în vigoare la : 01.01.1975.

○

Cotă PE 717-74

Normativ departamental de proiectare pentru dimensionarea suprafețelor și spațiilor auxiliare și administrative în centralele termoelectrice. Aprob. : [09.09.1974]. Intră în vigoare la : 01 01.1975.

○

Regulament de exploatare tehnică a generatoarelor

electrice. Aprob. : [09.09.1974]. Intră în vigoare

la : 01.01.1975.

Colecția de normative și instrucțiuni în construcții

Există și acte normative menite să asigure o directivare unitară tehnică, economică și metodologică în proiectarea și executarea construcțiilor, publicate în revista Buletinul construcțiilor și apoi, separat, în Colecția de normative și instrucțiuni, multe din ele fiind, în ultimii ani, rodul activității Inspectoratului general de stat pentru directivarea și controlul în proiectarea și executarea construcțiilor (I.G.S.C.), înființat în 1973, în subordinea Consiliului de Miniștri.

Ele se descriu în bibliotecile noastre universitare la titlu și, mai rar, la denumirea instituției care le aprobă. Ele mai trebuie descrise însă și la vedetele de indicativ, dintre care unele încep cu simbolul „C” (=construcții) sau simbolul „I” (=instalații în construcții), iar altele cu simbolul „P” (=proiectarea în construcții) sau cu simbolul „U” (=utilaje de construcții), toate având un caracter republican. Actele normative cu caracter departamental au aceleași simboluri la care însă se mai adaugă și litera „D”, formându-se combinațiile „CD”, „ID”, „PL”, și „UD”.

O listă generală a normativelor și instrucțiunilor în construcții (republicane și departamentale) în vigoare la 1 ian. 1973 a fost publicată în Buletinul construcțiilor nr. 4 din 1973, p. 7—86, din care se poate afla tot ce s-a anulat pînă la această dată, pentru a se face mențiunea respectivă pe fișele din cataloage. În același scop, se mai poate consulta și lista normativelor tehnice în construcții cu caracter republican în vigoare la 1 ianuarie 1974, publicată în aceeași revistă, nr. 7 din 1974, p. 5—50.

Exemple :

C[CONSTRUCȚII] 14-67

Normativ privind folosirea blocurilor mici din beton cu agregate ușoare la lucrările de zidărie.

Aprob. 18.10.1967.

Anulat. Vezi : Buletinul construcțiilor, nr. 4, 1973, p. 21.

○

C[CONSTRUCTII] 14-71

Normativ pentru folosirea blocurilor mici din beton cu agregate ușoare la lucrări de zidărie Înlocuiește

C[CONSTRUCȚII] 14-67. Aprob. : 01.06.1971.

Intră în vigoare la : 01.08.1971.

○

Pentru a se evita o confuzie cu indicativele C/CAZANE/ 14—65 și 14—74 din exemplele referitoare la instrucțiunile I.S.C.I.R., la indicativele C 14—67 și C 14—71 din domeniul construcțiilor, s-a adăugat în paranteză cuvântul „CONSTRUCȚII“.

La celelalte simboluri : „I“, „P“, și „U“ din indicativele care încep cu aceste litere, nu se mai scrie în paranteză semnificația lor, întrucât ele nu mai dublează alte titluri.

Exemple :

I 5-62

Normativ pentru executarea și recepționarea instalațiilor de ventilare și condiționare la construcții civile și industriale. Aprob. : [27.06.1962. Intră în vigoare la : Data publicării în Buletinul CSCAS].

Anulat. Vezi : I 5-74.

○

I 5-74

Normativ privind proiectarea și executarea instalațiilor de ventilare. Înlocuiește : I 5-62. Aprob. : 27.03.1974. [Intră în vigoare la : Data publicării în Buletinul construcțiilor].

○

Aceste exemple arată că numai descrierea la titlu nu este suficientă pentru a se nota la „Observații“ anularea unor indicative, deoarece, la regăsirea titlului anulat, se întâmpină greutăți, din cauza *diferenței de formulare*. Vedeta de indicativ înlătură acest inconvenient.

Și mai vizibile apar diferențele de formulare a titlurilor la indicativele P. 68—73 și P. 68—74.

Exemple :

P 68-73

Instrucțiuni tehnice pentru determinarea gradului
de protecție termică a halelor industriale. Aprob. :

16.02 1973. [Intră în vigoare la 01.05.1973].

Anulat. Vezi : P 68-74.

○

P 68-74

Normativ privind gradul de protecție a clădirilor.

Înlocuiește P 68-73. Aprob. : 06.04.1974. Intră

în vigoare la : [Data publicării în Buletinul construcțiilor].

○

Fără o descriere la *vedeta de indicativ* ar fi fost, desigur, foarte greu să se identifice în cataloage fișa cu indicativul P 68—73 al crăei titlu, după cum se poate vedea din exemplele de mai sus, este atât de diferit ca formulare.

Instrucțiuni I.N.M. Aceste publicații au *indicative* formate exclusiv din cifre. Pe această cale de individualizare a titlurilor de instrucțiuni merge, de pildă, *Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor. Institutul național de metrologie.*

Instrucțiunile aprobate de acest inspectorat prin Institutul național de metrologie au indicative care se prezintă astfel : Nr. 1—47—75, Nr. 1—50—75, Nr. 3—65—75, Nr. 3—66—75, Nr. 5—22—75, Nr. 10—01—75 etc.

Cifrele dela 0 la 10 reprezintă domeniul :

0. Probleme de metrologie generală
1. Mărimi de spațiu și timp (lungimi, unghiuri, volume, timp, viteză, accelerație) ;
2. Mărimi caracteristice fenomenelor periodice conexe (frecvența, frecvențe de rotație, lungime de undă, număr de undă) ;
3. Mărimi mecanice (mase, densități, forțe, presiune, debit, lucru mecanic) ;
4. Mărimi electrice și magnetice ;
5. Mărimi termice ;
6. Mărimi optice (intensități luminoase, flux luminos, etc.) ;
7. Mărimi acustice ;
8. Mărimi caracteristice chimiei, fizicii și fizicii nucleare ;
9. Mărimi carteristice fizicii atomice și moleculare ;
10. Mărimi specifice reacțiilor nucleare și radiațiilor ionizante.

Cifrele din mijlocul indicativelor, deci plasate după cifrele de la 0 la 10, reprezintă *numerele de ordine* din *registru*l de *evidență* al instrucțiunilor aprobate de Institutul național de metrologie. De exemplu, la indicativul Nr. 1—47—75, cifra 47 reprezintă un număr de ordine.

Ultimele două cifre din indicativul Nr. 1—47—75 reprezintă anul aprobării instrucțiunilor.

Dacă, în loc de cifra 1, ar fi un simbol literal, este clar că nu ar interveni nici o dificultate în intercalarea fișelor cu descrierea instrucțiunilor I.N.M. într-un catalog alfabetic. Cu atât mai mult, descrierea la titlu a instrucțiunilor I.N.M. este de dorit. Firește, o asemenea descriere la titlu nu ar putea să aibă decît forma din exemplul următor :

INSTRUCȚIUNI pentru verificarea comparatoarelor de

alezaje cu valoarea diviziunii de 0,001 ; 0,002 și

0,003 mm. Nr. 1-47-75. Ediție oficială. Bucu-

rești, Editura tehnică, 1975.

20 p. 21 cm. (Inspectoratul general de Stat

pt. controlul calității produselor. Institutul național de metrologie)

Unele din bibliotecile universitare mai redactează și o fișă complementară la *denumirea instituției*.

Pentru gruparea în catalogul alfabetic a fișelor cu descrierea instrucțiunilor I.N.M în ordinea domeniilor reprezentate prin cifrele 1 la 10 și, în cadrul acestora, a numerelor de ordine, se recomandă ca, după primul cuvânt din descrierea la titlu, să se intercaleze indicativul instrucțiunii respective. Descrierea din exemplul precedent s-ar prezenta atunci astfel :

INSTRUCȚIUNI Nr. 1-47-75 pentru verificarea comparatoarelor de alezaje cu valoarea diviziunii de
0,001 ; 0,002 și 0,003 mm. Ediție oficială.

București, Editura tehnică, 1975.

20 p. 21 cm. (Inspectoratul general de Stat

pentru controlul calității produselor. Institutul național
de metrologie).

○

De altfel, înainte de a se introduce împărțirea pe domenii de la 1 la 10, prin urmare, în perioada în care instrucțiunile se aprobau de Direcția generală de metrologie, standarde și invenții, Oficiul de stat pentru metrologie, aceste instrucțiuni nu aveau indicative separate de titlu, deci, după cuvântul „Instrucțiuni”, apărea constant numărul de ordine și ultimele două cifre ale anului aprobării.

B.

1. Indicatoare de norme de deviz ;
2. Cataloage de prețuri de deviz
3. Liste de prețuri de deviz

Indicatoare de norme deviz sînt publicații referitoare la consumurile medii de materiale, manoperă și utilaje necesare pentru realizarea unor unități de măsuri într-o lucrare și care rezultă din norme legale, stabilite pe baza experienței întreprinderilor fruntașe, în condiții de organizare rațională a șantierelor de construcții.

În astfel de indicatoare, (de forma unor cărți), normele de deviz se grupează după natura lucrărilor, care fac obiectul reglementării și care au *indicative* formate din *litere și cifre*, cu o structură diferită însă de indicativele analizate în capitolele precedente.

Deosebirea constă în faptul că, în componența indicativelor folosite la normele de deviz, nu mai apare numărul de ordine, iar anul aprobării se redă integral, nu prin ultimele două cifre. Simbolul literal este astfel ales încît sugerează natura lucrărilor la care se referă.

Exemple :

A	—	anul aprobării (ascensoare) ;
Ac	—	” ” (alimentări cu apă și canalizare)
C	—	” ” (construcții civile și industriale)
D	—	” ” (drumuri)
E	—	” ” (instalații electrice)
F	—	” ” (instalații frigorifice)
Fj	—	” ” (foraje)
G	—	” ” (instalații de gaze)
Gd	—	” ” (distribuție de gaze)
H1	—	” ” (lucrări hidrotehnice la suprafață)
H2	—	” ” (lucrări hidrotehnice subterane)
H3	—	” ” (lucrări hidrotehnice portuare) ;
I	—	” ” (instalații de încălzire)
I3	—	” ” (izolații)
Lt	—	” ” (linii de tramvai)
M1	—	” ” (montaj în construcții metalice)
M2	—	” ” (montaj la suprafață în ind. minieră)
O	—	” ” (lucrări geodezice)
P	—	” ” (poduri)
S	—	” ” (instalații sanitare)
Sc	—	” ” (semnalări în stații de cale ferată)
Sv	—	” ” (spații verzi)
T	—	” ” (tunele)
W1	—	” ” (linii electrice aeriene)
W _r	—	” ” (rețele de distribuție a energiei electrice...)
W _s	—	” ” (stații de transformări electrice)
Z	—	” ” (lucrări de construcții agrozootehnice)

Atunci cînd este vorba de lucrări de reparații la instalațiile de mai sus, indicativul are următoarea componență : Rp. A — anul aprobării reparații la ascensoare), Rp. D — anul aprobării (reparații la drumuri) etc.

Indicatoarele de norme de deviz se vor descrie la titlu, indiferent dacă se aplică într-un singur departament și întreprindere sau dacă se aplică în mai multe departamente și întreprinderi, deoarece nu întotdeauna s-ar putea preciza cu siguranță una din cele două alternative. La autorul colectiv, se va face o fișă complementară.

Descrieri principale la titlu :

INDICATOR de norme de deviz pentru foraje de ali-
mentări cu apă. Fj-1961. Aprobat de C.S.C.A.S.
cu ord. nr. 65 din 11 febr. 1961. Ed. a 2-a Elab.
de Sfatul Popular al Capitalei. București,
Editura tehnică, 1964.
119 p. 21 cm. (C.S.C.A.S.).
Anulat. Vezi : Fj-1970.

○

INDICATOR de norme de deviz pentru lucrări de foraje
pentru alimentări cu apă. Fj-1970.
Aprobat de Min. Construcțiilor industriale cu ord.
nr. 239/N din 18 nov. 1971. Elab. de M.A.I.A.S.
Întreprinderea de foraje București. București,
C.D.C.A.S., Redacția publicațiilor pt. construcții,
1972.
251 p. 21 cm. (Ministerul Construcțiilor
Industriale).

○

Pentru ca fișele la titlu să fie așezate una lângă alta într-un catalog alfabetic, se recomandă ca să se sublinieze indicativul și, la așezare, să se țină seamă și de ordonarea după aceste indicative.

Evident, simbolul Fj va fi luat în considerare la așezarea fișelor în ordinea alfabetică numai după ce s-a ținut seamă de cuvintele „Indicator de norme de deviz“. Înainte de simbolul Fj, vor fi așezate simbolurile „A“, „Ac“, „C“, „D“, „E“, iar după simbolul Fj, simbolurile G, Gd, etc.

În ceea ce privește anii aprobării, aceștia vor fi așezați așa fel încît cel mai nou an să fie în față : mai întii Fj—1970 și apoi Fj—1961.

Aceasta este singura posibilitate ca, la numeroasele publicații care încep cu titlul „Indicator de norme de deviz pentru...“, să se poată afla cu ușurință anularea.

Cataloagele de prețuri de deviz, publicații strîns legate de Indica-toarele de norme de deviz, sînt de fapt o evaluare a cheltuielilor de materiale, manoperă, utilaje, spor de șantier, spor pentru condiții speciale de lucru etc. De aceea, ele au aceleași indicative ca indicatoarele de norme de deviz și se descriu la fel cu indicatoarele de norme de deviz.

Listele prețurilor de deviz se publică pentru materialele folosite la anumite lucrări de construcții și sînt mai puțin numeroase decît indi-catoarele de norme de deviz sau cataloagele de prețuri de deviz. Uneori, pe ele figurează *indicativele* pe care le cunoaștem de la indicatoarele de norme de deviz. alteori nu figurează aceste indicative. În primul caz, se vor descrie ca indicatoarele de norme de deviz. În al doilea caz, descrie-rea se va face ca pentru o publicație obișnuită.

BREVETE DE INVENȚIE

Deoarece brevetele de invenții nu au pagină de titlu, elementele descrierii complete se iau de pe prima pagină unde ele sînt grupate în chenare.

Potrivit STAS 9905-74, aceste elemente bibliografice sînt :

Tipul documentului (brevet de invenții, certificat de inventator, cerere de invenție). Brevetul de invenții este documentul acordat de O.S.I.M., prin care se asigură titularului unei invenții protejarea ei de către stat. Certificatul de inventator este documentul eliberat de O.S.I.M. autorilor invenții respective, prin care li se recunoaște calitatea de inventator și dreptul la recompensă. Cererea de invenție este documentul care se înaintează la O.S.I.M. pentru a se asigura solicitantului dreptul de prioritate asupra unei invenții.

Ea are numărul care se menționează la cuvîntul „dosar“.

Denumirea țării care a publicat documentul. Această denumire se scrie în limba țării în care este dată referința bibliografică, folosindu-se prescurtările recunoscute pe plan internațional sau practice pe plan național.

Numărul documentelor va fi citat în întregime, cu prefixele sau sufixele existente uneori în țările care folosesc o numerotare anuală a brevetelor.

Numărul altui document față de care documentul descris este de-pendent periodic. Acest lucru se va avea în vedere la *invențiile com-plementare*.

Titlul documentului se dă în limba de origine. El va fi transliterat în alfabetul latin, dacă este necesar acest lucru, conform STAS 5309-70.

Traducerea titlului invenției în limba în care este redată referința bibliografică.

Indicele clasificării internaționale de brevete.

Indicele clasificării naționale de brevete (care la noi este cea germană).

Numele complet și țara solicitantului de brevet de invenție.

Numele complet și țara titularului sau titularilor brevetului de invenții, care pot fi nu numai persoane fizice, ci și organizații, societăți, institute etc.

Numele și prenumele inventatorului

Nr. de înregistrare a cererii de invenție

Data publicării. Se poate atașa și la nr. brevetului

Denumirea țării sau codul de origine de unde provine cererea de brevet de invenție pentru a fi înregistrată cu prioritate în România.

Numărul certificatului de prioritate emis de țara de avizare.

Data și nr. certificatului de prioritate.

Ca exemple, vom da un brevet de invenție solicitat din România și altul din afara granițelor țării noastre, pornindu-se de la elementele bibliografice enumerate mai sus, care se aplică diferențiat, după cum este vorba de primul sau al doilea caz.

(Brevet solicitat din țară).

Brevet R.S.R., nr. 58187 complementar la invenția nr. 55532. Vopseli emulsionate pe bază de bioxid de titan, oxid de zinc, umpluturi și pigmenți colorați. Int. cl. : C 09 C 1/04 ; C 09 C 36 ; C 09 D 5/00 ; C 09 D 7/00, Cl. 22 f. 4 ; 22 f. 12 ; 22 g. R/01 ; solicitant și inventator : Crossman, Rachele-București ; titular : Întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor”-București, cerere nr. 68864 ; 25.11.1971 ; publicat : 25.03.1975.

Dacă solicitantul este și inventator, atunci cele două calități se trec împreună.

(Brevet solicitat de peste hotare).

Brevet R.S.R., nr. 58427, Procedeu și cuptor vertical pentru fabricarea continuă a varului. Int. cl. : F. 27 B I/00 ; Cl. : 80 c, 12 ; solicitant și titular : Bernardoni, Aldo, Kalkbrenner, Marmore (Termi). Italia : inventator : Bernardoni, Aldo : cerere nr. 63.361 ; 14.05.1970 ; publicat : 05.06.1975 ; prioritate din Italia, certificat de prioritate 37147-A/69 din III.05.1970.

Pentru fișele de catalog dintr-o bibliotecă universitară, recomandăm să se folosească numai elementele bibliografice grupate într-o schemă astfel :

Cl. int. * VEDETA

Cl. nat. ** Titlul invenției. Tipul invenției. Tipul documen-

Nr. de ord. tului.

al inv. Țara și nr. de ordine al invenției.

Data înregistrării.

Data publicării.

Observații.

* Clasificarea internațională a brevetelor.

** Clasificarea națională (la noi, cea germană).

○

Urmînd această schemă, un brevet de invenție cu 1, 2 și 3 autori se descrie după modelul descrierii cărților cu 1, 2 și 3 autori, astfel :

Cl. : 16.6 BOUILLY, Charles

C.I.B. Procedeu continuu de cristalizare și separare a

C 05 c azotului de caliu. Brevet R.S.R. 51650.

C.Z.U. Înreg. : 05.01.1968.

621.842.6 Publ. : 12.04.1969.

Titular : Houillières du Bassin du Nord et du Pas-de-Calais, France.

Titularul a renunțat la drepturi.

Vezi : Buletinul pt. invenții și mărci, 6 și 4, 1973, p. 88.

○

La „Observații“, se trece titularul și se mai notează și alte însemnări ca : anularea unui brevet (renunțarea titularului la drepturile ce i le acordă legea).

Tot la „observații“, se notează și coautorii în cazul în care o invenție are mai mult de 3 autori.

Exemplu :

A.61	SIMIONOVICI, Mircea ș.a.
K25/00	Medicament hipocolesterolemiant și antiateromatos.
30 h. 2/36	Brevet R.S.R. 59073.
59073	Înreg. : 11.04.1969.
	Publ. : 30.07.1975.
	Titular : Institutul de cercetări chimice-farmaceutice București.
	Coautori : Ion Nițelea, Natalie Zaharia, Niculina Breșteanu, Maria Tocușeanu și Yvonne Cristescu.

○

Descrierea prescurtată se poate utiliza în bibliotecile universitare, în *catalogul numeric*, de exemplu, în cazul în care există un catalog bazat pe clasificarea internațională sau națională a brevetelor cu fișe cu descrierea completă expusă mai sus. Ea va conține numai datele principale suficiente pentru verificarea prezenței în bibliotecă a unui număr de invenții.

Exemplu :

51C38,02	JOJA, Fodor
50917	Sistem de acționare la instrumentele muzicale de percuție ca, de exemplu, xilofon și vibrator.

○

Descrierea analitică se practică în cazurile în care biblioteca posedă culegeri de brevete străine, deoarece la noi, nu s-au publicat asemenea tipuri de lucrări cu brevete românești. În aceste cazuri, în descrierea analitică, se cuprind : numele autorului sau autorilor, titlul, tipul documentului, țara, numărul invenției, data înregistrării, data publicării, culegerea în care a apărut.

Evident, dacă în culegere nu sînt trecute toate aceste date, atunci se vor folosi numai elementele bibliografice care se pot afla ca în exemplul de mai jos :

Cl. int.	PERFEȚIONĂRI ale procedeelor de reglare automată,
G 052-	cu un calculator numeric, a unei mașini cu variație
G 06 b	continuă. Brevet, Franța, 1342101. În vol. :
	Culegere de brevete de invenții. Mecanizare și
	automatizare. Vol. 2. București, [f. e.], 1965,
	p. 7—16. (D.G.M.S.I. Oficiul de Stat pt. invenții.

Inst. de documentare tehnică).

O

De notat. Diversele tipuri de publicații tehnice, într-o bibliotecă centrală universitară, (care beneficiază de Legea depozitului legal), pentru simplificare, pot fi catalogate și prin metoda catalogării „de grup” (vezi : Cap. VI. Procedee speciale de catalogare).

W. Descrierea altor tipuri de documente (care nu sînt nici cărți, nici seriale)

1. Manuscrisele, foarte variate în forma lor de prezentare, pun în fața catalogatorului-arhivist diverse probleme. Am asociat catalogatorului pe arhivist, întrucît prelucrarea corectă, științifică a manuscriselor rezultă din efortul unit al acestora, ca buni cunoscători ai paleografiei, istoriei, heraldicii, diplomatiei etc. Nu vom insista asupra împărțirii manuscriselor în manuscrise vechi, medievale și moderne, urmînd principiul cronologic, nici a distincțiilor operate din punct de vedere al scrierii în manuscrise holografe (adică scrise de mîna autorilor lor) și copii-manuscrise ; în epoca modernă, se vorbește tot mai mult de manuscrisul document dactilografiat.

Dificultățile ivite în toate categoriile de manuscrise se datoresc, în majoritatea cazurilor, lipsei unei pagini de titlu și nu arareori, autorul, titlul, locul și data urmează a fi stabilite, rezultat al unor cercetări minuțioase, confruntate și cu materiale de referință.

Manualele bibliografice de specialitate stabilesc două forme de descriere a unui manuscris : una mai detaliată destinată cataloagelor tipărite a manuscriselor, alta (mai rezumativă) pentru catalogul alfabetic de bibliotecă, distincție subliniată încă de vechii bibliografi Léo Crozet și Paul Otlet. Valoroase indicații în acest sens găsim în prefața volumului IV al Catalogului manuscriselor românești: întocmit de un colectiv sub conducerea lui Gabriel Strempel, care conține o grupare a elementelor de descriere a manuscriselor românești, foarte utilă pentru familiarizarea bibliotecarului cu noțiunile necesare descrierii detaliate a manuscriselor.

Fișa unei *descrieri rezumative* a manuscrisului destinată unui catalog de bibliotecă cuprinde următoarele date :

1. Autorul sau cuvîntul de ordine (pentru lucrările anonime) ;
2. TITLUL (dacă nu este exprimat, se va extrage din conținut — deci se va formula un titlu convențional) ;
3. Traducători și copişti (cînd aceştia sînt indicați) ;
4. Limba în care este redactat manuscrisul și grafia ;
5. Suportul (adică pergament, hîrtie, etc.) eventual filigranul ;
6. Localitatea (dacă este indicată) ;
7. Vechimea (data, dacă se poate identifica) ;
8. Nr. volumelor, filelor, paginilor și formatul ;
9. Posesori succesivi ;
10. Proveniența și data intrării în colecție ;
11. După caz, se vor trece observații asupra legăturii.

Se vor întocmi — în cazul manuscriselor — fișe de descriere principală, fie la autor (dacă a fost identificat) fie la titlu (redat întocmai). În lipsa acestuia, vedeta se stabilește din cuprinsul textului sau din materialele de referință, cazul și al lucrărilor anonime, dar al căror titlu nu individualizează precis manuscrisul sau îi lipsește cu totul. Și în acest caz, se recurge la formularea unui titlu convențional care oglindește conținutul acestuia (Exemplu : Proverbe, Medicină populară etc.). Titluri convenționale vor fi frecvente și în cadrul manuscriselor moderne cuprinzînd scrisori, memorii, telegrame, cuvîntări, jurnal, unde, în lipsa unui titlu, se va recurge tocmai la aceste forme : scrisoare, discurs, memoriu etc.

În cazul unor manuscrise conținînd o traducere sau prelucrare, descrierea principală se va face la numele traducătorului sau a persoanei care l-a prelucrat, întocmindu-se o fișă complementară la autorul propriu zis al manuscrisului (exemplu : St. O. Iosif, trad. din Shakespeare, Romeo și Julieta). Dar în cazul unui manuscris copiat, fișa principală de descriere se face la autorul manuscrisului cu fișă de trimitere la copiat

(dacă se cunoaște); se pot adăuga fișe complementare la numele persoanei care a făcut adnotări marginale ulterioare, la numele persoanelor despre care se dau indicații în titlul sau subtitlul manuscrisului și chiar la numele persoanei din a cărei colecție a făcut parte manuscrisul. În cazul manuscriselor moderne (corespondență, scrisori) se vor întocmi fișe atât la emitent, cât și la destinatar.

Stabilirea vedetei uniforme urmează aceleași recomandări ca la publicații. Pentru diferitele forme ale numelui autorilor, se fac fișe de trimitere, ducând toate spre vedeta uniformă a acestuia.

Pentru datarea manuscrisului, atunci când aceasta lipsește, se recurge la studiul hîrtiei, a filigranului, la tipul de scriere, eventual legătura, care ar putea da indicii aproximative asupra epocii și regiunii în care a fost elaborat.

Față de caracterizarea cantitativă bine cunoscută a publicațiilor, la manuscrise, se numerotează și se consideră și filele albe nescrise de la începutul, interiorul sau sfîrșitul manuscrisului. Ele se indică în paranteze drepte. Dacă scrierea e pe coloane, se numerotează coloana.

De o deosebită valoare sînt notele și observațiile. Trebuie menționată neapărat limba în care este redactat manuscrisul, ornamentele, culorile, cernelurile și eventuale particularități de limbă. În note, se pot aduce completări și amănunte la elementele bibliografice principale din prima parte a descrierii la persoana care a scris textul sau la acelea care l-au adnotat. La sfîrșit, citeva informații privind proveniența, colecțiile particulare sau oficiale din care a făcut parte.

Exemplu de descrierea unui manuscris din 1766 (existent în fondurile B.C.U. Cluj-Napoca) :

Ms 4608 [VIEȚILE SFINȚILOR]

Manuscris în lb. română copiat de Antonie Alesio-
vici. Mehadia, 1766.

269 f. scrise și 48 f. albe intercalate — 26 rînduri
pe pagină. 225×190.

Scriere cursivă de cărturar iscusit, cu multe înflori-
turi, inițiale f. decorate într-un stil propriu, cu influențe
din Balcani.

Pe f. 2, 91, 100, 157, 169, 199 aplicat un sigiliu
oval cu pajură.

Vezi fișa următ.

○

Filigranul hirtiei variază : vultur cu aripi întinse,
coroană, fragmente de scut.

Legătură în carton, în bună stare ; pe cotor, imprimat : P. Daskal Ant. Alexiovits.

Provine din fondul Alexandru Lapedatu ; a mai aparținut și lui Ioan Alexandrovici.

○

În cazul unei descrieri detaliate, se descrie cuprinsul fiecărei file a manuscrisului și a însemnărilor în afara textului, cum ar fi :

Fila 168 : Aceste pilde le-am scos din Miniatură scris și prescurt, când am fost la Mehadia. La anul 1766. Martie 20. Antonie Alesiovici.

Fișă complementară la copist : ALESIOVICI, Antoine.

Exemplu de fișă de catalog pentru un manuscris modern (B.C.S. secția manuscrise, carte veche) :

Ms 17 ZAMFIRESCU, Duiliu

Îndreptări. Roman. Roma, 1900.

125 file mss. 240×145.

Starea manuscrisului : bună. Legat în piele.

859.0-31

○

Fișă pentru catalogul de documente (catalogul cronologic) Bibl. Acad.
R. S. România :

Cotă 1710 Decembrie 27, Iași

Dimitrie Cantemir. V. V. Mold. imputernicește pe Ștefan

Luca biv. treti Logof. a'și căuta țigani oriunde'i va
găsi, și s'i aduce la casa lui.

Orig. Rom. H. Pecete.

○

Fișă pentru catalogul de documente (catalogul cronologic) Bibl.
Facult. de Istorie, Univ. București :

Cotă 1720 (7229) decembrie 2, Iași

Cartea lui Mihai Racoviță V. V. Moldovei, către Ion

Paladi, biv. vel. spătar, să proprească în Bălilești,
țin. Sucevei, partea lui.

Orig. rom., hîrtie în stare bună, pecete în tuș roșu
rău imprimată ; provine din donație.

○

2. Lucrările cartografice

Atlasele se descriu ca niște cărți. Trebuie să se facă atenție mai
ales asupra datei lor. Se indică în notă datele extreme ale hărților cu-
prinse în atlas.

Hărțile și planurile se descriu la autorul lor, la cartograf, la colecțivitatea responsabilă de întocmirea lor sau la titlu. Elementul în plus de notat după titlu este *scara*. În colațiune, se vor nota dimensiunile, aspectul.

În notă, se va indica existența unui text care însoțește harta. Uneori, o hartă poate avea mai multe titluri : principal și special, unul înscris pe spatele hărții, altul pe copertă, unul înscris deasupra, altul înăuntru chenarului ; în toate aceste cazuri, în urma unui studiu, se va stabili titlul cel mai potrivit, adecvat conținutului, iar în lipsa oricărei indicații, se va recurge la o vedetă convențională care, în cazul hărților, este vedeta geografică, reprezentând teritoriul cartografiat. Vedeta geografică este foarte utilă la regăsirea materialului, așa cum unii bibliografi recomandă descrierea obligatorie și la vedeta geografică, indiferent dacă avem sau nu și alte vedete.

La descrierea cantitativă, se va menționa numărul filelor, în cazul hărților pe file. La atlase, se indică nr. volumelor, a filelor de text și a celor cu hărți. Dimensiunea se va indica în cm., atât pentru fila întregă, cât și pentru partea cuprinsă în chenar.

Pentru globuri și hărți în relief, normele de descriere sînt aceleași ca și pentru hărți în general, conținînd, însă, la indicarea cantitativă, cuvintele : „glob terestru“ sau „hartă în relief“.

2 exemple de descriere a unor hărți vechi

Cotă MAJERUS, Tobias

Regni *Boemiae*, Duc. *Silesiae*, Marchionatum

Moraviae et Lusatae. Tabula generalis ex mensuratio-

nibus geodeticis *Muller, Willandii*, aliorumque ad nor-

mam observationum astronomicarum adaptatis de-

prompte et designata a Tob. Majero, Mathe, Cult. ...

Norimbergae, Homan Heredibus, A. 1748.

1 f. h. 53,5×47 (50×45)

Vezi fișa următoare

○

Publicațiile administrative cu caracter de periodicitate se prelucrează în grup, materialele grupându-se pe instituții sau probleme. Cea de a doua grupă, cu un caracter de unicitate și importanță documentar-istorică, se grupează în ordine cronologică, dar se descriu individual.

4. Publicațiile muzicale

Descrierea publicațiilor muzicale respectă în linii mari descrierea cărților, completându-se cu elemente care au o importanță deosebită pentru caracterizarea și individualizarea lucrării: genul sau forma, distribuția, numărul de opus, tonalitate ediție etc. Se descriu la numele compozitorului. Dacă este muzică pe versuri, se întocmesc și descrieri complementare la numele autorului versurilor și la titlul lucrării.

De exemplu :

1. Descriere principală : la numele compozitorului :

Cotă DRĂGOI, Sabin V.

Pîriuş, apă vioară. Cor mixt. Muzica de Sabin

Drăgoi. Versuri de Cicerone Theodorescu. [Bucureşti], Editura muzicală, 1960.

[4] p. cu n. muz. 29 cm.

○

2. Descriere complementară : la numele poetului :

Cotă THEODORESCU, Cicerone

DRĂGOI, Sabin V.

Pîriuş, apă vioară. Cor mixt ... Versuri de Cicerone Theodorescu. [Bucureşti], 1960.

○

Un exemplu de abreviere :

Pn=prescurtare pentru cuvântul „pian“

Cind lucrarea este un aranjament al unei opere clasice și în titlu poartă mențiunea de „adaptare“, „aranjament“, „reducție“, se va descrie la autorul operei originale, cu o fișă complementară pentru transcriptor.

De exemplu :

Descrierea principală : la numele compozitorului operei originale :

Cotă MOZART, Wolfgang Amadeus

Konzert G. Dur für Violine und Orchester,

KV. 216. Neue Ausgabe für Violine und Klavier von

David Oistrach. Klavierauszug von Wilhelm Weismann.

(Mit Kadenzen). Leipzig, Peters (12351), [c. 1967].

34 p. n. muz.

Anexă știma, 10 p. n. muz.

Cadență, 2 p. n. muz.

○

Descriere complementară : la numele transcriptorului :

Cotă OISTRACH, David (red.)

MOZART, Wolfgang Amadeus

Konzert G Dur für Violine und für Violine und

Klavier von David Oistrach. Leipzig, [c. 1967].

○

În cazul cadențelor, se întocmește descrierea principală la autorul cadenței, complementară la autorul lucrării :

Descriere principală :

Cotă LAUB, Ferd

Cadenzen zum Beethoven's Violin Concert, op. 61.

Leipzig, Peters, [f.a.].

5 p. n. muz.

○

Descriere complementară :

Cotă BEETHOVEN, Ludwig van (orig.)

LAUB, Ferd

Cadenzen zum Beethoven's Violin Concert, op. 61.

Leipzig, [f.a.].

○

Partiturile muzicale însoțite de știmate se descriu ca o lucrare în mai multe volume ; în partea destinată specificației, se enumeră fiecare stimă, cu indicarea instrumentului și a paginajului. De exemplu :

Cotă MOZART. Wolfgang Amadeus

Quartette für Violinen, Viola und Violoncello.

Band 2. Leipzig. Peters, [f.a.].

Anexă : știmatele :

Violina I. 87 p. n. muz.

Violina II. 75 p. n. muz.

Viola. 66 p. n. muz.

Violoncello. 61 p. n. muz.

○

Pentru lucrările muzicale cu un număr mare de știmate, se trece la rubrica de observații totalul de știmate.

Cotă BEETHOVEN. Ludwig van

Ouvertüre nr. 3. Oper Leonore op. 72.

Leipzig. Breitkopf und Härtel (B. 21), [f.a.].

64 p. n. muz.

Anexă : 56 știmate.

○

5. Descrierea libretelor de operă

Libretele de operă se descriu la numele compozitorului operei muzicale, cu fișă complementară la titlu și cu a doua complementară la autorul libretului, dacă libretul e publicat împreună cu muzica.

Exemplu :

Pe carte :

Elektra ; Tragedie in einem Aufzuge von Hugo von Hofmannstahl ;
Musik von Richard Strauss.
/Libret — insoțește muzica/.

În descriere va apărea :

a) Descrierea principală cu vedeta :

STRAUSS, Richard

b) Descrierea complementară : HOFMANNSTAHL, Hugo von

c) Descrierea complementară : ELECTRA

Excepție

Dacă lucrarea utilizată ca libret a fost publicată ca lucrare literară sau nu poartă nici o mențiune că a făcut obiectul unei lucrări muzicale, va fi catalogată în principal la numele autorului textului literar.

Exemplu :

Pe pagina de titlu

Electra, a tragedy in one act, by Hugo von Hofmannstahl.
/publicată ca operă literară/

Descrierea principală va avea ca vedetă : HOFMANNSTAHL, Hugo von

Descrierea complementară :

La titlu

Un alt exemplu de libret care a fost publicat ca lucrare literară :
Descriere principală : la numele autorului libretului :

Cotă OTTESCU, Nicolae

Coppelia. Fantezie în versuri. 4 acte.

Craiova, „Ramuri“, 1928.

223 p. 25 cm.

Aut. indicat numai pe copertă.

Descrierea complementară : la titlu :

Cotă COPPELIA. Fantezie în versuri.

Craiova, 1928.

OTTESCU, Nicolae

○

Lucrările muzicale au dobândit unitate de descriere pe plan internațional. Asociația Internațională a Bibliotecilor muzicale a publicat un Cod internațional de catalogare a lucrărilor muzicale : un text trilingv. : englez, francez, german. Au apărut pînă acum 3 vol. Urmează să apară vol. IV (catalogarea manuscriselor muzicale) și vol. V (catalogarea înregistrărilor sonore).

6. Documente audio-vizuale

În bibliotecile din țara noastră, aceste materiale au o pătrundere mai recentă. Tratarea lor în cadrul catalogării nu a căpătat unitate. Chiar pe plan internațional, situația lor este aceeași : tratament diferit de la țară. De aceea, un grup de lucru, sub auspiciile UNESCO, după ce a studiat catalogarea acestui tip de materiale conform diverselor coduri de catalogare din diferite țări ale lumii, propune să se alcătuiască o descriere internațională standard a tot ceea ce ar putea fi numit „non-cărți“ urmînd ca ISBD(M) și ISBD(S) să alcătuiască modelul descrierii și pentru aceste materiale.

Discurile, protejate de anvelope de hîrtie groasă, se aranjează vertical în mobile metalice speciale, grupate după categoriile cunoscute : discuri de lungă durată : 33 turații : LP (Long playing). Discuri microsillons : 45 turații : MS (microsillons). Discuri : 78 turații (D)
Sînt și discuri și benzii care cuprind înregistrări de :

- lecții pentru studiul limbilor
- discursuri
- recitări

Descrierea discurilor cuprinde :

- vedeta de „autor“ (compozitorul)
- titlul

- forma instrumentală și vocală
- interpretul (interpreții)
- durata (în minute) —turația—diametrul

Exemplu :

(dintr-o bibliotecă franceză) :

LP 212 RAVEL, Maurice

Concerto in D Major for the left hand for piano
and orchestra. — Jacqueline Blancard (Piano). Erast
Ansermet conducting. 1. Orchestre de la Suisse Ro-
mande. — LXT 28.16.

Au dos : Concerto in G Major for piano and or-
chestra.

○

Pentru BENZI — Același date, minus diametrul și turația și datele de apariție. Dăm mai jos descrieri de discuri realizate în citeva biblioteci din țara noastră :

Descrierea unor discuri (2 pentru muzică) :

1.

Cotă CONSTANTINESCU, Paul

Ciobănașul. Orchestra simfonică Radio.

Dirijor : Iosif Conta. București, Electrecord, 1958

ECD 1235 ; 78 min., 25 cm.

○

2. Un exemplu de fișă pentru un disc, când ediția nu dă prioritate titlului original al lucrării :

Cotă MOZART, Wolfgang Amadeus

[Eine Kleine Nachtmusik].

Mica serenadă pentru orchestră de coarde K. V. 526
(Eine Kleine Nachtmusik). Orchestra de cameră dirijată
de Mircea Cristescu. București, Electrecord (ECC-
546) 33 t. min. 17 cm. (Discoteca pentru toți. 5).

○

Microcopiile sînt copii obținute cu ajutorul unui dispozitiv optic care reduce foarte mult dimensiunile documentului fotografiat

Se execută :

- pe suport transparent
- pe suport opac.

Primele sînt cele mai frecvente sub formă de „negativ“ sau de „pozitiv“ ca :

- microfilme de 35 mm în bandă (lg. max. 23 cm).
- microfise (75×125 mm ; 105×148 mm ; 105×150).

Descrierea trebuie să cuprindă :

Datele bibliografice ale lucrării reproduse : cota și denumirea instituției unde se află documentul reprodus, numele producătorului microcopiei și data cînd a fost executată ; caracteristicile microcopiei : suport și dimensiuni ; nr. de rulouri (role).

Exemplu (francez) :

Mf.R.62 GARRAULT, François

Des mines d'argent trouvées en France, ouvrage
et polie d'icelles. Paris, V ve Jean Dallier et Nicolas
Roffet, 1579. (Paris, Bibl. nat. Dép. des impr., Rés.
S. 1144).

Microfilm neg. 35 mm — 1953.

○

În continuare, redăm descrieri de microfilme realizate în biblioteci din țara noastră.

Microfilm pt. cărți :

Mc. 565 GRACIAN, Baltasar

El Criticon. Edición critica y comendada, por. M.

Romera-Navarro. T. I—III. Pihadelphia : University of

Pennsylvania Press, 1938—40. București, Biblioteca

Acad. R.S.R., 1970.

Microfilm 35,60 m. 3 r.

○

Microfilm pentru periodice

Mp. 234 TIPOGRAFUL român. București

[1865], 66 : 1—71 : 9—23.

București, Bibl. Acad. R.S.R., 1970.

Microfilm. 1 r.

○

Filmele se descriu la titlul lor. Descrierea mai cuprinde :

— tipul de film { — cinematografic
 { — fix

- producția
- data
- durata în minute
- nr. imaginilor (pt. filmele fixe)
- indicația tipului $\left\{ \begin{array}{l} \text{sonor (son.)} \\ \text{mut (mu.)} \end{array} \right.$
- colorat
sau
negru & alb (n & a)
- format în mm
- generic
- Rezumat signaletic.

Exemple : (citate în codul de catalogare canadian) :

I

Cotă ARCTIQUE : voie ouverte : [Film cinematographique].

 Canada, Min. dc. Aff. indiennes et du Nord cana-

 dien, 1967. — Réalisé par l'Office National du Film.

 23 min., 35 sec. son color. 16 mm.

 Generic : Dir. David Bairstow ; adapt. fr. : Claude

 Derismes ; camera : Lyncton Diggle ; montaj : Yuki

 Yoshida.

_____ Vezi fișa urmât. _____

_____ ○ _____

— 2 —

 Rezumat signalitic : Studiu asupra situației trans-

 porturilor și comunicațiilor în teritoriile de N.-V.

_____ ○ _____

— 229 —

Cotă La MOUCHE. [Film fixe]. Fixus, Paris, 1954.

18 im. ; n. & a. 35 mm.

Réalisateur : A. Dumont.

Rezumat signalitic : Ciclul vital al unei muște și
pericolul pe care-l reprezintă ca purtătoare de germeni.

○

Pentru *diafilme* sau *diapozitive*, descrierea principală se face la *autor*, atunci cind redau în imagini opere ale unor scriitori sau artiști plastici.

La diapozitive, diafilme, apar particularități în descriere mai ales la capitolul caracteristici fizice :

La diapozitive : numărul imaginilor
culoarea
numărul seturilor
cutii sau mape

La diafilme : numărul imaginilor
poziția
culoarea
numărul rolurilor
lungimea

CAPITOLUL IV

REGIMUL PUNCTUAȚIEI ȘI AL MAJUSCULELOR ÎN DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ TRADIȚIONALĂ

Pagina de titlu a unei publicații este izvorul principal pentru alcătuirea notiței descriptive, în vederea oglindirii ei în cataloagele de bibliotecă și în listele bibliografice.

În marea majoritate a cazurilor, inscripțiile de pe pagina de titlu apar fără nici un fel de punctuație, sint culese fie numai cu caractere majuscule, fie numai cu caractere minuscule, iar semnele diacritice lipsesc. Reproducem întocmai, spre exemplificare, două pagini de titlu :

Pagină de titlu scrisă numai cu majuscule

PROFIRA SADOVEANU
STELE ȘI LUCEFERI
REPORTAJE 1936—1937
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

Pagină de titlu scrisă numai cu minuscule

i. I. caragiale
momente
1969

editura pentru literatură

Însă, în descriere, catalogatorul trebuie să folosească semne de punctuație, pentru a despărți elementele bibliografice ale publicației și pentru a exprima raporturile logice ale cuvintelor din titlul și subtitlul publicației descrise, semnele diacritice specifice fiecărei limbi sau pe cele cerute de regulile internaționale de transliterație, iar regimul majusculilor este dictat de prezența punctului sau de regulile proprii limbii în care este scris textul publicației care trebuie descrisă.

Nu vom examina în cele ce urmează cazurile în care regulile generale cer un anumit semn de punctuație (de exemplu, în limba română, obligativitatea intercalării apozitiei între virgule, prezența virgulei între elementele unei enumerări etc.). Regulile de punctuație — asemănătoare, în general, pentru toate limbile — pot fi găsite în orice manual de gramatică mai dezvoltat al fiecărei limbi. Pentru limba română, recomandăm : „Îndrepta ortografică, ortoepică și de punctuație“. Ediția a 3-a. București, Editura Academiei R.S.R. 1971, p. 38—80. (Academia Republicii Socialiste România, Institutul de lingvistică din București). Vom examina doar punctuația specifică notiței descriptive tradiționale. Observațiile de mai jos nu se referă întru nimic deci la schema de descriere internațională standard (ISBD).

— *PUNCTUL* se pune :

a) La sfârșitul elementelor componente ale datelor bibliografice (după titlu, după subtitlu, după datele de apariție, după antetitul, după colecția editorială, după caracterizarea cantitativă) :

SADOVEANU, Profira

Stele și luceferi. Reportaje 1936—1937.

București, Editura pentru literatură, 1969.

383 p. 20 cm.

b) Pentru a marca prescurtările de nume, de denumiri sau de substantive comune :

P.C.R. ; O.N.U. ; Pavelescu, I. M. ; prof. univ. ; p. ; vol. ; fasc.

Notă. În limbile : engleză, germană, rusă și maghiară, nu se pune punct între prescurtările — reduse la inițiale — ale denumirilor de organizații, instituții etc. :

UNESCO ; IFLA ; ALA ; DDR ; VEB-Verlag ; SSSR ; VINITI ; MSZ ; ETO.

În franceză, punctul este păstrat : P.C.F., dar există și numeroase excepții : Unesco, AIL, etc.

În spaniolă, punctul se păstrează : E.D.H.A.S.A., Fundacion de la U.N.M.S.M. În general, se omite punctul dacă instituția sau întreprinderea respectivă este cunoscută atât de bine sub denumirea prescurtată, încât aceasta a devenit o denumire în sine : FIAB, ISO.

c) În vedetele de nume de autor — colectiv, pentru a separa vedeta principală de subvedete și pe acestea între ele : PARTIDUL COMUNIST ROMÂN. CONGRES. 11. BUCUREȘTI, 1974 ROMÂNIA. MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

(*Notă.* În vedetă, nu se pune punct după prenumele autorului sau după ultima particulă a denumirii autorului colectiv).

d) Între denumirea instituției editoare și denumirea colecției editoriale, ambele specificate în antetitul.

De exemplu :

(Academia de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România. Institutul de studii sud-est europene. Biblioteca istorică, XXXIV).

— *SEMNUL ÎNTREBĂRII ȘI SEMNUL EXCLAMĂRII* se menționează în titlu sau subtitlu, numai atunci când figurează în textul scris pe pagina de titlu.

Atragem atenția că în limba spaniolă, propozițiile interogative sau exclamative sînt încadrate între semnele întrebării ori exclamării, la fiecare dintre ele, primul semn fiind răsturnat. Exemplu :

¿ Qué es esta, la Filosofía ?

¡ Se amenaza así el porvenir de la inteligencia !

Închis între paranteze drepte, semnul întrebării indică un element incert sau stabilit provizoriu, din vedetă sau din datele de apariție :

București, „Cartea românească“, 1939 ?/

— *Virgula* se folosește :

a) În vedetele de nume de autor — persoană fizică, pentru a separa numele de prenume ;

ALECSANDRI, Vasile

MARTIN DU GARD, Roger

GARCIA LORCA, Federico

sau pentru a separa un nume de elemente de identificare sau de diferențiere :

DUMAS, Alexandre, fils

POPESCU, Alexandru, ing.

SMITH, John Henry, 1831—1887

b) În cuprinsul descrierii, pentru a separa titlul operei de numele autorului, atunci când numele autorului este specificat — pe pagina de titlu — după titlu :

DEMETRESCU, Constantin G.

Istoria contabilității, de/ profesor emerit doctor docent

C.G. Demetrescu.

c) Pentru a separa denumirea editurii de denumirea localității și pe aceasta din urmă de anul de apariție :

București, Editura științifică, 1972.

d) Dacă localitatea de apariție și denumirea editurii sînt specificate în mai multe limbi, între diferitele versiuni ale denumirilor se pune, de asemenea, virgulă :

Cluj, Koloszvár, Centrul județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, Népi Alkotások és Művészi Tömengőmozgalom maros megyei Tránytó Központja, 1972.

e) Între denumirea instituției editoare și denumirea forului superior ei sau între denumirile a două instituții editoare din aceeași localitate :
București, Ministerul Transporturilor, Centrul de documentare și publicații tehnice, 1971.

f) În datele din antetitul, pentru a separa denumirea colecției editoriale de numărul volumului din colecție :

(Lyceum, 128)

g) Se pune, de asemenea, virgulă în formula consacrată pentru menționarea numelui primilor trei autori, în observația din subsol :

Înainte titlului, autorii : ...

pentru că verbul „se află“ este subînțeles.

— *PUNCTUL ȘI VIRGULA /;* este semnul de punctuație întrebuințat pentru a despărți datele editoriale (localitatea și editura) în cazul coeditării :

CEDIGHIAN, Suren

Die magnetische Werkstoffe. Düsseldorf,

VBI-Verlag ; București, Editura tehnică, 1971.

— *DOUĂ PUNCTE /;* se întrebuințează :

a) în cuprinsul descrierii și în notele din subsol, în cazul unei enumerări, a unei explicații :

Au colaborat :

Comitetul de redacție :

Prefața :

Cuvânt introductiv :

Înainte titlului, autorii :

Pe copertă, titlul :

Pe copertă, autorii :

Extras din :

b) În descrierea analitică, între prepoziția „În“ și indicarea volumului în care se găsește capitolul, articolul, lucrarea respectivă :

MAIORESCU, Titu

Asupra poeziei noastre populare. În :

Maiorescu, Titu. Critice.

c) În fișele de trimitere generale și speciale, în formulele :

Vezi :

Vezi și :

d) În fișele informative, când este dat un exemplu lămuritor.

— *SEMNELE CITĂRII (GHILIMELELE)* sînt specificate în cuprinsul descrierii, atunci când ele figurează și pe pagina de titlu :

(Institutul agronomic „N. Bălcescu“ din București)

De asemenea, cînd editura are o denumire specială, care nu se acordă în gen, număr și caz cu cuvîntul, „editură“, atunci cuvîntul „editura“ se omite, iar denumirea se pune între ghilimele :

Cluj, „Dacia“, 1972.

Nu se pune niciodată, între ghilimele, titlul publicației, în afară de cazul în care acesta este format dintr-un citat, specificat ca atare de autor.

— *PUNCTUL* și *LINIA* (.—) se folosesc :

a) Pentru a despărți diferitele titluri de opere, scrise de același autor sau de autori diferiți, reunite într-un singur volum :

PAVELESCU, Cincinat

Versuri. — Epigrame. — Amintiri. — Corespondență.

b) În cazul lucrărilor polilingve, pentru a despărți titlurile în diferite limbi :

EMINESCU, Mihai

Luceafărul. — Hypérion. — Lucifer. — Hyperion. (Prefață de Mihai Beniuc).

— *PARANTEZELE ROTUNDE* () se folosesc :

a) În formularea vedetelor complementare, pentru a delimita mențiunile cu privire la calitatea acestora ;

SADOVEANU, Mihail (despre)

MĂTĂSARU, I. C. (trad.)

b) În titlu și subtitlu, dacă ele figurează ca atare în textul paginii de titlu :

PERVAIN, Iosif și CHINDRIS, Ioan

Corespondența lui Alexandru Papiu Ilarian

(Scrisori, documente, memorii, note). Vol. 1—2.

c) Pentru a închide între ele antetitulul și colecția :

(Consiliul popular al municipiului București. Direcția generală Construcții-montaj. Colecția „Protecția muncii“, 50).

d) În formularea vedetei de subiect, pentru specificarea diverselor accepțiuni ale unui termen :

FUNDAȚIE (drept)

FUNDAȚIE (construcții)

— *PARANTEZELE DREPTE* / / se folosesc :

a) Pentru a marca datele bibliografice culese de catalogator din alte părți ale publicației decît pagina de titlu ori stabilite de catalogator cu ajutorul unor izvoare de informare exterioare publicației :

Probleme de politică externă a României.

Notă. Se renunță la paranteze drepte în cazul unei pagini de titlu duble sau atunci când unele elemente sînt înscrise pe verso-ul foii de gardă ori pe o pagină aflată față în față cu pagina de titlu.

Exemplu :

Completarea datelor de pe pagina de titlu cu date de pe verso-ul foii de gardă

Verso-ul paginii de gardă :

Pagina de titlu :

Editura științifică
București, 1971

MECANISME DE REACȚIE
ÎN CHIMIA ORGANICĂ
dr. ing. Florin Badea

Supracoperta și
coperta de Ana Maria Smighelschi

Cotă BADEA, Florin

Mecanisme de reacție în chimia organică, [de] dr.	
ing. Florin Badea.	Supracoperta și coperta de Ana
Maria Smighelschi.	București, Editura științifică,
1971.	
680 p. cu fig.	29 cm.
○	

Subliniem că mulți bibliologi reputați și multe manuale de catalogare opinează pentru păstrarea parantezelor drepte numai pentru completări ale elementelor descrierii făcute pe baza unor izvoare externe sau pentru elementele presupuse, stabilite prin deducție de către catalogator.

Nota II. Nu se înscriu în paranteze drepte completările aduse de către catalogator numelui scos în vedetă (persoană fizică sau autor-colectiv). De asemenea, anul de apariție indicat în mod clar, în oricare parte a publicației, nu se pune niciodată între paranteze drepte. Numai anul stabilit cu ajutorul altor izvoare de informare decît cartea însăși (enciclopedii, bibliografii, cataloage de edituri etc.) se pune între paranteze drepte.

b) Pentru a marca datele lămuritoare adăugate de catalogator chiar în cuprinsul notiței descriptive (titlul convențional, subtitlul în completare etc.) :

SESIUNEA ANUALĂ DE COMUNICĂRI TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ
CONSACRATĂ ANIVERSĂRII A 50 DE ANI DE LA CREAREA
PARTIDULUI COMUNIST. ROMÂN. BUCUREȘTI, 1971.

Program și rezultatele comunicărilor/

6—8 mai 1971, București, 1971.

GEORGE, Alexandru

Marele Alpha /Tudor Arghezi .

— *PUNCTELE DE SUSPENSIE* /.../ se folosesc pentru a indica omisiunea unei părți dintr-un titlu prea lung sau a unor elemente neesențiale în transcrierea datelor de pe pagina de titlu ori din alt izvor al descrierii bibliografice.

Atunci cînd numărul autorilor, redactorilor, editorilor, antologatorilor/ traducătorilor, ilustratorilor menționați pe pagina de titlu, după titlu, este mai mare de patru, după numele primilor trei, se pun puncte de suspensie. De exemplu : Atlas istoric. Coordonator prof. univ.

Ștefan Pascu ... Autori : Arbore Virgil, Berciu Dumitru,
Cupșa Ion ... Au colaborat : Berindei Dan, Hurezeanu Damian.

Cartografia : Alexandrescu Gheorghe, Anastasiu Iordache,
Ghițescu Laurențiu/.

De asemenea, atunci cînd autorii — în număr mai mare de patru — sînt specificați înaintea titlului, pe pagina de titlu, în observațiile din subsolul notiței descriptive, sînt specificate numele primilor trei, după care se pun puncte de suspensie :

Înaintea titl., autorii : I. Vasiliu, D. Torje, V. Pelcaru ...

— *SEMNELE DIACRITICE* specifice limbii române sau altor limbi sînt menționate în cuprinsul descrierii bibliografice, atît la minuscule, cît și la majuscule, indiferent dacă ele se află sau nu, în textul care constituie izvorul descrierii.

Semnele diacritice întrebuițate în transliterație se aplică în conformitate cu STAS 5309-70.

TOLSTOJ, Lev Nicoleviț

— *SEMNELE MATEMATICE* /+ și ×/ pot fi întîlnite în : colațiune (caracterizarea cantitativă a publicației — număr de pagini și dimensiuni), primul, menționat în formula paginației, dacă aceasta cuprinde mai multe feluri de numerotări și mai multe elemente :

XXII + 327 p. × 3 f. ilustr. + 2 f. h.

al doilea, în formula dimensiunilor, legînd cifra care indică lungimea, de cifra care indică lățimea : 16×18 cm.

(Vezi în Secț. B. cap. II cazurile în care este necesar să se indice și lățimea).

În general, în folosirea majusculilor, trebuie să fie observate uzanțele ortografice ale limbii în care este scris textul publicației de catalogat.

— Notăm mai întâi unele cazuri aplicabile la ORICE LIMBĂ :

a) Este bine ca *vedetele* — nume de autori — persoane fizice, denumiri de autor — colectiv sau titluri de opere — să fie redată cu majuscule în toate limbile, ca un procedeu grafic de scoatere în evidență, pentru partea care servește drept *cuvînt de ordine*. Astfel :

SADOVEANU, Mihail

TOMASI DI LAMPEDUSA, Giuseppe

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE A REPUBLICII
SOCIALISTE ROMÂNIA

O MIE ȘI UNA de nopți

La LITTÉRATURE moderne

Die DEUTSCHE Geschichte

Du BON usage des bibliographies

I DRAMMI dei boschi e della marine

The SECRET expedition

An ADDED entry

A GENERAL work

El PODER y la gloria

Il PASTOR Fido del Guarini

b) Titlul alternativ, după conjuncția „sau“, se scrie cu inițială majusculă. Exemple :

Ciocoii vechi și noi sau Ce naște din pisică, șoareci mănîncă

Laelius sive De amicitia

Emile ou De l'éducation

Goya oder Der arge Weg der Erkenntnis

The Queen's quar or The six years' tragedy.

c) Se scriu cu inițială majusculă : antetitulul și colecția ; de asemenea, orice titlu în interiorul notiței bibliografice sau în nota bibliotecarului :

ORTEGA y GASSET, Jose

Velasquez-Goya. Traducere de Dan

Munteanu. Prefață de Andrei Ionescu.

București, „Meridiane“, 1972.

436 p. + 12 f. pl. 19 cm.

(Biblioteca de artă, 75. Memorii. Eseuri).

Traducere după volumele intitulate în limba spaniolă :

Obras completas.

d) Cifrele latine se scriu cu majuscule :

LX + 772 p.

MCMLV

— Pentru publicațiile în *LIMBA ROMÂNĂ*, vor fi observate și respectate regulile cuprinse în *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*. Ediția a 3-a. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1971, p.26—29.

La cele precizate în "*Îndreptar*" ... facem câteva completări referitoare la elemente specifice descrierii :

a) Dacă în componența denumirii editurii intră substantivul "Editură" și un alt substantiv comun (la cazul genitiv) sau un adjectiv acordat în număr și gen cu cuvântul "editură", se scrie cu inițială majusculă numai cuvântul "Editură"; deci : Editura militară ; Editura tehnică ; Editura științifică ; Editura enciclopedică română.

b) Titlurile științifice ale autorilor, prefațatorilor etc. se scriu cu minusculă : acad. ; prof. ; dr. ; ing.

Pentru publicațiile în *LIMBA ENGLEZĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Pe pagina de titlu a publicațiilor în limba engleză, substantivele și cuvintele importante din titlu sînt redade (de edituri) cu inițiale majuscule și tot astfel apar și în bibliografiile sau cataloagele comerciale. Însă, într-o notiță bibliografică științifică, se folosesc majuscule numai în cazurile obișnuite. Iată o fișă tipărită de Biblioteca Congresului din SUA pentru o carte pe a cărei pagină de titlu apăreau tipărite cu inițiale majuscule și cuvintele "History" și "Libraries" :

JONSON, Elemer D.

A history of libraries in the
Western World, by Ellmer D. Johnson.

New York, Scarecrow Press, 1965.

418 p. 22 cm.

Includes bibliographies.

b) Pronumele personal "I" /eu/ se scrie cu majusculă întotdeauna.

c) Primul cuvînt al titlului, chiar dacă e un aticol, se scrie cu literă mare : The best of Beashcomber.

Excepție : dacă titlul începe cu puncte de suspensie sau alt semn, care indică suprimarea începutului locuțiunii din care face parte, primul cuvînt se scrie cu literă mică. Exemplu : ... and master of none.

d) În vedeta de titlu, primul cuvînt, care urmează după articolul inițial, se scrie cu majusculă : The Soviet seven year plan : a study of economic progress and potential in the URSS. London, Phoenix House, 1960.

e) Denumirile zilelor săptămîinii și ale lunilor se scriu cu majusculă : Monday, November.

f) Derivatele din nume proprii se scriu cu majusculă, indiferent dacă sînt substantive sau adjective : The Romans /romanii/ The primitive Roman art /Arta primitivă romană/. De asemenea, denumirile limbilor : the English, the Romanian. De asemenea numele de popoare,

rase, triburi : The Romanians, the Englishmen, the Negroes, the Hottentots. Dacă unele derivate din nume proprii au căpătat o semnificație independentă de rădăcina din care provin, se scriu cu literă mică : burgundy (un soi de vin).

g) Se scrie cu literă mare și articolul în interiorul unui titlu, dacă formează partea esențială a unui nume propriu ; când titlurile de reviste, ziare serii, nume de firme sînt citate între ghilimele, articolul se scrie, de asemenea, cu majusculă : At home in The Pig, and whistle ; Paedagogica Europeea : The European yearbook of educational research ; Issue of "The Journal of sciences".

h) Toate componentele unei denumiri de instituție, întreprindere, organizație, cu excepția articolelor, a conjuncțiilor și a prepozițiilor, se scriu cu majusculă : Committee on Research ; Libraries of the American Council of Learned Societies.

i) Toate cuvintele componente ale denumirilor geografice cu excepția articolelor, conjuncțiilor și prepozițiilor — se scriu cu literă mare, chiar și atunci cînd nu sînt utilizate ca nume proprii : the Blak Sea, the Midlands.

j) Titlurile onorifice și de adresare care preced un nume propriu se scriu cu majuscule : Capitain Blood ; Lord Byron ; Mrs. Humphry Ward.

k) Numeralele ordinale exprimate în litere, după nume de suverani și pontifi, și indicînd succesiunea se scriu cu majusculă : King Richard the Third ; Pope Paul the Sixth.

l) Prescurtările se scriu cu majuscule : ISO ; IFLA ; USA.

m) Punctele cardinale se scriu cu majusculă numai cînd sînt indicate în inițiale : W,S, sau cînd intră în componența unui nume propriu : Far-West.

n) Epocile istorice, evenimentele istorice, tratatele, congresele, organizațiile politice și obștești se scriu cu majusculă : The Industrial Revolution, The Land Reforme, The Labour Party.

o) Cuvintele care denumesc părțile unei cărți se scriu cu majusculă : Book, Act, Lesson, Chapter.

Cuvîntul "book" se scrie cu literă mare, atunci cînd are sensul de "Bible" (Biblie) = the Book.

p) Prefixele legate prin linioară de un nume care se scrie cu majusculă nu se scriu și ele cu majusculă : ex — King of ... ; pre-Columbian.

q) Prescurtările de ere sub formă de inițiale se scriu cu majuscule : A.D. /Anna Domini/ ; B.C. /Before Christ/.

r) Prescurtările de titluri științifice sub formă de inițiale se scriu cu majusculă : Ph.D. /doctor în filozofie/ ; M.A. /membru al academiei/.

s) Termenii religioși se scriu cu literă mare : Fathers (Părinții Bisericii), Mother, Saint, Bishop, Archbishop ;

t) Extrasele din Biblie cunoscute cu un titlu specific se scriu cu majusculă, ca și diversele versiuni ale Bibliei : Sermon on the mount ; Decalogue ; Nunc dimittis ; Septuagint ; Vulgate.

u) Toți termenii unui nume religios se scriu cu majusculă /chiar și adjectivele și prenumele/: Father Raphael of Our Lady of Perpetual Help.
— Pentru publicațiile în *LIMBA GERMANĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Toate substantivele se scriu cu majusculă :

Mitbestimmung in der Sicht der Unternehmers.

b) Adjectivele derivate din nume proprii de persoană se scriu cu majusculă : Franckh'sche Buchhandlung.

c) Adjectivele nedeclinabile cu terminația "er" derivate din denumiri geografice se scriu cu majusculă : Die Schweizer Bürger ; Berliner Porzellan.

d) Adjectivele, numeralele, prenumele cuprinse într-un nume sau un titlu onorific se scriu cu majusculă : Alexander der Grosse ; Friedrich der Zweite ; Seine Excellenz.

e) Se scriu cu majusculă :

Pronumele personale : Sie, Ihr, Ihnen, ca și pronumele utilizate în formule de adresare, în scrisori și în salut : Du, Deine, Ihr, Euer, Sie, Ihr.

— Pentru publicațiile în *LIMBA FRANCEZĂ* trebuie respectate următoarele reguli :

a) În denumirile de instituții și organizații sau de periodice se scriu cu literă mare : primul cuvânt, adjectivul care precede primul substantiv (dar și substantivul) și toate numele proprii : Presses universitaires de France, Nouvelle Revue française. Excepții : Société des Nations, Nations Unies. De asemenea, dacă adjectivul face corp cu numele propriu și este intim legat de el, se scrie cu literă mare : États-Unis, la Comédie Française.

b) Numele de popoare se scriu cu majusculă : Les Français, les Roumains, dar nu și adjectivele derivate din ele : Revue roumaine.

c) Părțile unui nume compus, legate prin trăsătură de unire, se redau cu majusculă : rue du Cherche-Midi.

d) Titlurile de adresare și politețe se scriu cu majusculă : Madame, Mademoiselle, Monsieur, Sa Majesté le roi du Suède.

e) Cuvîntul, "saint" se scrie cu literă mare cînd se referă la o sărbătoare sau într-un nume de edificiu, instituție : le jour de la Saint-Nicolas ; Hospitaliers de Saint-Lazare. Cuvîntul "église" se scrie cu majusculă numai cînd denumește biserica în sensul de instituție : l'Église Catholique, dar l'église Nôtre-Dame. De asemenea, cuvîntul "état" se redă cu majusculă numai cînd reprezintă națiunea : Le Conseil d'État, l'État français.

f) Numele de luni, de anotimpuri și de zile ale săptămîinii se scriu cu minusculă : janvier, lundi, été.

g) Numele proprii de străzi, monumente, edificii, vapoare se scriu cu majusculă : la rue du Bac, le Parthénon, la Bourse, le Titanic.

h) Titlurile eclesiastice se scriu, de obicei, cu minusculă : abbé, chanoine, curé, père, mère, în afară de cazurile de accentuată deferență sau când sînt prescurtate : Mgr. (manseigneur), P. (père).

i) Denumirile sărbătorilor civile și religioase se scriu cu majusculă : le 14 Juillet, le jour de l'An, la Toussaint.

j) Denumirile geografice formate din cuvîntul care desemnează noțiunea geografică și un adjectiv caracteristic se scriu : termenul geografic — cu minusculă, adjectivul caracteristic — cu majusculă : la mer Méditerranée ; l'océan Atlantique ; le mont Blanc ; le golf Persique.

k) Cînd titlul începe cu un articol, se scrie cu majusculă și primul substantiv : Le Lys rouge, și primul adjectiv, dacă acesta precede substantivul (care își păstrează și el majuscula) : Les Deux Orphelines. Dacă titlul este o sintagmă sau o propoziție, atunci se aplică majuscula numai la primul cuvînt, adică la articol : Les dieux ont soif ; La guerre de Troie n'aura pas lieu.

l) Denumirile partidelor politice și ale altor organizații politice se scriu cu majusculă la toate cuvintele, în afara articolelor, prepozițiilor și conjuncțiilor : le Parti Communiste Français ; la Fédération Syndicale Mondiale.

m) Titlurile operelor de artă figurativă sau muzicale se scriu cu majusculă : Les Glaneuses de Millet ; le Discobole de Myron ; la 9-e Symphonie de Beethoven.

— Pentru publicațiile în *LIMBA ITALIANĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Numele de popoare se scriu cu majusculă : Romeni, gli Italiani, dar denumirile de limbi se scriu cu minuscule : il romeno, l'italiano.

b) În denumirile de instituții, se scriu cu majusculă toate cuvintele componente, cu excepția conjuncțiilor și prepozițiilor : Società Editrice Libreria, Edizioni Agricole ; Istituto Editoriale Internazionale.

c) Denumirile secolelor în sensul de epocă istorică și ale epocilor istorice se scriu cu majusculă : il Cinquecento ; la Rinascità.

d) Titlurile ceremonioase și formulele de politețe se scriu cu majusculă : le LL.MM il re la regina ; Sua Altezza Reale il principe ... ; Sua Santità.

e) Pronumele personale se scriu cu majusculă, în formulele de politețe : Lei, Loro, Ella.

f) Pentru cuvintele "san" (sfînt), "chiesa" (biserică), "stato" (stat) se observă aceleași reguli ca cele pentru limba franceză.

De asemenea, se scrie cu majusculă orice substantiv comun care, într-un text dat, indică o anume categorie de instituții : Educazione musicale per la Scuola media ; Chimica. Per gli Instituti tecnici commerciali.

g) Denumirile lunilor, anotimpurilor și ale zilelor săptămîinii se scriu cu minuscule : genario, lunedì, autunno.

h) Titlurile operelor de artă figurativă sau muzicale se scriu cu majusculă : il Gallo morente ; la Primavera del Botticelli ; la roanza Torna, caro Ideal.

i) Denumirile sărbătorilor civile și religioase se scriu cu majusculă : la Cinque Giornate ; il Natale.

j) Denumirile corpurilor cerești se scriu cu majusculă : Orsa Maggiore, cu excepția cuvintelor "terra", "luna", "sole", care se scriu cu minusculă.

— Pentru publicațiile în *LIMBA SPANIOLĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Denumirile de instituții, societăți, periodice, edituri etc. se scriu cu majuscule la toate cuvintele, în afara articolelor, prepozițiilor și conjuncțiilor : Sociedad Espanola de Amigos del Arte ; Biblioteca Central de la Diputación de Barcelona ; Revista de Bibliografía Nacional ; Primer Congreso Internacional de Hispanistas. De asemenea, se întrebuintează majuscula la cuvântul care urmează după două puncte ./:

b) Titlurile onorifice se scriu cu majusculă numai când sînt redată în formă prescurtată : Sr (senor) ; Gral (general).

c) "Su Majestad", "Su Excelencia" se scriu cu literă mare când sînt utilizate singure sau în prescurtare. Dacă sînt urmate de un alt titlu, se scriu cu literă mică : su majestad el Rey.

d) Prenumele personale prescurtate se scriu cu majusculă : Ud., Vd., V. și UDs., Vds., Vs.

e) Cuvîntul "iglesia" (biserică) și cuvintele care indică o anume categorie de instituții au același regim ca în italiană.

f) Denumirile de luni și de zile ale săptămîinii se scriu cu minuscule : febrero, sábado.

— Pentru publicațiile în *LIMBA PORTUGHEZĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Titlurile onorifice se scriu cu majusculă atunci cînd indică o stimă deosebită și atunci cînd urmează după un termen de adresare : Sua Excelencia o Presidente da Republica ; Senhor Professor.

b) Derivatele din nume proprii se scriu cu majusculă cînd sînt utilizate în înțeles de substantive : os Romanos (romanii — locuitorii Romei).

c) Cuvîntul „pigreja“ (biserică) are același regim ca în celelalte limbi romanice.

d) Denumirile de societăți, instituții, periodice, edituri se scriu cu majusculă la toate cuvintele, în afara articolelor, prepozițiilor și conjuncțiilor : la Faculdade de Letras de Lisboa ; Editori al Estudios Cor ; Livraria Classica Editora.

e) Există și în limba portugheză, ca și în limba engleză, tendința de a reda titlurile publicațiilor cu majuscule : Historia Mundial da Arte ; Pedagogia Experimental.

Pentru publicațiile în *LIMBA RUSĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Substantivele comune care fac parte integrantă din denumiri geografice, de străzi, de parcuri, etc. se scriu cu majusculă : Krivoj Rog, Nevskij Prospekt.

b) Substantivele comune străine, cărora nu li s-a dat un corespondent în limba rusă, se scriu cu majusculă : Syr-Dar'ja.

c) În denumirile societăților, asociațiilor, instituțiilor și întreprinderilor, se scriu cu majusculă numai primul cuvânt, numele proprii și primul cuvânt din acea parte a denumirii pusă între ghilimele : Akademiya nauk SSSR : Knijnaia palata ; zavod „Frezer”. Dacă o parte a unei denumiri de instituție este mai cunoscută, se scrie cu majusculă și primul cuvânt al acestei părți : Goudarstvennyj ordena Lenina akademiceskij Bol'šoj teatr.

d) În denumirile neoficiale de țări și împărțiri administrative, se scrie cu literă mare numai primul cuvânt : Afrikanskije strany. În denumirile de țări, orașe, împărțiri teritoriale neoficiale, dar acceptate de uzul general, se scriu cu majusculă toate cuvintele : Strana Sovetov.

e) Toate părțile componente ale denumirilor republicilor sovietice se scriu cu majusculă : Tuvinskaja Avtonomnaja Sovetskaja Socialisticeskaja Respublika.

f) Numai primul cuvânt din denumirile de provincii, regiuni autonome, teritorii, sate se scrie cu majusculă : Egorsinskij rajon.

g) În denumirile sovietelor supreme și ale organizațiilor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, se scriu cu majusculă toate cuvintele, cu excepția cuvintului „partid“ și a celor înscrise în paranteză : Vsesoiuznaja Kommunisticeskaja partija (bol'ševikov).

h) În denumirile altor unități guvernamentale, se scriu cu majusculă numai primul cuvânt și numele proprii : Narodnyj komissariat inostrannyh del'.

i) Cuvânt „sovet“ se scrie cu majusculă în denumirea : Soviet deputatov trudjascihja.

j) Titlurile înalților demnitari guvernamentali se scriu cu majusculă : Predsedatel' Soveta Nacional'nasvej.

k) În denumirile perioadelor istorice, ale evenimentelor istorice, se scriu cu majusculă primul cuvânt, cuvântul distinctiv și numele proprii : Parijskaja kommuna ; Velikaja Oktjabr' skaja Socialisticeskaja revoliucija. De asemenea, denumirile războaielor : Russko-Japonskaja vojna.

— Pentru publicațiile în *LIMBA MAGHIARĂ* se respectă următoarele reguli :

a) Denumirile statelor se scriu cu majusculă : Magyar Népköztársaság /Republica Populară Ungară/ — prescurtat MNK(fără puncte între inițiale).

b) Denumirile societăților, asociațiilor, instituțiilor, întreprinderilor se scriu toate cu majusculă : Szépirodalmi Könyvkiadó ; Magyar Tudományos Akademia ; Kolozsvári Allami Magyar Színház ; Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár ; Csikszeredai Könyvtár.

c) Toate cuvintele din titlurile periodicelor, în afară de articole, conjuncții și prepoziții, se scriu cu majusculă : A Hét, Elet és Tudomány, Könyvtári Szemle.

d) În cazul denumirilor geografice : dacă denumirea se compune din două cuvinte, din care al doilea cuvânt este un nume propriu, ambele cuvinte se scriu cu majusculă, punându-se linioară de unire între ele : Közép-Afrika /Africa Centrală' ; dacă denumirea se compune din două cuvinte, din care, primul este un nume propriu, iar al doilea, un substantiv comun, atunci doar primul se scrie cu majusculă, cel de-al doilea se trece cu minusculă, între cele două cuvinte punându-se linioară : Aral-tő /Lacul Aral/ ; Kaspi-tenger /Marea Caspică'.

e) Denumirile teritorial-administrative se scriu : numele propriu (care este specificat primul) cu majusculă, denumirea formei teritorial-administrative (care este specificată a doua) cu minusculă : Bihar megyer /județul Bihor'.

f) Nu se scriu cu majusculă : adjectivele derivate din nume proprii (amerikaj) ; denumirile de popoare (magyar, român, sláv) ; denumirile lunilor și ale zilelor săptămânii (július, hétfő), denumirile sărbătorilor (nemzetközi nap = Ziua internațională a femeii).

g) Dacă titlul unei publicații începe cu articolul hotărît (A, Az) sau nehotărît (Egy), atunci numai articolul se scrie cu literă mare, restul cuvintelor cu minusculă : Az acélt megedzik.

Am dat aici câteva precizări pentru limbile în care se primesc — în bibliotecile de la noi — cele mai multe documente.

Pentru limbile mai puțin cunoscute, ca : finlandeza, limbile scandinave, olandeza, limbile orientale, vom aplica regula care este general valabilă : Toate cuvintele din titlu se vor scrie cu inițială majusculă. Este cunoscut faptul că este o greșeală de ortografie să se scrie cu literă mică acolo unde se cere literă mare, în vreme ce, a scrie cu majusculă, acolo unde în mod normal ar fi trebuit o minusculă, nu este greșit din punct de vedere ortografic, într-o notiță descriptivă.

CAPITOLUL V

DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ INTERNAȚIONALĂ STANDARDIZATĂ

Între 1969—1974, sub auspiciile FIAB, s-au stabilit recomandări privind *corpul notiței descriptive* :

1. pentru descrierea monografiilor (cărților) : ISBD(M)
2. pentru descrierea serialelor (periodicelor) : ISBD(S)

Pentru vedetele descrierii, recomandările sînt cele stabilite de Conferința internațională asupra principiilor de catalogare, Paris 1961. (vezi secțiunea B a acestui manual)

Multe bibliografii naționale și multe biblioteci au și adoptat recomandările ISBD.

Cu toate că în țara noastră, nici bibliografia națională, nici marile biblioteci nu le-au adoptat încă, le alăturăm aici, în traducere românească. ISBD a fost concepută ca un mijloc de comunicare internațională : stabilind *elementele necesare descrierii bibliografice, ordinea lor și punctuația care le identifică*, permite astfel schimbul de fișe sau înregistrări între diverse țări, facilitează înțelegerea acestor elemente descriptive (indiferent de limbă), ca și prelucrarea lor de către calculatoare.

Pentru atingerea acestor obiective, notița descriptivă este împărțită în „zone” despărțite între ele printr-o punctuație convențională (o punctuație stabilită ad-hoc, nu punctuația impusă în mod normal de regulile ortografice și de punctuație) : punc și linie (.—), iar fiecare element bibliografic are o punctuație convențională, care astfel îl identifică.

Descrierea bibliografică internațională standardizată a cărților — ISBD(M) — cuprinde 7 zone :

1. zona titlului și a mențiunii de autor
2. zona ediției
3. zona adresei /datele de apariție/

4. zona colațiunii /caracterizarea cantitativă și formatul/
5. zona colecției
6. zona notelor
7. zona ISBN, a legăturii și a prețului.

Descrierea bibliografică internațională standardizată a serialelor — ISBD(S) — cuprinde 6 zone :

1. zona titlului și a mențiunii de autor
2. zona adresei
3. zona colaționării
4. zona colecției
5. zona notelor
6. zona ISSN și a prețului

Observăm că elementele bibliografice și ordinea lor sînt identice cu cele din descrierea tradițională, cu excepția unui singur element care este nou : numărul internațional standard :

ISBN = Internațional Standard Book Number (pt. cărți)

ISSN = Internațional Standard Serial Number (pt. seriale)

Separînd zonele descrierii în mod convențional și fixînd o anumită *punctuație pentru fiecare element bibliografic*, descrierea va putea fi înțeleasă ca schemă de către oricine, chiar dacă nu cunoaște limba în care este exprimată. De exemplu, dacă va observa în „zona adresei“, doi termeni despărțiți prin semnul două puncte (:), va ști că e vorba de o localitate și editură, chiar dacă nu știe limba și nu a auzit niciodată aceste denumiri. În acest fel, atît culegerea datelor cît și transpunerea lor în limbajul calculatorului este foarte ușoară.

Textele ISBD(M) și ISBD(S) și exemplele însoțitoare (alcătuite chiar de Grupul de lucru) arată în ce constau aceste descrieri standardizate.

E necesar să explicăm ce înseamnă noul element al descrierii : ISBN și ISSN.

Acestea sînt numere care identifică — numai prin ele înseși — orice publicație în ansamblul producției internaționale.

Numărul atribuit unei publicații e alcătuit din mai multe părți (segmente) care identifică : țara sau grupul lingvistic care a publicat-o (această parte a numărului este atribuită de Agenția internațională a ISBN sau ISSN) ; editorul (această parte a numărului este atribuită de agenția națională constituită în acest scop) ; nr. de ordine al fiecărui volum tipărit de un editor (este atribuit de editor la indicația și sub controlul agenției naționale). O ultimă parte a numărului trebuie să fie o cifră de control, care permite verificarea automată de către calculator a exactității ISBN sau ISSN notate.

Astfel, publicarea cataloagelor fiecărei edituri, în ordinea numerelor standard, face posibilă identificarea unei publicații, prin simpla indicare a numărului său.

Țările care au aderat la acest sistem imprimă aceste numere chiar pe cărți.

Pentru cărți, ISBN este alcătuit din 10 cifre împărțite în 4 segmente.
De exemplu : ISBN 2-7654-0001-6

— cifra 2 este cifra atribuită de Agenția internațională ISBN grupului francfon

— 7654 este cifra de editor pentru „L'Agence Francophone“

— 0001 este nr. primei publicații editate de acest editor : „Normes pour la numérotations des livres“

— 6 este cifra de control

Controlul se face automat, astfel : se înmulțește pe rînd fiecare din cele nouă cifre, care preced cifra de control, cu 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, și 2, se adună cele 9 rezultate, se adaugă cifra de control și, dacă rezultatul este divizibil cu 11, înseamnă că ISBN a fost transcris exact :

$$\begin{array}{r} 2 \times 10 = 20 \\ 7 \times 9 = 63 \\ 6 \times 8 = 48 \\ 5 \times 7 = 35 \\ 4 \times 6 = 24 \\ 0 \times 5 = 0 \\ 0 \times 4 = 0 \\ 0 \times 3 = 0 \\ 1 \times 2 = 2 \\ \hline 192 + 6 = 198 - \end{array} \begin{array}{r} 11 \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ \\ 18 \end{array}$$

Țara noastră nu a intrat încă în acest sistem, dar a publicat un standard (UO3 STAS 10301—75) în care explică sistemul.

ISSN (Numărul internațional standard pentru publicații seriale) este alcătuit din 8 cifre separate, printr-o linie orizontală, în două grupuri de câte patru cifre. Ultima cifră din dreapta este cifra de control. Se calculează, ca și ISBN cu modulul 11 cu ponderanții 8— 2 și se scrie X cînd rezultatul este 10

De exemplu : Pentru Bulletin des Bibliothèques de France 1974, nr. 12, ISSN este 0006—2006.

Controlul se face astfel :

$$\begin{array}{r} 0 \times 8 = 0 \\ 0 \times 7 = 0 \\ 0 \times 6 = 0 \\ 6 \times 5 = 30 \\ 2 \times 4 = 8 \\ 0 \times 3 = 0 \\ 0 \times 2 = 0 \\ \hline 38 + \\ 6 \\ \hline 44 : 11 \\ \hline 4 \end{array}$$

În Anexă, reproducem textul ISBD(M) și ISBD(S).

Studierea lor împreună cu exemplele cu care se încheie fiecare din aceste două texte — este edificatoare pentru înțelegerea aportului lor la realizarea unității de descriere în cataloage, bibliografii și cataloage de editură.

Vezi : *Anexe*

- I. ISBD(M)
- II. ISBD(S)

CAPITOLUL VI

PROCEDEE SPECIALE DE CATALOGARE

Catalogarea „de grup“

Spre deosebire de descrierea individuală, descrierea „de grup“ nu conține date bibliografice pentru fiecare publicație în parte, ci o scurtă caracterizare comună a unui *grup de materiale omogene* centralizate — ca o unitate de descriere — sub o anumită rubrică sistematizată.

Acestea sînt publicații cu caracter auxiliar, cu o arie restrînsă de utilizare, organizate în cîteva categorii :

— Publicații oficiale — documentare și de directive — ale instituțiilor și organizațiilor (ordine, circulare, decizii, planuri de lucru și situații privind executarea acestora, contracte economice etc).

— Publicații metodice și de program : planuri și programe de învățămînt, îndrumări metodice, planuri de lucrări de seminar, călăuze și prospecte pentru admiterea în învățămînt.

— Publicații de instructaj : instrucțiuni, regulamente, îndrumări, călăuze tehnice de producție, recomandări etc.

— Publicații de informare : cataloage și notițe tehnice de mașini și aparate, pașapoarte ale utilajelor, prețuri curente, cataloage și prospecte comerciale etc.

— Foi volante și publicații pe foi volante : pliante, afișe, formulare pe foi și sub formă de registru, calendare, brevete de invenții, programe de spectacole etc.

Descrierea de grup conținînd date asupra tipurilor, tematicii și destinației publicațiilor centralizate în grupul respectiv, prelucrarea pretinde o răsfoire prealabilă a întregului material.

Cele două modalități adoptate pentru descriere „de grup“ sînt autor-colectiv sau un titlu comun, ultima variantă fiind valabilă numai pentru catalogul special (de grup).

Elementele inserate în fișa de catalog sînt : autorul-colectiv sau titlul comun și enumerarea centraliazată a anilor de apariție.

Descriere la autor-colectiv

ROMÂNIA. CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU EDUCAȚIE FIZICĂ
ȘI SPORT.

Regulamente, legi, hotărîri, rezoluții, norme.
1968—1975.

Descriere la titlul comun

PROGRAME. REUNIUNI ȘTIINȚIFICE.

Medicină și farmacie.
1968—1975.

Acest sistem de prelucrare descongesează cataloagele prin substituirea a zeci sau chiar sute de descrieri individuale prin una singură, „de grup“. Cu toate avantajele pe care le prezintă, aplicarea ei este oportună numai în bibliotecile care primesc masiv aceste categorii de publicații; în mod practic, sistemul este eficient în bibliotecile beneficiare ale dreptului de depozit legal.

Catalogarea centralizată

Pornind de la considerentul că descrierea bibliografică și clasificarea publicațiilor sînt activitățile tehnice cele mai calificate și cele mai costisitoare din întreg procesul de prelucrare a colecțiilor unei biblioteci, pe lângă necesitatea uniformizării regulilor de descriere pe linie națională, s-a ivit necesitatea raționalizării muncii de catalogare-clasificare.

În acest context, s-a preconizat sistemul de multiplicare — în cadrul unui organism, la nivel național — a fișelor publicațiilor susceptibile de a fi incluse în colecțiile bibliotecilor, adică descrierea-clasificarea executată în mod centralizat.

Catalogarea centralizată constă deci în elaborarea — de către un for central, o instituție specializată (B.C.S. — la noi—) a unor fișe cu descriere unică, tipărite sau multiplicare, care se obțin prin comandă sau abonament.

Prin acest procedeu, pe lângă evitarea paralelismelor, același titlu fiind catalogat o singură dată pentru toate bibliotecile, se realizează o economie substanțială, datorită mijloacelor mecanizate de multiplicare a fișelor, precum și un flux mai dinamic pe întreg ansamblul prelucrării publicațiilor.

Originea acestui procedeu este activitatea de tipărire a fișelor la Biblioteca din Boston (1895), iar în 1898, Biblioteca Congresului din Washington a tipărit — pentru uz propriu — primele fișe de format $7,5 \times 12,5$ cm, devenite fișe de format standard internațional. Orice carte apărută în S.U.A are imprimat — de obicei pe verso-ul foii de titlu — numărul fișei tipărite de Library of Congress și astfel se poate comanda de către bibliotecile interesate numărul necesar de fișe.

Catalogarea centralizată sub forma fișei tipărite s-a generalizat în toate țările, mai ales după al doilea război mondial. Modul de executare a acestui procedeu în Suedia este deosebit de eficient: multiplicarea

fișelor se face în intervalul în care tirajul destinat bibliotecilor este legat și prelucrat, astfel încât bibliotecile primesc fișele odată cu cărțile achiziționate.

Pentru a-și îndeplini rolul, fișa tipărită trebuie să întâlnească cartea la începutul procesului de prelucrare.

Fișa tipărită nu reflectă gama completă de publicații, iar în privința descrierii și clasificării, ea poate prezenta prea multe detalii pentru unele tipuri de biblioteci sau, invers, acestea pot apărea prea sumare pentru bibliotecile specializate.

Raportându-ne la situația de la noi, deși B.C.S. depune toate eforturile, redactând fișele după exemplarul-semnal, fișele tipărite, abonate, sosesc cu întârziere față de achiziționarea cărților.

Din cauza aceasta, precum și datorită faptului că nu toate cărțile noi sînt catalogate centralizat de către B.C.S.; ca și din cauza imposibilității bibliotecilor de profil de a se abona numai la fișele cărților de specialitate, B.C.U. Cluj-Napoca și B.C.U. București au organizat prelucrarea centralizată a publicațiilor, din țară și străine, destinate unității centrale și bibliotecilor din complexul lor.

O formă superioară de catalogare centralizată este *catalogarea la sursă*, care constă din tipărirea în cuprinsul publicației (pe verso-ul foii de titlu sau pe ultima pagină) a elementelor descrierii bibliografice în totalitate sau numai a celor mai importante și a clasificării. E o formă aplicată în S.U.A. și U.R.S.S.

Catalogarea prin cooperare

Pornind de la ideea de unificare a regulilor de catalogare, care a constituit obiectul Conferinței internaționale asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961, F.I.A.B., prin Comisia de catalogare, s-a preocupat în continuare de cooperarea internațională în catalogare. Din 1966, în cadrul mai multor sesiuni; a fost discutat proiectul american de *catalogare prin participare* (Shared cataloguing): Library of Congress a înființat birouri de achiziționare a publicațiilor apărute în alte țări (Londra, Paris, Haga, Oslo, Belgrad, Viena, Wiesbaden, Rio de Janeiro și Nairobi). Aceste birouri furnizează și descrierea și indexarea publicațiilor achiziționate. Library of Congress multiplică și difuzează aceste referințe sub formă de fișe sau în formă lizibilă la mașină (sistemul MARC). Numeroase biblioteci se interesează de intrarea în acest sistem, ceea ce a condus la necesitatea uniformizării descrierii pe plan internațional: așa s-a ajuns la ISBD (B) și ISBD(S).

Se conturează astfel un sistem eficient de cooperare internațională în cadrul schimbului de informații bibliografice. În acest scop, F.I.A.B. a elaborat un program denumit „Controlul bibliografic universal”, care constă în posibilitatea de a intra cât mai repede în posesia tuturor cărților noi și în aceea de a le descrie într-o asemenea manieră, încât să poată fi utilizată cu minimum de adaptări, manuale sau mecanice, de către orice bibliotecă sau centru de documentare. Procedeele implică necesitatea catalogării unei cărți noi o singură dată — în țara de origine, de

către centrul sau comisia națională de catalogare respectivă — iar bibliotecile din întreaga lume care 'au achiziționat-o să poată utiliza referința bibliografică.

Din relatarea celor de mai sus, se desprinde ideea că aplicarea unor procedee moderne în raționalizarea tehnicii de catalogare este determinată de necesitatea asigurării operative și competente a informării beneficiarilor asupra fluxului impetuos de documente care se produc în lume.

În această conjunctură, sporirea randamentului muncii și al pregătirii profesionale se înscriu în activitatea catalogatorilor și clasificatorilor ca imperative ale momentului prezent și viitor.

PARTEA C

CLASIFICAREA DOCUMENTELOR DIN BIBLIOTECI

GENERALITĂȚI

Definiția, sfera și scopul clasificării

În evoluția societății omenești, dezvoltarea științei, tehnicii și culturii, determinată de nevoile practicii, a pus încă de timpuriu problema fixării cunoașterii omenești în forma materială a documentelor, menite să transmită, din generație în generație, rezultatele la care s-a ajuns în procesul cunoașterii.

Bibliotecile, prin documentele pe care le posedă, devin păstrătoarele și, în același timp, transmițătoarele tezaurului ansamblului de cunoștințe omenești. Creșterea treptată a numărului documentelor transmițătoare de cunoștințe a impus necesitatea unei evidențe și a unei ordonări a acestora și, paralel cu aceasta, a scoaterii în evidență a conținutului fiecărui document. În condițiile exploziei informaționale de azi, devine absolut obligatorie o sistematizare a documentelor și a cunoștințelor cuprinse în ele pentru a putea fi folosite în cunoaștere, cercetarea științifică și în activitatea practică. Această ordonare a documentelor dintr-o bibliotecă și a cunoștințelor conținute de ele se realizează cu ajutorul unui sistem de clasificare căruia îi corespunde o anumită schemă. Prin clasificare, în general, înțelegem un proces intelectual de grupare a obiectelor și fenomenelor după gradele lor de asemănare și de separare a lor după gradele de diferențiere. Clasificarea are ca rezultat împărțirea obiectelor și fenomenelor în grupări cu proprietăți comune, denumite clase, care la rândul lor se împart în diviziuni, subdiviziuni etc.

Prin clasificarea de bibliotecă se înțelege ordonarea documentelor și a cunoștințelor cuprinse în ele, după un anumit sistem.

Un sistem perfect satisfăcător de clasificare de bibliotecă ar trebui să îndeplinească următoarele condiții :

a) Să cuprindă cunoașterea științifică, tehnică și culturală în ansamblul ei.

Obiectul cunoașterii omenești este realitatea obiectivă ca un tot unitar de materie în continuă mișcare ce se reflectă în conștiința noastră. Poziția diviziunii oricărei ramuri de cunoștințe în schema clasificării de bibliotecă caracterizează locul acestei ramuri în sistemul general de cunoștințe.

b) În ordonarea cunoștințelor științifice, să se bazeze pe o clasificare a științelor.

Așezarea diviziunilor clasificării de bibliotecă în ordinea succesiunii lor de la general la particular trebuie să corespundă corelației reale dintre problemele științifice. Deci, stabilirea unei ordini juste în repartizarea diviziunilor clasificării de bibliotecă este legată de rezolvarea mării probleme științifice a întocmirii sistemului de cunoștințe științifice, adică a clasificării științelor. Apoi, structura clasificării de bibliotecă trebuie să corespundă, în clasificarea cunoștințelor științifice, nivelului actual al științelor. Dar, fiecare știință studiază o anumită formă de mișcare a materiei (mecanică, fizică, chimică, biologică, socială). Cum fiecare formă superioară de mișcare a materiei cuprinde în ea toate celelalte forme inferioare ei, fără însă a se reduce la ele, rezultă o întrepătrundere a formelor de mișcare, ce are drept rezultat o complexă întrepătrundere a științelor. Deci, și clasificarea de bibliotecă trebuie să cuprindă întreg domeniul științelor care oglindesc realitatea obiectivă și care sînt cuprinse în publicații de diferite specialități și să fie capabilă să exprime just legăturile complexe, atît dintre diferitele științe, cît și dintre ramurile aceleiași științe. Obiectele și fenomenele lumii reale, cercetate de științe și oglindite în publicații, trebuie să aibă o clasificare similară atît în cadrul științelor, cît și în acela al documentelor ce cuprind rezultatul cunoașterii lor. Deci, clasificarea de bibliotecă trebuie să aibă la bază o clasificare materialist-dialectică, conform ordinii realității materiale, a științelor.

c) Să fie capabilă să adopte în orice moment noțiuni noi, rezultate ale progresului științific, tehnic și cultural mondial actual. Realitatea obiectivă fiind infinită și în continuă dezvoltare și schimbare, cunoașterea omenească nu poate fi concepută decît ca un proces infinit, în care se descopăr mereu adevăruri noi, iar cele descoperite deja își îmbogățesc mereu conținutul. Apar deci mereu unele noțiuni noi, iar altele își schimbă conținutul. Toate se oglindesc în documentele ce caracterizează o anumită etapă de dezvoltare a cunoașterii omenești. O clasificare perfect satisfăcătoare de bibliotecă trebuie deci să fie capabilă în orice moment să cuprindă atît noțiunile noi, cît și pe acelea care și-au schimbat conținutul.

d) Să aibă o schemă cît mai completă ținută la zi cu progresul cunoașterii din toate domeniile. Să folosească în notarea noțiunilor, un cod clar și simplu, care să mecanizeze ordinea clasificării lor, să fie pretabil la automatizare și să fie utilizabil pe scară mondială.

Cunoașterea omenească actuală este rezultatul efortului comun de cercetare și cunoaștere al întregii omeniri, de la începutul ei și pînă în prezent și ea formează un tezaur comun de cunoștințe folosit în practica vieții omenești de pretutindeni. Rezultă de aici necesitatea ca o clasificare a documentelor ce oglindesc această cunoaștere să permită integrarea în acest tezaur comun a oricărei cunoștințe noi, indiferent de țara în care s-a descoperit și de limba în care a fost scrisă și, în același timp, să dea posibilitatea ca orice om, indiferent de limba pe care o vorbește și poporul căruia îi aparține, să folosească acest tezaur de cunoaștere omenească mondial. Aceasta o poate realiza numai o clasificare de bibliotecă utilizabilă pe scară mondială.

Este desigur inutil să ne facem iluzia descoperirii unui astfel de sistem valabil pentru întreaga cunoaștere omenească din toate timpurile și de pe întreg globul pămîntesc și dat odată pentru totdeauna, pentru că, orice sistem de clasificare de bibliotecă se bazează pe o schemă cu compartimente limitate, în care vom încerca zadarnic să forțăm să încapă cunoașterea omenească în continuă dezvoltare. Va interveni mereu o situație de rămînere în urmă a schemei față de nivelul dezvoltării cunoștințelor.

Putem tinde însă, și fără îndoială, că eforturile depuse în această privință vor ajunge treptat la elaborarea unui sistem de clasificare de bibliotecă care să îndeplinească condițiile de mai sus, dar valabil numai pentru o anumită etapă a dezvoltării cunoașterii omenești și care va trebui cu regularitate reactualizat de către un for internațional competent, în conformitate cu progresul în cunoaștere.

Avînd ca sferă de extindere totalitatea cunoștințelor omenești, din toate domeniile și din toate timpurile, clasificarea de bibliotecă are drept scop identificarea și regăsirea cu rapiditate și ușurință a documentelor și a cunoștințelor cuprinse în ele pentru satisfacerea cererilor de informare pentru cunoaștere, învățămînt, cercetare științifică și aplicare practică ale diverselor categorii de beneficiari. În afară de aceasta, clasificarea de bibliotecă servește și la o completare a fondurilor unei biblioteci în mod just proporțional, pe diverse sectoare și conform cu specificul bibliotecii și cu specificul preocupărilor beneficiarilor săi permanenți.

Clasificarea de bibliotecă și clasificarea științelor

Clasificarea de bibliotecă, bazîndu-se în ordonarea noțiunilor științifice pe clasificarea științelor, nu poate fi identică cu aceasta, ci are o sferă mult mai largă. Aceasta pentru considerentul că, în primul rînd, clasificarea de bibliotecă nu sistematizează numai noțiunile științifice, cît și pe cele tehnice și culturale, care nu-și au locul într-o schemă de clasificare a științelor. În al doilea rînd, clasificarea de bibliotecă folosește unele elemente formale, convenționale. Astfel, în sistematizarea documentelor se urmărește și împărțirea lor după criteriile formale, cum ar fi limba (documente în limba franceză, engleză etc.), genul abordat (versuri, proză, eseuri, memorii etc), forma publicației (manuscris, ediție de lux, periodice etc.), categoria de cititori căreia îi este destinat (manu-

ale, îndreptar etc) care nu se pot reflecta într-o schemă de clasificare a științelor. Este deci evident că, o clasificare de bibliotecă, urmărind ca scop practic sistematizarea conținutului documentelor, trebuie să fie mult mai largă și mai elastică decât o clasificare a științelor, făcând, după cum am văzut, concesii unor caracteristici formale și convenționale. Apoi, documentele care cuprind informații din toate domeniile de cunoaștere, cum ar fi enciclopediile generale, au în schema de bibliotecă o diviziune a generalităților, dar nu au corespondent în schema de clasificare a științelor. Dar, chiar în ordonarea cunoștințelor științifice, majoritatea clasificărilor de bibliotecă nu pot stabili pentru fiecare ramură de cunoștințe decât o singură linie de legătură a acesteia cu celelalte științe, deși în realitate există legături multiple și complexe. De aceea, ele trebuie să simplifice, după nevoie, legăturile multilaterale reale dintre științe, urmărindu-se o singură linie de legătură între ele, aleasă adeseori în mod convențional. Astfel, de exemplu, materialismul istoric, reprezentînd o extindere a tezelor materialismului dialectic asupra studiului fenomenelor sociale, este o parte componentă a filozofiei marxism-leninismului și, în același timp, ca o concepție materialistă asupra istoriei, ca învățătură a marxism-leninismului cu privire la legile de dezvoltare a societății umane, are o legătură directă cu istoria. Conform ordinii liniare a repartizării diviziunilor în schema clasificării de bibliotecă, materialismul istoric va figura, convențional, numai în diviziunea filozofiei marxist-leniniste.

O altă cauză, care ne face ca în clasificarea de bibliotecă să ne abatem de la ordinea riguroasă a clasificării științelor, este faptul că, în unele cazuri, se impune o *concentrare* a documentelor în *complexe* după criteriul subiectului sau temei tratate. În marea majoritate a cazurilor, gruparea tipăriturilor pe domenii de cunoștințe asigură recomandarea literaturii pentru cititori conform cu specialitatea lor, cu activitatea lor științifică sau în producție. Un exemplu de astfel de complex ar fi crearea unei diviziuni care să grupeze toate materialele referitoare la știința militară cum ar fi: strategia și tactica militară, științe tehnice legate de știința militară; aviația, radiotehnica etc., chimia și tehnologia chimică (chimia militară și apărarea împotriva războiului chimic), igiena și medicina militară. Aceste diviziuni, în mod normal, împrăștiate în diversele diviziuni ale domeniilor de cunoștințe cărora aparțin, concentrate într-o singură diviziune, permit să se dea informații rapide și complete cititorilor specialiști (militari) care doresc să cunoască toate aspectele științei militare.

- Clasificări de bibliotecă :** 1. *Clasificarea sistematică*
2. *Clasificarea pe subiecte*

Clasificarea de bibliotecă nu este decât o clasificare pe materie, adică o stabilire a subiectului sau subiectelor care exprimă conținutul informațiilor cuprinse într-un document. Dacă subiectele sînt aranjate în ordine strict alfabetică avem o *clasificare pe subiecte*, iar dacă subiectele sînt codificate și aranjate în schema unui anumit sistem de clasificare avem de a face cu o *clasificare sistematică*.

Clasificarea pe subiecte

Clasificarea pe subiecte este exprimarea conținutului documentelor prin termeni denumiți subiecte, care, trecuți în vedeta fișei de descriere a unui document și aranjați în ordinea alfabetică, formează catalogul pe subiecte despre care se va trata mai pe larg, în capitolul catalogare. Aceasta, cu atât mai mult cu cât clasificarea pe subiecte, în materialele de specialitate nu-i tratată separat, ci împreună cu operațiunea alcătuirii catalogului pe subiecte, purtând adesea chiar denumirea improprie de catalogare pe subiecte. În cele ce urmează, prezentăm cele mai utilizate clasificări de bibliotecă și insistăm în special asupra Clasificării Zecimale Universale, care este sistemul utilizat în toate rețelele de biblioteci din țara noastră.

CAPITOLUL I

CLASIFICAREA ZECIMALĂ DEWEY

Clasificarea zecimală Dewey ("Dewey Classification", prescurtat D.C.) este o schemă de clasificare ierarhizată bazată pe principiul diviziunii zecimale a ansamblului cunoștințelor umane.

Melville Louis Kossuth (1851—1931), renumitul bibliolog american, cunoscut sub numele de Melvil Dewey, a publicat în 1876 un tabel de clasificare destinat ordonării fondului de publicații al bibliotecii colegiului Amherst (Massachusetts), unde fusese numit (în 1872) asistent bibliotecar. Apărut sub titlul "A Classification and Subject Index for Cataloguing and Arranging the Books and Pamphlets of a Library" („O clasificare și un index pe subiecte pentru catalogarea și aranjarea cărților și broșurilor unei biblioteci") — fără numele autorului și fără mențiunea „decimal classification" referitoare la aplicarea sistemului zecimal — tabelul a fost conceput după modelul preconizat de William Torrey Harris, bibliotecar la același Amherst College. Harris repartizase cunoștințele omenești tot în zece clase, folosind schema inversată a clasificării științelor făcută de Francis Bacon (1608), întâlnită deja în clasificarea celebrului Charles Brunet (1865).

Pentru Dewey, principiul logic al împărțirii domeniilor științei a fost mai puțin esențial decât principiul convențional al diviziunii succesive în zece clase a cunoștințelor în totalitatea lor și a fiecărui domeniu de cunoaștere în parte. De aceea, în distribuția claselor, nu este luată în considerație, legătura naturală dintre științe, schema nu reflectă imaginea reală a lumii, cu atât mai puțin, procesul ei evolutiv. „Clasificarea cărților este în esență, un sistem funcțional, un instrument de localizare a acestora și nu un sistem filozofic"¹.

Dewey a marcat fiecare din cele 9 clase existente la W. T. Harris cu câte o cifră de la 1 la 9 și a atribuit cifra 0 unei clase de generalități cuprinzând lucrările cu caracter prea general pentru a putea fi reparti-

¹ Introduction In : Dewey Melvil. Decimal Classification. Standard (15th) Edition New York, Forest Press Inc, 1951, p. XVIII.

zate în celelalte clase. Însă, spre deosebire de Harris, care a afectat fiecareia din clasele sale un număr variabil de diviziuni, Dewey a tratat indicii aceluiași clase ca pe numere zecimale, împărțindu-i în mod egal, în zece diviziuni, apoi, pe fiecare dintre ele, în alte zece, ajungând astfel la 1000 de subdiviziuni desfășurate pe 42 de pagini și însoțite de un index alfabetic al noțiunilor codificate.

Ecoul larg și imediat al clasificării Dewey se datorează, în principal, indicilor ierarhizați formați numai din cifre arabe. Fiecare clasă a acestei clasificări este indicată printr-un număr; se adaugă (în dreapta) mai întâi, un al doilea număr, iar apoi un al treilea. Dewey adaugă zerouri numerelor alcătuite numai dintr-o cifră sau din două, în așa fel, ca în toate cazurile să obțină indici cu trei cifre.

În tabelul de mai jos, este reprodusă schema principalelor diviziuni ale clasificării zecimale Dewey (ediția a 16-a) cu indicii lor numerici :

- 000 Lucrări cu caracter general
- 100 Filozofie
- 200 Religie
- 300 Sociologie
- 400 Limbă
- 500 Științele naturii
- 600 Științe tehnice și aplicate
- 700 Artă
- 800 Literatură
- 900 Istorie

Pentru exemplificare, se arată în continuare diviziunile claselor 400, 800 și 900, precum și schema diviziunii „Lucrări cu caracter general“ :

- 400 LIMBA
- 410 Lingvistica comparată
- 420 Limbile engleză și anglo-saxone
- 430 Limbile germanice
- 440 Limbile franceză, provensală, catalană
- 450 Limbile italiană, română
- 460 Limbile spaniolă, portugheză
- 470 Limbile latină și alte limbi italice
- 480 Limbile greacă veche și greacă nouă
- 490 Alte limbi

800 LITERATURĂ

- 810 Literatură americană în limba engleză
- 820 Literatură engleză și engleză veche
- 830 Literatură în limba germană
- 840 Literatură franceză, provensală și catalană
- 850 Literatură italiană și română
- 860 Literatură spaniolă și portugheză
- 870 Literatură latină și alte literaturi italice
- 880 Literatură greacă veche și greacă nouă
- 890 Alte literaturi

- 900 ISTORIE
- 910 Geografie, călătorii
- 920 Biografii
- 930 Istorie antică
- 940 Europa
- 950 Asia
- 960 Africa
- 970 America de Nord
- 980 America de Sud
- 990 Alte continente ale lumii

Schema diviziunii „Lucrări cu caracter general“

000	Lucrări cu caracter general	001	Gnoseologie, învățămînt, instrucție
		002	Cartea
		006	Teoria informației și a legăturilor (inclusiv cibernetică)
		007	Lucrări de cercetare in general
010	Bibliografie	010	Teorie și metodică
		010.78	Înmagazinarea și regăsirea informațiilor
020	Bibliologie	011	Bibliografii universale și generale
030	Enciclopedii generale	012	Bibliografii și cataloage ale persoanelor individuale
040	Culegeri generale de schițe	013	Bibliografii și cataloage ale unor categorii speciale de scriitori
050	Publicații periodice cu caracter general	014	Bibliografii și cataloage pentru opere anonime
060	Colectivități in totalitatea lor	015	Bibliografii și cataloage naționale
070	Ziaristică. Jurnalism. Presă	016	Bibliografii pe ramură
080	Ediții de opere alese. Culegeri de publicații		
090	Manuscrise și cărți rare		

După cum se poate observa, criteriul de clasificare este tematic, divizarea este progresivă, de la general la particular. Totuși, trei dintre clasele principale arată că nu se supun aceluiași criteriu și anume clasele : 400 Limbă ; 800 Literatură și 900 Istorie. Primele două dintre ele sînt divizate lingvistic, de ex. : 460 Limba spaniolă ; 860 Literatura spaniolă, iar cea de a treia clasă este divizată topografic, mai întii pe continente, apoi pe țări, de ex. : 946 Istoria Spaniei ; cifra 4 înseamnă Europa ;

cifra 6, Spania. Repetarea cifrei 6 în indicii : 460, 860 și 946 demonstrează că Spania este totdeauna desemnată prin cifra 6. Introducerea acestui paralelism între unele grupe are o considerabilă valoare mnemonică, mărind operativitatea sistemului.

Prin analogie cu indicii : 460, 860, 946, Dewey folosește indicele 036 pentru un dicționar spaniol, indicele 076 pentru un ziar spaniol. Pentru geografia Spaniei, va crea indicele 914.6, adică indicii dintre 911 și 919 se vor diviza prin analogie cu diviziunile cuprinse între 930 și 990.

Acest paralelism nu poate fi însă aplicat riguros tuturor categoriilor de indici, provocând uneori confuzii în notarea, citirea și înțelegerea semnificației lor. De exemplu, urmărind lista indicilor folosiți pentru reprezentarea numerică a stilului în care este scrisă o lucrare (v. tabelul de mai jos), vom observa că cifra 6 indică stilul epistolar. Deci, cifra 6 nu înseamnă totdeauna Spania.

Aplicabilitatea practică a clasificării Dewey a crescut și prin crearea de către autorul ei a unui număr fix de indici pentru reprezentarea numerică a formei documentelor, a categoriei de publicații, precum și a genului sau speciei literare căreia îi aparțin. Acești indici au constituit germele indicilor auxiliari din viitoarele scheme moderne de clasificare. Prezentăm lista lor :

01 Teorie, utilitate ș.a.m.d.	1 Poezie
02 Compendiumuri (îndrumătoare scurte)	2 Teatru
03 Dicționare	3 Ficțiune
04 Studii	4 Eseuri
05 Publicații periodice	5 Oratoric
06 Societăți	6 Scrisori
07 Învățământ, cercetare	7 Satiră și umor
08 Opere mixte	8 Combinate
09 Istorie	

Metodologia alcătuirii indicelui de clasificare a unui document — cu indicarea caracteristicilor formale — este foarte simplă : indicelui principal i se adaugă prin juxtapunere, indicele auxiliar. De ex. : 150.05 Revistă de psihologie ; 370.03 Dicționar de pedagogie ; 861 Poezia spaniolă ; 862.09 Istoria teatrului spaniol.

Metodologia care stă și la baza creării indicilor principali combinați este asemănătoare. Astfel, pentru clasificarea unei bibliografii a muzicii spaniole moderne, vom crea indicele : 016.781 746, combinând tot prin juxtapunere — cu unele omisiuni impuse de logica clasificării — următorii indici :

016	Bibliografie specială
781.74—79	Muzica diferitelor popoare și rase moderne (se divide ca : 940—990)
946	Spania

Obținem :

016.781 746 Bibliografia muzicii spaniole moderne

Tot pentru a da suplețe sistemului său, Dewey a introdus „diviziuni” de punct de vedere și anume, indici începând cu 00, destinați să urmeze

indicelui principal. De ex. : 001 punct de vedere teoretic ; 002 punct de vedere al realizării ; 003 punct de vedere economic etc. De asemenea, începând cu ediția a 2-a, a adoptat, în locul punctului precedând zecimalele, un semn de abreviere : „-“; linioara, care unea indicii principali consecutivi.

Trebuie menționat că schema concepută de Dewey pentru ordonarea documentelor în funcție de conținutul acestora, cit și atribuirea unei reprezentări numerice simple, fiecărui document în parte — nu numai „claselor“, cum procedase Harris — a constituit o întreprindere temerară și o detașare radicală de practica aproape universală de așezare a publicațiilor pe criteriu alfabetic sau formal (în funcție de dimensiune, culoare etc.).

Clasificarea Dewey s-a bucurat de mare popularitate. O dovadă este și faptul că a ajuns în prezent la a 18-a ediție.

O altă dovadă a utilizării ei pe scară largă este menționarea încă din 1930 pe fișele difuzate de Biblioteca Congresului din Washington, alături de clasificarea proprie, a indicilor clasificării Dewey. De altfel, actualmente, Biblioteca Congresului, prin Oficiul editorial al clasificării Dewey, este cea care decide asupra adoptării extinderilor și modificărilor propuse pentru introducerea lor, în edițiile ulterioare ale D.C.

În S.U.A., clasificarea Dewey este practică în 98% din bibliotecile publice, în 89% din bibliotecile colegiilor universitare. De asemenea, a fost adoptată de alte 15.000 de biblioteci din America Latină, Europa, Asia, Africa și Australia, fiind tradusă parțial, în limbile : franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă, portugheză, norvegiană, maghiară, chineză, japoneză.

Clasificarea zecimală Dewey are următoarele caracteristici :

— este un sistem universal de clasificare, cuprinzând toate domeniile activității umane ;

— este concepută pe principiul diviziunii zecimale, permițând subdiviziunea nelimitată a claselor ;

— simbolizarea este cifrică, independentă de limbaj sau alfabet, utilizând indici principali și auxiliari.

Ca orice clasificare sistematică, clasificarea Dewey nu poate fi utilizată decât prin consultarea tabelelor și a indexului alfabetic pe subiecte, cu un rol important în regăsirea informațiilor și documentelor. Consultarea tabelelor este necesară atât la clasificarea documentelor, cit și la căutarea lor.

Privit ca mijloc de analiză a documentelor, cit și ca limbaj documentar de înmagazinare și regăsire a informațiilor, sistemul D.C. prezintă și dezavantaje :

— structura rigidă de ierarhie între diferitele noțiuni ale schemei de clasificare ;

— împărțirea cunoștințelor umane în numai zece clase și nivelarea forțată între domenii de cunoștințe de diferite extinderi, ceea ce duce la lungimea foarte inegală a indicilor din clase deosebite ;

— imposibilitatea de a corespunde ritmului actual de dezvoltare a științei și tehnicii, datorată neomogenității dezvoltării claselor, ca urmare a repartiției inițiale inechitabile a claselor prin atribuirea unui număr

prea mare de clase, „domeniilor statice“, și a unui număr insuficient de clase, „domeniilor dinamice“;

— realizează numai indici sub formă liniară, creînd destule dificultăți în citirea lor, deși Dewey a introdus delimitarea prin punct, a primelor trei cifre și prin spații mici a celorlalte grupuri de cîte trei cifre. Liniaritatea indicilor nu permite nici stabilirea de relații între două subiecte (așa-numitele „referințe încrucișate“), deci nici reprezentarea numerică a domeniilor interdisciplinare;

— afectarea unui număr mare de indici pentru acoperirea domeniilor care interesau lumea americană și anglo-saxonă.

Cu toate deficiențele semnalate, principiul clasificării Dewey stă la baza majorității schemelor de clasificare utilizate pe plan mondial.

În fapt, Melvil Dewey, fostul asistent bibliotecar de la Amherst College, pornind de la intenția de a așeza cărțile bibliotecii colegiului său, „a adus o oarecare ordine într-un mare număr de biblioteci din lume“¹.

¹ *Op. cit.*, p. IX.

CLASIFICAREA ZECIMALĂ UNIVERSALĂ**1. Istoric**

Avocații belgieni Paul Otlet (1868—1944) și Henri La Fontaine (1853—1943) au preluat sistemul de clasificare Dewey, operind o serie de modificări și extinderi, cu acordul lui Dewey, pînă cînd au obținut o schemă originală, cu un număr mărit de domenii cuprinse și cu o adresabilitate mai largă față de beneficiari.

Cei doi s-au preocupat nu numai de crearea unui sistem cu adevărat universal de clasificare zecimală, ci și de cooperarea internațională în acest domeniu, prin întemeierea unui cadru instituțional, Oficiul Internațional de Bibliografie, în 1892, la Bruxelles sub auspiciile căruia au publicat tabelele Dewey cu 1000 de diviziuni, traduse în limba franceză (1895) și zece ani mai tîrziu, în 1905, „Manuel du Répertoire bibliographique universel”, cu 10.000 de diviziuni și 22.000 de noțiuni.

În 1895, Oficiul Internațional de Bibliografie devine „Institutul Internațional de Bibliografie”, căpătînd un caracter de federație la care cooptaseră cinci comisii naționale. În acest nou cadru, apare între anii 1927 și 1933 o nouă ediție franceză a Clasificării Zecimale, purtînd pentru prima dată numele pe care îl cunoaștem astăzi „La Classification Décimale Universelle”, cu 40.000 de diviziuni și 66.000 de noțiuni, însoțită fiind de indexul alfabetic corespunzător, întocmit de Henri La Fontaine.

Între timp, au mai avut loc reorganizări cu caracter instituțional, Institutul Internațional de Bibliografie devenind în 1931 Institutul Internațional de Documentare, cu sediul la Haga, iar în 1937, Federația Internațională de Documentare, Haga.

Purtînd și astăzi această denumire, F.I.D. constituie un înalt for internațional, la care au aderat peste 30 de țări ce cooperează și continuă procesul de perfecționare și internaționalizare a Clasificării zecimale. În acest context, trebuie menționat și numele lui Fritz Donker Duyvis

(1894—1961), care a continuat activitatea lui P. Otlet și H. La Fontaine, a acționat pentru lărgirea sferei de cooperare a țărilor lumii în domeniul C.Z.U. și a elaborat noi extinderi ale Clasificării Zecimale, în conformitate cu noile cuceriri ale științei și tehnicii mondiale.

C.Z.U. prezintă câteva ameliorări esențiale față de clasificarea Dewey :

— a realizat semnul de relație $:/$ care redă o legătură între două noțiuni indexate prin indici principali sau auxiliari ;

— a introdus indicii auxiliari comuni sau generali care exprimă caracteristici corespunzătoare ale noțiunilor exprimate prin indici principali ;

— a creat sistemul indicilor analitici sau speciali, aplicabili numai în cadrul anumitor clase sau diviziuni, acolo unde revin în mod constant anumite caracteristici ale subiectelor.

Cu toate acestea, dinamica accelerată a dezvoltării științei și tehnicii, realitățile mereu mai complexe ale lumii contemporane în continuă transformare fac nesatisfăcătoare cadrele Clasificării Zecimale și impun o permanentă activitate de îmbunătățire și modificare a structurii C.Z.U., în sensul unor regrupări mai logice și mai juste ale domeniilor de științe și de activități umane.

Cadrul instituțional al C.Z.U.

Federația Internațională de Documentare este instituția care poartă importanta răspundere de revizuire și extindere a C.Z.U. prin organul său, *Comisia Centrală de Clasificare*, (FID.CCC), înființată în 1930, din a cărei structură organizatorică fac parte redactori responsabili cu întocmirea edițiilor complete C.Z.U., reprezentanți din diferite țări pentru edițiile medii și prescurtate ale C.Z.U., precum și anumiți specialiști în clasificare zecimală care reprezintă la F.I.D. țările unde nu s-au editat ediții complete C.Z.U.

Principalele sarcini ale Comisiei constau din : extinderea C.Z.U., îmbunătățiri și modificări în C.Z.U., menținerea unei anumite stabilități a sistemului C.Z.U.

În afara acestei Comisii, F.I.D. a creat și *alte comitete și grupuri specializate*, cu caracter internațional, care acționează pentru perfecționarea C.Z.U., a documentării și informării (de exemplu : Comitetele F.I.D. însărcinate cu studierea unor grupe din C.Z.U. care necesită modificări : Comitetul F.I.D. 2, Comitetul F.I.D. 3 cu secțiile 30+39, 31, 33, 34, 35, 36 etc.)

Crearea *Centrelor naționale de clasificare* constituie de asemenea o inițiativă importantă a F.I.D., deoarece acestea își aduc contribuția lor specifică la dezvoltarea teoriei și practicii de clasificare pe plan internațional, iar pe de altă parte, coordonează în țara respectivă activitatea de clasificare zecimală, făcând cunoscute toate activitățile F.I.D. în domeniul C.Z.U. și veghind asupra aplicării lor în practică.

Revizuirea C.Z.U. este organizată printr-o procedură care trebuie respectată cu ocazia oricăror propuneri de modificări adresate F.I.D. spre rezolvare.

Regulile acestei proceduri sînt cuprinse în publicația FID 429 din 1968. În rezumat, aceste reguli sînt următoarele :

— Propunerile de modificări C.Z.U. ale unor grupuri de specialiști, sau persoane trebuie comunicate Secretariatului General al F.I.D. ;

— Propunerile de modificări provenind de la oricare organizații ale unor instituții de profil biblioteconomic sau ale unor persoane izolate, care nu sînt în subordinea directă a F.I.D. vor fi prezentate mai întîi Centrului național de clasificare zecimală. Acesta are obligația să le studieze și, dacă este cazul, să le aprobe, să le expună într-o formă standardizată și apoi să le transmită Secretariatului general al F.I.D. ;

— Dacă în țară nu funcționează un Centru național de clasificare, propunerile vor fi trimise direct Secretariatului general al F.I.D. ;

Propunerile sînt comunicate sub formă de „Proiect de Notă — P“, raportului Comitetului specializat al F.I.D. care trebuie să-și dea avizul în maximum 4 săptămîni. Apoi sînt transmise C.C.C., care trebuie să-și exprime părerea în alt interval de 4 săptămîni. Proiectul poate fi respins (dacă cel puțin o treime din membrii CCC a fost de această părere) sau returnat autorului său pentru îmbunătățire sau adoptat.

— După aprobare, propunerile sînt reunite de Secretariatul general al F.I.D. în „Notele — P“ (P=propuneri), pentru a fi cercetate de abonații la aceste Note și care trebuie să-și formuleze comentariile într-un interval de 8 săptămîni.

— Dacă n-a fost primit nici un comentariu la Secretariatul general al F.I.D., în cursul celor 4 luni prevăzute, Nota — P este socotită definitiv aprobată, iar modificările cuprinse în ea devin parte integrantă a C.Z.U. la 6 luni după data publicării.

Notele — P au purtat inițial în lb. engleză numele prescurtat „PE — Notes“ (PE=propuneri de extindere). În afară de aceasta, există actualmente „PC — Notes“ (PC — propuneri de corectări), care emană direct de la Departamentul „Clasificare“ al F.I.D. și care fiind destinate să corecteze numai erorile, intră în funcțiune imediat.

Publicarea modificărilor

Notele — P sînt redactate în una din limbile principale ale C.Z.U. (engleză, germană, franceză), unele părți fiind chiar în două din aceste limbi și uneori chiar în toate trei.

Ediția germană completă a C.Z.U. beneficiază de ținerea la zi prin revista „DK — Mitteilungen“, care apare din 2 în 2 luni (6 nr. pe an) și care se prezintă sub forma unor pagini complete care conțin modificările cele mai importante și revizuirile de mare întindere.

F.I.D. publică semestrial lista indicilor modificați, suprimați sau adăugați sub titlul „Extensions and Corrections to the U.D.C.“ (Extinderi și corectări ale C.Z.U.). Aceste liste sînt cumulative și fiecare nr. 6 încheie o serie. Iată lista acestor serii :

Seria 1 : Notes P 411—520 (1 aug. 1949—31 dec. 1952)

Seria 2 : Notes P 521—597 (1953—1955)

Seria 3 : Notes P 598—658 (pt. 1956—1958)

Seria 4 : Notes P 659—764 (pt. 1959—1961)

Seria 5 : Notes P 765—826 (pt. 1962—1964)

Seria 6 : Notes P 827—910 și 918 și notele PC pînă în 1931 (pt. 1965—1967)

Seria 7 : Notes P și PC 911—951, 956—1000, 70—1—70—12 ; 71—1—71—15 (publ. între 1968 — iunie 1971)

Seria 8 : nr. 2 : Notes P și PC pînă la 75—20, publicate între ian. 1971 — iunie 1972

În 1967, F.I.D. a publicat într-un supliment cumulativ ansamblul Notelor P apărute pentru modificarea sau complementarea C.Z.U. între 1934—1964.

Traducerile și adaptările C.Z.U., în ediții naționale, complete, medii sau prescurtate trebuie să obțină și aprobarea F.I.D., exprimată în final printr-un număr de înregistrare menționat pe tabela de clasificare.

În caz contrariu, există riscul de a practica o clasificare fără caracter internațional, care se abate de la principiile generale respectate pe plan mondial, care nu are șansa de a fi înțeleasă în cadrul cooperării de informare și documentare cu alte țări și care în viitor nu va putea fi adaptată la sisteme automatizate de prelucrare.

Clasificarea Zecimală Universală în România

În țara noastră există o tradiție destul de îndelungată în practicarea clasificării zecimale. Încă din 1908, bibliologul Alexandru Sadi-Ionescu utilizează acest sistem pentru clasificarea periodicelor de la Biblioteca Academiei Române, iar în 1915 îl aplică și la indexarea cărților.

Biblioteca Fundației Universitare a folosit Clasificarea Zecimală în indexarea documentelor și în organizarea cataloagelor începînd cu anul 1913.

Biblioteca Universitară din Cluj a început să practice acest sistem după primul război mondial.

În deceniul al patrulea, Clasificarea Zecimală este tot mai intens utilizată, apar extrase ale C.Z.U. în Revista C.F.R. publicate de O. Vătășan, între anii 1935—1936.

Prima ediție prescurtată a Clasificării Zecimale, purtînd numărul de înregistrare 176 al FID (pe atunci denumit Institutul Internațional de Documentare), apare în 1938, sub îngrijirea lui V. Drăgulănescu.

Această primă ediție este prefațată de Fritz Donker Duyvis și cuprinde 6.000 de indici C.Z.U., 15.000 de noțiuni și o bibliografie bogată.

În 1945, se publică „Clasificarea Zecimală Universală pentru electrotehnică și domeniile înrudite“, cu numărul F.I.D. 213, întocmită de ing. Al. Popescu și Cristina Popescu, profesori la Institutul Politehnic București

O dată cu instaurarea democrației populare în țara noastră, a avut loc și reorganizarea rețelei de biblioteci pe baze noi, unitare, iar Clasificarea Zecimală a fost introdusă și utilizată în mod curent în biblioteci și a căpătat prioritate față de alte clasificări pe materii. Totodată, C.Z.U. a devenit și principalul sistem de așezare a publicațiilor în bibliotecile cu acces liber la raft.

În anii 1949, 1952, 1959 au apărut succesiv trei ediții de clasificare zecimală prescurtate și adaptate necesităților țării. Aceste ediții, deși

nerecunoscute de F.I.D., au îndeplinit rolul de a-i deprinde pe bibliotecari cu utilizarea clasificării zecimale în indexarea publicațiilor.

Este remarcabilă activitatea unor instituții de documentare științifică și tehnică, agricolă sau medicală din țara noastră care au publicat tabele C.Z.U. pe specialități, unele dintre aceste ediții fiind traduse corect după tabele internaționale.

Biblioteca Centrală de Stat a R. S. România coordonează practica de indexare C.Z.U. prin intermediul fișei tipărite unice pentru publicațiile tipărite în țara noastră.

Alte mari biblioteci din țară se preocupă în permanență de modernizarea clasificării zecimale practicate în diferite rețele de biblioteci, de utilizarea ei în mod uniform prin același procedeu al catalogării și clasificării centralizate (de exemplu : Biblioteca Centrală Universitară București, Biblioteca Centrală Universitară Cluj etc.).

2. Structura Clasificării zecimale universale

Clasificarea zecimală universală, ca și clasificarea lui Melvin Dewey, concepe *totalitatea cunoștințelor umane* ca o singură unitate împărțită în 10 clase, notate cu simbolurile aritmetice : cifrele arabe de la 0 la 9, considerate ca numere zecimale, adică avînd în față 0, (zero pentru clasa întregilor, urmînd virgula și apoi cifrele 0 pînă la 9). Schema de bază a CZU și justificarea ei este expusă de Paul Otlet în Introducerea ediției a 2-a a Tabelei C.Z.U. editată în limba franceză în 1927—1932 astfel :

„0/ La început, noțiunile cele mai generale asupra cunoștințelor, asupra muncii și profesiunilor, asupra activităților și asupra marilor instituții ale științei. — Apoi, cartea în general : bibliografia și colecțiile generale de scrieri de diverse naturi.—

/1/ Vine apoi Filosofia, care tratează despre gîndire, despre natura sa și despre sistemele pe care ea le elaborează. — /2/ Religiiile o urmează și sînt considerate aici datele complementare, reale sau iluzorii aduse de revelații sau de primele instituții.—

/3/ Pe baza acestor idei, s-au constituit societățile și științele sociale, ele formînd clasa următoare. — /4/ Apoi vine clasa limbilor (Filologie și Lingvistică), instrument care servește comunicării în mediul social constituit. — /5/ Clasa Științelor pure cuprinde științele universului fizic ; ele sînt studiate pentru ele înseși, dar și ca bază rațională a științelor aplicate.— /6/ Urmează toate activitățile tehnice tratate în clasa 6 și care privesc acțiunea transformatoare a omului asupra naturii și mediului său, cuprinzîndu-se aici și medicina și fiziologia. /7/ Clasa Artelor și a artelor aplicate cum este fotografia și /8/ clasa Literaturii sînt rezervate lucrărilor de ordinul cel mai înalt, acelea în care omul, în afara oricărei utilități imediate sau exclusive, exprimă și traduce personalitatea și idealul său, interpretează Natura, mediul fizic sau social, după sensibilitatea și sentimentul său propriu.— /9/ Clasa Istorie, Biografic și Geografie tratează materiile considerate sub triplul aspect : timp, persoane individuale și loc“.

Pină în 1962, CZU a avut exact aceste 10 clase :

- 0,0 Generalități
- 0,1 Filozofie
- 0,2 Religie. Teologie
- 0,3 Științele sociale
- 0,4 Filologie. Lingvistică

În prezent, această clasă e liberă, conținutul său fiind trecut împreună cu clasa 8 Literatură, denumită astfel Literatură și lingvistică.

- 0,5 Științe matematice, fizice și naturale
- 0,6 Științe aplicate și tehnică
- 0,7 Artă. Distracții. Sporturi.
- 0,8 Literatură
- 0,9 Geografie, Biografie, Istorie

Deși i s-au adus critici pentru rigiditatea și pentru alcătuirea sa pe baze idealiste, această schemă a rămas aproape aceeași cu schema lui M. Dewey, exceptând clasa limbilor.

Pentru simplificare, notarea simbolurilor CZU se face cu suprimarea lui 0, /0 întregi, virgulă/, dar el este subînțeles și deci simbolurile au valoare de numere zecimale. Fiecare clasă se divide după principiul zecimal în zece prin adăugirea uneia din cifrele 0 pînă la 9 în dreapta cifrei care simbolizează clasa. De exemplu : diviziunile clasei 5 sînt :

- 51 Matematici
- 52 Astronomie
- 53 Fizică
- 54 Chimie
- 55 Geologie
- 56 Paleontologie
- 57 Biologie
- 58 Botanică
- 59 Zoologie

Diviziunile se subdivid după același principiu al numerelor zecimale, ajungîndu-se astfel la noțiuni din ce în ce mai amănunțite, exprimate prin simboluri de mai multe cifre.

Astfel :

- 51 Matematici
- 511 Aritmetică
- 511.1 Număr. Operațiuni aritmetice.
- 511.13 Factori. Frațiuni
- 511.136 Părți fracționare. Procent.
- 511.136.2 Procent.

Pentru a scrie și a citi ușor aceste simboluri, cifrele se grupează câte trei, începînd de la stînga spre dreapta și marcînd această grupare, printr-un punct de separație din trei în trei.

Schema C.Z.U. și a simbolurilor sale este dată de Tabela C.Z.U. (Vezi cap. „Instrumentele de lucru ale clasificatorului).

Pentru a da posibilitatea exprimării unor subiecte complexe, C.Z.U. utilizează câteva semne de punctuație și semne matematice obținându-se astfel /în afară de diviziunile și subdiviziunile directe exprimate în schema C.Z.U., redate de Tabela de clasificare C.Z.U./: 1) Exprimarea unor legături și raporturi între diviziunile și subdiviziunile principale prin :

a) Semnul + exprimă alăturarea a două noțiuni cu simboluri care nu se succed în cadrul schemei CZU.

Exemplu : Artă și Morală 7+17

b) Semnul / exprimă extinderea subiectului pînă la noțiuni a căror notație este succesivă în schema C.Z.U.

Exemplu : 546/547 chimie anorganică și organică

c) Semnul : exprimă relația, raportul între noțiuni

Exemplu : 32 : 34 Raportul între Politică și Drept

d) Semnul / / exprimă subordonarea

Exemplu : 33 669/ Științe economice. Industria metalurgică
33/669/1 Problemele muncii în industria metalurgică
33 669/1.881 Sindicatele în industria metalurgică

2. Introducerea unor diviziuni analitice exprimate printr-un punct urmat de un 0 sau de o linioară urmată, la rîndul ei, de cifra 0 la 9. Aceste diviziuni analitice speciale, prevăzute ad-hoc în cadrul diviziunii unde se utilizează, aplică la un anumit domeniu un concept sau o calitate generală.

Exemplu :

Dviziunea 82 Literatură

are diviziuni analitice cu .0 care exprimă disciplinele literaturii 82.01 Estetică
82.08 Stilistică

și diviziuni analitice cu linioară care exprimă genurile

literare 82-1 poezie

82-2 teatru

82-3 proză

Aceste diviziuni analitice se vor aplica cu același înțeles tuturor subdiviziunilor din tabela 82.89.

Exemplu :

859.0.09 Critica și istoria literaturii române

859.0-1 Poezie română.

3. Utilizarea în comun, în combinație cu oricare din noțiunile principale a unor noțiuni comune generale, de aici, denumirea de subdiviziuni auxiliare comune :

— Imba se exprimă prin :

semnul =

Exemplu = 590 în lb. română

801.323.2 = 590 = 40 Dicționar român-francez

— forma se exprimă prin

0 urmat de cifre, totul închis între paranteze
rotunde

(02) tratat, manual

(03) dicționar

Exemplu : 54(03) = 590 Dicționar de chimie în lb. română

— Locul

Se exprimă prin cifrele : 1/9 între paranteze.

(23) Munți

(4) Europa

(498) România

— Rasa, poporul

Se exprimă prin semnul de limbă între paranteze

(= 590) Români. Poporul român

— Timpul

Se exprimă prin înscrierea între ghilimele a anului, a primelor cifre ale secolului

„1976“ anul 1976

„19“ secolul al 20-lea

— Punctul de vedere

Se exprimă printr-un număr care este precedat de un punct urmat de două zerouri :

Exemple :

002 Din p.d.v al realizării

003 Din p.d.v. economico-financiar

— Divizare alfabetică, după nume sau litere A/Z.

Clasele C.Z.U. cu diviziunile și subdiviziunile lor sînt denumite în limbaj curent „indici zecimali“ (principali, auxiliari și analitici), iar operațiunea de clasificare concretizată prin înscrierea indicilor zecimali pe fișele de catalog sau pe documente se numește *indexare*.

Redăm mai jos o prezentare mai amănunțită a structurii C.Z.U.

2.1. Clasele C.Z.U.

Clasa 0 cuprinde noțiuni generale despre știință și cunoștință în general, tehnica muncii științifice, instrumentele muncii intelectuale.

Principalele sale diviziuni sînt :

00 Prelegomena. Generalități

01 Bibliografia

02 Biblioteconomia

03 Dicționare și enciclopedii generale

04 Eseuri în colecțiuni

05 Periodice

06 Colectivități. Societăți. Asociații. Academii. Congrese

- 07 Presă. Ziaristică
- 08 Culegeri. Poligrafii. Colecții, serii
- 09 Manuscrise. Cărți rare. Bibliofilie

Aceste diviziuni principale ale clasei 0 nu trebuie confundate cu diviziunea de formă (01/09). Numai indicii de formă (03) (04) (05) (06) (08) au același înțeles, ca și sensul indicilor principali.

Exemple :

- 05 Periodice
- 54(05) Reviste de Chimie
- 06 Societăți, asociații
- 54(06) Asociația chimiștilor
- Dar : 01 Bibliografie, iar (01) Teoria, filozofia subiectului 02 Bibliologie, iar (02) Manual, tratat 07 Presă, iar (07) Studiul, învățămîntul
- 09 Bibliofilie, iar (09) Istoria subiectului

Clasa 1 Filozofie

Cuprinde disciplinele filosofice așa cum sînt predate în învățămîntul universitar clasic. Principalele sale diviziuni :

- 101 Natura, domeniul și metodele filosofiei
- 11 Metafizica
- 113/119 Filozofia naturii
- 122/129 Metafizica specială
- 13 Filozofia spiritului
- 133 Științe oculte
- 14 Sisteme filosofice, Idei, teorii curente filosofice
- 159.9 Psihologie

Observăm că nu mai există simbolul de 2 cifre 15, fiindcă, la o revizuire a schemei C.Z.U., conținutul disciplinei psihologie în întregime a fost trecut la 159.9.

16 Logica cu subdiviziunile :

- 161/162 Elementele fundamentale ale Logicii
- 164 Logistică. Calcul logic
- 165 Teoria cunoștinței. Epistemologia
- 167/168 Metodologie. Cercetare și sistematizare științifică
- 17 Etică. Morală
- 18.01 Estetică (ca disciplină filosofică)
- 19 Istoria filosofiei

R. Dubuc menționează că ultimii doi indici au fost suprimați recent. — Deci vom clasifica Estetica la : artă 7.01, literatură 82. 01, Estetică literară, iar Design (estetica industrială) la 658.512.2.

Istoria filosofiei o vom indexa cu ajutorul indicelui auxiliar general de formă (09). Deci :

1(09) Istoria filosofiei

Filozofia materialismului dialectic și istoric nu are o diviziune în cadrul schemei C.Z.U. De aceea, recomandăm utilizarea indicelui 1M și

a subdiviziunilor sale din tabela C.Z.U. românească din 1959. În acest fel, noțiunile materialismului dialectic și istoric vor putea fi indexate și plasate în fruntea clasei 1.

În același scop al scoaterii lucrărilor de filosofia materialismului dialectic și istoric în fruntea clasei 1, unele biblioteci din țara noastră utilizează indicele 100 din tabela sovietică a lui Șamurin (tot o tabelă eterodoxă, nerecunoscută de F.I.D., ca și tabela românească). Bineînțeles, se va folosi indicele IM sau 100 numai în interiorul țării. Dacă se trimit fișe sau liste bibliografice în străinătate, IM va trebui convertit în indici corespunzători din tabela internațională spre a putea fi înțeleși. De exemplu : 141.12 Materialism dialectic și istoric.

Clasa 2 Religia, teologia

Are diviziunile :

- 21 Teologie naturală cu subdiviziuni pentru ateism, raportul între religie și știință
- 22/28 Religia creștină
- 22 Biblia
- 23 Teologie dogmatică
- 24 Teologia morală
- 25 Teologie pastorală
- 26/28 Biserica creștină în general
- 27 Istoria Bisericii creștine
- 28 Biserici și secte creștine
- 29 Religii necreștine. Mitologii

Majoritatea diviziunilor sînt rezervate religiei creștine 22/28 și o singură diviziune pentru toate celelalte religii.

Clasa 3 Științe sociale. Drept. Administrație
este divizată în :

- 301 Sociologie
- 304 Problema socială. Politică socială
- 308 Sociografie. Situația social-politică
- 31 Statistică
 - 311 Știința și metodele statisticii
 - 312 *Demografie*
 - 313 Actuarial. Statistica accidentelor.
- 32 Politică
 - 321 Statul
 - 322 Statul și Biserica
 - 323 Politică internă
 - 324 Alegeri
 - 325 Migrații, colonizare
 - 326 Sclavie
 - 327 Relații politice internaționale
 - 328 Parlamente
- 329 Partide și mișcări politice

De observat că în cadrul subdiviziunilor acestei diviziuni se utilizează semnul apostrof (')

Exemple :

329.11'21 Doctrina conservatoare monarhică

De reținut : Pentru partidele comuniste și muncitorești se folosește indicele 3CP din tabela românească, ed. 1959.

33 Științele economice cu subdiviziunile

330 Economie Politică

331 Muncă și muncitori

333 Proprietatea din p.d.v. economic

Nu există diviziunea 332 (conținutul său privitor la finanțele particulare a fost contopit cu 336)

334 Cooperatie

335 Socialism și comunism

În bibliotecile din țara noastră, nu se folosește acest indice, fiindcă se socotește că socialismul nu e un concept economic, ci o disciplină mult mai cuprinzătoare. De aceea se recomandă folosirea diviziunilor 3C, 3T și 3t din tabela românească ediția 1959 cu modificările și completările din broșura publicată de BCS. Pentru aceleași motive, alte biblioteci folosesc în locul indicelui 335, indicele 300 din tabela sovietică a lui Șamurin.

336 Finanțe publice — Finanțe de stat cu subdiviziunile

336.12 Buget de stat

336.2 Impozite. Contribuții. Taxe

336.3 Împrumuturi. Datorie publică

336.4 Încasări și resurse financiare diverse. Administrația vamilor

336.5 Cheltuieli publice

336.6 Finanțele organizațiilor economice (incluzînd finanțarea și administrația financiară).

336.7 Mijloace financiare. Bănci, Monedă. Burse. Credit.

337 Politica vamală — Protecționism

338 Producția avuțiilor sau bunurilor. Situație economică. Industrie. Planificare

339 Repartiția, conservarea și consumul avuțiilor sau venitului național.

34 Drept jurisprudență

cu diviziunile mai importante :

340 Generalități. Filosofia și teoria Dreptului. Legislație comparată. Medicină legală. Procese celebre

341 Drept internațional

342 Drept public. Drept constituțional

343 Drept penal. Procedură penală. Criminologie. Criminalistică.

344 Drept penal special (militar, al marinei de război, al aviației militare).

347 Drept civil. Drept comercial. Proprietate intelectuală. Drept maritim. Drept aerian. Procedură civilă. Organizare judiciară

348 Drept ecleziastic

348.1/.70 Drept ecleziastic catolic

348.8/.9 Drept ecleziastic al altor biserici creștine
Subdiviziunile sînt constituite în paralel cu subdiviziunile diviziunii 28 (Biserici și secte creștine).

Diviziunea 34 Drept, deși foarte bogată în subdiviziuni produce multe dificultăți la indexarea instituțiilor și problemelor de drept socialist sau de drept anglo-saxon, fiindcă structura acestei diviziuni e bazată pe instituțiile și principiile juridice franceze.

35 Administrație. Drept administrativ. Armată cu subdiviziunile :

351 Activități administrative. servicii publice

352 Administrație locală

353 Administrație regională, departamentală

354 Administrație superioară

Ministere

Subdiviziunile care urmează cuprind problemele militare :

355 Artă militară în general

356 Infanterie

357 Cavalerie

358 Artilerie. Geniu. Aviație.

359 Marină militară

Este de reținut că problemele tehnice militare (fortificații material de artilerie, etc.) sînt încadrate în diviziunea 623 (în clasa de tehnică).

36 Asistență. Asigurări

Are ca diviziuni principale :

361 Principiile și organizarea asistenței

362 Așezămintele de asistență

363/367 Asociații și instituții particulare cu caracter social

368 Asigurări

369 Dezvoltarea spiritului social, național și mondial. Educație și formație socială.

Subdiviziunea 369.4 Mișcări ale tineretului nu se utilizează în bibliotecile din țara noastră : se utilizează 3T din tabela românească ed. 1959

37. Pedagogie. Învățămînt. Educație. Organizarea timpului liber

371 Organizarea învățămîntului

372 Curriculum

373 Învățămînt general (Preșcolar, elementar și mediu (secundar)

374 Educație și învățămînt în afara școlii.

Învățămînt autodidact.

376 Învățămîntul și educația unor anumite grupe de persoane. (Deficienți fizic, mintal. Persoane de o anumită condiție socială).

377 Învățămînt profesional

378 Invățămînt superior
379.8 Organizarea timpului liber

Deși organizarea școlară și tipurile de școli sînt foarte variate în diversele state, totuși diviziunea 37, așa cum se prezintă după remanierea sa din 1965, permite indexarea tuturor subiectelor și noțiunilor de pedagogie și învățămînt.

- 38 Comerț. Transport, Metrologie
- 381 comerț interior
- 382 comerț exterior
- 383/388 comunicații și transport
- 389 Metrologie. Standardizare

Este de observat că diviziunile 383/388 se referă la comunicații și transporturi ca parte componentă a problemelor economice. Privite din punct de vedere al tehnicii, al construcției mijloacelor de transport, sînt amplasate în diviziunile 625 (mijloace de transport pe șine, căi ferate) și 629 pentru celelate mijloace de transport. Sub aspectul exploatării lor, transporturile sînt plasate în diviziunea 656.

Criticii sistemului C.Z.U. obiectează că întreg domeniul Comerț-Transport este nepotrivit plasat la 38 între învățămînt și etnografie și că ar fi avut o așezare mai logică în cadrul diviziunii 33.

Ultima diviziune a clasei 3 este 39 Etnografie și folclor, cu subdiviziunile sale principale :

- 931 Costume — Port național. Modă. Podoabe
- 932 Obiceiuri privind viața particulară
- 933 Rituri funerare
- 934 Viața publică
- 935 Cereimonial. Etichetă
- 936 Feminism. Situația politică și socială a femeii
- 937 Populații primitive, nomade
- 938 Folclor propriu-zis

Asupra acestei diviziuni, se obiectează că problemele la care se referă sînt mai ales de domeniul sociologiei, sociografiei. De altfel, obiecțiile criticilor sistemului C.Z.U. se referă la întreaga clasă 3 : găsesc că este divizată după o concepție învechită a noțiunii de „științe sociale“. Actualmente, sfera științelor sociale este mult mai mare. De aceea, în afara remanierilor care au avut loc pentru diviziunile 331, 332, 336, 37, sînt în studiu mai multe proiecte de revizuire pentru toată clasa 3.

Clasa 4. Lingvistică, Filologie, în urma hotărîrii din martie 1962, a dispărut din schema C.Z.U. Conținutul său a trecut în fruntea tabelii rezervată pînă atunci Literaturii în care simbolul 4 a fost înlocuit cu 80. În 1964, a fost publicată tabela cu noua prezentare a diviziunii.

Clasa 5 cuprinde „științele exacte“ și „științele naturale descriptive“. Principalele sale diviziuni sînt

- 51 Matematici
- 511 Aritmetică

- 512 Algebră
- 513 Geometrie
- 514 Trigonometrie
- 515 Geometrie descriptivă
- 516 Geometrie analitică
- 517 Analiză. Calcul
- 518 Procedee de calcul
- 519 Probabilități
 - 52 Astronomia și geodezia
 - 53 Fizică
 - 54 Chimie. Cristalografie. Mineralogie
 - 55 Geologie. Geofizică. Meteorologie Petrologie
 - 56 Paleontologie. Fosile
 - 57 Științe biologice generale (cuprinzând și arheologia preistorică, antropologia, etnologia).
- 58 Botanică
 - cu diviziunile principale
 - 581 Botanică generală și analitică
 - Biologia plantelor
 - 582 Botanică sistematică
- 59 Zoologie cu subdiviziunile principale
 - 591 Zoologie analitică. Biologie animală
 - 592/599 Zoologie sistematică unde la subdiviziunea
 - 599.9 Omul este studiat ca specie animală

Clasa 5 este foarte bogată în subdiviziuni. Deși în ultimii ani i s-au făcut mereu adăugiri, totuși progresul uimitor al științelor și apariția disciplinelor de graniță (în care se interferează noțiuni care în trecut aparțineau unor domenii strict delimitate) fac, uneori, destul de dificilă indexarea unor noțiuni de matematici superioare sau de fizică într-o anumită subdiviziune a clasei 5.

Aplicațiile practice ale chestiunilor indexate în clasa 5 fac obiectul unei clase separate cu simbolul 6.

Această distincție între științe și aplicațiile lor este de asemenea obiectul unor critici serioase. B. C. Vickery, unul dintre teoreticienii renumiți în materie de indexare și clasificare, socotește că „ar trebui... să se studieze cu grijă tabelele privind tehnologia în vederea determinării secțiunilor în care analiza cu ajutorul fațetelor ar putea să se aplice în mod util. Pentru a limita proliferarea fațetelor „speciale“ ar trebui, pe de altă parte, să existe preocuparea de a lega și a combina, pe cât posibil, serii analoge de termeni pentru a forma fațete „comune“... Ar fi de asemenea convenabil să se revizuiască ansamblul sistemelor de notație pentru a face indicii mai concisi.

Posibilitatea de a înlocui notația ierarhică printr-o notație mai strict ordinală merită să fie examinată. Fațetele speciale pot fi reprezentate mai curînd sub formă de diviziuni analitice ale unui subiect dat, decît sub formă de indici principali. Pe de altă parte, ar trebui găsit modul de a lega mai ușor și într-o manieră mai concisă, fațetele — privitoare la un domeniu — de indicii întrebuițați în alt domeniu... În deosebi, ar trebui întreprinsă o remaniere generală a secțiunilor consacrate fizicii

și chimiei fizice în lumina concepției actuale a acestor științe. Ar trebui studiată posibilitatea stabilirii de legături mai strinse între tabelele referitoare la știință și la tehnologie, începînd de preferință cu chimia și tehnologia chimică“.

Această ultimă recomandare a ajuns să fie materializată prin crearea unui comitet internațional specializat : FID/C 54+66.

De asemenea, în cadrul F.I.D., sînt examinate numeroase studii asupra claselor 5 și 6.

Clasa 6 (a științelor aplicate) cuprinde :

Medicina, Agricultură și Tehnică.

Este cea mai stufoasă ca număr de diviziuni din toată schema C.Z.U. și a făcut obiectul a numeroase extensiuni, adăugiri și îmbunătățiri, datorită nevoii de a fi ținută la curent cu progresele tehnice ale epocii noastre.

Este divizată în :

- 60 Generalități
- 608 Invenții și descoperiri
- 61 Medicină divizată în :
 - 611 Anatomie
 - 612 Fiziologie

Ambele diviziuni au subdiviziuni care urmăresc aceeași ordine : aparatele, sistemele : tegumentar, circulator, respirator, digestiv, glandular, genito-urinar, locomotor nervos și al organelor de simț.

- 613 Higiena individuală
- 614 Higiena publică. Organizarea sanitară.
Tehnică securității
- 615 Farmacie. Terapeutică
- 616 Patologie. Diviziunile sale principale sînt
construite în paralel cu cele ale diviziunilor
611 și 612.
- 617 Chirurgie. Ortopedie. Oftalmologie
- 618 Ginecologie și Obstetrică
- 619 Medicină comparată și artă veterinară

Criticii sistemului C.Z.U. observă că locul medicinei ar fi fost mai logic alături de Biologie, nu între 608 și 62, Inginerie, diviziune prin care debutează propriu-zis chestiunile de tehnică, întrerupte prin intercalarea diviziunii 63 (care se referă la agricultură), a diviziunii 64 Economie casnică și a diviziunilor 65 cuprinzînd organizarea, administrarea comercială și industrială (sau cum se spune actualmente, modern „management“).

Mulți opinează că amplasarea logică a agriculturii ar fi fost împreună cu 58/59, iar a chestiunilor specificate la 64/65, la 33.

În schema actuală a C.Z.U., chestiunile tehnice sînt reluate abia în diviziunile 66/69 astfel :

- 66 Industrii chimice și industrii înrudite
- 67 și 68 Industrii și activități diverse

69 Industria construcțiilor și a materialelor de construcții
Toate aceste diviziuni conțin un foarte mare număr de subdiviziuni, pentru a ține pasul cu evoluția tehnologiei și a diversificării activității practice.

Clasa 7. Artă. Distracții. Spectacole. Jocuri.

Sporturi este divizată astfel :

- 71 Urbanism. Peisagistică
- 72 Arhitectură
- 73 Sculptură. Sigilografie. Numismatică.
Ceramică de artă. Artele metalului.
- 74 Desen
- 75 Pictură
- 76 Arte grafice
- 77 Fotografie (din punct de vedere al realizării)
- 78 Muzică
- 79 Distracții. Spectacole. Jocuri. Sporturi.

Clasa 8 Lingvistică și Literatură

Din 1964, clasa începe cu diviziunea 80 Lingvistică
Filologie subdivizată astfel :

- 800 Generalități asupra limbilor
- 801 Lingvistică și filologie generală
- 802 Limbi occidentale
- 802.0 Engleza
- 803 Limbi germanice
- 804 Limbi romanice
- 804.0 Franceza
- 805.0 Italiana
- 805.90 Româna
- 806 Limbi iberice
- 806.0 Spaniola
- 806.90 Portugheza
- 807 Limbi clasice (latina, greaca, veche și modernă).
- 808 Limbi slave și baltice
- 809 Celelalte limbi
- 809.1 Limbi indo-europene
- 809.2 Limbi semite
- 809.3 Limbi
- 809.4/.9 Limbi izolante și aglutinante

Se poate observa că această diviziune este construită tot pe vechea schemă a lui Dewey. Deși a suferit câteva remanieri, structura sa nu este echilibrată : a lăsat prea puțin spațiu (numai diviziunea 809) pentru toate celelalte limbi, în afara celor europene.

Urmează diviziunea 82 Literatură în general

Diviziunea 81 nu există.

820 Literatură engleză.

83 Literaturi germanice

- 830 Literatură germană
- 830.31/8 Alte literaturi germanice
- 84 Literatură romanică
- 840 Literatură franceză
- 850 Literatură italiană
- 859.0 Literatură română
- 860 Literatură spaniolă
- 869.0 Literatura portugheză
- 87 Literaturi clasice (latină și greacă)
- 88 Literaturi slave și baltice
- 89 Alte literaturi

Se poate vedea că diviziunile 82,89 sînt construite prin paralelism cu diviziunea 80.

Clasa 9 Geografie. Biografie. Istorie
are diviziunile :

- 908 Monografii regionale
- 91 Geografie (cu subdiviziunile care sînt de fapt cele ale clasificării Dewey :
- 910 Teoria geografiei. Călătorii
- 911 Geografie generală. Geografie fizică. Geografie umană
- 912 Cartografie
- 913 Geografie generală. Geografia lumii antice
- 914 Geografia Europei
- 915 Geografia Asiei
- 916 Geografia Africii
- 917 Geografia Americii de Nord și Americii Centrale
- 918 Geografia Americii de Sud
- 919 Geografia Oceaniei și a regiunilor polare.

Aceste diviziuni sînt realizate din contopirea indicelui diviziunii :
91 Geografie cu indicele comun de loc, prin suprimarea parantezei caracteristice indicelui de loc și a regrupării cifrelor prin punerea punctului după trei cifre numărate de la stînga la dreapta.

Astfel :

- 91 Geografie (498) Indice de loc pt. România
 rezultă Geografia României 914.98
- 92 Biografii
 are numai subdiviziunile
 - 920.91 Autobiografii
 - 929 Genealogie și heraldică
 cu subdiviziuni privitoare la nobilime, ordine,
 decorații și drapele.
- 93/99 Istorie
 cu subdiviziunile
 - 930 Știința istoriei și științele auxiliare ale ist.
 - 931 Istorie antică

- 932.939 Istoria diverselor țări antice
- 94 Istoria medievală, modernă și contemporană
cu subdiviziunile realizate prin contopirea cu
indicele auxiliar de loc, ca și la diviziunile
914/919 :
- 940 Istoria Europei
- 941.0 Marea Britanie și Irlanda de Nord
- 942.0 Istoria Angliei
- 943.0 Istoria Germaniei
- 944 Istoria Franței
etc.
- 949.8 Istoria României
etc.
- 950 Istoria Asiei
- 960 Istoria Africii
- 970 Istoria Americii de Nord și a Americii Centrale
- 980 Istoria Americii de Sud
- 990 Istoria Oceaniei și a regiunilor arctice.

În edițiile complete ale Tabelor C.Z.U. pentru Europa și unele țări, sînt prevăzuți indici principali direcți pentru diversele perioade istorice. Recomandăm să nu fie utilizate fiindcă : 1) perioadele nu corespund cu diviziunile de timp științifice actuale ale perioadelor istorice ; 2) nu sînt prevăzute periodizări pentru toate țările.

Pentru precizarea perioadei, este preferabil să se utilizeze combinarea cu indicele comun de timp.

Combinarea diviziunii 91 și 9 cu indicii de loc fără paranteze ar putea fi redată în două moduri :

- a) punînd punctul după a 3-a cifră de la stînga spre dreapta
- b) punînd punctul imediat în locul primei paranteze.

Exemplu :

- a) 914.98
- b) 91.498 Geografia României

De aceea, R.Dubuc spune textual : „Este preferabil să se păstreze indicele de diviziune comună de loc, căruia parantezele îi dau o individualitate și o fixitate care evită orice eroare de interpretare“. (Classification Décimale Universelle. 3-e éd. ref., p. 115).

Deci Geografia României din exemplul de mai sus va fi indexată 91(498).

Aceasta îndreptățește bibliotecile, care utilizează în prezent pentru Geografie și Istorie diviziunile cu indicii de loc în paranteză, să-și păstreze vechiul mod de lucru.

Parcursirea schemei succinte a C.Z.U. și mai ales a Tabelor sale complete arată că diviziunile și subdiviziunile exprimate în indici principali direcți prevăzuți în aceste instrumente fac posibilă indexarea unui mare număr de subiecte și noțiuni. Totuși, relațiile între diverse subiecte sau diversele aspecte ale unui subiect, ale unei noțiuni sînt

posibile numai grație inovațiilor geniale aduse clasificării lui Dewey : introducerea semnelor de *gruparea indicilor principali și crearea diviziunilor auxiliare : speciale și generale*, a căror detaliere o expunem în cele ce urmează.

2.11 Indicii principali

După importanță, modul de utilizare și amplasarea lor în tabelele C.Z.U., indicii se împart în *indici principali și indici auxiliari*.

Indicii principali sînt cuprinși în tabela principală în ordine sistematică. Ei sînt formați dintr-un număr diferit de cifre după cum s-a dezvoltat clasa căreia îi aparțin.

De ex. : 37 Educație
 371 Organizarea educației
 371.212 Elevul
 371.212.5 Tipuri de elevi

Indicii principali exprimă concepte, noțiuni de bază fără a reda toate caracteristicile unui document. Astfel indicele principal al unui *manual* de algebră va fi 512 (Algebră) caracteristica „manual“ nefiind indexată.

Pentru ușurința citirii indicilor, după un grup de trei cifre, începînd de la stînga, se pune punct.

De ex. : indicele 634.0 se citește : șase sute treizeci și patru punct zero. Silvicultură.

Studiind tabela principală, vom observa sub anumiți indici unele indicații marcate prin semnele : →, //

Primul semn tipografic → (vezi) trimite de la un indice principal la alți indici cu care acesta are legătură sau care exprimă alte aspecte ale subiectului pe care îl avem de indexat.

De ex. : la 614 Igienă publică

— → 351.77 ; 613 ; 616—084 (Acești indici — care în ordine — reprezintă : Supravegherea salubrității publice ; Igienă ; Profilaxie. Tratamente preventive).

Semnul // (subdivizați ca) ne arată că avem posibilitatea de a prelua anumite cifre de la alte clase sau subclase și de a crea noi indici prin *paralelism*.

Astfel, sub indicele 778.55 *Proiecții cinematografice* se află mențiunea //(subdivizați ca) 778.53. Dacă dorim să indexăm „*Proiecții cinematografice în relief*“ ne vom întoarce la indicele 778.53, unde găsim subdiviziunea 778,534.1 Cinematografie stereoscopică în relief și vom prelua la indicele 778.55 diviziunea corespunzătoare 4.1 pentru a obține indicele 778.554.1

La subdiviziunea prin paralelism a indicilor nu se ține seama de poziția punctului în indicele de origine. În indicele creat, punctul se va plasa normal, după un grup de trei cifre, numărînd din stînga indicelui.

Gruparea indicilor

Pentru a putea indexa noțiuni mai complexe, în C.Z.U., sînt folosite și semne matematice sau ortografice, care au rolul de a lega și nu de a subdiviza aceste noțiuni.

Aceste semne sînt :

1. Adăugirea +

Semnul de adăugire (plus) reunește doi indici care nu se învecinează în tabele. Alăturarea acestor indici nu implică nici o relație anterioară între ei.

De e x. : Teorie și practică în biblioteconomie : și informarea documentară
02+002

Aici semnul + unește două noțiuni diferite : Biblioteconomie 02 și Documentare 002.

Din anul 1962, folosirea acestui semn nu mai este recomandată de Comitetul Central al Clasificării, fiecare indice fiind notat separat, ca și cum ar reprezenta altă lucrare. Deci, vom indexa astfel exemplul anterior :

02 Biblioteconomie

002 Documentare

2. Extinderea /

Bara oblică este semnul utilizat de C.Z.U. pentru a reuni doi sau mai mulți indici care se succed în tabele. Folosirea lui este condiționată de tratarea în publicația respectivă a *tuturor* noțiunilor cuprinse între primul indice citat și cel de al doilea.

Se vor nota numai primul și ultimul indice separîndu-i prin semnul de extindere /.

Ex. : publicația „Artele plastice în R.S.R.” se va indexa astfel :
73/76, indice care cuprinde :

73 Sculptură

74 Desen

75 Pictură

76 Grafică

Dacă indicii combinați astfel au mai mult de trei cifre, se recomandă să nu se scrie *complet* decît *primul indice*, iar după semnul de extindere să se omită *grupele* de trei cifre *comune* scriîndu-se numai *ultimul punct* care arată că ceea ce urmează este doar sfîrșitul unui indice, continuat de cifrele care se deosebesc în cel de al doilea indice.

Ex. : lucrarea „Diverse sortimente de lapte în igiena alimentației” s-ar indexa 613.287.1/613.287.5

Deoarece indicii au în comun primele două grupe de trei cifre 613.287, prin prescurtare, rezultă indicele : 613.287.1/.5

Scrierea punctului după bara oblică este obligatorie pentru a nu se crea confuzii.

3. Relația :

Semnul de relație arată raportul între două noțiuni, fără a indica natura și sensul acestui raport.

Ex. : lucrarea „Eroismul în muncă“ va fi indexată :

17:331.01

17 reprezintă Morală. Etică iar 331.01 Teoria muncii economice

Într-un document se pot interfera mai multe noțiuni. De aceea, pentru a evita compunerea unor indici prea lungi, se recomandă a nu se reuni mai mult de trei indici.

Ex. : Psihologia muncii în industria minieră.

Se va indexa astfel :

159.9 : 331.01 : 622

159.9 Psihologie

331.01 Teoria muncii economice

159.9:331.01

Psihologia muncii

622 Industrie minieră

Sucesiunea indicilor, în mod teoretic este conformă cu ordinea indicilor în C.Z.U., dar în mod practic, ea depinde direct de specificul bibliotecii, de necesitățile de informare ale cititorilor și de modul în care se fac intrările în catalogul sistematic. În cazul în care se face o singură intrare în catalog se va acorda prioritate indicelui care reprezintă noțiunea cea mai căutată. Pentru cataloagele sistematice cu mai multe intrări, se vor lua în considerație toate combinațiile, fiecare fiind notată separat pe o fișă. Astfel, lucrarea citată mai sus se va putea regăsi la

159.9 : 331.01 : 622

331.01 : 159.9 : 622 și la

622 : 159.9 : 331.01, indicii fiind echivalenți și perfect reversibili între ei.

Din 1960, s-a introdus în C.Z.U. și semnul :: (două puncte duble) pentru a se indica în mod precis ordinea de succesiune a subiectelor.

Acest semn arată că ordinea în care sînt așezați indicii este ireversibilă. În acest caz, în catalogul sistematic va fi intercalată fișa lucrării respective ținîndu-se seama numai de primul indice.

4. Subordonarea / /

Semnul prin care se indică subordonarea unei noțiuni față de cealaltă este paranteza pătrată / / Și în acest caz, intrarea în catalog nu se va face decît la indicele principal și nu la cel subordonat.

De ex. : 781.6/787/ Compoziție muzicală. Muzică pentru instrumentele de coarde

37.036 /791.43/ Educație artistică. Filmul

Subordonarea nu se deosebește fundamental de relația ireversibilă exprimată prin semnul :: (două puncte duble) și este caracterizată prin includerea în paranteze drepte a indicelui corespunzând noțiunii subordonate. Ex. :

658 /622/ Organizarea întreprinderilor. Industrie minieră.

658 /622/.2 Organizarea întreprinderilor. Mijloace materiale. Ind. minieră.

658 /622/.32 Organizarea întreprinderilor. Salarii. Industrie minieră.

Dacă indicele subordonat este introdus după o grupă de trei cifre, el se va scrie între paranteze drepte, apoi se pune punct și se vor scrie cifrele următoare ale indicelui principal indiferent de numărul lor. Se indică astfel, ca și la prescurtare, că ceea ce urmează indicelui subordonat este *continuarea indicelui* și nu un indice nou. Punctul se va menține în locul inițial, conform notației indicelui principal.

Ex. : 658 /622/.321.1 Organizarea întreprinderilor Metode de plată a salariilor. Industrie minieră.

5. Sinteza

În anumite cazuri, *prevăzute în tabele*, se permite o prescurtare a indicilor care aparțin aceleiași clase, simbolizând astfel sinteza între două sau mai multe noțiuni.

După scrierea *cifrelor comune*, se notează cifrele următoare separându-se *prin punct*. Plasarea punctului după grupe de două cifre, atrage atenția asupra formei deosebite a indicelui.

Ex. : 354.71 Ministerul Marinei
354.73 Ministerul Aviației

Pentru a nota Ministerul Marinei și Aviației se va scrie 354.71.73

Pentru eliminarea unor confuzii s-a înlocuit punctul printr-o linioară — Aceasta este semnalată întotdeauna printr-o notă în cadrul clasei unde este permisă sinteza.

Ex. : Cu ajutoru indicilor 785.73 trio
785.2 pian
787.1 vioară
787.3 violoncel

se obține indicele : Trio pentru pian, vioară și violoncel
785.73-52-71-73

Deoarece linioara este folosită în C.Z.U. și pentru introducerea diviziunilor analitice, recent a fost ales alt semn pentru a simboliza sinteza. Acest semn este apostroful '.

Din 1966, s-a aprobat utilizarea lui în cadrul următoarelor clase :

329 Partide politice

546 Chimia anorganică

547 Chimia organică

667.6 Industria vopselelor și a lacurilor

669 Metalurgie. Metale și aliaje

678.6 Produse sintetice prin policondensare

Ex. : Un aliaj de cupru, zinc și staniu se notează cu ajutorul următorilor indici :

669.35

669.5

669.6

Astfel, prescurtînd pe 669 care se repetă, vom scrie :

669.35'5'6 Aliaj de Cu, Zn, Sn

Acetilena în combinație cu metalele se va indexa :

547.314.2'13 indice compus din 547.13 Combinații organometalice și 547.314.2 Acetilena.

Se studiază posibilitatea extinderii folosirii acestui semn și în alte domenii. Menționăm că sinteza nu este admisă decît în interiorul aceleiași clase și numai acolo unde găsim o indicație specială în tabele.

2.12. Indicii auxiliari

Pentru a reda și aspectele secundare, particulare ale conceptului de bază, C.Z.U. utilizează *indicii auxiliari*.

De ex. : Algebra. *Manual* pentru clasa a IX-a

012(015.3)

Proteine. *Sinteză* 547.96.07

Patologie. *Personalitatea bolnavului*. 616-05

După modul de utilizare și amplasare în tabele, indicii auxiliari sînt de două feluri :

a) indici auxiliari analitici (speciali)

b) indici auxiliari comuni (generalii)

Indicii auxiliari analitici simbolizează aspectele comune care se repeta constant în cadrul unui domeniu limitat de cunoștințe. De ex. operația de *sinteză* a substanțelor în chimie.

Acești indici sînt menționați în tabelele principale de clasificare la *începutul clasei* sau al subclasei la care se aplică, fiind marcați printr-o linie verticală groasă, plasată la marginea coloanei respective. Ei nu sînt valabili decît în cuprinsul secțiunii pentru care au fost creați. Grafic, indicii auxiliari analitici se plasează *după* indicele principal, ei neavînd semnificație decît împreună cu acesta.

După *semnul* care îi unește de indicele principal, indicii auxiliari analitici sînt de două tipuri : indici analitici construiți cu simbolul /./ (punct, zero)

indici analitici construiți cu /-/ (liniuță)

Indicii analitici construiți cu simbolul /./ (punct ,zero) se aplică la o noțiune și la toate subdiviziunile sale.

De ex. : 35 Administrație publică

35.08 Personal administrativ. Acest indice, 08 va putea

fi adăugat la oricare din diviziunile administrației, și anume :

administrație municipală 352

personal municipal 352.08

protecția contra incendiilor 351.784

pompieri 351.784.08

Se observă că indicele analitic este totdeauna adăugat la *sfârșitul* indicelui principal. Sensul acestui indice depinde exclusiv de indicele principal la care se aplică. El nu poate să fie transferat la un alt indice fără o *indicație specială* a tabelii.

De exemplu: la clasa 7 Artă s-au creat următorii indici analitici .01 Estetică
.02 Tehnici artistice
.03 Stiluri

Cu ajutorul lor, vom forma indicii :

72.01 Estetica arhitecturii
73.01 Estetica Sculpturii
74.01 Estetica artelor decorative
sau 72.03 Stiluri în arhitectură
75.03 Stiluri în pictură etc.

Indicele principali însoțit de indici analitici formează un *indice compus*. În acești indici, poziția punctului este deosebit de importantă.

Astfel 34.01 este un *indice compus* în care

.01 este indice analitic și înseamnă Natura și caracteristicile dreptului.

340.1 este un indice principal în care punctul s-a pus după *primele trei cifre*, începînd de la stînga.

340 înseamnă Drept în general. Drept comparat iar 340.1 Diferite tipuri și forme de drept.

Deci punctul care precede indicele analitic nu schimbă poziția punctului sau a punctelor care împarte în grupe de cîte trei cifre, indicele principal.

De ex. : 73.02 Tehnica sculpturii
736.2.02 Tehnica glipticii, cameelor

Indicele analitic construit cu /-/ (linioară)

Este un indice mai simplu și mai bine individualizat. Îl întîlnim, de exemplu, în cadrul clasei 82 Literatură unde marchează genurile literare :
Astfel :

82-1 Literatură. Poezie
859.0-1 Literatură română. Poezie
82-32 Literatura. Nuvela
860-32 Literatură spaniolă. Nuvela.

În cadrul clasei 62 Tehnică, indici analitici cu linioară redau caracteristicile generale ale mașinilor, elementele fixe și mobile ale mașinilor, reglajul mașinilor, etc. Astfel, la 62-5 simbolizează Comportarea mașinilor. Reglajul și demarajul mașinilor.

Manipularea frînelor automate

va fi indexată astfel : 625.2-592-52 în care 625.2 înseamnă material rulant ; 592 frîne ; 52 dispozitive pentru comandă automată.

Există și indici analitici cu linioară de tipul /—0/ (linioară, zero) creați pentru a exprima caracteristici cu un *conținut mai general*. Se

studiază transformarea lor din indici auxiliari analitici, legați numai de anumite clase, în *indici auxiliari comuni*. Această transformare s-a petrecut deja cu —05, indice aplicat inițial numai la 616 (Patologic) și apoi la clasa 3 (Științe sociale), care a devenit indice *comun de persoană*.

Exemple :

616—05 Personalitatea bolnavului
159.9—053.2 Psihologia copilului
371.8—055.2 Viața elevilor și studenților. Studente

Indicii auxiliari comuni

Acești indici simbolizează *caracteristici de ordin foarte general*, pe care le întâlnim în conținutul sau în forma de prezentare a documentelor. Ei se aplică la oricare dintre indicii principali din clasele 0/9, fiind precedați sau urmați de semne speciale care îi diferențiază de indicele principal.

La conținutul documentelor se referă indicii auxiliari de loc, de rasă, timp și de punct de vedere. Forma de prezentare a documentelor este redată cu ajutorul indicilor auxiliari de limbă și de formă. Toți acești indici se găsesc la începutul edițiilor C.Z.U., grupați separat, în *tabele auxiliare* care conțin atât semnele care servesc la reunirea indicilor (+, /, :) cât și listele sistematice ale indicilor comuni. De exemplu : ediția medie a tabelelor C.Z.U. (în lb. franceză din 1967) cuprinde tabelele auxiliare de la p. 24—50.

Indicele auxiliar comun de limbă. Simbol = ... (egal)

Acest indice simbolizează limba în care este prezentat un document. El se exprimă printr-un număr precedat de semnul = Cifrele acestui indice se obțin de la clasa 80 Lingvistică.

Astfel, pornind de la *indicele principal* 803.0 Lingvistică germană, se obține indicele auxiliar comun = 30 Limba germană. De la 805.90 Lingvistică română se obține = 590 Limba română. Se elimină deci, grupul comun 80, înlocuindu-l cu semnul = și se regroupează cifrele rămase.

Ex. : 809.451.1 Lingvistică maghiară
= 945.11 Limba maghiară

Este bine de reținut procedeul de formare a indicilor auxiliari comuni de limbă, deoarece tabela medie a C.Z.U. nu îi enumeră pe toți, invitând la completarea lor prin consultarea diviziunilor 802/809.

Indicele auxiliar comun de limbă se plasează după indicele principal.

De exemplu :

001.4 = 20 Terminologie în limba engleză

001.4 :54 = 40 Terminologie, nomenclatură de chimie în lb. franceză

Dacă dorim să grupăm documentele după limba în care au fost scrise, atunci indicele comun de limbă se plasează în fața indicelui principal și se leagă de acesta prin *semnul de relație*

Ex. :

⇒ 914.4:82—1 Limba bengali. Poezii

⇒ 914.4:934 Limba bengali. Istoria antică a Indiei

Practica veche în asemenea situații era includerea indicelui auxiliar de limbă între semnele ==

Ex. :

⇒ 30 = 940 Limba germană. Istoria Europei

Dacă după indicele de limbă se introduce un alt indice comun care se scrie între semne proprii, distincte, atunci nu mai este necesară scrierea semnului de relație.

Ex. :

⇒ 71(398.2)003 Limba latină în Dacia. Scriere

⇒ 03.20(498)911 Lucrări traduse din lb. engleză despre România.

Geografie fizică și umană

Indicele comun de limbă poate exprima :

⇒ 00 Lucrări multilingve (poliglotte)

Ex. : Ghid poliglot de conversație 801.3 = 00 = 03.2/.09 Traduceri

La noi în țară nu s-a folosit indicele comun de limbă care indică traducerea. A fost acceptată folosirea indicelui comun de limbă după indicele principal, pentru a arăta că este vorba de o traducere.

Ex. : 859.0 = 30 Literatura română tradusă în l. germană

Conform C.Z.U. 859.0 = 30 înseamnă Literatura română de expresie germană.

Pentru a indica o traducere se va folosi :

899.0 = 30 = 03.590 Literatură română tradusă în l. germană

830.6 = 5.90 = 03.306 Literatură norvegiană tradusă în l. română

Folosirea indicelui de limbă după indicele principal de literatură, va desemna literatura naționalităților conlocuitoare care este scrisă în altă limbă.

De exemplu :

859.0 = 945.11 Literatură română de expresie maghiară

859.0 = 945.11]—31 Literatura română de expresie maghiară. Romane.

În acest caz, pentru a indica traducerea textului respectiv în limba română, se va folosi :

859.0—945.11]31=590 Literatura română de expresie maghiară. Romane traduse în l. română.

În cazul lucrărilor în mai multe limbi, se acceptă *sinteza*, menționându-se în continuare indicii, separați prin semnul ==

Ex. : Dicționar român-francez

801.323.2 = 590 = 40

Dicționar rus-german

801.323.2 = 82 = 30

Indicele auxiliar comun de formă

Este un indice prin care se precizează forma de prezentare a documentului : carte, revistă, manual, atlas, album etc.

Indicele comun de formă se exprimă prin cifre precedate de 0 (zero) cuprinse între paranteze.

E x. : (02) Expuneri sistematice. Tratat

546(02)=590 Tratat de chimie anorganică în l. română

(075.8) Manual universitar

347(075.8)=40 Drept civil. *Manual de învățămînt superior*,

în limba franceză.

(09) Prezentare sub forma istorică

1(09)(075.3)=590 Manual de istorie a filozofiei, în l. română

(03) Enciclopedii, dicționare

53(03)=590 Dicționar de fizică în l. română

Indicele comun de formă *derivă din clasa 0* Generalități, dar trebuie să observăm că nu este vorba de un paralelism absolut.

Astfel :

Clasa principală 0

Indicile de formă

01 Bibliografii. Cataloage	(01) Filozofia. Teoria subiectului
02 Biblioteconomie	(02) Expuneri sistematice sub formă de cărți. Tratat
03 Enciclopedii generale, dicționare	(03) Enciclopedii, dicționare
04 Cronici, articole de periodice, scrisori, discursuri etc.	(04) Broșuri, conferințe, dizertații, scrisori, articole
05 Periodice și publicații cu caracter periodic	(05) Publicații periodice, reviste anuale, etc.
06 Colectivități, societăți, instituții, academii	(06) Publicații (neperiodice) ale colectivităților
07 Ziare	(07) Învățămînt. Studii
08 Poligrafii	(08) Poligrafii. Colecții
09 Manuscrise. Opere remarcabile	(09) Prezentare sub formă istorică Surse istorice și juridice

Nu se va putea folosi în mod arbitrar, un indice din tabela principală ca indice de formă, intercalîndu-l între paranteze. Astfel, 016 Bibliografii speciale se va utiliza ca atare și în nici un caz ca un indice de formă. Și în cazul în care indicele principal din clasa 0 are aceeași semnificație, ca indicele comun de formă trebuie evitate confuziile. Indicii principali se vor folosi pentru lucrările cu conținut general la care forma devine o caracteristică importantă.

E x. : Metodologia depistării în masă a maladiilor cronice.

Simposion internațional, 12—14 nov. 1973

061.3(100): 616—036.1—084

061.3	Congrese, reuniuni,	indice principal
(100)	internațional	indice comun de loc
616	Patologie	indice principal
—036.	maladii cronice	indice analitic
084	Profilaxie, Tratament preventiv.	indice analitic

Pentru a exprima unele forme de documente care nu există în tabele, dar există ca sens în tabela indicilor principali, se permite compunerea acestora. Se va introduce între paranteze cifra 0 (zero) urmată de indicele principal necesar, legat prin semnul de relație. Acest indice este denumit în limbaj curent, *indice documentar*.

Ex. : 92 Michelangelo (0:82—31) Biografia sub formă de roman
(romanțată) a lui Michelangelo
323.232(0:784.4) *Cîntece* pentru lupta politică

Indicele comun de formă se amplasează la sfîrșitul indicelui principal, dar și înaintea acestuia pentru a grupa toate documentele cu aceeași formă.

Ex. : (043)61(498) Teze universitare. Medicină România
(043)7.01(498) Teze universitare. Teoria artei. România.

Indicii comuni de limbă, de formă și de punct de vedere se înrudesc prin mobilitatea lor mai redusă, fiind plasați la începutul sau la sfîrșitul indicelui principal și *niciodată în cadrul acestuia*.

Indicii auxiliari comuni de loc. Simbol (...) paranteze

Acești indici simbolizează locul (fizic, geografic, politic etc) la care se referă conținutul unui document. Ei s-au format prin derivare de la cifrele paralele, existente la clasa 91 Geografie și 93/99 Istorie. Se compun din cifre de la 1 9, plasate între paranteze rotunde. Diviziunile principale ale indicelui comun de loc sînt :

- (1) Locul și teritoriul în general
 - (100) Universal. Internațional
- (2) Locul și modul fizic
 - (21) Continente
 - (22) Insule
 - (28) Ape de suprafață

Ex : (282.243.7) Dunărea

- (3) Locuri ale lumii antice
 - (355) Persia
 - (398.2) Dacia

(4/9) State și teritorii ale lumii moderne

Acești indici se formează de la primul indice care simbolizează *continentul*

Astfel :

(4) Europa	Ex. România (498)
(5) Asia	Japonia (520)
(6) Africa	Maroc (64)
(7) America de Nord și America Centrală	Canada (71)
(8) America de Sud	Bolivia (84)
(9) Australia, Oceania Regiunile artice și antarctice	Australia (94)

Exemple de subdiviziuni :

(498) România	(498.21) Dolj
(498.1) Muntenia	(498.3) Moldova
(498.11) Ilfov	(498.4) Transilvania
(498.12) Prahova	(498.5) Banat
(498.13) Brăila	(498.6) Bucovina
(498.2) Oltenia	(498.8) Dobrogea

Pentru regiunile, provinciile sau orașele pentru care nu există indici prevăzuți în tabele se folosește *indicele auxiliar de nume*, alături de cel mai apropiat indice existent.

Astfel : (498.11) Ilfov

(498.11) Alexandria. Orașul Alexandria

Țările care și-au modificat denumirea în funcție de criterii istorice sau politice, *păstrează indicele atribuit inițial* de C.Z.U.

Ex : (667) Coasta de Aur și Togo Occidental. (1957) *Ghana*

La începutul indicilor comuni de loc sînt enumerate unele diviziuni analitice (...—0) pînă la (...—9) care pot fi folosite într-un sens general sau în combinație cu indicii de loc.

(—1) Orientare. Puncte cardinale

(...—11) Est. Orient, diviziune analitică specială.

Ex : (498—11) Estul României

(—2/—5) Diviziuni politice și administrative.

În tabele medii (—21) oraș

Ex : 308 (—21) Situația socială a orașelor

308 (6—77) Situația socială a țărilor în curs de dezvoltare din Africa.

În interiorul aceluiași paranteze, indicii de loc pot să fie reuniți prin semn de legătură ca :, /, + (relația, semnul de extindere, plus).

Astfel : (498 : 44) Relațiile dintre România și Franța
(44+45) Franța și Italia

Indicii auxiliari comuni de loc se plasează, în general, la dreapta indicelui principal, după indicele analitic și indicele auxiliar comun de punct de vedere.

Exemple :

7.03(44) Stiluri și curente în arta franceză

Dacă necesitățile de informare ale cititorilor cer evidențierea din punct de vedere geografic a documentelor, — indicele comun de loc se poate plasa înaintea indicelui principal. Astfel se pot grupa toate fișele documentelor referitoare la o țară sau un anumit teritoriu, indiferent de domeniul pe care îl tratează.

Exemple :

(45) 336 Italia. Finanțe publice
(45) 371 " Organizarea educației și a învățămîntului
(45) 581.9 " Floră
(45) 591.9 " Faună

Prin folosirea parantezelor pătrate, se poate introduce un indice principal în interiorul unui indice de loc, pentru a face o clasificare pe bază geografică.

Ex. : 326.1(37) Comerțul de sclavi în Roma antică
(37[326.1]) Roma antică, Comerțul de sclavi

Indicii comuni de loc se pot introduce și în interiorul unui indice principal

Ex. : 312(498) Statistica populației din România
312(498).1 Nașteri
312(498).2 Decese

Forma de notare este mai simplă decît :

312 (498) Statistica populației din România
312(498):312.1 Nașteri
312(498):312.2 Decese

Indicii auxiliari de loc sînt folosiți în special, în cadrul claselor 91 Geografie și 93/99 Istorie. Există două modalități de compunere a indicilor, și anume :

— indicii comuni de loc sînt așezați pe lîngă indicii principali

Ex. : 9 (498) Istoria României
91(498) Geografia României

sau

— indicii comuni de loc *sînt integrați* indicelui principal rezultînd astfel un nou indice principal.

Ex. : 9 Istorie (498) România
949.8 Istoria României
91 Geografie (498) România
914.98 Geografia României
914.981.1 Geografia orașului București

Tabele noi ale C.Z.U. prevăd numai această ultimă modalitate.

Indici auxiliari comuni de rasă, popor, naționalitate. Simbol (=...) paranteze, egal

Indicii comuni de rasă și popor *sînt formați* din *indicii comuni de limbă* precedați de semnul =(egal) plasați între paranteze rotunde.

De exemplu :

= 590 Limba română
(=590) Poporul român

Acest indice, plasat alături de indicele de loc, între paranteze, indică o anumită naționalitate conlocuitoare din cadrul statului respectiv

De ex. : (73=97) Indienii din S.U.A.
(73=96) Negrii din S.U.A.
(497=590) Aromânii

Indicele comun de rasă, popor sau naționalitate se plasează după indicele de loc sau în lipsa acestuia, imediat după indicele principal.

Ex. : 159.922.4 (=590) Psihologia poporului român
82—292 (73=96) Teatrul popular al negrilor din SUA
308 (73=97) Situația socială a indienilor din S.U.A.

Indicii auxiliari comuni de timp au ca simbol “ “ ghilimele

Se formează prin includerea între ghilimele a datei la care se referă documentul în ordine de la general la particular. (era, secolul, anul, luna, ziua). Pentru a evita confuziile, se scrie anul cu patru cifre, iar lunile și zilele cu două cifre, folosind pe zero dacă este necesar.

Ex. : „0435.08.04“ 4 august din anul 435 al erei noastre.

Anii dinaintea erei noastre se noiază precedînd cifrele de semnul — (minus)

„—0064“ pentru anul 64 dinaintea erei noastre

Secolul se notează cu două cifre, astfel :

„13“ reprezentînd secolul 14 (1300—1399)
„19“ —“— —“— 20 (1900—1999)

Decada se notează prin primele trei cifre

Ex. : „195“ pentru decada 1950—1959

Anul se notează simplu, între ghilimele, avînd grijă ca pentru anii pînă la 1000 să completăm numărul de patru cifre prin zerouri.

„—0278“ Anul 278 înaintea erei noastre
„0083“ “ 83 al erei noastre
„0700“ ” 700
„1945“ “ 1945

Luna se notează prin două cifre completate cu zerouri pentru primele nouă luni ale anului :

Ex. : „1975.09“ pt. luna septembrie, anul 1975.

Ziua se notează prin două cifre care se plasează după notarea lunii respective.

Ex. : „1976.01.15“ pentru 15 ianuarie 1976

O perioadă de mai multe secole, decade sau ani se notează prin datele inițiale și cele finale ale perioadei, separate prin linie oblică (semnul de extindere).

Ex. : „16 19“ pentru perioada cuprinsă între secolele XVII—XX.
1837/1877 pentru anii de la 1837 la 1877

Diviziunile principale ale indicelui auxiliar de timp sînt :

„00“ Secolul 1
„04/14“ Evul Mediu
„15 18“ Timpurile moderne
„311“ Trecut
„312“ Prezent
„313“ Viitor
„32“ Anotimpurile
„33“ Lunile
„34“ Zilele
„4“ Durata
„5“ Periodicitatea
„6“ Ere diverse (în afara erei creștine)
„7“ Manifestările lucrurilor în timp. Fenomenologia timpului

Indicii auxiliari comuni de timp nu se folosesc niciodată pentru a indexa data publicării sau editării documentului. În cadrul clasei 9 Istorie — indicii comuni de timp vor fi preferați în indexare față de unii indici principali care indică periodizarea.

Ex. : 94 „1939/1945“ Istoria celui de al II-lea război mondial și nu 940.53 întrucît acest indice indică istoria celui de al II-lea război mondial numai în Europa.

Deoarece indicele 19 Istoria filozofiei a fost suprimat, vom indexa documentele referitoare la istoria filozofiei cu ajutorul indicelui comun de timp, astfel :

Istoria filozofiei moderne. De la Petrarca la materialişti francezi. Manual universitar în l. română.

1(09) „14/17“ (075.8) = 590

indice format din :

1 Filozofie

(09) Prezentare sub formă istorică

„14/17“ Secolele XV—XVIII

(075.8) Manual universitar

= 590 în limba română

Alt exemplu :

Istoria filozofiei contemporane. Manual universitar. În l. română

1(09) „19“ (075.8) = 590

sau 1(420)(09) „16/17“ Istoria filozofiei engleze în secolele XVII—XVIII

Indicii auxiliari comuni de loc, rasă, popor și timp sînt caracterizați prin același grad de mobilitate, datorită faptului că sînt notați între semne de includere (paranteză rotundă, ghilimele). Ei se pot plasa la începutul, la sfîrșitul și chiar în interiorul unui indice principal.

Ex. : „19“ 949.8 Secolul XX Istoria României

949.9 „1593/1601“ Istoria României. Epoca lui Mihai Viteazul.

342(44) „18“ 4 Constituția în dreptul constituțional francez din secolul XIX

Indicele auxiliar comun de punct de vedere cu Simbol .00 (punct zero, zero).

Cu ajutorul acestui indice se notează *punctul de vedere* special la care se referă un document. El este simbolizat printr-un indice precedat de .00 (punct zero, zero) și este plasat după indicele principal sau după diviziunile analitice ale acestuia.

Ex. : .003 Punct de vedere economic și financiar

622.003 Importanța economică a industriei miniere

Principalele diviziuni :

.001 Punct de vedere teoretic

.002 „ „ „ al realizării

.003 „ „ „ economic și financiar

.004 „ „ „ al utilizării și al exploatării

.005 „ „ „ al amenajării și al echipării

.006 „ „ „ al localului și al așezării

.007 „ „ „ al personalului

.008 „ „ „ al organizării

.009 „ „ „ social

Acești indici se folosesc numai atunci cînd anumite puncte de vedere, speciale, din care sînt tratate noțiunile cuprinse în documente nu pot fi redată prin *indici principali* sau prin indici auxiliari analitici.

Ex. : vom utiliza indicele principal 022.1 Bibliotecii. Amplasare și nu 022.006 Bibliotecii din punct de vedere al amplasării

Indicii auxiliari de nume și numerici

Indicii auxiliari de nume sînt notații alfabetice care permit subdivizarea indicelui principal cu ajutorul unui *nume propriu*. Se întrebuintează mai ales la diviziunea 92 Biografii, la 1 Filozofie, 82 Literatură etc. Ei se exprimă prin adăugirea numelui respectiv la indicile principal de clasificare

Ex. : 859.0—1 Literatura română, Poezie
859.0—1 Barbu Ion. Poezia lui Ion Barbu
859.0.09 Călinescu, George Critica literară a lui George
Călinescu în literatura română.

Ex. : 1(430)(09)„17/18“ Kant, I
1 Filozofie
(430) Germania
(09) Prezentare sub forma istorică
„17/18“ Secolele XVIII—XIX Kant, Immanuel

Indicii de nume, s-au dezvoltat și pe lângă indicii auxiliari comuni de loc, mărind posibilitatea de subdivizare a acestora

Ex. : (498) România
(498.3) Moldova
(498.3) Suceava, jud.
308(498.3) Suceava, Jud. Sociografia Moldovei.
Județul Suceava

Alt exemplu :

Bacău, o regiune în plină dezvoltare
308(498.3) Bacău

Indicii auxiliari comuni numerici.

Pentru indicarea numărului sau codului atribuit unui obiect se folosește numerotarea nezezecimală care se trece la sfîrșitul indicelui precedat de notația Nr.

Ex. : 656(498.11).152.022 Nr. 74

Transportul bucureștean Autobuze. Linia 74

Manualul lui R. Dubuc redă în două tabele sinoptice structura C.Z.U. Redăm mai jost aceste tabele în traducere.

SCHEMA CLASIFICĂRII ZECIMALE UNIVERSALE

A. INDICI

După **R. Dubuc** „La Classification Décimale Universelle“, Paris,
Gauthier-Villars, 1973

Denumire	Aplicare	Semnificație	Notare	Amplasare	Plasare în cadrul indicilor
Indici principali	Baza de indexare	Constantă	Cifre, punct după a 3-a cifră	T.P.	Poziție autonomă
(2) Diviziuni analitice	Un indice principal și toate subdiviziunile sale directe (D.A.) cu —, pot să urmeze de asemenea anumiți indici D.C.	Variabilă urmînd grupa indicilor la care se aplică	Cifre precedate de — sau .0	T.P.	Urmează totdeauna un indice. Nu poate nici o dată să fie folosit izolat nici în fața unui indice.
(3) Diviziuni comune	Toate clasele	Constantă	(0) =1/=9	T.A.	În principiu la sfîrșitul indicelui. Poate fi plasat și la început.
a) conținutul (documentul — forma — limba					
b) conținutul (subiectul) — locul — timpul			(1/9) „1.9“		Variabil după nevoi Variabil după nevoi
— națiunea, poporul sau rasa			(=1/=9)		
— punctul de vedere — persoana			,00 —05		Urmează mereu un indice principal. Nu poate fi folosit izolat nici în fața unui indice.

Nota : D.A. = Diviziunea analitică

D.C. = Diviziuni comune

T.P. = Tabele principale

T.A. = Tabele auxiliare.

SCHEMA CLASIFICĂRII ZECIMALE UNIVERSALE

B. RELAȚIILE DINTRE INDICI

Natura	Aplicare	Semnificație	Notare	Amplasare	Exemple
(1) Adăugire (Indici neconsecutivi)	Indici principali diviziuni comune în afara celor de punct de vedere	Constantă	+	T.A. (Teorie) T.P. (Exemple)	Notare de evitat pe cit posibil
(2) Extensie (Indici consecutivi)	Indici principali diviziuni analitice, div. comune (înafara celor de punct de vedere)	Constantă	/	T.A. (Teorie) T.P. (Exemple)	
(3) Relație cu reversibilitatea indicilor	Indici principali diviziuni comune de loc și de timp	Constantă		T.A. (Teorie) T.P. (Exemple)	A:B sau B:A
(4) Relație ireversibilă	Indici principali	Constantă	::	T.A. (Teorie) T.P. (Exemple)	A::B
(5) Subordonare	Indici principali	Constantă		T.A. (Teorie) T.P. (Exemple)	373.53 371.212
(6) Subordonare cu prescurtare.	Indici principali ai aceleiași clase	Constantă	—	T.P. Trebuie să fie expres	373.53—121.2
(7) Analiză prin prescurtare	Indici principali ai aceleiași clase	Constantă		autorizați altfel nu este absolut	582.96 : 581.6 devine : 582.96—16
(8) Sinteza prin prescurtare.	Indici principali ai aceleiași clase	Constantă	,	interzisă folosirea lor.	546.683 + 546.32 + 546.226 devine : 546.683'32'226

Nota : T.P. = Tabele principale

T.A. = Tabele auxiliare.

3. Instrumentele de lucru și de documentare ale clasificatorului

Bibliotecarul clasificator trebuie să posedă o cultură vastă, cunoștințe temeinice de tehnică a clasificării zecimale, precum și capacitatea de a se orienta cu succes și în domenii străine specializării sale de bază. De aceea, este util ca orice serviciu de clasificare să posedă o bibliotecă uzuală de specialitate și de informare generală cit mai bine utilată, constituită din așa-numitele „instrumente de lucru și de documentare ale clasificatorului”.

Se pot distinge deci două categorii de materiale :

I. instrumentele de lucru și

II. instrumentele de informare și documentare

I. *Instrumentele de lucru* sînt materiale folosite în munca de indexare C.Z.U. și o primă categorie o constituie 1) *tabelele de Clasificare Zecimală Universală*.

Biblioteca de învățămînt superior fiind dotată cu publicații de specialitate de nivel superior, se cer a fi utilizate tabelele internaționale complete și medii și mai puțin cele abreviate sau prescurtate.

De asemenea, acumulările cantitative și calitative produse în structura tuturor științelor și activităților omenești de-a lungul timpului și reflectate în clasificarea zecimală, ne obligă să folosim cel mai adesea ultimele ediții, cele mai noi, ale Clasificării zecimale și nu edițiile perimate, care nu mai corespund noilor realități.

Ținînd seama de cerințele actuale ale standardizării și uniformizării în prelucrarea publicațiilor din biblioteci, este necesar să alegem din diferite ediții C.Z.U. pe acelea care sînt avizate de Federația Internațională de Documentare printr-un număr de înregistrare.

Însă, pentru fondul de lucrări social-politice privind filozofia marxistă, lucrările social-politice ale lui Marx, Engels, Lenin și ale altor conducători de partide comuniste și muncitorești, lucrările P.C.R., ale U.T.C. și ale organizațiilor democratice de copii și tineret, trebuie să folosim tabela românească de clasificare din 1959 pentru indicii 1M, 17C, 3C, 3CP, 3T, 3TD, 3t, chiar dacă aceștia nu sînt admiși în tabelele adoptate de F.I.D. Este de reținut că vom practica utilizarea acestor indici numai pentru uzul cititorilor din țara noastră ; în cadrul schimbului internațional de informații și documente, indexările făcute pentru străinătate vor trebui să se conformeze tabelelor internaționale de clasificare. De aici decurge necesitatea ca bibliotecarul clasificator să fie pe deplin conștient de alegerea pe care o face între clasificarea FID și cea adoptată la realitățile țării noastre, să le cunoască la fel de bine pe amîndouă și să decidă în chip optim și adecvat necesităților beneficiarilor.

Revenind la ideea opțiunii pentru tabelele de clasificare medii sau pentru cele complete, este de precizat că mărimea și structura fondului bibliotecii este criteriul care determină adîncimea clasificărilor.

Bibliotecile enciclopedice cu fonduri nu prea numeroase pot utiliza tabela medie de clasificarea „La classification Décimale Universelle”, Vol. I-II, 1967.

În schimb, acolo unde catalogul sistematic înglobează o cantitate considerabilă de materiale, necesitînd prin urmare, o adîncime pronunțată a indexării, se utilizează tabelele complete C.Z.U., ca de pildă: „Dezimal Klassifikation-8. internat Ausgabe, Berlin, 1958 (FID, nr. 297).

O situație frecventă în bibliotecile facultăților din institutele de învățămînt superior este aceea că fondurile de publicații fără a fi prea numeroase, au ca pondere doar cîteva discipline științifice restul domeniilor fiind mai slab reprezentate. În cazul acesta, se vor folosi tabelele complete pentru prelucrarea publicațiilor de specialitate, iar pentru celelalte, tabelele medii.

Edițiile C.Z.U. traduse în țara noastră trebuie utilizate cu multă atenție și numai după ce au fost confruntate cu edițiile originale. În domeniul tehnicii, bibliotecile din țara noastră beneficiază de tabele complete C.Z.U. în traduceri de bună calitate efectuate de fostul Institutul de documentare tehnică și de alte centre de documentare** după edițiile internaționale avizată de FID.

Dar traducerea făcută pentru grupele 57/59 după ediția C.Z.U. în limba rusă, va fi folosită cu discernămint și prudență, deoarece unele indicații și instrucțiuni din tabele nu au caracter internațional, respectiv ediție nefiind avizată de FID.

Alături de tabelele C.Z.U. folosite în mod permanent, este necesar să fie avute în vedere și aplicate în practica de clasificare, modificările și extinderile pe care FID le operează și le publică în aparițiile periodice. „Extensions and corrections to the UDC“, bianual* și „D.K. Mitteilungen“, bimestrial.

După ce a fost realizat un set cît mai complet de ediții C.Z.U., care să acopere întreaga arie științifică a fondului, este bine ca pe tabelele de clasificare să se facă însemnări și adnotări.

Unele însemnări vor privi extinderea sensului unor indici și asupra anumitor subiecte care nu au un loc propriu în C.Z.U., dar care au un sens foarte apropiat de cel al indicilor respectivi și, prin convenție, își pot găsi astfel o indexare adecvată pînă la eventualele noi adăugiri ale C.Z.U. la nivel internațional.

Alteori, pe tabele se pot nota, prin intercalare la locul potrivit indicii cu semnificația lor, care au fost identificați în alte tabele.

În cazul unor modificări, anulări și transferări de indici, atît pe plan internațional cît și prin convențiile bibliotecii sau ale rețelei de biblioteci, toate acestea se vor menționa și în tabelele CZU.

De exemplu, anularea conținutului clasei 4 și transferul acesteia la 80 vor trebui operate ca atare în tabele, neutilizarea diviziunii 335 de asemenea.

Recomandăm folosirea următoarelor tabele CZU în ediții internaționale și românești.

* Acesta este continuarea la „Ergänzungen 1951“ (FID 250).

** Centrul de documentare medicală, Centrul de documentare al industriei chimice și petroliere, Centrul de documentare agricolă.

a) *Ediții internaționale ale CZU înregistrate de FID*

1. *Ediții complete*

Ed. 3. Dezimal-Klassifikation, Deutsche Gesamtausgabe. 3. internationale Ausgabe. Lfg. 1-10. Berlin, Deutscher Normenausschuss, 1934—1953. (F.I.D. 196)

Ergänzungen zu den Lfg. 1, 2, 3, 5, 6, 7 : 1951 (FID 250).

Ed. 4. Universal Decimal Classification. London, British Standards Institution, 1943... (F.I.D. 179).

Ed. 5. Classification Décimale Universelle. Bruxelles, Mundaneum, 1940—1952. (F.I.D. 249, 251, 252, 204, 205, 207).

Ed. 8. Dezimalklassifikation. 2. Deutsche Gesamtausgabe. 8. internationale Ausgabe. Berlin, Deutscher Normenausschuss, 1958... (F.I.D. 297)

2. *Ediții medii*

Classification Décimale Universelle. Edition moyenne internationale. Vol. 1—2. Bruxelles, Mundaneum, 1967, (F.I.D. 413)

Internationale Mittlere Ausgabe der Universellen Dezimal-klassifikation. Berlin, Deutschem Normenausschuss, 1967. (FID 396*)

3. *Ediții prescurtate (abreviate)*

Universal Decimal Classification. Abridged English edition. 2-ed. London, British Standard Institution, 1957. (F.I.D. 289).

Classification Décimale Universelle. Edition abrégée. Bruxelles, Mundaneum, 1967. (FID 417).

4. *Ediții internaționale C.Z.U. pe specialități*

0. Généralités C.D.U. 5-e édition internationale. Bruxelles, Mundaneum. 1951. (F.I.D. 249).

2. Religion. Théologie. C.D.U. — 5-e édition internationale Bruxelles, Mundaneum, 1951. (FID 251).

3. Sciences sociales. C.D.U. 5-e édition internationale. Bruxelles, Mundaneum, 1952 (FID, 252).

336. Finanzen. In : D.K. Mitteilungen, Juli 1966.

37. Erziehung. Unterricht. In : D.K. Mitteilungen, nr. 3, 1965.

Universal Decimal Classification. Special subject edition for nuclear science and technology. Hague, I.F.D., 1964. (FID 351)

Clasificación Decimal Universal de la Federación Internacional de Documentación, Class 632 Fitopatología. Buenos Aires, 1950. (FID 219).

681.17 In : D-K. Mitteilungen, Nr. 5, 1965.

ABC Classification abrégée pour architectes entrepreneurs, ingénieurs civils. Rotterdam, 1955 (FID 286).*

791.62 In : D.K. Mitteilungen. Nr. 5, 1965.

80 In : Extensions and corrections to the U.D.C. Series 7, Nr. 5, 1968—1970. 5 March 1971. (F.I.D. 248/7)

* Această ediție a apărut tot la Rotterdam în același an și în limbile germană, engleză, olandeză și suedeză.

b) *Ediții românești C.Z.U.*

I. *Ediții românești înregistrate de F.I.D.*

Clasificația Zecimală Universală. Ediție abreviată română. București, 1938. (FID 176).

Clasificarea Zecimală Universală pentru electrotehnică și domeniile înrudite. Ediție mixtă română cu un index alfabetic și studiu critic de Th. Popescu și Cristina Popescu. București, 1945. (FID 213).

Agricultură. Economie forestieră. Zootehnie. București, centrul de documentare agricolă, 1966. (FID 297).

II. *Ediții românești neînregistrate de FID*

(Traduceri și adaptări după edițiile internaționale* cuprinzând toate clasele sau numai anumite domenii).

Clasificarea Zecimală pentru biblioteci, servicii de documentare și fișiere individuale de studiu. București, ESIP, 1959**.

31 și 33. Statistică. Organizarea muncii. Finanțe. Producerea bunurilor. Personal administrativ. Științe economice. Economie politică. București, IDT, 1969.

Clasificarea Zecimală Universală. Extrase 355/359 ; 623. Artă și știință militară. Apărarea patriei. Tehnică militară. București, 1973.

548/553 Mineralogie. Minerografie. Mineralogie specială. Geologie și științele înrudite. Meteorologie. București, ICDT, 1969.

Clasificarea zecimală universală. (Științele naturii și tehnicii) 57 Științe biologice. 58 Botanica. 59 Zoologie. Moskva, Viniti, 1964. (Trad. dactilografiată).

Extras din Clasificarea zecimală pentru uzul bibliotecilor medicale. București, Centrul de documentare medicală, 1963.

Vaczy, Leona. Repertoriul alfabetic al C.Z. Medicină-Biologie. București, 1965.

Clasificarea zecimală pentru biblioteci tehnice 621 Construcția de mașini 62. — Indici speciali auxiliari cu liniuță. București, I.D.T., 1961.

Clasificarea zecimală universală 62—1/—9. Caracteristici generale ale materialelor. 620 Încercarea materialelor. Energetică generală. 621.039 Tehnică nucleară. 621.1 Energie tehnică în general 621.2 Energie hidraulică. București, I.C.D.T., 1969.

621.3 Electrotehnica. București, I.C.D.T., 1969.

Clasificarea zecimală pentru biblioteci tehnice 621.7 Uzine și ateliere. Procedee de prelucrare în special a metalelor. București, I.D.T., 1961.

622 Tehnica minieră. Industria petrolului. București, I.D.T., 1969.

626/627 Hidrotehnica și gospodărirea apelor. Vol. 1—2. București, Centrul de informări și documentare hidrotehnică, 1972.

* Aceste ediții se vor utiliza cu prudență după ce vor fi confruntate cu edițiile originale internaționale, înregistrate de FID.

** Rămân utilizabile din această ediție diviziunile 1M, 17C, 3C, 3CF, 3T, 3TD, 3t, pentru restul claselor folosindu-se edițiile internaționale înregistrate de FID.

629 Tehnica mijloacelor de transport (în afară de material rulant). București, I.C.D.T., 1969.

Clasificarea zecimală. Extras pentru căi ferate (Tabela și index) București, 1964.

63 Agricultură. Vol. 1—2. București, Centrul de documentare agricolă, 1969.

65 Organizarea în industrie. Contabilitate. Comerț. Publicitate. Construcții. Poștă. Industrie poligrafică. București, I.C.D.T., 1969.

Clasificarea zecimală universală pentru industria chimică și prelucrarea petrolului, (Traducere). București, Centrul de documentare al industriei chimice și petroliere, 1968.

Clasificarea zecimală pentru industria petrolului și chimiei. Index alfabetic. București, Centrul de documentare al industriei petrolului și chimiei, 1965.

Clasificarea zecimală universală. 669. Metalurgie. Metale și aliaje. București, I.C.D.T., 1969.

Industria alimentară. Extrase. București, I.C.D.T., 1969.

67 Diferite industrii și meserii. Tehnologie mecanică. București, I.C.D.T., 1969.

681 Mecanica de precizie. Aparat de măsurat. Mașini pentru prelucrarea datelor. Aparat optice. Mașini de multiplicat. București, I.C.D.T., 1969.

683.688 Diferite industrii și meserii. București, I.C.D.T., 1969.

Clasificarea zecimală pentru biblioteci tehnice. 61/7 și index alfabetic, 5 vol. București, I.C.D.T., 1959.

Clasificarea zecimală pentru construcții și arhitectură, cu extrase necesare din celelalte domenii : 6 vol. București, 1957.

2. Un alt instrument important folosit în strînsă legătură cu tabelele C.Z.U. îl constituie Indexul alfabetic al Clasificării Zecimale Universale.

Acesta are rolul de a înlesni considerabil investigațiile clasificatorului, grație structurii sale alfabetice.

În index, noțiunile, conceptele, subiectele sînt exprimate în cuvinte ordonate alfabetic, iar pe coloane alăturate figurează indicii C.Z.U. corespunzători.

Unele subiecte fiind prezente în clasificarea zecimală în locuri diferite, după punctele de vedere din care sînt concepute au **specificarea** mai multor indici.

De pildă :

Protecția muncii	331.823
	614.8
	351.754
Drumuri	388.1
	656.1
	711.73

Alteori, în index, o noțiune poate avea un indice corespunzător, care de fapt constituie grupa sau sfera în care ea se va înscrie.

De aceea, munca de clasificare nu trebuie să se oprească la momentul consultării Indexului. Numai după confruntarea indicilor găsiți în

Index cu cei din tabelele C.Z.U. se poate determina care este clasificarea adecvată a subiectului publicației ; în caz contrariu, riscăm să atribuim o clasificare greșită, prea generală sau prea adâncită.

3. Indexul alfabetic al catalogului sistematic constituie de asemenea un instrument în munca de clasificare.

4. Catalogul sistematic al bibliotecii este necesar ca instrument în clasificare, deoarece, consultat în orice moment de clasificatori, contribuie la întocmirea unor indexări uniforme, conforme cu cele anterioare și la înlăturarea greșelilor.

În afara acestor instrumente de folosință comună într-un serviciu de clasificare, fiecare bibliotecar își poate realiza pe parcursul activității sale, instrumente de lucru adecvate necesităților proprii.

5. De pildă, în caietul însemnărilor de lucru, se pot nota unele chestiuni care se cer rezolvate, urmărite în timp sau aduse la cunoștința celorlalți clasificatori, în scopul realizării unui sistem unitar de clasificare.

6. Deosebit de utile sînt microfișierele de modele cuprinzînd rezolvarea specifică unor cazuri tipice, frecvente în publicațiile bibliotecii, cum sînt : dicționarele, enciclopediile, manualele, programele și planurile de învățămînt, tezele de doctorat, publicațiile omagiale, lucrările congreselor etc.

Aceste categorii de publicații implică mai multe clasificări, precum și utilizarea anumitor indici auxiliar. Existența unor modele înlesnește mult munca bibliotecarului și contribuie la evitarea clasificărilor greșite sau neuniforme.

7. Pentru bibliotecarii începători, manualele de clasificare românești și unele dintre cele mai reputeate din literatura străină de specialitate pot constitui instrumente utile de îndrumare în deprinderea tehnicii de indexare CZU. În bibliografia prezentului manual, sînt menționate asemenea materiale.

II. Instrumentele de documentare și informare

În munca de clasificare, mai sînt cunoscute și sub denumirea curentă de materiale de referință. Acestea pun în mod operativ la dispoziția clasificatorului informații cu caracter științific, tehnic și de instruire generală.

Utilizarea unui bogat fond de referință este cheazășia unei înalte calități a operației de indexare și demonstrează totodată complexitatea travaliului intelectual efectuat de bibliotecarul care nu se mulțumește să fie un simplu tehnician de bibliotecă.

Politica de completare a fondului de referință pentru clasificatori trebuie să urmărească achiziționarea enciclopediilor, dicționarelor și a altor lucrări de referință, ca tratatele sistematice pe domenii, periodice de specialitate, literatură politică, bibliografii generale și speciale, liste de subiecte, tezaure generale sau legate de un profil specific bibliotecii.

Tratatele sistematice fundamentale pentru anumite discipline științifice oferă o orientare a clasificatorului pentru circumscrierea unui

subiect în sfera domeniului din care acesta face parte și aduc informații suplimentare prețioase în operația indexării.

Periodicele de specialitate biblioteconomică sînt de asemenea utile pentru ținerea la curent a clasificatorului cu toate noutățile sau transformările care se produc în domeniul clasificării și al celorlalte compartimente legate de aceasta.

Literatura politică, cele mai recente documente de partid și de stat trebuie să fie foarte bine cunoscute și utilizate, deoarece bibliotecarului clasificator îi este necesară cea mai justă orientare politică în interpretarea publicațiilor pe care le prelucrează.

Bibliografiile generale și speciale conțin în mod obișnuit, alături de descrierea bibliografică a documentelor, și clasificarea zecimală a acestora, chiar dacă structura generală poate fi tematică, pe subiecte sau pe descriptori. Pentru a se edifica asupra modului cum au fost clasificate publicațiile pe o anumită temă, sau care este practica de clasificare a bibliotecilor care au întocmit bibliografiile respective, bibliotecarul poate utiliza și aceste materiale de informare și documentare.

Listele de subiecte și tezaurele generale sau de profil îl ajută pe clasificator în formularea cea mai adecvată a noțiunilor, a subiectelor, a temelor de indexat.

Uneori și cataloagele de edituri, și planurile editoriale vin în sprijinul informării bibliotecarului. De pildă, pentru a identifica țara de origină a unui autor contemporan, nementionat nici în dicționare, enciclopedii, nici în tratatele sistematice, de mare folos poate fi catalogul editurii care a publicat lucrarea în cauză.

Toate aceste materiale de informare și documentare trebuie pe de o parte să acopere întreaga arie de preocupări a bibliotecii (enciclopedice sau de profil), iar pe de altă parte, să reprezinte diferitele culturi naționale prin cele mai ilustrative materiale de referință.

În acest sens, de o deosebită importanță sînt enciclopediile și dicționarele.

Enciclopediile generale și speciale, universale și naționale lexiconele și dicționarele de specialitate constituie o sursă valoroasă de informare pentru clasificator.

4. Aplicarea C.Z.U.

Trecerea în revistă a structurii C.Z.U. și a tabelor de clasificare C.Z.U. demonstrează că ea oferă bibliotecarilor multiple posibilități de indexare a unor subiecte și noțiuni complexe tratate în documentele care alcătuiesc fondurile bibliotecilor de învățămînt superior. Stabilirea subiectului sau subiectelor ce exprimă conținutul unui document se face pe baza analizei documentului, care cuprinde mai multe aspecte: cercetarea conținutului, luarea în considerare a tendințelor politico-ideologice, tehnico-științifice, aprecierea valorii științifice, artistice etc. a textului. Dar înainte, de a pătrunde în textul propriu-zis al documentului, trebuie evaluate o serie de elemente: numele autorului, titlul, subtitlul, etc. Numele autorilor pot aduce o serie de idei cu privire la profesia, domeniul de activitate, aprecierile pe plan național și internațional, etc.

Titlul documentului reușește adesea să exprime conținutul lui, în special la documentele cu caracter științific. În schimb, titlurile metaforice, simbolice, cu intenții publicitare, nu aduc nici o contribuție în acest sens, dimpotrivă, duc la confuzii și chiar la grave erori. Subtitlul contribuie la stabilirea destinației, genului, originii textului (limba din care s-a făcut traducerea) ș.a. Datele de apariție (locul, editura, anul) pot servi, din multe puncte de vedere, la înțelegerea și valorificarea textului, clasificatorul acordându-le atenția cuvenită și cercetându-le în acest scop. El trebuie să fie atent la orice text care însoțește textul propriu-zis al documentului. Prefața, introducerea, studiul introductiv, postfața, prologul și epilogul ajută mult la înțelegerea textului. Ilustrațiile, tabla de materii, indicii bibliografici etc. sînt elemente ce nu pot fi neglijate în operațiunea de stabilire a subiectului. Cercetarea cea mai atentă, mai de răspundere și competentă este însă necesară în cercetarea textului propriu-zis. În baza ei, se urmăresc și se notează diferite constatări, din care apoi se deduc elementele necesare precizării subiectului. Pentru o stabilire corespunzătoare a subiectului, în afară de datele furnizate de document, clasificatorul are adesea nevoie de o serie de date suplimentare, pe care le poate completa prin instrumente ajutătoare puse la dispoziție de o bibliotecă uzuală formată din : dicționare enciclopedii generale și speciale, bibliografii generale și speciale, dicționare pentru sinonime, liste de subiecte, tezaure pe un profil legat de specialitatea fondurilor bibliotecii etc.

C.Z.U. este o clasificare pe domenii sau ramuri de cunoștințe și activități umane. De aici, rezultă că analiza documentului de clasificat ne va arăta că subiectul (subiectele) este (sînt) privit(e) din punctul de vedere al unei anumite științe sau al unei anumite tehnici ori activități. De exemplu : noțiunea de „locuință“ poate fi privită din unul sau din cîteva dintre unghiurile următoare :

Construcție 69

Arhitectură 728

economie casnică 643/645

proprietate d.p.v. juridic 347.254

d.p.v. economic 333.32

higiena 613.5

etc.

C.Z.U. permite notarea oricărui din aceste aspecte, însă este necesar să se determine aspectul subiectului în documentul care trebuie clasificat și deci să se *aleagă clasa principală* în care să se caute *indicele de clasificare*.

R. Dubuc recomandă o formulă-tip în ordinea enumerării aspectelor și fațetelor unui subiect :

„Lucrul în ansamblul său — Tipuri sau sorturi — Părți — Materii — Proprietăți — Acțiuni — Operații — Agenți“/ „La chose dans son ensemble — Types ou sortes — Parties — Matières — Propriétés — Actions — Opérations — Agents“.

Același autor arată că uneori, această ordine-tip este aparent ruptă, (de ex.: lucrul în întregul său, partea, tipul), dar că ideea de „subordonare“ a noțiunilor unei discipline arată cînd e cazul să se procedeze

astfel. Dă ca exemplu clasificarea noțiunii de coagularea singelui 612.115 în care distinge : Medicină (ansamblul), sistemul circulator (parte) sînge (parte a precedentei), fiziologie (acțiune), coagulare (tip de acțiune).

Noțiunile, subiectele, cu aspectele sau precizările lor pentru care se găsesc indici principali în tabela principală C.Z.U. pun clasificatorului mai puține probleme decît acelea pentru care clasificatorul trebuie să folosească *indici combinați*, prin utilizarea semnelor de conexiune a indicilor principali sau prin utilizarea combinării indicilor principali cu indicii auxiliari comuni sau prin utilizarea indicilor analitici.

O primă recomandare este aceea de a urmări situarea subiectului în *cadrul indicilor principali*, deci să nu se recurgă la indici combinați decît atunci cînd nu există un indice principal.

De exemplu :

În exprimarea subiectelor :

„Istoria tiparului“

„Istoria războaielor“

nu este nevoie să se formeze un indice combinat folosindu-se indicele de formă (09), fiindcă există indici direcți în tabelele principale :

655.1 Istoria tiparului

355.48 Istoria războaielor

dar

pentru „Istoria Matematicilor“

alcătuim indicele combinat

51(09)

fiindcă nu avem un indice direct.

Dacă aceeași idee poate fi exprimată atît printr-un indice principal cît și printr-un indice analitic, trebuie dată *prioritate utilizării indicelui principal*. De exemplu : 621.225 Motor hidraulic

nu 621-86 care exprimă

aceeași idee cu indicele analitic

— 82 Acționare hidraulică

De asemenea, se dă *prioritate indicilor auxiliari speciali .0* (punct, zero) față de utilizarea indicilor *de punct de vedere .00*.

Exemplu :

621.17.05 Mașini pentru încercarea rezistenței materialelor

nu

621.17.002.5

În alcătuirea indicilor combinați, este preferabilă utilizarea combinațiilor realizate cu ajutorul indicilor analitici indicilor de formă, sau chiar de punct de vedere, decît folosirea semnului de relație exprimat prin :

fiindcă semnul de relație, conform schemei de orînduire a semnelor C.Z.U., (vezi schema orînduirii fișelor în catalogul sistematic C.Z.U. cap. E) determină aducerea în față a unui aspect secundar al subiectului și așezarea lor înaintea unor diviziuni importante ale aceluiași subiect. De exemplu :

Automatizarea în biblioteconomie ar putea fi redată prin una din aceste combinații

I. 02:621—52

sau

II. 02.002.5

Utilizînd prima combinație de indici, noțiunea va trebui așezată în catalogul sistematic, înaintea diviziunilor importante ale biblioteconomiei

021

022

023

Exemplu de combinație cu indice de formă în locul unei combinații cu semnul de relație :

Pentru indexarea 92:51 Biografii de matematicieni într-un catalog care își propune să adune la istoria domeniului biografiile celor care au activat în acel domeniu, va trebui exprimată în următoarele două modalități :

I. 51:92

sau

II. 51(092)

Este preferabilă a 2-a modalitate pentru aceleași motive expuse și în exemplul anterior.

Trebuie evitată o combinație realizată prin *utilizarea semnului de relație mai mult de 3 ori*, fiindcă indicele ajunge prea lung și este greu de intercalat în catalogul sistematic. Totuși, mai ales serviciile de documentare utilizează gruparea prin semnul de relație a mai mult de 3 indici principali și explică aceasta prin faptul că stabilesc un singur indice (nu fac mai multe fișe cum fac catalogatorii) și că, în schimburile internaționale de liste bibliografice, asemenea indici permit sublinierea și utilizarea oricăruia din indicii legați prin semnul de relație.

Trebuie evitată — pe cît posibil — *utilizarea conexiunii prin semnul plus*, conform unei recomandări din 1952 a Comitetului Central de Clasificare. Este preferabil să se facă două clasificări. Exemplu :

„Dicționar de electronică și automatizare :

va fi mai degrabă clasificat :

621.38(03)

nu 621.38+62—52(03)

62—52(03)

Într-un indice în care sînt combinate mai multe diviziuni auxiliare comune, în regulă generală, *indicele de timp se scrie după indicele de loc, iar indicele de limbă se trece ultimul.*

De exemplu : O lucrare în lb. germană tratînd despre Economia României între 1944—1959 se exprimă prin combinația

a) 338(498)„1944-1959“ (021)—30

dar, dacă interesele utilizatorilor catalogului sau ale specificului bibliotecii, o cer, combinația poate începe cu oricare din indicii auxiliari

comuni. Deci, combinația este tot atât de valabilă folosind oricare din modalitățile :

- b) (498)338,,1944/1959“(021)=30
- c) „1944/1959“338(498)(021)=30
- d) (021)338(498),,1944/1959“=30
- e) =30:338(498),,1944/1959“(021)
- f) „1944/1959“(498)338(021)=30
- g) (498),,1944/1959“338(021)=30

De aici, derivă o altă recomandare : În cadrul catalogului sistematic al unei biblioteci, trebuie menținută o *formulare unitară a indicilor combinați* : O noțiune exprimată printr-o combinație stabilită într-o anumite formulă trebuie indexată totdeauna la fel.

Exemplu :

- 061.6(498) Institute de cercetări din România
- 061.6(498):539 Institutul de fizică atomică
- 061.6(498):669 Institutul de cercetări metalurgice
ar putea fi clasificat sub forma
- 061.6:539(498)
- 061.6:669(498)

Dacă ne-am propus să punem accentul pe localizarea geografică a institutelor de cercetare și apoi să le subdivizăm pe specialități, vom păstra aceeași modalitate de realizare a combinațiilor în cadrul diviziunii 061.6, chiar dacă avem de clasificat o lucrare care se ocupă de un centru de cercetări miniere din Franța. Pentru acest titlu, stabilim indicele 061.6(44):662

Indicii nu trebuie învățați pe de rost. Clasificatorul trebuie să-i transcrie pe fișe consultând tabela, mai ales când e vorba de indici combinați.

Când clasificatorul se ajută cu tabela alfabetică, transcrierea indicelui pe fișă trebuie făcută după *tabela de clasificare*, nu după tabela alfabetică, în care, adesea, sînt greșeli de cifre. De exemplu : în tabela alfabetică a ediției medii franceze, în dreptul noțiunii „Estetică industrială” este trecut indicele 658.512.6

Este greșit. Indicele corect dat de tabela medie este 658.512.2

Clasificarea este întrucîtva o artă : îndemînarea în practicarea ei este în funcție atât de competența clasificatorului în domeniul științific, tehnic, sau umanistic de care ține subiectul pe care-l indexează, cît și de înțelegerea cuprinzătoare a principiilor și simbolurilor C.Z.U. Este greu să formulezi reguli rigide în utilizarea unei scheme atât de suple.

În afara celor menționate pînă acum în acest capitol, s-ar mai putea spune :

1) Să se evite clasificarea prea amănunțită, afară de cazul că nu ne așteptăm la o creștere rapidă titlurilor în domeniul respectiv. O subdivizare prea detaliată produce separarea inutilă a unui grup de documente din același domeniu emanînd de la același autor sau apărute în aceeași perioadă. În general, dacă într-o diviziune s-au adunat peste

30 de titluri la același indice, e bine să ne preocupăm de subdivizare printr-o clasificare mai de amănunt sau prin combinare cu un indice auxiliar.

2) Să se stabilească un index alfabetic al materiilor, subiectelor din catalogul sistematic C.Z.U. pentru a păstra unitatea de combinare a indicilor în exprimarea unui subiect foarte particular.

3) Pentru a ține la zi schema C.Z.U., trebuie verificată periodic cu publicația „Extensions and Correction of the UDC“, adică la fiecare 6 luni, când sînt publicate, dacă este posibil, sau la 3 ani, cînd a apărut ultimul număr (Nr. 6) al fiecărei serii.

4) Pentru fișe sau documente care se primesc deja clasificate, să se verifice indexarea respectivă spre a controla dacă este potrivită cu maniera de lucru practică la bibliotecă în cauză. Clasificatorul inițial poate că a atribuit o indexare mai largă decît cea de care este nevoie sau a avut în vedere o categorie diferită de utilizatori ai catalogului sistematic, adică altă categorie decît cei de la bibliotecă în speță :

În ediția completă a Tabelei C.Z.U., Bruxelles 1927—1929, P.

Oflet rezumă expunerea principiilor și regulilor C.Z.U. astfel : „Clasificarea Zecimală se definește astfel : clasificare sistematică în dispunerea sa și enciclopedică în conținut, — cu notație zecimală ai cărei indici se combină între ei după anumite funcțiuni, — clasificare expusă în tabele cu intrări metodice și alfabetice, — permițînd, după voință, o indexare sumară sau detaliată, — cu aplicare universală la toate felurile de documente și de obiecte — la toate colecțiile sau părțile unui organism documentar, — apropiată nevoilor științei speculative și a celor ale activității practice, — susceptibilă, în același timp, de invariabilitate și de dezvoltare nelimitată, — ocupîndu-și locul în Organizația internațională a Documentării, — concepută ea însăși ca bază a Organizării Mondiale a Muncii intelectuale“.

Redăm (în traducere) cîteva exerciții de clasificare propuse și rezolvate de René Dubuc în „Exercices programmés sur la Classification Décimale Universelle“ :

— Teletransmisie	654.9
— Corzi de nylon	677.718.946.75
— Locuința și conținutul său	643.645
— Drepturile reale, cuprinzînd un studiu particular al proprietății și al coproprietății	347.22/.238
— Arhitectura sălilor de concert și de teatru	725.81.82
— Poduri suspendate și poduri transbordoare	624.5+624.86
— Mașini de rectificat roțile dințate	621.833:621.925 621.925:621.833
— Procedee de fabricare a pastelor de paie pentru hîrtie	676.14.02
— Echilibrarea roților hidraulice de piept	621.223—755
— Emfiteoza în dreptul roman.	34(37)7.255.03(043)
Teză de doctorat	(043)34(37)7.255.03

— Psihologia poporului chinez	159.922.4(=51)
— Zilele de sărbătoare ale lunii mai	331.815„33.05“
— Randamentul comercial al conservării legumelor prin uscare	664.84.047.003.13
— Sistemul nervos al coleopterelor	591.48:595.76 595.76—148
— Biografia marilor șefi de orchestră. Lucrare în lb. spaniolă	92:78.071.2=60
— Du Cange : Glossarium mediae et infimae latinitatis	807.33—3=734 801.3=734:807.33

Clasificăm (conform principiilor expuse în acest capitol) câteva cărți editate în țara noastră în 1975—1976. Indicăm numai autorii și titlurile (pentru a economisi spațiul) :

— CEAUȘESCU, Nicolae

Expunere la Marea Adunare Națională cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 și la politica externă a României, pusă în slujba păcii și colaborării internaționale.

338(498)„1971/1975“

338.984.3(498)„1971/1975“

327(498)„1971/1975“

3C5

— SANDU, Costache și Popescu, Constantin

Politica Partidului Comunist Român de dezvoltare optimă a economiei naționale.

3CP(498)—5:338

338(498):3CP(498)—5

082.1 Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate

— UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST DIN R. S. ROMÂNIA

Statutul

3TD(498)—02

— WODDIS, Jack

E timpul să schimbăm cursul

308(420)„1971/1972“

3CP(420)—1

— ORGANIZAȚIA PIONIERILOR DIN R. S. ROMÂNIA.
CONFERINȚA NAȚIONALĂ. 3. BUCUREȘTI, 1975

/Lucrările/

3t(498)—2„1975.11“

3t(498)—02

— VERSURI ȘI PROZĂ, Revista

Indice bibliografic. 1911—1916.

014.3:05(498.3) Versuri și proză

05(498.3) Versuri și proză : 014.3

- BALU, Ion
G. Călinescu. 1899—1965. Bibliografie.
016:92 Călinescu, G.
- MIC DICȚIONAR ENCICLOPEDIC.
București, Edit. enciclopedică română, 1972.
03=590
- ENCICLOPEDIA descoperirilor geografice.
910.4(03)=590
801.316.4:910.4=590
- ANTONIU, George, BULAI, Constantin și CHIVULESCU, Gheorghe
Dicționar juridic penal.
343(03)=590
801.316.4:343=590
082.1 Dicționare enciclopedice
- DUMITRESCU, Petre
Conceptul de filosofie la P. P. Negulescu.
14(498) Negulescu, P. P.
101.1:14(498) Negulescu, P. P.
- BAGDASAR, Caterina
Aspecte ale dezvoltării afectivității feminine.
159.942.31—055.2
159.922.1—055.2
- BABEȘ, Alexandru
Drama religioasă a omului.
291.1
130.2
233.1
- BLOND, Georges
Furioșii Domnului.
291.7„15 19“
282:284„15 19“
941.0„19“
- ROMÂNIA. LEGI ȘI DECRETE
Legea nr. 11/1974. Legea pomiculturii.
634.1/.7(498)(094.5)
34(498)(094):634.1 —7
082.1 Legislație funciară, ...
- VRABIE, Dumitru
Atitudinea elevului față de aprecierea școlară.
371.26
37.015.324:371.26

- POPOVICI, Lucia, MORUZI, Constanța și TOMA, Ion
Atlas botanic.
58(084.4)
084.4:58
- POPESCU, Grigore și RĂDULESCU, Sorin M.
Sociologia medicinei.
616—058
301.152.3:61
- SIMICI, Petre
Elemente de chirurgie intestinală.
616.34—089
616—089:616.34
- TACHE, Voicu și BRAGARU, Aurel
Dispozitive pentru mașini-unelte.
621.9—229—083
082.1 Tehnologia construcțiilor de mașini
- BRIA, Nicolae, CINDEA, I. și LUCA, Emil
Mecanizarea lucrărilor în cultura sfeclei de zahăr.
631.356.2
633.413:631.3
- NEGRUȚIU, Emil și PETRE, Adrian
Ameliorarea animalelor domestice.
636.082.22(02)—590
- DELLA VOLPE, Galvano
Critica gustului.
7.01
82.01
- COSMA, Octavian Lazăr
Hronicul muzicii românești.
78(498)(091)
- IONESCU-RUXANDOIU, Liliana și CHIȚORAN, Dumitru
Sociolingvistica.
800:301
301.152.3:800
- WELLS, Herbert George
În zilele cometei.
820—31—590
- ANTOLOGIA poeziei franceze. Vol. 3.
840—1(082.2)—590
082.1 Biblioteca pentru toți

- MIHĂESCU, Gib. I.
Opere. Vol. 1. Nuvele și povestiri.
859.0—821
859.0—32
082.1 Scriitori români
- KOLF, Bernd
Die Bewohnbarkeit des Mondes.
859.0=30]—1
859.0=30]—84
- DEAK, Tamás
Antal a nagyvilágban.
859.0=945.11]—31
- NAGY, Istvan
Réz Mihályók kóstolója.
859.0=945.11]—31
859.0=945.11]—93
- EMINESCU, Mihai
Gedichte.
859.0—1=30
- SADOVEANU, Ion Marin
Századvég Bukarestben.
859.0—31=945.11
- NICOLESCU, George Cristea
Viața lui Vasile Alecsandri.
859.0.09 Alecsandri, V.
859.0—94
082.1 Biblioteca „Eminescu“
- BEKE, Gyorgy
Veress Sándor.
859.0.09 Veress, S.
082.1 Testamentum
- ȘANDRU, I.
România. Geografie economică.
911.3:33(498)
338(498)
- MALINSCHI, Vasile
Profesorul Virgil Madgearu.
33(498)(092) Madgearu, V.
92 Madgearu, V.
- IZVOARELE istoriei României.
949.8(093)

După cum se poate constata, C.Z.U., cu toate imperfecțiunile sale și în pofida criticilor care i se aduc, oferă totuși multiple posibilități de cuprindere în catalogul sistematic al unei biblioteci. Din nefericire, ea nu este destul de cunoscută bibliotecarilor de la noi, fiindcă edițiile complete ale C.Z.U. sînt în limbi străine. Cea mai completă este ediția I în lb. germană, adică a 3-a ed. internațională, care actualmente se îmbunătățește sub forma unei noi ediții, a 2-a ed. completă în lb. germană, devenind a 8-a ed. internațională. Nici cele două periodice FID care publică adăugirile și schimbările intervenite în C.Z.U. nu se găsesc și nu sînt difuzate în rețeaua noastră.

Se pare că aprecierea pe care R. Dubuc o face asupra situației C.Z.U. în Franța reflectă și situația C.Z.U. la noi : „Insuficient utilizată, ea este rău cunoscută ; rău cunoscută, ea este insuficient utilizată“.

CAPITOLUL III

ALTE SISTEME DE CLASIFICARE

Reproducem schematic câteva din clasificările de bibliotecă mai cunoscute.

Încercările de a clasifica documentele din biblioteci s-au făcut încă din cele mai vechi timpuri, odată cu înființarea bibliotecilor și pe măsură ce documentele s-au înmulțit și a devenit necesară o sistematizare a lor pentru o mai ușoară utilizare. Cele peste 150 de sisteme de clasificare inițiate pînă în prezent în lume, sînt o dovadă a necesității unei astfel de clasificări. Fie că se referă la ansamblul cunoștințelor omenesci sau numai la o ramură a acestor cunoștințe, toate clasificările stabilesc pentru domeniile la care se aplică grupe, cu subgrupe și alte subdiviziuni. Pentru fiecare sistem s-a elaborat cîte o schemă care poate fi simplă atunci cînd desemnează cu termeni corespunzători grupele, subgrupele și celelalte subdiviziuni sau codificată, atunci cînd schema codifică denumirile acestora.

În codificarea schemelor unele sisteme de clasificare folosesc cifrele romane, altele cifrele arabe (Dewey, C.Z.U.) iar altele o combinație între litere și cifre, acestea din urmă purtînd denumirea de alfa-numerică.

Schema alfa numerică, prin faptul că folosește literele alfabetului unei anumite limbi, limitează folosirea schemei numai de către țara care folosește limba respectivă și deci nu poate avea o circulație mondială.

Cînd o schemă folosește legăturile între diverse subiecte la un singur nivel (o singură ordine lineară ea se numește descriptivă. (Ex. Clasificarea Dewey, C.Z.U., Cutter, Bliss, Clasificarea Bibliotecii Congresului etc.) iar cînd legătura se face la mai multe nivele, atunci avem o schemă analitico-sintetică. (Ex. clasificarea pe fațete sau colon a lui Ranganathan, B. C. Vickery și clasificarea bibliotecar-bibliografică sovietică), care se bazează pe subdiviziunile comune.

Un exemplu de clasificare la două nivele ar fi de pildă clasificarea mijloacelor de transport după căile pe care circulă și forța motrice pe care o folosesc (deci după două subdiviziuni comune).

Clasificarea Cutter (1879)

Plecînd de la ideea de a înlătura unele deficiențe ale clasificării zecimale și anume caracterul limitat al bazei cifrice din codificare, lipsa de concordanță dintre clasificarea de bibliotecă și clasificarea științelor și lipsa de succesiune logică în distribuirea claselor, bibliologul american C. A. Cutter (1837—1903) a elaborat o schemă pe baza căreia a fost organizată biblioteca Ateneului din Boston. Principiile clasificării sale sînt expuse în lucrările : „Reguli pentru un catalog dicționar“, „Clasificare extinsă“ ș.a. El bazează clasificarea științelor pe principiul dezvoltării evolutive a naturii pe care îl pune și la baza clasificării de bibliotecă. El fixează apoi o succesiune mai logică în distribuirea claselor legînd clasa istoriei de științele sociale, lingvistica de literatură, separînd construcțiile și producția industrială și scoțînd medicina din grupul științelor aplicate și așezînd-o după științele naturii.

Avînd ambiția de a elabora o schemă aplicabilă în orice bibliotecă, indiferent de mărimea ei, Cutter stabilește o schemă cu clasele de bază pentru bibliotecă mici, pe care o amplifică în 6 variante (a șaptea a rămas neterminată) păstrînd aceleași clase de bază dar dezvoltîndu-le treptat pentru a putea fi utilizate într-o bibliotecă din ce în ce mai mare.

Pentru codificarea ierarhizată a schemei sale, Cutter folosește literele mari în combinație cu literele mici ale alfabetului latin. Iată diviziunile de bază ale schemei lui Cutter :

A Lucrări cu caracter general care cuprind mai multe clase

B Filozofie

Br. Religie

C Creștinism și iudaism

D Istoria bisericii

E Biografii

F Istorie

G Geografie și călătorii

H Științe sociale

Hc Economie. Economie politică

I Demotică. Sociologie

Ip Învățămînt

J Conducerea de stat

Ja Științe civile

Ji Științe politice

K Legislație ș.a.m.d.

L Științe și arte împreună

La Științe (ale naturii)

Lb Matematică

Lh Fizică. Filozofia științelor naturii

Lo Chimie

Lp Astronomie

M Istoria științelor naturii

Mb Microscopie

Mc Geologie

Md Mineralogie. Litologie

Me Cristalografie

Mg Fiziografie. Geografia fizică

Mp Paleontologie

Mu Biologie

N Botanică

O Zoologie

Pw Antropologie și etnologie

Py Etnografie (rase umane)

Q Medicină

R Arte aplicate. Tehnică

Rd Minerit

Re Metalurgie

Rf Agricultură

Rg Medicină veterinară

Rj Tehnologie chimică

Rt Electrotehnică

Ry Menaj

Rz Alimentație și artă culinară

S Arta construcțiilor (tehnică și construcții)

Sg Construcții

Sj Tehnică sanitară

Sl Tehnică hidraulică

St Transport și comunicații

Su Drumuri, șosele, străzi

Sv Căi ferate

T Manufacturi și meserii

U Arta militară

Un Marină

Uu Nave, construcții navale etc.

V Distracții, sport, jocuri, festivități

Vs Gimnastică. Educație fizică

Vt Teatru

Vv Muzică

W Artă

We Horticultură peisagistică

Wf Arhitectură

Wj Sculptură

Wk Gravare și cizelare

Wl Desen. Arte grafice

Wp Pictură

Wq Gravură

Wr Fotografie

Ws Artă decorativă. Ornamente

Wt Mozaic

Wu Lucru de mină și ornamentare textilă

Wv Costume și accesoriile lor

Ww Mobile

Wx Giuvaergerie

Wy Lucru de metal

X Filologie

Y Literatura engleză și americană

Yi Literatură pentru tineret

Z Arta cărții

Za Autori. Retorică

Zd Scriere

Zh Tipărit

Zk Legătorie

Zl Editură și comerțul cu cărți

Zn Biblioteci particulare

Zp Biblioteci publice

Zu Bibliografie

Zw Bibliografie de subiecte

Zx Alegere și metode de citit

Zy Istoria literaturii

Zz Bibliografie națională

Cutter introduce în schema sa, pentru prima dată, indicii auxiliari de formă și geografici notați cu cifre arabe și legați de indicii principali direct (cei geografici) sau printr-un punct (cei de formă). De exemplu :

Vt = teatru

45 = Marea Britanie

4 = istorie

Vt 45.4 = Istoria teatrului în Marea Britanie

Schema lui Cutter are meritul de a permite și așezarea în rafturi a documentelor în ordine sistematică conform acestei scheme. În cadrul fiecărei diviziuni din schema de clasificare, documentele sînt aranjate în ordinea alfabetică a autorilor (sau titlurilor pentru cele ce nu au autori). Alfabetizarea este asigurată cu ajutorul „Tabelelor de autori” care cuprind prima literă a numelui autorului și numărul de ordine a primei silabe din lista alfabetică a silabelor care încep cu litera respectivă.

De exemplu :

Ba = B11 Bach = B13 Bades = B15 Bae = B17

Bac = B12 Bad = B14 Badu = B16 Bai = B18 etc.

Tabelele lui Cutter sînt folosite în toate așezările sistematice a documentelor din biblioteci. Schema lui Cutter este folosită în S.U.A. numai în cîteva biblioteci publice mari și universitare, deoarece la apariția ei schema lui Dewey fusese deja introdusă în majoritatea bibliotecilor din S.U.A.

Dintre condițiile necesare unei clasificări corespunzătoare, clasificarea lui Cutter îndeplinește numai pe aceea că se referă la întreaga cunoaștere umană.

Clasificarea bibliografică Bliss (1935)

Bibliologul american Henri E. Bliss (1870—1955) elaborează o schemă originală de clasificare bazată pe o clasificare proprie a științelor. În această schemă fiecare ramură de știință este prezentată sub patru aspecte :

1. filozofia științei respective ;
2. știința propriu-zisă ;
3. istoria științei ;
4. aplicarea practică a științei.

Aceste patru aspecte sînt unite într-o singură clasă.

Iată un scurt tabel sinoptic al succesiunii claselor în schema lui Bliss :

Filozofie	Știință	Istorie	Tehnică și artă
Principii de bază Metafizică	Științe în general Științe abstracte și principii generale Logică. Matematică	Istoria filozofiei și știință	
Filozofia naturii	Științele naturii Științe fizice Fizică Chimie Științele speciale ale naturii și istoria descriptivă a naturii		Științe aplicate Tehnologia : fizică ; chimică
Cosmologie	Astronomie Geologie Geografie Meteorologie	Geologie istorică	Geologie economică Geografie economică
Filozofia vieții	Științe biologice Biologie Botanică Zoologie		
Filozofia vieții umane	Științe antropologice Antropologie	Științe umanistice Istoria omenirii și a vieții omului Arheologie	
Filozofia spiritului Filozofia societății	Științe psihologice Psihologie Psihologia socială Științe sociale Sociologie Etnologie	Istoria social-politică	Medicină și igienă Psihologie aplicată Psihiatrie Educație Științe aplicate Științe sociale
Teologie etică Economie politică	Religie Morală Științe politice Jurisprudență Economie	Istoria religiilor, mitologie Istoria dreptului Istoria economiei	Activitatea bisericească Etica aplicată Conducere. Stat Practica juridică Economie Industrie Comerț
Estetică	Filologie Lingvistică și limbi	Literatură	Arte : Istoria artelor : tehnica artelor aplicate, frumoase, etc., muzicii Retorică, arta oratorică etc. Dramaturgie și teatru

După cum observăm din acest tabel, cele patru aspecte amintite le întâlnim unite la fiecare clasă. Observăm de asemenea că științele sînt aranjate în schemă în ordinea dezvoltării evolutive a lumii : științe fizico-chimice, științe ale naturii anorganice (moarte), științe biologice (ale naturii vii), științe despre om și societate. Schema lui Bliss folosește și indici auxiliari pentru care cuprinde trei grupe de tabele :

- I Tabele cu indici folosiți în toate clasele — generali (de formă și geografici).
- II Tabele privind istoria și filozofia aplicate claselor științelor sociale și umanistice.
- III Tabele speciale folosite într-o singură clasă (chimie, astronomie, botanică, religie etc.).

Clasificarea lui Bliss este o clasificare alfa-numerică. Schema clasificării sale cuprinde pentru clasele de bază două feluri de tabele : un tabel notat cu cifre arabe, care enumeră diferitele părți ale fondului de documente din bibliotecă și anume :

1. Fondurile sălii de lectură, în majoritate de informare.
2. Bibliologie, bibliografie și biblioteconomie (alternativă pentru clasa Z).
3. Fonduri speciale și selecționate, de asemenea cărți depuse în încăperi separate.
4. Fondurile secțiilor și fonduri speciale.
5. Documentele sau arhivele statului, ale instituțiilor etc.
6. Publicații periodice.
7. Materiale mixte.
8. Culegeri de materiale de însemnătate istorică sau locală.
9. Cărți de anticariat sau culegeri care prezintă interes istoric.

După cum observăm, aceste diviziuni sînt confuze (vezi 3 și 4, 8 și 9 etc.), nedistincte și unele din ele ne semnificative.

Al doilea tabel, codificat cu literele mari ale alfabetului latin, cuprinde diferitele ramuri ale științei și anume :

Clasele de bază

- A Filosofie și știință în general,
inclusiv logica, matematica, metrologia și statistica.
- B Fizică,
inclusiv fizica aplicată și tehnologia fizică.
- C Chimie,
inclusiv tehnologia chimică și industria chimică, de asemenea și minierologia.
- D Astronomie, geologie, geografie și istoria naturii,
inclusiv microscopie.

GEOGRAFIA AVIND ÎN VEDERE NUMAI GEOGRAFIA GENERALĂ ȘI GEOGRAFIA FIZICĂ

- E Biologie,
 inclusiv paleontologia și biogeografia.
- F Botanică,
 inclusiv bazeriologia.
- G Zoologie,
 inclusiv zoogeografia și zoologia economică.
- H Antropologie, generală și fizică,
 inclusiv științele medicale, igiena, eugenia, cultura fizică,
 jocuri și sport.
- I Psihologie,
 inclusiv psihologia comparată, psihologia raselor și psihiatria.

SE CUPRIND ȘI ÎN CLASA „FILOZOFIE“

- J Educație,
 inclusiv psihologia educației.
- K Științe sociale :
 sociologia, etnologia și antropogeografia.

AICI POATE FI REPREZENTATĂ CLASA P „RELIGIE ȘI ETICA“

- L Istoria socială, politică și economică,
 inclusiv geografia istorică și politică și etnografie, numisma-
 tică și celelalte discipline auxiliare. Istoria antică, istoria evu-
 lui mediu și istoria generală contemporană.
- M Europa
- N America
- O Australia, Asia, Africa și Oceania.
 Geografie, etnografie și istorie.
- P Religie, teologie și etică. Se reprezintă și în clasele A, K sau K.
- Q Științe sociale aplicate și etica aplicată.
- R Științe politice, filozofie, etică și activitate politică.
- S Jurisprudență și drept.
- T Economie
- U Artă aplicată, meserii și tehnologia industrială.
- V Arte frumoase și arte expresive, distracții și petrecerea timpului.
- W Filologie : lingvistică și limbile neindo-europene.
- X Filologia : indo-europeană : limbi și literaturi.
- Y Limba și literatura engleză (sau oricare alta), de asemenea lite-
 ratura în general, retorică, arta retorică, dramaturgie.
- Z Bibliologie, bibliografie și biblioteconomie.

Se reprezintă și în clasa 2.

După cum observăm din acest tabel, Bliss folosește în schema sa principiul alternării, adică prevede în schema sa pentru unele probleme mai multe locuri, alese în funcție de condițiile concrete ale bibliotecii. Așa de exemplu psihologia o găsim clasificată în clasa I dar poate fi inclusă și în clasa R Filozofie. Acest principiu al alternării creiază dificultăți în clasificarea materialului și lipsește schema de stabilitate și precizie, creind dificultăți în regăsirea informațiilor. Dintre condițiile cerute unei bune clasificări schema lui Bliss îndeplinește numai pe aceea că se referă la ansamblul de cunoștințe omenești.

Clasificarea Bibliotecii Congresului S.U.A. (1901)

Un grup de specialiști conduși de bibliologul american C. Martel, elaborează în 1901 o schemă alfa-numerică foarte detaliată pentru una din cele mai mari biblioteci din lume, Biblioteca Congresului S.U.A. Această schemă s-a dezvoltat treptat ajungând la 28 de volume cu peste 6.000 pagini. Schema este lipsită de unitate în privința soluțiilor metodice și a tehnicilor utilizate, deoarece fiecare parte a clasificării s-a elaborat separat de elaborarea altor părți. Pentru diviziunile principale, schema folosește literele mari ale alfabetului latin, iar pentru subdiviziuni cifre arabe în grupe de câte trei, fiecare cifră nu reflectă însă o subdiviziune logică ci marchează doar locul subdiviziunii în cadrul diviziunii respective. Iată schema diviziunilor principale ale clasificării Bibliotecii Congresului, cu câteva exemple de subdiviziuni :

A Lucrări cu caracter general.Poligrafie

AC Colecții. Serii. Culegeri

AE Enciclopedii

AG Îndreptare generale (în afară de enciclopedii)

AI Indexuri

AM Muzee — Muzee — 200—275. Colecții, colecționare și cabinete particulare

AN Ziare

AP Reviste

AS Societăți. Academii

AY Anuare. Almanahuri

AZ Istoria generală a cunoașterii și a învățămîntului

B Filozofie. Religie

C Istorie. Discipline istorice auxiliare

CB Istoria civilizației

CC Antichități (în general)

CD Arhive. Diplomație — 5001—6471 Stragistică

CE Cronologie

CT Numismatică

CN Epigrafică, Inscriptii

CR Heraldică

CS Genealogie

CT Biografii

D Istorie și topografie (în afară de America)

E America și S.U.A.

E 11—143 America (în totalitate)

E 31—50 America de Nord (în totalitate)

E 51—99 Indienii din America de Nord

E 101—135 Descoperirea Americii

E 151—770 S.U.A.

E 151—185 Istorie generală

E 185 Negri în S.U.A.

E 176—200 Perioada colonială

E 201—298 Revoluție

E 351—364 Războiul din 1812

E 401—415 Războiul cu Mexic

E 441—453 Sclavie

E 458—655 Războiul civil

E 714—735 Războiul cu Spania

F S.U.A. diferite localități și America (în afară de S.U.A.)

G Geografie. Antropologie

GA Geografie, călătorii

GF Antropogeografie

GN Antropologie. Somatologie. Etnologie. Etnografie

GR Folclor. Cultură și civilizație. Obiceiuri și moravuri

GV Sport și distracții. Jocuri

H Științe sociale

HA Statistică

ECONOMIE

HB Teoria economiei

HC Istoria economică (Producția națională)

HE Transport și comunicații

HF Comerț

HG Finanțe

SOCIOLOGIE

HM Sociologie generală

HX Socialism. Comunism. Anarhie

J Științe politice

JC Teoria statului

ISTORIE CONSTITUȚIONALĂ ȘI CONDUCERE

JE Generalități

JK S.U.A.

JS Conducere locală

JV Colonii și colonizare. Emigrare și imigrare

JX Drept internațional

- K Drept
- L Educație
- M Muzică
- N Arte frumoase
 - NA Arhitectură
 - NB Sculptură și arte înrudite
 - NC Arte grafice în general
 - ND Pictură
 - NE Gravură
 - NF Fotografie (ca artă)
 - NK Arte aplicate
- P Limbă și literatură
 - P Filologie, lingvistică
 - PN—PV Istoria literaturii. Literatură
 - PZ Beletristică
- Q Științe
 - QA Matematică
 - QB Astronomie
 - QC Fizică
 - QD Chimie
 - QE Geologie
 - QH Științele naturii
 - QK Botanică
 - QL Zoologie
 - QM Anatomie umană
 - QP Fiziologie
 - QR Bacteriologie
- R Medicină
- S Agricultură. Creșterea plantelor și creșterea animalelor
 - SF Creșterea animalelor. Medicină veterinară
 - SH Piscicultură și pescuit. Pescuitul cu undița
 - SK Vinătoare. Blănărie. Protecția vînatului
- T Tehnică
 - T Tehnică în general

GRUPA TEHNICĂ ȘI CONSTRUCȚII

- TA Tehnică civilă
- TC Tehnică hidraulică
- TD Inginerie sanitară și municipală
- TE Drumuri și poduri
- TF Căi ferate
- TG Poduri și acoperișuri
- TH Construcție de clădiri

GRUPA MECANICĂ

- TJ Tehnică mecanică
- TK Electrotehnică și industrie electrotehnică
- TL Mijloace de transport

GRUPA CHIMIE

- TN Minerit
- TP Tehnologie chimică
- TR Fotografie

GRUPA MIXTĂ

- TS Manufacturi
- TT Meserii
- TX Gospodărie (Menaj)
- U Științe militare
- V Științe navale
- Z Bibliografie și bibliologie
- Z 4 Istoria cărții și a producției de cărți
- Z 40—115 Scriere
- Z 116—550 Producția și comerțul de cărți
- Z 551—657 Drept de autor. Copyright
- Z 999—1 000 Prețul cărților
- Z 1 001—9 000 Bibliografie

Dintre condițiile cerute unei bune clasificări, această clasificare o îndeplinește numai pe aceea că se referă la întregul domeniu al cunoașterii omenеști.

Clasificarea Colon a lui Ranganathan (1933)

Marele bibliolog, savant și activist cultural indian Siahî Remamrita Ranganathan, elaborează o clasificare analitico-sintetică care permite exprimarea raporturilor complexe dintre ramuri de știință și noțiuni la mai multe nivele. Ranganathan este împotriva unor scheme de clasificare detaliate, de aceea și schema lui nu cuprinde decît 25 de clase și anume :

- A Știință (în general)
- B Matematică
- C Fizică
- D Inginerie
- E Chimie
- G Științele naturii (în general) și biologie
- H Geologie
- I Botanică
- J Agricultură
- K Zoologie
- L Medicină
- M Arte utile

N Arte frumoase
 O Literatură
 P Lingvistică
 Q Religie
 R Filozofie
 S Psihologie
 T Educație
 U Geografie
 V Istorie
 W Politică
 X Economie
 Y Materiale mixte în domeniul științelor sociale
 Z Drept

Diviziunea fiecărei clase se face pe baza aspectelor sau punctului de vedere din care e privită noțiunea, aspect denumit „fațetă“. Indicii se leagă între ei prin două puncte (colon) de unde și denumirea clasificării colon sau clasificarea cu două puncte. Subdiviziunea fațetei, Ranganathan o numește „focar“ iar procesul de determinare a diviziunii conținutului documentului clasificat îl numește „focalizare“. La o clasificare trebuie să se țină seama de toate fațetele unei noțiuni realizându-se „analiza fațetată“ și pe baza ei „clasificarea fațetată“ sau „indexarea fațetată“. Realizând o „formulă fațetată“ Ranganathan reduce diversitatea fațetelor la următoarele cinci categorii :

Personalitate („individualitate“) (clasă, subclasă
sau diviziune după obiect)

Materie (material)

Energie (operație, proces, acțiune)

Spațiu (moment geografic, teritoriu)

Timp

Un exemplu din domeniul medicinei (indicele „L“) ne va arăta cât de complicată este clasificarea după schema lui Ranganathan :

Fațeta „0“

Organele corpului omenesc

1 Organism în general

2 Organele de digestie

23 Esofag

24 Stomac

25 Intestine

3 Sistem sanguin

32 Inima

35 Sînge

36 Artere

4 Organe respiratorii

45 Plămîni

Fațeta „R“

Probleme medicale

- 1 Probleme generale
- 2 Morfologie
- 3 Fiziologie
- 4 Boli
 - 41 Boli în general
 - 411 Atrofie
 - 42 Boli infecțioase
 - 421 Tuberculoză

Fațeta „N“

Îngrijire și tratament

- 1 Alimentație
- 2 Etiologie
- 3 Diagnoză
- 4 Tratament

Conform acestor fațete, noțiunea „diagnosticul bolilor infecțioase ale intestinului“ ar avea indicele : L25:42:3, iar noțiunea de „tratamentul tuberculozei pulmonare“ ar avea indicele : L42:421:4. Schema lui Ranganathan fiind dificilă de aplicat, nu și-a găsit o utilizare largă nici chiar în India. Totuși, Ranganathan a avut unele idei foarte valoroase în soluționarea corespunzătoare a realizării unui sistem de clasificare corespunzător dezvoltării științelor și cunoașterii omenești în general. Astfel, pentru lărgirea bazei de indexare în sistemul zecimal, Ranganathan propune o metodă denumită „octavă“ și anume să se folosească numai opt diviziuni (de la 1 la 8 și cifra 0) iar cifra nouă să se folosească pentru a realiza subdiviziunile necesare la cele 9 grupe, fără a se perturba structura clasificării zecimale.

De exemplu :

Prima treaptă : 1,2 ... 8.91, 92 ... 98, 991, 992 ... 998 ...

A doua treaptă : 11, 12 ... 18, 191, 192 ... 198, 1991, 1992 ... 1998

A treia treaptă : 111, 112 ... 118, 1191, 1192 ... 1198, 11991, 11992 ... 11998

ș. a. m. d.

II

Pentru alcătuirea indexului de subiecte pentru catalogul sistematic, Ranganathan recomandă așa numita „metodă în lanț“, adică introducerea în index a unor termeni care reflectă fiecare treaptă a indicelui în subordonarea sa logică. De exemplu după „metoda în lanț“ indicele L 45 : 421 : 4 = „tratamentul tuberculozei pulmonare“ are în index următoarele rubrici :

Tratamentul tuberculozei pulmonare L 45 : 421 : 4

Tuberculoza pulmonară L 45 : 421

Bolile infecțioase pulmonare L 45 : 42

Bolile pulmonare L 45 : 4

Plămîni (medicină) L 45

Organele respiratorii (medicină) L 4

Medicină L.

Pentru crearea limbajelor de descriptori destinate regăsirii mecanizate a informațiilor și pentru orice lucrare contemporană din domeniul clasificării, teoria clasificării lui Ranganathan oferă un material valoros.

Dintre condițiile cerute unei bune clasificări, clasificarea Colon a lui Ranganathan o îndeplinește pe aceea că se referă la întreaga cunoaștere omenească.

Clasificarea bibliotecar-bibliografică sovietică

Cu toate deficiențele și cu tot caracterul ei idealist, încă din 1921 a fost introdusă ca obligatorie în toate bibliotecile sovietice clasificarea zecimală universală. Cu toate adausurile lui Tropovschi a unor simboluri din litere pentru noțiunile: marxism-leninism, activitatea P.C.U.S., comsomol și alte realități sovietice, clasificarea zecimală își păstrează în esență structura sa idealistă care făcea foarte dificilă clasificarea elementelor bazei și suprastructurii dintr-un stat socialist. Se impunea deci elaborarea unei clasificări bazată pe principii marxist-leniniste iar pentru problemele științifice pe o clasificare materialist-dialectică a științelor. Biblioteca de Stat „V. I. Lenin“ din Moscova a primit însărcinarea de a elabora o astfel de clasificare, pe care o și realizează în colaborare cu instituțiile științifice, institutele de învățământ superior, organizațiile obștești, oameni de știință, cercetători și tehnicieni sovietici, propunând în 1951 spre discutarea specialiștilor o primă variantă, definitivată în 1954. Este o clasificare alfa-numerică, ce folosește pentru codificarea claselor principale literele mari ale alfabetului rusesc, iar pentru diviziuni și subdiviziuni cifrele arabe.

Clasificarea sovietică se caracterizează prin următoarele principii :

1. Pentru problemele științifice, leagă clasificarea de bibliotecă de o clasificare materialist-dialectică a științelor, dar nu o identifică cu aceasta.

2. Pe primul loc în clasificare figurează marxism-leninismul ca știință a legilor dezvoltării naturii și societății, ca singura metodă științifică de cercetare, ca singura concepție științifică despre lume. Știința, literatura, arta și celelalte realități sovietice precum și partidele comuniste sînt de asemenea clasate pe primul loc.

3. Ținînd seama de dezvoltarea istorică a realității obiective, de la natură la societate, celelalte diviziuni principale ale clasificării sînt împărțite în trei grupe : științele despre natură, științele despre mijloacele de acțiune ale omului asupra naturii și științele despre societate.

4. În clasificarea științelor naturii se ține seama de principiile marxist-leniniste ale clasificării științelor. Științele care studiază legile și mijloacele de influențare a naturii de către om, așa numite științele „aplicate“, cum sînt medicina, agronomia, tehnica sînt aranjate în schemă imediat după științele naturii.

5. Științele despre societate și conștiința socială sînt așezate conform învățaturii marxist-leniniste despre bază și suprastructură. Științele așa numite de clasificatorii burgezi „ale spiritului“ sînt clasate ca științe ce studiază diferitele forme ale conștiinței sociale.

6. Publicațiile generale (așa numitele generalități) sînt așezate la sfîrșitul schemei și nu la începutul ei cum se întîmplă la clasificarea zecimală și la alte sisteme burgheze de clasificare.

Clasele principale ale schemei clasificării bibliotecar-bibliografice sovietice sînt :

Știința despre legile generale ale naturii și societății	}	A	Marxism-leninismul
		B	Științele naturii în general
		B	Științele fizico-matematice
		Г	Științele chimice
Științele naturii		Д	Știința despre pămînt (științe geodezice, geofizice, geologice și geografice)
		E	Științe biologice
Științele despre mijloacele de acțiune a omului asupra naturii	}	ЖО	Tehnica. Științele tehnice
		П	Agricultură și silvicultură. Științe agricole
		P	Medicină. Ocrotirea sănătății. Științe medicale
Științele despre societate		C	Științele sociale în general
		T	Istoria. Științele istorice
		V	Economia. Științele economice
		Ф	Partidele comuniste și munci- torești. Organizațiile politice și obștești ale oamenilor muncii
		X	Statul și dreptul. Științele juridice
		Ц	Știința militară. Probleme militare
		У	Cultură. Știință. Învățămînt. Pedagogie
		III	Științele filologice. Literatura
		III	Arta. Studiul artelor
		Э	Religia. Ateismul
		Ю	Științele filozofice. Psihologia
		Я	Literatura cu conținut universal

Dăm și un exemplu de subdivizarea unei clase :

4	Cultură. Știință. Învățămînt
411	Cultură. Construcții culturale
421	Știință. Activitatea de cercetare științifică
423	Informare științifică
4231	Teoria și metodică informării științifice
4231.0	Probleme teoretice generale ale informării științifice

- 4231.1. Etapele de bază ale activității de informare
- 4231.11 Colectarea informației documentare
- 4231.12 Prelucrarea analitică și sintetică a informațiilor
- 4231.14 Concentrarea informației documentare
- 4231.17 Înmagazinarea și regăsirea informațiilor
- 4231.171 Fonduri de informare
- 4231.172 Sisteme de regăsire a informațiilor
- 4231.172.1 Sistem de regăsire a informațiilor de tip factografic
- 4231.172.2 Sistem de regăsire a informațiilor de tip documentar
- 4231.172.21 Sistem de regăsire a informațiilor cu organizarea directă a memoriei automate
- 4231.172.22 Sistem de regăsire a informațiilor cu organizare inversă a memoriei

- 4 233 Istoria informării științifice
- 4 234 Organizarea informării științifice
- 4 30/49 Învățământ de masă. Științe pedagogice
- 4 51 Cultură fizică și sport
- 4 61 Tipărituri
- 4 63 Emisiuni radio
- 4 71 Activitatea cultural-educativă
- 4 72 Organizarea cluburilor
- 4 73 Biblioteconomie. Bibliologie
- 4 75 Bibliografie
- 4 77 Organizarea muzeelor. Muzeologie
- 4 81 Organizarea arhivelor. Arhivistică

Clasificarea bibliotecar-bibliografică sovietică este menită să fie utilizată în toate bibliotecile sovietice, înlocuind treptat sistemele de clasificare folosite pînă în prezent, inclusiv clasificarea zecimală. Această clasificare a influențat în parte și clasificările de bibliotecă din țările socialiste. Ex. Clasificarea chineză, ș.a.).

Clasificarea bibliotecar bibliografică sovietică îndeplinește două dintre condițiile cerute unei bune clasificări și anume : a) cuprinde ansamblul cunoașterii omenești b) pentru problemele științifice se bazează pe o clasificare materialist-dialectică a științelor.

CLASIFICAREA CUNNINGHAM

În tendința de a lărgi posibilitatea introducerii noțiunilor noi în schemele de clasificare a documentelor, au fost elaborate, pe plan local, în diferite țări, pentru domenii limitate ale științei, diverse sisteme de clasificare cu un cod de notare a noțiunilor din schemă ce folosește combinat literele majuscule și minuscule și cifrele (alfanumeric). Acest cod combinat de notare dă o mai mare flexibilitate sistemului de clasificare a publicațiilor, permițându-i să introducă în schemă, la locul corespunzător, noțiunile noi, rezultate ale progresului cunoașterii.

Un astfel de sistem de clasificare a publicațiilor medicale poartă numele bibliotecarei Eileen R. Cunningham, profesoară de Bibliotecono-

mie medicală la **Facultatea de medicină a Universității Vanderbilt (U.S.A.)** și care a elaborat acest sistem în 1929, pe baza publicațiilor existente în biblioteca **Facultății de Medicină a Universității Vanderbilt**. Prima ediție a acestei clasificări a apărut în 1929, a doua în 1937, a treia este o ediție prescurtată, iar în 1955 se publică ediția a patra. În 1965 apare „**Classification de la bibliothèque du Centre international de l'enfance d'après la Classification for medical literature**“ de Mrs. Cunningham.

„**Direction des bibliothèques de France**“, forul coordonator al bibliotecilor franceze, a hotărât să introducă acest sistem în toate bibliotecile universitare, secțiunea medicină și farmacie și în școlile de medicină din Franța. În 1950, se înființează la Paris „**Centre international de l'enfance**“ care adoptă acest sistem și îl actualizează periodic, bibliografiind 600 de reviste medicale ale căror articole sînt clasificate după acest sistem. Fișele acestor articole se difuzează în lumea întreagă sub formă de abonament.

Sistemul de clasificare Cunningham poate fi folosit și pentru aranjarea cărților în rafturi, în bibliotecile medicale care practică accesul liber la raft al cititorilor.

Sistemul are o schemă medicală în care clasele sînt notate cu litere majuscule ale alfabetului și o schemă auxiliară, în care clasele sînt notate cu litere majuscule duble ale alfabetului :

Necesitatea anexării unei scheme auxiliare arată că, oricît de perfectă ar fi o clasificare a publicațiilor dintr-un anumit domeniu al științei, ea nu poate trece peste necesitatea exprimării legăturilor reale ce există între acest domeniu științific și ansamblul științelor. Schema auxiliară redă însă în mod arbitrar și necorespunzător aceste legături.

Și acum iată schemele :

a) Schema medicală

- A Biologia generală, genetica, antropologia și etnologia
- B Biologia sistematică și morfologică
- C Biologia fiziologică
- D Biofizica și biochimia, Chimia în legătură cu procesul vieții
- E Sistemul tegumentar (cuprinzînd pielea, părul, unghiile, dinții, dentistica)
- F Sistemul scheletic. Țesuturile conjunctive și sistemul muscular cuprinzînd sistemul locomotor și ortopedia).
- G Sistemul nervos (cuprinzînd psihologia și psihiatria)
- H Organele speciale de simț și terminațiile nervoase (cuprinzînd oftalmologia și otologia)
- I Sistemul respirator și otorinolaringologia
- J Sistemul circulator, inima, vasele sangvine și limfatice
- K Sistemul hematopoetic, singele, limfa și fluidele interstițiale
- L Glandele endocrine, creșterea, îmbătrînirea și tulburările metabolismului și nutriției
- M Sistemul digestiv (gastroenterologia), proctologia și abdomenul

- N Sistemul reproducător, masculin și feminin (cuprinzînd ginecologia și obstetrica)
- O Sistemul urinar și urologia (cuprinzînd lucrările despre sistemul genitor-urinar)
- P Patologia
- Q Bacteriologia, imunitatea și parazitologia (paraziții animali)
- R Igiena, medicina preventivă și sănătatea publică (cuprinzînd medicina administrativă, medicina de stat, economia medicală)
- S Medicina clinică (inclusiv medicina tropicală, diagnoza și bolile infecțioase).
- T Dezvoltarea și îngrijirea copiilor. Bolile copiilor
- U Chirurgia, anatomia și patologia chirurgicală, mica chirurgie, chirurgia plastică și terapeuțica chirurgicală
- V Farmacologia, materia medica, farmacia și terapeuțica
- W Jurisprudența medicală (medicina judiciară, medicina legală și toxicologia)
- X Medicina și chirurgia de război (medicina militară și navală)
- Y Radiația și radioactivitatea, Roentgenologia, (cuprinzînd radiologia, razele Roentgen, Razele X, și medicina atomică)
- Z .

b) Schema auxiliară

- AA Terminologia medicală, anuare, colecții speciale, bibliografie, istorie, educație, etica și societățile
- BB
- CC Spitale, dispensare, clinici
- DD Îngrijirea bolnavilor și asistențele medicale (cuprinzînd educarea și instruirea lor)
- EE Opere literare
- FF Lucrări generale de referință (nemedicale)
- GG Istoria
- HH Educația și institutele de educație (cuprinzînd bibliotecile)
- II
- JJ Sociologia, munca și bunăstarea publică
- KK Filosofia și religia
- LL
- MM Știința (cuprinzînd instituțiile și societățile științifice nemedicale)
- NN Metodele și tehnicile generale
- OO Matematica, algebra și geometria
- PP Fizica și instrumentele fizice
- QQ Chimia și metodele chimice
- RR Botanica industrială și agricultura

SS
 TT
 UU Animale domestice, sălbatice și de laborator
 VV
 WW
 XX
 YY
 XX

Clasele se subdivid prin adăugarea unei cifre, apoi a unei litere mici, a unei alte cifre, a unei alte litere mici și așa mai departe.

Exemplu :

J. Sistemul circulator, inima, vasele sangvine și limfatic
 J1a Morfologie
 J1a1 Anatomie
 J1a2 Histologie
 J1a3 Embriologie
 J1b Fiziologie
 J1c Patologie
 J1e6a Hipertensiune
 etc.

Schema sistemului este, după cum se observă, foarte flexibilă, permițând introducerea la locul corespunzător a noțiunilor noi. De remarcat că această schemă înfățișează ramurile medicinei în ordinea ciclului de materii a învățămîntului medical. Un index alfabetic de subiecte ușurează găsirea în schemă a indicelui de clasificare a oricărui subiect.

Schema are și unele inconsecvențe. Așa de exemplu grupele CC și DD din schema auxiliară au conținut medical și nu-și justifică locul în această schemă, ci trebuie introdusă în schemă medicală.

La schema medicală, există o grupă P=Patologie care cuprinde generalități de patologie, patologia fiecărui organ fiind indexată la o subdiviziune a indicelui organului respectiv.

Totuși, folosirea acestui sistem de clasificare a publicațiilor în numeroase biblioteci medicale americane și franceze dovedește că e un instrument util atît în sistematizarea publicațiilor medicale, cît și în utilizarea, în condiții științifice corespunzătoare, a conținutului lor.

CLASIFICAREA DE LA NATIONAL LIBRARY OF MEDECINE

Ca urmare a dezvoltării cercetărilor bibliografice s-a simțit nevoia unei clasificări adaptată dezvoltării recente a medicinei. Nici unul din sistemele existente nu a părut să convină colecției celei mai importante biblioteci medicale „National Library of Medicine“.

Ca urmare, s-a format un comitet, condus de dl. Marshall, format din bibliotecari și medici care să elaboreze un nou sistem care să țină

seama de notația de la Library of Congress și de planul clasificării Cunningham.

Rezultatul publicat în 1948 sub titlul „Preliminary edition“ are o schemă amănunțită, cuprinzând, în afară de capitolele de ansamblu, tabele auxiliare, îngăduind subdiviziuni foarte amănunțite.

Această schemă a fost părăsită și s-a aplicat o primă ediție, diferită de ediția preliminară, în sensul unei simplificări. Clasificarea ce se aplică urmează același sistem de notație, constând din litere majuscule, urmate de cifre. Este o notație simplă.

Față de Library of Congress s-a găsit preferabil să se folosească litere noi și anume : QS și QZ pentru științele fundamentale și W pentru medicină (în loc de R și LC).

Științe preclinice

QS — Anatomie umană

QT — Fiziologie

QU — Biochimie

... — ...

QZ Patologie generală și anatomie patologică

Medicină și specialități

W — Profesiune medicală

WA — Sănătate publică

WB — Medicină generală. Terapeutică

... — ...

WZ — Istoria medicinei

Subdiviziuni generale 1—32

1 — Societăți

4 — Lucrări generale

5 — Colecții (mai mulți autori)

7 — Colecții (un singur autor)

... — ...

32 — Legislația

Exemple de subdiviziuni

WG — Aparatul circulator

WG 200 — Inima

WG 298 — Angină pectorală

Această clasificare este ușor adaptabilă bibliotecilor mici și mijlocii, dată fiind simplitatea notației și a subdiviziunilor sale destul de întinse.

Clasificarea de la „National Library of Medicine“ corespunde mai bine decât celelalte sisteme folosite înaintea concepției actuale a medicinei. Ea reflectă spiritul practic al americanilor, care nu caută să construiască un sistem perfect, un clasament ideal al științelor medicale, dar pornesc de la planul practic și de la cărți.

Această clasificare depinde de un organism oficial, care posedă cea mai importantă bibliotecă medicală, care publică „Index medicus“ și „Current catalog“ care este, grație lui MEDLARS (Medical literature analysis and retrieval system), cel mai mare centru de documentare medicală din lume.

Datorită acestui sprijin oficial, se poate spera că, revizuirile clasificării de la National Library of Medicine vor oglindi progresele rapide ale medicinei.

Fără a aștepta aceste revizuiți, „National Library of Medicine“ publică regulat, sub titlul de „Notes for medical catalogers“, adăugiri la clasificare, indicând subiectele care apar sau care trebuie modificate.

Mai mult, „Current catalog“, care apare din 1966 de două ori pe lună, indică lucrările medicale apărute în lumea întreagă, în toate limbile.

Pentru medicină, un alt sistem, folosit în biblioteca clinică de reumatologie din spitalul Cochin, este C.A.N.D.O. Autorul acestei clasificări a urmărit ca fiecare doctor ori cadru medical să poată, fără reper-toriu, să cunoască și să găsească principalele aparate sau organe și principalele boli, explorări, tratamente.

C.A.N.D.O., (sistem de clasificare alpha Numeric al Documentării medicale) publicat în 1965, a fost conceput mai ales pentru medicii care-și fac dosare de lucru, din articole de jurnal. Este o clasificare foarte amănunțită.

Inspirată din clasificarea Cunningham, ține seama că și clasificarea de la „National Library of Medicine“, de diviziunea anatomică.

C.A.N.D.O. — are meritul de a fi fost elaborat de un medic și reprezintă o sinteză a patologiei medicale și a ansamblului problemelor medicale într-o construcție armonioasă. El este actual. Este satisfăcător prin logica grupelor. Are avantajul de a fi singura clasificare în limba franceză. Este studiat pentru a fi adaptat la un sistem de selecție mecanică sau electronică. Indexul său are circa 20.000 cuvinte.

Conceput mai mult pentru clasamentul articolelor și dosarelor medicale, decît a cărților, este mai bine adaptat pentru serviciile de documentare, decît pentru marile biblioteci.

Este opera unui singur autor și nu este susținut de nici un organism oficial.

C.A.N.D.O. este folosit doar în biblioteca clinicii de reumatologie din spitalul Cochin.

CAPITOLUL IV

TENDINȚE MODERNE ÎN CLASIFICAREA DOCUMENTELOR

Preocuparea pentru regăsirea rapidă a informațiilor se manifestă în prezent în două direcții: 1) dezvoltarea, perfecționarea și ținerea la curent cu progresul cunoașterii a C.Z.U. de către Comisia centrală a Clasificării Zecimale înființată la Londra 1946. 2) Trecerea de la catalogul pe subiecte la forma sa perfecționată: *indexarea coordonată*. Se perfecționează sistemul fișelor perforate. Se trece la înmagazinarea automată pe benzi și discuri magnetice și regăsirea informațiilor cu ajutorul calculatorului. Crearea unor vaste sisteme internaționale ca M.A.R.C. (Machine Readable Cataloguing — catalog citibil prin mașină), U.N.I.S.IST (United Nations Information System for International Science and Technics) ș.a. arată tendința logică de a se încerca să se rezolve aceste probleme printr-o colaborare internațională, care reprezintă singura perspectivă de reușită.

Indexarea coordonată

Indexarea coordonată este indexarea în care conținutul documentelor este caracterizat prin cuvinte și/sau simboluri reprezentând concepte unice, iar informațiile sînt regăsite prin recombinarea acestor cuvinte și sau simboluri¹. (Lăzărescu, Georgeta. Introducere în indexarea coordonată „București, Academia R.S.R. CDS/969).

Principiile fundamentale ale noii metode au fost concepute de specialistul american Dr. Mortimer Taube în 1952. El a introdus termenul de „indexare coordonată“. Îmbunătățită de John Costello Jr., Eugen Wall și B.Holm (— în SUA —) și A.I.Ciorvyj (în U.R.S.S.), metoda a căpătat o largă răspindire datorită calităților sale și capacității de adaptare la organizarea informațiilor la cele mai variate tipuri de documente, publicații, discuri, benzi, diapozitive etc.

¹ Lăzărescu, Georgeta. *Introducere în indexarea coordonată*. București....

Instrumentele auxiliare

Metoda indexării coordonate, bazându-se pe redarea conținutului documentelor prin cuvinte, are nevoie de o serie de instrumente auxiliare de lucru și anume :

1. termenii ordonați în

- a) vocabulare controlate
- b) tezaure

2. indicatorii

- a) indicatorii de rol
- b) indicatorii de legătură
- c) indicatorii de pondere

Indexarea documentelor va duce la stabilirea unei liste de noțiuni conținute, care se vor exprima prin termeni legați între ei, prin indicatorii.

Fiecare termen reprezintă „cuvinte sau sintagme „definind concepte unice dintr-un domeniu de specialitate folosite pentru descrierea și reprezentarea documentelor“¹. Ei sînt stabiliți fie anterior indexării, pe baza dicționarelor de specialitate, fie în timpul indexării, pe baza textelor și lucrărilor analizate. Un termen de specialitate — pentru a deveni descriptor — trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

- frecvență mare în lucrările de specialitate ca și în cererile de regăsire a informațiilor
- să corespundă, ca formulare, modului de exprimare a specialiștilor din domeniul
- să contribuie, prin conținut, la întregirea sferei de cunoștințe a domeniului

Termenul este constituit dintr-un cuvînt, de exemplu :

zootehnie
pictură
existențialism

sau dintr-o sintagmă ca :

Materialism dialectic
Politica educației și a învățămîntului
Teoria bibliometrică a difuzării științei
Școli — principii de organizare

Lista termenilor dispuși în ordine strict alfabetică constituie *vocabularul controlat*, instrument necesar atît în faza de indexare cît și în cea de regăsire.

Vocabularul controlat într-o fază superioară de prelucrare se transformă în *tezaur*. Pentru aceasta, termenii vocabularului controlat sînt raportați unul la celălalt, stabilindu-i-se fiecăruia familia de termeni

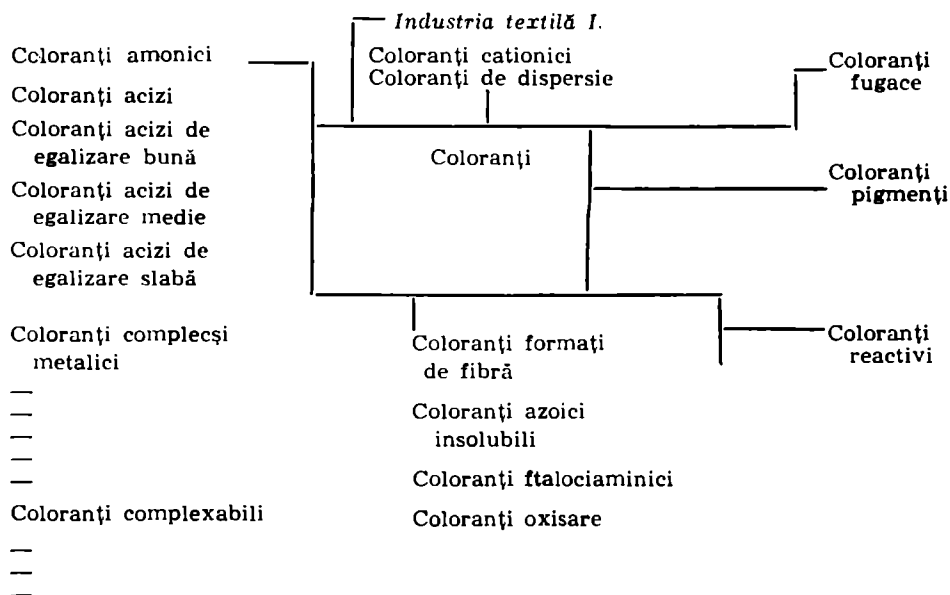
¹ *Ibid.*

înruđiđi : cei subordonađi, cei supraordonađi și termenii cu care intră în raport logic. În această etapă, termenii cu relađiile lor generice, specifice și de înruđire sînt notađi pe cite o *fișă de lucru*, care poate avea următoarea dispunere grafică (confrom fișei stabilite de inginer dr. G.Lăzărescu și la elaborarea tezaurului de termeni pentru industria textilă).

888

<i>Termen acceptat</i>	<i>Termen neacceptat</i> (sinonime)	<i>Termenul Falsificator</i>
		Correspondentul în limbi străine
<i>Termeni supraordonađi</i> Arta Clasificarea operei de artă	<i>Termeni subordonađi</i> Aptitudinile falsifica- torului	<i>Termeni de relație</i> Operă de artă Tehnica artei Difuzarea operei de artă

Fișele sînt orînduite în ordinea strict alfabetică a termenilor. Dacă se consideră necesar, se poate alcătui și un index de termeni dispuși arborescent sau concentric care pune în evidență sfera de cunoștințe pe care o acoperă tezaurul. De exemplu :

Tezaure de acest tip s-au alcătuit deja, pentru o serie de domenii precum : chimie, pedagogie, probleme tehnice etc.

Ele au o valoare numai în cadrul sistemului pentru care au fost create și nu pot servi decât ca sursă de orientare.

Termenii s-au dovenit insuficienți, pentru caracterizarea conținutului documentului, impunându-se cu necesitate introducerea unor simboluri, care să sublinieze raportul și tipul de raporturi între diferitele noțiuni. De aceea, pentru amplificarea adâncimii de informare, au fost creați *indicatorii*, care, adăugați termenilor îi caracterizează între ei și față de tema documentului.

— După conținut, aceștia sînt :

Indicatorii de legătură, care pun în evidență noțiunile tratate în legătură una cu cealaltă. Ei sînt formați dintr-o cifră sau o literă, care se pune lingă fiecare din grupele de termeni considerați ca legați între ei. Astfel un document, tratînd problemele restaurării bisericilor pictate, dint punct de vedere al fixării stratului de pictură și înlăturării agenților producători de umiditate, care distrug clădirea, se indexează :

A. Restaurare. Consolidare. Pictură murală.

B. Restaurare. Combaterea umidității. Biserică-clădire.

Se pun în evidență clar noțiunile tratate în conexiune și se înlătură erorile de informare, evitîndu-se posibilitatea de a considera că respectivul document se referă la restaurare prin consolidarea clădirii bisericii.

Indicatorii de rol pun în evidență rolul pe care îl are noțiunea respectivă în documentul : subiect principal, subiect secundar, etc. Indicatorii de rol s-au dezvoltat cu precădere în cadrul chimiei, în care diferitele substanțe prezentate pot avea roluri variate din punct de vedere al proceselor chimice, roluri care trebuie relevate cititorului și regăsite de el.

De exemplu, în sistemul adoptat de Engineer Joint Council (E.J.C.) se stabilesc 11 indicatori de rol (descriși după G.Lăzărescu „Introducere în indexarea coordonată“ București Acad. R.S.R. CDS, 1969).

1. materie primă
2. produsul de reacție, produșii secundari, produșii intermediari
3. componentul indezirabil
4. utilizările sau aplicațiile indicate
5. mediul înconjurător, solventul (într-un proces) etc.

În acest caz, pentru o lucrare despre „Deshidratarea hidranților sărurilor anorganice pentru obținerea sărurilor anhidre“ se vor stabili indicii :

8. Deshidratare. 1.Hidrații sărurilor. 2.Săruri anhidre

Astfel vom ști că : Deshidratarea e subiectul principal al lucrării ; Hidrații sărurilor sînt materia primă ; Sărurile anhidre sînt componentul indezirabil.

Alți indicatori de rol pot fi de tipul :

1. Noțiune care constituie caracteristica dominantă
2. Noțiune care se analizează
3. Concepție despre noțiunea respectivă etc.

Utilizarea indicatorilor este în funcție de mărimea colecției de documente, profunzimea indexării și cerințele beneficiarilor. Necesitatea lor a determinat crearea unui al treilea indicator, de pondere, pentru a sublinia ordinea de importanță a unei noțiuni față de cealaltă, dar, întrucât gradul său de subiectivitate este destul de mare, folosirea lui nu s-a extins.

Indexarea documentelor

Stabilirea conținutului documentelor și fixarea termenilor care vor purta numele de *descriptor*, trebuie să respecte anumite etape de lucru și anume :

a) stabilirea datelor bibliografice și înscrierea lor pe o fișă conform descrierii referințelor bibliografice (STAS 1958/1970).

b) analiza documentului din punct de vedere al conținutului și stabilirea raportului între acesta și cerințele sistemului nostru de informare.

c) evaluarea informațiilor transmise de document, stabilirea celor noi și înlăturarea celor vechi.

d) exprimarea informațiilor noi printr-o listă de descriptori conform vocabularului controlat stabilit.

Din aceste etape, simultane, la indexatorul experimentat rezultă o listă de termeni care se notează pe fișa bibliografică a documentului. Evident, dacă este necesar, pe lângă termeni se specifică și indicatorii de rol sau de legătură. Ordinea scrierii termenilor pe fișă este cea logică pentru a putea înțelege din citirea lor conținutul documentului respectiv. Ortografie, fiecare descriptor începe cu literă mare și, la sfârșitul lui, se pune punct.

De exemplu :

413

P. 109

Agnetti, Vincenzo

Copie dal vero numero primo.

In : Domus, nr. 496, 1971.

p. 28—35.

Teoria artei. Pictură. Specificitatea limbajului artistic. Arta contemporană. Obiect. Obiect de artă. Arta spectacol. Ceremonie funerară. Artist. Europa secolul 20.

○

Fiecare fișă bibliografică primește un număr de ordine, ele ordonându-se strict numeric, de la 1 la infinit.

Regăsirea documentelor

La regăsire, principiul de bază este postcoordonarea conceptelor, respectiv, regruparea fișelor bibliografice pe conținut cu ajutorul unor fișe numite „fișe uniterm“. Fișa uniterm care înscrie pe ea un unic termen descriptor notează de asemenea și toate numerele de ordine ale fișelor bibliografice unde acest termen se regăsește. Este deci o înregistrare de tip analitic, pe termen, și nu de tip sintetic, pe document ca în sistemele clasice bazate pe clasificare. Pentru regăsire, dacă este un subiect mai complex, este necesară compararea fișelor uniterm —postcoordonarea —, care să stabilească care sînt fișele bibliografice referitoare la documentele corespunzătoare, în conținutul lor, intereselor beneficiarului.

Exemplu :

Pentru regăsirea documentelor referitoare la design-ul interiorului în care predomină ca mod de ordonare culoarea, la apartamente vom compara fișele uniterm ce conțin termenii :

- Ambianța interiorului individual — design
- Apartament
- Colorit (caracteristică dominantă)

Fișele uniterm sînt de mai multe feluri, după cum se face selecția lor pentru regăsirea noțiunilor. Și anume :

1. Fișa uniterm aparținînd sistemului cu selecție manuală este o fișă împărțită în coloane numerotate de la 0 la 9. Numele descriptorului se trece în partea de sus a fișei, iar în coloane, se trec numerele de ordine ale fișelor document, după ultima cifră, adică în coloana 7 se vor trece toate cifrele terminate în cifra 7, de ex. : 17, 87, 147, 21 987 etc. Aceasta simplifică compararea coloanelor de cifre, care se face pentru a regăsi cifrele comune plecîndu-se de la fișa uniterm în care sînt înscrise mai puține cifre. Regăsirea se bazează pe selectarea cifrelor uniterm ce conțin termenii noțiunii căutate și pe compararea lor. Cifrele comune vor indica fișele bibliografice din care se regăsesc, în combinație, noțiunile solicitate.

De exemplu :

Apartament									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1420	1221	332	33	404	265	406	257	228	109
		972	893		905	416	367	1218	449
		1212	903				1217	1368	579
		1582							1219

Coloritul									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
390	351	482	113	404	255	416	457	248	449
310	1101	772	1453	814	755	816	1137	698	679
900		1112					1287	1218	1219
								1288	1849
								1368	2019

Ambianța interiorului individual — design									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
490	301	302	103	314	265	146	257	228	3339
390	1181	872	333	404	435	416	407	1008	449
700		1112	893	1234	895	756	447	1218	1219
		1222	1223		905			1368	1519
			1422		1075				1779

fișele : 1212, 404, 416, 12818, 449, 1219 se referă la : problema coloritului în ceea ce privește ambianța interiorului unui apartament.

Sistemul manual este apt pentru colecții cu viteze de creștere de maximum 1000 documente anual și cu număr mic de cereri lunare.

2. *Fișele perforate marginal* sînt caracteristice pentru sistemul direct, sistem în care se cumulează fișa uniterm cu fișa bibliografică.

El conține fișe care, marginal, sînt notate astfel ca să poată fi perforate cu un clește special, conform unui limbaj codificat. La regăsire, în pachetul de fișe, se introduc andrelele sau vibratoarele (dispozitive semimecanizate) cu care se defalcă grupul de fișe ce conțin noțiunile solicitate.

Selecția te trimite direct la fișa bibliografică sau chiar la document, dacă fișa perforată marginal este cu „apertură”, adică cu un buzunăraș special pt. a conține și microfilmul documentului.

3. *Fișele cu selecție mecanizată*

Fișele cu selecție mecanizată sînt tot fișe cu cîmp perforat, detectarea realizîndu-se însă cu o mașină care, prin intermediul unor perii metalice, palpează perforațiile. Mașinile sînt de două tipuri : sortatorul simplu și colatorul. Ceea ce se obține este fie o listă numerică care trebuie decodificată sau, la mașinile alfanumerice, textul explicit al adresei documentului.

Sistemul corespunde unor creșteri de circa 10 000 documente anual și unui număr mare de cereri lunare.

4. *Medii fotografice*

Sînt sistemele în care regăsirea se face pe bază fotoelectrică. Pentru aceasta, fișele documentelor sînt înregistrate pe un microfilm care este înmagazinat. Cererea este transpusă și ea codificată pe un film. Prin derularea prin paralel a celor 2 filme, o celulă fotoelectrică le poate compara și poate pune în evidență microfilmele identice cu cererea. Rezultatul poate fi numai adresa documentului sau chiar documentul în cazul în care acesta a fost inclus pe un microfilm.

Sistemul corespunde unor colecții cu creșteri mari de cca 50 000 documente anual și cereri de ordinul sutelor — lunare.

5. *Medii magnetice*

În sistemul cu medii magnetice, înmagazinarea se face pe discuri care constituie memoriile sistemului. După accesul la informații, acestea sînt de tip secvențial (cînd selectarea se face prin derularea benzii) și de tip direct sau semidirect, dacă se selectează direct porțiunea din memorie care conține răspunsul la cerere. Sistemul ne comunică adresa documentului sau chiar documentul.

Mediile magnetice pot înmagazina colecții care primesc între 10 000 și 100 000 documente anual și dau peste 100 informații lunar.

Sistemul indexării coordonate a căpătat o largă arie de răspîndire datorită calităților sale ca sistem informațional și anume :

— ordonînd analitic banca de date, permite reducerea dimensiunii fizice a memoriei conținute pe fișe, fără a afecta adîncimea de indexare.

— reduce timpul de regăsire a informațiilor, permițind o căutare multidimensională și o libertate totală de asociere a noțiunilor în funcție de necesitățile cititorului.

— rezultatul regăsirii fiind o listă de termeni în limbaj natural, inteligibilitatea sa este totală.

— sistemul poate folosi înmagazinarea și regăsirea de tip mecanizat și automatizat, fără altă adaptare.

Analizarea sistemului indexării coordonate pune în evidență și anumite dezavantaje din punct de vedere al dificultăților de aplicare și anume :

— necesitatea folosirii unui personal de strictă specialitate în domeniul respectiv, atât pentru elaborarea tezaurului cât și pentru indexarea documentului.

— solicită întocmirea unui tezaur de termeni de specialitate sau măcar a unui vocabular controlat.

— impune un consum mai mare de timp la prelucrarea informațiilor.

Sistemul indexării coordonate a căpătat o largă utilizare, în special în domeniile noi ale științei și tehnicii sau la sistematizarea unor tipuri speciale de documente, pentru care sistemele clasice bazate pe clasificare au devenit necorespunzătoare.

— Pt. exemple din tezaur, s-au folosit :

Tezaurul de termeni tehnico-științifici pentru industria textilă București, CDP, MIU, 1971.

Tezaurul pentru domeniul educației și învățămîntului București, ICPD, 1975.

PARTEA D

TIPURI DE CATALOAGE DE BIBLIOTECĂ. — SISTEM DE CATALOAGE. — ORGANIZAREA TIPURILOR PRINCIPALE DE CATALOAGE

CAPITOLUL I

TIPURI DE CATALOAGE. SISTEM DE CATALOAGE

Cataloagele unei biblioteci trebuie să constituie instrumente de informare pentru publicul care frecventează biblioteca și, în același timp, ele trebuie să fie instrumente de lucru care ajută pe bibliotecar la îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

Informațiile date de cataloagele de bibliotecă trebuie să se refere la fondurile proprii ale unității bibliotecare respective și chiar și la cele ale complexului de biblioteci din care ea face parte. De asemenea, ele trebuie să ofere posibilitatea găsirii de indicații bibliografice asupra unor probleme sau domenii de cunoștințe.

În legătură cu fondul unei biblioteci, utilizatorul pune întrebări de tipul :

1. Biblioteca posedă o lucrare al cărei autor și titlu utilizatorul le cunoaște.
2. Cunoscînd numai titlul unei anumite lucrări (carte sau periodic), ar putea afla dacă ea există în bibliotecă ?
3. Caută o anumită ediție a unei lucrări.
4. Caută un anumit volum al unei lucrări apărute în mai multe volume.
5. Ce lucrări ale unui anumit autor există în bibliotecă ?
6. Ar putea afla ce lucrări a elaborat o persoană anumită în calitate de autor, coautor, prefațator, postfațator, redactor, traducător, ilustrator etc. ?

7. Ce s-a scris despre o anumită persoană ?
8. Cîte titluri (opere) posedă biblioteca ?
9. Cîte exemplare dintr-o anumită lucrare există în bibliotecă ?
10. Ce lucrări despre un anumit subiect, disciplină sau domeniu există în bibliotecă ?
11. Dacă în biblioteca respectivă nu există lucrarea care-l interesează, unde ar putea s-o găsească ?
12. Ce publicații sau alte informații ar putea găsi în afara bibliotecii în legătură cu o problemă sau un domeniu care-l interesează ?

Există mai multe *tipuri de cataloage* și *mai multe puncte de vedere* din care pot fi distinse. Astfel :

I. Din punct de vedere al *criteriului de grupare a descrierilor documentelor* :

a) După criteriul „*cotei tipografice*“ atribuite documentelor :

Catalogul topografic grupează descrierile documentelor în ordinea locului pe care îl ocupă pe rafturile bibliotecii (după cota topografică). Răspunde la întrebările nr. 8 și 9 din șirul de întrebări de mai sus. Este foarte folositor în operația de verificare a fondurilor bibliotecii.

b) Criteriul *alfabetic* al orinduirii descrierilor publicațiilor :

Catalogul alfabetic de autori și titluri grupează descrierile publicațiilor în ordinea alfabetică a numelui de familie al autorilor lucrărilor aflate în bibliotecă, iar în cazul lucrărilor fără autor declarat sau cu mai mult de trei autori, precum și al periodicelor, în ordinea alfabetică a titlurilor acestor lucrări. Catalogul alfabetic răspunde la întrebările 1—7 de mai sus.

c) Criteriul „*conținutul*“ documentelor, „*materia*“ pe care o tratează documentele :

Catalogul pe materii grupează descrierile publicațiilor existente în bibliotecă după conținut (subiectul, domeniul sau materia, disciplina științifică tratată). El răspunde la întrebarea nr. 10 : Ce lucrări despre un anumit subiect sau dintr-o anumită disciplină sau materie există în bibliotecă ? De exemplu, ce lucrări despre cibernetică posedă biblioteca ?

Acest catalog poate fi întocmit după mai multe procedee ; de aceea poartă mai multe denumiri :

1. *Catalogul sistematic* (metodic) grupează descrierile publicațiilor existente în bibliotecă după o clasificare filozofică, enciclopedică (conform unui sistem științific) sau după o clasificare de bibliotecă, a cunoștințelor omenești, de la general la particular, ținînd seama de legăturile logice sau istorice dintre numeroasele discipline științifice și subdiviziunile lor. Cel mai răspîndit tip de catalog sistematic de la noi și din alte țări este *catalogul sistematic zecimal* bazat pe sistemul de *clasificare zecimală universală* (C.Z.U.). Conform acestui sistem,

toate cunoștințele umane sînt împărțite în 10 clase mari, notate cu un simbol convențional sau *indice de clasificare* exprimat prin cifre arabe de la 0 la 9. Fiecare din cele zece clase este împărțită, la rîndul ei, în alt 10 diviziuni prin adăugirea, în dreapta simbolului clasei, a încă unei cifre arabe (0 pînă la 9), astfel încît aceste noi diviziuni obținute au simboluri formate din două cifre. După același procedeu al adăugirii unei cifre în dreapta simbolului diviziunii obținute, se formează alte subdiviziuni cu simboluri alcătuite din trei, patru sau mai multe cifre.

Acești indici de clasificare, reprezentînd diferitele materii sau noțiuni, sînt atribuiți descrierilor publicațiilor care tratează materiile respective, pentru a le rîndui conform acestor cifre.

Cititorul nu este obligat să cunoască sistemul de clasificare zecimală pentru a găsi materia sau subiectul ce-l interesează, ci trebuie să caute ca într-un dicționar cuvîntul care denumește subiectul respectiv în lista alfabetică (Indexul alfabetic) a materiilor alăturată catalogului sistematic din sala cataloagelor. De exemplu, căutînd în indexul alfabetic cuvintele „mecanică rațională“, găsește indicele zecimal 531, precum și indicarea sertarului din catalog unde se află această diviziune.

2. Catalogul *pe subiecte* grupează descrierile documentelor în ordinea alfabetică a cuvîntului care desemnează subiectul pe care ele îl tratează. De exemplu :

Adolescență
Avioane
Calculatoare
Cereale
Cibernetică
Copilărie
Lună
Radio
Telefonie
Zăpadă

Cuvîntul care desemnează subiectul se numește „vedetă de subiect“. Acest cuvînt se ia ori din titlul documentului („Stichwortkatalog“ este denumirea germană a unui asemenea tip de catalog pe subiecte), ori din cuprinsul documentului (tip de catalog pe subiecte denumit în lb. germană „Schlagwortkatalog“).

O formă superioară a catalogului pe subiecte este *Catalogul analitic* : un catalog pe subiecte în care sînt scoase în evidență toate subiectele conținute în lucrare. De exemplu : pentru lucrarea : N. Bălcescu „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul“ se scot în evidență pe cite o fișă separată subiectele :

Români
Istoria
Mihai Viteazul
1593—1601
etc.

Acest catalog este foarte apreciat și mult întrebuințat în bibliotecile de învățămînt superior din Franța, unde este denumit „Catalogue analytique ou alphabétique de matières“. De subliniat că în aceste biblioteci se ține în același timp și catalogul analitic și catalogul sistematic zecimal C.Z.U. Iată termenii elogioși în care vorbește despre catalogul analitic M-lle Jacqueline Reboul, Conservateur à la Bibliothèque de la Sorbonne : „Catalogul alfabetic de materii se prezintă deci ca un dicționar, în care cuvintele, aci vedetele, sînt clasate în ordine alfabetică, toate una după alta. E foarte comod pentru o primă cercetare asupra unui subiect precis, un recensămînt rapid al tuturor cărților disponibile în bibliotecă supra unui subiect, mai ales dacă acesta este strict definit și nu prea general. Acest catalog este îndeosebi prețios pentru studentul începător care are de pregătit o expunere sau o disertație asupra unei chestiuni precise : cercetarea sa e simplă, rapidă și eficientă, fiindcă el cade totdeauna asupra lucrărilor foarte particulare în raport cu chestiunea care-l interesează. Acest catalog este deci pedagogic pentru o inițiere în bibliotecă. Pentru cititorul de orice nivel, el permite să se regăsească într-o clipă o monografie sau o lucrare precisă, net limitată, toate acestea fără inițiere și fără cunoaștere prealabilă a indicațiilor și structurilor unei științe și unei discipline. Să adăugăm că pentru bibliotecari el este deosebit de simplu de stabilit, oricît de puțin spirit de analiză ar avea. În fața unei lucrări consacrate „funcțiilor Bessel“ e suficient să se rețină acest titlu pentru a face un cuvînt — materie („mot-matière“) : Bessel, funcțiile. La rigoare, te poți lipsi să știi dacă e vorba de algebră sau de geometrie. În epoca în care științele se diversifică în specialități nesfîrșite, nu se poate cere cititorului și bibliotecarului să aibă cunoștințe care țin de specialitatea cea mai de amănunt. Acest catalog, prin simplitatea sa, permite să se evite erorile care ar părea grosolane unui specialist gelos și bănuitor pentru tot ce atinge domeniul său. Pentru a vorbi în termeni de rentabilitate, în fine, el e rapid de stabilit și permite să se economisească personalul însărcinat cu indexarea, mai ales într-o bibliotecă mică. Astfel, o lucrare despre „enzime“ va fi clasată la acest cuvînt, fiindcă e vorba de un catalog care pică pe cuvîntul cel mai precis. La rigoare, nu e nevoie deloc să faci demersul intelectual (absolut necesar în catalogul sistematic) care merge de la general la particular, în acest caz : biochimie, etc., apoi : enzime. Dar defectul său (al catalogului analitic) este dispersarea. Aceasta se remediază prin fișe de trimitere. Pentru studii mai înaintate și mai structurate, utilizatorul se va duce la catalogul sistematic“.

3. *Catalogul tematic* grupează descrierile după unele teme de actualitate, de ex. :

1. Combaterea poluării mediului inconjurător
2. Dezarmarea nucleară
3. Marketing

Catalogul tematic are caracter net de recomandare : grupează descrierile celor mai bune și mai noi lucrări referitoare la temele stabilite. Prin urmare, nu reflectă întregul fond al bibliotecii.

În limbajul cititorilor, este adesea confundat cu catalogul general pe materii.

d) *Criteriul mixt* (conținut și ordine alfabetică a autorilor) :

Catalogul-dicționar sau mixt este un catalog cu caracter mixt, în care sînt reunite în aceeași serie alfabetică : autorii, titlurile și subiec-tele documentelor. Se caută în el ca într-un dicționar. E întrebuițat mai ales în America. Bibliotecarii europeni îl evită, deși acest catalog combină în ordine alfabetică cele două criterii de bază în orînduirea cataloagelor : catalogul alfabetic de autori și titluri și catalogul pe materii de tipul catalog pe subiecte. Este evitat pentru că ajunge să fie foarte întins și, în consecință, dificil de organizat și cercetat.

e) *Criteriul datei de apariție* a documentelor :

Catalogul cronologic grupează descrierile documentelor după anul sau secolul în care acestea au fost editate. Este folosit mai ales pentru publicații din secolele trecute și pentru documente istorice.

f) *Criteriul locului de apariție* :

Catalogul geografic grupează descrierile documentelor după țara sau după localitatea în care au fost editate sau chiar după editura care le-a publicat.

II. Din punct de vedere al *destinației* :

a) Cataloage *pentru cititori sau publice (externe)* ;

b) Cataloage *pentru bibliotecari sau de serviciu, administrative (interne)*.

Este necesar să existe cataloage de serviciu destinate să fie instru-mente de lucru ale bibliotecarilor pentru ca să nu-i stînjenească pe cititori. De asemenea, orice pierdere de fișe din cataloagele pentru public va putea fi repede refăcută după cataloagele de serviciu.

III. Din punct de vedere al *volumului și categoriilor de documente* pe care le oglindesc :

a) *Catalog general* (al tuturor documentelor existente în bibliotecă).

b) Cataloage *speciale* : oglindesc anumite fonduri de publicații :

Catalog al periodicelor (ziare, reviste, anuare, calendare) ;

Cataloage ale colecțiilor speciale : manuscrise, hărți, note muzicale, discuri, benzi, cărți rare, etc. :

Catalog al publicațiilor cu o destinație anumită (De exemplu, în bibliotecile universitare : catalogul publicațiilor destinate să acopere bibliografia necesară planului de învățămînt).

IV. Din punct de vedere al *clasificării ideologice* a documentelor descrise :

a) *Catalogul fondului liber* oglindește documentele care se reco-mandă tuturor.

b) *Catalogul fondului de circulație specială* oglindește publicațiile care se pot pune la dispoziția specialiștilor, după o prealabilă aprobare a consultării.

V. Din punct de vedere al *apartenenței fondurilor de biblioteci* pe care le oglesc :

a) *Catalogul fondurilor unei singure biblioteci*

b) *Catalogul comun, colectiv, sau cumulativ* oglesc fondurile de același fel existente în mai multe biblioteci.

c) *Catalogul central* oglesc fondurile unei rețele de biblioteci la sediul unității conducătoare (centrale) a rețelei respective.

VI. Din punct de vedere al *formeii cataloagelor*

1. Catalog sub formă de registru, album sau repertoar.

2. Catalog sub formă de carte sau volum tipărit.

3. Catalog sub formă de fișe. Acesta este cel mai răspândit : descrierile documentelor sînt redactate pe cartonașe (fișe) de dimensiuni-standard internațional, late de 125 mm și înalte de 75 mm, cu o perforație la bază ; se orînduiesc în sertare speciale (fișiere), în care sînt fixate prin trecerea unei vergele metalice prin perforația de la baza fișelor.

Catalogul pe fișe prezintă mari avantaje :

— Este foarte mobil (permite intercalarea la infinit a descrierilor noilor intrări de publicații, fără a turbura aranjarea existentă) ;

— Erorile pot fi corectate, omisiunile împlinite ;

— Fișele deteriorate sau devenite inutile prin scoaterea cărților din fondurile bibliotecii pot fi lesne înlocuite sau îndepărtate ;

— Persoane diferite se pot folosi în același timp de catalog, fără să se stînjenească.

De remarcat că însuși catalogul — volum tipărit se alcătuiește mai întii sub formă de catalog pe fișe.

Catalogul pe fișe prezintă dezavantajul că nu poate fi consultat decît în sala cataloagelor bibliotecii, spre deosebire de catalogul — volum, care se poate consulta și în afara bibliotecii.

De asemenea, catalogul pe fișe ocupă mult loc (are nevoie de mobilier special — fișiere) și este susceptibile de pierderea sau amestecarea fișelor.

Catalogul — carte (volum) este foarte greoi, nu poate fi ținut la zi. De aceea, trebuie să se publice completări anuale pentru el. Are și cîteva avantaje : Ocupă loc mai puțin decît un fișier, se păstrează mai bine și poate fi consultat și în afara bibliotecii.

În epoca noastră, electronica permite refacerea rapidă a listelor alfabetice și sistematice, astfel încît și ținerea la zi a catalogului — volum imprimat are frumoase perspective de viitor. De pe acum, în apusul Europei, cataloagele-fișier se țin numai pentru doi ani, materialul este repede înglobat în catalogul volum, grație utilizării calculatoarelor.

O varietate de catalog sub formă de volum este *catalogul — tip*: Pentru bibliotecile de același tip (comunale, orășenești) care au cam aceleași titluri, se editează cataloage-model pentru cărțile de bază ale categoriei respective de biblioteci.

Cataloagele-tip sînt universale (pentru toate domeniile) sau speciale: descriu separat publicațiile de bază pentru un anumit domeniu. La noi în țară, un exemplu de catalog-tip special este cel apărut în 1968 „Catalogul tip pentru bibliotecile orășenești și comune. 8. Literatură. Filologie. Lingvistică“.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un catalog:

1. să fie flexibil (mobil, adică să poată intercala noile achiziții și scoate ceea ce nu mai este convenabil);

2. să fie ușor accesibil: oricine să se poată descurca;

3. să fie unitar (Principiile de alcătuire și aranjare să fie unitare. Trebuie lucrat și orînduit cu deosebită atenție și minuțiozitate);

4. să fie întocmit și menținut în chip economic (să nu fie costisitor);

5. să fie aranjat astfel încît într-un sertar să nu fie prea mare înghesuială, care ar împiedica manevrarea; dacă e sub formă de volum, pagina să fie ușor de citit, datorită unei aranjări judicioase a textului pe pagină;

6. să încorporeze prompt noile intrări de publicații (la scurt interval de la intrarea lor în bibliotecă).

Avînd în vedere diversitatea cataloagelor de bibliotecă, se naște întrebarea: ce cataloage este bine să întocmească o bibliotecă?

Pentru a putea răspunde la această întrebare trebuie să ținem seama de cele 12 întrebări tipice care se pun în mod obișnuit bibliotecilor (vezi p. 1 a acestei secțiuni).

Pentru a face față acestor situații, o bibliotecă trebuie să întocmească mai multe cataloage concepute astfel încît să alcătuiască un ansamblu de elemente coordonate în scopul de a alcătui un tot, o unitate încheiată, adică un *sistem de cataloage*.

Pentru a înțelege cum se poate realiza un *sistem de cataloage*, trebuie să se facă analogia cu noțiunea de „sistem“ din terminologia științifică: o totalitate de forțe, corpuri, principii sau procedee înlănțuite astfel încît să atingă un scop comun.

Sistemul de cataloage urmărește informarea multilaterală a beneficiarilor: numai prin intermediul sistemului de cataloage se poate răspunde la totalitatea întrebărilor formulate mai sus. Fiecare din cataloagele care compun sistemul trebuie să orînduiască descrierile fondului de publicații (documente) după un alt criteriu, furnizînd astfel răspuns la una sau mai multe din întrebările tipice puse de beneficiari.

În privința criteriului de organizare a cataloagelor (topografic, alfabetic, pe materii, geografice etc.), criteriul alfabetic va răspunde în situațiile notate mai sus la punctele 1—7, criteriul topografic va răspunde la punctele 8—9, iar criteriul organizării pe materii (pe subiecte sau după un sistem, o clasificare) va răspunde la punctul 10.

Situațiile notate la punctele 11—12 găsesc răspuns dacă sistemul de cataloage cuprinde și cataloage cumulative, cataloage centrale.

O rețea (sau un complex de biblioteci care alcătuiesc o mare unitate) este indicat să lucreze cu același sistem de cataloage, atât pentru unitatea de lucru a bibliotecarilor, cât și pentru că, adresându-se aceluiași public, în cazul nostru studenții și cadrele didactice — trebuie să-l pună în situația ca, în orice punct al rețelei s-ar găsi, să aibă la dispoziție același tip de instrumente de informare.

Din cele de mai sus, rezultă cu claritate că o bibliotecă are neapărat nevoie de minimum 3 cataloage :

1. Catalog topografic
2. Catalog alfabetic de autori și titluri
3. Catalog pe materii.

D e e x e m p l u

I. *Sistemul de catalogare al B.C.U. București*

I. CATALOAGE DE SERVICIU

1. Cataloage *topografice* (sub formă de registre sau de fișe)

- a) pt. cărți
- b) pt. periodice
- c) pt. colecții speciale

2. Catalog *general alfabetic pe autori și titluri pentru fondul de cărți și colecții speciale* (cuprinzând chiar și titlurile trecute la fondul S) pe fișe tip standard internațional : 75×125 mm.

2. Catalog *general alfabetic al perriodicelor* alcătuit din foile de colecție ale periodicelor în ordinea alfabetică a titlurilor de periodice

II. CATALOAGE PUBLICE

A. *Cataloage pentru cărți.*

1. Catalog *alfabetic pe autori și titluri* (sub formă de fișe standard internațional).

2. Catalog *sistematic pe baza C.Z.U.* (sub formă de fișe standard internațional).

3. Catalogul *noutăților* (sub formă de fișe standard internațional), organizat pe baza C.Z.U. — sau pe discipline.

B. *Cataloage pentru colecții speciale*

1. Catalog *alfabetic pe autori și titluri* (pe fișe-standard internațional).

2. Catalog *sistematic pe baza C.Z.U.* (pe fișe-standard internațional).

C. *Cataloage pentru periodice*

1. Catalog *alfabetic* al titlurilor de periodice (pe fișe standard internațional).

2. Catalog *sistematic* pe baza C.Z.U. al titlurilor pe periodice (fișe standard internațional).

C. *Cataloage pentru periodice*

1. *Catalog alfabetic* al titlurilor de periodice (pe fișe standard internațional).

2. *Catalog sistematic* pe baza C.Z.U. al titlurilor pe periodice (fișe standard internațional).

3. *Catalog geografic* al titlurilor pe periodice pentru unitățile care depășesc 1000 titluri de periodice. (Sub formă de fișe standard internațional).

D. *Cataloage de secție*

1. *Catalog alfabetic pe autori și titluri* al fondurilor secției respective (Pe fișe standard internațional).

2. *Catalog sistematic C.Z.U.* al fondurilor secției respective. (Pe fișe standard internațional).

E. *Cataloage centrale*

a) *La bibliotecile de facultate :*

1. *Catalog central alfabetic* al tuturor fondurilor existente în diverse biblioteci de secție. (Pe fișe standard).

2. *Catalog central sistematic C.Z.U.* al tuturor fondurilor existente în diferitele secții. (Pe fișe standard).

b) *La unitatea centrală :*

1. *Catalog central alfabetic* al fondurilor de publicații existente în bibliotecile de facultate (pe fișe standard).

2. *Catalog central sistematic C.Z.U.* al fondurilor de publicații existente în bibliotecile de facultate (pe fișe standard).

F. *Cataloage speciale*

— *Catalogul cărților străine* intrate în R. S. România (în profilul unității).

— *Bibliografia lucrărilor științifice* ale cadrelor didactice (în profilul unității).

— *Catalogul bibliografiilor* elaborate de B.C.U. (în profilul unității).

— *Catalogul analitic al articolelor din periodicele de profil* ale unității respective. (Selectiv, pe fișe standard, organizate după C.Z.U. sau pe subiect).

— *Cataloage ale fondului cu circulație restrânsă (fond S.) :*

a) *alfabetic*

1. pt. cărți

2. pt. periodice

3. pt. colecții speciale

b) *sistematic C.Z.U. :*

1. pt. cărți

2. pt. periodice

3. pt. colecții speciale

CAPITOLUL II

ORGANIZAREA PRINCIPALELOR TIPURI DE CATALOAGE

1. **Catalogul topografic** prezintă descrierile documentelor existente în fondurile bibliotecii în ordinea așezării documentelor în rafturi. Deci, în acest catalog, criteriul orînduirii descrierilor este „*cota topografică*“, adică formula unică și nerepetabilă prin care este indicat locul pe care fiecare document îl ocupă în depozitul bibliotecii sau în raftul cu acces liber, în scopul aranjării bibliotecii și al identificării și regăsirii fiecărui document în parte.

Atribuirea cotei și forma sa de prezentare este în funcție de *sistemul de aranjare* adoptat de fiecare bibliotecă.

Există numeroase sisteme de aranjare a fondurilor de publicații. Ele pot fi grupate în două mari categorii :

I. *Sisteme bazate pe criterii mai mult sau mai puțin formale*. De exemplu :

a) *Aranjarea după numărul de inventar*. În acest sistem, cota topografică este chiar numărul de inventar : volumele se așază în rafturi în ordinea crescîndă a numerelor de inventar de la stînga la dreapta (De exemplu : 112311, 112312, 112313,...)

b) *Aranjarea alfabetică* (în ordinea alfabetică a numelui autorilor sau a titlurilor — în cazul publicațiilor fără autor). Cota topografică, în acest sistem, se dă după o tabelă alfabetică a semnelor de autor. Astfel, lucrările lui Ion Creangă cor avea toate cota C84, iar în cadrul acestei cote, vor fi așezate în ordinea alfabetică a titlurilor.

c) *Aranjarea cronologică* (în ordinea anului de apariție al lucrărilor). Cota topografică este alcătuită din : Cifra anului/nr. de ordine al titlurilor sau numărul de inventar al fiecărui volum. De exemplu : 1970/2501 sau 1970/Inv. 421812.

d) *Aranjarea geografică* (după țara sau după localitatea în care a fost editată lucrarea sau chiar după instituția editoare). În acest sistem, cota este alcătuită dintr-un simbol convențional reprezentând țara, localitatea sau editura, urmat de numărul de ordine al titlului respectiv sau de numărul de inventar al fiecărui volum. De exemplu : Rom./250151 sau Rom. 421812 ar reprezenta cota topografică a unor lucrări editate în România.

e) *Aranjarea după limba în care sînt redactate lucrările*. În acest caz, cota topografică este formată dintr-un simbol convențional desemnînd limba documentului urmat de numărul de ordine al titlului respectiv sau de numărul de inventar al fiecărui exemplar. De exemplu : R/200418 sau R/Inv. 421812 pentru o lucrare în limba română.

f) *Aranjarea în „formă fixă” sau „iobagă”* : fiecărui document i se atribuie o cotă în care se indică stelajul (dulapul), nr. poliței, nr. locului pe poliță. De ex. : A. IV. 15 arată că documentul cu această cotă este situat în stelajul A, polița IV și are locul 15 pe această poliță. Este cel mai greoi dintre sistemele de așezare : legînd fiecare volum de un anumit dulap și de o anumită poliță, este foarte greu să se mai poată adăuga un volum care continuă o operă deja cotate și imposibil să se schimbe mobilierul sau depozitul de publicații.

g) *Aranjarea după format* (adică după înălțimea volumelor) : volumele de o anumită înălțime alcătuiesc un format. De ex. : pînă la 20 cm — formatul I
între 20—23 cm — formatul II etc.

Numărul formatelor *diferă de la bibliotecă la bibliotecă* : 3 formate la unele biblioteci, la altele, 4 sau 5 sau 6 și chiar 9 sau 12.

Aranjarea după formate se prezintă în mai multe variante :

1. În fiecare stelaj (dulap), se începe cu formatul cel mai mic într-o aliniere strictă, pînă se ajunge, în ultima poliță, la formatul cel mai mare. În acest sistem, cota este exprimată printr-o singură cifră arabă începînd cu 1 la ∞. Este o aranjare foarte estetică, economisește spațiul, dar este aproape la fel de greoaie și aproape identică cu așezarea „în formă fixă”, fiindcă nu permite cotarea imediată a unui stoc nou venit de cărți, ci numai pe măsura ajungerii cu cotarea în polițele în care avem nevoie să completăm formatul și nici nu este posibil să se mai adauge un volum la o cotă dată, pentru că ar trebui să se treacă cu ultimele cărți din stelaj în următorul stelaj, ceea ce ar face să ajungă cel mai mare format la începutul acestui stelaj.

2. Rezervarea unui anumit număr de cote pentru fiecare format. Este sistemul întrebuițat pentru fondul de bază în unitatea centrală B.C.U. București începînd din 1959, iar în ultimii ani, a fost adoptat și de B.C.U. Cluj.

De ex., la B.C.U. București în unitatea centrală, fondul de bază — cărți — este așezat în acest sistem astfel :

Pentru *formatul I* (cărți sub 20 cm) s-au rezervat cotele de la 98000 (unde se oprișe sistemul vechi) pînă la 200.000.

Formatul II (cărți între 20—23 cm) : cotele de la 200.001 — 400.000.

Formatul III (cărți între 23—26 cm) : cotele 400.001 — 500.000.

Formatul IV (cărți peste 26 cm) : cotele începînd cu 500.001.

3. Așezarea „clasică“ pe formate constă în atribuirea unui simbol pentru fiecare format (cifre romane : I, II, III, IV etc. sau litere mari A, B, C, etc.), iar în cadrul fiecărui format, se începe numerotarea titlurilor cu numărul 1. De ex. :

- I. 1 — ∞
- II. 1 — ∞
- III. 1 — ∞
- IV. 1 — ∞
- etc.

4. O altă prezentare a sistemului de așezare pe format este atribuirea unei cote cifrice simple ($1 - \infty$), precedată de simbolul formatului (o cifră romană sau o literă mare) ; în acest fel, deși cota cifrică este continuă (un singur șir de cifre), documentele sînt separate pe rafturile rezervate formatelor respective.

De exemplu :

I. 28.001	II. 28.003	III. 28.004	IV. 28.009
I. 28.002	II. 28.005	III. 28.006	IV. 28.011
I. 28.008	II. 28.010	III. 28.007	IV. 28.012

II. *Sisteme logice*, care așează la un loc publicațiile cu același conținut. De ex. : Filosofie, Drept, Matematică, Fizică, Chimie,... Literatură Artă, Istorie, Geografie, etc.

În acest caz, cota este formată dintr-un simbol convențional (literă sau cifră), care indică subiectul și un număr de ordine ale fiecărui titlu.

De ex : Dr.4 (pentru o carte de drept)

H. 1 (pentru o carte de istorie).

Există o mulțime de posibilități de formulare a cotei topografice în acest sistem.

O formă foarte răspîdită este așezarea „*sistematico-alfabetică*“ — sau „*cutterizarea*“ sau „*keterizarea*“.

În acest sistem, cota este exprimată printr-o fracție ordinară : la numărător, indicele de clasificare zecimală prescurtat, arătînd conținutul lucrării, iar la numitor, „semnul de autor“ scos din tabela de autori,

după metoda bibliotecarului american Charles Cutter. De ex. : toate lucrările de matematică ale Acad. Gh. Vrănceanu vor avea drept cotă $\frac{51}{\sqrt{94}}$ sau toate lucrările lui Mihai Sadoveanu vor avea drept cotă $\frac{859.0}{S13}$

A fost considerat ca un sistem cu mare valoare de informare, care permite să se afle ce domenii de cunoștințe și ce autori sînt reprezentați în fondurile bibliotecii numai prin simpla trecere în revistă a rafturilor, fără intermediul unor liste (cataloge) pe materii și alfabetice. Deci, s-a crezut că se poate renunța la cataloge. Părerea este neîntemeiată :

Practica arată că, cel mai adesea, documentele sînt complicate, atît în ceea ce privește conținutul, (îmbrățișează mai multe diviziuni C.Z.U., de ex. : Manual de *anatomia și fiziologia omului*), cît și alcătuirea lor (de ex. : un document elaborat de 2—3 sau mai mulți autori). Pe raft, un document nu poate sta decît într-un *singur loc*, în vreme ce un asemenea document poate fi regăsit cu ușurință în catalogul alfabetic, căutînd la numele oricărui dintre autorii săi sau la titlul documentului, iar în catalogul sistematic, poate fi aranjat la toate diviziunile și subdiviziunile impuse de subiectul tratat. La fel, trecerea în revistă a unei secțiuni de cîteva zeci sau sute de titluri pentru a găsi o lucrare răpește mult mai mult timp decît cercetarea aceleiași secțiuni în catalogul sistematic. În consecință, sistemul acesta de așezare, ca oricare altul, nu poate economisi munca de redactare și organizare a catalogului sistematic C.Z.U. și a catalogului alfabetic pe autori și titluri.

Aranjarea sistematică alfabetică se dovedește în adevăr avantajoasă în bibliotecile cu fonduri mici și în sălile de lectură cu acces liber la raft.

Prezintă patru mari dezavantaje :

1. Face risipă de spațiu, obligînd pe bibliotecari să lase loc de creștere în fiecare specialitate și literă, fiindcă noile intrări de publicații nu se adaugă la finele fiecărei specialități, ci trebuie intercalate în cadrul specialității în ordinea alfabetică a numelui autorului.

2. Nu individualizează strict fiecare titlu în cadrul unei specialități, ceea ce obligă pe bibliotecar să recurgă la o serie de artificii pentru atingerea acestui scop.

3. Stabilirea cotei obligă pe bibliotecar să manevreze 2 tabele : tabele C.Z.U. și tabela de autori. În acest fel, cotarea trebuie făcută de un clasificator sau trebuie să se aștepte întîi clasificarea publicațiilor pentru stabilirea cotei.

4. Personalul de mînuire a fondurilor trebuie să fie mai calificat decît în alte sisteme de așezare și să aibă o deosebită putere de atenție. Mai ales reșezarea la locul convenit după întoarcerea publicației este anevoioasă și, foarte des, publicațiile sînt așezate greșit, ceea ce face ca să nu mai poată fi servite la o altă solicitare.

În general, este greu să se recomande un sistem de aranjare a fondurilor în mod expres.

Trebuie să reținem numai *condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un sistem de aranjare* în adevăr practic :

- a) să permită cotarea imediată și rapidă a unui stoc de publicații nou intrat ;
- b) să economisească spațiul de depozitare ;
- c) să fie mobil : să nu fie legat de un anume stelaj, nici de o anumită dispunere a încăperilor de depozit ;
- d) simbolul adoptat drept cotă să fie simplu, ușor de notat de către public și ușor de manevrat de către bibliotecari.

Sistemul de cotare, odată adoptat, este foarte greu de schimbat, deoarece cota topografică figurează în toate cataloagele, orice schimbare în cotare de fonduri implică un volum uriaș de muncă pentru regăsirea tuturor fișelor pentru trecerea pe ele a noilor cote.

Stabilirea cotei topografice pentru noile intrări de publicații se face de către un bibliotecar — catalogator, după prealabila cercetare în catalogul alfabetic de serviciu, spre a vedea dacă este vorba de un titlu nou, de o continuare a unei lucrări, sau de un dublet al unei lucrări deja catalogate.

Cel mai bun sistem de cotare este acela în care cota topografică se acordă pentru fiecare titlu, nu pentru fiecare volum, ca inventarul. Toate volumele și toate exemplarele aceluiași titlu vor avea o singură cotă topografică.

O ediție nouă a unei lucrări va dobîndi o cotă nouă, alta decît cota topografică a ediției anterioare. Este bine ca în volumul topografiat, cota topografică să se scrie pe ștampila de pe verso-ul foii de titlu, pe ex-libris-ul lipit pe partea interioară a copertei, pe etichetă — cu tuș — aplicată pe cotorul volumului la 1.5 cm distanță de la marginea sa de jos, sau în colțul din stînga sus al copertei pe publicațiile subțiri.

În unele biblioteci, în loc de ex-libris, volumele sînt prevăzute cu un *buzunar*, care se lipește pe partea interioară a copertei din față. Pe buzunar, se scrie numărul de inventar al volumului. Înăuntru buzunărului, se păstrează o fișă cu date sumare asupra volumului (cota topografică, inventar, autor, titlu, preț. Numele cititorului, data împrumutării, data înapoierii).

Cînd volumul este dat unui cititor în sala de lectură sau la împrumut, fișa volumului (i se spune „fișa cărții“) este scoasă din buzunăr, se completează cu numele solicitantului, cu data și se așează în raft în locul volumului cerut sau se așează în ordinea cotei într-un sertar. La restituirea volumului, se completează rubrica „data înapoierii“ și fișa se reintroduce în „buzunarul“ volumului.

Nu este indicat să se imprime cota chiar pe legătura publicației în momentul legării, fiindcă, astfel, corectarea greșelii de cotare sau o strămutare într-un alt fond vor fi greu de realizat.

Cota publicației trebuie să fie menționată în toate cataloagele pe fișe în colțul din stînga sus al fișei, aici fiind mai ferită de uzură din pricina manevrării fișelor cu mîna dreaptă.

Catalogul topografic pentru cărți și colecții speciale se alcătuiește sub formă de fișe sau sub formă de registru.

Fișa, ca și înregistrarea, poate fi completă, ca o fișă de descriere principală din catalogul alfabetic, sau mai redusă conținînd un minimum de date sau rubrici (în cazul registrului) :

- Cotă topografică.
- Nr. inventar
- Autor, titlu, ediție
- An de apariție
- Nr. de volume
- Nr. de exemplare

Pagină din catalogul topografic al unui fond de cărți

Cota	Inventar	Autor. Titlu. Ediție	An de apariție	Volume	Exemplare
236886	539416	MEIȚOIU, I.: Scrisori din Scandinavia.	1975	1	1
236887	539421 ; 523519	NICOLESCU, G. G.: Viața lui Vasile Alecsandri. Ed. a 3-a.	1975	1	2
236888	539418 ; 523525	SOLDGUB, F.: Demonul meschin.	1975	1	2
236889	539407 ; 423521	PAPADAT-BENGESCU, H.: Fecioarele despletite. — Concert...	1975	1	2
236890	539422 ; 523531	ȘTEFANACHE, C.: Ziua uitării. Ed. a 2-a.	1975	1	2

Menționăm că, în cazul topografierii după metoda sistematico-alfabetică (cutterizare, catalogul topografic poate fi ținut numai sub formă de fișe, deoarece noile cote topografice nu se succed, ci se intercalează.

Pentru alcătuirea catalogului topografic al periodicelor, este indicată folosirea „foilor de colecție“ așezate în ordinea crescîndă a cotelor. Aceste fișe mari pot oglindi mai bine situația și starea periodicului (legat, nelegat, inventariat, numerele de inventar și alte observații).

Iată cum se prezintă „foaia (sau fișa) de colecție a unui periodic :

Catalogul topografic al periodicelor poate fi ținut și pe registre. Dacă periodicele sînt cotate pe formate, fiecare format începînd cu 1, se rezervă cite un registru pentru fiecare format și, în fiecare registru, se înscriu periodicele în ordinea cotelor lor, notîndu-se și numărul anilor și al volumelor existente în depozit.

Gestionarii unui anumit fond, pentru o mai bună supraveghere a gestiunii lor, își pot constitui pentru fiecare fond o „strață de depozit“, adică un topografic redus la cea mai simplă expresie, numai cu două rubrici : 1) Cota, 2) Nr. de inventar.

Cotarea topografică a publicațiilor se execută, cel mai adesea, înainte de redactarea fișelor catalogului alfabetic. Însă, în cazul catalogării centralizate, se redactează întii fișele și apoi se face topografierea, cu care ocazie se trece cota pe toate fișele rezervate tuturor cataloagelor unității respective.

Înainte de intercalarea fișelor în cataloage, este bine să se facă o confruntare între cota trecută pe publicație, pe fișe și înregistrarea din catalogul tipografic pentru a se evita greșelile de transcriere a cotei.

2. Catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri este un catalog în care descrierile documentelor sînt așezate în ordinea alfabetică a vedetelor, vedetă sau cuvînt de ordine al notiței bibliografice a fiecărui document fiind numele autorului sau, dacă acesta nu poate fi stabilit, vedeta scoasă din titlul cărții. Notițele bibliografice ale lucrărilor catalogate sub numele fiecărui autor sînt așezate în ordinea alfabetică a titlurilor lucrărilor autorului respectiv.

Conferința internațională asupra principiilor de catalogare, Paris, 1961, în raportul oficial, dă denumirea completă și exactă a acestui catalog : „Scopul Conferinței ... era să ajungă la un acord asupra principiilor de bază care determină alegerea și forma vedetei în *catalogul alfabetic de autori și titluri*“. În practică, i se spune mai scurt „*catalog alfabetic*“. În unele studii și articole de specialitate din țara noastră, catalogul acesta este denumit impropriu „catalog alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime“. Termenul „anonime“ este adăugat incorect, deoarece, în acest catalog, se așează toate descrierile de titlu principale și complementare, care, după cum s-a putut observa din capitolul B. *Descrierea documentelor*, se întocmesc și pentru lucrări care au autor, nu numai pentru anonime. Persistența termenului „anonime“ în denumire este o reminiscență din practica bibliotecară veche, în care catalogul alfabetic al cărților cu autor era ținut separat de catalogul alfabetic al „anonimelor“ descrise la titlu. „Expunerea de principii“ a Conferinței de mai sus, în cadrul celor 12 secțiuni ale sale, întrebun-

țează numai termenul „catalog“, dar „Ediția comentată“ de Eva Verona explică în „Introducere“ la p. 3, că e vorba de catalogul alfabetic de autori și titluri („Alphabetical catalogue of authors and titles“). Secțiunile 2—5 ale „Expunerii de principii“ precizează „rolurile catalogului“ și „Structura catalogului“, tipurile de descriere și tehnica redactării catalogului.

Iată textul secțiunilor 2—5 ale „Expunerii de principii“ :

2. Rolurile catalogului

„Catalogul trebuie să fie un instrument eficace pentru a determina :

2.1. dacă biblioteca cuprinde o anumită carte caracterizată

a) prin autorul și titlul său sau

b) dacă autorul nu este numit în carte, numai prin titlul ei sau

c) dacă autorul și titlul nu convin sau sînt insuficiente pentru identificare, printr-un element de înlocuire apropiat ;

2.2. a) ce opere ale unui anumit autor } figurează în

b) ce ediții ale unei anumite opere / bibliotecă

3. Structura catalogului

Pentru a îndeplini aceste două roluri, catalogul trebuie să comporte :

3.1. cel puțin o descriere pentru fiecare carte catalogată și

3.2. mai mult de o descriere pentru orice carte, de fiecare dată cînd interesul utilizatorilor sau caracteristicile cărții o cer,

de exemplu :

3.21 cînd autorul este cunoscut prin mai mult decît un **singur** nume sau decît o singură formă de nume sau

3.22 cînd numele autorului a fost identificat cu certitudine, dar el nu figurează pe pagina de titlul a cărții sau

3.23 cînd mai mulți autori sau colaboratori au contribuit la crearea cărții sau

3.24 cînd o carte este atribuită unor autori diverși sau

3.25 cînd cartea conține o operă cunoscută sub diverse titluri.

4. Tipuri de descrieri

Descrierile pot aparține tipurilor următoare :

— Descrieri principale,

— Descrieri secundare, /auxiliare/

— și trimiteri.

4.1. Fiecare carte trebuie să facă obiectul unei descrieri — descrierea principală comportînd o notiță completă menționînd toate amănunțele necesare identificării cărții. Alte descrieri pot fi făcute fie sub formă de descrieri secundare (adică notițe suplimentare bazate pe notița principală și reproducînd sub alte vedete toate sau numai o parte din datele menționate pe aceasta) fie sub formă de trimiteri (care orientează pe cititor către un alt loc al catalogului).

5. *Întrebuințarea descrierilor multiple*

Cele două funcții ale catalogului (vezi 2.1 și 2.2) sînt asigurate în maniera cea mai eficientă :

5.1. printr-o descriere pentru fiecare carte cu o vedetă derivată din numele autorului sau din titlu (așa cum el este tipărit în carte) și

5.2 cînd există forme diferite pentru numele autorului sau pentru titlu, printr-o descriere pentru fiecare carte cu o *vedetă uniformă* /termenul „vedetă uniformă“ a fost substituit termenului „Vedetă standard“, utilizat în textul supus Conferinței, pentru a ține seama de următoarea obiecție : termenul „vedete standard“ putea lăsa să se creadă că e vorba de o vedetă care a primit aprobarea unui organism de standardizare/ constituită sub o formă anumită a numelui autorului sau a titlului sau, pentru cărțile neidentificate prin autor sau titlu, sub o *vedetă uniformă* constituită printr-un element de înlocuire apropiat titlului și

5.3. prin descrieri secundare auxiliare apropiate și/ sau trimiteri“.

În acest catalog, se așează într-o singură înșiruire alfabetică toate tipurile de descrieri pe care le necesită diversele tipuri de documente. De aceea, mai este numit și „catalog descriptiv“.

Deci, catalogul alfabetic pe autori și titluri este alcătuit din :

a) Fișele descrierilor principale cu vedete de	} 1. autor —
persoană fizică;
2. autor — colectiv;
3. titluri
b) Fișele descrierilor analitice cu vedete de	
c) Fișele descrierilor complementare cu vedete de	
d) Fișe de trimitere $\left\{ \begin{array}{l} \text{generale} \\ \text{speciale} \end{array} \right.$ cu vedete de	

e) Fișe informative cu vedete de cuvinte tipice : dare de seamă, raport, lucrări, ... ordin, etc.

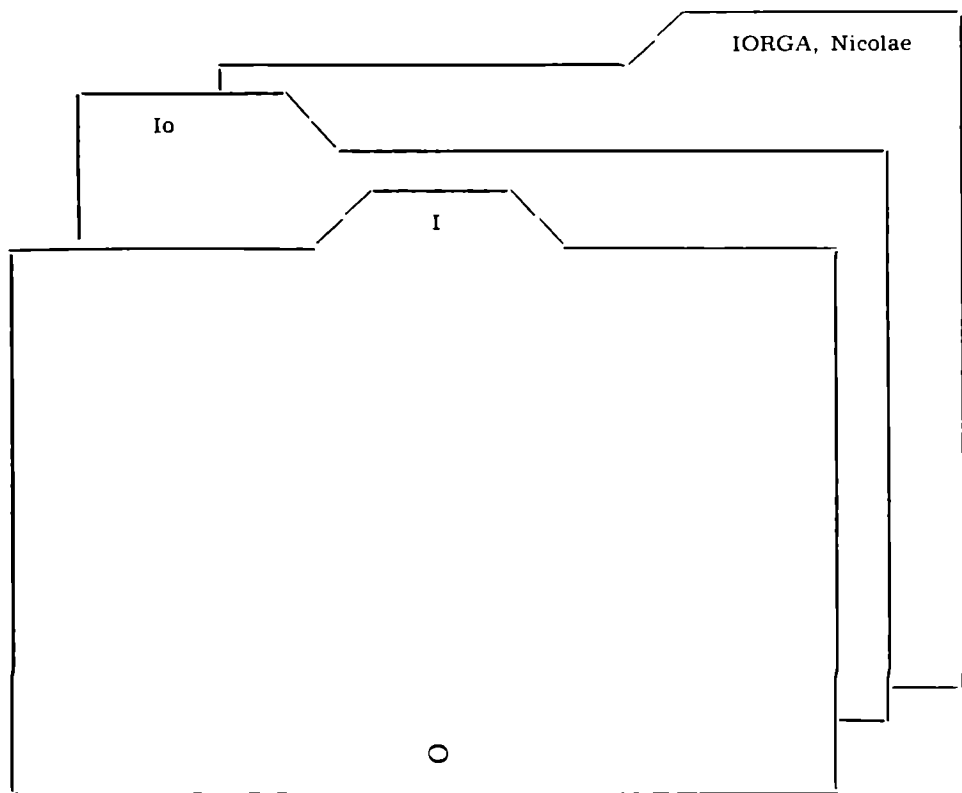
În plus, pentru orientarea în lungul șir alfabetic al atitor fișe, sînt necesare așa-numitele *fișe divizionare (sau despărțitoare)*, care sînt fișe de carton tare sau de material plastic, cu o ieșitură în partea superioară, care depășește înălțimea fișelor cu descrieri și trimiteri. Pe ieșitura lor,

se scriu : literele alfabetului, grupe de silabe, nume de autori, titluri, pentru a facilita orînduirea alfabetică a descrierilor.

Într-un catalog mic, sînt suficiente divizionările de litere. Într-un catalog mai mare, se folosesc trei formate de fișe divizionare :

1. pentru literele alfabetului
2. pentru silabe sau început de silabe
3. pentru vedete (cuvinte) întregi.

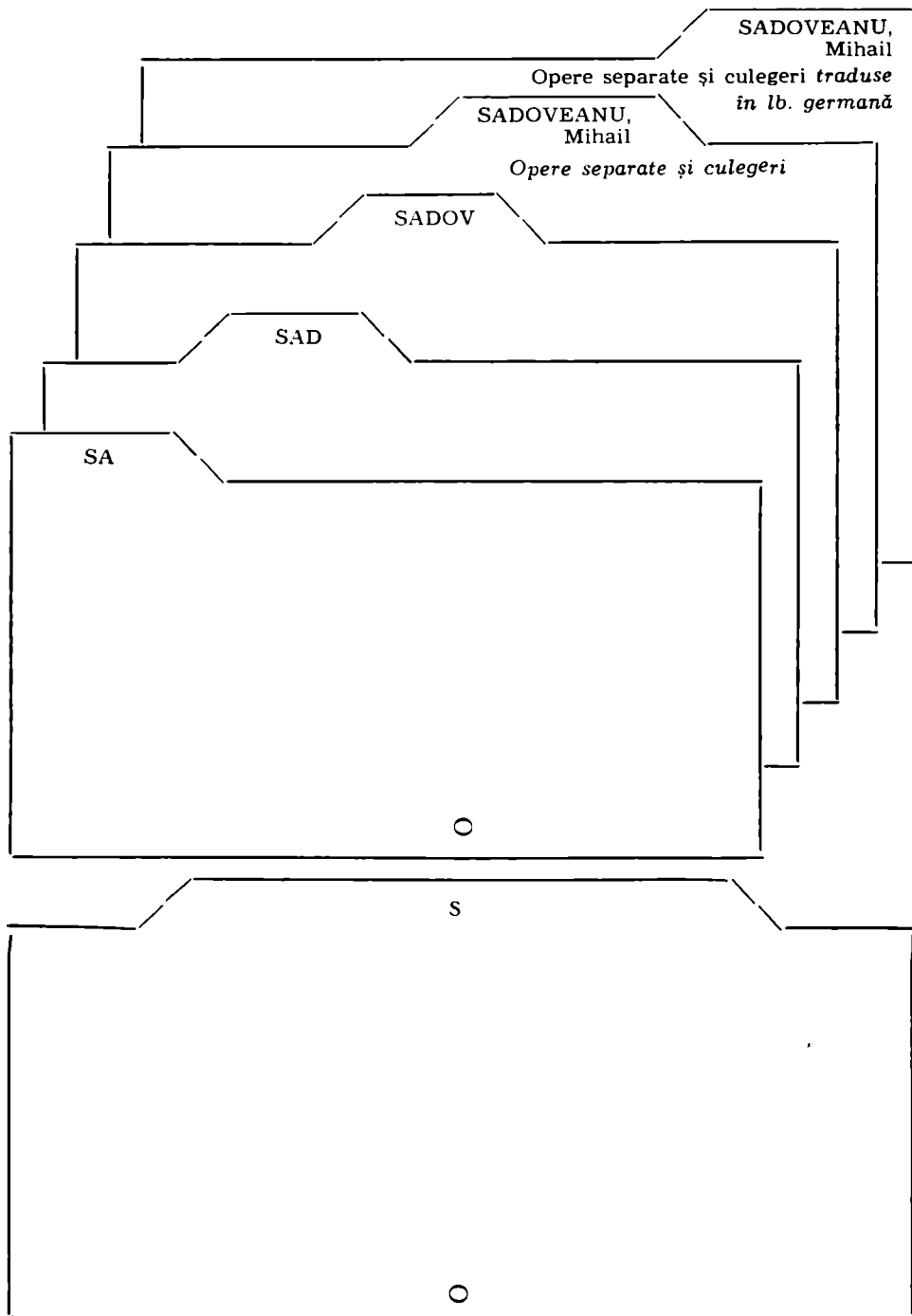
De exemplu :

În cataloagele foarte mari, sînt necesare mai multe formate pentru :

1. litere
2. începuturi de silabe de 2 litere
3. începuturi de silabe de 3 litere
4. începuturi de cuvinte de 4 și mai multe litere
5. cuvinte întregi (vedete de autori și titluri)
6. despărțituri pe limbi în cadrul unui autor prolific.

Fișe divizionare pentru cataloage alfabetice mari

Orînduirea fişelor în catalogul alfabetic se execută conform standardului U 03 Nr. 8636—70, care exemplifică foarte amănunţit principiile orînduirii alfabetice.

Rezumînd principalele indicaţii din acest standard, trebuie să se reţină următoarele idei :

— Ordinea alfabetică este cea dată de alfabetul latin, chiar şi pentru lucrările străine scrise cu un alt alfabet decît cel latin. Pentru aceste lucrări, descrierea se face prin transliteraţie, iar în cazul că nu s-a făcut transliteraţia, orînduirea se execută ca şi cînd s-ar fi făcut transliteraţia în alfabetul latin.

— Semnele diacritice, accentele (care arată că litera respectivă are un alt sunet şi un loc deosebit) nu se iau în seamă : De ex. : ă, â se consideră ca a ; î ca i ; ş ca s ; ţ ca t ; litera germană ö sau cea daneză ø se consideră ca o şi nu ca oe ; litera poloneză ł se consideră l.

— Aranjarea alfabetică a descrierilor la titlu se face *cuvînt cu cuvînt*, nu literă cu literă (deci nu ca şi cînd cuvintele ar constitui împreună un şir neîntrerupt de litere).

Exemplu :

Astfel : *Cuvînt cu cuvînt*

PE calea adevărului
PE drumul cel lung
PE marginea prăpastiei
PE vreme rea
PEACE
PEAHA, Mircea
PECETE
PETRESCU, Camil

Nu astfel : *Literă cu literă*

PEACE
PEAHA, Mircea
PE calea adevărului
PECETE
PE drumul cel lung
PE marginea prăpastiei
PETRESCU, Camil
PE vreme rea

— Articolul hotărît sau nehotărît care precede un substantiv comun sau adjectiv nu se iau în considerare dacă se află la începutul unei vedete de titlu.

De aceea, într-o asemenea vedetă de titlu, cuvîntul, care urmează după articol se scrie în întregime cu majuscule.

De exemplu :

Un OARECARE drum
Un BEL mare
Il BEL tempo
Le TEMPS
La VERITÉ
Les CHOUANS
Die GESCHICHTE
Das WEIB
The TIMES
A WOMAN
An ENTRY
I MEI fratelli

Gli ITALIANI
Lo STUDIO
El AGUA
Las REDES
O BUNĂ gospodină
Une MÈRE raconte

Dacă „un“ „o“ sînt numerale în titlul respectiv, se iau în considerație la aranjarea alfabetică. De asemenea, adj. numeral francez „un“ și „une“.

— Articolul care precede un nume comun așezat în interiorul unui titlu se ia în considerare la aranjare. În acest caz, articolul elidat face un singur corp cu cuvîntul care-l urmează și se aranjează și cînd or fi un singur cuvînt.

D e e x e m p l u :

DANS les neiges
DANS l'esprit
DANS l'ombre

— Articolele inițiale care preced un nume propriu se iau în considerație la aranjare, făcînd un singur cuvînt cu termenul pe care îl preced.

D e e x e m p l u :

A DĂSCALIȚEI, Marin
A MARIEI, Ion
LA FONTAINE, Jean de
LE BON, Gustave

— Prepoziția franceză, „de“ elidată este socotită ca făcînd un singur corp cu cuvîntul care-i urmează.

D e e x e m p l u :

DABIT, Eugène
D'ABORD la terre

— Prescurtările sub formă de inițiale reprezentînd colectivități, state etc. se consideră ca un cuvînt de sine stătător și se intercalează în ordinea alfabetică arătată de literele combinației.

D e e x e m p l u :

SPINEI, Victor
SRZEDNUCKI, Zygmunt
SS în acțiune
SSSR
STAREA vremii

— Cifrele arabe, romane, grecești etc. se consideră ca și când ar fi exprimate prin cuvinte în limba textului respectiv.

De exemplu :

2000 de adrese utile (Două mii ...)
12 preludii mici (DOUĂSPREZECE ...)
100 Jahr ... (HUNDERT ...)
50 let ... (PEAT ...)

— Numele de persoană fizică identice cu numele unei colectivități sau cu primul cuvânt al unui titlu se așează înaintea acestora.

De exemplu :

ROMAN, Eugen
ROMAN, Valeriu
ROMAN, Orașul
ROMAN de la Rose

— Numele de familie duble, ca și cele compuse, sînt considerate la aranjare ca două sau mai multe cuvinte distincte și de aceea se așează după aceleași nume simple.

De exemplu :

MARTIN, Emile
MARTIN DU GARD, Roger
MARTINS, K. K.
POPESCU, Ștefan
POPESCU-ARAD, Nicolae
POPESCU-JUDEȚ, Gh.

— Numele scoțiene și irlandeze care încep cu Mc sau M' se consideră la așezare ca începînd cu MAC.

De exemplu :

MC CALLUM
MAC CURDY
MC DONALD
MAC DONNEL

— Numele care încep cu S., Șt., S-t, Ste, Sta se așează ca și când ar fi scris cuvîntul întreg (San, Sankt, Sant, Santo, Saint, Sainte, Santa).

De exemplu :

ST. LOUIS (SAINT LOUIS)
S. LUIGI (SAN LUIGI)
ST. GALLEN (SANKT GALLEN)

— Prenumele folosit ca vedetă se aranjează pe grupe separate în ordinea : 1) sfinți ; 2) papi ; patriarhi, mitropoliți, episcopi ; 3) regi, împărați sau prinți ; 4) călugări ; 5) prenumele devenite nume de familie.

De exemplu :

JUSTINIANUS, Sanctus

JUSTINIANUS, Ep. Vercellis — Italia

JUSTINIANUS, Imperator

JUSTINIANUS, Erem. in Lemeneia Angliiae insula

JUSTINIANUS, Germanos, general bizantin (sec. VI)

— Descrierile lucrărilor aceluiași autor se așează în trei grupe distincte :

I. Descrierile principale : 1) autor principal scos în vedetă singur și
2) scos primul împreună cu unul sau doi autori ;

II. Descrierile în care autorul apare ca vedetă complementară :

1) ca al doilea, al treilea autor și 2) ca prefațator, postfațator, redactor, traducător etc.

III. Descrierile lucrărilor despre autor scrise de altcineva.

În grupa I pct. 1, se fac subgrupele :

a) Opere complete

b) Opere

c) Opere alese

d) Opere separate și culegeri

În grupa I pct. 1 și 2, se ține seamă și de limba în care sînt scrise lucrările, așezîndu-se întîi lucrările în limba originală a autorului, apoi lucrările traduse în alte limbi, (acestea așezîndu-se în ordinea limbilor din C.Z.U. sau în ordinea alfabetică a denumirii limbii respective. În cadrul fiecărei grupe de limbă, se ține seamă de ordinea alfabetică a titlurilor, iar în cadrul aceluiași titlu, se ține seamă de ordinea invers cronologică a edițiilor (cea mai nouă se așează prima).

În grupa a II-a, pct. 1, adică fișele complementare în care autorul apare în calitate de coautor se așează în ordinea alfabetică a vedetelor principale care figurează pe al doilea rînd al descrierii.

În grupa a II-a, pct. 2, adică fișele complementare în care autorul apare ca ilustrator, prefațator, postfațator, redactor, traducător se așează întîi grupîndu-le în ordinea alfabetică a acestor indicative (ilustr., pref., postf., red., trad.), iar în cadrul fiecărei grupe, se așează în ordinea vedetelor la care ele trimit(vedetele fișelor principale notate în fișele complementare pe al doilea rînd).

Invitație la cunoașterea de sine.

București, Editura științifică, 1970.

135 p. 19 cm. (Colecția „Psyché“).

082.1 Psyché

○

Dacă fișele sînt multiplicat e printr-un mijloc mecanizat, toți indicii apar pe fiecare fișă. Pentru orînduirea lor corectă, se încadrează sau se subliniază pe rînd fiecare indice prin eliminare. De ex. : Pe o fișă :
 [159.923.2] 082.1 Psyché. Pe a doua fișă : [159.923.2] 082.1 Psyché.

Fișele sînt așezate în ordinea indicilor de clasificare notați pe fiecare : la început, fișele clasei, apoi diviziunile și subdiviziunile ei și apoi clasa următoare. Clasele se așează de la 0 la 9 sau de la 1—9 și se termină cu clasa 0. Pentru a sublinia importanța lucrărilor ideologice, se vor așeza în fruntea catalogului sistematic zecimal diviziunile 3C, 3T, 3t, 1M, apoi clasele 1/9 și se vor încheia cu clasa 0.

Exemplu de așezare în cadrul clasei 5 :

5
 51
 511
 511.2
 52
 531
 54
 547.2

•
 •

apoi urmează clasa 6 cu diviziunile sale :

61
 62
 621.3
 •
 •
 •
 63

În cadrul combinațiilor aceluiași indice, ordinea este stabilită pe baza semnelor care caracterizează combinațiile (indicii auxiliari generali și speciali).

Tabela de clasificare internațională dă următoarea schemă de orinduire a semnelor :

Semnul	Indice C.Z.U.	Explicarea indicilor
+	651 + 657	Organizarea birourilor și contabilitatea
/	651/654	Organizarea birourilor și telecomunicațiilor
Indice simplu	651	Organizarea birourilor
:	651:398.962	Organizarea birourilor în marile întreprinderi
//	651,336.71/5	Organizarea birourilor — în bănci — documente administrative și clasamentul lor
=	651 = 82	Organizarea birourilor (documente în lb. rusă)
(0)	651 (075)	Manual de organizarea birourilor
(1/9)	651 (44)	Organizarea birourilor în Franța
(=)	651 (=96:73)	Organizarea birourilor pentru Negri în U.S.A.
•	651 „1975“	Organizarea birourilor între 1950 și 1959
(A/Z)	651 AFNOR	Organizarea birourilor la Association Française de Normalisation
.00	651.003.1.	Rentabilitatea organizării birourilor
—		/Nu se utilizează în cadrul diviziunii 651/
.0	651.011.56	Automatizarea muncii de birou
.1/9	651.2	Birouri, echipament
	etc.	
	651.5	Birouri, documente și clasarea lor

În cadrul catalogului sistematic, trebuie să se folosească fișe *divizionare* pe care să fie scoși în evidență indicii zecimali care arată clasele, diviziunile și subdiviziunile. Bineînțeles, acești indici trebuie și explicați în cuvinte. Fișele divizionare se confecționează din material plastic sau din carton alb sau colorat. Colțul mai înălțat al divizionarelor trebuie folosit astfel încât să poată fi urmărită subordonarea noțiunilor una după alta. De aceea, pentru indicii cu același număr de cifre, trebuie să se păstreze același format de divizionare.

La B.C.U. București, în unitatea centrală, se folosesc 6 formate de divizionare.

Pentru înlesnirea consultării catalogului sistematic, trebuie să i se asocieze un *Index alfabetic* alăturat. Acesta poate fi executat fie sub formă de *fișe alfabetice*, pe care le orinduiem în ordinea alfabetică a noțiunilor notate pe ele și cu indicația indicelui corespunzător, fie sub forma de *registru*. Indexul alfabetic poate conține, de asemenea, în afară de subiect și indicele său zecimal, indicarea numărului sertarului de fișier în care se găsește diviziunea respectivă.

De exemplu, în Indexul alfabetic al unei biblioteci, găsim :

Noțiunea	Indici zecimali	Nr. sertarului
Analiză combinatorie	519.1	132
Analiza solului	631.12	225
etică	17	19
Istoria socialismului	3C9	4
Muncă intelectuală	331.71	40
Partidul Comunist Român	3CP(498)	7.8
Sociologie	301	22—23
Suprastructură	1M326	11
Zoologie	59	158—160

511.112
Tratare elemen-
tară a axiome-
lor
și definițiilor.

511.11
Notare
cifrică.

511.1
Număr. Operații
aritmice.

511
Aritmetică.

51
Matematici.

Subdiviziuni principale :

- 511 Aritmetică
- 512 Algebră
- 513 Geometrie
- 514 Trigonometrie
- 515 Geometrie descriptivă
- 516 Geometrie analitică
- 517 Analiză. Calcul
- 518 Procedee de calcul
- 519 Calculul probabilităților

VI

V

IV

III

II

5

Științele naturii. Matematici. Fizică.
Chimie. Biologie. Botanică.
Zoologie

Diviziuni principale :

- 51 Matematici
- 52 Astronomie. Geodezie. Topografie
- 53 Fizică
- 54 Chimie
- 55 Geologie. Meteorologie
- 56 Paleontologie
- 57 Biologie
- 58 Botanică
- 59 Zoologie

I

Ultimul format de divizionare (al 6-lea) e folosit și pentru toți indicii combinați.

4. Catalogul pe subiecte

Catalogul pe subiecte se caracterizează prin :

- empirism (e stabilit în funcție de nevoi și corectat la nevoie) ;
- subiectivitate (depinde mult de disciplina de spirit a alcătuito-
rului, adică a celui care, după ce a analizat conținutul documen-
tului de catalogat, formulează „vedeta de subiect“ = termenul
sau termenii care exprimă acest conținut) ;
- suplete : a redactării /vezi în secț. E : citatul privind catalogul
pe subiecte/, a utilizării (oricine poate căuta în acest catalog
ca într-un dicționar), a ținerii la zi cu progresele științifice și
tehnice : Noțiunile noi pot fi introduse cu mare ușurință, fără
a deranja ansamblul. De ex. : futurologie, marketing, O.Z.N.,
poluare.

Organizarea catalogului pe subiecte se execută orînduind alfabetic „vedetele de subiect“ indicate pe fișele descrierilor principale ale docu-
mentelor catalogate.

De aceea, socotim potrivit să dăm aci /după recomandările cuprinse
în lucrarea : Reboul, Jacqueline : Du bon usage des bibliographies /
cîteva principii de formulare a „vedetelor“ și „subvedetelor“ de „su-
biect“, nu reguli de orînduire alfabetică. Pe acestea din urmă le găsim
formulate în standardul U 03 Nr. 8636—70 care ne va călăuzi și în
organizarea acestui catalog.

Formularea vedetelor de subiect

— Subiectul — deci „vedeta de subiect“ — se stabilește după
conținut, nu după titlul documentului catalogat. De exemplu : lucrarea :
Reboul, Jacqueline : Du bon usage des bibliographies va avea 2 vedete
de subiect :

1. DOCUMENTARE nu bibliografie, cum arată titlul
2. CATALOGARE

— Vedeta de subiect trebuie să fie concisă. Poate fi chiar un singur
cuvînt (în special, în cazul lucrărilor de popularizare științifică și în
cazul lucrărilor generale de inițiere, cum sînt lucrările din colecția
franceză „Que sais-je ?“) De exemplu :

<i>Lucrarea :</i>	<i>Vedeta de subiect :</i>
MASSON, André	BIBLIOTECA
Les Bibliothèques	

— Vedeta de subiect trebuie să precizeze exact subiectul. Aceasta
se obține prin adăugarea unei subvedete. De exemplu :

Lucrarea :
IORDAN, Iorgu : Limba eroilor lui Caragiale

Vedeta de subiect :

CARAGIALE, Ion Luca, Stil

— În cazul unui subiect cu dimensionare geografică, vedeta de subiect va exprima conținutul, iar denumirea geografică va apărea ca subvedetă. *De exemplu :*

Lucrarea

Arhitectura românească

Vedeta de subiect

ARHITECTURĂ, România

În asemenea cazuri, trebuie trimiteri pornind de la denumirea geografică :

ROMÂNIA. Arhitectură

Vezi :

ARHITECTURĂ. România

— Totuși, denumirea geografică va avea prioritate ca vedetă de subiect, atunci când exprimă adevăratul subiect al documentului catalogat. De ex. :

Lucrarea :

GEOGRAFIA Județului Dolj

Vedeta de subiect

DOLJ, jud. Geografie.

— Pentru vedeta de subiect, este preferat substantivul față de adjectiv sau participiu, afară de cazurile în care adjectivul și participiile pot fi considerate ca substantivizate :

PRIMITIV, DELICVENȚI ; STUPEFIANTE

— În vedeta de subiect, adjectivul trebuie pus în fața substantivului în domeniul științelor, când el caracterizează mai precis subiectul decât substantivul pe care-l însoțește : Exemplu : SULFURIC, acidul

Adjectivul este pus după substantiv în toate cazurile în care numai el permite astfel exprimarea și caracterizarea exactă a subiectului. Exemple :

ARTĂ ITALIANA

DREPT PENAL

POEZIE EPICA

Adjectivul trebuie totdeauna păstrat pentru expresiile „gata făcute“ dintr-o vedetă de subiect :

CHIMIE FIZICĂ

CULOARE LOCALĂ

— În vedeta de subiect, pentru domeniile științifice, numele proprii sînt preferate numelor comune pentru a caracteriza efectul, funcția, formula, legea, teoria sau maladia. Exemple :

ARHIMEDE, principiul

BESSEL, funcțiile
KEPLER, legea
EUCLIDE, postulatul
LA PLACE, teoria
PARKINSON, maladia

— Articolul și prepozițiile sînt, în general, suprimate în corpul vedetei de subiect, cu excepția expresiilor „gata-făcute“ sau din cauza grijii pentru claritate. Exemple :

DREPT DE FOLOSINȚA
MOTOR ÎN DOI TIMPI
SOCIÉTÉ DES NATIONS

— Se utilizează termenii savanți în bibliotecile științifice în locul termenilor simpli ; iar în bibliotecile populare, invers. Exemple :

In bibliotecile științifice :

COSMOGONIE
SIDERURGIE

In biblioteci populare :

UNIVERS, creare
FIER, industrie

— Numele *proprii* vor fi utilizate în limba originală, conform principiilor pentru „vedeta uniformă“ din catalogul alfabetic de autori și titluri. Exemple :

CICERO, Marcus Tullius
GOR'KIJ, Maksim

nu CICERON, M. T.
nu GORGHI, Maxim

— Anumite *expresii și denumiri străine* trebuie utilizate în limba de origine. Exemple

BIEDERMEIER
MARKETING
STURM UND DRANG

— *Formele nearticulate* sînt preferate celor articulate..
Exemple :

MOBILĂ nu MOBILA
PSIHOLOGIE nu PSIHOLOGIA

— *Singularul este preferat pluralului*. Totuși, în mod excepțional, este utilizat pluralul :

1. pentru expresii gata-făcute :

PIETRE PREȚIOASE
REAȚII ÎN LANȚ

2. pentru substantivele utilizate în general la plural :

FOARFECI
MORAVURI

3. pentru cuvintele care la singular au și sens diferit față de plural : GAZE / la singular înseamnă :

— corp în stare fluidă
(ca și la pl.)

dar și :

— țesătură fină
— voal
— petrol lampant/

4. pentru termenii de clasificare utilizați în botanică și zoologie pentru : regn, subregn, clasă, ordin, familie, încrengătură :

CARNIVORE
MAMIFERE
PROTOZOARE
VEGETALE
VERTEBRATE

însă, genul și specia sînt formulate la singular :

BASSET, ciine
PLOP
STRUȚ

— Cînd vedeta de subiect e un nume de persoană sau o denumire geografică, trebuie să se facă precizări suplimentare :

— prenumele (pt. persoane)
— țara, provincia, categoria (pt. denumirile geografice) pentru a evita orice confuzie. Ex e m p l e :

GRIGORESCU, Ion
GRIGORESCU, Ion pictor român
ROMAN, Eugen
ROMAN, Valeriu
ROMAN, oraș România
VICTORIA, Queen of England
VICTORIA, oraș în România

Pentru precizarea conținutului, sînt necesare subvedete :

1. *Subvedete de subiect* pentru a vedea un aspect particular al subiectului. De exemplu :

MIT, origine
ROMAN, Sociologie

Nu se folosesc vedete nesemnificative (ca studiu, ghid, problemă, introducere, raport, manual, tratat, etc.) care nu precizează vedeta, ci o îngreuiază de prisos. Chiar subvedeta „istorie“ se recomandă să fie suprimată și înlocuită cu datele limită ale perioadei studiate. **EXEMPLE:**

ROMÂNIA, 1919—1939

UNITED STATES, 1776—1976

2. *Subvedete geografice* pentru a localiza un subiect

EXEMPLE :

ARHITECTURĂ, România

CAMBRIDGE, England

CAMBRIDGE, U.S.A.

3. *Subvedete cronologice* pentru precizarea perioadei istorice :

EXEMPLE :

LITERATURĂ ROMÂNĂ, sec. 19

MEDICINĂ, France, sec. 20

4. *Subvedete de formă* pentru a caracteriza aspectul științific al unei lucrări. **Exemple :**

CĂLINESCU, George, bio-bibliografie

INFORMATICĂ, dicționar

Numărul de fișe (deci de vedete de subiect), pentru oglindirea unui document în catalogul pe subiecte, e în funcție de profilul și de mijloacele materiale și de personal ale bibliotecii respective : o bibliotecă științifică sau o bibliotecă documentară va analiza documentele mai amănunțit decât o bibliotecă generală sau populară. De asemenea, o bibliotecă înzestrată cu mijloace mecanice de multiplicare va stabili mai multe vedete de subiect decât cea care scrie fișe cu mina sau la mașina de scris.

Bibliotecile mari scot fișe cu vedete de subiect pentru tratate, culegeri, lucrări critice și biografice care tratează despre un mare număr de personalități și subiecte.

Pentru o *bună orientare în catalogul pe subiecte*, mai *sînt necesare :*

I. *Trimîteri :*

1. generale. Vezi exemplul de mai sus :

ROMÂNIA. Arhitectură

Vezi :

ARHITECTURĂ, România

2. *pt. sinonime*, în scopul evitării dispersării. Ex. :

JURNALISM

ZIARISTICA

a) vezi :
PRESA

b) vezi :
PRESA

c) A.D.N.
vezi :
RIBONUCLEICI, Acizi

d) ACIZI RIBONUCLEICI
vezi :
RIBONUCLEICI, Acizi

3. orientative.

Exemple :

BACILUL...

vezi :

numele bacilului. De ex. :
KOCH, bacilul

II. *Fișe divizionare* pentru :

- literele alfabetului (cu ridicătură de mijloc)
- vedetele de subiect (cu ridicătură de dreapta)
- vedete de subiect identice, dar diferențiate prin subvedete (cu ridicătură de stînga)

Un studiu amplu al catalogului de subiecte este lucrarea tov. Dir. Tr. Prodan în colaborare cu tov. Simona Nistor.

5. CATALOAGELE SPECIALE oglindesc anumite fonduri ale bibliotecii. De exemplu :

I. *Pentru fondul de periodice* :

a) *Catalogul alfabetic al periodicelor* grupează în ordinea alfabetică a titlurilor periodicelor descrierile fondului de periodice.

b) *Catalogul sistematic zecimal al periodicelor* grupează după indicii de clasificare zecimală descrierile titlurilor fondului de periodice.

c) *Catalogul geografic* : 1. *Pentru periodice românești* se alcătuieste grupind fișele titlurilor periodice în ordinea lafabetică a localităților de apariție a periodicelor. (Pe fișa divizionară se trece numele localității de apariție). În cadrul localității, fișele se așează în ordinea alfabetică a titlurilor revistelor care apar în localitatea respectivă ; 2) *pentru periodice străine* se poate alcătui astfel :

Se grupează fișele titlurilor publicațiilor periodice după continente (conform indicilor clasificării zecimale : (4) Europa, (5) Asia, (6) Africa, (7) America de Nord, (8) America de Sud, (9) Oceania).

În cadrul fiecărui continent, fișele se grupează pe țări. Se urmărește ordinea alfabetică a țărilor. Se pot orîndui țările și conform indicilor de clasificare zecimală. Pentru cititori este mai lesnicioasă așezarea țărilor în ordinea lor alfabetică.

În bibliotecile cu fonduri foarte mari de periodice străine, fișele se așează în cadrul fiecărei țări, în ordinea alfabetică a localităților și, în cadrul acestor localități, se așează în ordinea alfabetică a *titlurilor*. Pentru fondurile mai mici de periodice, este indicat ca, în cadrul fiecărei țări, fișele să fie așezate în ordinea alfabetică a titlurilor lor.

Catalogul geografic fiind doar un catalog orientativ, pentru alcătuirea lui se folosește doar fișa de descriere generală a publicației (nu și fișa care specifică existentul colecției).

d) Catalogul *cronologic al periodicelor* se alcătuiește astfel :

Pe fișa divizionară, se trece *anul* (sau o grupă de ani — 5 ani), iar în cadrul fiecărei diviziuni, se așează în ordine alfabetică titlurile revistelor și ziarelor care apar în respectiva perioadă.

Descrierea periodicului pe aceste fișe poate fi făcută mai sumar, indicîndu-se doar titlul, subtitlul, localitatea.

e) *Catalogul de articole din periodice* grupează fișele de articole din publicațiile periodice românești și străine pe baza fondului de publicații dintr-o bibliotecă sau pe baza unor instrumente de informare periodică (buletine bibliografice) dintr-un domeniu (sau mai multe) de specialitate (ex., filozofie, drept, filologie, teoria literaturii, istorie geografie). Ele pot fi ordonate după diferite criterii : *tematic* (semnalînd articolele sau studiile referitoare la o anumită problemă), *pe subiecte* grupînd în ordinea alfabetică a cuvintelor care exprimă conținutul particular al articolelor) *sistematic* (orînduînd fișele în conformitate cu o schemă sistematică de clasificare).

Cu mijloace tradiționale, întocmirea unui catalog al tuturor articolelor, din toate periodicele este aproape o imposibilitate de realizat. De aceea, se obișnuiește întocmirea de *cataloge analitice selective*, alegîndu-se doar periodicele de primă importanță dintr-un domeniu, din ele selectîndu-se doar articolele reprezentative pentru o anumită *problemă*.

Fișele din acest catalog pot cuprinde doar semnalarea titlurilor sau pot fi adnotate.

II. Pentru *colecțiile speciale* (manuscrise, documente, stampe, albume, atlase, hărți, note muzicale, discuri, microfilme etc.) se realizează *cataloge* aplicînd fie criteriul alfabetic fie criteriul pe materii, iar pentru unele chiar criteriul cronologic (documente, cărți din secolele trecute) și criteriul geografic.

Iată exemple de *cataloge de colecții speciale* :

a) *Cataloge pentru manuscrise*. Manuscrisele pot fi clasate după limbile în care au fost redactate. Pentru acest fel de fonduri dintr-o bibliotecă, se întocmesc două *cataloge* : 1. *alfabetic pe nume de autori și titluri* ; 2. *catalog sistematic*.

b) *Cataloage pentru documente* : 1. catalog cronologic ; 2. catalog onomastic ; 3. catalog toponimic.

Fișa destinată catalogului cronologic cuprinde următoarele date : cota documentului, rezumatul documentului, forma de transmisiune, limba documentului, materialul pe care s-a scris documentul, materialul, natura și starea peceteii, semnăturile, observații, proveniența.

Fișele destinate cataloagelor *onomastic* și *toponimic* se redactează ca și cele pentru catalogul cronologic, cu deosebirea că descrierea bibliografică începe pe linia a doua pentru că, pe linia întâi, se trece în vedetă *onomasticul* sau *toponomicul din document*. Fișele cataloagelor onomastic și toponimic se așează în ordine alfabetică.

Catalogul cronologic al documentelor grupează descrierile de documente în ordinea anilor în care documentele au fost elaborate. Deci, vedeta o constituie *anul*.

c) *Cataloagele pentru stampe* grupează titlurile stampelor propriuzise : 1. gravuri, litografii, cromolitografii etc., lucrări originale și copii, opere ale artiștilor români și străini din toate timpurile ; 2. picturi în ulei, acuarele, guașe și desene ; 3. reproduceri fotografice și fotografii privitoare la istoria României și a altor țări ; 4. albume cu fotografii sau opere grafice ilustrate.

Catalogarea materialelor din categoriile mai sus menționate se poate realiza aplicînd criteriul alfabetic și pe materii. Astfel, pentru categoria *stampe* se redactează fișe pentru cataloagele : a) alfabetic pe autori, nume proprii, titluri ; b) pe materii, după subiect, școală și tehnică. Pentru categoria *fotografii*, pot fi alcătuite cataloage : a) alfabetic pe autori, nume proprii, titluri ; b) pe materii, după subiect sau criteriul geografic. Pentru categoria „albume“, se întocmesc fișe pentru cataloagele : a) alfabetic pe autori ; b) pe materii (după conținut).

d) *Cataloage de hărți și atlase* : 1. alfabetic ; 2. pe materii ; 3. pe bază geografică.

Pe fișa pentru *catalogul pe bază geografică*, în colțul de sus din stînga fișei, se indică numele geografic, așezîndu-se în catalog în ordinea alfabetică a numelor geografice.

e) *Sistemul de cataloage pt. brevete de invenții. Fond de publicații* cu trăsături specifice, brevetele de invenții vor avea în cele mai multe biblioteci universitare cataloage speciale, separate de cataloagele cărților. Firește, este vorba de o recomandare, care trebuie să țină seamă și de numărul lor în fiecare bibliotecă.

Beneficiarii unei biblioteci universitare se adresează acestuia de obicei formulînd întrebări cu privire la o *temă oarecare*, la un *număr* de brevete de invenții, la un *anumit inventator* sau chiar la o *anumită firmă ca titulară* de brevete.

Răspunsul la aceste întrebări pot fi găsite în următoarele cataloage :

- Catalogul sistematic ;
- Catalogul numeric ;
- Catalogul alfabetic ;
- Catalogul pe firme.

Catalogul sistematic. Paralel cu clasificarea zecimală universală, brevetele de invenții mai pot fi identificate și prin alte două sisteme de clasificare proprii acestui gen de publicații: *sistemul german (care este sistemul nostru național de clasificare)* și *sistemul internațional de clasificare.*

Sistemul național constă din 89 clase, corespunzătoare unor categorii de obiecte, la care se aplică invențiile (este utilizat și în Albania, Bulgaria, Elveția, Cehoslovacia, Danemarca, Finlanda, Iugoslavia, Polonia, Norvegia, Suedia, Ungaria și U.R.S.S.).

Cele 89 de clase sînt notate cu cifre arabe divizate la rîndul lor în subclase, grupe și subgrupe. Clasele au fost indicate odată cu prima „Lista a brevetelor de invenții acordate de O.S.J.” între 29 oct. 1953 și 29 august 1956, listă publicată în nr. 798 și 9 din revista „Metrologia aplicată pe anul 1957 și, ceva mai tîrziu, în nr. 1 din 1966 al revistei „Invenții și inovații“.

Considerăm util să-l reproducem și aici, selectiv, pornind de la specificul învățămîntului superior :

1. Prepararea minereurilor, combustibililor și a altor minerale precum și a gunoiului și rezidurilor de combustie
4. Iluminatul cu combustibil și arzătoare de încălzit în general
5. Industria minieră
6. Industria de fermentație ; alcool, rachiu, bere, vin, oțet, drojdie precum și alți producători și produse de fermentație, enzime
7. Producerea și prelucrarea tablei, țevilor, metalice și sirmei precum și laminarea metalelor
8. Albitorie, spălătorie, vopsitorie, imprimerie de textile și de tapete, apreturi
9. Produse de păr
10. Combustibil
11. Legătorie de cărți, albume, clasoare de corespondență și mape de clasare
12. Procedee și aparate chimice, în măsura în care ele nu sînt enumerate în alte clase
13. Căldări cu aburi pentru producerea de forță inclusiv echipament precum și conducte de aburi
14. Mașini cu aburi, instalații pentru producerea aburului și acumulatori separați de cazane de abur pentru abur proaspăt și abur de evacuare
15. Poligrafie, mașini de scris, ștampile
16. Producerea îngrășămintelor și prelucrarea stîrvurilor, cultura chimică a solului și procedee de îngrășare a acestuia
17. Producerea de ghiată și de frig, conservarea gheții ; schimb de căldură ; lichefierea pe cale mecanică a unor gaze și amestecuri de gaze greu condensabile, de exemplu : aer
18. Siderurgie
19. Construcții de căi ferate, șosele și poduri

20. Exploatarea de căi ferate
21. Electrotehnica
22. Coloranți, firnisuri (vernisiuri, lacuri, vopsele, materiale de lipit).
23. Industria grăsimilor și uleiurilor
24. Instalații de focare
25. Împletire, confecționare de dantele, tricotare, pasmanterie, tapițerie și înnodare de plase
26. Producerea de gaz prin degazeificarea unor combustibili, de exemplu : gaz de iluminat și gaz de ulei ; producerea de gaz de combustie pe cale umedă ; producerea de gaz de combustie prin carburare, purificarea gazului de distilare și a acetilenei
27. Suflante, pompe de aer-compressoare
28. Tăbăcirea pieilor, tratamentul și prelucrarea pieilor
29. Producția de fibre textile
30. Tratamente medicale
31. Turnarea metalelor în general, inclusiv formarea
32. Sticlă
33. Articole de mână de voiaj
34. Utilaje casnice, aparate și obiecte diferite inclusiv mobilă
35. Mașini de ridicat
36. Încălzire, aerisire, alimentare cu apă în clădiri
37. Construcții supratereștre
38. Prelucrarea lemnului, mecanică și chimică
39. Prelucrarea materialelor plastice, a cauciucului, a maselor cornoase (neprevăzute în altă parte) ; fabricarea rășinilor sintetice
40. Metalurgie, aliaje, electrometalurgie și afinarea metalelor și aliajelor
41. Producerea pălăriilor și pislei
42. Aparate de măsurat
43. Dispozitive de control și aparate de încasat automate
44. Obiecte de galanterie, de podoabe, de fumat, prizat
45. Agricultură și silvicultură, grădinăritul, viticultura și pomicultura, industria laptelui. creșterea animalelor, vinătoarea și stăpănirea dăunătorilor. potcovirea
46. Motoare
47. Organe de mașini
48. Tratament chimic superficial al metalelor
49. Prelucrarea mecanică a metalelor
50. Măcinarea și mărunțirea, inclusiv pregătirea pentru măcinat, tratarea ulterioară a produselor măcinate prin cernare și amestecare, ca și înlăturarea pulberii din atmosferă
51. Instrumente muzicale
52. Cusături, broderii
53. Alimente și delicatose (în măsura în care nu sînt cuprinse în alte clase), nutrețuri
54. Prelucrarea hîrtiei și cartonului, produse din acestea și reclame
55. Fabricarea celulozei, hîrtiei și mucavalei
56. Tapițerie și șelărie

57. Fotografie, cinematografie și film sonor
58. Prese
59. Pompe hidraulice și alte utilaje hidraulice de ridicat
60. Regulate pentru motoare
61. Salvare și pază contra incendiilor
62. Aviație
63. Vehicule fără șine
64. Desfacerea băuturilor
65. Construcții navale și maritime
66. Măcelărie și prelucrarea cărnii
67. Polizare și lustruire
68. Produse de lăcătușerie
69. Unelte de tăiere, inclusiv arme albe
70. Aparate de scris și desenat
71. Încălțăminte și confecționarea ei
72. Arme de foc, proiectile și fortificații
73. Fringhierie
74. Semnalizări
75. Sculptură, pictură, artă decorativă
76. Filatură
77. Sport, jucării și distracții populare
78. Producerea de articole pirotehnice, materiale explozive și explozii produse prin acestea, artificii, lumină de magneziu, producerea de ceață artificială
80. Ceramică, pietre, var, ciment, ipsos, asfalt, prese de brichetare
81. Transport și ambalare
82. Uscătorie, uscătorie prin prăjire, prăjitoare de cafea, mașini centrifugale pentru uz general
83. Ceasornicărie și aparate pentru măsurarea timpului
84. Lucrări hidraulice și de fundații, dragaje
85. Ape minerale, gazoase, epurarea apelor, alimentarea cu apă și canalizare
86. Țesătorie
87. Scule și unelte de muncă de uz general, inclusiv scule pneumatice
88. Motoare eoliene și hidraulice
89. Producerea zahărului și amidonului.

Aceste 89 de clase, orînduite în 496 de subclase și circa 22.000 de grupe și subgrupe, au început să se aplice în România din anul 1954, înainte de aceasta, din 1900, utilizîndu-se sistemul de clasificare al Oficiului proprietății industriale din Paris, care cuprindea 20 de clase, notate cu cifre romane și 97 de subclase, notate cu cifre arabe.

Dăm un exemplu de clasificare după sistemul german, referindu-ne la clasa 49 — prelucrarea mecanică a metalelor. Dacă la clasa 49 se adaugă litera mică „a“, se obține subclasa 49 a cu semnificația de „prelucrare la strung“, care se împarte în continuare în grupe și subgrupe. Astfel 49 a, 102 are semnificația de „strung cu acționare manuală și cu pedală“, iar 49 a, 2101 semnificația de „dispozitive pentru strunguri“.

Pentru organizarea catalogului sistematic, fișele cu descrierea brevetelor de invenții se grupează pe clase, subclase, grupe și subgrupe. Dacă

pe brevetul de invenție figurează două sau mai multe clasificări, atunci și fișele se fac în același număr.

Bineînțeles, gradul folosirii de subclase, grupe și subgrupe în catalogul sistematic depinde de *tipul* bibliotecii universitare și de *numărul* mai mare sau mai mic al fondului de brevete de invenții. În bibliotecile centrale universitare, fișele se pot grupa pe clase și subclase. În bibliotecile institutelor de învățământ superior tehnic, se va merge pînă la grupări folosind grupele și subgrupele. Pentru clasa 30 — tratamente medicale — o bibliotecă medicală va proceda și ea la fel.

În interiorul fiecărei clase a catalogului sistematic, fișele vor fi grupate în felul următor : mai întii fișele cu descrierea brevetelor de invenții românești și după aceea cele străine. Mai trebuie să se țină seama ca fișele să fie așezate așa fel încît brevetele mai noi să fie în față.

Al doilea sistem de clasificare care poate să stea la baza unui catalog sistematic este cel *internațional*, care se aplică în România din anul 1962 și care se găsește înscris pe brevetele românești. El cuprinde 8 secțiuni, notate cu literele mari de la A la H cu următoarele semnificații :

- A — Necesități curente ale vieții
- B — Tehnici industriale diverse, transporturi
- C — Chimie și metalurgie
- D — Textile și hîrtie
- E — Construcții fixe
- F — Mecanică, iluminat, încălzit, armament
- G — Fizica
- H — Electricitate

Aceste secțiuni se împart în subsecțiuni, care *nu poartă simboluri*. Astfel secțiunea C — Chimie și metalurgie are două subsecțiuni : chimie și metalurgie. La rîndul lor, subsecțiunile se împart în clase, notate cu simbolul secțiunii și un număr format din cifre. Secțiunea C cu subsecțiunea : Chimie cuprinde următoarele clase :

- C01 Chimie minerală ;
- C02 Tratarea apei, a apelor reziduale și a apelor de scurgere ;
- C03 Sticlă ; lînă minerală și lînă minerală din zguri ;
-

În continuare, fiecare clasă este împărțită în subclase, acestea fiind notate cu un simbol alfa-numeric format din simbolul clasei, la care se adaugă o literă mică, numai consoane ale alfabetului latin.

De exemplu, clasa C01 Chimie minerală cuprinde următoarele subclase :

- Col b — Elementele nemetalice, metalozii și compușii lor ;
- Col c — Amoniacul, cianogenul și compușii lor ;
-

Subclasele se împart apoi în grupe principale notate cu simbolul clasei și cifre arabe fără soț, urmate de „00“, care sînt supraordonate grupelor în care se subdivid acestea.

De exemplu subclasa :

Col c — Elementele nemetalice, metaloizii și compușii lor, cuprinde următoarele grupe principale :

Col c, 1/00 Amoniacul, compușii săi ;

Col c, 3/00 Cianogenul, compușii săi ;

.

Grupele principale se subdivid în subgrupe care sînt subordonate acestora. Notarea subgrupelor se face punînd în locul „00“ grupe de cite două cifre cu soț. Forma acestora se prezintă astfel :

Col c, 1/02 Prepararea sau separarea amoniacului ;

Col c, 3/02 Prepararea acidului cianhidric ;

.

Catalogul numeric. Prin faptul că beneficiarul unei biblioteci universitare întreabă de obicei dacă în fondurile bibliotecii se găsește un brevet de invenție cu un anumit *număr de ordine*, catalogul numeric devine o necesitate. Un astfel de catalog mai servește, de altfel, și la aflarea numerelor de invenții care lipsesc din biblioteca respectivă.

Într-un asemenea catalog, fișele se grupează pe țări, în ordinea lor alfabetică, cu excepția României, pentru care se va organiza un catalog separat.

Catalogul alfabetic. Practica bibliotecii arată că se pun întrebări în legătură cu spiritul de *creativitate tehnică* a unor persoane la care poate da răspuns *catalogul alfabetic*, necesar și el într-o bibliotecă universitară, mai ales astăzi cînd cadrele didactice din învățămîntul superior, pe lângă activitatea lor științifică oglindită în catalogul alfabetic al cărților, participă și la activitatea de *creativitate tehnică*, oglindită în elaborarea de *invenții*.

Legătura dintre învățămînt, cercetare, producție impune și forma de evidență a brevetelor de invenții în *catalogul alfabetic*. În orice caz, este o formă de valorificare și pe această linie a unui gen de publicații tot mai solicitate. Îl recomandăm și pentru motivul că brevetele de invenții, fiind așezate în bibliotecile de învățămînt superior *separat* de cărți, multe lucrări ale cadrelor didactice din acest învățămînt ar fi lipsite astfel de o evidență nominală importantă.

Catalogul firmelor. Este incontestabil că și un astfel de catalog, în care fișele se vor orîndui pe țări și, în cadrul acestora, în ordinea alfabetică a firmelor ca titulare ale brevetelor de invenții, și-ar justifica existența mai ales în bibliotecile institutelor de învățămînt tehnic superior.

III. *Cataloage speciale cu caracter mai ales informativ — bibliografic.*

De exemplu :

Catalogul lucrărilor științifice ale cadrelor didactice dintr-o facultate sau institut de învățămînt superior în ordinea alfabetică a numelor

autorilor. Acest catalog poate fi constituit pe baza publicațiilor existente într-o bibliotecă, (cu punct de plecare în organizarea lui de la o anumită dată sau pentru întreaga activitate a fiecărui cadru didactic).

Catalogul de noutăți (dintr-un domeniu de specialitate sau mai multe) grupează fișele publicațiilor, pe măsura intrării lor în bibliotecă, îndată după apariția lor ; poate fi organizat după criteriul *alfabetic*, al *surselor de proveniență la achiziția lor* (anticariat, producție editorială internă, producție editorială externă), pe grupe *după formă* (cărți, cursuri și manuale și altele) sau după sistemul C.Z.U. prescurtat. La intervale regulate (1—3 luni), se scot fișele lucrărilor intrate în acest interval.

Catalogul bibliografiei obligatorii și facultative a disciplinelor din planul de învățământ este destinat cursurilor și altor lucrări indicate în bibliografia studenților.

Utilitatea lui constă în aceea că este pentru studenți un mijloc direct și rapid de informare asupra bibliografiei obligatorii și facultative indicată la fiecare disciplină, iar pentru bibliotecă, un instrument comod de analiză a acoperirii disciplinelor cu manuale și cursuri. Se ține mai ales sub formă de liste.

LUCRĂRI CONSULTATE

1. *Teoria și practica în informarea documentară și biblioteconomie*. Vol. II. București, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Institutul Național de Informare și Documentare, 1975, 28 p.
2. NISTOR SIMONA și TUDORAN TRAIAN — *Caiet metodologic nr. 4*, 1969. Catalogul pe subiecte. București, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1969, 51 p.
3. *Consultații de biblioteconomie*. I *Completarea și organizarea colecțiilor de publicații*. Supliment pe anul 1969 al Revistei Bibliotecilor, publicația Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, București, I.S.I.A.P 1969, 280 p.
4. ADRIAN, ALEX. C. — *Indrumător pentru utilizarea clasificării zecimale universale (C.Z.U.)*. Sinteză documentară. București, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1969, 95 p.
5. SALVAN, PAUL — *Schiță a evoluției sistemelor de clasificare*. Traducere dactilografiată, Paris. Școala Națională Superioară de Bibliotecari, 1967, 204 p.
6. DUBUC, RENÉ — *La Classification Décimale Universelle (C.D.U.)*, Manuel pratique d'utilisation. 3-e éd. refondue, Paris, 1973, 9 + 308 p.
7. DUBUC, R. — *Exercices programmés sur la Classification Décimale Universelle*, Paris, 1970, 169 p.
8. DIMA DRĂGAN, CORNELIU și PĂTRAR, GHEORGHE — *Introducere în biblioteconomie*. I *Organizarea cărții*, Bacău, Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă, 1973, 256 p.
9. MIHAILOV, A. I. ș. a. — *Informatica documentară*, București. Editura științifică, 1970, 516 p.
10. LĂZĂRESCU, G. — *Introducere în indexarea coordonată*, Ed. a 2-a revăzută și adăugită. București, 1969, 197 p.

11. *Tehnica de bibliotecă*. Adaptare după A. KLENOV. București, 1952.
12. TOMESCU, MIRCEA, PĂRNUȚĂ, GH. și IENCOVICI, SIMONA. — *Reguli de catalogare*. București, Editura de stat didactică și pedagogică, 1958, 174 p.
13. VERONA, EVA — *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles. Annotated edition*. London, IFLA, 1971. XVIII + 119 p.
14. COBLANS, HERBERT — *Librarianship and documentation*. London, André Deutsch, 1974, 142 p.
15. BONDOC, G. — *Prelucrarea publicațiilor „în grup“ la B.C.S.* În : Probleme de bibliologie. I. București, Consiliul Așez. Cult. 1963, 140 p. cu facs. (Biblioteca activistului cultural).
16. REBOUL, JACQUETTE — *Du bon usage des bibliographies, par Jacqueline Reboul*. Préface de Gilbert Nigay. Paris, etc.), Gauthier-Villars, 1973, 239 p. cu 1 fig.

FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ
A
ASOCIAȚIILOR DE BIBLIOTECARI
ISBD
(INTERNATIONAL STANDARD BIBLIOGRAPHIC DESCRIPTION)

DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ INTERNAȚIONALĂ STAN-
DARDIZATĂ PENTRU MONOGRAFII ÎN UNUL SAU MAI
MULTE VOLUME RECOMANDATĂ DE GRUPUL DE LUCRU
ASUPRA DESCRIERII BIBLIOGRAFICE INTERNAȚIONALE
STANDARDIZATE CREAT LA REUNIUNEA INTERNAȚIO-
NALĂ A EXPERTILOR ÎN CATALOGARE,
COPENHAGA, 1969.

Tradusă în limba română
după : Traducere franceză

Publicată în :
Bulletin des Bibliothèques de France,
18, nr. 5, mai 1973, p. 175—202.

PARIS
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
1973

FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ
A
ASOCIAȚIILOR DE BIBLIOTECARI
ISBD
(INTERNATIONAL STANDARD BIBLIOGRAPHIC DESCRIPTION)

Traducerea franceză a fost stabilită la Biblioteca Națională de o echipă de conservatori ai departamentelor Intrărilor și Tipăriturilor.

Termenul „monografie“ nu făcea parte din vocabularul profesional francez; pentru a evita forma greoaie a unei perifraze, a fost adoptat, definindu-l.

În afară de aceasta, s-a modificat puțin definiția termenului „avant titlu“=(avant — titre), cu acordul D-lui Gorman și am adăugat câteva exemple franceze.

În zona colatiunii, la pct. 4.1.3. ISBD nu precizează punctuația ce trebuie întrebuințată nici între secvențele de pagini din interiorul aceluiași volum, nici între paginațiile volumelor unei monografii în mai multe volume. S-a ales deci în mod deliberat corectarea exemplilor la acest punct, după uzanța pe care o recomandăm în forma franceză, adică întrebuințând linioara între secvențele paginilor din interiorul unui volum (de ex.: VIII — 325 p.) și semnul „plus“ între paginațiile volumelor unei monografii în mai multe volume (ex.: VIII—324+422+III—227 p.).

Descrierea bibliografică internațională standardizată (International Standard Bibliographic Description ISBD) în această publicație a bibliografiilor naționale și centrelor naționale de catalogare, este încununarea unei serii de lucrări inițiate de Conferința Internațională asupra principiilor de catalogare, ținută la Paris, în 1961. ISBD a fost elaborată de un grup de lucru creat la Reuniunea experților în catalogare (RIEC) ținută la Copenhaga în 1969, unul din obiectivele căreia a fost să facă să progreseze lucrări întreprinse de Conferința din Paris.

Textul care apare aici conține recomandările finale ale grupului de lucru; a fost precedat de trei ante-proiecte, pentru care au fost cerute comentarii participanților la Reuniunea din Copenhaga și altor numeroși bibliotecari aparținând unor centre naționale de bibliografie din toată lumea. Comentariile lor au fost din plin luate în considerație.

E important a face să se înțeleagă clar scopul și obiectul ISBD-ului.

ISBD este concepută mai întâi ca un instrument de comunicare internațională a informației bibliografice. Determinând elementele necesare descrierii bibliografice și prescriind ordinea prezentării lor și punctuația care le identifică, ISBD își fixează trei obiective : să permită schimbul de notițe provenind din surse diferite ; să faciliteze interpretarea lor cu toate obstacolele lingvistice ; să faciliteze de asemenea intrarea notițelor în mașină.

ISBD trebuie să furnizeze datele necesare diverselor operații bibliografice, nu numai pentru catalogarea în biblioteci, ci și pentru anunțarea publicațiilor noi, achiziționarea și distribuția cărților și gestiunea lor atât în biblioteci cât și în comerțul de carte. Se găsesc deci în ea elemente care pot fi indispensabile pentru una sau pentru alta din aceste operațiuni, dar nu neapărat necesar pentru toate. Pentru scopuri deosebite, se poate utiliza o alegere a elementelor conținute în ISBD.

În același spirit, ISBD nu prescrie nici o regulă pentru vedeta de utilizat într-un catalog sau într-o listă bibliografică. Este bineînțeles că vedetele pot varia după natura listelor și condițiile elaborărilor. În majoritatea listelor alfabetice, vedetele sint stabilite după regulile bazate pe Expunerea de principii a Conferinței din Paris.

În cursul preparării ISBD, persoanele consultate — și mai ales reprezentanții centrelor naționale de bibliografie care utilizează sau care se pregătesc să utilizeze automatizarea — au insistat asupra urgenței unei standardizări internaționale, pentru descrierea bibliografică. Iată de ce, în timp ce ISBD va fi supusă Organizației Internaționale de Standardizare în vederea adoptării sale ca Recomandare ISO, ea este propusă chiar de azi tuturor bibliografiilor naționale și tuturor centrelor naționale de catalogare, în speranța că unele din ele vor accepta să o adopte fără amânare.

Dacă ISBD este adoptată de o bibliografie națională ca principală sursă de informare bibliografică asupra producției imprimate naționale, aceasta implică utilizarea ISBD în integralitatea sa. Dacă alte organisme adoptă ISBD, aceasta implică respectarea de către ele a formei și ordinii prescrise în ISBD pentru elementele alese în funcție de nevoile respective ale fiecăruia din aceste organisme.

Următoarele bibliografii naționale, care au participat la lucrările Grupului de lucru în cursul pregătirii acestui document, și-au manifestat deja intenția de a adopta ISBD pentru listele pulicate cu începere din ianuarie 1972 :

Franța : Bibliographie de la France

R.F.G. : Deutsche Bibliographie

Marea Britanie : British National Bibliography

ISBD a fost de asemenea acceptată în principiu de Comisia pentru reguli de catalogare a Asociației Bibliotecilor (Library Association) din Marea Britanie.

Orice observație privind ISBD, acceptarea sau motivele refuzării sale în forma actuală, trebuie să fie adresată la : Executive Secretary. IFLA Committee on Cataloguing, c/o The Department of Printed Books, The British Museum, London, WC1 B3 DG, Great Britain.

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Obiect — definiții	405
Ordinea generală a elementelor	406
Punctuație	407
Sursa de informare	408
Specificarea elementelor — zone	408
Catalogarea volumelor separate ale monografiilor în mai multe volume .	423
Exemple alese de către membrii grupului de lucru	425

OBIECT

Descrierea bibliografică internațională standardizată (numită ISBD în textul care urmează) fixează regulile descrierii monografiilor, atribuie o ordine a elementelor descriptive și prescrie un sistem de punctuație pentru descriere.

DEFINIȚII

Pentru aplicarea ISBD, sînt admise următoarele definiții : (Exceptînd indicația contrară, terminologia urmează uzanța franceză curentă).

Monografie :	Lucrare formînd un tot în unul sau mai multe volume, fie că apare odată toată, fie că publicarea sa se etalează pe o durată limitată după un plan stabilit dinainte.
Zonă	Secțiune mare a ISB.
Avant-titlu	Element introductiv al titlului, prezentîndu-se înaintea titlului propriu pe pagina de titlu.
Titlu propriu	Principalul titlu distinctiv al monografiei cu excluderea tuturor titlurilor paralele sau altor titluri.
Titlu paralel	Titlu propriu într-o altă limbă
Alte titluri	Alte titluri decît titlul propriu sau titlurile paralele, apărînd în monografie.
Mențiune de autor	Mențiune semnalînd autorul unei monografii, sau toate persoanele sau colectivitățile care au participat la crearea conținutului intelectual sau artistic al monografiei.
Ediție	Emisiunea unei monografii
Ediție nouă	Emisiunea unei monografii conținînd schimbări însemnate în raport cu emisiunile anterioare.
Loc de publicare	Localitatea unde se găsește sediul casei de editură
Editor	Colectivitate (inclusiv organisme de stat responsabile de distribuirea publicațiilor) sau persoana responsabilă de publicarea lucrării.

Tipograf	Colectivitatea sau persoana responsabilă de operațiunile materiale de producerea lucrării.
Pagină	O parte a unei file. Dacă pagina e imprimată pe ambele părți, publicația e descrisă numărând paginile
Filă (foaie)	O filă (foaie) numără două pagini. Dacă fiecare filă are o parte albă, publicația e descrisă numărând filele.
Ilustrație	Figură, imagine sau orice reprezentare grafică existentă pe o pagină sau o filă în interiorul lucrării.
Material (însoțitor anexă)	Publicații complementare ca atlasuri, cărți de exerciții, etc. și completări altele decât cărțile, ca discuri, filme, etc., când acestea sînt destinate să fie utilizate și păstrate împreună cu lucrarea.
Mențiunea colecției	Mențiune indicînd că monografia face parte dintr-o serie de publicații prevăzute fiecare cu un titlu deosebit, dar apărînd sub un titlu comun, și în mod normal publicate la același editor.

ORDINEA GENERALĂ A ELEMENTELOR

Planul următor dă ordinea elementelor în ISBD

1. Zona titlului și a mențiunii de autor.
 - 1.1. Titlul propriu
 - 1.2. Titluri paralele, alte titluri și elemente complementare ale titlurilor
 - 1.3. Mențiunea de autor
2. Zona ediției
 - 2.1. Mențiune de ediție
 - 2.2. Mențiune de autor raportîndu-se la ediție
3. Zona adresei /datele de apariție/
 - 3.1. Locul de publicare
 - 3.2. Numele editorului
 - 3.3. Data de publicare
 - 3.4. Locul de imprimare
 - 3.5. Numele tipografului
4. Zona colațiunii (colaționării)
 - 4.1. Număr de volume și/sau număr de pagini
 - 4.2. Mențiunea de ilustrație
 - 4.3. Format
 - 4.4. Material însoțitor (anexă)

5. Zona colecției
6. Zona notelor
7. Zona ISBN, a legăturii și a prețului
 - 7.1. ISBN
 - 7.2. Legătura
 - 7.3. Prețul

PUNCTUAȚIE

Fiecare element al ISBD e anunțat printr-o punctuație obligatorie. Simbolurile de punctuație sînt prescrise în amănunt în fruntea textului relativ la fiecare zonă a ISBD. Orice altă punctuație e lăsată la discreția Centrelor naționale de catalogare. Cînd este introdusă o altă punctuație, se menține punctuația prescrisă chiar cu riscul de a obține prin aceasta o dublă punctuație.

Anumite semne de punctuație sînt comune tuturor zonelor. Acestea sînt următoarele :

a) Parantezele drepte (/) sînt utilizate pentru a semnala interpo-lările (vezi începutul capitolului Sursa de informare“, 4.

b) Cele trei puncte de suspensie (...) sînt utilizate pentru a semnala suprimarea elementelor în anumite zone.

c) Fiecare zonă a ISBD este separată de următoarea printr-un punct și o linioară (.—).

d) În afară de aceasta, parantezele () sînt utilizate în scopuri diverse în tot cuprinsul ISBD-ului.

Simbolurile utilizate pentru punctuație ISBD, în afara semnelor normele de punctuație, sînt semnul (=) și bara oblică (/). Semnul (=) este totdeauna utilizat numai pentru a separa un titlu paralel de titlul propriu și de alte titluri paralele. Bara oblică (/) este totdeauna utilizată numai pentru a separa mențiunea de autor de titlu sau titluri, sau de mențiunea de ediție. Aceste simboluri sînt urmate totdeauna de un spațiu, pentru a le deosebi de aceleași simboluri susceptibile de a fi găsite în titluri.

Schema simbolurilor de punctuație și a aplicării lor

Titlu propriu și titlu paralel : alt (e) titlu titluri) / mențiune de autor. Mențiunea de ediție / mențiune de autor relativ la ediție. Loc de publicare : numele editorului, data publicării (loc de imprimare : numele tipografului). — Număr de volume și/sau număr de pagini : mențiune de ilustrație ; format și material însoțitor. — (Colecție) Note. ISBN Legătura ; preț.

Excepțînd o indicație contrară, toate simbolurile de punctuație pre-scrite sînt urmate de un spațiu.

Dacă, din cauza repartiției în paragrafe, a tipografiei sau cadrului, o zonă este net separată de o alta, semnul punct-linie (.—) intermediar poate fi înlocuit printr-un punct (.)

În modelele de punctuație și explicațiile date în fruntea fiecărei zone ISBD, sînt reprezentate toate combinațiile posibile de elemente ale ISBD.

SURSE DE INFORMARE

Informația utilizată pentru a descrie monografia este scoasă din surse clasate după o ordine preferențială. Dacă informația nu poate fi obținută din prima sursă, și numai în acest caz, se scoate din a doua sursă, dacă informația nu poate fi obținută din a doua sursă se scoate din a treia ; dacă informația nu poate fi obținută din a treia sursă, se scoate din a patra. Ordinea preferențială a surselor este următoarea :

1. Pagina de titlu (adică pagina care, la începutul monografiei, poartă titlul complet și în general sau o parte din adresă ; elementele prezentate tradițional pe pagina de titlu sînt adesea repartizate pe două pagini față în față ; în acest caz paginile față în față sînt considerate ca o singură pagină de titlu.

2. Părțile liminare (adică titlul prescurtat, verso-ul paginii de titlu, coperta sau spatele) și notița tipografică (l'achevé d'imprimer).

3. Restul lucrării (prefețe, cuvînt înainte etc., text și anexe).

4. Surse exterioare lucrării

Principala sursă de informare pentru fiecare zonă a descrierii este :

Zonă	Sursă de informare
1. Titlu și mențiune de autor	Pagina de titlu
2. Ediție și mențiune de autor relativă la ediție	Pagina de titlu, părți liminare și notiță tipografică
3. Adresă	Pagina de titlu, părți liminare și notiță tipografică
4. Colațiune	Lucrarea însăși
5. Colecție	Lucrarea însăși
6. Note	Nu importă unde
7. ISBN, legătură preț	Nu importă unde

Orice informație luată din altă parte decît principala sursă de informare trebuie să figureze între paranteze drepte.

SPECIFICAREA ELEMENTELOR

1. Zona titlului și a mențiunii de autor

Sumar	1.1. Titlu propriu
	1.2. Titluri paralele, alte titluri complementare ale titlului
	1.3. Mențiune de autor

Schemă de punctuație

Titlu propriu = titlu paralel = titlu paralel / mențiune de autor. — Titlu propriu / mențiune de autor. Titlu propriu / mențiune de autor. — Titlu propriu : alt titlu = titlu paralel alt titlu / mențiune de autor. — Titlu propriu alte titluri / mențiune de autor. — Titlu propriu / mențiune de autor. —

- A. A se separa titlul propriu de ediție sau de adresă prin punct și linie (—)
A se separa mai multe titluri proprii între ele printr-un punct (.) (Vezi 1.2.6.).
A se separa titlul propriu de mențiunea de autor printr-o bară obligă (').
A se separa titlul propriu sau celelalte titluri de titlul paralel printr-un semn egal (=).
A se separa titlul propriu de alte titluri sau componente ale titlului prin două puncte (:). Pentru punctuația transcrierii pg. de titlu a unei lucrări care nu are titlu colectiv, vezi 1.2.6.).
- B. A se separa celelalte titluri sau componente ale titlului de zona ediției sau a adresei printr-un punct linie (—).
A se separa titlul sau celelalte titluri sau componentele titlului de menționarea autorului printr-o bară obligă (').
- C. A se separa titlul sau titlurile paralele de zona ediției sau a adresei printr-un punct-linie (—).
A se separa titlul sau titlurile paralele de alte titluri prin două puncte (:).
A se separa titlul sau titlurile paralele de mențiunea de autor printr-o bară obligă (').
- D. A se separa mențiunea de autor de zona ediției sau a adresei printr-un punct linie (—).

1.1. Titlu propriu

- 1.1.1. Primul element al zonei titlului și al mențiunii de autor este titlul propriu.
- 1.1.2. Titlul propriu este transcris exact respectînd ortografia, dar fără a ține cont de folosirea majusculilor și de punctuație. În mod excepțional, titlul propriu poate fi prescurtat la mijlocul său ori la sfîrșitul său ; cuvintele titlului netranscrise sînt atunci înlocuite prin puncte de suspensie (...) (Un caz în care asemenea prescurtări pot fi necesare este de exemplu, acela al unor anumite romane din secolul al 18-lea).
- 1.1.3. Pentru lucrările care comportă mai mult de un titlu, mai ales cînd sînt titluri paralele, trebuie să considerăm unul din titluri drept titlu propriu, ținînd seamă de ordinea de succesiune a titlurilor sau de importanța lor tipografică, pe pagina de titlu ; celelalte sînt tratate la pct. 1.2. (Pentru titlurile paralele, a se vedea 1.2.2.).

- 1.1.4. Titlul propriu este primul element, chiar cînd este precedat pe pagina de titlu de mențiunea de autor, de celelalte titluri, de titlurile de colecție sau de orice altă indicație.
- 1.1.5. Cînd titlul propriu include mențiunea de autor, numele editorului, sau orice altă informație, și cînd pentru motive gramaticale sau de altă natură, o asemenea mențiune face parte integrantă din titlul propriu, această mențiune este transcrisă ca făcînd parte din titlul propriu.

Ex : Marlowe's plays
 Goethes Stücke
 Larousse's French-English dictionary
 Revai Nagy lexicon
 Newcomb-Englmann's populare astronomic

- 1.1.6. Cînd publicația nu are alt titlu decît numele autorului, acesta a luat ca titlu propriu.

Ex : Sophocles
 The British Museum

- 1.1.7. Cînd pe o pagină de titlu figurează titlurile a diverse opere cuprinse în publicație și cînd această publicație nu are titlu comun, titlurile sînt transcrise în ordinea succesiunii lor sau în ordinea importanței lor tipografice, pe pagina de titlu (a se vedea 1.2.6.).

1.2. Titlurile paralele, alte titluri și complemente ale titlului

- 1.2.1. Al doilea element al zonei titlului și al mențiunii de autor este transcrierea titlurilor, altele decît titlul propriu. În mod excepțional celelalte titluri și titlurile paralele pot fi prescurtate sau în anumite cazuri suprimate din ISBD.
- 1.2.2. Titlurile paralele sînt transcrise în ordinea succesiunii lor, sau a importanței lor tipografice, pe pagina de titlu.
- 1.2.3. Celelalte titluri sînt transcrise în ordinea succesiunii lor sau a importanței lor tipografice, pe pagina de titlu.
- 1.2.4. Celelalte mențiuni care figurează pe pagina de titlu și care dau indicații asupra naturii conținutului etc., monografiei sau asupra motivului sau ocaziei publicării, sînt transcrise în continuarea titlurilor paralele sau a celorlalte titluri.
- 1.2.5. Celelalte titluri și complementele de informație provenind din „avant-titlu“ sînt plasate după titlul propriu cînd nu există o imposibilitate gramaticală sau de altă natură ; dacă nu, ele sînt indicate în notă (a se vedea 6.1.2.).
- 1.2.6. Cînd mai multe titluri corespunzînd diverselor opere cuprinse în monografie figurează pe pagina de titlu și cînd nu există titlu comun, titlurile sînt redată în ordinea succesiunii lor sau a importanței lor tipografice, pe pagina de titlu, și separate de fiecare dată printr-un punct (.). Cînd aceste titluri sînt și ele urmate de alte titluri (și sau complemente de informație) și de mențiunile lor de autor, aceste alte titluri și mențiuni

sint redat e în continuarea titlului la care ele se raportează. Titlul  i celelalte indica ii relative la fiecare operă sunt separate de titlul următor printr-un punct (.)

Ex : Romeo and Juliet. King Lear. Macbeth ' by William Shakespeare. — Henry Esmond : a novel / by Thackeray. Bleak House : novel / by Charles Dickens.

1.2.7. Celelalte titluri  i/sau complementele de informație ale monografiei care nu figurează pe pagina de titlu sint puse între paranteze pătrate dacă sint date în zona titlului din ISBD.

1.2.8. Un titlu original care apare pe pagina de titlu este transcris ca „titlu paralel” (vezi 6.1.)

Ex : Die Geschichte von Frau Tiggywinkle = The Story of Mrs. Tiggywinkle / von Beatrix Potter.

1.3. Mențiune de autor

1.3.1. Al treilea element al zonei titlului  i al mențiunii de autor este mențiunea de autor. Ea se poate raporta la autorul principal al monografiei sau la autorii secundari. Mențiunea de autor se poate raporta la persoană sau la colectivitate.

1.3.2. Mențiunea de autor este dată a a cum ea se prezintă pe pagina de titlu, sau în altă parte în lucrare. Dacă mențiunea de autor nu este luată după pagina de titlu, ea este dată între paranteze drepte (/).

1.3.3. C nd un nume de autor face parte integrantă din titlu, sau constituie titlul  i a fost luat ca atare (vezi 1.1.5.  i 1.1.6.) orice nouă mențiune de autor este exclusă.

1.3.4. C nd există mai mulți autori, ordinea men iunilor în ISBD este aceea pe care o indică succesiunea numelor, sau importanța tipografică, pe pagina de titlu.

1.3.5. C nd un nume de autor, persoană sau colectivitate, ap rind pe foaia de titlu, nu este legată gramatical de titlu, un cuv nt apropiat sau o expresie scurtă în limba titlului poate fi utilizată pentru a lega titlul sau titlurile de mențiunea de autor.

Ex : Le P re Goriot / par / Honoré de Balzac

Statistics of homelessness / issued by the / Home Office
Dacă din motive gramaticale sau alte motive, nu se utilizează nici o formulă, numele persoanei sau al colectivităţii este dat direct după bara oblică (/).

Ex. : Handbook of the collections Croydon Museum
Adroddia ar ddiweith / Swyddfa Gymreig

1.3.6. C nd mai mulți autori, coautori sau colaboratori sint menționați pe pagina de titlu, numărul autorilor de men ionat este lăsat la libera alegere a centrului de catalogare. Omisiunile sint indicate

Ex. : The World of the lion / by Samuel Devend... and others

1.3.7. Indicațiile fără legătură cu noțiunea de autor, dar care figurează pe pagina de titlu, trebuie să fie omise dacă nu privesc conținutul operei, dacă sînt inutile amănunțite sau dacă dau precizări pe care le vom găsi în colajune.

Ex. : „cu 33 de hărți în culori“. Asemenea indicații dacă ținem să le includem în ISBD, sînt date în notă. O expresie ca : „cu 33 de ilustrații de mîna autorului“ este o mențiune de autor.

2. Zona edițiunii

Sumar 2.1. Mențiune de ediție

2.2. Mențiunea de autor relativă la ediție

Schemă de punctuație Mențiune de ediție / mențiune de autor relativă la ediție.— Mențiune de ediție.—

A. A se separa mențiunea de ediție de mențiunea de autor relativă la ediție printr-o bară oblică(/).

A se separa mențiunea de ediție de adresă printr-un punct-linioară (.—)

B. A se separa mențiunea de autor relativă la ediție de adresă printr-un punct-linioară (.—).

2.1. Mențiunea de ediție

2.1.1. Primul element al zonei de ediție este mențiunea de ediție

2.1.2. Mențiunea de ediție este dată într-o versiune prescurtată a termenilor utilizați în lucrare.

Sînt utilizate prescurtări standardizate.

2.1.3. Cînd se știe că ediția unei monografii conține schimbări însemnate în comparație cu edițiile precedente, chiar dacă nu se face mențiune în publicație, o formulă apropiată, în limba titlului, este adăugată între paranteze drepte (/ /).

Ex : /3^e ed/

/1 st., reprinted with corrections/

/Nouv. ed./.

2.2. Mențiune de autor relativă la ediție

2.2.1. Al doilea element al zonei ediției este mențiunea autorilor secundari legați direct de una sau mai multe ediții ale operei. Prin autori secundari, se înțelege de exemplu, editorul intelectual, ilustratorul sau prefațatorul unei noi ediții.

2.2.2. Cînd un autor secundar are legătură evidentă cu una sau mai multe ediții ale aceleiași opere, dar nu au toate mențiunea de autor, urmează mențiunea de ediție.

Ex : 3e ed. / ilustré par Jean Lefort

4e ed. / ilustré par Jean Lefort

- 2.2.3. Când un autor secundar nu are legătură evidentă cu una sau cu anumite ediții ale lucrării, mențiunea de autor trebuie să figureze în zona titlului și a mențiunii de autor (vezi 1.3.).

3. Zona adresei

- Sumar : 3.1. Locul de publicare
3.2. Numele editorului
3.3. Data de publicare
3.4. Locul de imprimare
3.5. Numele imprimatorului (tipografului)

Schemă de punctuație Loc de publicare : numele editorului, data de publicare
(Loc de imprimare : numele imprimatorului).
Loc de publicare : loc de publicare : numele editorului,
data.
Loc de publicare : numele editorului : numele editorului,
data.
Loc de publicare ; numele editorului ; loc de publicare :
numele editorului, data.

- A. A se separa locul de publicare de numele editorului prin două puncte (:).
A se separa locul de publicare de un alt loc de publicare printr-un punct și virgulă (;).
- B. A se separa numele editorului de dată printr-o virgulă (,).
A se separa numele editorului de un alt loc de publicare printr-un punct și virgulă (;)
A se separa numele primului editor de numele unui alt editor prin două puncte (:)
- C. A se separa data de colajune printr-un punct-linioară (.—)
A se separa data de locul de imprimare printr-o paranteză (()).
- D. Locul de imprimare și numele imprimatorului sînt puse între paranteze. În interiorul parantezelor, a se utiliza aceeași punctuație pentru locul de imprimare și numele imprimatorului ca cea care este utilizată pentru locul de publicare și numele editorului (Vezi A și B de mai sus).

3.1. Locul de publicare

- 3.1.1. Primul element al zonei adresei este locul de publicare
3.1.2. Locul de publicare este localitatea unde se găsește sediul întreprinderii de editură. Pentru micii editori, adresa completă poate fi adăugată la numele localității, între paranteze, după dorința centrului de catalogare.
Ex : London (19 Rathbone St., W. 1.).

3.1.3. Locul de publicare este transcris respectînd ortografia și forma gramaticală sub care figurează în publicație. Cînd acest lucru este necesar, forma standardizată a numelui localității este pusă între paranteze drepte.

Ex : Dinbych /i.e. Denbich./

Mediolani /i.e. Milan/

3.1.4. Complementele necesare identificării localității sînt puse între paranteze drepte.

Ex : London /Ontario/

Lombreuil /Loiret/

3.1.5. Cînd un editor are birouri în mai multe localități și cînd acestea sînt menționate în publicație, localitatea cea mai importantă, după tipografie sau orice alt criteriu, sau în lipsă, primul oraș menționat este dat întotdeauna ; alte localități pot fi menționate cînd centrul de catalogare consideră bun acest lucru (de exemplu, o localitate care se găsește în țara centrului de catalogare).

3.1.6. Dacă nu putem fi siguri de locul publicării, locul probabil este indicat între paranteze drepte

Ex : /London/.

3.1.7. Dacă nu se cunoaște locul publicării, se pune prescurtarea s.l. (sine loco) între paranteze drepte.

Ex : /s.l./

3.2. Numele editorului

3.2.1. Al doilea element al zonei adresei este numele editorului

3.2.2. Numele editorului este dat sub forma cea mai scurtă care să permită să fie înțeles și identificat fără ambiguitate, chiar pe plan internațional. Cînd editorul este în același timp autorul publicației, și cînd numele său apare în mențiunea de autor (Vezi 1.3.), numele lui poate fi dat sub formă prescurtată în adresă.

Ex : Shadow dance / by Henry Clive

Mackenson, —

London : H. Mackenson, 1971.—

Cînd editorul este o colectivitate al cărei nume apare în altă parte în notiță, o abreviere apropiată poate înlocui numele editorului.

Ex : Health today / issued by the World Health Organization.
Geneva, London, WHO, 1970.

3.2.3. Cînd o publicație are mai mulți editori, editorul principal, semnalat prin tipografie sau prin orice alt criteriu, sau în lipsă, primul editor menționat este totdeauna dat ; ceilalți editori și distribuitori (inclusiv organisme de stat), și localizările

lor dacă e necesar, pot fi menționate după dorința centrului de catalogare.

Ex : London : W.H. Allen : Macmillan

Louvain : Nouwelaerts ; Freiburg Herder

Geneva : WHO ; London : distributed by H.M.S.O.

- 3.2.4. Dacă nu se cunoaște numele editorului, se pune abrevierea „s.n.“ (sine nomine) între paranteze drepte.

Ex : London /s.n./

/S.1./ ; /s.n./.

- 3.2.5. Locul de imprimare, tipărire și numele imprimatorului (tipografului) nu se substituie locului de publicare și numelui editorului necunoscute (Vezi 3.4. și 3.5.).

Ex : /S.l./ /s.n./ 1971, (London : Wiggs)

Citeva imprimerii (tipografii) totuși sint de asemenea edituri și sint înregistrate ca atare.

Ex : Oxford, Clarendon Press

Paris. Imprimerie Nationale

3.3. Data de publicare

- 3.3.1. Al treilea element al zonei adresei este anul publicării.

- 3.3.2. Datele erei creștine sint indicate în cifre arabe. Datele altor ere sint indicate așa cum se găsesc în lucrare, urmate de data echivalentă a erei creștine între paranteze drepte.

Ex : 1969.—

5730/1969—70/.—

- 3.3.3. Când anul de publicare indicat în lucrare este recunoscut ca greșit, se transcrie așa cum figurează în publicație, făcînd să fie urmat de data corectată între paranteze drepte.

Ex : 1967/i.e. 1967/.—

- 3.3.4. Dacă publicația nu poartă data de publicare, data copyright-ului sau data de imprimare este indicată.

Ex : C.p. 1969.—

1969 printing.—

Data copyright-ului și data de imprimare pot fi adăugate la data de publicare după dorința centrului de catalogare.

Ex : 1969, 1971 printing

1969, ccp. 1937

1969, ccp 1967, 1970 printing

- 3.3.5. Dacă nici o dată de publicare, copyright sau de imprimare nu poate fi atribuită publicării, se ia o dată aproximativă, precedată de cuvîntul „circa“, sau indicată în orice alt mod.

Ex : /circa 1835/.—

/1969/.—

/196?/.—

3.4. Loc de imprimare (tipărire)

și

3.5. Numele imprimatorului (tipografului)

3.4.1. Al patrulea și al cincilea element al

și

3.5.1. zonei adresei sînt locul de imprimare și numele imprimatorului.

3.4.2. Dacă locul de publicare și numele editorului

și

3.5.2. sînt cunoscute, indicarea locului de imprimare și numele imprimatorului este facultativă. Cînd locul de publicare și numele editorului, sînt cunoscute, trebuie să se menționeze locul de imprimare și numele imprimatorului, dacă sînt indicate în publicație.

3.4.3. Dacă trebuie menționate mai multe

și

3.5.3. locuri de imprimare și nume de imprimatori ele sînt indicate în același mod ca diferitele locuri de publicare și nume de editori (Vezi 3.1. și 3.2.)

Ex : (Budapest ; Kossuth ny ; Debrecen ; Alfoldi).

4. Zona colațiunii

- Sumar
- 4.1. Număr de volume și/sau număr de pagini
 - 4.2. Mențiune de ilustrație
 - 4.3. Format
 - 4.4. Material însoțitor

Schemă de punctuație

Număr de volume și/sau număr de pagini : mențiune de ilustrație ; format și material însoțitor.—
Număr de volume și/sau număr de pagini ; format.—

- A. A se separa numărul de volume și/sau paginația de mențiunea de ilustrație prin două puncte (:)
A se separa numărul de volume și sau paginația de format printr-un punct și virgulă (;)
 - B. A se separa mențiunea de ilustrație de format printr-un punct și virgulă (;)
 - C. A se separa formatul de colecție sau de note printr-un punct și linioară (.—)
A se separa formatul de materialul însoțitor printr-o „perluète“ (&).
 - D. A se separa materialul de însoțire de colecție sau de note printr-un punct-linioară (.—)
- 4.1. Primul element al zonei colațiunii este indicarea numărului de volume al publicației și/sau paginația.

4.1.2. Numărul de volume este indicat când o monografie este publicată în mai multe volume și catalogată ca un tot. Dacă cuvântul „volum“ nu convine, pot fi utilizați alți termeni mai apropiați (de ex. : „portefeuille“), dacă e cazul

Pe cât este posibil, se iau termeni folosiți în publicație.

(Pentru tratamentul unui volum făcând parte dintr-o monografie în mai multe volume și catalogat separat, a se vedea capitolul „Catalogarea volumelor separate ale unor monografii în mai multe volume“).

4.1.3. Dacă o monografie în mai multe volume are o paginație continuă, paginația e dată după numărul de volume. Ex. : 8 vol., 894p. : În celelalte cazuri paginația poate fi dată după numărul de volume, după dorința centrului de catalogare.

Ex : 5 vol. 31+33+49+37+18p.

3 vol. V—31+VI—32+III—49p.

4.1.4. Pentru o monografie într-un volum, se indică numărul pg./și sau al filelor sale. (Dacă filele unei publicații sînt imprimate pe ambele părți, publicația este descrisă numărîndu-le ca pagini. Dacă filele sînt imprimate numai pe o parte, publicația este descrisă numărîndu-le ca file).

Paginația este exprimată în modul următor : Se transcrie numărul care figurează pe ultima pagină sau ultima filă a fiecărei secvențe de pagini sau file numerotate.

Ex.: O publicație de 8 pagini numerotate, 4 pagini paginate ca IX—XII și 317 pagini paginate 13—329 este descrisă : 329 p. O publicație de 8 pagini nenumerate, 4 pagini paginate I—IV și 329 pagini paginate 1—329 este descrisă IV—329 p.

Dacă o publicație comportă mai mult de 3 secvențe de pagini numerotate în același mod, pot fi adunate și se menționează totalul lor urmat de indicația „paginație multiplă“.

Ex.: 1000 p. paginație multiplă, și *nu*
48—53—99—300—410—90 p.

Dacă o publicație e numerotată pe coloane, se dă numărul coloanelor.

Ex.: 831 col.

Dacă o publicație e numerotată pe pagini și file, sau pagini și coloane, sau pe file și coloane, fiecare secvență este descrisă succesiv.

Ex.: O publicație conținînd 15 file numerotate urmate de 327 de pagini numerotate este descrisă 15 f.—327 p.

Filele cu ilustrații necuprinse în paginație (în mod obișnuit numite „planșe“) sînt socotite ca pagini sau ca file după cum ele sînt imprimate pe ambele părți sau pe o parte.

Ex.: O publicație de 300 de pagini urmate de o secvență de „planșe“, imprimate pe ambele părți ale filei și numerotate 1—50, este descrisă : 300—50 p.

Dacă numărul imprimat pe ultima pagină este greșit, e menționat astfel, urmat de numărul corectat între paranteze drepte.

Ex.: XIV—329 /i.c. 923/ p.

4.1.5. Dacă o publicație nepaginată conține mai puțin de 100 de pagini, se numără paginile și se indică numărul lor între paranteze drepte. Dacă o publicație nepaginată conține mai mult de 100 de pagini, se poate indica o paginație aproximativă.

E x.: /87/ p.
circa 500 p.

4.1.6. Dacă paginația unei lucrări reprezintă o parte dintr-o paginație mai întinsă (cazul unui volum al unei publicații în mai multe volume, al unui extras dintr-un periodic), sînt transcrise numerele primei și ultimei părți ale lucrării. În acest caz, abrevierile corespunzînd paginilor, filelor, coloanelor sau echivalentelor lor preced numerele.

E x.: F. 81 la 93
P. 713 la 797

4.1.7. Dacă e necesară o descriere mai amănunțită a publicației (de ex. dacă metoda descrisă la 4.1.4. dă o idee în totul inexactă despre importanța publicației), fiecare secvență de pagini sau file, numerotate sau nu, este descrisă utilizînd sistemul său predominant de numerotare. Astfel, numerotarea paginilor sau filelor în cifre romane este dată în cifre romane; numărătoarea paginilor sau filelor în cifre arabe este transcrisă în cifre arabe, secvențele de pagini sau file nenumerate sînt date în cifre arabe între paranteze drepte.

E x.: /8—VIII—[302—] 73 p.
/137 —/302 p., 19 f.
/33 —/ 31 f.

4.2. Mențiunea de ilustrație

4.2.1. Al doilea element al zonei colațiunii este mențiunea de ilustrație a publicației și/ sau o descriere a acestor ilustrații.

4.2.2. Dacă o publicație este ilustrată, abrevierea „ilustr.“ este pusă după mențiunea de paginație.

E x.: 492 p. : ilustr.
8 vol. : ilustr.

Diferitele categorii de ilustrații (de ex.: hărți, planuri, note muzicale) sînt indicate după abrevierea ilustr. dacă ele formează o parte importantă a publicației.

E x.: 492 p. : ilustr., hărți

Categoriile deosebite de ilustrații pot înlocui abrevierea ilustr. dacă ele constituie singurele ilustrații ale publicației.

E x.: 492 p. : hărți, planuri

Numărul ilustrațiilor, sau al unei categorii speciale de ilustrații poate fi indicat.

E x.: 31 ilustr.
ilustr., 17 fac-sim.
12 kt.
12 hărți

Dacă unele sau totalitatea ilustrațiilor sînt în culori (adică imprimare în două sau mai multe culori, negrul fiind considerat ca o culoare) se poate menționa.

Ex.: ilustr. color
ilustr., 31 hărți color
cop. ilustr. color

Dacă publicația conține text puțin sau deloc, se poate face mențiunea de ilustrație, cu condiția ca acest lucru să nu dea o idee falsă despre importanța publicației. În acest ultim caz, se poate menționa natura și importanța ilustrației în mențiunea de paginație.

Ex.: 500 p. : numai ilustr.
500 p. : mai ales ilustr.
dar 74 p. — 15 p. de muzică

4.3. Format

4.3.1. Al treilea element al zonei colațiunii este înălțimea volumului.

4.3.2. Înălțimea indicată este aceea a copertei volumului exprimată în centimetri rotunjiți către centimetrul superior.

Ex.: 21 cm.

Cînd proporțiile publicației sînt neobișnuite (de exemplu, cînd lățimea e superioară înălțimii), lățimea poate fi dată după înălțime.

Ex.: 21×32 cm.
21× 5 cm.

4.4. Material însoțitor

4.4.1. Al patrulea element al zonei colațiunii este descrierea oricărui material care însoțește lucrarea descrisă, destinat să fie utilizat și păstrat împreună cu lucrarea. Materialul însoțitor care poate fi utilizat singur sau care nu e destinat să fie păstrat cu lucrarea poate fi descris fie separat, fie după metoda urmată pentru volumele separate ale monografiilor în mai multe volume (a se vedea capitolul „Catalogarea volumelor separate ale monografiilor în mai multe volume”).

4.4.2. Materialul de însoțire este descris printr-un cuvînt sau printr-o frază indicînd natura sa.

Ex.: 271 p. : ilustr., 21 cm & errata

4.4.3. Dacă materialul de însoțire are o paginație, ilustrații sau dimensiuni proprii, sau cînd este de o astfel de natură încît cere o descriere specială, aceasta este dată după cuvîntul sau după fraza care o caracterizează.

Ex.: 271 p. : ilustr., 21 cm & atlas (37 p.—19 f. : hărți color ; 37 cm).
271 p. : ilustr. ; 21 cm. & disc. (30 cm., 33 turații).—

Dacă o descriere mai amănunțită a materialului însoțitor e necesară, ea este dată în notă (A se vedea 6.4).

5. Zona colecției

- Sumar : 5.1. Mențiunea de colecție
5.2. Mai multe colecții
5.3. Mențiunea de sub-colecție
5.4. Numerotare în cadrul colecției
5.5. Teze

Schema de punctuație

(Colecție : sub-colecție ; numerotare în interiorul colecției).

(Colecție : numerotare în interiorul colecției).

(Colecție ; numerotare în interiorul colecției : sub-colecție ; numerotare în interiorul sub-colecției).

- A. A se separa mențiunea de colecție de sub-colecție prin două puncte (:).
A se separa mențiunea de colecție de numerotare prin punct și virgulă (;).
- B. A se separa sub-colecția de numerotare prin punct și virgulă (;).
A se separa numerotarea colecției principale de sub-colecție prin două puncte (:).
- C. Fiecare mențiune de colecție e pusă între paranteze.

5. Mențiune de colecție.

- 5.1. Mențiunea de colecție este dată așa cum figurează în monografie.
- 5.2. Când o monografie face parte din mai multe colecții, titlul fiecăreia dintre ele este indicat între paranteze.
Ex.: (Norwegian monographs on university science).
(Scandinavian university books).
- 5.3. Dacă o publicație face parte dintr-o colecție complexă (de exemplu colecție în interiorul unei colecții), colecția principală este menționată prima, urmată de sub-colecție.
Ex.: (Kryptogamenaflorea von Europa : Deutschland).
- 5.4. Numerotarea în interiorul colecției este dată când ea este cunoscută.
Ex.: (Cambridge University monographs ; 7).
(World history series ; section 3 ; Europe ; vol. 7).
- 5.5. Când o teză apare în interiorul colecției de teze a unei universități, mențiunea de teză e tratată ca o colecție. Celelalte mențiuni de teză sînt date în notă. (A se vedea 6.6.1.).
Ex.: (Thèse : Méd. Nancy : 1967 ; nr. 28).

6. Note

Sumar : Notele completează descrierea formală cînd regulile precedente nu permit să se introducă în ea unele informații. Ele pot privi, deci orice punct al prezentării monografiei sau al conținutului. Exceptînd o indicație contrară, notele și or-

dinea în care ele se prezintă sînt facultative. Notele, din cauza naturii lor, nu pot fi enumerate într-un mod exhaustiv, dar ele pot fi clasate în ordinea zonelor ISBD. Notelor relative la aceste zone li se pot adăuga alte note care descriu publicația, dar care nu corespund niciuneia din zonele ISBD. Exemplele de mai jos sînt date cu titlu indicativ, dar nu au valoare de regulă.

Punctuație. Fiecare notă este separată de următoarea prin punct-linioară (-.), care poate fi omis cînd notele sînt așezate pe rînduri separate.

6.1. Note relative la zona titlului și a mențiunii de autor.

6.1.1. Note asupra titlului propriu

6.1.1.1. Notă de titlu original

Cînd monografia de catalogat este o traducere, titlul original trebuie să fie prima dintre note. Dacă există un titlu uniform unanim acceptat (de ex. pentru clasicii anonimi și operele care au fost publicate sub numeroase titluri în mai multe limbi, el înlocuiește în notă titlul original.

Ex.: Titlul original „La Muerte de Artemio Cruz“).

Titlu uniform : „Hamlet“ —

Titlu original : „Promessi sposi“ —

Titlu uniform : „Chanson de Roland“ —

6.1.1.2. Alte note relative la titlul propriu. Ele cuprind notele asupra izvorului titlului, notele indicînd variantele titlului lucrării și notele asupra titlurilor transliterate.

Ex.: Titlu luat după copertă. —

Anterior apărut sub titlul „Garden of delight“

6.1.2. Note asupra celorlalte titluri

De exemplu, un subtitlu foarte lungi sau un titlu alternativ pot fi date în notă.

6.1.3. Note asupra mențiunii de autor

Ele cuprind numele autorilor edițiilor anterioare, ale autorilor secundari care n-au putut figura în notița /descriere/ și notele asupra persoanelor sau colectivităților care, avînd o legătură cu edițiile anterioare, nu o mai au cu publicația de catalogat.

Ex.: Previous editions by Norman Smythe. —

Previous edition revised by George Moore.—

6.2. Note asupra istoricului bibliografic

Ele dau precizări asupra legăturii monografiei cu alte publicații, și asupra edițiilor anterioare, inclusiv edițiile reproduse în fac-simile.

Ex.: 2-nd edition, London : Macmillan, 1938. —

Originally published, London : Collins, 1967. —

Facsimile reprint of the 4 th edition, Amsterdam : /s.n./ 1970. —

Offprint from „Physical Review“, 2-nd series, vol. 70, nr. 5—6, September 1 et 15, 1946.—

6.3. Note asupra adresei

Ele dau precizări asupra editorilor precedenți și asupra publicării simultane și în alte țări.

Ex.: Also published in Colombo by Ceylon University Press. —

6.4. Note asupra colatiunii

Ele cuprind toate elementele care completează colatiunea ca și particularitățile materiale. Amănunțele suplimentare privind materialul însoțitor sînt de asemenea notate aici.

Ex.: Illustrations coloured by hand. —

Printed on acid-free paper. —

First 25 copies bound in leather. —

6.5. Note asupra colecției

Ele cuprind informații asupra colecțiilor în care lucrarea a apărut anterior, ca și notele privind editorii științifici ai colecțiilor.

6.6. Note fără legătură cu zonele de la 1 la 5.

6.6.1. Note de teză

Acestea sînt redactate cînd publicația nu face parte dintr-o colecție de teze.

Ex.: Previously issued as the author's Ph. D. thesis, University of Birmingham. —

6.6.2. Numărul de exemplare al tirajului

6.6.3. Note asupra conținutului și anexelor

6.6.3.1. Note analitice asupra conținutului lucrării

Ex.: Contents : A Midsummer night's dream.— Henty IV.—

Includes the text of the 1913.—

6.6.3.2. Anexe (bibliografii, index, etc.).—

Ex.: Bibliography p. 291. Index. —

List of films p. 323—327.

7. Zona ISBN (= numărului standard al cărții) a legăturii și a prețului

Sumar 7.1. Număr standard internațional al cărții (ISBN)

7.2. Legătură

7.3. Preț

Schema de punctuație

ISBN Legătură : Preț

ISBN : Preț

ISBN

A. A se separa ISBN de legătură printr-un spațiu

A se separa ISBN de preț prin două puncte (:)

B. A se separa legătura de preț prin două puncte (:)

7.1. Număr standard internațional al cărții (ISBN)

- 7.1.1. Primul element al zonei este numărul standard internațional al cărții (ISBN)
- 7.1.2. ISBN este precedat de literele ISBN și se scrie fie reproducând spațiile, fie trăsurile de unire utilizate între diversele elemente ale numărului
 Ex.: ISBN 0-7131-1646-3
 ISBN 0 90 5134 1 9
- 7.1.3. ISBN trebuie să fie indicat când este cunoscut
- 7.1.4. Adăugirile la ISBN sînt adăugate în paranteze
 Ex.: ISBN 0-11-950306-9 (vol. 1)

7.2. Legătură *

- 7.2.1. Al doilea element al zonei este o scurtă descriere a tipului de legătură a publicației. Se pot utiliza abrevieri.
- 7.2.2. Mențiunea de legătură este *facultativă*
- 7.2.3. Mențiunea de legătură dacă este menționată, ea urmează după ISBN căruia îi corespunde.
 Ex.: ISBN 0-901727-88-1 Broché :
 ISBN 0-901727-88-1 Broché

7.3. Preț

- 7.3.1. Al treilea element al zonei este prețul publicației exprimat în cifre însoțite de simbolul monetar corespunzător. Se folosesc simbolurile oficiale standardizate pentru monedă.
- 7.3.2. Mențiunea prețului este facultativă.
- 7.3.3. Prețul este indicat după ISBN-ul și legătura cărora le corespunde.
 Ex.: ISBN 0-85163-001-4 Paperback : £ 0,50
 Indicațiile complementare privind prețul sînt date între paranteze.
 Ex.: ISBN 0-85417-431-1 Paperback £ 3.00
 (£ 2.00 to members).
 Când publicația apare sub mai multe forme cu mai multe ISBN, fiecare ISBN este urmat de mențiunile de legătură și preț care-i sînt proprii. Mențiunile succesive sînt separate prin punct (.), cu condiția să nu fie transcrise pe rînduri separate.
 ISBN 22-999-9999-1 kart. lamin : DM 23.50. ISBN 22-999-9998-7 Lw. : DM 40.00

CATALOGAREA DE VOLUME SEPARATE ALE MONOGRAFIILOR ÎN MAI MULTE VOLUME

1. Catalogarea la două nivele

Această metodă e bazată pe repartizarea în două nivele a informațiilor privind unul din volumele unei monografii. Primul nivel conține

* Legătură : este luată aici în sensul de a desemna aspectul exterior al publicației în prezentarea dată de editor : carte broșată, cartonată, legată.

toate elementele comune tuturor volumelor. Al doilea nivel conține toate elementele proprii volumului descris. La fiecare nivel, ordinea elementelor o urmează pe aceea a ISBD,

Ex.:

	<i>Primul nivel</i>	<i>Al doilea nivel</i>
1.1. Titlu propriu	The Politics of change in Venezuela :	Vol. 1 : A Strategy of research/
1.2. Alte titluri	a joint study/	
1.3. Mențiune de autor	edited by Frank Bonilla. —	illustrated by Joan Rioe. —
2.1. Mențiune de ediție	3 rd ed. —	
2.2. Mențiune de autor relativă la ediție		
3.1. Loc de publicare	Cambridge/Mass/ ; London :	
3.2. Numele editorului	M.I.T. Press,	
3.3. Data de publicare	1967—*	1967. —
3.4. Loc de imprimare	(Kingsport)	
3.5. Numele imprimatorului	(Kingsport Press). —	
4.1. Volume și/sau pagini	3 v. : *	xx-394 p. :
4.2. Ilustrații	ill. ;	ill., maps ;
4.3. Format	24 cm. — *	24 cm.
5. Colecția	Social change series **	
6. Note		Index
7.1. ISBN	ISBN 0-091-32214-8	ISBN 0-091-32213-x
7.2. Legătură		Cased :
7.3. Preț		£ 8.00

Analiza de mai sus dă ISBD :

The politics of change in Venezuela : a joint study/edited by Frank Bonilla. — 3 rd ed. — Cambridge /Mass/ ; London M.I.T. Press, 1967 — Kingsport : Kingsport Press). — 3 vol. — ill. ; 24 cm. — (Social change series).

ISBN 0-091-32314-8

Vol. 1 : „Strategy for research“ /illustrated by Joan Rice 1967. — xx-394 p. ill., maps ; 24 cm.

Index.

ISBN 0-091-32213-x Cased £ 8.00

* Unele informații pot fi date la ambele nivele.

** Când titlul colecției e comun tuturor volumelor, el trebuie menționat la primul nivel. Poate fi menționat la al doilea nivel când volumul separat este numerotat sau indicat într-un mod care îi este propriu în interiorul colecției.

2. Notiță de completat.

Se poate de asemenea descrie o monografie în mai multe volume utilizând un singur nivel : în acest caz, se lasă în alb elementele descrierii de care nu sîntem siguri în momentul catalogării primelor volume. Aceste elemente sînt în mod normal data și numărul de volume. Toate elementele importante care privesc numai pe unul dintre volume sînt indicate în una sau mai multe note după prezentare. Această metodă nu e recomandată pentru o bibliografie națională sau orice altă listă cumulativă automatizată. Pentru publicația analizată mai sus, acest sistem dă următoarea ISBD :

The Politics of change in Venezuela : a joint study/edited by Frank Bonilla. — 3 rd ed. — Cambridge /Mass/ : London : M.I.T. Press, 1967.— (Kingsport : Kingsport Press). — 3 vol. (xx-394 p.) ill., maps ; 24 cm. — (Social change series).

Vol. 1 „A Strategy for research“ is illustrated by Joan Rice.— £ 8.00 (Vol. 1).

— Index in vol. 1.

ISBN 0-091-32214-8 Cased

ISBD de mai sus face parte dintr-o notiță care trebuie completată la sosirea celui de al doilea și al treilea volum.

EXEMPLE ALESE DE MEMBRII GRUPULUI DE LUCRU

Publicații engleze

1. Mathematics : creation and study of from/[by] Jacqueline P. Evans. Reading [Mass] ; London : Addison Wesley, 1970. — x-358 p. : ill. ; 24 cm.— (Addison Wesley series in mathematics).

ISBN 0-021-02568 — X Cased. £ 3.05

2. Penyr yrfaa : nofel fuddugol Eisteddödd Genedlaethol Dangor, 1931)/gan Merris Thomas. — /Argraffiad newydd/ wedi ei diwygio, gio ar gyfer argraffiad newydd gan W. Rhys Nicholas. — Llandysul : Gwasg Gomer, 1969.— 145 p. ; maps : 19 cm.

Previous ed., Caernarvon : Swddfa'r Goleud', 1932. — Maps on lining papers.

ISBN 0-85088-027

3. Les Fragments de „La Destruction de Jérusalem“ et des „Amours de vieillard“ : textes en moyen breton/ traduits et adnotés par Roparz Hemon et supplément établi avec la collaboration de Gwennolle Le Menn. — Dublin (10 Burlington Rd, Dublin 4). Dublin Institute for Advanced Studies, 1969.— XXXII-445 p. ; 19 cm.— (Mediaeval and modern Breton series ; vol. 2).

Taken from the manuscript collection of Louis Le Pelletier.

ISBN 0-901282-03-0

4. Wallace and Bates in the tropics : an introduction to the theory of natural selection/ edited by Barbara C. Beddall, based on the writings of Alfred Russel Wallace and Henry Walter Bates. — /New York/ : Macmillan, N. Y. ; London : Collier-Macmillan, 1969.— XI-241 p. : 2 maps, 2 ports ; 22 cm.

Bibliography p. 226—228

ISBN 0-02-708680-1 Cased : £ 1.05.

5. Raport of a study of rail links with Heathrow Airport/ Heathrow Link Steering Group [for the] Ministry of Transport.— London: H.M.S.O. — 2 v. ; 25 cm.

Part 1. — 1970 — V — 10 p. : ill. ; 25 cm.

ISBN 0-11-550156-8 Sewn ; £ 0.12.

6. A revision of the genus *Catoptroterys* Karsch (Orthoptera : Tettigoniidae)/ by John Huxley.— London: British Museum (Natural History), 1970. — P. 127—170 : ill., maps ; 25 cm. — (Bulletin of the British Museum (Natural History): Entomology ; vol. 24, nr. 5).

Bibliography p. 170.

ISBN 0-11-980895-1 Paperback : £ 1.50.

Publicații olandeze

1. Wetenschap en bibliotheek : een onderzoek naae enkele aspecten van kennisworming en weten-schappelijke communicatie, in het bijzonder bij de sociale geografie/ [door] A. O. Kouwenhoven. — Assen : van Gorcum, 1971. — VI — 289 p. : 23 cm.

Ook verschenen als proefschrift Amsterdam, Gemeente Universiteit.

ISBN 90-232-0880-3.

2. Bijdrage tot de grondslagend der didaktiek van het aanvangs-sonderwijs in het Frans : een poping tot integratie van de didactische en linguistische ordening ener taal also leerstof = Principes de la pédagogie de l'enseignement français fondamental (avec résumé en français)/ [door] Rudolf Salomon Mossel.— Amsterdam : Meulenhoff, 1964. — XXI — 290 p. ; 22 cm.

Proefschrift Utrecht.

3. COBOL voor de programmeur / eindredacteur W. de Weerd, Publicatie van de Stichting het Nederlands Studiecentrum voor Administratieve Automatisering. — Alphen aan de Rijn : Samson, 1970. — XII — 403 p. : ill. ; 25 cm. — Informatical ; 1).

ISBN 90-14-41700-4

4. De kus en andere verhalen/ [door] Anton Pawlowitsj Tsjechov uit het Russisch vertaald en ingeleid door Aleida G. Schot. — 2e druk.-s'-Gravenhage : Boucher, 1954.— 251 p. : ill. ; 21 cm.

5. Kunstreisboek voor Nederland / samengesteld in opdracht van de Rijkscommissie voor de Monumentenbeschrijving. — Amsterdam : van Kampen, 1965.— 713 p. : ill. ; 19 cm.

Dit Kunstreisboek omvat de 6e druk van dl I Noord-en-Zuid-Holland, de 5e druk van dl II, Friesland, Gronningen, Drente ; de 5e druk van dl III, Overijsel, Utrecht, Gelderland ; de 5e druk van dl IV, Zeeland, Moord-Brabant, Limburg.

Publicații franceze

1. Les Mutants/par Henry Kuttner ; [traduit par Frank Straschitz]. Le Serviteur invisible /par Margaret St.-Clair ; [traduit par Michel Demuth]. Parfums/ par James Stammers ; [traduit par Simonne Hilling]. Paris : Edition Opta, 1969.— 255 p. : couv. ill. coul. ; 18 cm. — (Galaxie ; 68 bis).

Titre original 1 : „Mutant“. — 2 : „The Airy servitor“. — 3 : „Scent makes a difference“.

ISBN 2-0-000000-X.

2. Bibliographie de la tapisserie, des tapis et de la broderie en France/ par J. J. Marquet de Vasselot et Roger-Armand Weigert. — Paris : A. Colin, 1935 ; Paris : F. de Nobele, 1969 — XVI — 345 p. ; 23 cm. — (Archives de l'art français : Nouvelle période ; 13).

Reproduction en fac-similé de l'édition de 1935

ISBN 2-00-000000-X Rel. : 90 F.

3. L. Annaei Senecae de vita beata... = Sur le bonheur/ Sénèque... édition, introduction et commentaire de Pierre Grimal,... — Paris : Presses universitaires de France, 1969. — 128 p. ; 18 cm. — (Érasme ; 24).

ISBN 2-000-00000-X Br. : 14 F.

4. Les Bateaux.../ Edward W. Lewis, Robert O'Brien ; traduit de l'anglais par Serge Ouvaroff. — /Paris/ : R. Laffont, 1969. — 189 p. : ill. en noir et en coul., depl., couv. ill. en coul. : 19 cm. — (Laffont sciences).

Titre original : „Ships“

ISBN 2-0000-0000-X Br. : 9 F.

5. Lettres d'Ezra Pound à James Joyce, avec les essais de Pound sur Joyce : Pound, Joyce/ présentées et commentées par Forrest Read, traduction de Philippe Lavergne. — Paris : Mercure de France, 1970. — 352 p. ; 22 cm.

Titre original : „Pound, Joyce, the letters of Ezra Pound to James Joyce, with Pound's essays on Joyce“. — Contient quelques lettres de James Joyce à Ezra Pound. — Index.

ISBN 2-00000-000-X Br. : 36 F.

6. Présence de Lénine.../ Georges Cogniot. — Paris : Éditions sociales, 1970. — 2 vol., 253+159 p. : 18 cm. (Notre temps)

1. La trame d'une vie héroïque.

ISBN 2-000000-01-X Br. : 7,10 F.

2. Les Destinées historiques du léninisme.

ISBN 2-000000-02-X Br. : 5 F.

Publicații ungare

1. A per : /regény/. /irta/ Franz Kafka. Ford Szabó Ede. Urószó : Walko György. — Budapest : Európa, 1970 (Debrecen : Alföldi ny.) — 315 l. ; 19 cm. Original title : Der Prozess.

24.50 Ft.

2. Határozatlan integrál : /egyetemi segédkönyv/ irta Fazekas Ferenc. — 4 kiad. — Budapest : Tankönyvkiadó, 1968 (Egyet. ny.). — 206.l. : ill. ; cm. — (Műszaki matematikai gyakorlatok ; A. 5).

25.50 Ft.

3. Dialektisches Denken in der Philosophie von Gottfried Wilhelm Leibniz /von Anna Simonovits. /Übers. v. Werner Schuffenhauer/. — Budapest : Akadémiai Kiadó ; Berlin : Akademischer Verl., 1968 (Budapest : Akadémiai ny.). — 239 l. : 1 t ; 21 cm.

Original title : A dialektika Leibniz filozófiájában.

4. Világnézeti nevelésünk természettudományos alapjai. — Budapest : Tankönyvkiadó, 1970. — 6 köt. : ill. ; 24 cm.

5. Válogatott fejezetek as általános természeti földrajzból/ [szerk. Lang Sandor]. — 380 l. ill.

Bibliografia a fejezetek végén.

49.00 Ft.

5. Az Egyetemi Könyvtar évkönyvei = /Annales Bibliothecae Universitatis de Rolando, Eötvös nominatae/. — Budapest : Egymei Könyvtar. — 24 cm.

4. 1968/ /szerk. Mátrai László Toth, András, Vértesy Miklós/. — 1968 (Szeged : Szegedi ny.). — 369 l. : ill. ; 24 cm.

Idegen nyelvű kivonatokkal.

6. Magyar könyvészet : a Magyarországon megjelent könyvek, zene-művek, térképek és, hanglemezek címjegysége /közreadja az Országos Széchényi Könyvtar. — Budapest : OSzk. — 24 cm.

1966/ [fel. szerk. : Fügedi Péterne]. — 1968. — XIX — 882 l.

Publicații catalogate de Biblioteca Congresului

1. Les Jonques chinoises. /par L. Audemard. — Rotterdam : /s.n./, 1957—1962. — 4 v. ill. (part. col.), maps (1 fold) port. ; 27 cm.

(Publicaties van het Museum voor Landen Volkenkunde en het Maritiem Museum „Prins Hendrik“ ; 5—8). (L. V. /publicatie/ ; 4—7). (M. M. /publicatie/ ; 3—5, 7).

Bibliographical footnotes

Contents : 1. Histoire de la jonque. — 2. Construction de la jonque. — 3. Ornamentation et types. — 4. Description des jonques.

2. Musicians in English society, from Elizabeth to Charles I /by Walter L. Woodfill. — New York : Da Capo Press, 1969, c. 1953. — XVI — 372 p. : ill. ; 24 cm.

(Princeton studies in history ; v. 9). (Da Capo Press music reprint series).

Bibliography : p. 315—361.

Appendices (p. 247—313) : A Appointment of London waits — B. Entries relating to music from household records — C. Entries relating to music from municipal records / D. Town employing waits. — E. The Kings'smusic.

\$ 15.00.

3. Polarographic investigations of organic diselenides, disulphides and also compounds : with special reference to reversibility and adsorption in electrode processes/ by Bengt Nygard.— Uppsala : Universitetet ; Stockholm : Almqvist & Wiksell, 1967. — 37 p. : ill. ; 24 cm.

(Abstracts of Uppsala dissertations in science ; 104) (Acta Universitatis Upsaliensis). (S67—49 Inaug. — Diss. Uppsala).

Extr. a.t.p., with thesis statement, inserted.

Bibliography : p. 34—37.

10.00 skr.

4. The Avalon peninsula of Newfoundland : an ethnolinguistic study/ by E. R. Seary, G. M. Story and J. W. Kirwin. — Ottawa : Queen's Printer, 1968. — XI — 115 p. : maps ; 25 cm.

(National Museum of Canada. Bulletin ; nr. 219 : Anthropological series ; nr. 81).

Résumé in French.

Bibliography : p. 77—81.

5. A revision of the genus *Malacosoma* Hübner in North America (Lepidoptera-Lasiocampidae) : systematics, biology, immatures, and parasites/ by Frederick W. Stehr and Edwin F. Cook. — Washington Smithsonian Institution Press, 1968. — VI — 321 p. ; ill. (part. col.), maps, 24 cm. (U. S. National Museum. Bulletin : 276).

„Modified from a Ph. D. thesis by Frederick W. Stehr... University of Minnesota in 1964“.

6. Alberta alone/ [by] Cora Sandel. Translated from the Norwegian. . . by Elizabeth Rokkan. — New York : Orion Press, 1966. — 762 p. ; 21 cm.

Original title : Bare Alberte

„Originally published in three volumes : Alberte og Jakob... Alberte og friheten... [and] Bare Alberte“.

7. Gronland = Greenland / Kjeld Rask Therkilsen.— København Schönbergske forlag. 1953. — 123 p. : ill., maps ; 27 cm.

8. Melanges offerts à Juraj Andrassy = Essays in international law in honour of Juraj Andrassy/ texte redigé par Vladimir Ibler. — La Haye : Martinus Nijhoff, 1968. — XII — 365 p. : port. ; 24 cm.

French, English or German.

„Bibliographie des travaux scientifiques de Juraj Andrassy“ p. [358—]—365.

Bibliographical footnotes.

**FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ
A
ASOCIAȚIILOR DE BIBLIOTECARI
ISBD(S)**

**DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ-STANDARD
A PUBLICAȚIILOR SERIALE**

**(INTERNATIONAL STANDARD
BIBLIOGRAPHIC DESCRIPTION FOR SERIALS)**

RECOMANDATĂ DE „GRUPUL DE LUCRU ASUPRA
DESCRIERII BIBLIOGRAFICE INTERNAȚIONALE STAN-
DARD A PUBLICAȚIILOR SERIALE“, CREAT DE „COMISIA
DE CATALOGARE“ ȘI DE „COMISIA PUBLICAȚIILOR
SERIALE A FIAB“

**Text francez
Traducere în limba română**

**PARIS
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
1974**

//

Textul francez și textul englez al ISBD(S) au fost redactate în același timp. Textul original este textul francez, dar ultimele corecturi făcute pentru a armoniza ISBD(S) cu ediția a 2-a a ISBD(M) au fost efectuate asupra textului englez, apoi au fost traduse în limba franceză.

//

C FIAB

ISBN al ediției engleze : ISBN 0—9030—4303—3

TABLA DE MATERII

	Pag.
<i>Prefață</i>	435
<i>ISBD(S) : Descrierea bibliografică internațională-standard a publicațiilor seriale</i>	441
<i>Note preliminare</i>	441
Obiect și obiectiv	441
Definiții	442
Ordinea generală a elementelor	444
Punctuație	444
Surse de informare	446
Limba și scrierea descrierii	447
Prescurtări	447
Utilizarea majusculor	447
Exemple	447
Greșeli de imprimare	448
<i>Specificarea elementelor</i>	448
1. Zona titlului și a menționii autorului	448
2. Zona adresei	453
3. Zona colaționării	458
4. Zona colecției	460
5. Zona notelor	461
6. Zona Numărului internațional standard al publicațiilor seriale (ISSN) și a prețului	467
<i>Exemple alese de membrii Grupului de lucru</i>	468

P R E F A Ț A

Originile ISBD(S) urcă la un proiect precedent al Comisiei publicațiilor seriale a FIAB care căuta o bază comună pentru catalogarea publicațiilor seriale. Președintele și Secretarul Comisiei pregătiseră, din 1970—71, un chestionar asupra catalogării publicațiilor seriale. Ancheta a fost larg difuzată în timpul verii 1971 în 30 țări, pe lângă comisiile naționale de catalogare, bibliotecile naționale și alte biblioteci posesoare de importante colecții de publicații seriale, ca și pe lângă centrele bibliografice. Chestionarul și răspunsurile primite au format baza discuției care a avut loc la sesiunea Comisiei, cu prilejul Consiliului general al FIAB la Liverpool în 1971. La această sesiune, Dl. Chaplin, președintele Comisiei de catalogare a FIAB, a atras atenția delegaților asupra proiectului pe care-l terminase cu bine Grupul de lucru al Descrierii bibliografice internaționale-standard a monografiilor (International Standard Bibliographic Description for Monographs, ISBD(M), grup de lucru care fusese creat la Reuniunea internațională a experților în catalogare, la Copenhaga, în 1969. Dl. Chaplin a propus atunci formarea unui Grup de lucru comun pentru Comisia de catalogare și pentru Comisia publicațiilor seriale a FIAB, însărcinat să stabilească o descriere bibliografică internațională-standard a publicațiilor seriale (International Standard Bibliographic Description for Serials, ISEB(S)). Această propunere a fost aprobată.

Președinții și secretarii celor două comisii, la discutarea proiectului, au hotărât ca noul grup de lucru să aibă ca președinte pe D-ra M.-L. Bossuat (de asemenea președintă a Comisiei publicațiilor seriale) și ca secretară, pe D-ra Pelletier (de asemenea secretară a Comisiei publicațiilor seriale), și să participe la acest grup specialiști în catalogare, reprezentând organizațiile care și-au manifestat deja interesul lor pentru catalogarea publicațiilor seriale, răspunzând la chestionarul Comisiei, și de asemenea experții în tratarea și descrierea publicațiilor seriale. Pentru a asigura continuitatea cu ISBD(M), un membru al Grupului de lucru care l-a elaborat, s-a alăturat Grupului de lucru al ISBD(S). S-a hotărât de asemenea ca Grupul de lucru al ISBD(S) astfel constituit să urmă-

rească un program de lucru asemănător celui adoptat de Grupul de lucru al ISBD(M) : să fie pregătite documente de lucru de către Președinte și de către Secretar și trimise membrilor Grupului pentru comentarii ; un document de lucru revăzut și corectat să fie larg difuzat pe lângă comisiile naționale de catalogare, organismele care se ocupă de publicațiile seriale, etc. pentru comentarii și, de asemenea, în vederea unei discuții publice la Consiliul general al FIAB ; Grupul de lucru să se reunească atunci pentru a examina comentariile și pentru a determina etapele viitoare ale proiectului.

Momentul părea deosebit de oportun pentru un nou studiu al catalogării și al descrierii publicațiilor seriale, în legătură cu dezvoltarea de noi proiecte : în special crearea la Paris a Centrului internațional pentru înregistrarea publicațiilor seriale care face parte din programul Unesco/Unisist și din Sistemul său internațional de date asupra publicațiilor seriale (International Serials Date Systems (ISDS) ¹. O reuniune de experți în publicații seriale organizată de ISO/TC 46 la Berlin, în noiembrie 1971, pentru a examina documentul asupra Numărului internațional standard al publicațiilor seriale (International Standard Serial Number (ISSN)) care să servească de bază pentru ISDS, a permis de asemenea să se completeze Grupul de lucru al ISBD(S) alăturându-i doi experți în publicații seriale care urmăreau îndeaproape lucrările ISO/TC 46 și ale ISSN.

Primul document de lucru, pregătit de Președinte și de Secretar și trimis Grupului de lucru în februarie 1972, urmărea îndeaproape ISBD(M) nu numai în structura sa, ci și prin introducerea aceluiași concepte care fuseseră elaborate la construirea ISBD(M). Dar cum diferențele fundamentale între monografiile și publicațiile seriale necesită o concepție diferită a descrierilor, devine evident pentru Grupul de lucru că „Titlul propriu“ (așa cum îl definea ISBD(M) al unei publicații seriale ar fi interpretat de specialiștii în catalogare în moduri diferite și că ar trebui un document de o extremă complexitate pentru a defini și a îngriji toate aceste interpretări. În ISBD(S), zona titlului și a mențiunii de autor trebuie să fie reexaminată pentru a da seamă de semnificația titlului și autorului în descrierea unei publicații seriale.

În aprilie 1972, la a doua reuniune organizată de ISO/TC 46 pentru examenul principiilor ISDS, Președintele și Secretarul Grupului de lucru au putut da seamă despre noul proiect al FIAB și să sublinieze că trebuie să existe compatibilitate între viitoarea ISBD(S) și „Principiile ISDS“ elaborate pentru uzul Centrelor naționale de publicații seriale legate de Centrul internațional. Experții publicațiilor seriale la reuniunea ISO/TC 46 au insistat asupra punctului următor : cele două documente trebuind să fie utilizate în mod concurrent în centrele naționale de publicații seriale, „titlul-cheie“, care este caracteristica esențială a ISDS (este titlul căruia i se atribuie ISSN), trebuie să apară în ISBD(S).

Al doilea document de lucru pregătit de Președintele și de Secretarul Grupului ținea seamă de această exigență și „titlul-cheie“ devenea primul element al descrierii. Peste o sută de exemplare ale acestui

¹ N.D.L.R. : cf. in Bull. Bibl. France, 17-e année, no. 5, mai 1972, p. 252—253.

document, în franceză și engleză, au fost larg difuzate în iunie 1972 comisiilor naționale de catalogare, bibliotecilor și organismelor care se ocupă de publicații seriale, etc., și cu ocazia reuniunii comune a celor două comisii în timpul Consiliului general FIAB la Budapesta în august 1972, documentul a servit ca bază a discuției. Au fost prezentate obiecțiuni contra includerii unui titlu construit, „titlul-cheie“ într-un document care viza descrierea publicației seriale așa cum era. Grupul de lucru a ținut două reuniuni în timpul Consiliului de la Budapesta, și în noiembrie 1972, în cursul unei reuniuni de două zile ținută la Paris, a examinat un nou document de lucru pregătit ținând seamă de toate comentariile făcute asupra celui de-al doilea document. La aceste reuniuni ale Grupului s-au adăugat D-na M. Rosenbaum, directoarea Grupului internațional pentru înregistrarea publicațiilor seriale și Dl. M. A. J. Wells, președintele Grupului de lucru al ISBD(M).

La reuniunea din noiembrie, Grupul de lucru a ajuns la un acord asupra unor noi soluții pentru ISBD(S), cel mai important element al său nefiind „titlul-cheie“, ci „titlul distinctiv“. S-a admis că titlul-cheie și titlul-distinctiv sînt identice în cea mai mare parte a cazurilor, dar că dacă mai multe publicații seriale au titluri omonime, ISDS să adauge elemente ca, locul de editare sau data publicării care să permită să se distingă publicațiile. Aceste elemente fac atunci parte din titlul-cheie ; titlul distinctiv este titlul-cheie fără elementele adiționale necesare, în anumite cazuri. În ISBD(S), aceste elemente nu fac parte din titlu dar apar în zona adresei, unde pot fi ușor recunoscute grație punctuației prescise. La începutul lui 1973, un nou document ținînd seamă de deciziile Grupului de lucru a fost trimis membrilor Grupului și aprobat. El a primit și acordul D-nei Rosenbaum, satisfăcută de compatibilitatea între ISBD(S) și „Principiile ISDS“.

Așa cum ISBD(M) o face pentru monografiile, ISBD(S) definește elementele necesare identificării și descrierii publicațiilor seriale și fixează ordinea acestor elemente în înregistrarea bibliografică. Obiectivul său principal este să permită crearea unei înregistrări în vederea identificării publicațiilor în serie în bibliografiile naționale, dar s-au inclus noi informații destinate cataloagelor de publicații seriale. Pentru alegerea elementelor și a ordinii lor de prezentare, ISBD(S) reia soluțiile originale adoptate în ISBD(M). Totuși, Grupul de lucru al ISBD(S) a trebuit să ia în considerație diferențele inerente descrierii bibliografice a publicațiilor în serie și a celei a monografiilor ; de unde grija deosebită și atenția dată de Grup — și care se manifestă în textul deosebit de amănunțit al acestei zone — problemelor titlurilor publicațiilor seriale.

Documentul final al ISBD(S) urmărea fidel redactarea și prezentarea textului ISBD(M) publicat în 1971. Totuși a părut indispensabil să întîrzie publicarea ISBD(S) pînă la reuniunea de revizuire a ISBD(M) care a avut loc la Grenoble în august 1973, pentru a asigura o compatibilitate completă a celor două documente în secțiunile comune, de exemplu, prezentarea schemei de punctuație, definiții, note preliminare. O dată noul text al ISBD(M) pus la punct de către Grupul însărcinat cu editarea sa la sfîrșitul lui octombrie 1973, a fost posibil să se reia textul ISBD(S), nu pentru a modifica deciziile Grupului de lucru, ci pentru a se asigura

că structurile celor două norme FIAB erau aceleași. Am întreprins acest lucru în calitate de membru al grupului însărcinat cu editarea ISBD(M); noua redactare și amendamentele aduse au fost examinate de Președintele și de Secretarul Grupului de lucru al ISBD(S) și au primit deplinul lor acord.

Textul ISBD(S) este publicat așa cum a fost și ediția din 1971 a ISBD(M) — ca recomandare a Grupului de lucru. Membrii Grupului sînt foarte conștienți de faptul că și catalogarea publicațiilor seriale este într-o perioadă de transformare cum este și tratarea publicațiilor seriale care trebuie să faciliteze adoptarea acestor recomandări. Influența noilor centre naționale de înregistrare a publicațiilor seriale, care sînt create în prezent (cinci sînt deja operaționale în Australia, Canada, Japonia, R.F.G., Anglia) și utilizarea „Principiilor ISDS“ punînd accentul pe ISSN și „titlul-cheie“, ar trebui să convingă pe specialiștii catalogării publicațiilor seriale de oportunitatea acestor noi norme. De acum, cele două documente — ISBD(S) și „Principiile ISDS“ — pot fi utilizate în concurență în centrele naționale de înregistrarea publicațiilor seriale; Comisia publicațiilor seriale a FIAB și membrii Grupului de lucru au intenția să controleze aplicarea și să dea seamă de interpretarea care se face. În doi ani este posibil ca acest text al ISBD(S) — cum a fost cazul cu primul text al ISBD(M) — să fie gata să fie revizuit și să fie publicat din nou ca „primă ediție de normare“.

Prescurtările ISBD(M) și ISBD(S) au fost deja adoptate în referințele normelor și s-a utilizat ISBD(S) în tot lungul textului ca „titlu propriu“ al publicației. Este de dorit ca prescurtarea să fie menținută, ca siglă recunoscută pe plan internațional, în titlurile tuturor edițiilor publicate și în alte limbi decît engleza.

DOROTHY ANDERSON.

Secretara Comisiei de catalogare FIAB

Bull. de Bibl. France, Paris, vol. 19, no. 3, 1974

MEMBRII GRUPULUI DE LUCRU

creat de Comisia de catalogare și Comisia publicațiilor seriale FIAB

- Marie-Louise BOSSUAT (Président), Bibliothèque nationale, Paris.
- Monique PELLETIER (Secrétaire), Bibliothèque nationale, Paris.
- Paul CHAIX, Bibliothèque publique et universitaire, Genève.
- Günter FRANZMEIER, Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz, Berlin, (R.F.A.).
- C. J. KOSTER, National Central Library, Londres.
- Lawrence G. LIVINGSTON, Systems consultant, Council on Library Resources, Washington.
- Jean LUNN, National Library of Canada, Ottawa.
- A. L. van WESEMAEL (Membre du Groupe de travail de L'ISBD(M)), University Library, Utrecht.

Au fost de asemenea asociați reuniunilor Grupului de lucru, Marie ROSENBAUM, directoarea Centrului internațional pentru înregistrarea publicațiilor în serie și A. J. WELLS, președintele Grupului de lucru ISBD(M).

Reprezentanți ai organizațiilor enumerate mai jos au trimis comentarii asupra celui de al doilea document de lucru care a fost difuzat în timpul verii 1972 și discutat la reuniunea Comisiei publicațiilor în serie cu ocazia Consiliului general FIAB la Budapesta în 1972 :

- ALLEMAGNE (République démocratique): Deutsche Bücherei, Leipzig.
- ALLEMAGNE (République fédérale):
 - Deutsche Bibliothek, Frankfurt-am-Main.
 - Bayerische Staatsbibliothek, Munich.
- BELGIQUE : Bibliothèque Royale Albert 1-er, Bruxelles.
- BRÉSIL : Comissão Brasileira de Catalogação.
- CANADA : University of British Columbia, Vancouver.

- DANEMARK : Danish Cataloguing Committee, Academic and Research Librarians, Section.
- ÉTATS-UNIS :
 - Library of Congress, Washington.
 - American Library Association, Resources and technical services division.
 - Ithaca College Library.
 - Yale University Library, New-Haven.
- FRANCE :
 - Bibliothèque nationale, Paris.
 - Bibliothèque municipale, Dijon.
- HONGRIE : Bibliothèque universitaire, Budapest.
- POLOGNE : Commission de catalogage de l'Association des bibliothécaires polonais, Varsovie.
- ROUMANIE : Biblioteca Centrală de Stat, Bucarest.
- ROYAUME-UNI :
 - British National Bibliography, Londres.
 - Department of Printed Books, British Museum, Londres.
 - National Reference Library of Science and Invention, Londres.
 - University of Technology Library, Loughborough.
 - Library Association Cataloguing & Indexing Group.
- U.R.S.S. : Commission de catalogage, Moscou.
- YOUgosLAVIE : Comité yougoslave de catalogage, Zagreb.

Traducerea documentelor de lucru din franceză în engleză a fost făcută de Jean Lunn și colegii săi de la Biblioteca națională din Ottawa. Traducerea textului final în engleză a fost pregătită de Marguerite Weil și Monique Pelletier, Bibliothèque nationale, Paris.

Punerea la punct finală a textului și pregătirea sa a fost asigurată de Dorothy ANDERSON în legătură cu Președintele și Secretarul Grupului de lucru.

ISBD(S) : DESCRIEREA INTERNAȚIONALĂ STANDARD A PUBLICAȚILOR SERIALE

NOTE PRELIMINARE

OBIECT :

Descrierea bibliografică internațională standardizată a publicațiilor în serie — numită ISBD(S) în textul care urmează — specifică ce este necesar descrierii și identificării publicațiilor seriale, atribuie o ordine a elementelor descrierii și prescrie un sistem de punctuație pentru această descriere.

Cataloage retrospective :

ISBD(S) este concepută în principal pentru publicațiile seriale curente, dar prevede complementele necesare cataloagelor retrospective.

OBIECTIV :

Obiectivul principal al ISBD(S) este să faciliteze comunicarea informației bibliografice pe plan internațional. Ea ajunge la aceasta : (1) făcînd posibil schimbul de date provenind din surse diferite, (2) ajutînd la înțelegerea datelor în ciuda barierelor lingvistice și (3) facilitînd converșiunea datelor bibliografice sub o formă lizibilă cu mașini.

Utilizare :

ISBD(S) trebuie să furnizeze în domeniul descrierii orice informație necesară unui anumit număr de activități bibliografice. De asemenea ea cuprinde elemente care pot fi esențiale pentru una sau alta din aceste activități, dar nu în mod necesar pentru toate.

Este recomandat ca, în fiecare țară, agenția bibliografică națională să fie însărcinată să facă pentru fiecare publicație serială o descriere completă conținînd toate elementele care se găsesc în ISBD(S), exceptînd totuși pe acelea care pot fi omise fiindcă sînt facultative (cf. p. 112).

Alte agenții de catalogare pot alege elementele pe care le introduc în descrierea lor, cu condiția ca elementele reținute să fie prezentate în ordinea prescrisă de ISBD(S) și să fie însoțite de punctuația prescrisă.

Descrierea prevăzută de ISBD(S) este completă și trebuie să fie utilizată întocmai într-un catalog de bibliotecă sau într-o bibliografie ale cărei notițe sînt clasate la titlu. Se pot adăuga elemente locale neprevăzute în ISBD(S) : stările colecțiilor, cotele topografice, etc. Problemele legate de alegerea vedetelor (persoană fizică sau colectivitate) și a utilizării sale (descriere principală sau secundară) nu au fost studiate în ISBD(S).

DEFINIȚII :

Termenii definiți mai jos sînt cei care, în ISBD(S), au o semnificație deosebită, sau care corespund numai la unul din sensurile pe care uzul le-a consacrat.

Avant-titlu :

Element introductiv al titlului, prezentîndu-se înaintea titlului distinctiv pe pagina de titlu.

Descriere bibliografică :

Ansamblu de date bibliografice care înregistrează și identifică o publicație serială.

Ediție :

Ediția unei publicații seriale, prezentînd diferențe însemnate față de altă (alte) ediție (ediții) ale aceleiași publicații seriale, apărînd în general simultan. Aceste diferențe pot privi conținutul (de ex. : știri specifice unei ediții locale), limba, imprimarea (de ex. : Braille sau imprimare cu caractere mari), suportul (de ex. : microfilm), sau calitatea sa (de ex. : hîrtie specială pentru edițiile difuzate prin avion), formatul.

Element :

Cuvînt sau frază, sau grup de litere, reprezentînd un element distinct de informare bibliografică și făcînd parte dintr-o zonă a descrierii bibliografice.

Ilustrație :

Figură, imagine sau orice altă reprezentare grafică ce se găsește în interiorul unei publicații seriale.

Limite cronologice și numerice :

Date și eventual numerotarea primului și ultimului fascicol sau volum al unei publicații seriale.

Mențiune de autor :

Mențiune relativă la orice persoană fizică sau colectivitate care a participat la crearea conținutului intelectual sau artistic al unei publicații în serie.

Mențiune de colecție :

Titlul distinctiv al colecției și eventual al sub-colecției din care face parte o publicație serială, ISSN al colecției sau al sub-colecției și numărul sau litera publicației seriale în colecție sau sub-colecție

Pagină de titlu :

Pagină, în general la începutul unui fascicol sau al unui volum al unei publicații seriale, care poartă titlul complet al acestei publicații și în mod obișnuit totul sau o parte a adresei. Dacă nu există pagină de titlu, se ia ca pagină de titlu o altă parte a fascicolului sau volumului publicației seriale care poartă titlul complet. Dacă elementele care se găsesc în general în pagina de titlu sint repartizate și nerepetate pe cele două pagini de titlu care stau față în față, se consideră că cele două pagini formează pagina de titlu.

Publicație serială :

Publicație care apare în fascicole sau volume succesive, înălțându-se în general numeric sau cronologic pe o durată de timp nelimitată inițial. Publicațiile seriale cuprind revistele, ziarele, publicațiile anuale sau cu periodicitate mai mare, dările de seamă, memoriile și rapoartele instituțiilor private sau publice și ale congreselor, colecțiile de monografii.

Reproducere :

Publicație serială al cărei text principal este exact reproducerea unei publicații în serie publicată anterior.

Subtitlu :

Termen sau frază care urmează după titlul distinctiv și care îi este subordonată. Subtitlul completează și califică titlul distinctiv sau îl face mai explicit.

Titlul-cheie :

Titlul-cheie al Sistemului internațional de date asupra publicațiilor seriale (International Serial Data System, ISDS) este numele atribuit unei publicații seriale; el este inseparabil de Numărul internațional standard al publicației seriale (International Standard Serial Number, ISSN). Titlul-cheie cuprinde titlul distinctiv, dar poate cuprinde o informație suplimentară (de ex. : locul de editare) care servește să diferențieze două titluri distinctive care altfel ar fi identice. (Cf. Principii ale ISDS / pregătite de Centrul internațional de înregistrarea publicațiilor seriale. — Paris : Unesco, 1973).

Titlul comun :

Partea din titlul distinctiv al unei secții sau al unei ediții a unei publicații seriale, comună titlurilor distinctivă ale ansamblului altor secții sau ediții ale aceleiași publicații seriale.

Titlul distinctiv :

Principalul titlu de identificare al unei publicații seriale cu excluderea oricărui titlu paralel, sub-titlu sau alt titlu.

Titlul paralel :

Titlul distinctiv într-o altă limbă sau într-un alt alfabet.

Zonă :

Mare secțiune a descrierii bibliografice, conținând datele unei categorii deosebite sau ale unui ansamblu de categorii.

ORDINEA GENERALĂ A ELEMENTELOR :

Schema următoare dă ordinea elementelor în ISBD(S). Elementele cu caractere italice sînt facultative (a se vedea textul).

1. Zona titlului și a mențiunii de autor
 - 1.1 Titlul distinctiv
 - 1.2 Titluri paralele, sub-titlu și alte titluri
 - 1.3 Mențiunea de autor
2. Zona adresei
 - 2.1 Locul de editare
 - 2.2 Numele editorului
 - 2.3 Limite cronologice și numerice
 - 2.4 Locul de imprimare / cu caractere italice
 - 2.5 Numele tipografului / cu caractere italice
3. Zona colacionării
 - 3.1 Mențiunea de ilustrație / italice
 - 3.2 Format
 - 3.3 Material de însoțire
4. Zona colecției
5. Zona notelor
6. Zona Numărului internațional standard al publicațiilor în serie (ISSN) și a prețului
 - 6.1 ISSN
 - 6.2 Prețul / cu italice

PUNCTUAȚIE :

Elementele ISBD(S) (cu excepția primului element al primei zone) sînt introduse printr-o punctuație prescrisă. Simbolurile punctuației sînt

date în amănunt în capul fiecărei zone a ISBD(S). Punctuația prescrisă este precedată și urmată de un spațiu, exceptînd punctul (.) și virgula (,) care sînt numai urmate de un spațiu¹. Celelalte semne de punctuație, pe care agenția bibliografică le poate introduce în descriere, sînt date cu o distanțare normală. Dacă se adaugă alte semne de punctuație, punctuația prescrisă este menținută, chiar dacă rezultă o dublă punctuație.

Cele două simboluri de punctuație care urmează sînt utilizate în aproape toate zonele :

a) Croșetele (/ /) sînt utilizate pentru a indica că o informație a fost obținută din alte surse decît principalele surse de informare ale zonei (cf. p. 114).

b) Cele 3 puncte (...) sînt utilizate pentru a semnala omisiunea unei părți a unui element în anumite zone.

Simbolurile utilizate pentru punctuația ISBD(S) sînt semnele normale ale punctuației la care se adaugă semnul egal (=) și bara oblică (/). Semnul egal precede un titlu paralel sau un titlu paralel al colecției. Bara oblică precede mențiunea de autor. Se utilizează punctul, spațiul, linioara, spațiul (. —) pentru a separa două zone care se urmează.

Nu trebuie să utilizăm niciodată parantezele () în zona titlului și a mențiunii de autor pentru a evita o confuzie cu elementele adiționale ale titlului-cheie al ISDS.

Dacă, ca urmare a repartizării în paragrafe, a tipografiei sau cadrului, o zonă este net separată de zona precedentă, punctul, spațiul, linioara, spațiul intermediar poate fi omis sau înlocuit printr-un punct care este pus la sfîrșitul zonei precedente.

Lista elementelor și punctuației prescise :

Elementele și semnele de punctuație marcate * sînt repetitive dacă e necesar.

Zona titlului și a mențiunii de autor

Titlul distinctiv

- * = titlul paralel
- : sub-titlul
- / mențiunea de autor

Zona adresei

. — Primul loc de editare

- * ; al doilea loc de editare sau locul de editare următor
- * : editor
- * ; limite cronologice și numerice (loc de editare
- * ; al doilea loc de editare sau locul următor
- * : tipograf)

¹ Parantezele formează un singur element al punctuației prescise ; de aceea, prima parantază este precedată de un spațiu și a doua urmată de un spațiu.

Zona colaçionării

- . — Ilustrație
- ; format
- & material de însoțire (descrierea materialului însoțitor)

Zona colecției

- . — (Mențiune de colecție
- ; număr al colecției
- : mențiune de sub-colecție
- ; număr în sub-colecție)

Note

Zona numărului internațional standard al publicațiilor seriale și prețul

- . — (ISSN
- : prix

În schemele de punctuație și în explicațiile date în fruntea fiecărei zone a ISBD(S) s-au făcut combinații diverse de elemente și de semne de punctuație.

SURSE DE INFORMARE :

Informația utilizată pentru a descrie o publicație serială este scoasă din sursele clasate după o ordine preferențială prescrisă. Dacă informația nu poate fi obținută din prima sursă, se caută în a doua sursă, dacă informația nu poate fi obținută din a doua sursă, se caută în a treia; dacă informația nu poate fi obținută din a treia sursă, se caută în a patra.

Ordinea preferențială a surselor

1. Pagina de titlu
2. Partea fasciculei sau volumului publicației seriale care ține loc de foaie de titlu (copertă, manșetă, cadru, pagini de editorial),
3. Restul publicației seriale (prefață, cuvânt înainte, text și anexe, etc.).
4. Surse exterioare lucrării.

Surse principale de informare

Pentru fiecare zonă, anumite surse sînt desemnate ca „principale surse de informare“. Orice informare obținută din altă sursă decît principala sursă de informare a unei zone trebuie să fie pusă între croșete.

1. Titlu și mențiune de autor	Pagina de titlu sau parte a fascicolului sau volumului publicației seriale care îi țin locul (de ex. : copertă, manșetă, cadru, pagini de editorial)
2. Adresa	Nu importă în care loc al publicației seriale
3. Colaționarea	Publicația în serie ea însăși
4. Colecția	Nu importă în ce loc al publicației seriale
5. Note	Nu importă unde
6. ISSN, preț	Nu importă unde

LIMBA ȘI SCRIERE A SURSEI DE INFORMARE :

Elementele zonei 1, 2 și 4 sînt transcrise în general din publicația serială și sînt deci în limba și scrierea sursei de informare. Interpolările în zonele 1, 2 și 4 sînt făcute în limba și scrierea contextului. Termenii utilizați în zonele 3, 5 și 6 și informațiile adăugate de agenția bibliografică sînt în limba și scrierea agenției bibliografice.

PRESCURTĂRI :

Anumite abrevieri sînt prescrise de ISBD(S) pentru notițele în alfabetul roman.

Acestea sînt :

Zona 1 et al. = et alii (și alții)

Zona 2 s. l. = sine loco (loc de editare sau de imprimare necunoscută)

s. n. = sine nomine (editor sau tipograf necunoscut)

Zona 3 ill. = ilustrații

cm. = centimetri

Alte prescurtări pe care le vom găsi în exemple nu sînt obligatorii, dar sînt date cu titlu indicativ. Este recomandat agențiilor bibliografice să utilizeze prescurtările standardizate care se găsesc în publicația Organizației internaționale de standardizare ISO/R/832.

UTILIZAREA MAJUSCULELOR :

În general prima literă a primului cuvînt al fiecărei zone a ISBD(S) trebuie să fie o majusculă (de ex. primul cuvînt al titlului distinctiv, al colecției sau al notelor). Utilizarea altor majuscule va trebui să fie supusă uzanțelor limbii în care se dă informația (în zonele 1, 2 și 4) sau a limbii agenției bibliografice (în zonele 3, 5 și 6).

EXEMPLE :

Toate exemplele ISBD(S) sînt date cu titlu indicativ, nu sînt normative, afară de cazul că este specificat că forma care se află acolo este obligatorie ¹.

¹ În acest text francez al ISBD(S) exemplele zonelor 3, 5 și 6 sînt în franceză ; în traduceri în alte limbi, ele vor fi în limba traducerii.

GREȘELI DE TIPAR :

Greșelile de tipar sînt reproduse. Pot fi făcute să fie urmate de „/sic/“ sau de „!“, sau pot fi corectate între croșete.

Ex. : La Gasette /sic/.

SPECIFICAREA ELEMENTELOR

1. Zona titlului și a mențiunii de autor

Sumar :

1.1 Titlul distinctiv

1.2 Titluri paralele, subtitlu și alte titluri

1.3 Mențiunea de autor

Schemă de punctuație :

- A. Titlurile paralele sînt precedate de semnul egal (=).
- B. Subtitlul este precedat de două puncte (:).
- C. Oricare alt titlu este precedat de două puncte (:).
- D. Mențiunea de autor care urmează după oricare titlu (titlu distinctiv, titlu paralel, subtitlu sau alt titlu) este precedată de o bară oblică (/).
- E. Dacă titlul distinctiv cuprinde un titlu comun și titlu de ediție sau de secție, cele două părți ale titlului distinctiv sînt separate printr-un punct (.
- F. Dacă titlul distinctiv conține un termen generic și o mențiune de autor fără să fie nici o legătură gramaticală între cele două părți, ele se leagă printr-un spațiu, linioară, spațiu (—).

Exemple :

Titlu distinctiv

Titlu distinctiv : subtitlu

Titlu distinctiv : = titlu paralel

Titlu distinctiv : subtitlu = titlu paralel : subtitlu

Titlu distinctiv / mențiune de autor

Titlu distinctiv : subtitlu / mențiune de autor

Titlu distinctiv / mențiune de autor = titlu paralel / mențiune de autor

Pentru a ușura înțelegerea exemplurilor care urmează, *titlul distinctiv* format din mai multe elemente este dat în caractere *italice*. Nu este vorba, bineînțeles, de o regulă de tipărire.

Titlu comun. Titlul ediției

Titlu comun. Titlul secției

Titlu comun. Titlul ediției (sau al secției) = Titlu comun. Titlul ediției (sau al secției)

Titlu comun. Titlul ediției (sau al secției): subtitlu

Titlu comun. Titlul ediției (sau al secției) / mențiune de autor

Termen generic — mențiune de autor

1.1 Titlu distinctiv

1.1.1 Titlul distinctiv este primul element al zonei titlului și a mențiunii de autor.

1.1.1.1 Titlul distinctiv poate fi format dintr-unul sau mai multe cuvinte semnificativ(e) suficient(e) pentru identificarea publicației în serie.

Ex.: Gallia

 Quadrant

 Indo-Iranian journal

 Le monde

 Der deutsche Gartenbau

1.1.1.2. Titlul distinctiv poate cuprinde o mențiune de autor, dacă această mențiune de autor îi este inseparabilă din motive lingvistice pe care prezentarea tipografică poate să le pună în evidență.

Ex.: Bulletin de la Société d'anthropologie du Sud-Ouest
 Willing's press guide

 University of California publications in classical
 archaeology

1.1.1.3 Titlul distinctiv poate fi format dintr-un termen generic (de ex. buletin, ziar, reviste, acte, rapoarte tehnice) și dintr-o mențiune de autor care nu poate fi legată lingvistic de termenul generic. Dacă nu este nici o legătură lingvistică și dacă mențiunea de autor se găsește pe pagina de titlu a fascicolei sau a volumului publicației în serie sau în lipsă pe acea parte a publicației care le ține locul, se transcrie mai întâi termenul generic, apoi mențiunea de autor, legându-le printr-un spațiu, linioară, spațiu (—).

Ex.: Bulletin — Office de presse et d'information du Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne

 Transaction for the year — The Grotius society

1.1.1.4 Titlul distinctiv poate fi format din sigle sau să cuprindă sigle.

Ex.: (titlul distinctiv în italice)

P.M.L.A.: Publications of the Modern language association of America

I.E.E.E. Transactions on aerospace / Institute of Electrical and Electronics Engineers

1.1.1.5 Dacă secțiile, subsecțiile sau edițiile unei publicații în serie sînt publicate separat și dacă titlul lor distinctiv cuprinde un titlu comun ansamblului secțiilor, subsecțiilor sau edi-

țiilor, și de asemenea un titlu particular ale cărui elemente nu pot lipsi din titlul comun fie pentru înțelegerea titlului distinctiv, fie din cauza dispoziției tipografice a paginii de titlu, titlul comun și titlul particular care formează titlul distinctiv sînt separate printr-un punct (.).

Ex.: Acta Universitatis carolinae. Philologica

Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik. Sonderreihe Bibliographie

Bulletin signalétique — Centre national de la recherche scientifique. Section 9, Sciences de l'ingénieur

Analele Universității București. Seria științe sociale. Estetică

Médecine et humanisme. Édition pour le médecin généraliste de l'Île-de-France

Dacă titlul comun este urmat pe pagina de titlu de un subtitlu, subtitlul nu este menționat între titlul comun și titlul secției sau ediției, ci este menționat în notă.

Dacă o mențiune de autor care se găsește pe pagina de titlu se raportează la titlul comun, dar nu face parte din titlul distinctiv, nu este menționată între titlul comun și titlul secției, ci este dată în notă.

Ex.: Actualités industrielles de Grande-Bretagne.

Habillement

Notă : Subtitlu comun : bulletin du Service de presse de l'Ambassade de Grande-Bretagne

Ingénierie. Édition régionale Aquitaine-Adour

Notă : Subtitlu comun : la revue de l'ingénieur conseil

Totuși, dacă o secție, subsecție sau ediție are o viață independentă și un titlu particular distinct de titlul comun și mai important decît el din punct de vedere tipografic pe pagina de titlu, secția, subsecția sau ediția este tratată la titlul său particular care este titlul său distinctiv.

Ex.: British journal of applied physics : Journal of physics D
În acest caz, titlul comun completat cu mențiunea secției este considerat ca un subtitlu. În alte cazuri, titlul comun poate fi dat în notă.

Trimiterile la alte titluri posibile nu fac parte din descrierea bibliografică a publicațiilor în serie și nu sînt deci prevăzute în ISBD(S). Ele sînt evident indispensabile, mai ales în cazurile descrise mai sus, pentru bibliografii și cataloage de bibliotecă.

- 1.1.2 Titlul distinctiv este transcris exact din pagina de titlu a fasciculei sau volumului publicației în serie, dacă ea există, sau în lipsă, din partea publicației în serie care îi ține locul. Titlul este transcris respectînd ortografia, dar fără a ține cont în mod obligatoriu de întrebuițarea majusculilor și a punctuației.

- 1.1.3 Dacă sînt mai multe titluri paralele (cf. 1.2), titlul distinctiv este primul titlu de pe pagina de titlu sau de pe partea fascicolei sau a volumului publicației în serie care îi ține locul, sau care este cea mai importantă tipografic.
- Ex.: Archives européennes de sociologie = European journal of sociology = Europäisches Archiv für Soziologie
Schweizerische Zeitschrift für Geschichte = Revue suisse d'histoire = Rivista storica svizzera
Canadian journal of political science = Revue canadienne de science politique
- 1.1.4 Titlul distinctiv este primul element chiar dacă este precedat pe pagina de titlu sau pe partea fasciculei sau volumului publicației în seria care îi ține locul, de un antetitel sau de o mențiune de autor sau de o siglă care nu este legată de titlul distinctiv.
- Ex.: Fight : grands romans de guerre en photos
În acest exemplu, antetitulul a fost trimis după titlul distinctiv. El poate fi, de asemenea, dat în notă.
- 1.1.5 Dacă publicația în serie nu are alt titlu decît numele autorului său (persoană fizică sau juridică), acesta este considerat ca titlu distinctiv.
- Ex.: Syndicat national des fabricants de bronzes, luminaires, vitrines et étalages, ferronnerie d'art et industries annexes
- În acest caz, dacă unele completări de informare asupra naturii sau a conținutului publicației în serie par folositoare, ele se menționează în nota relativă la titlul distinctiv (cf. 5.2.1.2).
- Ex.: Société d'études de la province de Cambrai
Nota : Bulletin
- 1.1.6 Variantele titlului distinctiv : titlu de copertă, titlu de copertă dorsală, titlu curent, etc... sînt date în notă cu indicarea sursei din care provin.
- Ex.: Bulletin de l'Association amicale des anciens élèves de Beaupréau
Notă : Titlu de copertă. Bulletin des anciens du Collège de Beaupréau
- 1.2 Titluri paralele, subtitlu și alte titluri
- 1.2.1 Al doilea element al zonei titlului și al mențiunii de autor este transcrierea altor titluri în afara titlului distinctiv. În mod excepțional, aceste titluri pot fi prescurtate ; în unele cazuri, subtitlul și celelalte titluri pot fi supramate.
- 1.2.2 Titlurile paralele sînt transcrise respectînd ordinea de succesiune a titlurilor, sau, după importanța lor tipografică, pe pagina de titlu sau pe partea fascicolului sau volumului publicației în serie care îi ține locul (cf. 1.1.3).

Ex.: Internationale volkskundliche Bibliographie =
International folklore bibliography = Bibliographie
internationale des arts et traditions populaires

- 1.2.3 Subtitlul și celelalte titluri sînt transcrise după aceleași principii, de pe pagina de titlu sau partea fasciculei sau volumului publicației în serie care îi ține locul (cf. 1.1.3).

Ex.: Human relations : studies toward the interpretation of the social science

Mouvement psychiatrique : bulletin de l'Institut de psychiatrie et de santé mentale du Sud-Est

Abrégés descriptifs de brevets d'invention intéressant l'armement : sélection extraite des bulletins officiels de la propriété industrielle

Dacă titlul distinctiv se prezintă sub o formă prescurtată (de ex. cu prescurtări sau inițiale), forma dezvoltată a titlului distinctiv este dată în subtitlu și este pusă în croșet, dacă informația provine dintr-o altă sursă decît pagina de titlu sau partea fasciculei sau volumului publicației în serie care îi ține locul

Ex.: K. en E. /Kantoor en Efficiency/

Dacă în cursul existenței sale, publicația în serie tratată a schimbat de mai multe ori subtitlul, se pot da în notă variantele succesive ale subtitlului (cf. 5.2.2)¹.

1.3 *Mențiunea de autor :*

- 1.3.1 Al treilea element al zonei de titlu și al mențiunii de autor este mențiunea autorului care poate să se refere la persoane sau la colectivități.

- 1.3.2 Mențiunea de autor este transcrisă așa cum figurează pe pagina de titlu sau pe partea fasciculei sau volumului publicației în serie care îi ține locul. Dacă ea este luată dintr-o altă sursă, este pusă între croșete (/ /).

- 1.3.3 Cînd mențiunea de autor face parte din titlul distinctiv, dintr-un titlu paralel, dintr-un subtitlu sau dintr-un alt titlu și a fost deja transcrisă ca atare, ea nu se mai repetă.

Ex.: Quaderni della Associazione ligure di archeologia
storia navale

Dacă mențiunea de autor face parte din titlul distinctiv sub o formă prescurtată, ea este repetată sub forma sa dezvoltată în calitate de mențiune de autor.

Ex.: A.L.A. Bulletin / American library association
Nouvelles de la F.I.A.B. / Fédération internationale
des associations de bibliothécaires

¹ Dacă se prelucrează primul număr al unei publicații în serie sau dacă o nouă descriere trebuie să fie făcută ca urmare a unei schimbări în titlul distinctiv al unei publicații în serie, o informare de acest gen nu este disponibilă; ea nu poate decît să fie adăugată posterior, de exemplu, într-un catalog retrospectiv.

Se poate da mențiunea de director sau de fondator care poate fi importantă, căci ea indică adesea o tendință literară, științifică, politică, etc. Utilitatea acestei mențiuni este lăsată la aprecierea agenției bibliografice.

Ex.: La Cause du peuple / dir. publ. Jean-Paul Sartre

Dacă sînt mai multe mențiuni de autori, trebuie urmată în transcriere ordinea succesiunii lor sau a importanței lor tipografice pe pagina de titlu sau a părții de fasciculă sau de volum care îi ține locul.

2. Zona adresei

Sumar :

- 2.1 Locul editării
- 2.2 Numele editorului
- 2.3 Limitele cronologice și numerice
- 2.4 Locul imprimării (în italice)
- 2.5 Numele tipografului (în italice)

Schema punctuației :

- A. Zona adresei este precedată de un punct, spațiu, linie, spațiu (. —).
- B. Al doilea loc de editare și locurile următoare sînt precedate de punct și virgulă (;).
- C. Numele fiecărui editor este precedat de două puncte (:).
- D. Limitele cronologice și numerice sînt precedate de virgulă (,).
- E. Locul tipăririi și numele tipografului sînt puse între paranteze () , este utilizată o singură pereche de paranteze. În interiorul acestor paranteze, se întrebuițează aceeași punctuație pentru al doilea și următoarele locuri de tipărire și pentru numele tipografilor ca și acea folosită pentru locurile de editare și numele editorilor (cf. B și C).

Exemple :

- . — Locul editurii : numele editorului, limite cronologice și numerice (locul tipăririi : numele tipografului)
- . — Locul editării ; locul editurii : numele editorului, limite cronologice și numerice
- . — Locul editurii : numele editorului : numele editorului, limite cronologice și numerice
- . — Locul editurii : numele editorului ; loc de editură : nume de editor, limite cronologice și numerice

2.1 Locul editurii

2.1.1 Primul element al zonei adresei este locul editurii.

- 2.1.2 Locul editurii este oraşul sau localitatea în care se găseşte sediul casei de editură sau, în lipsă, al organismului care ţine loc de editură. Se întâmplă ca o publicaţie în serie să nu aibă editor ; în acest caz, adresa publicaţiei în serie (secretariat, abonamente, informaţii), dacă este cunoscută poate să fie transcrisă după localitatea editurii.
E x.: Paris (66, avenue de Versailles, 75016)
Dacă numele editorului nu este cunoscut şi dacă un oraş citat în fascicula sau în volumul publicaţiei în serie nu poate fi identificat cu certitudine ca fiind cel al adresei publicaţiei în serie, se dă locul editurii astfel cum apare în fascicula sau volumul publicaţiei în serie şi se înlocuieşte numele editorului (cf. 2.2) prin prescurtarea s.n. (sine nomine) între croşete.
E x.: Paris : /s.n./
Cînd editorul este puţin cunoscut, se poate adăuga adresa sa completă între paranteze după numele oraşului, dacă agenţia bibliografică consideră util.
- 2.1.3 Locul editurii este transcris cu ortografia şi forma gramaticală care se găsesc în fascicula sau volumul publicaţiei în serie. Dacă se crede necesar, pentru identificarea sa se poate da între croşete o altă formă a numelui locului.
E x.: Parisiis /Paris/
- 2.1.4 Dacă locul editurii este menţionat în fasciculă sau volumul publicaţiei în serie în mai multe limbi, forma care se reţine este aceea a limbii titlului distinctiv. Totuşi dacă agenţia bibliografică consideră util, ea poate să dea, în plus, locul editurii într-una sau în toate celelalte limbi (cf. 2.2.3).
- 2.1.5 Dacă sînt judecate necesare pentru identificarea oraşului sau a localităţii se pot adăuga între croşete unele completări.
E x.: Bram /Aude/
- 2.1.6 Dacă un editor are birouri în mai multe oraşe sau localităţi şi dacă acestea sînt menţionate în fascicula sau volumul publicaţiei în serie, se alege ca loc al editurii locul cel mai important prin prezentarea tipografică, sau, în lipsă, primul loc citat. Al doilea loc sau un loc următor poate fi indicat dacă are importanţă pentru agenţia bibliografică (ex. un oraş situat în ţara agenţiei).
E x.: Lausanne ; Paris : Payot
- 2.1.7 Cînd locul editurii nu este sigur, locul probabil al editurii este urmat de semnul întrebării indicat între croşete.
E x.: /Milano ?/
- 2.1.8 Dacă locul editurii este necunoscut, se înlocuieşte cu prescurtarea s.l. (sine loco) între croşete.
- 2.2 Numele editorului
- 2.2.1 Al doilea element al zonei adresei este numele editorului.

2.2.2 Numele editorului poate fi dat sub forma cea mai scurtă cu condiția de a putea fi înțeles și identificat fără echivoc chiar pe plan internațional.

Cînd editorul este o colectivitate al cărei nume apare în întregime în zona titlului și a mențiunii de autor, o prescurtare corespunzătoare poate să înlocuiască numele editorului.

Ex.: Liste des périodiques reçus au Centre national de recherches agronomiques. — Versailles : C.N.R.A.

Dacă colectivitatea este puțin cunoscută, i se poate da adresa (cf. 2.1.2).

2.2.3 Dacă numele editorului este menționat în fascicula sau volumul publicației în serie în mai multe limbi, forma întrebuintată este aceea a titlului distinctiv. El poate fi de asemenea dat în una sau în celelalte limbi, dacă agenția bibliografică consideră necesar.

Ex.: Titlu distinctiv în limba germană, cu adresa : Bern : Bundeskanzlei
sau dacă agenția bibliografică judecă util :
Bern ; Bundeskanzlei ; Berne : Chancellerie fédérale

2.2.4 Dacă o publicație în serie are mai mulți editori, este indicat editor principal editorul semnalat de tipografie sau de un alt criteriu, sau, în lipsă, primul editor numit.

Ceilalți editori sau organisme care le țin locul și localizarea lor dacă este necesară, pot fi de asemenea dați după cum consideră agenția bibliografică.

Ex.: Paris : Sirey

Bruxelles : Éditions Labor ; Paris : F. Nathan

Paris : Société d'éditions modernes parisiennes : Éditions du Rond-Point

Dacă în timpul existenței sale, o publicație în serie schimbă editorul sau locul editurii și editorul, se poate completa adresa indicînd locurile editurilor și editorii succesivi. Diferitele mențiuni (locuri de edituri și editori) sînt introduse în acest caz prin /apoi/. Dacă aceste schimbări sînt numeroase, se menține în adresă primul editor și o notă poate indica, după dorință agenției bibliografice, că au avut loc schimbări de editori și de locuri de editură, precizîndu-se eventual data acestor schimbări (cf. 5.5)¹.

2.5.5 Dacă se descrie o reproducere în facsimil sau orice altă reproducere fotografică a unei publicații în serie, se dă în adresă numele editorului acestei reproduceri : numele editorului publicației în serie reproduse este dat într-una din notele istoriei bibliografice (cf. 5.3.5).

¹ Acest lucru nu e valabil în cazul cataloagelor retrospective, cf. note 1, § 1.2.3.

2.2.6 Locul tipăririi și numele tipografului nu se substituie locului editurii și numelui editorului, dacă acestea sînt necunoscute (cf. 2.4 și 2.5).

Ex.: /S.I./ : /s.n./, 1971 — (Bourges : Tardy)

Totuși dacă tipograful este totodată și editor, el este dat ca atare.

Ex.: Oxford University Press
Paris : Imprimerie nationale

2.3 Limitele cronologice și numerice

2.3.1 Al treilea element al zonei adresei este mențiunea limitelor cronologice și numerice în raport cu titlul distinctiv. Limitele cronologice și numerice sînt un element de identificare a publicației în serie ; ele nu trebuie să fie confundate cu limitele cronologice și numerice care corespund situației colecțiilor unui anumit organism și care pot fi diferite de la un organism la altul. ISBD(S) nu a lăsat nici un spațiu pentru situațiile colecțiilor, dar ele pot fi adăugate descrierii bibliografice.

2.3.1.1 Mai întii se dă data publicării primei fascicule sau a primului volum al publicației în serie. Dacă publicația în serie este numerotată, data este urmată de numărul primei fascicule sau volum. Termenii care desemnează fasciculele sau volumele sînt prescurtați pe cît posibil.

O linie după dată sau număr, arată că publicația în serie continuă să apară după acest prim număr.

Dacă publicația în serie tratată continuă una sau mai multe alte publicații în serie, data indicată aici este aceea a primei fascicule sau volum purtînd noul titlu distinctiv, chiar dacă numerotarea continuă numerotarea publicației sau publicațiilor în serie care preced (cf. 2.3.1.6.2).

Dacă se descrie o reproducere în facsimil sau orice altă reproducere fotografică, data publicației este cea a reproducerii primului volum reproduș.

2.3.1.2 Datele erei creștine sînt indicate în cifre arabe. Datele celorlalte ere sînt indicate astfel cum figurează în fascicula sau volumul publicației în serie, urmate de data echivalentă a erei creștine între croșete.

Ex.: 5730 /1969/70/

2.3.1.3 Dacă prima fasciculă sau volum din publicația în serie nu poartă data publicării, i se substituie data copyright-ului sau data tipăririi. Datele copyright-ului sînt menționate așa cum sînt ; data tipăririi nu este menționată identic.

Ex.: cop. 1970
1969 sau 1969 impr.

Dacă nu există nici dată de publicare, nici dată de tipărire, nici dată de copyright, se dă o dată aproximativă între croșete.

Ex.: /ca. 1970/

- 2.3.1.4 Dacă publicația în serie nu are numerotare, ci o dată de publicare se dă numai această dată.

Ex.: 1969 —

1970, 15 janvier —

1972, Spring —

- 2.3.1.5 Dacă data publicării primei fascicule sau volum al publicației în serie este diferită de perioada acoperită de către această primă fasciculă sau volum (ceea ce se poate întâmpla în cazul unei bibliografii) se dă mai întâi data publicării urmată între paranteze de cea a perioadei prevăzute precedentă de mențiunea prescurtată de volum sau de echivalentul său. Dacă această mențiune nu figurează în fasciculă sau volum, ea se dă între croșete.

Ex.: 1970 (Bd 1960/65) —

1965 (/vol./ 1960/63) —

Dacă se descrie o reproducere în facsimil sau orice altă reproducere fotografică, data(e) original(e) de publicare a volumului(lor) reprodus(e) este (sînt) asimilat(e) datei(lor) perioadei de care este vorba. (cf. 5.3.5).

- 2.3.1.6 Dacă publicația în serie este numerotată, se dă între paranteze numărul primei fascicule sau volum al publicației în serie descris în urma datei sale de publicare.

- 2.3.1.6.1 În cazul unei noi publicații în serie, se dă data publicării primei fascicule sau volum care este numărul unu.

Ex.: 1960 (vol. 1) —

1970 (1re série) —

- 2.3.1.6.2 În cazul unei noi descrieri devenită necesară printr-o schimbare a titlului distinctiv, se indică data publicării primei fascicule sau volum cu noul titlu distinctiv și se precizează după data publicării între paranteze numărul corespunzător.

Ex.: 1968 (no 59) —

1970 (Bd 60) —

1970 (vol. 2, no 3) —

- 2.3.1.6.3 În cazul unei noi numerotări, dacă titlul distinctiv nu se schimbă, se dau limitele cronologice și numerice ale primei secvențe, urmate de data publicării primei fascicule sau volum al noii secvențe¹.

Ex.: 1950 (vol. 1) — 1969 (vol. 20), 1970 (n.s., vol. 1) —

¹ Aceasta nu este valabil decît în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

2.3.1.7 Dacă primul volum sau fasciculă ale publicației în serie poartă o dată de publicare diferită de data perioadei pe care o acoperă și dacă el poartă în plus o numerotare, se indică data publicării urmată între paranteze de numărul și de data perioadei cuprinse.

E x.: 1970 (t. 1, 1960/65) —

2.3.1.8 Dacă publicația în serie a încetat să apară sau dacă un titlu distinctiv a fost modificat¹, data publicării primei fascicule sau volum al publicației în serie urmată eventual de mențiunea prescurtată a fasciculei, volumului etc. ... și de numărul croespunzător sau de perioada acoperită, este completată cu data publicării ultimei fascicule sau volum ale publicației în serie, urmată eventual de mențiunea prescurtată a fasciculei, volumului etc. ... sau a perioadei acoperite. Pentru a da aceste informații, se urmează aceleași reguli ca la 1.2.1.1 pînă la 2.3.1.7.

E x.: 1969 (vol. 1). — 1975 (vol. 7)

1950, 15. Jan. (Bd 1, Nr 1) — 1969. 15. Dez. (Bd 20, Nr 12)

2.4 Locul de tipărire

2.5 Numele tipografului

2.4.1 Al patrulea și al cincilea element al zonei adresei sînt locul și 2.5.1 tipăririi și numele tipografului.

2.4.2 Dacă locul editării și numele editorului sînt date în de- și 2.5.2 scriere, locul tipăririi și numele tipografului se adaugă în mod facultativ.

Dacă locul editării și numele editorului nu sînt indicate în publicația în serie, locul tipăririi și numele tipografului sînt menționate între paranteze după limitele cronologice și numerice, dacă ele figurează în fascicula sau volumul publicației în serie.

2.4.3 Dacă sînt mai multe nume de locuri de imprimare și mai și 2.5.3 multe nume de tipografi, se vor urma aceleași reguli ca pentru locurile de editură și editori multipli (cf. 2.1 și 2.2).

3. Zona colaționării

Sumar :

3.1. Mențiunea ilustrației

3.2. Format

3.3. Mențiunea materialului însoțitor

Schema 'punctuației :

A. Zona colaționării este precedată de un punct, spațiu, linie, spațiu (. —).

¹ Aceasta nu este valabil decît în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

- B. Formatul este precedat de punct și virgulă (;).
- C. Mențiunea materialului însoțitor este precedată de o perluetă (&). În scrierile în care perlueta nu este folosită, ea este înlocuită printr-un simbol corespunzător.

Exemple :

- . — Ill. ; 30 cm & disc
- . — 30 cm & disc
- . — 30 cm

3.1 Ilustrația

Primul element al zonei colaționării este mențiunea ilustrației. Această mențiune este facultativă ; este interesant a o da dacă ilustrația este una dintre caracteristicile esențiale ale publicației în serie (ilustrații originale, benzi desenate, etc...). Se utilizează prescurtarea il. Totuși, dacă se consideră util, tipurile de ilustrații pot fi precizate, mai ales în cataloagele retrospective :

Ex.: Hărți

Planuri

Fac-sim.

Muzică

Dacă publicația are puțin text sau deloc, se indică în mențiunea ilustrației.

Ex.: Totul în il.

Precizări suplimentare pot fi date în notă (cf. 5.6).

3.2 Format

3.2.1 Al doilea element al zonei de colaționare, este, pentru publicațiile în serie tipărite, înălțimea fascicului sau a volumului publicației în serie exprimat în centimetri, și, pentru publicațiile în serie care sînt microcopii, un cuvînt care precizează tipul microcopiei (de ex. microfilm, microfîșă) urmat de caracteristicile sale proprii.

3.2.2 Înălțimea copertei fasciculei sau a volumului publicației în serie, măsurată paralel cu spatele, este dată în centimetri și rotunjită pînă la centimetrul superior.

Ex.: 27 cm

Dacă dimensiunile sau forma fasciculei sau volumului publicației în serie sînt neobișnuite (de ex. lățimea este mai mare decît înălțimea), se poate indica lățimea după înălțime.

Ex.: 21 × 32 cm

Caracteristicile microfilmelor și microfîșelor sînt date în felul următor :

Ex.: microfilm 35 mm

microfîșă 75 × 125 mm

Dacă în cursul existenței sale o publicație în serie schimbă formatul, se poate completa zona de colajonare indicându-se formatele succesive, legate prin /apoi/. Dacă schimbările sînt numeroase, se menține în colajonare primul format și se indică în notă că au avut loc schimbări de format (cf. 5.6) ¹.

3.3 Materialul însoțitor

3.3.1 Al treilea element al zonei de colajonare este descrierea oricărui material care însoțește publicația în serie descrisă. Acest material este publicat (sau trebuie să fie publicat) în același timp cu publicația în serie ; el este destinat să fie utilizat și păstrat împreună cu publicația în serie.

3.2.2 Materialul însoțitor este descris printr-un cuvînt sau frază care-i indică natura.

4. Zona colecției²

Sumar :

4.1 Mențiunea de colecție

4.2 Mențiunea de subcolecție

4.3 Numerotarea în interiorul colecției

4.4 Mai multe colecții

Schema de punctuație :

- A. Zona colecției este precedată de un punct, spațiu, linie, spațiu (. —), numai în caz că nu se separă într-un alt fel de zona precedentă (de ex. dacă nu este dată pe o linie separată).
- B. Un titlu de colecție paralel este precedat de semnul egal (=).
- C. O mențiune de subcolecție este precedată de două puncte (:).
- D. Numerotarea într-o colecție sau subcolecție este precedată de punct și virgulă (;).
- E. Fiecare mențiune de colecție, cu eventualele titluri paralele ale colecției, mențiunea de subcolecție și numerotarea, este pusă între paranteze.

Exemple :

- . — (Titlul colecției, ISSN ; numerotarea în interiorul colecției)
- . — (Titlul colecției = titlul paralel, ISSN)

¹ Ceea ce este valabil numai în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

² Structura acestei zone diferă de cea a aceleiași zone din ISBD(M), din cauza funcțiilor diferite a celor două norme. Cf. ISBD(M). Descrierea bibliografică internațională normalizată în „Bulletin des bibliothèques de France”, nr. 5, mai 1973.

- . — (Titlul colecției : titlul subcolecției, ISSN ; numerotarea în interiorul subcolecției)
- . — (Titlul colecției, ISSN ; Numerotarea în interiorul colecției : titlul subcolecției, ISSN ; numerotarea în interiorul subcolecției).

4.1 Mențiunea de colecție.

Mențiunea de colecție cuprinde titlul distinctiv al colecției, ISSN și numerotarea în interiorul acestei colecții, dacă există.

Ex.: Chimie des substances naturelles : coll. / di. par Edgar Lederer

(Actualités scientifiques et industrielles, ISSN)

Dacă titlul distinctiv al colecției figurează în fascicula sau volumul publicației în serie în mai multe limbi sau scrieri, se poate da titlul sau titlurile paralele ale colecției.

Ex.: (Statistische Quellenwerke der Schweiz =
Statistiques de la Suisse, ISSN)

- 4.2 Dacă o publicație în serie face parte dintr-o colecție complexă (de ex. o colecție în interiorul unei colecții), titlul colecției principale este dat primul, urmat de titlul subcolecției și de ISSN-ul său.

Ex.: (Janua linguarum : Series major, ISSN)

- 4.3 Numerotarea în interiorul unei colecții sau subcolecții este indicată când este cunoscută, cu condiția ca toate fasciculele sau volumele publicației în serie descrise să poarte același număr în interiorul colecției. Se înlocuiesc prin cifre arabe celelalte cifre și prin cifre numerele scrise în litere. Cifrele sînt precedate eventual de indicarea fasciculei sau volumului, sau a echivalentelor lor, sub o formă prescurtată.

Ex.: (Public health service publication, ISSN ; no 1124)

- 4.4 Dacă o publicație în serie face parte din mai multe colecții, toate mențiunile de colecții sînt date, fiecare între paranteze.

Ex.: (Department of State publication, ISSN)
(Commercial policy series, ISSN)

5. Zona notelor

Notele precizează și completează descrierea formală atunci cînd regulile prescrise pentru această descriere nu permit includerea anumitor informații. Ele pot deci să dea lămuriri asupra caracterelor fizice ale publicației în serie și asupra conținutului ei.

Prin însăși natura lor, notele nu pot fi enumerate în mod exhaustiv, dar se pot regrupa în categorii urmînd zonele ISBD(S)ului. În afară de notele relative la aceste zone, mai sînt note relative la descrierea publicației în serie care nu corespund la nici una din zonele ISBD(S)-ului. Notele marcate * (asterics) sînt obligatorii ; celelalte sînt facultative și agenția bibliografică este aceea care va decide asupra utilității lor.

Schema de punctuație :

Fiecare notă este separată de următoarea prin punct, spațiu, linie, spațiu (. —). Această punctuație se suprimă sau se înlocuiește printr-un punct dacă se dă fiecare notă pe o linie separată.

În interiorul notelor, se recomandă, pe cât este posibil, utilizarea punctuației prescrise în zonele 1—4 ; de exemplu, se precede o mențiune de autor cu bara oblică (/).

*5.1 Mențiunea de periodicitate

Prima notă este mențiunea de periodicitate.

Ea nu este obligatorie decât dacă mențiunea periodicității publicației în serie nu figurează în zona titlului sau a mențiunii de autor.

Ex.: Le Contrat social

Nota : Bimestrial

5.2 Note relative la zona titlului

5.2.1 Note despre titlul distinctiv

*5.2.1.1 Note despre titlul original

Cînd publicația în serie tratată este traducerea unei alte publicații în serie, făcută sub responsabilitatea unui editor diferit de cel al publicației în serie originale, titlul distinctiv al publicației în serie originală, cu ISSN-ul său, este prima dintre note. Este vorba aici de publicații în serie a căror traducere este făcută după publicația în serie originală. Aceste traduceri nu trebuie confundate cu edițiile în alte limbi ale aceleiași publicații în serie (cf. 5.4.1).

Ex.: Soviet radiochemistry

Notă : Tradus din rusă. Titlu original : Radiochimija,
ISSN

5.2.1.2 Alte note relative la titlul distinctiv

Se dau în notă celelalte forme ale titlului cu sursele lor.

Ex.: Titlu de copertă : Bulletin des amis d'André Gide

(Elementele zonei 1 sînt : Bulletin d'information de l'Association des amis d'André Gide).

Cînd titlul distinctiv al unei publicații în serie este limitat la un nume de persoană sau de colectivitate, se pot adăuga în notă, completări asupra naturii publicației în serie.

Ex.: Chambre de commerce, d'agriculture et d'industrie de Brazzaville

Notă : Buletin

Dacă titlul distinctiv se schimbă prea des sau pare că nu are o formă fixă, pentru a se evita înregistrări noi la fiecare modificare, agenția bibliografică poate păstra primul titlu distinctiv apărut și să dea în notă celelalte titluri care nu sînt considerate ca titluri distinctiv¹.

¹ Acesta nu este valabil decât în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

- 5.2.2 Note despre titlurile paralele, subtitlu și celelalte titluri
În cazul cataloagelor retrospective, se pot da în notă sub-
titlurile succesive ale unei publicații în serie.
- *5.2.3 Nota despre mențiunea de autor
Se dau în notă informații care servesc la identificarea co-
lectivității sub forma sa completă.
Ex.: Bulletin de la Classe des lettres et des sciences morales
et politiques — Académie royale de Belgique
Notă : Académie royale des sciences, des lettres et des
beaux-arts de Belgique
- 5.2.4 Schimbare privind mențiunea de autor¹.
Orice schimbare în mențiunea de autor care nu afectează
titlul distinctiv și nu antrenează deci o descriere nouă și un
nou ISSN poate fi indicată în notă.
Ex.: Les Livres : bulletin bibliographique mensuel /
Institut pédagogique national
Notă : L'I.P.N. devine în sept. 1970 l'Institut national
de recherche et de documentation pédagogiques
De asemenea, dacă în cursul existenței unei publicații în
serie, numele directorului se schimbă, se poate indica în
notă numele directorilor succesivi.

5.3 Note despre istoria bibliografică

5.3.1 Schimbarea titlului distinctiv

5.3.1.1 Note despre titlul distinctiv precedent

Orice schimbare în titlul distinctiv antrenează atribuirea
unui nou ISSN și o nouă descriere făcută de Centrul na-
țional care răspunde de numerotarea publicațiilor în serie¹.
Trebuie indicat în notă titlul distinctiv precedent, urmat
de ISSN-ul său.

Ex.: La Documentation économique

Notă : Continuă pe : Journal de la Chambre de com-
merce et d'industrie d'Auxerre, ISSN

Compte rendu des travaux de la Chambre de commerce
et d'industrie de Paris

Notă : Continuă pe : Compte rendu des travaux de la
Chambre de commerce de Paris, ISSN

5.3.1.2 Notă asupra noului titlu distinctiv².

Se dă în notă noul titlu distinctiv și noul ISSN³ al publi-
cației în serie care urmează publicației în serie descrise.
Data publicării și eventual numărul ultimei fascicule sau
ultimului volum din publicația în serie descrisă sînt date
în zona adresei.

¹ Regulile pentru atribuirea unui nou ISSN la titlu-cheie nou în caz de schimbare a titlului distinctiv sînt formulate în „Principiile ISDS-ului”.

² Acesta nu este valabil decît în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

³ Cf. nota 2, § 5.3.1.1.

Ex.: Revista, semanario de actualidades, artes y letras
Notă : Devine : Revista de actualidades, artes y letras,
ISSN

*5.3.2 Contopire

5.3.2.1 Dacă publicația în serie descrisă este rezultatul fuziunii mai multor publicații în serie și dacă titlul său distinctiv este diferit de titlurile publicațiilor în serie precedente, se semnalează în notă titlurile distinctive ale publicațiilor în serie fuzionate și ISSN-urile lor.

Ex.: Annales historiques de la Révolution française
Notă : Fuzionarea a : Annales révolutionnaires, ISSN
și a : Revue historique de la Révolution française, ISSN

5.3.2.2 Dacă publicația în serie descrisă se contopește cu una sau mai multe alte publicații în serie și dacă nu-și păstrează titlul său distinctiv se indică în notă noul titlu distinctiv și ISSN-ul corespunzător și titlul sau titlurile distinctive ale publicației sau publicațiilor în serie cu care publicația descrisă a fuzionat și ISSN-urile corespunzătoare. Data publicării și eventual numărul ultimei fascicule sau volum al publicației în serie descrise sînt date în zona adresei.

Ex.: Annales révolutionnaires
Notă : Devine : Annales historiques de la Révolution française, ISSN, prin contopirea cu : Revue historique de la Révolution française, ISSN

*5.3.3 Sciziune

5.3.3.1 Dacă publicația în serie descrisă este rezultatul scizunii unei publicații în serie în mai multe publicații în serie, se semnalează în notă titlul distinctiv al ISSN-ului publicației în serie care s-a scindat. Se pot de asemenea, semna în notă titlurile distinctive și ISSN-urile celorlalte publicații în serie care sînt rezultatul scizionării.

Ex.: *Chinese studies in history*
Notă : Continuă după sciziune pe : *Chinese studies in history and philosophy*, ISSN

5.3.3.2 Publicația în serie descrisă se scindează în mai multe publicații în serie¹. Se indică în notă titlurile distinctive ale noilor publicații în serie și ISSN-urile corespunzătoare. Data publicării și eventual numărul ultimei fascicule sau ultimului volum al publicației în serie descrise sînt date în zona adresei.

Ex.: *Chinese studies in history and philosophy*
Notă : Scindat în : *Chinese studies in history*, ISSN,
și *Chinese studies in philosophy*, ISSN

¹ Acesta nu este valabil decît în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

5.3.4 Absorbire 1. / Înglobare /

5.3.4.1 Dacă publicația în serie descrișă înglobează o altă publicație în serie, dar își păstrează titlul distinctiv, se indică în notă titlul distinctiv și ISSN-ul publicației în serie înglobate.
Ex.: The International comparative law quarterly

Notă : Înglobează : Transactions for the year — The Grotius Society, ISSN

5.3.4.2 Dacă publicația în serie descrișă înglobează o altă publicație în serie, schimbă titlul distinctiv dar își păstrează numerotarea, se indică în notă titlul distinctiv al publicației în serie înglobate și titlul distinctiv al noii publicații în serie, cu ISSN-urile corespunzătoare. Data publicării și eventual numărul ultimei fascicule sau volum al publicației în serie descrise sînt date în zona adresei¹.

Ex.: Revista de actualidades, artes y letras

Notă : Înglobează : Gran via, ISSN și devine : Revista Gran via de actualidades, artes y letras, ISSN („Revista de actualidades, artes y letras“ a încetat să apară sub acest titlu în 1960, anul 9, nr. 409, și „Revista Gran via de actualidades, artes y letras“ se naște în 1960, anul 9, nr. 410).

5.3.4.3 Dacă publicația în serie descrișă este înglobată de către o altă publicație în serie care-și păstrează numerotarea proprie, se indică în notă titlul distinctiv al publicației în serie care a înglobat publicația în serie descrișă cu ISSN-ul corespunzător. Data publicării și eventual numărul ultimei fascicule sau volum ale publicației în serie descrise sînt date în zona adresei.

Ex.: Transactions for the year — The Grotius society

Notă : Înglobată de : The International and comparative law quarterly, ISSN

Gran via

Notă : Înglobată de : Revista de actualidades, artes y letras, ISSN care devine : Revista Gran via de actualidades, artes y letras, ISSN

*5.3.5 Reproduceri

Dacă publicația în serie descrișă este o reproducere în facsimil sau orice altă reproducere fotografică a unei publicații în serie publicate anterior (cf. 2.2.5, 2.3.1.1 și 2.3.1.5), se indică în notă că publicația în serie descrișă este o reproducere și se dă adresa și periodicitatea publicației în serie care a servit la reproducere.

Ex.: Le Banquet. — Genève : Slatkine, 1971 (nr. 1, martie 1892 — nr. 8, martie 1893). — 23 cm

Notă : Reproducere în facsimil a publicației în serie lunară, Paris : Librairie Rouquette, /apoi/ Briquet, ISSN

¹ Aceasta nu este valabil decît în cazul cataloagelor retrospective, cf. nota 1, § 1.2.3.

Le Pianiste : /journal spécial, analytique et instructif/.
— Genève : Minkoff, 1972 /vol./ 1, 1833/34 — /vol./ 2,
1834/35). Portr. ; 31 cm

Notă : Reproducere în facsimil a publicației în serie
lunară /apoi/ bilunară, Paris : H. Lemoine, ISSN

5.4 Relații cu alte publicații în serie publicate în același timp
cu publicația în serie descrisă.

*5.4.1 Ediție diferită a...

Se completează descrierea edițiilor diferite în același timp
printr-o parte a conținutului sau prin limba și prin titlul
ediției de bază, adăugând în notă titlul distinctiv al ediției
de bază și ISSN-ul său.

Ex.: New French books

Notă : Ediție în engleză a : Bulletin critique du livre
français, ISSN

5.4.2 Publicația în serie are ediții diferite.

Dacă publicația în serie descrisă are mai multe ediții (cf.
1.1.1.4), se pot indica în notă titlurile distinctive ale fiecărei
ediții urmate de ISSN-urile lor. Dacă eceste ediții sînt
numeroase, se poate numai semnala existența lor.

Ex.: Gazette du Val de Marne

Notă : Ediții locale

*5.4.3 Supliment la...

Dacă publicația în serie descrisă apare ca supliment al altei
publicații în serie, se indică în notă titlul distinctiv al pu-
blicației seriale mamă urmată de ISSN-ul său.

Ex.: France évangélisation

Notă : Supliment la : Bible et prière, ISSN

5.4.4 Publicația în serie descrisă are suplimente.

Dacă se fac descrieri separate pentru suplimentul sau supli-
mentele unei publicații în serie, titlul sau titlurile distinctive
ale suplimentelor sau suplimentelor cu ISSN-urile lor sînt
date în nota descrierii publicației seriale mamă.

Ex.: Miroir de l'histoire

Notă : Are ca supliment : Courrier des chercheurs et
des curieux, ISSN

Dacă suplimentele sînt mai numeroase, se poate semnala
numai existența lor.

5.4.5 Orice altă legătură a unei publicații în serie cu alte pu-
blicații în serie poate fi indicată în notă cu condiția precizării
naturii acestei legături, titlul distinctiv și a ISSN-ului pu-
blicațiilor în serie corelate cu publicația în serie descrisă.

5.5 Note despre zona adresei

5.6 Note despre zona colacionării

5.7 Notă asupra tirajului

Dacă agenția bibliografică consideră util, ea poate da în notă
cifra tirajului.

- 5.8 Note asupra conținutului
Se semnalează în notă foile volante care neputînd fi descrise și păstrate separat nu primesc ISSN și de asemenea rubricile importante care au un titlu individual și sînt susceptibile de a fi reproduse în diferitele fascicule sau volume ale publicației în serie descrise (bibliografiile de pildă).

6. Zona numărului internațional standardizat al publicațiilor în serie (ISSN) și a prețului

Sumar :

- 6.1 Numărul internațional standardizat al publicațiilor în serie (ISSN)
6.2 Preț

Schema de punctuație :

- A. Zona ISSN-ului și a prețului este precedată de un punct, spațiu, linie, spațiu (. —).
B. Prețul, al doilea preț și prețurile următoare sînt precedate de două puncte(:).

Exemple :

- . — ISSN : preț
. — ISSN : preț : preț
. — ISSN

6.1 Numărul internațional standard al publicațiilor în serie (ISSN).

6.1.1 Primul element al zonei ISSN-ului și a prețului este numărul internațional normalizat al publicațiilor în serie (ISSN).

6.1.2 ISSN-ul este indicat după ultima notă. El este precedat de literele ISSN, și se scrie cu un spațiu sau o linioară.

E x.: ISSN 000 000
ISSN 000-000

6.2 Preț

6.2.1 Al doilea element al zonei ISSN-ului și al prețului este prețul publicației în serie dat în cifre cu simbolurile standardizate corespunzătoare cu moneda folosită.

Menționarea prețului este facultativă.

Prețul nu poate fi indicat decît pentru publicațiile în serie al căror preț de vînzare cu numărul este constant sau la care se poate face abonament. Dacă există un preț de vînzare cu numărul și un tarif de abonament, sînt indicate cele două prețuri.

Dacă publicația în serie este gratuită sau nu este în comerț, agenția bibliografică face mențiune, folosind termenul propriu.

Ex.: ISSN : Gratuit

ISSN : Nevandabil H. c. (adică „hors-commerce“)

- 6.2.2 Prețul numărului este dat cu indicarea fasciculei sau volumului sau a echivalentelor lor și moneda, sub formă prescurtată, în limba agenției bibliografice.

Ex.: nr-ul FF 2

£ 0,50 fiecare apariție

- 6.2.3 Prețul abonamentului pe un an este indicat cu prescurtările uzuale în limba agenției bibliografice.

Ex.: abon FF 25

£ 6.65 p.a.

- 6.2.4 Dacă este un preț al numărului și un preț al abonamentului, se indică amândouă separate prin două puncte.

Ex.: nr. FF 2 : abon. FF 25

£ 0.50 per. apar. : £ 6.65 p.a.

- 6.2.5 Dacă există un tarif special pentru abonament (străin, membru al unei asociații, etc. . .), el este indicat între paranteze după tariful normal.

Ex.: abon. FF 30 (FF 25 pentru membrii asociației)

Particulari individuali £ 3 (Biblioteci și instituții

£ 8.40 p.a.)

EXEMPLE ALESE DE MEMBRII GRUPULUI DE LUCRU

Publicații engleze

1. Journal of the Institution of General Technician Engineers. — London (33 Ovington Square, SW₃): Institution of General. Technician Engineers, Feb. 1971 (vol. 82, no. 1) — . — 30 cm. Monthly. — Continuation of: Journal and record of transactions — Junior Institution of Engineers, ISSN 0000-0000. ISSN 000-000 : £ 0.50 per issue.
2. Microbiology abstracts. Section C. Algology, mycology, and protozoology. — London (Falconberg Court, W1V 5F'G): Information Retrieval Ltd., Jan 1972 (vol. 1, no. 1) — . — 23 cm. Monthly. ISSN 000-000
3. European journal of cancer = Journal européen de cancérologie = Europäische Zeitschrift für Cancerologie. — Oxford: Pergamon, Jun 1965 (vol. 1, no. 1) — . — 22 cm. Six issues yearly. ISSN 0014-2964 : £ 4.000 per issue : £ 20.00 p.a.
4. Journal — English Place Name Society. — London (University College London, Gower St., WCI): English Place Name Society, /1969/ (1, 1968/69) — . — 22 cm. Annual. ISSN 0000-0000 : £ 0,75

5. APIS bulletin / Architecture and Planning Information Service/. — Belfast : Queen's University Science Library, APIS, Sep. 1971 (no. 1) — . — 30 cm.
Weekly.
ISSN 0000-0000 : £ 7,00 p.a.
6. Journal of physics. A, General. — London : Institute of Physics and the Physical Society, Jan 1968 (1) — . — 23 cm.
Bimonthly. — General sub-title : proceedings of the Physical Society. — Continues in part : Proceedings of the Physical Society, ISSN 0000-0000.
ISSN 0022-3700 : £ 15.00 p.a.
7. Pathologia veterinaria : international journal of veterinary pathology : internationale Zeitschrift für Veterinarpathologie / American College of Veterinary Pathologists ; Arbeitsgemeinschaft der Veterinarpathologien. — Basel ; New York ; Karger, 1964 (vol. I) — . — 22 cm.
Bimonthly.
ISSN 0031-2975
8. Technical reports — Experimental Development Unit, Educational Fondation for Visual Aids. — London (33 Ovington Square, SW₃) : Educational Foundation for Visual Aids, National Committee for Audio Visual Aids in Education, 1971 (no. 1) — . — 21 cm.
Three issues yearly.
ISSN 0000-0000
9. Yearbook — Scottish Association of Master Bakers. — Edinburgh (19 Atholl Crescent, EH₃ 8 HJ) : Scottish Association of Master Bakers, 1972 — . — 18 cm.
ISSN 0000-0000 : £ 6.00
10. Stockholm studies in theatrical history. — Stockholm : Stockholm Universitet, 1967 (no. 1) — . — 24 cm. (Acta Universitatis Stockholmiensis, ISSN 0000-0000)
ISSN 0000-0000

Publicații canadiene

1. Australian trading news. Canadian edition. — /S.1./ : /s.n./, Sept. 1972 (/no. 1/) — . — Ill. ; 28 cm. .
Bimonthly.
Common subtitle : journal of the Australian Trade Commissioner. Incorporates Australian products for export, ISSN 0000-0000, and Austral news, ISSN 0000-0000 and other Australian trade journals. "Under the name 'Australian Trading News', the journals will appear in 43 different editions in more than 100 countries. They will be printed in 12 languages..."
Obtainable from Australian Trade Commissioner, Montreal, Toronto, Vancouver.
ISSN 0000-0000

2. Bulletin de l'ABQ / Association des bibliothécaires du Québec = QLA newsletter / Quebec Library Association. — /Montreal/. (535 Viger Ave., Montreal 132, Quebec) : ABQèQLA, Nov. 1971 (v. 13, no. 2) — . — 28 cm.
5 no. per year.
Continues Bulletin de nouvelles — Association des bibliothécaires du Québec, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000 : \$ 2 per year.
3. Bulletin de nouvelles — Association des bibliothécaires du Québec = Newsletter — Quebec Library Association, — /Montreal/ : ABQ/QLA, 1957 (v. 4 no. 1) — Jan. Mar.1971 (v. 13, no. 1). — 28 cm.
Irregular.
Continues Quebec Library Association newsletter, ISSN 0000-0000.
Continued by Bulletin de l'ABQ, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000
4. Calendrier des événements artistiques. Grande Salle / Place des Arts. — [Montreal] (175 St. Catherine St. West, Montreal 129) : Place des Arts, Sept. 1965 (v. 1) — Sept. 1968 (v. 3). — I11.; folder 16×21 cm. (v. 1, no. 1-2 : 13×16 cm.). Bimonthly. Vol. 3 monthly. Text in French and English.
Not published May-Oct. 1967.
Vol. 1, no. 1-2, published without title.
Continued by Placedart, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000 : Free at the Box Office : \$ 1 per year (subscription).
5. Canadian journal of African studies = Le Journal canadien des études africaines / Committee on Africa Studies in Canada; editor Donald C. Savage. — Montreal (Publishing Officer, Loyola College, 2141 Sherbrooke St. West, Montreal 262) : Published for the Committee on African Studies in Canada by Loyola College, March 1967 (no. 1) — . — 25 cm.
2 no. per year.
ISSN 0000-0000 : \$ 5 per year : 30/ — per year, Great Britain, FF 23 per year, France.
6. The Independance : Canadian independent labour news Canadian Union of General Employees. — Toronto (229 College St., Toronto 2B) : C.U.G.E., Oct. 1968 (v. 1) — . — I11.; 28 cm.
Monthly.
ISSN 0000-0000 : 35 c. per issue : \$ 3 per year, Canada : \$ 5 per year, foreign.
7. News magazine — Regina Chamber of Commerce. —Regina (2145 Albert St.) : Regina Chamber of Commerce. Aug./Sept./ 1970 (v. 3, no. 6) — Mar. 1972 (v. 5, no. 3). — 24 cm.
Monthly.
Combined issues June/July and Aug./Sept.
Continues Regina Chamber of Commerce news, ISSN 0000-0000.
Continued by Regina, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000 : Limited free distribution.

8. Placedart : calendrier des événements artistiques = Placedart : calendar of artistic events / Place des Arts. — Montreal (175 St. Catherine St. West Montreal 129) : Place des Arts Information Service, Oct.-Nov. 1968 (v. 4) — . — I11. ; 29 cm.
Bimonthly.
Text in French and English.
Continues Calendrier des événements artistiques, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000 : Free at the Box Office : \$ 1 per year (subscription).
9. R.L.C.'s Muzeu gazette / compiled and edited by Richard L. Coulton. — Longwiew, Alta (Box 127) : s.n., Apr. 1966 (no. 1) — . — 36 cm.
Irregular.
ISSN 0000-0000 : Free.
10. Science Planning Seminar. — Halifax : Atlantic Provinces Inter-University Committee on the Sciences, 1962 (1 st) — . — I11. ; 28 cm.
Biennial.
Report.
ISSN 0000-0000.

Publicații franceze

1. Bulletin de la Société d'anthropologie du Sud-Ouest. — Bordeaux (pl. de la Victoire, 33000) : Faculté de médecine, Laboratoire d'anatomie, 1968 (no. 3) — . — 27 cm.
Trimestriel.
Fait suite à : Bulletin intérieur de la Société d'anthropologie du Sud-Ouest, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000
2. Bulletin d'information du Service de documentation scientifique — Centre régional de documentation pédagogique. Section biologie-géologie ; dir. H. Jeanblanc. — Lyon (47—49 rue Philippe de Lassalle, 69000) : C.R.D.P., avril 1971 (no. 9) — . — 27 cm.
Irrégulier.
Fait suite à : Annales du Centre de documentation pédagogique de Lyon. Bulletin d'information en sciences naturelles, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000
3. Archives européennes de sociologie = European journal of sociology = Europäisches Archiv für Soziologie / publ. avec le concours de la Sixième section de l'École pratique des hautes études ; réd. Raymond Aron, Thomas Bottmore, Michel Crozier... — Paris : Plon, 1960 (no. 1) — . — 24 cm.
Semestriel.
ISSN 0000-0000 : Le no. FF 9 : Le t. FF 18.
4. Biologie du sol : bulletin international d'information . Association internationale de la science du sol / Commission 3/ = Soil biology : international new bulletin / International society of soil science / Commission 3/ = Bodenbiologie : internationale Mitteilungsblatt

/ Internationale bodenkundliche Gesellschaft, Commission 3 ; réd. P. Tardieu ; J. d'Aguilar. — Paris : Institut Pasteur ; Versailles : Station de zoologie agricole, avril 1964 (s.n. no. 1) — . — 27 cm. Irrégulier.

Fait suite à : Soil microbiological methods newsletter, ISSN 0000-0000.

ISSN 0000-0000

5. Expansion beaujolaise : revue trimestrielle d'informations générales, économiques et touristiques de la Chambre de commerce et d'industrie de Villefranche-sur-Saône / dir. publ. Pierre Faure. — Villefranche-sur-Saône (317 boulevard Gambetta, 69400) : Chambre de commerce et l'industrie, oct. 1971 (no. 1) — . — 27 cm. Irrégulier.

Contient encarté : Les Cahiers de la Chambre.

ISSN 0000-0000 : le no FF 2 : abt FF 11.

6. Livret de l'étudiant — Université des sciences sociales de Grenoble II. — Saint-Martin-d'Hères (Domaine universitaire, b. p. 35, 38400) : Université des sciences sociales de Grenoble II, 1970/71 — . — 21 cm.

Annuel. — Remplace partiellement : Livret de l'étudiant — Université de Grenoble, ISSN 0000-0000.

ISSN 0000-0000

7. La Sidérurgie française en... /Chambre syndicale de la sidérurgie française. — Paris (5 bis rue de Madrid, 75008) : Chambre syndicale de la sidérurgie française, 1970 — . — 30 cm.

Annuel.

ISSN 0000-0000

8. Archives de notre temps : textes et documents de sciences sociales / Fondation nationale des sciences politiques. — Paris : A. Colin, 1971 (no 1) — . — 25 cm.

Irrégulier.

ISSN 0000-0000

9. Conférence d'enseignement — Société française de chirurgie orthopédique et traumatologie. — Paris : Expansion scientifique française, 1967 — . — 22 cm.

Irrégulier.

ISSN 0000-0000

10. Esprit. Frontières ouvertes. — Paris : Édition du Seuil, 1964 — . — 23 cm.

Irrégulier.

ISSN 0000-0000

Publicații olandeze

1. T.F.F. : toegepaste fotografie en film, maandblad voor foto-en film-techniek. — Den Haag : Keesing, 1968 — . — 30 cm.

Ondertitel vanaf jaargang 1971 : maandblad voor audiovisuele technieken.

ISSN 0000-0000

2. *Imago mundi* : Jahrbuch der alten Kartographie : yearbook of old oartography / Leo Bagrow, Hans Wertheim, Herausgeber, editors. — Amsterdam : N. Israel, 1964 (1) — . — 28 cm.
Herdruk van de uitgave Berlijn 1935 —
ISSN 0000-0000
3. *De gulden passer* : driemaandelijksch bulletijn van de Vereeniging der Antwepsche bibliophilen = *Le compas d'or* : bulletin trimestriel de la Société des bibliophiles anversois. — Antwerpen : /s. n./ ; 's-Gravenhage : M. Nijhoff, 1923 (nieuwe reeks, jrg. 1) — . — 23 cm.
ISSN 0000-0000
4. *Quaerendo* : a quarterly journal from the Low Countries devoted to manuscripts and printed books. — Amsterdam : Theatrum Orbis Terrarum, 1971 (vol. 1) — . — 23 cm.
ISSN 0000-0000
5. *Open* : vaktijdschrift voor bibliothecarissen, literatuuronderzoekers, bedrijfsarchivarissen en documentalisten / een uitgave van de Centrale Vereniging voor Openbare Bibliotheken, het Nederlands Instituut voor Informatie, Documentatie en Registratuur, de Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen. — Deventer : Kluwer, 1969 (I) — . — 25 cm.
Voortzetting van : *Bibliotheekleven en het documentatiegedeelte van het Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie*.
ISSN 0000-0000
6. *Bronnenpublicaties* — Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Documenten. — 's-Gravenhage : M. Nijhoff, 1967, (no. 1) — . — 24 cm.
ISSN 0000-0000
7. *Stichting Mathematisch Centrum, afdeling zuivere wiskunde*. — Amsterdam : SMC, 1969 (ZW 1969—001) — . — 30 cm.
ISSN 0000-0000
8. *Janua linguarum. Series practica*. — The Hague : Mouton, 1963 (I) — . — 26 cm.
Gezamenlijke ondertitel : *Studia memoriae Nicolai van Wijk dedicata edenda ourat H. van Schooneveld*.
ISSN 0000-0000
9. *Bulletin* — Commissie onderzoek maatschappelijk werk, Ministerie van Maatschappelijk Werk. — /'s-Gravenhage/ : Staatsdrukkerij — en uitgeverijbedrijf, 1959 (no. 1) — . — 19 cm.
ISSN 0000-0000

Publicații elvețiene

1. *Revue suisse de zoologie* : et annales du Musée d'histoire naturelle de Genève /puis/ annales de la Société zoologique suisse et du Musée d'histoire naturelle de Genève / publ. sous la dir. de Maurice Bedot. — Genève /s.n./, 1893 (t. 1) — . — Ill. ; 24 cm.
ISSN 0000-0000

2. Schweizer Münzblätter / herausgegeben von der Schweizerischen numismatischen Gesellschaft; Red. Herbert A. Cahn = Gazette numismatique suisse / publiée par la Société suisse de numismatique; collaborateur pour les articles français Charles Lavanchy. — Basel: Schweizerische numismatische Gesellschaft, 1949 (Jahrgang 1, Heft 1) — i — Ill.; 24 cm.
Vierteljährlich.
ISSN 0000-0000
3. Le Mercure suisse: revue d'expansion économique, Genève-Zürich / réd. Ed. Bauty. — Genève: Société des publications „Le Mercure“, 1919 (année 1, no 1) — 1920 (année 2, no 16). — Fig., tabl., cartes; 27 cm.
Devient: Revue d'expansion économique, Genève, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000
4. Objectif: /bulletin trimestriel des Syndicats chrétiens des Services industriels, de la Ville de Genève et des communes genevoises/. — Genève: Publi-service romand, 1971 (année 13, avril) — . — 21 cm.
Fait suite à: Présence, ISSN 0000-0000. ,
ISSN 0000-0000
5. Basler Beiträge zur Geographie und Ethnologie. Geographische Reihe. — Basel: /s.n./, 1960 (Heft 1) — . — Ill.; 24 cm.
Ergänzungsheft zu: Regio basiliensis, ISSN 0000-0000.
ISSN 0000-0000
6. Bieler Jahrbuch = Annales biennoises / Herausgeber Bibliothekerverein Biel. — Biel: E. Kuhn, 1972 (Jahrgang 1) — . — Ill.; 23 cm.
ISSN 0000-0000
7. Schweizer Jahrbuch des öffentlichen Lebens = Annuaire suisse de la vie publique / Bearbeitung Guido Meister. — Basel: Faunus, 1958 (Jahrgang 1) — . — 15 cm.
ISSN 0000-0000
8. Publications de l'École des sciences sociales et politiques de l'Université de Lausanne. — Genève: Droz, 1970 (no 1) — . — Ill.; 23 cm.
ISSN 0000-0000
9. Bibliothèque romande / établie par Michel Dentan/. — Lausanne: Rencontre, 1971 — . — 20 cm.
ISSN 0000-0000
10. Chefs-d'oeuvre du mystère et du fantastique. — Genève: La Hardière, 1968 — . — Ill.; 19 cm.
ISSN 0000-0000

VERIFICAT
2007

1987

E R A T A

Pag.	Rînd	Greșit	Corect	Pag.	Rînd	Greșit	Corect
3	1	Καταλογο	Καταλογο	282	37	Limbi	Limbi
46	26	Angela	Angelo			hamite	hamite
55	17	Al-GHAZALI	al-GHAZALI	283	27	Geogragia	Geografia
60	16	Pasaro	Pesaro	290	15	prinoi-	princi-
64	20	Bastinieni	Bastiniani			pali	pai
83	5	numel	numele	292	25	899.0	859.0
113	ultim	sal	sau	294	31	modul	mediul
132	penultim	descieri	descrieri			fizic	fizic
139	ultim	p.9-33	de trecut după 1974,	309	37	demons-	demons-
154	17	ALEKEM	ALEHEM	346	5	trtasă	trează
				353	8	dovenit	devenit
165	5	οἰκονομ	— o —	371	17	celaiși	acelaiși
			Secolul 20			tipogra-	topogra-
193	31	strial	trial	405	12	fic	fic
202	17	caracteris-	caracteris-	409	21	ISB	ISBD
		tice	tice	410	13	obligă	oblică
226	penultim	nu dă	dă			astrono-	astrono-
237	39	x 3 f,	+ 3 f.	410	15	mic	mie
240	40	Anna	Anno	412	1	a luat	e luat
241	33	du	de			noțiunea	mențiu-
242	3	mansei-	monsei-	415	16	nea	nea
		gneur	gneur	415	17	Oxford,	Oxford;
242	38	Instituto	Istituto	417	ultim	Paris,	Paris;
242	42	Instituti	Istituti	421	35	/i.o. /	/i.o. /
243	22	Prenumele	Pronumele			natericoa-	antericoa-
244	10	nauf	nauk	440	7	re	re
269	21	comenta-	comenta-	446	13	lthaoa	Ithaca
		rile	rile	446	14	.- (ISSN	.- ISSN
271	ante-	Biografic	Biografie	457	33	prix	preț
	penultim					destinc-	distinc-
279	23	931	391			tiv	tiv

2. Schweizer Münzblätter / herausgegeben von der Schweizerischen numismatischen Gesellschaft; Red. Herbert A. Cahn = Gazette numismatique suisse / publiée par la Société suisse de numismatique; collaborateur pour les articles français Charles Lavanchy. — Basel: Schweizerische numismatische Gesellschaft, 1949 (Jahrgang 1, Heft 1) — i — Ill.; 24 cm.

VERIFICAT
2017

dière, 1968 — . — Ill.; 19 cm.
ISSN 0000-0000

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

TIPOGRAFIA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI
